Дар 1458

Грецькі рукописи у зібраннях Києва

Грецькі рукописи
у зібраннях
Києва

Greek Manuscripts
in the Collections
of Kyiv

В дар Інституту рукописи
с великой благодарностью и
признательностью за всем его
сотрудникам, без чей многолетней
и многосторонней помощи не были бы
написаны многие наши работы

20.04.2000 Чернухин Е. К.

NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
V. VERNADS'KYI NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE
MANUSCRIPT INSTITUTE
M. HRUSHEVS'KYI INSTITUTE OF UKRAINIAN ARCHEOGRAPHY
AND SOURCE STUDIES
INSTITUTE OF HISTORY OF UKRAINE

HARVARD UNIVERSITY
DUMBARTON OAKS

Greek Manuscripts in the Collections of Kyiv

Catalogue

Kyiv 2000 Washington

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ РУКОПИСУ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА
ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ГАРВАРДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДАМБАРТОН ОУКС

Грецькі рукописи у зібраннях Києва

Каталог

Київ 2000 Вашингтон

ББК 76.11 (4 Укр – 4 Гре) я 1
Ч – 49

У каталозі представлено понад 450 грецьких рукописів IV–XX ст. з колекцій Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національного історико-культурного заповідника "Києво-Печерська лавра" та Центрального державного історичного архіву України в Києві.

The Catalogue describes more than 450 Greek manuscripts from the fourth to the twentieth centuries found in the collections of the Manuscript Institute at the V. Vernads'kyi National Library of Ukraine, the "Kyjevo-Pechers'ka Lavra" (Kyivan Caves Monastery) National Historical and Cultural Preserve and the Central State Historical Archives of Ukraine in Kyiv.

Редакційна колегія

Ігор Шевченко (голова), *Едвард Л. Кінен*,
Олексій Онищенко, Геннадій Боряк,
Марина Дмитрієнко, Любов Дубровіна

Editorial Board

Ihor Ševčenko (Editor-in-Chief), Edward L. Keenan,
Oleksii Onyshchenko, Hennadii Boriak,
Maryna Dmytrijenko, Liubov Dubrovina

Упорядник
Євген ЧЕРНУХІН

Compiled
by Ievhenii CHERNUKHIN

Редактор
Наталя Черкаська

Editor
Natalia Cherkas'ka

Published with the support
of Dumbarton Oaks Research Library and Collections, Harvard University,
and the Ukrainian Studies Fund, Inc.

ISBN 966-02-1071-X

© Євген Чернухін, 2000
© Ievhen Chernukhin, 2000

Зміст

Скорочення
9

Від укладача
11

Розділ I
Рукописна книга та наративні джерела
27

Розділ II
Документи та листи
207

Розділ III
Архів архімандрита Антоніна Капустіна
265

Додатки
271

Покажчики
321

Summary
381

Contents

Abbreviations
9

Preface
11

Part I
Codices and Narrative Sources
27

Part II
Documents and Letters
207

Part III
Antonin Kapustin's Archive
265

Illustrations
271

Indices
321

Summary
381

Пам'яті
Тетяни Чернишової
та Андрія Білецького
присвячується

To the Memory
of Tetiana Chernyshova
and Andrii Bilets'kyi

Ἀφιέρωμα εἰς τὴν μνήμην
τῆς Τατιάνας Τσερνισόβα καὶ
τοῦ Ἀνδρέα Μπιλέτσκυ

Скорочення

БРАН	–	Бібліотека Російської академії наук
ВБУ	–	Всенародна бібліотека України
ВВ	–	Византийский временник
ВУАН	–	Всеукраїнська академія наук
ВЦНДЛКРД	–	Всесоюзна центральна науково-дослідна лабораторія консервації та реставрації документів
ДБР	–	Державна бібліотека Росії
ГНДРМ МК	–	Головна науково-дослідна реставраційна майстерня Міністерства культури
ІР НБУВ	–	Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
КДА	–	Київська духовна академія
КМА	–	Києво-Могилянська академія
КПЛ	–	Києво-Печерська лавра
НБУВ	–	Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
НІФІ	–	Ніжинський історично-філологічний інститут князя Безбородька
ООИД	–	Одесское общество истории и древностей
ОТІС	–	Одеське товариство історії та старожитностей
РДБ	–	Російська державна бібліотека
ЦАТ	–	Церковно-археологічне товариство
ЦДІАК	–	Центральний державний історичний архів України, м. Київ
ЦНБ	–	Центральна наукова бібліотека імені В. І. Вернадського

Від укладача

Корпус грецьких рукописів у Києві склався внаслідок багаторічної наукової, пошукової та колекційної діяльності духовних і світських осіб, елліністів і цінителів старовини, які збирали рукописні книги та документи для власного користування чи подальшої передачі до музеїв або бібліотек. Зосереджені тепер головним чином в Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського[1] (далі – ІР НБУВ) матеріали походять із різних відомих свого часу книжкових і рукописних зібрань Києва та інших міст України, що склали основу створеної у вересні 1918 р. першої загальнодержавної наукової бібліотеки. Порівняно небагато грецьких рукописів придбала згодом безпосередньо сама бібліотека, і відтак історія чи не всіх грецьких матеріалів має розглядатися в зв'язку з історією тих зібрань або установ, у яких вони зберігалися раніше або в складі яких вони надходили до НБУ після її заснування.

Ядром нинішнього корпусу грецьких рукописів у НБУВ є документи з Церковно-археологічного музею (ЦАМ) Церковно-археологічного товариства (ЦАТ) та бібліотеки при Київській духовній академії (КДА), що успадкувала книжкові та рукописні зібрання Києво-Могилянської академії (КМА) – першого вищого учбового закладу Східної Європи, де навчалися чи викладали в різні часи Єпіфан Славинецький, Інокентій Гізель, Варлам Лащевський, Теофан Прокопович, Георгій Кониський, Григорій Сковорода та багато інших видатних діячів.

---

[1] Упродовж своєї історії бібліотека неодноразово змінювала офіційну назву: в 1918-1919 рр. – Національна бібліотека Української держави в м. Києві; в 1919-1920 рр. – Всенародна (Національна) бібліотека Української держави в м. Києві; в 1920-1934 рр. – Всенародна бібліотека при Українській Академії наук (ВБУ); в 1934-1948 рр. – Бібліотека Академії наук УРСР; у 1948-1965 рр. – Державна публічна бібліотека УРСР; у 1965-1988 – Центральна наукова бібліотека (ЦНБ) Академії наук УРСР; у 1988-1996 – Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР ім. В. І. Вернадського; з 1996 р. – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. На основі відділу рукописів у 1995 р. в бібліотеці було засновано Інститут рукопису.

На жаль, відомі київські пожежі 1780 і 1811 років знищили більшу частину книг і рукописів бібліотеки КМА. До певної міри загальноосвітню Академію, що матеріально занепадала вже на зламі XVIII-XIX сторіч, перетворили 1819 р. на Київську духовну академію, що суттєво змінило її статус і характер навчання. З огляду на історичні традиції, особливу увагу з боку держави та церкви вже на середину XIX ст. КДА знову здобуває авторитет як один із найпрогресивніших і поважніших наукових центрів православного світу. Академія підтримувала тісні зв'язки з багатьма навчальними закладами Росії, Балканського регіону та Грецького Сходу, приймала на навчання посланців різних країн, її вихованці та викладачі часто представляли кращі взірці філософської та релігійної думки. Численні приватні особи, випускники Академії сприяють відновленню бібліотечних і архівних фондів, передають до них різні предмети старовини. Одним із жертводавців був також випускник Академії, її викладач, а згодом (з 1850 р.) настоятель посольських церков у Афінах і Константинополі, пізніше голова Імператорської російської духовної місії в Єрусалимі архімандрит Антонін (Андрій Іванович) Капустін (1817-1894). Відомий в учених колах археологічними та палеографічними розвідками, архімандрит Антонін понад сорок років перебував у Греції і на Близькому Сході, де повсякчас збирав рідкісні манускрипти та інші предмети старовини, більшу частину яких офірував ще за життя до різних музеїв, бібліотек і наукових товариств. Не забував він і про свою alma mater. Понад сорок грецьких рукописів[2] архімандрита Антоніна зберігаються тепер у Києві.

Після утворення 1872 р. при КДА Церковно-археологічного товариства і при ньому Церковно-археологічного музею на їхню адресу надійшла значна кількість рідкісних речей. Колишні студенти КДА, священнослужителі, історики, філологи, звичайні громадяни – кожен по-своєму намагався поповнити академічні зібрання раритетів і пам'яток старовини, надсилаючи до ЦАМ або ЦАТ при КДА найрізноманітніші речі: церковне начиння, ікони, книги, археологічні знахідки, документальні матеріали. Усі ці надходження, а також бібліотечні та архівні фонди, що зростали, сприяли накопиченню в КДА досить значної кількості грецьких матеріалів. У їхньому складі легко простежуються низки рукописів, об'єднаних походженням. Це, крім названих дарів Антоніна Капустіна, передусім два рукописи часів КМА (Петров: 66-67), далі рукописи, що їх відібрав для КДА 1884 р. у Ніжинській Михайлівсько-Архангельській

---

[2] За каталогами Петрова: 1, 5, 10, 11, 15, 16 (у КПЛ), 17, 18 (у КПЛ), 20, 24, 25, 26, 61, 62, 64, 136, 142, 143 (у КПЛ), 148, 149, 150, 176, 199, 310, 320, 361, 362, 363, 373, 375, 376, 377, 379, 385, 390, 398, 415, 436, 553, 573. Рукопис, зазначений у Петрова під числом 319, тепер відсутній. Про рукописи, зібрані Антоніном Капустіним, докладно писав Б. Л. Фонкич (див. бібліографію).

грецькій церкві О. А. Дмитрієвський[3] (Лебедєв: 21, 24, 65, 78-79, 81, 84, 114, 117, 140-142, 180, 374, 411); афонські рукописи А. М. Муравйова (Лебедєв: 423-424) і кодекси, записані в рукописному каталозі бібліотеки КДА як такі, що надійшли від удови професора КДА І. І. Малишевського[4] (Петров: 163; ІР НБУВ, ф. 72: 4, 8, 10-11, 14, 17, 19, 22-24). В останній чверті XIX ст. до бібліотеки КДА також поступили частково або в повному складі книжкові та рукописні зібрання церков і монастирів Київської та Волинської єпархій (їх описував М. І. Петров), де були окремі грецькі рукописи (див. покажчик фондів ІР НБУВ). Решта грецьких рукописів КДА надійшла як поодинокі дари окремих осіб, членів ЦАТ: митрополита Євгенія Болховітінова (Петров: 405, 414), вчителя Таврійської семінарії О. В. Іванова (Петров: 637, 643); ієродиякона Акакія (Петров: 639) та деяких інших.

Після 1919 р. згідно з указами про відокремлення церкви від держави та передачу історичних і художніх цінностей релігійних установ у відання Наркомосу, при поступовій ліквідації релігійних центрів і установ бібліотеку КДА передали до створеного на основі Університету св. Володимира Київського інституту народної освіти. Але вже наприкінці 1923 р. бібліотека потрапляє до ВБУ як окрема її філія, а через рік більшу частину рукописів цієї філії передають безпосередньо до відділу рукописів бібліотеки в будинку колишньої міської чоловічої гімназії. Вдруге частина рукописних матеріалів КДА надійшла до відділу рукописів наприкінці 1929 р. Експонати ЦАМ, у тому числі пам'ятки писемності та стародруки, 1923 р. було передано до Музею культів і побуту (згодом – Всеукраїнське музейне містечко), заснованому на території Києво-Печерської лаври, але 1934 р. частина їх (більшість книг і рукописів) також надійшла до ВБУ. Фрагменти трьох грецьких рукописів ЦАМ (Петров: 16, 18, 143), що не перейшли за актом від 10 березня 1934 р. до ВБУ, перебувають і дотепер у фондах Національного історико-культурного заповідника «Києво-Печерська Лавра». Серед матеріалів, що надходили з Лаврського музею, був зокрема кодекс кінця XVII ст. з бібліотеки сінайського грецького монастиря св. Катерини в Києві (ІР НБУВ, ф. 72: 21) – єдиний рукопис у книжковому зібранні монастиря, що його передали у квітні 1927 р. до Музею культів і побуту разом із стародруками, знайденими в приміщенні монастирської дзвіниці.

Від часу утворення НБУ до неї вливаються книжкові й рукописні зібрання найрізноманітнішого походження. Одним із ранніх надбань

---

[3] Повні назви наукових праць і каталогів рукописів авторів, що згадуються тут і далі, див. у Списку вжитих у описі скорочень.

[4] Належність кодексів І. І. Малишевському правомірно заперечував завідувач відділу рукописів М. В. Гепенер, коментуючи записи в старій інвентарній книзі бібліотеки КДА. На сьогодні немає фактів, що прямо засвідчують дійсне походження кодексів.

відділу рукописів був чудовий кодекс італійського походження (ІР НБУВ, ф. І: 137) з відомої Загінецької бібліотеки Болеслава Старжинського, що надійшов 1921 р. у складі рукописів з маєтку Марії Браницької у Білій Церкві. Другий такий самий давній грецький рукопис із Загінецької бібліотеки (ЦДІА в Києві, ф. 228, оп. 1, спр. 93а) став відомим лише після того, як його було придбано архівом у приватної особи 1972 р.

Починаючи з 1927 р. відбувається повна передача до ВБУ частини книжкових і рукописних фондів Інституту народної освіти (колишнього університету), що раніше поглинули багато колекцій і зібрань України, в тому числі такі відомі, як Regia. Серед рукописів, що надійшли з університету, були бібліотека та архів Київської духовної семінарії з трьома грецькими рукописами (Петров: 215, 225, 263), а також кодекс із Ніжина (ІР НБУВ, ф. І: 1041), переданий невідомою особою одному з університетських професорів.

На початку 30-х років до ВБУ остаточно перейшли фонди деяких церковних і монастирських бібліотек Києва з поодинокими грецькими рукописами й книжками, зокрема Києво-Печерської лаври (Петров: 212, 237), Київського Михайлівського Золотоверхого монастиря (Петров: 440) і Києво-Софійського собору (Петров: 57/631, 58/81, 128/601, 582/103, 717/576; ІР НБУВ, ф. І: 2409), бібліотеки яких на той час уже були філіями ВБУ. Усі грецькі рукописи названих зібрань свого часу описав М. І. Петров.

До відділу рукописів потрапляли й інші рукописні зібрання, в яких традиційно репрезентовано грецькі матеріали. Так, 1932 р. надійшли рукописи Музею Подільського церковного історично-археологічного товариства в Кам'янці-Подільському (серед них грецькі – ІР НБУВ, ф. 72: 9, 13, 16, 18, 20) і Волинського державного музею в Житомирі (ІР НБУВ, ф. 72: 27), а 1934 р. – рукописи Ніжинського педагогічного інституту (з рукописного відділу бібліотеки відомого Історично-філологічного інституту князя Безбородька, див. Сперанський: 86-88, 92, 113, 150-151). До того ж деякі грецькі рукописи надбано окремо від колекцій або в складі особових архівів: академіка М. П. Василенка (ІР НБУВ, ф. 72: 1), професора КДА І. М. Королькова (ІР НБУВ, ф. 72: 26), професора університету св. Володимира Т. Д. Флоринського (ІР НБУВ, ф. І: 5176). Було передано й рукописи з бібліотек, що функціонували при відділеннях Академії наук УРСР (ІР НБУВ, ф. 72: 25). Серед безпосередніх надбань відділу рукописів вирізняється купівля чотирьох унікальних пергаменних рукописів XII–XIV ст. (ІР НБУВ, ф. 72: 2, 5, 6, 7)[5] після огляду їх 10 листопада 1933 р. До складу оцінної комісії разом із П. М. Поповим і М. В. Геппенером увійшов член-кореспондент АН СРСР Д. І. Абрамович, який на той час мешкав у Києві.

[5] ІР НБУВ, архів, оп. 1, спр. 43, арк. 130-130зв.

Акт, складений за участю останнього, містить досить фаховий опис рукописів і висновок, що рукописи мають виняткову наукову і матеріальну цінність, їх слід викупити в приватних осіб, виходячи з початкової суми не менше 400-500 руб. Згідно з записами Д. І. Абрамовича, котрий наступного року підготував короткий огляд усіх грецьких рукописів відділу, наприкінці 1934 р. їх було 108 одиниць.

Про надходження грецьких рукописів у 1935-1941 рр. нам нічого не відомо. Під час війни головні фонди бібліотеки Академії наук перебували в евакуації. Паралельно з поверненням фондів до Києва або дещо пізніше, у 1944-1945 рр., до бібліотеки надходить частина колекції рукописів Одеського товариства історії та старожитностей (ОТІС), вивезеної з Одеси під час окупації[6]. У складі колекції було чимало грецьких матеріалів, здебільшого кримсько-маріупольського походження (див. перелік рукописів ф. V у покажчику). Наприкінці війни або в перші повоєнні роки до Києва потрапили й матеріали з архіву Львівської греко-католицької митрополичої консисторії і родового архіву Шептицьких у Пшилбичу. Пізніше вони були відправлені до Москви і врешті-решт знову повернулися до Львова, але частина їх, зокрема колекція історичних документів з історії української церкви, що їх збирав митрополит Андрей Шептицький, з трьома патріаршими грамотами (ІР НБУВ, ф. XVIII: 33, 98, 121), та багато інших рукописів було передано до відділу рукописів.

У процесі опрацювання грецьких рукописів, що надходили в складі різних зібрань наприкінці 20-х – на початку 30-х років, не всі матеріали потрапляли до генетично пов'язаних із ними колекцій. Частину з них не ототожнили за відомими описами або архівними документами і згодом, 1977 р., за ініціативою Ж.-М. Олів'є, який відвідав бібліотеку, накопичені кодекси склали окремий фонд (ф. 72) рукописів, справжнє місце знаходження яких часто має бути в інших зібраннях. Так, не було повернуто до колекції КДА дев'ять грецьких рукописів, переданих до бібліотеки КДА (імовірно, після 1911 р.), але не зазначених у відомих описах Петрова й Лебедєва, проте записаних у рукописному каталозі бібліотеки[7]. За межами «рідних» зібрань лишилися також два рукописи (ІР НБУВ, ф. 72: 12, 42), що надійшли до Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька 1917 р. і, звичайно, не представлені в описах М. Н. Сперанського, а також пергаменний аркуш (до 1990 р. – ф. 72: 3), що випав з Євангелія (Лебедєв: 23, арк. 84), і папіруси (після 1990 р. – ф. 72: 44), відомі нам за № 152 у покажчику ЦАМ КДА 1897 р. До складу «Колекції грецьких рукописів» – так назвали ф. 72, потрапили чотири

---

[6] Про колекцію ОТІС у Києві див. у статті: *Лисоченко І. Д.* Архів Одеського товариства історії та старожитностей // Збірник оглядів фондів Відділу рукописів. – Київ, 1962. – С. 49-61.

[7] ІР НБУВ, ф. 225: 585, арк. 55-55зв.

(ІР НБУВ, ф. 72: 13, 15, 18, 20) з п'яти грецьких кодексів Музею Подільського церковного історично-археологічного товариства, зазначених ще протоієреєм Євтимом Сіцінським у його «Описи предметов старины», та ще один рукопис того самого зібрання (ІР НБУВ, ф. 72: 9), що надійшов до музею пізніше. В цьому ж фонді перебувають власні надбання відділу рукописів (№ 2, 5, 6, 7, 21) і рукописи з тих колекцій, що через нечисленність або з інших причин не склали окремого фонду відділу. У 1989 р. ф. 72 налічував 28 одиниць, проте упродовж наступного року до них додали грецькі рукописи з числа тих, що вважалися втраченими (згадані вище папіруси) або не були описаними раніше, переважно з архіву КДА, і загальна кількість одиниць фонду нині становить 62 рукописи. Однак більшість кодексів і документів, описаних у цьому каталозі, дотепер перебуває в складі тих зібрань, у яких вони зберігалися й до надходження в НБУВ, що засвідчує також сучасний шифр рукопису з зазначенням назви фонду.

Під час підготовки каталога виявлено значну кількість документів грецькою мовою й в інших фондах Інституту рукопису. Це – фонди установ, що традиційно підтримували зв'язки з Грецьким Сходом: Св. Синоду, Київської духовної консисторії, КДА, а також фонди приватних осіб: священнослужителів, викладачів КДА. Нарешті, і в великих збірних фондах подекуди трапляються грецькі матеріали. Адже за планами засновників відділу рукописів до ф. I і ф. II мали увійти всі літературні та історичні матеріали відділу, що призвело до створення невиправдано великих аморфних зібрань кодексів і актових джерел, серед яких трапляються й грецькі. Ясна річ, багато з таких матеріалів лише умовно можуть бути розглянуті як грецькі рукописи, якщо виходити з традицій дослідження грецького книгописання. Але археографічне поняття «рукопис» охоплює всі можливі форми існування текстів, написаних від руки – всю рукописну спадщину минулого. У складі згаданих рукописних зібрань XIX ст. вже перебували і часто були описані документи того самого роду, як і винайдені нами останнім часом. Тому при укладанні каталога враховано практично всі відомі нам рукописні документи у фондах НБУВ, складені грецькою мовою, в однаковій мірі як кодекси, так і грамоти, послання, свідчення, розписки і навіть приватні листи історичних осіб. Виняток становили лише учнівські зошити студентів КМА, КДА, духовних семінарій та гімназій, пізні копії відомих літературних, богословських або історичних творів, що не мають, на нашу думку, великої історичної цінності, копії документів, оригінали яких уже представлено в каталозі, окремі записи, сторінки в кодексах або документах негрецького походження (наприклад, у відомих щоденниках В. Григоровича-Барського). За межами нашого опису залишилися й численні матеріали так званого архіву Готської митрополії в Криму, або,

інакше кажучи, матеріали з історії грецького населення Маріуполя та його околиць, написані грецькою абеткою на кримсько-татарському діалекті греків-урумів, що надійшли в складі фондів ОТІС. А втім, і такий підхід значно розширив межі дослідження й більш ніж утричі збільшив загальну кількість грецьких рукописів у Києві, що її традиційно оцінювали в 140-150 одиниць. Проте в середовищі, де грецькі тексти не були поширеними і кожен з них, будучи наслідком певних подій, часто пов'язаний з іншими документами спільністю історичної долі греків, – такий спосіб добору дає змогу значно ширше глянути на світ грецьких рукописів в Україні, простежити сплетіння долі рукописів і людей.

Отже, каталог репрезентує практично всі грецькі матеріали київських сховищ, зібрань, колекцій, де можна було передбачити наявність їх, і тим самим значно полегшує наукову працю всіх зацікавлених осіб у царині як традиційної грецької палеографії, так і в царині сучасних досліджень історії етносоціальних процесів і життя грецької діаспори в Україні, Росії, Молдові.

Давній і усталений інтерес учених до грецьких рукописів актуалізувався у Києві відносно пізно. Проте, якщо не порушувати дискусійні питання про тисячі грецьких рукописів у бібліотеках Давньої Русі та грецькі кодекси в Києво-Могилянській академії, то можна говорити про значущі колекції грецьких рукописів у Києві лише з половини XIX ст. І тільки після виходу в світ першої частини відомого «Описания рукописей» М. І. Петрова 1875 р. можна вести мову про запровадження рукописних зібрань ЦАМ ЦАТ і бібліотеки КДА до наукового вжитку. У каталогах М. І. Петрова загалом представлено 55 грецьких рукописів, глибина та якість описів яких значно відрізняється залежно від давності самої пам'ятки, наукових уподобань укладача та інших невідомих нам зараз чинників. Поруч із ретельно виконаними описами трапляються досить поверхові чи цілком хибні.

Суттєвим внеском у власне грецьку палеографію були описи рукописів і стародруків із грецьких церков Ніжина, що їх опублікував О. А. Дмитрієвський у «Трудах КДА» і «Православном обозрении» за 1885 р. Ці праці досі зберігають свою наукову цінність, адже їх виконав блискучий знавець літургічних текстів і богословської літератури, який залишив нам грунтовний аналіз грецьких Євангелій, Місяцесловів, молитов, чинів тощо. Менше уваги приділив дослідник співочим рукописам, недостатньо, а то й зовсім поверхово укладено кодикологічний опис рукописів. З 25 рукописів, описаних О. А. Дмитрієвським у 1884-1885 рр. і переданих, за його словами, до КДА 9 вересня 1884 р., в цьому каталозі представлено тільки 16. Адже 17 ніжинських рукописів він особисто здав до ЦАМ лише 10 квітня 1892 р., серед них два слов'янські[8]. Шість із описаних ним

[8] ІР НБУВ, ф. 225, арк. 76.

кодексів перебувають нині в Санкт-Петербурзі (БРАН, відділ рукописів, зібрання Дмитрієвського: 2, 5-7, 11, 13). Там само, але в особовому фонді вченого у відділі рукописів Національної бібліотеки Росії зберігаються чернетки статуту Ніжинського грецького братства (рук. 812-813, в описах Дмитрієвського – рук. XXV-XXVI[9]). Нарешті, грецький Анфологіон (ІР НБУВ, ф. 72: 42), що його з невідомих причин не передали до Києва разом із іншими рукописами 1884 р., надійшов до ВБУ тільки 1934 р. в складі рукописів бібліотеки Ніжинського педагогічного інституту.

Рукописи КДА, що не увійшли до описів М. І. Петрова, згодом описав О. І. Лебедєв, серед них понад тридцять грецьких, але, як правило, всі описи мають такі самі недоліки, що й описи М. І. Петрова. Окрім 15 грецьких рукописів із Ніжина, докладно розглянутих раніше О. А. Дмитрієвським, О. І. Лебедєв описав два давніх Євангелія (Лебедєв: 23, 25), низку кодексів XVIII-XIX ст. (Лебедєв: 80, 173, 199, 200, 418, 422), «афонські рукописи» А. М. Муравйова (Лебедєв: 423-424). Безперечною заслугою укладача були детальні розписи архівів різних установ і осіб, де також трапилися грецькі документи, наприклад, серед паперів митрополита Йоанникія Руднєва (Лебедєв: 687, арк. 302-303, 334-337, 344-347).

На початку XX ст. під керівництвом М. Н. Сперанського група студентів і викладачів Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька докладно описує рукописне зібрання інститутської бібліотеки; протоієрей Євтим Сіцінський укладає «Опись предметов старины» Музею Подільського церковного історично-археологічного товариства, а О. В. Ристенко – короткий опис фондів ОТІС. Дарма що в першому випуску останнього опису, присвяченому церковно-слов'янським і російським рукописам, документам і листам колекції, знаходимо лише один грецький рукопис – Житіє св. Іоанна Нового Трапезундського (ІР НБУВ, ф. V: 743), з інших джерел давно було відомо про наявність у фондах бібліотеки товариства великої кількості грецьких матеріалів із Готської митрополії в Криму, листів Вселенського патріарха Григорія V з архіву О. Ф. Негрі, листів Євгенія Булгариса тощо.

Чимало грецьких документів було видано в «Записках» товариства, і таким чином значна частина майбутніх грецьких рукописів Києва ставала відомою фахівцям. Додамо, що починаючи з останньої чверті XIX ст. публікуються праці М. Петрова, Г. Булашева, О. Іванова, присвячені грецьким Євангеліям у зібраннях КДА, видаються окремі київські тексти: твори «Про музику» Євгенія Булгариса (грецькою), «Эрминия, или руководство по живописи» Діонісія Фурнаріота (російською).

Видатні знавці біблійних текстів Герман Зоден і Каспар Грегорі на початку XX ст. відвідали головні сховища рукописів у Росії, і відтоді

---

[9] Ці рукописи були видані в 1997 р. в Яннині грецьким ученим професором Христосом Ласкаридісом (див. бібліографію).

Євангелія та Апостоли з різних зібрань України згадуються поряд з іншими відомими списками новозавітних текстів у всіх відповідних довідниках і покажчиках, хоча лише поодинокі дослідники особисто відвідують Київ. У працях Г. Зодена й К. Грегорі, а також Курта Аланда, який продовжив систематизацію новозавітних рукописів, відзначено більшість Євангелій та Апостолів, що перебувають тепер в Україні, вказано зв'язки, що існують між окремими аркушами кодексів, розпорошених історією по різних країнах, враховано й деякі текстологічні відмінності найдавніших київських списків.

Першою спробою здійснити повний опис грецьких рукописів у ВБУ була невелика праця Д. І. Абрамовича, підготовлена до друку наприкінці 1933 – на початку 1934 р., але досі не видана. В архіві Інституту рукопису збереглися чорнові нотатки про окремі грецькі рукописи, машинописні тексти статті російською мовою та рукописний переклад українською[10]. У справі є рецензія завідувача «університетського» відділу бібліотеки Веніаміна Кордта з рекомендацією «до друку» від 14 березня 1937 р. У своїй оглядовій статті Д. І. Абрамович подав короткий опис 108 рукописів, зазначив їхні особливості, досить докладно проаналізував склад і тексти найцікавіших, на його погляд, рукописів. Крім фрагментів давніх новозавітних текстів і Євангелій, він окремо відзначив як унікальні та найдавніші з відомих списки творів Василя Великого (Петров: 133) і Григорія Богослова (Петров: 136), оригінальні та невідомі раніше списки словника Кирила Александрійського (ІР НБУВ, ф. 72: 7) і «Бджоли» Антонія Мелісси (ІР НБУВ, ф. 72: 21), рідкісні тексти апокрифічних і святоотецьких творів у збірниках (Петров: 163, 553; ІР НБУВ, ф. 72: 5-6), що не мають аналогів у російських зібраннях. Нотатки Д. І. Абрамовича дають можливість перевірити окремі факти з історії зібрань, уточнити час надходження деяких рукописів. Мало не в той самий час старший бібліотекар відділу рукописів О. Д. Еттінгер підготувала й передала до видавництва АН УРСР працю «Орнамент і мініатюри грецьких і кириличних рукописів IX–XV ст.»[11] з альбомом знімків і варіантом праці англійською мовою. Серед 58 описаних одиниць було 19 грецьких, зокрема два Євангелія з мініатюрами (Лебедєв: 25; ІР НБУВ, ф. 72: 1). На жаль, і цей твір, незважаючи на резолюцію керівництва бібліотеки «до друку» від 11 березня 1936 р., не побачив світ.

Невдовзі з відомих історичних причин для грецьких рукописів Києва настав тривалий період забуття і якщо й не фактичних втрат, то певної занедбаності, через що багато рукописів опинилися не на місці, деякі з них упродовж десятиліть вважали втраченими. Тільки з кінця 50-х років

---

[10] ІР НБУВ, архів, оп. 3, спр. 5; ф. 78: 1578.

[11] Там само, спр. 4.

і не без впливу видатних палеографів, які знову отримали доступ до радянських сховищ, грецькі рукописи Києва стають об'єктом наукових досліджень. Так, наприкінці 50-х – на початку 60-х років бібліотеку відвідали Євгенія Гранстрем, Марсель Рішар[12] і Курт Трой. Інтереси цих учених, проте, обмежувалися підтвердженням факту наявності в бібліотеці грецьких рукописів, описом новозавітної літератури та меншою мірою патристики або окремих кодексів. Не були описами київських рукописів і відомі каталоги новозавітних текстів К. Аланда або покажчики, укладені М. Рішаром[13]. В останніх, незважаючи на значення їх для ствердження існування в повоєнному СРСР численних грецьких рукописів, знаходимо здебільшого лише перелік їх з посиланнями на описи М. І. Петрова та інших укладачів каталогів. Основним недоліком усіх подібних праць є навіть не стільки якість чи глибина опису, що відбивають особливі інтереси автора, скільки неповнота охоплення (через традиційну неповноту попередніх описів і недоліки системи обліку) київських рукописів, недоступних для дослідників, часто необізнаних із мовою каталогів або інвентарних описів. Порівняння переліків новозавітних рукописів Росії, підготовлених на початку XX ст. Г. Зоденом та К. Грегорі, з наступними вражає наявністю чи відсутністю тих самих одиниць, що часом доступні дослідникам, часом ні: сьогодні вони є в цьому сховищі, а завтра – в іншому або й зовсім втрачені. Нещодавнє звернення до Києва Інституту новозавітних текстів у Мюнстері (ФРН) із проханням уточнити сучасний стан окремих рукописів ще раз підтвердило необхідність якнайшвидшого видання каталога, в якому нарешті було б зібрано до купи всі відомості про київські рукописи в їхньому сучасному і, сподіваємося, остаточному складі.

У 60-70-х роках окремі мистецтвознавці повертаються до розгляду художнього оздоблення так званого Нікомідійського Євангелія (Лебедєв: 25), кодекс реставрують, знімки з окремих мініатюр були опубліковані (див. бібліогр. рукопису). У 60-х роках розпочав наукову діяльність видатний палеограф сучасності Б. Л. Фонкич. Незважаючи на численність рукописів у грецьких зібраннях Москви й Ленінграда (нині – Санкт-Петербург), також недостатньо досліджених, його увагу привернули грецькі рукописи України. В результаті його багаторічних досліджень видано праці, присвячені рукописним зібранням Києва, Львова, Одеси, а

---

[12] *Richard M.* Rapport sur une mission d'étude en URSS (5 octobre – 3 novembre 1960) // Bulletin d'information de l'Institute de Recherche et d'Histoire des Textes. – Paris, 1961. – №10. – P. 43-56.

[13] Грецькі рукописи Києва згадуються або перелічуються в працях названих і деяких інших авторів. Найповніший список київських рукописів з бібліографією репрезентує останнє видання Ж.-М. Олів'є: *Richard M.* Répertoire de Bibliothèque et des Catalogues de Manuscrits Grecs / Troisième édition entièrement refondue par Jean-Marie Olivier. – Brepols; Turnhout, 1995.

також відбулася одна з сенсацій у світі палеографії – знахідка датованого списку «Повісті про Варлама та Йоасафа» (ІР НБУВ, ф. V: 3692). На жаль, і на цей раз метою дослідження не була вся сукупність київських рукописів, вони здебільшого становили ілюстративний матеріал для вирішення інших завдань. Так, більшість київських рукописів лише згадується в статтях Б. Л. Фонкича, наприклад рукописи архімандрита Антоніна Капустіна в зв'язку з історією їх придбання або матеріали «афонського збірника» А. М. Муравйова в межах статті про грецькі рукописи цього відомого свого часу історика та письменника. А втім, Б. Л. Фонкич залишив зразкові кодикологічні описи списків «Повісті про Варлама та Йоасафа», статуту Петрицонського монастиря (ІР НБУВ, ф. 72: 23), Житія св. Луки Стиріота (Лебедєв: 411), Житія св. Антонія Печерського (Петров: 207) тощо.

Через відсутність у колишньому СРСР достатньої кількості фахівців науковий опис понад двох тисяч грецьких рукописів, що зберігалися на великому просторі від Єревана до Ленінграда, так і не був здійснений. Проте початок цьому поклали в Ленінграді, де завдяки багаторічній праці Є. Е. Гранстрем, пізніше І. М. Лебедєвої, описано рукописи БРАН і РНБ, почасти пов'язані історією з київськими. Повний опис невеликих колекцій, подібних до київської, одеської, харківської, мав би стати початком створення серії наукових каталогів, що, нарешті, зробило б доступними для фахівців, істориків і філологів усього світу багато цінностей, прихованих у традиційно малодоступному для них східному ареалі поширення грецьких рукописів.

Грецькі рукописи Києва були об'єктом уваги міжнародної громадськості наприкінці 1988 р. Тоді співробітники відділу рукописів ЦНБ ім. В. І. Вернадського за сприянням І. М. Лебедєвої, на підставі старих друкованих каталогів окремих рукописних зібрань, записів Д. І. Абрамовича та інших дослідників, здійснили новий пошук і перевірку наявності грецьких рукописів у фондах відділу, відібрали найцікавіші кодекси й документи для виставки в Афінах, що відбулася в листопаді-грудні 1988 р. За підсумками роботи було видано короткий каталог виставки з узагальненими характеристиками 49 рукописів[14]. Після огляду матеріалу виставки і пізніше, використовуючи мікрофільми і надані фотознімки, відомий у науковому світі палеограф Агамемнон Целікас підготував і видав 1994 р. в Афінах у шостому числі «Вісника історичного та палеографічного архіву» короткий опис київських рукописів.

---

[14] Ελληνικά χειρόγραφα στην Κεντρική Βιβλιοθήκη της Ακαδημίας Επιστημών του Κιέβου (5ος -19ος αιώνας). Αθήνα, Βυζαντινό Μουσείο, 23 Νοεμβρίου - 31 Δεκεμβρίου (Греческие рукописи в Центральной библиотеке Академии наук в Киеве (5-19 в.). Афины, Византийский музей, 23 ноября – 31 декабря 1988 г.). – Αθήνα· Υπουργείο Πολιτισμού-Βυζαντινό Μουσείο, 1988.

У 1989-1992 рр. у відділі рукописів ретельно провадилася додаткова робота з обліку й розшуку грецьких рукописів: виявлено десятки нових документів, повернуто на старі місця рукописи, що вважали втраченими. Не винайденими на цей час залишаються два рукописи, зафіксовані в старих описах київських зібрань КДА. Це – рук. 319 в опису Петрова (старий шифр бібліотеки КДА: 0.8.22) – Служебник XV–XVI ст. у 8°, на 108 с., з текстами літургій Іоанна Золотоуста й Василя Великого, що надійшов від архімандрита Антоніна. А також згаданий в «Известиях ЦАО за июнь 1879 г.» серед книг і рукописів А. М. Муравйова, пізніше в «Указателях ЦАМ» 1880 р. (№15) і 1897 р. (№ 15104) і, нарешті, востаннє, у переліку рукописів відділу письма й друку Лаврського музею[15], так званий Σιωνίτης Ὑμνοδός, 1810 р., на 68 аркушах (160x230), з 36 малюнками Страстей Господніх, виконаних тушшю. Давніший список такого збірника відомий у зібранні Московської духовної академії в Сергієвому Посаді, але без малюнків[16].

За підсумками попередньої роботи з грецькими рукописами укладач цього опису видав 1991 р. невеличкий каталог актових джерел XVI–XIX ст., де описано 82 грецьких документа з фондів відділу рукописів ЦНБ, підготував низку статей і публікацій історичних документів (див. бібліографію). Підсумком усіх багаторічних досліджень укладача є цей каталог грецьких матеріалів, що зберігаються у фондах ІР НБУВ, а також кількох рукописів з фондів Національного історико-культурного заповідника «Києво-Печерська Лавра» і Центрального державного історичного архіву України в м. Києві, що генетично пов'язані з рукописами Інституту.

Каталог складається з трьох розділів і покажчиків, покликаних полегшити дослідникові пошук необхідних матеріалів. Поділ усіх рукописів на три розділи зумовлений бажанням ознайомити вчених і широкий загал не лише з грецькими кодексами, а й запровадити до наукового вжитку значну кількість документів, що безпосередньо стосуються історії грецького народу, його численної діаспори, історії зв'язків різних народів. Отже, якщо до складу першого розділу каталога увійшли наративні, або оповідні джерела (книги, їхні фрагменти, окремі тексти оповідного характеру), то в другому представлені документи актового характеру: постанови, грамоти, послання, розписки, свідчення, листи тощо. Такий поділ матеріалу не позбавлений певної умовності. Так, у першому розділі описано збірники новел візантійських імператорів і деякі інші кодекси, що здавна використовувалися як довідники і вже втратили актуальний зв'язок зі своїми адресатами. Такий розподіл матеріалу викликав і зміни в системі описів, що найпомітніше у третьому

---

[15] ІР НБУВ, ф. 33: 2036, № 126.

[16] Див. *Фонкич Б. Л.* Греческие рукописи А. Н. Муравьева // Археогр. ежегодник за 1984 г. – Москва, 1986. – С. 244-246.

розділі каталога, де представлені папери з архіву архімандрита Антоніна Капустіна – приватні листи й розписки.

Кожен розділ має власну нумерацію, що покладено в основу посилань на рукописи в покажчиках. Всередині розділів збережено наскрізну нумерацію рукописів з послідовним розміщенням їх відповідно до установи, де вони перебувають. Отже, після рукописів НБУВ подано рукописи ЦДІАК, а далі Києво-Печерської лаври.

Опис рукописів першого розділу здійснено за такою схемою:

1. Шифри. Подаємо сучасний шифр рукопису: номер фонду й номер одиниці зберігання. Для зручності користувачів після номеру фонду в круглих дужках наведено його розшифровку, тобто назву фонду або традиційну назву установи чи зібрання, де перебував рукопис до надходження до НБУВ.

2. Назва рукопису, автори, дата й склад. Для літургійних книг і текстів вжито їхні традиційні назви згідно з православною церковною практикою. Для тематичних збірників назвою є слово *Збірник* із зазначенням його тематики; для збірників різнорідних матеріалів за назву приймаємо саме слово *Збірник*. На ознаку палімпсестів із непрочитаними текстами вжито слово *Палімпсест*. Авторство творів подано відповідно до заголовків рукописів і не коментується. Час написання рукопису, підтверджений записами переписувачів (копіїстів), подано в перекладі й за сучасним календарем, без урахування відмінностей у стилях. За відсутності прямих позначок укладачів час написання визначається за палеографічними та іншими ознаками. У такому разі після пропонованої в каталозі дати в круглих дужках наведено всі попередні варіанти датування на основі бібліографії опису рукопису з посиланням на дослідника (для євангельських текстів подано також датування, прийняте в останньому виданні покажчика Аланда). Для палімпсестів зазначено дати написання обох текстів, а зміст розписано як дві окремі одиниці за хронологією. Далі подано загальну кількість аркушів рукопису з зазначенням чистих, пропущених, вставних, літерних і т. ін. Неповні та збірні рукописи подані як уривки або конволюти. Зазначено наявність оправи.

3. Зміст. Перелічено всі твори рукопису, що мають чітке авторське або змістове розмежування. Як правило, не розкривається зміст усталених богослужбових текстів: Апостолів, Євангелій, Міней, Анфологіонів, нотних збірок, зібрань висловів святих отців, церковних канонів, якщо вони становлять єдине ціле. Авторство творів визначається за заголовками і не коментується. Заголовки рукописів, їхніх частин, назви творів, початок і закінчення тексту (в разі його обриву) подаються курсивом відповідно до їхнього написання в рукопису.

Усі атрибутовані тексти мають посилання на наукове видання

відповідних літературних пам'яток без урахування того, наскільки вони насправді відповідають текстам київських рукописів, тобто без текстологічних коментарів. У разі широковідомих текстів (Новий Завіт, Пентикостар, Мінеї тощо) початок тексту і посилання на видання, як правило, не подається. Стосовно значної кількості текстів наведено для порівняння посилання на такі самі заголовки або початки текстів інших грецьких рукописів у різних зібраннях світу. Це означає, що аналогічні твори, мабуть, є і в указаних рукописах, але для їхньої повної тотожності необхідні текстологічні дослідження. Розкриття символів вісьмох гласів у музичних рукописах здійснювалося за таблицями відомого музикознавця, професора богословського факультету Афінського університету Григорія Стафіса. Тексти або твори, написані не грецькою мовою, мають застереження щодо мови, а зміст передано дуже коротко.

4. Зовнішній опис. Послідовно зазначено матеріал письма, формат і його розміри в *мм*, тип розліновки пергамену за Леруа або філігранеї з посиланням на довідники, особливості стану матеріалу або його якісні характеристики, кількість зошитів у кодексах. Коротко визначено характер письма, розмір і кількість літер у рядку (для унціалу), колір чорнила, кількість стовпчиків, рядків, розміри поля тексту. Характеристика художнього оформлення рукопису містить перелік і короткий опис його елементів: мініатюр, заставок, ініціалів, сигнатур, реклам тощо. Нарешті, зазначено можливий час виготовлення (або реставрації) оправи, її розміри, матеріал, колір, художні особливості.

5. Історія рукопису. Наведено повні записи копіїстів, власників, читачів, окремі записи, дотичні тексту, історії рукопису. Деякі негрецькі записи передано в перекладі українською або описово. Викладено відомі факти з історії рукопису: його походження, імена власників, шляхи та час надходження до останнього місця зберігання або колекції. Зазначено (курсивом) наявність старих шифрів на рукописах чи в їхніх описах, а також штампів, печаток, екслібрісів та інших знаків.

6. Бібліографія. Пропонується повна наукова бібліографія рукописів за друкованими джерелами. Насамперед приділено увагу спеціальним каталогам і описам зібрань рукописів, окремим працям або повідомленням, присвяченим кожному рукопису. Посилання на праці, в яких лише згадується про рукопис, наведено, якщо це має принципове значення для їхньої історії, датування, визначення тексту чи особи копіїста. Усі вжиті в опису скорочення розшифровано в Списку вжитих скорочень. Праці, скорочення яких набрані кирилицею або грецькою абеткою, подано в першій частині списку, а наведені латинською графікою – в другій.

Щодо опису актових джерел (див. другий розділ), то дати укладання їх подаються після порядкового номеру в каталозі та сучасного шифру зберігання. Усі дати наведено за сучасним літочисленням, а індикти й

дні місяців так, як це зазначено в документах. У разі відсутності прямих вказівок про час написання дату подано в квадратних дужках. Вказано імена, звання, титули емітента й адресата з коротким розкриттям змісту тексту повідомлення або ж назву документа з викладом його змісту в формі, що розкриває імена й титуляцію контрагентів. Останню подано згідно з номінацією в рукописах без коментарів, проте не зазначені в джерелах, але необхідні, на нашу думку, складові імен або титулів розкриваються в квадратних дужках, невстановлені або непрочитані передаються крапками. Повну титуляцію правителів і священнослужителів не наведено, в окремих випадках подаємо оригінальні написання імені, титула або топоніма у круглих дужках. Зазначено всі відомі нам публікації документів і окремо бібліографію дослідження рукописів. Зовнішній опис містить інформацію про кількість аркушів, їхню характеристику, матеріал та його розмір у *мм*, особливості стану, тип філіграней, колір чорнила тощо. Приведено окремі записи на документах, дописки, а також факти з їхньої історії: джерело надходження, старі шифри, штампи, печатки. Збірники копій документів розглядаються як одна одиниця і розташовані за часом укладання збірника. Вони мають єдиний зовнішній опис, історію, бібліографію, проте посилання на публікації документів зазначені для кожного з них окремо.

У третьому розділі каталога наведено тільки перелік приватних листів та деяких інших документів з архіву архімандрита Антоніна Капустіна з зазначенням дати й місця написання, імен емітентів, кількості аркушів і сучасного шифру.

Каталог має систему довідкових покажчиків: розподілу рукописів за матеріалом, фондами, хронологією, а також тематичний, іменний і географічний, списки вжитих скорочень, датованих рукописів і копіїстів. Після шифра рукопису, тематичних ключових слів, імен або топонімів йдуть посилання на позицію рукопису в каталозі, причому римська цифра вказує на розділ каталога, а наступні арабські – відповідно на порядковий номер одиниці всередині розділу і в опису рукопису. У Додатках представлено знімки з мініатюр та зі сторінок найцінніших для палеографії рукописів.

Укладач складає щиру подяку всім співробітникам Інституту рукопису НБУВ, без допомоги яких не можна було б здійснити підготовку каталога, і насамперед палеографам і кодикологам, директору Інституту рукопису Л. А. Дубровіній та старшому науковому співробітнику О. М. Гальченко, найстарішим співробітникам відділу рукописів І. Д. Лисоченко й Т. І. Воронковій.

На початковому етапі роботи укладачеві пощастило неодноразово зустрічатися з російськими кодикологами І. М. Лебедєвою та Б. Л. Фонкичем, поради яких покладено в основу видання. Переклад окремих

записів, нотаток і визначення змісту текстів турецькою та арабською мовами зробили на прохання автора наукові співробітники Інституту сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України О. І. Галенко й О. О. Хамрай. За розкриття змісту окремих молдавських записів укладач складає подяку колезі з Кишинева В. С. Овчинниковій-Пелін.

На різних етапах роботи її продовженню та завершенню сприяли професор Гарвардського університету Ігор Шевченко, Фонд катедр українознавства в США, його директор Роман Процик, і Преосвященний єпископ-ординарій Софрон Мудрий, яким укладач також висловлює глибоку вдячність.

Євген Чернухін

РОЗДІЛ І

Рукописна книга та наративні джерела

Інститут рукописів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

1. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 553 п

Євангеліє.

III-IV ст. (Gregory – IV-VI ст.; Гранстрем – VI ст., Фонкич, Аланд – III-IV ст.). Фрагменти 2-х арк.

Зміст. На одному з фрагментів Євангеліє від Луки 4, 1 – 4, 3 συντελ[εσθεισῶν після кількох слів тексту, що не читається.

Папірус: 150 x 58, 140 x 77, 125 x 62, 36 x 122, 30 x 42, 48 x 24, 40 x 32, 19 x 21, 6 x 17, темно-коричневий. Можливі розміри арк.: 220 x 150. Унціал. Висота літер: 5 мм. 20-21 літера в рядку. Чорнило темно-коричневе. Поле тексту: ? x 100.

В опису Петрова (3, № 553. – С. 544) відзначено наявність у бібліотеці КДА «скипевшихся папирусных листков in 8°, века III или IV, из коих один заключает отрывок из 15-го стиха X главы Евангелия Матфея», що надійшли від архім. Антоніна Капустіна. У Gregory (2 – S. 46) йдеться про кілька фрагментів, на одному з яких є частина, вказана в цьому каталозі, а на інших Євангеліє від Іоанна 4, 1 і, можливо, уривок повчання або тлумачення. Те саме повторює Treu (див. бібліогр.). Пізніше аркуші зберігалися в ЦАМ (див. Петров. Указатель) разом з іншими аркушами папіруса і мали надійти у 1923 р. до Музею культів і побуту, створеного на території Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври. Проте під час передачі рукописів ЦАМ у 1924 р. до відділу рукописів ВБУ вони вже відзначені як відсутні. В 1934 р. при передачі чергової частини рукописів з Лаврського музею до ВБУ було зареєстровано чотири папіруси в склі (Інв. 19222-5) і окремо ще один (Інв. 19226), що розпався на чотири частини. Нині встановити повну тотожність описаних Петровим аркушів папіруса і тих фрагментів, що перебувають в Інституті рукопису, дуже важко – аркуші розсипаються, текст не читається. Через те, що папіруси не потрапляли в поле зору палеографів, які відвідували відділ рукописів, вони тривалий час вважалися втраченими.

Старі шифри: ЦАМ 152; витр. XVIII; 0. 8. 38.

Бібліогр.: Петров (3). – С. 544; *Петров.* Указатель. – С. 204; *Gregory (1)* – S. 1086; *Gregory (2).* – S. 46 (P^7); *Soden.* – S. 62, 119, 2141 (e 11); *Treu.* – S. 361-362; *Aland.* –S. 3; *Repertorium* der Papyri. – S. 225; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 374. Індекс Грегорі-Аланда: P 7.

2. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 17п

Євангеліє від Матфея.

Палімпсест. Нижній текст – грецький V-VI ст. (Петров, Soden, Treu – V-VI ст., Gregory, Фонкич, Аланд – VI ст.), верхній – сирійський VIII-IX ст. Уривок на 2 арк.

Зміст. Нижній текст. арк. 1-2зв. Євангеліє від Матфея 27, 7 αὐ]τῶν – 27, 30 κεφα[λήν. Текст опубліковано: Gregory (1) – S. 1364-1367.

279 x 200, білий, цупкий. Тип розліновки не визначається. Біблійний унціал. Висота літер: 4-5 мм. 9-10 літер у рядку. Чорнило світло-коричневе. Дві шпальти по 25 рядків. Поле тексту: 200 x 160-175, шпальти: 198 x 75-80.

Записи. На нижніх берегах арк. 1-2зв. нотатки архім. Антоніна: *ΜΘ. KZ. 7-13 | ΜΘ. KZ. 14-19 | ΜΘ. KZ. 20-24 | ΜΘ. KZ. 25-30.*

Інші частини рукопису перебувають у Санкт-Петербурзі – 4 арк., РНБ (раніше – ДПБ ім. М. Є. Салтикова-Щедрина), Греч. 276; у монастирі Св. Катерини на Сінаї – 10 арк., Harris, № 10 (докладніше див. Treu. – S. 111-112).

Надійшла до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри: ЦАМ *153, витр. 16;* Лаврський музей *Інв. 19227, 18.*

Бібліогр.: Петров (1). – С. 15; *Gregory* (1). – S. 1061, 1364-1367 (064); *Gregory* (2). – S. 38; *Soden.* – S. 119, 1349, 2141 (e10); *Treu.* – S. 111-112; *Aland.* – S. 25; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Τσελίκας.* – Σ. 14. Індекс Грегорі-Аланда: 064 eP.

3. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 26п

Апостол.

VI ст. (Петров, Soden, Treu, Фонкич, Аланд – VI ст.). Уривки на 3 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Друге послання до Коринтян 4, 2 συνείδη]σιν – 4, 7 ὀστρα[κίνοις.

Арк. 2-2зв. Перше послання до Солунян 2, 9 ἀδελ]φοί – 2, 13 ἀληθῶς.

Арк. 3-3зв. Перше послання до Солунян 4, 5 μὴ – 4, 11 φιλοτιμεῖσθαι.

Пергамен: 230 x 180, білий, верхні береги аркушів обірвані, численні втрати в місцях відсутніх літер. Тип розліновки (тут і надалі – за довідником Leroy) близький до T 20A1. Унціал. Висота літер: 10 мм.

Кількість літер у рядку різна (до 18), окремі рядки виходять по лівому краю на відстань двох літер. Чорнило темно-коричневе, кисле, наведено на первісний текст, написаний також коричневим чорнилом. 14-15 рядків. Поле тексту: 183 х 153.

Записи. На нижніх берегах записи XIV-XV ст.: арк. 1, 2 – зображення й назви пунктуаційних і діакретичних знаків; арк. 2зв.-3зв. – уривки молитов.

Уривки були захисними аркушами рукопису ф. V, 3692. Інші частини рукопису в Санкт-Петербурзі – 3 арк., РНБ, Греч. 14; у Москві – 2 арк., ДІМ, Греч. 563; 1 арк., РДБ, Греч. 166, № 1; у Лаврі Св. Афанасія на Афоні – 8 арк.; у Парижі – 22 арк., Національна бібліотека, Coislin 202, Suppl. Grec 1074; в Турині – 2 арк., Національна бібліотека, 82 (див. Treu. – S. 31-34; Soden. – S. 242).

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *154, № 1, V-VI век;* Лаврський музей *Інв. 19228, 19.* На арк. 1зв. штамп: *Лаврський музей при Губполітпросвіті м. Київ* (далі – штамп Лаврського музею).

Бібліогр.: Петров (1). – С. 16-17; *Gregory* (1). – S. 114-116, 1041; *Gregory* (2). – S. 310 (015); *Soden.* – S. 62, 242 (a1022); *Гранстрем.* Catalogue. – С. 233; *Гранстрем.* Каталог (I). – С. 224; *Treu.* – S. 31-34; *Aland.* – S. 20; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Фонкич.* Греческий список. – С. 180-182. Індекс Грегорі-Аланда: 015 pP.

4. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 44

Папірус.

VIII-IX ст. (Гранстрем – VIII-IX ст.; Тураєв – VI ст.). Фрагменти 4-х аркушів.

Зміст. Арк. 1. Імена осіб, написані на лівій половині аркуша. 13 рядків. На лівому березі помітки великими літерами грецької абетки. Прочитуються імена: *κοσμας / κομ[...] / κωνστ[αντîνος] / ιωαννης [...] / γερμανος [...] / [...] στεφανος [...] / ιωαννης [...] / θεοδοσιος αναστασιος [...] / [...] μωσης μμ / ιωαννης [...] / [...]* Ймовірно, перелік осіб, які взяли участь у складанні документа.

Арк. 1зв. Дев'ять рядків дрібнішого й ламаного мінускула іншим почерком. Не читається.

Арк. 2-2зв. Дев'ять рядків. Фрагмент того самого документа, але збереглися лише окремі літери. На звороті п'ять рядків того самого почерку, що й на арк. 1зв.

Арк. 3. 19 рядків. На лівому березі помітки літерами, як і на арк. 1. Прочитуються окремі літери. На звороті було 17 рядків того самого дрібного мінускула.

Арк. 4. Прочитуються імена: *π]ολυχρονις / παυλος αναστασιος / ιωαννης [...] ηγουμενος / ανδρεας / θεοδοσιος χριστοφορος / θεοδωρος / θεοδωρος μμ /*

ιωαννης μωησης παυλος μμ / στεφανος [...] γηροκομιου / θωμας / στεφανος...

На звороті текст не визначається.

Папірус: арк. 1: 152 x 250; арк. 2: 82 x 210, 27 x 105; арк. 3: 78 x 124, 60 x 70, 33 x 65, 26 x 80; арк. 4: 156 x 253. У поганому стані, розсипається. Чорнило темно-коричневе. Мінускул, на зворотах дрібний, ламаний. На арк. 4 (без скла), на правому й лівому берегах аркуша помітки арабським письмом. Арк. 1-3 зберігаються в склі: 270 x 175.

Через характерний вигляд вжито як захисні аркуші в оправі. Надійшли до відділу рукописів 1934 р. з Лаврського музею, де після передачі фондів ЦАМ 1923 р. зберігалися п'ять папірусних аркушів – Інв. 19222-19226, 17[a-e] – чотири з них у склі. Певно, саме про ці аркуші писав Б. Тураєв: «Значащиеся в "Указателе" стр. 204 за № 152 "несколько папирусных листков" не содержат в себе "древнеегипетского письма", последнее оказывается греческой тахиграфией VI в.».

До ЦАМ надійшли в період 1880-1897 рр. Тепер важко встановити, чи розбито одне скло або загублено разом із папірусом, чи існував п'ятий аркуш папіруса того самого походження, що й ці чотири, або ж під п'ятим аркушем слід розуміти папірус з євангельським текстом (Петров: 553).

Старі шифри на склі: ЦАМ 152; Лаврський музей Інв. 19225; 17d.

Бібліогр.: Петров. Указатель. – С. 204; *Тураев.* Описание. – С. 197.

5. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 20п

Палімпсест. Нижній текст – VIII-IX ст. (архім. Антонін, Петров – VII-VIII ст., Gregory, Фонкич – IX-X ст.). Верхній – XIV ст. (див. № 39). Уривок на 2 арк.

Зміст. Текст не читається.

Пергамен: 190 x 131. Тип розліновки близький до 00A1. Малий унціал. Висота літер: 3-4 мм. 15-16 літер у рядку. Чорнило коричневе. 23 рядки. Поле тексту: 172 x 75.

Записи. На верхніх берегах арк. 1 великим мінускулом: *ακολουθεια τῆς λαμπρας.* На арк. 1зв. рукою архім. Антоніна: *Палимпсестъ VII-VIII в.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *156, № 9;* Лаврський музей *Інв. 19230, 21.* На арк. 2 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 16; *Gregory* (2). – S. 163 (l 1377); *Aland.* – S. 282; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375.

6. Ф. V (OTIC), 3619

Євангеліє.

IX-X ст. (Фонкич – VIII-IX ст., Treu, Aland – X ст.). Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1. Євсевій Кесарійський. Послання до Карпіана. Без початку. Поч.: *Ει ουν αναπτυξεισ..* (PG, 22. – Col. 1277).

Арк. 1зв. Канони Євсевія. Таблиці заповнені частково.

Пергамен: 280 х 183, обрізаний нерівно. Тип розліновки близький до 40D2. Малий унціал. Висота літер: 2-3 мм. 25-33 літери в рядку. Чорнило коричневе. 16 рядків у нижній половині аркуша. Поле тексту: 85 х 110.

Послання й таблиця в рамках у вигляді арки, виповнені чорнилом, зафарбовані зеленою та коричневою фарбами. Колони арок прикрашені плетінням і рослинним орнаментом.

Записи. На арк. 1 чорним чорнилом (частково знищений) поминальний запис XVI ст.: *[Μν]ῆσθῆτι Κυριε τόν αμάρ(τ) / δούλον σοῦ κ(αὶ) ανάξιόν δοὺ / λον σου Ἰωακείμ τοῦ παυ / λου [...] κα [...]*

Старий шифр: 64 в колі.

Бібліогр.: Treu. – S. 344; *Aland.* – S. 373.

7. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 133п

Св. Василь Великий. Бесіди.

IX-X ст. (Петров – IX ст., Фонкич, Treu – IX-X ст.). Уривки на 8 арк.

Зміст. 1. Арк. 1-4зв. Слово, виголошене під час пошесті й засухи. Без початку, з пропуском тексту. Поч.: *ἐπειδὴ ἔχων οὐκ ἐδίδους...* – [ἐγκα]*θημέν* [ην], [πρ]*όσωπο* [ν] – до кінця: *αμήν. / ἐν λιμῶ ρηθεῖς / καὶ αὐχμῶ.* (PG, 31. – Col. 316-322, 328).

2. Арк. 4зв.-7зв. Слово до Гордія. Без кінця. Заг.: *Ὁμηλία εἰς γόρδιο(ν) / μάρτυρα.* Поч.: *Νόμος ἐστί φύσεως ταῖς / μελήσσαις* ... Кін.: ...*ἵππε* [ν] (Ibid. – Col. 489-497; Baur, 1. – P. 58).

3. Арк. 8-8зв. Слово до Василя. Фрагмент тексту. Поч.: *φλεγόμενον* [...]. Кін.: *ἀρισ* [τέα] (PG, 31. – Col. 488-489).

Пергамен: 295 х 230, білий, арк. 1, 3-7 зі значними втратами, від арк. 8 збереглася верхня частина. Тип розліновки близький до 02D2a. Мінускул прямий, квадратний. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 30 рядків. Поле тексту: 215 х 165; шпальти: 215 х 69-70. Аркуші з 13-го та 14-го зошитів, помітка на арк. 7: *ιδ΄*.

Заставка мала рослинного орнаменту на арк. 4зв. і контурні ініціали виконані чорнилом.

Записи. На арк. 1, 2зв. між шпальтами чорним чорнилом зроблено помітки арабським письмом (початок абетки).

Надійшли від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *158, витр. № 3;* Лаврський музей *Інв. 19232, 23.* На арк. 1, 5, 8 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 57; *Treu.* Fragments. – P. 151; *Фонкич.* – Антонин Капустин. – С. 375.

8. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 136п/1

Св. Григорій Богослов. Бесіди.

IX-X ст. (Петров – IX-X ст., Фонкич, Treu – X ст.). 148 арк. (+ арк. I-XI, 93а, 117а-117б, 119а-119б, Ia-XIIIa – паперові вставні, чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-2 Слово XLV. Без початку. Поч.: *τῶν ἐκεῖνον παραπεμπόν / των προηγουμένων...* (PG, 36. – Col. 601-605; Baur, 1. – P. 382).

2. Арк. 2-15. Слово XLV. Заг.: *Εἰς τὸ ἅγιον πάσχα.* Поч.: *Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου...* (PG, 36. – Col. 624-666; Baur, 1. – P. 382).

3. Арк. 15-17зв. Слово XLV. Заг.: *Εἰς τὴν καινὴν κυριακην.* Поч.: *Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι...* (PG, 36. – Col. 608-621; Baur, 1. – P. 381).

4. Арк. 17зв.-24зв. Слово XII. Заг.: *Εἰς (τὴν) πεν(τη)κοσ(τήν).* Поч.: *Περὶ τῆς ἑορτῆς...* (PG, 36. – Col. 428-452; Baur, 2. – P. 318).

5. Арк. 24зв.-32зв. Слово XXIX. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ περὶ υ(ἱο)ῦ λόγος α΄.* Поч.: *Ἃ μὲν οὖν εἴποι τις...* (PG, 36. – Col. 73-104; Baur, 1. – P. 46).

6. Арк. 32зв.-41. Слово XXX. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ υἱοῦ λόγος β΄.* Поч.: *Ἐπειδή σοι τὰς μὲν ἐκ τῶν λογισμῶν...* (PG, 36. – Col. 104-133; Baur, 1. – P. 357).

7. Арк. 41-52. Слово XXXI. Заг.: *Περὶ τοῦ ἁγίου πν(εύματο)ς.* Поч.: *Ὁμὲν δὴ περὶ τοῦ υ(ἱο)ῦ λό / γος...* (PG, 36. – Col. 133-172; Baur, 2. – P. 137).

8. Арк. 52-56. Слово XX. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ πε(ρὶ) θεολογίας / καὶ κατὰ στάσεως ἐπισ / κόπων.* Поч.: *Ὅτἂν ἴδω τὴν νῦν γλωσ / σαλγίαν...* (PG, 35. – Col. 1065-1080; Baur, 2. – P. 182).

9. Арк. 56-70зв. Слово XIV. Заг.: *Περὶ φιλοπτωχίας.* Поч.: *Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ συμ / πένητες...* (PG, 35. – Col. 857-909; Baur, 1. – P. 55).

10. Арк. 70зв.-83. Слово XXI. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον / ἀθανάσιον ἀρχιεπίσκο / πον καὶ πατριάρχην ἀ / λεξανδρείας.* Поч.: *Ἀθανάσιον ἐπαινῶν...* (PG, 35. – Col. 1081-1128; Baur, 1. – P. 15).

11. Арк. 83-91зв. Слово XLII. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ρν΄ / ἐπισκόπων παρουσίαν / συντακτήριος.* Поч.: *Πῶς ὑμῖν τα ἡμέτερα...* (PG, 36. – Col. 457-909; Baur, 2. – P. 395).

12. Арк. 91зв.-99. Слово XI (з пропуском тексту між арк. 93зв.-94). Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ εἰς Γρηγόριον τὸν / ἀδελφὸν Βασιλείου.* Поч.: *Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστι ἀντάλλαγμα...* – *ἑλαμ* [φθησόμεθα] і від *διαύγειαι* – до кінця (PG, 35. – Col. 832-841; Baur, 2. – P. 649).

13. Арк. 99-104зв. Слово XV. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τοὺς μακκαβ / βαίους.* Поч.: *Τί δαὶ οἱ μακκαβαῖοι...* (PG, 35. – Col. 241-256; Baur, 2. – P. 502).

14. Арк. 104зв.-108зв. Слово XXIV. Заг.: *Εἰς τὸν κατάπλουν τῶν / ἀπ'αἰγύπτον ἐπιδημη / σάντων.* Поч.: *Τοὺς ἀπ'αἰγύπτου...* (PG, 36. – Col. 213-237; Baur, 1. – P. 586).

15. Арк. 108зв.-116. Слово VI. Заг.: *Εἰρηνικὸς πρῶτος ἐπι τῆ ἐ / νώση τῶν μοναχῶν ὑπὸ πα / ρουσία τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς αὐτοῦ.* Поч.: *Λύει μου τὴν γλώτταν...* (PG, 35. – Col. 721-752; Baur, 1. – P. 621).

16. Арк. 116-119. Слово XXIII (з пропуском тексту між арк. 117зв.-118). Заг.: *Εἰρηνικός δεύτερος εἰς / τὴν σύμβασιν ἣν μετὰ τὴν / στάσιν ἐποιησάμεθα οἱ ὁμόδοξοι.* Поч.: *Θερμὸς ὁ ζῆλος...* – *ὑπῆρχεν* і від *τῆς ἀκτίστου* – до кінця(PG, 35. – Col. 1152-1168; Baur, 1. – P. 510).

17. Арк. 119-122зв. Слово XXII (з пропуском між 119зв.-120). Заг.: *Εἰρηνικὸς γ΄ λεχθεὶς ἐν κων / σταντινουπόλη ἐπὶ τῆ γε / νομένη τῶ λαῶ φιλονει / κία περὶ ἐπισκοπ(ῶν) τινῶν / διένεχθέντων πρὸς ἀλλή / λους.* Поч.: *Εἰρήνη φίλη τὸ γλυκὺ...* – *διαί* [ρουμένους] і від *λυποῦσιν* – до кінця (PG, 35. – Col. 1132-1152; Baur, 1. – P. 251).

18. Арк. 122зв.-128зв. Слово XXVI. Заг.: *Εἰς ἑαυτὸν ἐξ ἀγροῦ ἐπιστὰς / μετὰ κατὰ μάξιμον.* Поч.: *Ἐπόθουν ὑμᾶς ὦ τεκνα...* (PG, 35. – Col. 1228-1252; Baur, 1. – P. 385).

19. Арк. 129-140. Слово XXXII. Заг.: *Πε(ρὶ) τ(ῆς) ἐν διαλέξές ἐνταξι(ας).* Поч.: *Ἐπειδὴ συνεληλύθατε...* (PG, 36. – Col. 173-212; Baur, 1. – P. 357).

20. Арк. 140-146. Слово XXXIII. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀρειανοὺς / καὶ εἰς ἑαυτὸν.* Поч.: *Ποῦ ποτέ εἰσιν οἱ τὴν πενί / αν...* (PG, 36. – Col. 213-237; Baur, 2 – P. 364).

21. Арк. 146-148. Слово XXVII. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ πρὸς εὐνομιανούς.* Поч.: *Πρὸς τοὺς ἐν λόγω κομψοὺς...* (PG, 36. – Col. 12-25; Baur, 2. – P. 379).

22. Арк. 148-148зв. Слово XXVIII. Без кінця. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ περὶ θεολογί / ας λόγος δεύτερος.* Поч.: *Ἐπεὶ δὲ ἀνεκαθήραμεν...* Кін.: *...εἴτε λέων ἁρπάζων καὶ ὠρυό* [μενος] (PG, 36. — Col. 25-28; Baur, 1. – P. 335).

Пергамен: 310 x 245. Тип розліновки: 20D2. 20 зошитів: XX[7], XXI[8], XXII[7], XXIII[8]-XXVII[8], XXVIII[7], XXIX[8]-XXXIV[8], XXXV[4], XXXVI[8]-XXXVIII[8], XXXIX[4], перші 19 зошитів і наступні за 39-м – втрачені. Сигнатури на нижньому березі першого аркуша кожного зошиту. Мінускул дрібний, прямий, кількох почерків. На верхніх берегах помітки унціалом (номера слів). Чорнило коричневе. Дві шпальти по 35-38 рядків. Поле тексту: 230 x 150; шпальти: 230 x 72. Заставка геометрично-рослинного орнаменту на арк. 129 багатокольорова. Заставки малі у вигляді змій та зигзагів на арк. 2, 17зв., 24зв., 32зв., 41, 52, 56, 70зв., 83, 99, 104зв., 108зв., 122зв., 129, 140, 146, 148, виконані чорнилом. Ініціали з плетінням і рослинними мотивами, фарбовані.

Оправа XIX ст.: 341 x 257 x 71. Дошки в сап'яновій темно-коричневій шкірі з тисненням золотом, з двома застібками. Тиснення на корінці: ΟΜΙΛΙΑΙ | ΤΟΥ ΑΓ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ | ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

Записи. На берегах схолії та помітки коричневим і чорним чорнилом.

На арк. 93зв. помітки архім. Антоніна: *пропускъ въ одну страницу*; на арк. 117зв.: *недостаетъ двухъ листовъ*.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи: 0. арк. 28. На арк. І екслібрис архім. Антоніна – круглий штемпель із зображенням кочана капусти, з датою (1817) і написом: *Не вкусенъ, да здоровъ*.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 58-60; *Treu.* Fragments. – P. 151-152; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375-376.

9. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 142п

Св. Феодор Студит. Малий катехізис.

IX-X ст. (архім. Антонін, Петров – VII-VIII ст., Фонкич – IX ст.). Фрагменти 2-х арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Катехізис 121. Поч.: *ΜΟΛΙΣΩΖΕΤΑΙ Ο ΑΣΕΒΗΣ ΚΑΙ* [ἁμαρ] | *ΤΩΛΟΣ*... (Auvray. – P. 422-423, ряд. 52-70).

Арк. 1зв. Катехізис 122. Поч.: *ΕΠΙΜΟΝΩΣ*... Кін.: ...*ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑ* | [λία]. (Ibid. – P. 423, ряд. 1-14).

Арк. 2. Катехізис 73. Поч.: [ἡμ]*ΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙ ΒΟΩΜΕΝ*... (Ibid. – P. 257, ряд. 56 – до кінця).

Арк. 2-2зв. Катехізис 1. Заг.: [Περὶ τοῦ ἐναγ]*ΩΝΙΩΣ ΔΙΑ* [νύ]*ΕΙΝ ΤΟΝ* | [ὅλον ἡμῶν] *ΒΙΟΝ*. Поч.: [Ἀδελφοὶ καὶ] *Π(ΑΤΕΡ)ΕΣ ΕΠΕΙΔΗ ΗΞΙΩ* | [θημεν]... Кін.: ...*ΤΕΣΣΑΡ* [ακοστὴν]... (Ibid. – P. 1-2, ряд. 1-24).

Пергамен: 215 х 100, 215 х 123, дві половинки аркушів з численними пошкодженнями. Тип розліновки близький до 00С1. Малий унціал. Висота літер: 2-3 мм. Чорнило коричневе. 27 рядків. Поле тексту: 180-187 х ?

Заставки малі на арк. 1зв.-2 у вигляді дрібних завитків виконані чорнилом.

Записи. На берегах помітки й нерозбірливі записи грецькою. На арк. 1 рукою архім. Антоніна: *Письмо VII-VIII вѣка*.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри: ЦАМ *157, витр. № 16;* Лаврський музей *Інв. 19231, 22.*

Бібліогр.: Петров (1). – С. 66; *Treu.* Fragments. – P. 152; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

10. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 25п

Збірник житій та бесід (?).

Палімпсест. Нижній текст – грецький X ст. (Петров, Гранстрем, Фонкич – X ст.). Верхній – слов'янський XII ст. – Сліпчинський Апостол. Уривок на 2 арк.

Зміст. Нижній текст не читається. З огляду на зміст інших частин, повний рукопис містив збірку різних житій та бесід святих отців.

Пергамен: 275 х 216, жовтуватого кольору. Тип розліновки близький до 23C2bn. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві колонки по 29 рядків. Поле тексту: 200 х 140; шпальти: 200 х 60.

Записи. На арк. 1 рукою архім. Антоніна: *палимпсестъ, прежнее письмо – греческое.* На наклейці на арк. 1: *[слѣп] / ченского [апо] / стола / XII-XIII.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Інші частини рукопису перебувають у Санкт-Петербурзі – 130 арк., РНБ, зібрання Верковича, Fn. I, 101, 101a; 1 арк., БРАН, зібрання Срезневського, № 53 (24. 4. 6); у Москві – 6 арк., РДБ, ф. 87 (Музейное собрание) № 1696. 4; у Пловдиві – 9 арк., Народна бібліотека «И. Вазов», рук. № 25.

Старі шифри й штампи: ЦАМ, 182, витр. 18; Лаврський музей *Інв. 19266, № 48.*

Бібліогр.: Петров (1). – С. 16; *Гранстрем.* Палимпсесты (2). – С. 547; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375. Бібліографію рукопису як пам'ятки болгарської писемності див.: Сводный каталог славяно-русских книг, хранящихся в СССР. XI–XIII ст. – М., 1984. – С. 138-142.

11. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 148п

Св. Єфрем Сирін. Повчання. X ст.

X ст. (Петров, Treu, Фонкич – IX ст.) Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Слово про друге пришестя. Поч.: *τάξεως* [...] Кін.: *...προς αὐτὸν νυκτὸς / (καὶ) ἡμέρας· αὐτος γάρ ἐστὶν / ὁ τῶν μετανοούντων θ(εὸ)ς / ὁ π(ατ)ηρ καὶ ὁ υ(ἱὸ)ς (καὶ) τὸ ἅγιον π(νεύ)μα αὐτῶ πρέπει δόξα / (καὶ) το κράτος εἰς τοὺς αἰών(ας)* (Assemani, 2. – P. 208-209).

Арк. 1зв. Заголовок у заставці: *Τοῦ αὐ(τοῦ) λόγος / περὶ τοῦ* [ἁγίου]...

Пергамен: 211 х 156, брудний, з дірками й пошкодженнями. Тип розліновки: 00C2. Мінускул дрібний, круглий, прямий. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 26 рядків. Поле тексту: 174 х 120; шпальти: 174 х 50-55. Заставка геометричного орнаменту, з плетінням і гілкою, на арк. 1зв. чорнилом.

Надійшов до ЦАМ КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *159, № 3, IX в.; Інв. 19233, 24.* На арк. 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 69; *Treu.* Fragments. – P. 153; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

12. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 21л

Євангельські читання.

X-XI ст. (Дмитрієвський, Лебедєв, Фонкич, Аланд – X-XI ст., Gregory – XII ст.). 250 арк. (+ арк. 6а; арк. 209зв. – чистий).

Зміст. Арк. 1-144зв. Читання п'ятниці п'ятого тижня про Самарянина – неділі Сиропусного тижня. Без початку. Поч.: αὐτὸν (Io 10, 24). Пропуски тексту між: арк. 1зв. ἵνα (Io 10, 38) – арк. 2 ἔλε]γον (Io 11, 56);

арк. 5зв. καταλάβῃ (Іо 12, 35) – арк. 6 πτωχοῖς (Іо 13, 29); арк. 13зв. πινέτο (Іо 7, 38) – арк. 14 ὁρᾶτε (Мф 18, 10); арк. 19зв. μοι (Мф 17, 21) – арк. 20 αὐ]τῶν (Мф 4, 23); арк. 20зв. δύο (Мф 10, 10) – арк. 21 τῆς (Мф 10, 35); арк. 21зв. σῶμα (Мф 6, 22) – арк. 22 ἐσθί]ων (Мф 11, 19); арк. 30зв. αὐτοῦ (Мф 13, 19) – арк. 31 καὶ (Мф 13, 42); арк. 34зв. χείλεσί με (Мф 21, 18) – арк. 35 ὄ]χλος (Мф 9, 33); арк. 42зв. ἐπανά[γων (Мф 21, 18) – арк. 43 διαρπάσει (Мф 3, 27); арк. 58зв. τέκνα (Мф 7, 27) – арк. 59 ἐν τῇ (Лк 4, 23); арк. 122зв. ἀπέκτειναν (Мк 12, 8) – арк. 123 οὐ]ρανὸς (Мк 13, 30).

Арк. 144зв.-192. Читання великого посту (і Євангелія страстей). Заг.: *Τῇ β΄ τῆς α΄ ἑβδ(ομάδος) εὐ / αγγέλια τὰ κατα / πανυχίδα.* Пропуски між арк. 172зв. τότε (Мф 26, 74) – арк. 173 ἐν τῇ οἰκίᾳ (Іо 14, 2); арк. 178зв. γινώσ[κωσι (Іо 17, 3) – арк. 179 ἡγιασμέ]νοι (Іо 17, 19).

Арк. 192-204. Читання годин у велику п'ятницю, на літургії великої п'ятниці та суботи. Заг.: *Τῇ ἁγία κ(αὶ) μεγαλη / παρασκευη.*

Арк. 204зв. Покажчик євангельських читань першого тижня. Заг.: *Ευαγγέ(λια) τῇ α΄ εβδο(μάδι).*

Арк. 205-209. Одинадцять ранкових недільних євангелій.

Арк. 210-250зв. Місяцеслів. Без початку й кінця. Читання 2 вересня – 6 серпня. Поч.: τὸν οἶκον (Лк 1, 40). Кін.: γναψεὺς (Мк 9, 3).

Пергамен: 295 х 235, жовтуватого відтінку, відрізані частини арк. 14, 210, 217, 237. Тип розліновки близький до BXb 12C2 (13C2b, 11C2a). 34 зошити: V^5, VI^8, VII^7, VIII^2, IX^8, X^4, XI^8, XIV^8-XV^8, XVII^8-XXIV^8, XXVI^8-XXVII^8, XXVIII^7, XXIX^3, XXX^8, XXXII^8-XXXIII^8, XXXIV^6, XXXV^8-XLIII^8. Перші чотири зошити, а також зошити XII, XIII, XVI, XXV, XXXI і наступні після 43-ї втрачені. Сигнатури в лівому нижньому куті зворотів останніх аркушів і в правому нижньому куті перших аркушів зошитів. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 24 рядки. Поле тексту: 200 х 155; шпальти: 200 х 60-65.

Заставки кармінові в вигляді плетіння й простого геометричного орнаменту з рослинними мотивами на арк. 144зв., 192, 204, 205, 220зв., 221зв., 229зв., 235зв., 239зв., 240зв., 243, 247, 247зв., 250зв. Заголовки, ініціали, рубрикація та екфонетичні знаки кармінові. Окремі заголовки покриті блідувато-жовтою фарбою.

Записи. На арк. 132 і 204зв. рукою XI або XII ст.: *Θεοδοσιος βασιλεύς / αὐτωκράτωρ ῥομαίων.* Численні маргінальні помітки різних часів – вказівки читань.

Розмір блоку: 300 х 240 х 82.

Надійшов до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *№ 164;* Лавр. муз. *Інв. 19239, 30.* На арк. 6а, 6, 13, 19, 22, 43, 51 штамп Лаврського музею .

Бібліогр.: Дмитриевский. Описание. – С. 16-27; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 380, 384-385; *Лебедев.* – С. 5; *Gregory* (1). – S. 1278; *Gregory* (2). –S. 163 (l 1381); *Aland.* – P. 303. Індекс Грегорі-Аланда: l 1381 le†.

13. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 22л

Євангельські читання.
X-XI ст. (Лебедєв, Аланд – X-XI ст.). Уривок на 15 арк.

Зміст. Арк. 1-15зв. Читання четверга шостого тижня – середи дванадцятого тижня після П'ятидесятниці. Без початку й кінця. Поч.: ἐμοῦ (Мф 15, 5). Кін.: ἐφ'ἑαυτόν (Мк 3, 26).

Пергамен: 270 х 195, з численними пошкодженнями. Тип розліновки близький до 34C2. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 31 рядку. Поле тексту: 220 х 160; шпальти: 220 х від 75 мм до повного збігу тексту без чіткого поділу на шпальти. Заголовки, позначення розділів, ініціали та екфонетичні знаки кармінові.

Надійшов до бібліотеки КДА з Одеської семінарії.

Старі шифри й штампи: ЦАМ *№ 162, витрина XVIII-XX*, Лавр. муз. *Інв. 19237, 28*. Аркуші перев'язано стрічками зі штампом Лаврського музею.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 5; *Aland.* – P. 303. Індекс Грегорі-Аланда: l 1379 eP.

14. Ф. I (Літературні матеріали), 137/1

Тлумачення на Послання апостола Павла до Римлян.
X-XI ст. (Целікас – XI ст.). Уривок на 2 арк.

Зміст. Тлумачення на 11-у главу Послання апостола Павла до Римлян. Без початку й кінця. В тексті цитати з Нового Заповіту, коментарів Геннадія, патріарха Константинопольського, і св. Іоанна Золотоуста (див. PG, 60. – Col. 575-591; 87. – Col. 1713-1720). Поч.: *ἔμπροσθ(εν) παύλου λέγ(ον)τος· τί οὖν ἐροῦμεν ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα / δικαιοσύνην· κατέλαβε δικαιοσύνην...* Кін.: *...ἵνα σωθῶσιν οἱ ἐθνι* [...]. На берегах помітки копіїста: *Γεν(να)δ(ίου) // Ι(ωάννου) Χρ(υσοστόμου) // Γεν(α)δ(ίου) / Ι(ωάννου) Χρ(υσοστόμου).*

Пергамен: 282 х 230. Тип розліновки: 30C1. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 35 рядків. Поле тексту: 200 х 155.

Уривок зшитий як арк. 161-162 у складі конволюту (ф. I, 137), що надійшов із бібліотеки Болеслава Старжинського в Загінцях.

Старі шифри й штампи: 625; 6011 на конволюті. Штамп ВБУ на арк. 1, 2 зв.

Бібліогр.: Τσελίκας – Σ.18.

15. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 23л

Євангельські читання.

XI ст. (Булашев, Іванов, Лебедєв, Аланд – XI ст., Gregory – XI-XII ст.). 285 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1-222. Читання Пасхи – великої суботи. На арк. 91зв. запис про читання Євангелії. Поч.: *Χρὴ γινώσκειν ὅτι τὸ / εὐαγγέλιον τοῦτο τῆς χαναναίας διὰ / τὸ πολλάκις συμβαί / νειν γίνεσθαι τὸ πά / σχα ἔξω...*

Арк. 222зв.-223зв. Покажчик читань на літії 1-го вересня. Заг.: *Τάξις κ(αὶ) ἀκολουθ(ία) γινομέ(νη) / τῇ α΄ τοῦ σεπ(τεμβρίου) μηνὸς εἰς τὴν / ἀρχὴν τῆς ἰνδ. ἀπερχομέ(νη) τῆς λιτῆς ἐν τῷ φόρω κ(αὶ) καθ'ἑξῆς.*

Арк. 224-224зв. Покажчик євангелій, що їх читає патріарх або архієреї. Заг.: *Εἰσὶ τὰ εὐαγγέλια τὰ ἀ / ναγινωσκόμε(να) παρὰ τοῦ / π(ατ)ριάρχ(ου) κ(αὶ) τῶν ἀρχιερέ(ων) / ταῦτα.*

Арк. 225-279. Місяцеслів.

Арк. 279-280. Покажчик читань на різних службах, літургіях і панахидах. Поч.: *ἄλλο κ(α)τ(ὰ) παννυ(χίδα) ζητει...*

Арк. 280-283зв. Одинадцять ранкових недільних євангелій.

Арк. 284-285. Покажчик прокимнів, що їх читають у свята на утренях. Заг.: *Προκείμε(να) τὰ λεγόμε(να) / ταῖς ἑορταῖς ἐν τοῖς ὄρθροις / ἀπὸ τῆς ς΄ εἰς τὰ ἑωθινὰ εὐαγγέλια.*

Арк. 285. Покажчик окремих читань. Поч.: *Τῇ μεγ(ά)λ(ῃ) κυριακῇ ἑσπ(έρας) εἰπὲ / εὐαγγέλ(ιον) αἰωθινὸν...*

Пергамен: 270 x 202. Тип розліновки: 24C2. 36 зошитів кватерніона. У 36-му зошиті немає 3-х останніх аркушів. Сигнатури в правому нижньому куті на звороті останніх аркушів і в лівому нижньому куті перших аркушів зошитів. Мінускул з легким нахилом управо. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 25 рядків. Поле тексту: 192 x 146; шпальти: 192 x 60-65.

Заставки старовізантійського стилю, багатокольорові: синьою, червоною, зеленою та білою фарбою на арк. 1, 35зв., 92, 165, 196, 225, 231зв., 235зв., 239, 246зв., 254зв., 257зв., 259зв., 260зв., 263зв., 268зв., 272, 280. Малі заставки у вигляді змійок і простого геометричного орнаменту на 91зв., 212, 222зв., 224-224зв., 279зв., 284, 285. Заголовки та екфонетичні знаки кармінові. Ініціали емалеві. Окремі заголовки, ініціали й рядки тексту з позолотою.

Оправа XVII ст.: 290 x 210 x 90. Дошки в темно-коричневій шкірі з тисненням золотом (кути, середники, басми, дорожники). Застібки обірвані.

Записи. На берегах численні помітки різних років – позначення читань. На арк. 1 між колонок запис XV-XVI ст.: *τῆς ἁγήας / θεῶδοσῆας / τ(ο) αγηον εὐ / ἀγγέληον / ἐν ψηχη σωτὴρὶας / τ(ὴν) δουλήν τοῦ θ(εο)ῦ / ἤνζτή κ(αὶ) τ(ὴν) δου / λῆν τοῦ θ(εο)ῦ δέσ / πηνη.* Між арк. 223 и 224 залишки паперового аркуша з записами або знаками невідомого походження.

На арк. 224зв. мінускул XII-XIII ст. Титарський запис священика Антонія про ерекцію храма й придбання книжок: *ἐγω ὁ παπ(ᾶς) Ἀντ(ο)ν(ιος) ἀπο κόπ(ου) / μου ἐποιησα τ(ὸν) ναὸν, / τοῦ ἁ(γίου) μερκουρΐου· κ(αὶ) / ἠγόρασα κ(αὶ) βϊβλοία / ἀπὸ κόπου μου· εἰσὶν / κατόνομα· εὐαγγελ(ιον) / καθήμερϊνὸν κ(αὶ) ἀπο(στόλος) / ἐγλογαδ(ίον) τρϊόδηω, κ(αὶ) / προφητ(αι)· μηνέα, τέ / σαρα· ἀννὰ τρΐων μην(ῶν)· / ἀρχ(ιζοντας) ἀπὸ του σεπτεβρΐου ε(ως) / κ(αὶ) τοῦ αὐγούστου μηνὸς· / ψαλτήρϊον· ὀκταῆχον· / μϋκρὴν· βϊβλΐον μέγα(ν) / ἀννάγνωσμαν· καὶ / ἕτερον πατερϊκὸν· ὁ / ρολόγϊα δι[τρϊο]· ἀνάγνω / σϊς τῆς ἁγ(ίας) μαρήνας· κ(αὶ) ετ(ε)ρ(ος) τοῦ ἁγΐου μερ[κουρ]ΐου / ἀνάγνωσϊς κ(αὶ) ὁ καν(ὼν) / ἀκολλουθ(ίας) τῆς ἑορτῆς· / τοῦ ἁγΐου· κ(αὶ) εὐκολογϊ(ον) / κ(αὶ) στϊχεράρϊν βαμπα / καιρον· χρονϊκὸν κ(αὶ) τῆς σαρακοστῆς ἀκο / λλουθ(ίαν).*

На арк. 265 про загарбання Сугдеї кафійцями 1365 р.: *παρέλαβαν τό κάστρον τῆς σουγδαϊ(ας) ἡ καφατενῆ τοῦ ἔτους ϛωογ΄.*

На арк. 284зв. поминальний запис XIV-XV ст.: [λυ]*έ συχώρησ(ον) τὰς ψυχὰς τ(ῶν) δούλ(ων) σου Γεωργ(ίου) κ(αὶ) χουτλουπέγ(ου) μνήσθητι κ(ύρι)ε κ(αὶ) ἐλέησον τ(ὴν) δούλην σου τολάννην.*

На арк. 285зв. запис XIV-XV ст. – молитва до Богородиці: *δεσποινα μου θ(εοτό)κε βοηθησε τ(ὸν) δ* [ούλον σου]. Там само титарський запис Гедеона, митрополита Готського й Кафського, про те, що рукопис знайдено 1731 р. в бібліотеці церкви (монастиря) св. Миколая: *αψλα΄ οκτομβρίου κ΄ ερεὺνΐσα / τη βηβληοθίκι του αγίου νικολάου κ(αὶ) ηβρα το παρον / εβαγγκεληων κ(αὶ) ητις το αποξενοζη να ηναι / αφορησμένος. / (Μητροπολίτης Γοτθίας καὶ Καφᾶς Γεδεών).*

Рукопис знайдено в Свято-Георгіївському Балаклавському монастирі в 1869 р. Надійшов до ЦАМ КДА 1878 р. від Гурія, єпископа Таврійського і Сімферопольського, до цього перебував у Таврійській духовній семінарії.

Старі шифри й штампи: № 1[и]; ЦАМ 163; Лавр. муз. *Інв. 19238, № 29.* На арк. 1 штампи бібліотеки Таврійської духовної семінарії, на арк. 1, 285 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Известия ЦАО за 1878 г. – С. 29; *Булашев.* – С. 6-14; *Иванов.* – С. 97-164; *Глубоковский*; *Лебедев.* – С. 5-6; *Gregory* (2). – S. 163 (l 1380); *Aland.* – P. 303. Індекс Грегорі-Аланда: l 1380 le.

16. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Історично-філологічного інституту кн. Безбородька в Ніжині), 151

Євангеліє.

XI ст. (Сперанський – XIII-XIV ст., Treu, Aland – XI ст., Целікас – XIII-XIV ст.). Уривок на 16 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1-8зв. Євангеліє від Матфея 25, 31 οἱ ἁγίοι – 25, 40 οἰκοδομῶν.

Арк. 9-16зв. Євангеліє від Луки 20, 35 τυ]χεῖν – 23, 24 Πιλᾶ[τος.

На нижніх берегах позначено Аммонієві глави й канони Євсевія.

Пергамен: 213 х 165. Тип розліновки: 34D1c. Два зошити кватерніона (8-й і 23-й). Сигнатури в правому нижньому куті на зворотах останніх аркушів і в правому нижньому куті перших аркушів зошитів. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 21 рядок. Поле тексту: 130 х 92.

Заголовки, ініціали і позначення читань на берегах кармінові.

Оправа реставраційна 1988 р.: 217 х 178 х 24. Дошки в коричневій шкірі.

З колекції В.В. Качановського.

Більша частина рукопису (220 арк.) знаходиться в Пантелеймоновому монастирі на Афоні (№ 36).

Старі шифри: греч 31. На арк. 1 етикетка: *Бібліотека И[сторико]-Ф[илологического] Института / кн. Безбородко. / 151. / Рукописн. отд.*

Бібліогр.: Сперанский (IV). – С. 5; *Treu.* – S. 343-344; *Aland.* – P. 141; *Τσελίκας.* – Σ. 14. Індекс Грегорі-Аланда: 1672 e†.

17. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 136п/2

Житіє св. Стефана Молодшого.

XI ст. (Фонкич – XI ст.). Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Текст житія без початку й кінця. За змістом схоже з текстом житія, складеного Стефаном Дияконом (див. PG, 100 – Col. 1176-1177). Поч.: [...]*νειν εὐχῶν· οὐδεὶς ἐμοὶ / τὰ εἰς θεραπείαν φρο / νῶν ὥστε τοῦτον ἀπο / κτείνας ... αὐτὸς / ἀντέφησε στεφανος / ὁ τοῦ αὐξεντίου...* Кін.: *...κατὰ τοῦ γαστρὸς καὶ* [...].

Пергамен: 312 х 226, жовтий, з оправи, на звороті текст витертий. Тип розліновки: 34C2. Мінускул дрібний, прямий, круглий. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 30 рядків. Поле тексту: 216 х 150; шпальти: 216 х 65.

Ініціали кармінові з золотом. На верхньому березі арк. 1 помітка: *ІГ.*

Аркуш помилково було вміщено в папку з номерами іншого рукопису (143п), що тепер зберігається в фондах Києво-Печерської Лаври (див. № 154 даного каталога). Судячи з позначок у верхньому правому куті аркуша, його було пронумеровано як арк. 149. Отож, зважаючи на характер позначки і кількість аркушів рукописів, зазначених у бібліотеці й ЦАМ КДА, можна припустити, що аркуш деякий час входив до складу рукопису 136п, який надійшов до бібліотеки КДА від архімандрита Антоніна. Оскільки було визнано недоцільним зберігати аркуш під чужим номером, так само як і відкривати новий номер в іншому фонді, зараз аркуш взято на облік як 136п/2.

Старі шифри: 143п.

Бібліогр.: Фонкич. Антонин Капустин. – С. 376 (як рукопис 143п).

18. Ф. V (OTIC), 3692

Повість про Варлама та Йоасафа.

1021 р. 206 арк. (+ арк. I-VII – вставні паперові чисті). В оправі. Переписувач Феодосій (Феодот).

Зміст. Повість про Варлама та Йоасафа. Без початку. Поч.: *φησὶν γὰρ ὁ κύριος· ἀκούσονται...* (гл. VIII, 65; PG, 96. – Col. 925-1240).

Пергамен: 230 х 180. Тип розліновки: P2 31C1a. Папір того ж розміру, без філіграней, доданий при реставрації в XIX ст. 26 зошитів: VII[8]-XII[8], XIII[7], XIV[8]-XXX[8], XXXI[7], XXXII[8]. Перші шість зошитів утрачені. Сигнатури (первісні й пізніші) на нижньому березі перших аркушів кожного зошиту. Мінускул середніх розмірів. Чорнило коричневе. 20-21 рядок. Поле тексту: 160-170 х 120-125.

Оправа другої половини XIX ст.: 265 х 198 х 70. Дошки в темно-коричневій шкірі з тисненням золотом. Застібки, зелена вкладна стрічка-закладка. Виготовлений на замовлення архім. Антоніна. Тиснення на корінці: ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΣΑΦ. 1021.

Записи. На верхньому березі арк. 197зв. позначка 1017 р.: *ἔτους ςφκε΄*. На арк. 206зв. запис копіїста Феодосія (або Феодота) про завершення рукопису в травні 1021 р.: *τῶ συντελεστῆ τῶν καλῶν θ(ε)ῶ χάρις / ἐτελειώθ(η) ἡ παροῦσα βίβλος μ(ηνὶ) μαΐω / ἰνδ. δ΄ ἔτους ςφκ[θ] / γραφεῖσα χερσὶ Θεοδό(του) ταπ(εινοῦ) / εὔχεσθ(ε) ὑπ(ὲρ) αὐτ(οῦ) οἱ ταῦτ(ην) ἐντυγ / χάνοντες*. Нижче, іншою рукою: *Ἔχει σφάλμα ἡ βίβλος ἐν τῷ κεφ(αλαί)ῶ σωζ΄*.

На захисному аркуші нижньої кришки рукою архім. Антоніна переклад колофону: *Совершителю добрыхъ Богу – благодарность. / Кончена настоящая книга въ мѣсяцѣ Маіѣ / индиктіона 4-го, года 6529-го (1021), / писанная рукою Θеодора смиреннаго. / Молитесь о немъ, читающіе это.*

Рукопис, можливо, подарував архімандрит Антонін Одеському товариству історії та старожитностей або комусь з його членів. Докладний опис рукопису, а також міркування з його історії див. у працях Б. Л. Фонкича, котрому й належить честь оприлюднення рукопису в травні 1968 р. На думку вченого, походження рукопису слід пов'язувати з Лаврою Св. Афанасія на Афоні. На це вказують і відомі пергаменні аркушики, вибрані з старої оправи рукопису (див. Петров: 26). Про відомі списки повісті див. у праці І. М. Лебедєвої.

Старі шифри й штампи: 116/212 лл.; 49130; 18/Д. На арк. I екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Фонкич. Антонин Капустин – С. 371-373, 376; *Фонкич.* Киевский список. – С. 178-182; *Лебедева.* Повесть. – С. 26; *Τσελίκας.* – Σ. 14.

19. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька), 150

Євангельські читання.

Друга половина XI ст. (Сперанський, Аланд – XI ст.; Целікас – XII ст.). 329 арк. (арк. 295зв. – чистий). В оправі.

Зміст. Арк. 1а-95. Читання середи п'ятого тижня про Самарянина – неділі сімнадцятого тижня після П'ятидесятниці. Без початку. Поч.: ἀ]πεκρ[ίθη (Іо 6, 7). Пропуски тексту: арк. 32зв. γενεὰν (Мф 11, 16) – арк. 33 Τῇ ε΄.

Арк. 95-95зв. Запис про читання Євангелія. Поч.: *Χρῆ γινώσκειν ὅτι τὸ εὐαγγέ(λιον) τοῦ(το) / τῆς χαναναί(ας) δια τὸ / πολλάκις συμβαίνειν γίνεσθαι τὸ / πάσχα ἔξω.*

Арк. 96-212зв. Читання понеділка першого тижня індикта нового року – неділі сирного тижня.

Арк. 213-295. Євангельські читання в великий піст, на Страсному тижні, євангелія страстей, на послідуванні годин у велику п'ятницю, на вечірні в п'ятницю, на утрені в суботу, ранкові недільні євангелія. Без початку. Поч.: μέ]σον (Мк 3, 3). Пропуски тексту: арк. 227зв. καιρὸς (Мф 21, 34) – арк. 228 καὶ τί (Мф 24, 3); арк. 252зв. ἠρνήσατο (Мф 26, 72) – арк. 253 λέγ]ει (Іо 13, 26).

Арк. 296-328зв. Місяцеслів. Без кінця. Закінчується читанням на 24 червня. Пропуск тексту: арк. 319зв. καὶ (Мф 3, 17) – арк. 320 αὐτὸν (Мф 4, 5). Кін.: τῷ ναῷ (Лк 1, 22).

Пергамен: 305 х 225, білий, арк. 1-3, 151, 271 у фрагментах. Тип розліновки: 44C2. 42 зошити: V^6, VI^7, VII^8-VIII^8, IX^7, X^8-XXX^8, XXXI^5, XXXII^7, XXXIII^8, XXXIV^7, XXXV^8-XXXVI^8, XXXVII^7, XXXVIII^8-XLI^8, XLII^7, XLIII^8-XLIV^8, XLV^7, XLVI^8. Перші три зошити й наступні за 46-м утрачені, від четвертого збереглися нижні половини трьох аркушів. Сигнатури в нижньому лівому куті перших аркушів зошитів. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 20 рядків. Поле тексту: 194 х 144; шпальти: 194 х 65.

Заставки старовізантийського стилю, кольорові, виконані синьою, червоною та зеленою фарбами з позолотою на арк. 15 зв., 17, 96, 296, 302, 304зв., 306, 310зв., 316, 322, 325зв., 326зв. Заголовки, позначення читань, екфонетичні знаки кармінові. Ініціали емалеві й кармінові з золотом.

Оправа XI ст. зі слідами реставрації: 306 х 220 х 10. Збереглася нижня дошка з залишками обгорілого малинового шовку.

Записи. На арк. 71зв. скорописом XVII-XVIII ст. Уривок молитви: *αγιος ὁ θεος ἁγιος ἰσχυρος ἁγιος αθάνατός ελεησον ἡμας αμην.* На арк. 101. скоропис XVII-XVIII ст.: *θῆματον το πατέρα ρασου καὶ την μητεραν.* На арк. 212зв., 289зв. мінускул XII-XIII ст., запис про порядок євангельських читань. Поч.: *Ἀναγινώσκεται τῇ β΄ τῆς α΄ / ἑβδομάδος κατὰ πανοιχίδα...*

На арк. 328 і нижній кришці записи рукою М.Н. Сперанського: *Всего 328 (триста двадцать восемь) листовъ. 1905, М. Сперанский.*

З колекції В.В. Качановського.

Старі шифри й штампи: На арк. 3 етикетка рукописного відділу Ніжинського Історично-філологічного Інституту кн. Безбородька.

Бібліогр.: Сперанский (IV). – С. 1-5; *Aland.* –P. 332; *Τσελίκας.* – Σ. 14. Індекс Грегорі-Аланда: l 1863 le†.

20. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 15п

Євангельські читання.

XI-XII ст. (Петров, Булашев – XI-XII ст., Аланд, Фонкич – XI ст.). 246 арк. (Арк. 92 – вставний, арк. 100-104, 106-111 – паперові вставні, арк. 92зв. – чистий). В оправі.

Зміст: Арк. 1-156зв. Читання Пасхи – неділі Сирного тижня.

Арк. 156зв.-157зв. Читання першого тижня великого посту. Заг.: *Εὐαγγέλια τὰ κατα παν / νυχίδ(ας) τῆς α΄ εβδ(ομάδος) τῶν / νηστειῶν.*

Арк. 158-159зв. Читання першої суботи великого посту – другої неділі великого посту. Без кінця. Кін.: ἵνα δὲ (Мк 2, 10).

Арк. 160-177. Євангелія страстей.

Арк. 177-177зв. Євангелія годин у велику п'ятницю. Без кінця. Кін.: λεγό[μενον (Мф 27, 17).

Арк. 178-182зв. Читання страсної п'ятниці і суботи. Без початку. Поч.: σκέλη (Іо 19, 33).

Арк. 183-187зв. Одинадцять ранкових недільних євангелій.

Арк. 188-243зв. Читання початку індикта нового року і неперехідних свят.

Арк. 244-246зв. Покажчик євангельських читань на літіях, літургіях і панахидах. Заг.: *Εὐαγγέλια ἀνα / γινωσκόμενα / εἰς διαφόρους μνήμας / κ(αὶ) λιτὰς κ(αὶ) λειτουργίας / καὶ παννυχίδας τῆς / μεγάλης ἐκκλησίας, ἃς πολλάκις ποιεῖ.*

Пергамен: 312-317 x 233-239, жовтуватого відтінку, грубого ґатунку, обрізаний нерівно, арк. 236-246 пошкоджені водою, арк. 66-73 розрізані, пізніше зшиті товстими нитками. Тип розліновки: B 34C2. Папір вставних аркушів: 300-310 x 225, не обрізаний. Філіграні: перчатка з розеткою – сх. див. Бріке, 11160 – 1486-1493 рр. 33 зошити: I^8-III^8, IV^9, V^8-X^8, XI^2, XII^8-XIII^8, XIV^7, XV^6, XVI^8-XXIII^8, XXIV^4, XXV^8-XXXIII^8. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 26 рядків на пергамені, по 35 рядків на папері. Поле тексту на пергамені: 215 x 156, шпальти: 215 x 65-70; на папері: 240 x 150, шпальти: 240 x 65-70.

Заставки старовізантійського стилю, виконані синьою, червоною, зеленою та білою фарбою з позолотою на арк. 1, 33, 93, 158, 160, 188.

Заставки малі кармінові у вигляді плетіння й візантійської гілки на арк. 177, 183, 195зв., 201, 204зв., 211зв., 219 зв., 222 зв., 224зв., 226, 229, 234зв., 238зв., 244. Заголовки, ініціали, рубрикаційні та екфонетичні знаки кармінові. На вставних паперових аркушах заголовки суриком.

Оправа XIV ст., зі слідами реставрації: 317 х 235 х 110. Дошки в темно-коричневій шкірі. Застібки втрачено.

Записи. На арк. 100 червоним чорнилом запис укладача вставних аркушів ченця Филиппа, сина Костянтина, від 1516 р.: *ἐτοῦτο τω βηβλιον ἐσταχοθή κ(αὶ) εγραφή λαϊ / καὶ ἐκαμεν τον εξόδον ὁ καλογερος ο φοιληπος / δϊὰ μνημωσυνον να μνημωνευγετε· κ(αὶ) ω της / ἀναγνοσυ / ευχέστε δι / αὐτον θ(εό)]ν / ἐ(τους) ζκδ΄ / Κοστατη / νου υιος / ὁ Φηληπο(ς).* Про копіїста див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 634. На арк. 32зв. титарський запис Михайла, від 1780 р.: *τουτο [χορ νο] εγο αμαρτολος μηχαηλ να μνηστεου / μην τεκεβρηος λα΄ [ρην τε]ετους αψπ΄.* На арк. 99зв. тим самим почерком, що й на арк. 32зв.: *Αντονιου του μεγαλου.*

На арк. 159зв. позначка архім. Антоніна: *пропускъ.* На арк. 246зв. його ж дарчий запис КДА: *Matri alumnae | Antoninus | (utinam pius).*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри: ЦАМ *витр. 14; Ее. 3928; 23* (на наклейці на арк. 187зв.).

Бібліогр.: Петров (1). – С. 15; *Булашев.* Месяцесловы. – С. 5, 14-22; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Aland.* – P. 309. Індекс Грегорі-Аланда: l 1862 le.

21. Ф. V (ОТІС), 3620

Апостол.

XI-XII ст. Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Перше послання апостола Петра 4, 4 ὑ]μῶν —5, 4 κομη[εῖσθε.

Пергамен: 319 х 232, жовтуватого відтінку. Тип розліновки: 32С2. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 27 рядків. Поле тексту: 235 х 155; шпальти: 235 х 68.

Заголовки, ініціали, рубрикаційні знаки, позначення читань і екфонетичні знаки кармінові.

Старі шифри: 62 в колі.

22. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 385п

Стихирар нотний.

XI-XII ст. (Петров, Фонкич – XII ст.). Уривки на 2 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Стихири св. Миколаю на літії 6 грудня (без початку); св. Данилові Стовпнику 11 грудня; св. Спиридону Триміфунтському 12 грудня; стихири св. мученикам Євстратові, Авксентієві, Євгенієві,

Мардарієві та Оресту 13 грудня. Поч.: *προς τους πενητας ιλαροτητα...* Кін.: *... Τον εν τη θεια σοφια αναφανεντα φιλοσοφον* [...] (Μηναίον Δεκεμβρίου. – Σ. 31-98).

2. Арк. 2-2зв. Стихира першої години на послідуванні годин у навечері Різдва Христового (без початку); стихири третьої, шостої й дев'ятої години на вечірні Різдва Христового (без кінця). Поч.: *τον ψογον μοι προσηγαγες ουκ ετι φερω...* Кін.: *...και η αωρος* [...] (Μηναίον Δεκεμβρίου. – Σ. 187-193).

Пергамен: 281 х 213, колишні захисні аркушів або оправа. Тип розліновки близький до P2 30C1. Мінускул середніх розмірів. Чорнило коричневе. 25 рядків. Поле тексту: 237 х 170.

Заголовки, ініціали та екфонетичні знаки кіноварні.

Записи. На арк. 1-2 помітки архім. Антоніна: *Стихирарь: 11 и 12 Декабря / 12 и 13 Дек. / 24 Дек.*

Надійшов до КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри й штампи : ЦАМ *168, № 6, XII в.*, Лавр. муз. *Інв. 19252, 34.* На арк. 2зв. штамп Лаврського музею .

Бібліогр.: Петров (2). – С. 371; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

23. Ф. І (Літературні матеріали), № 137/2

Збірник юридичних текстів.

XII ст. (Целікас – XII-XIII ст.). Конволют. 160 арк. В оправі.

Зміст. Частина І. Новели візантійських імператорів. 1. Арк. 1-1зв., 68-69. Новела імператорів Романа, Костянтина, Стефана й Костянтина, від 935 р. Без заголовку. Поч.: *Ἀνθρώποις ἐστὶν ζηλωτὸν...* (Jus Graeco-Romanum. Pars III. – Nov. V. – P. 244-252).

2. Арк. 67-67зв., 160-160зв. Новела імператора Василя Багрянородного, від 966 р. Без початку й кінця. Поч.: *ἀλλὰ καὶ εἰς το ἑξῆς...* Кін.: *...ἄξιον τοῦτο ἔργον* [...] (Ibid. – Nov. XXIX. – P. 311-316).

3. Арк. 69-69зв., 76. Новела імператора Костянтина Багрянородного, від 947 р. Заг.: *Αἱ νεαραὶ τοῦ κυροῦ κωνσταντίνου τοῦ βασιλ(έως).* Поч.: *Παρὰ πολλῶν ἀνέμαθεν...* (Ibid.– Nov. VI. – P. 252-256).

4. Арк. 72-72зв. Новела імператора Романа II Молодшого, від 962 р. Заг.: *Ἐκ τοῦ ἐκφωνηθέντος β(ασιλικοῦ) ἰνδ(ίκτου) πρὸς τοὺς ἐν τ(ῷ) θ(έμα)τι τ(ῶν) θρακησίων μ(ηνὶ) μαρτ(ίῳ) ἰνδ(ικτιῶνο)ς ε΄ ἔτους ϛυο΄.* Поч.: *Ἐάν τινες μερίδας τινὰς...* (Ibid. – Nov. XVI. – P. 285-287).

5. Арк. 72зв., 70-70зв., 153. Новела імператора Никифора Фоки, 964 р. Заг.: *Τοῦ κυροῦ νικηφόρου τοῦ βα(σιλέως) ἡ νέα νομοθεσία.* Поч.: *Ὁ τοῦ θ(εο)ῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς λόγος...* (Ibid. – Nov. XIX. – P. 292-296).

6. Арк. 76-76зв., 75-75зв., 72. Новела імператора Костянтина Багрянородного, [945-959 рр.]. Заг.: *Π(ερὶ) στρατιωτ(ῶν).* Поч.: *Ὥσπερ ἐν σώματι...* (Ibid. – Nov. VIII. – P. 261-266).

7. Арк. 153-153зв., 155-155зв. Новела імператорів Романа, Костянтина й Христофора, від 922 р. Заг.: *Π(ερὶ) ἐκποιήσεως κτημάτων, καὶ προτιμήσε(ως) συγγενῶν· καὶ κοινωνῶν· / κ(αὶ) ἀναμεμιγμένων· κ(αὶ) συμπαρακειμ(ένων) ὁμοτελ(ῶν) κ(αὶ) συναπτῶς ἡνωμέν(ων)· κ(αὶ) τῶν νοουμ(ένων) / ὁμοτελῶν χωρίων καὶ ἀγριδίων καὶ [κω]λύσεως δυνατῶν προσώπ(ων)· / κ(αὶ) ἐκποιήσε(ως) στρατιωτικῶν κτημάτων· Κ(ατὰ) τοῦ κυροῦ ρωμανοῦ τοῦ γέροντος.* Поч.: *Παλαιὸς νόμος ἐστὶν, ἵνα μηδεὶς...* (Ibid. – Nov. II. – P. 237-241).

Частина II. Статті візантійського права за абеткою (Synopsis Basilicorum). Статті перемішані, без початку й кінця.

Арк. 2-66зв., 71-71зв., 73-74зв., 77-150зв., 152-152зв., 154-154зв., 156-159зв. Поч. на арк. 2: *παῖδας ὁ νόμος ἐντεῦθεν ἀτιμασθέντας ἴδοι τῆνικαῦτα πάσης / φιλοτιμίας τοῦ ἀνδρὸς εἰς αὐτὴν ἐλθούσης...* Зар. на арк. 4зв.: *Αρχὴ σὺν θ(ε)ῶ τοῦ Δ΄ στοιχείου. Π(ερὶ) δαπανημάτων ἐν πράγματι ἀλλο / τρίω γενομένων.* Поч.: *"Οτι καταλογίζεται τῶ νομει τα παρ'αὐτοῦ δαπανηθέντα πρὸ τῆς προκα / τάρξεως...* Кін. на арк. 149зв.: *...Κατὰ τῆς τοῦ ὅρκου παρα / γραφῆς οὐκ ἀντιτίθεται δόλου ἀναπλοκὴ ἤτοι ἀνάλυσις οὐ γὰρ ἀ* [...] Поч. на арк. 71зв.: *ὑπεξουσίω υἱω, ἀκυροῖ τὴν διαθήκην, ὡς μὴν οὖσα ἐξουσϊαστικὴ... Ἐν δὲ τῶ κς΄ κε(φαλαίῳ) τῶ χωρῖς / αἱρέσεως ἐν δϊαθήκη γραφέντι κληρονόμω, οὐ δύναται ἐν κωδϊκέλλοις αἵρεσϊς / ἐπιτίθεσθαι· δϊὰ τὸν κανόνα τὸν λέγοντα, κληρονομία ἐν κωδικέλλοις, οὔτε / δϊδοται οὔτε ἀφαιρεῖται...* (Ibid., pars V. – P. 21-705).

Частина III. Словник юридичних термінів. Без початку й кінця. Арк. 151-151зв. Літери А – В. Поч.: *ἀκκαβέοι κατὰ πέρσας / Ἀκάρανος τουτεστί δεσπότης / Αδὰρ ὄνομα μεγάλης αρχ[...] κατὰ / πέρσας· οὕτως εὗρον ἐν τῶ μαρτυ / ρίω τῆς ἁγί(ας) εἰρήνης μαρτυρησάσης / ἐν περσίδϊ / Αρρενάριος ἀρκοπέκτης...* Кін.: *Βενδίκτιον: διεκδίκον. / Βένδεις: στῆσαι / Βέρβϊς αγωγὴ συνισταμ(ένη) ἐξ ἱσπερω* [...]

Пергамен: 316 x 240. Типи розліновки: 20D1; 20C1; 20C2; 30C1, 31D1b, 40C1, 41D1b, 44D1. При переплетінні перемішані аркуші кількох рукописів, зшиті випадково в 36 зошитів по 4-8 аркушів. Мінускул різних почерків, дрібний. Чорнило світло- і темно-коричневе. 35-45 рядків. Поле тексту і кількість рядків різні: на арк. 1, 68 -70, 72, 75-76, 153, 160: 220-240 x 165-180; на арк. 2-66зв., 78-149зв.: 225-250 x 155-170; на арк. 71-71зв., 73-74зв., 77-77зв., 150-150зв., 152-152зв., 154-154зв., 156-159зв.: 210-250 x 150-170; на арк. 151-151зв.: 245 x 175.

Заставки малі у вигляді джгутів і плетіння на арк. 4зв., 49зв., 69, 72зв., 85, 87, 116зв., 118зв., 131зв., 136, 143, 149, 153 виконані чорнилом, циноброю і блідувато-жовтою фарбою. Заголовки кіноварні. Ініціали прості й фігурні, написані чорнилом і циноброю. На берегах арк. 1зв. плетінчасті прикраси, виконані чорним чорнилом. Окремі заголовки і частини тексту покриті світло-жовтою фарбою.

Записи. На берегах численні помітки, глоси і схолії різних часів,

написані коричневим і чорним чорнилом. На арк. 123 запис копіїста: *Ὁ Κοσίφης ὁ υἱὸς Μιχαήλη τοῦ κόμιτος.* На арк. 124, 126зв., 127 його ж монограми.

Оправа XIX ст.: 326 х 243 х 57. Картон у синьому папері з корінцем і кутами коричневої шкіри. На корінці тиснення золотом – суперекслібрис б-ки Болеслава Старжинського в Загінцях: герб Долива (щит під короною з перев'яззю вліво, на перев'язі в щиті три розетки); і напис MANUSCRIPT | GREC.

Рукопис надійшов до відділу рукописів ВБУ 25 червня 1921 р. з бібліотеки Браницької в Білій Церкві. До того рукопис перебував у складі Загінецької бібліотеки (за старим каталогом № 3161), де зберігалися книги й рукописи кількох зібрань, зокрема Городецької бібліотеки Антонія Урбановського.

Старі шифри і штампи : 625, 6011. На арк. 1, 9, 16-17, 26, 31, 45, 54, 68, 75, 89, 91, 100, 107-108, 121, 129, 138, 156, 160 штампи: «Вс[енародна] Б[ібліотек]а і України». На зв. верхньої кришки екслібрис бібліотеки Болеслава Старжинського в Загінцях, навколо щита на перев'язі напис BIBLIOTHEKA ZAHINECKA.

Бібліогр.: Τσελίκας. – Σ. 18.

24. Ф. V (OTIC), 3621

Євангельські читання.

XII ст. (Gregory – XII ст.; Аланд – XI ст.). Уривки на 8 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Читання середи – суботи тижня П'ятидесятниці. Поч.: τὸν ἔσχατον (Мф 5, 26). Кін.: οὐχὶ καὶ (Мф 5, 46).

Арк. 2-2зв. Читання п'ятниці – неділі першого тижня Всіх святих. Поч.: Ἰωάννου (Мф 9, 14). Кін.: αὐ[τῶν (Мф 4, 22).

Арк. 3-4зв. Читання суботи тринадцятого тижня – вівторка чотирнадцятого тижня після П'ятидесятниці. Поч.: συναγωγαῖς (Мф 23, 6). Кін.: χεῖρας (Мк 6, 5).

Арк. 5-6зв. Читання п'ятниці чотирнадцятого тижня – понеділка п'ятнадцятого тижня після П'ятидесятниці. Поч.: αὐτοῖς (Мк 6, 50). Кін.: παράδοσιν (Мк 7, 8).

Арк. 7-7зв. Читання вівторка – четверга тижня Митаря і Фарисея. Поч.: τοιαύ]τη (Мк 13, 19). Кін.: ἀλε[κτροφωνίας (Мк 13, 35).

Арк. 8-8зв. Читання неділі – вівторка тижня про Блудного сина. Поч.: ἐστὶν (Лк 15, 31). Кін.: ἀπαντήσει (Мк 14, 13).

Пергамен: 315 х 242, білий, прозорий. Тип розліновки: 20D2. Мінускул. Чорнило чорне. Дві шпальти по 24 рядки. Поле тексту: 237 х 170-180; шпальти: 237 х 75-85. Заголовки, ініціали, позначення читань і екфонетичні знаки кармінові.

Старий шифр: 63 в колі.

Бібліогр.: Gregory (1). – S. 1268; *Gregory* (2). – S. 169 (1501); *Aland.* – S. 309. Індекс Грегорі-Аланда: l 1501 lP.

25. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 1

Євангеліє (кодекс Левицького).

XII ст. (Treu – XII-XIII ст., Аланд – XII ст.). 227 арк. (+ арк. 1а). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1а-60зв. Євангеліє від Матфея. Без початку і кінця. Поч.: ὅτι (Мф 6, 5). Кін.: τάφον (Мф 28, 1). Пропуски тексту: арк. 54зв. ἐκ (Мф 25, 8) – арк. 55 ἀρχιερέα (Мф 26, 57).

2. Арк. 61-99зв. Євангеліє від Марка. З заголовками. Пропуски тексту: арк. 69зв. ἔρχον[ται (Мк 3, 20) – арк. 70 πάλιν (Мк 4, 1); арк. 88зв. ἀπόκο[ψον (Мк 9, 45) – арк. 91зв. καθέ[δρας (Мк 11, 15) – арк. 92 ἵνα (Мк 14, 10).

3. Арк. 100-178зв. Євангеліє від Луки. З заголовками. Пропуски тексту: арк. 104зв. ἧ ὄνομα (Лк 1, 26) – арк. 105 ὄνομα (Лк 1, 63); арк. 142зв. κατέστη]σεν (Лк 12, 14) – арк. 143 ποιοῦντα (Лк 12, 43).

4. Арк. 179-226зв. Євангеліє від Іоанна. З заголовками. Без кінця. Кін.: πα[ρεστηκὼς (Іо 18, 22). Пропуск тексту: арк. 195зв. Ἰ(ησοῦ)ς (Іо 6, 29) – арк. 196 ἀλλ᾽εἰσὶν (Іо 6, 64).

Пергамен: 205 х 158, арк. 1а, 89, 90, 91, 227 у фрагментах. Тип розліновки: 42C1x. 32 зошити: II^{6}, III^{8}-V^{8}, IX^{1}, X^{6}, XI^{7}, XII^{8}-XIII^{8}, XIV^{6}, XV^{8}-XVI^{8}, XVII^{5}, XVIII^{8}-XXI^{8}, XXII^{6}, XXIII^{7}, XXIV^{8}-XXVI^{8}, XXVII^{5}, XXVIII^{8}-XXIX^{8}, XXX^{6}, XXXI^{8}-XXXIII^{8}. Перший зошит і наступні після 23-го втрачені. Сигнатури в правому нижньому куті першого аркуша зошитів. Мінускул. Чорнило коричневе. 20 рядків. Поле тексту: 142 х 100.

Мініатюри з зображенням євангелістів Марка, Луки й Іоанна на арк. 62зв., 102зв., 179зв. Заставки кармінові старовізантійського стилю, у вигляді орнаментальної рамки з заголовками всередині на арк. 61, 63, 103, 180. Заставки малі у вигляді зигзагів і завитків на арк. 99зв.-100, 102, 178зв.-179 виконані карміном. Заголовки, контурні і прості ініціали, позначення читань кармінові. Пізніше нанесено циноброю позначення читань, наведено чорним чорнилом окремі рядки тексту.

Оправа реставрована в XVIII ст.: 205 х 158 х 60. Дошки в малиновому оксамиті зі слідами окладу. При реставрації замінили покриття, збереглися фрагменти первісних дошок, плетений каптал візантійської техніки.

Записи. На арк. 1 чорним чорнилом: *Ор[естъ] Левиц[кій].*

Євангеліє належало Оресту Левицькому. Надійшло 1934 р. з архівом акад. М.П. Василенка. Частина рукопису, на 8 арк., знаходиться в Санкт-Петербурзі – ІРЛІ, Древлехранилище, кол. Перетца, № 1 (*ст. шифр: I. 114, Q, 188*). До 1951 р. перебувало в Москві в ІМЛ ім. М. Горького, куди

надійшло в 1939 р. в складі колекції В.М. Перетца. Є продовженням київського рукопису від πα]ρεστηκὼς (Іо 18, 22) до τούτ[ων (Іо 21, 15) – див. *Гранстрем.* Каталог // ВВ. – 1963. – № 23. – С. 192 (№ 372).

Старий шифр: Греч. № 9.

Бібліогр.: Treu. – S. 341-343; *Aland.* – P. 195. Індекс Грегорі-Аланда: 2549 e†.

26. Ф. V (ОТІС), 3622

Апостольські та Євангельські читання.

XII ст. (Аланд – XII ст., Целікас – XII-XIII ст.). Уривок на 2 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Апостольські читання на літургії у великий четвер: (I Кор. 1, 30 ἐσταὶ – 32); на вечірні в велику п'ятницю (II Кор. 2, 1-2); на утрені в велику суботу (I Кор. 5, 7-9; Галат. 3, 13 -14); на літургії в велику суботу (Римл. 6, 3-11).

Арк. 2-2зв. Євангельські читання на літургії в велику суботу (Мф 28, 1-20); перше ранкове недільне Євангеліє (без кінця). Кін.: καὶ ἰδόν[τες (Мф 28, 17).

Пергамен: 214 х 185. Тип розліновки: 00D2. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 24-25 рядків. Поле тексту: 155 х 125; шпальти: 155 х 55.

Ініціали написані зеленою фарбою, ініціали «А» – у вигляді птаха.

Старий шифр: *65* у колі.

Бібліогр.: Aland. – S. 332; *Τσελίκας.* – Σ. 17. Індекс Грегорі-Аланда: l 1864 $^{l+ap}$.

27. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 376п/2

Літургія Напередосвячених дарів св. Григорія Двоеслова.

XII ст. (Целікас – XIII ст.). Уривок кондакарі на 2 арк.

Зміст. Арк. 1-2зв. Частина літургії від другої молитви вірних до середини світильничої молитви. Заг.: *Εὐχὴ πιστῶν δευτέρα.* Кін.: *...καὶ πίνων μου τὸ αἷμα* [...] (Goar. – P. 166-167).

Пергамен: 165 х 193, 167 х 194. Тип розліновки близький до 00A1. Мінускул круглий, прямий. Чорнило коричневе. 14-16 рядків. Поле тексту: ? х 150-170.

Заголовок і ініціали написані суриком.

Рукопис являв собою один аркуш свитка, розрізаний пізніше на дві частини, використані як захисні аркуші при виготовленні оправи рукопису 376п/1.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 367; *Τσελίκας.* – Σ. 27.

28. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 639п

Евхологіон.

XII ст. (Петров – XII ст., Целікас – XIII ст.). 140 арк. (арк. 11-14, 25, 114, 135-140 – паперові вставні; арк. 14зв., 135, 137 – чисті). В оправі. Копіїст Арсеній.

Зміст. 1. Арк. 1-26зв. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-143).

2. Арк. 27-44. Послідування апостольських і євангельських читань на тиждень. Заг.: *Ἀκολουθ(ία) τῆς ὅλης ἑβδο / μάδ(ος) τῶν ἀποστόλ(ων) τε κ(αὶ) / εὐαγγελ(ίων). Τῇ β΄ τ(ῶν) ἀσωμ(ά)τ(ων). / Προκείμ(ε)ν(ον).*

3. Арк. 44зв.-46. Євангельські читання на Різдво Богородиці. Заг.: *Μηνὶ σεπτε(μβρίῳ) εἰς τ(ὴν) η΄ τὸ γενέθλι(ον) τῆς ὑπεραγ(ίας) θ(εοτό)κου.* Поч.: *Ἐν ταῖς ἡμέραις...*

4. Арк. 46-79. Літургія св. Василя Великого (Swainson. – P. 151-171).

5. Арк. 79зв.-92. Літургія Напередосвячених дарів св. Григорія Двоєслова (Swainson. – P. 175-187).

6. Арк. 92-110зв. Послідування молитов з колінопреклонінням на П'ятидесятницю. Заг.: *Εὐχαὶ τῆς ἁγ(ίας) πεντηκοστῆς...* Поч.: *Ἔτι καὶ ἔτι κλίναντες τὰ γόνατα ἐν εἰρή)νῃ). / Ἄχραντε ἀμίαντε...* (Goar. – P. 754-762).

7. Арк. 110зв.-118. Послідування великого водосвяття на Богоявлення Господнє. Заг.: *Ἀκολουθ(ία) τῶν ἁγίων θεοφαν(ίων).* Поч.: *Φωνὴ κυρίου...* (Ibid. – P. 453-460).

8. Арк. 118-134зв. Молитви. Арк. 118-118зв. *Εὐχ(ὴ) μυστική.* Поч.: *Κλῖνον κ(ύρι)ε τὸ οὖς σου...* (Ibid. – P. 447). Арк. 118зв.-119зв. *Εὐχὴ ἑτέρα.* Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ τὸ πι / κρὸν ὕδωρ ἐπὶ μωσέ / ως...* (Ibid. – P. 449). Арк. 119зв.-120зв. *Εὐχ(ὴ) ἑτέρα ἐπὶ κολύβων.* Поч.: *Ὁ πάντα τελεσφορή / σας...* (Ibid. – P. 658). Арк. 120зв.-121зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ μετανοούντ(ων).* Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς σ(ωτ)ὴρ ἡμῶν...* (Ibid. – P. 673). Арк. 121зв.-123. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ μελλόντων / κοινωνεῖν.* Поч.: *Δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡ / μῶν ὁ καλῶν δι / καίους...* (Ibid. – P. 497). Арк. 123-124. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ τῶν ἐν / βρώμασι σκανδαλισθ(έν)τ(ων).* Поч.: *Κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡ / μῶν, ὁ τῶ κο / ρυφαίω τῶν ἀπο / στόλων...* (Ibid. – P. 671). Арк. 124-125зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ σκεύους μἵαν / θέντος κενοῦ.* Поч.: *Δέσποτα κ(ύρι)ε καρδιο / γνώστα ὁ ἐπιστάμενος / τὰ ἀπορρητα καὶ γινώσκων τὰ πάντα / πρὶν γενέσεως αὐτῶν ..* (пор. Дмитриевский. Εὐχολόγια. – C. 468). Арк. 125зв.-126. *Εὐχ(ὴ) τοῦ ἁγίου ἐλαίου.* Поч.: *Κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ ἐν / τῶ ἐλέει καὶ τοῖς οἰ / κτιρμοῖς σου...* (Goar. – P. 413). Арк. 126-127. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ ἀρρώστου.* Поч.: *Π(άτ)ερ ἅγιε ἰατρὲ ψυχῶν / καὶ σωμάτων...* (Ibid. – P. 862). Арк. 127-128зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ χειμαζομένων / ὑπὸ πν(ευμάτ)ων ἀκαθάρτων.* Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς αἰώνιος ὁ λυ / τρωσάμενος...* (Ibid. – P. 733). Арк. 128зв.-129зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ τῶν προσφε / ρόντων ἀπάρχής.* Поч.: *Δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶ(ν) / ὁ τὰ σὰ ἐκ τῶν σῶν / προσφέρειν σοι...* (Ibid. – P. 655). Арк. 129зв.-130зв. *Εὐχ(ὴ) εἰς ἀπαρχὴν τρύγης.* Поч.: *Δέσποτα παντο / κράτορ ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ εὐδοκήσας ἄμ / πελον...* (Ibid. – P. 694). Арк. 130зв.-131зв. *Εὐχ(ὴ) εἰς ἀρχὴ σπορίμων.*

Поч.: *Ὁ ὢν δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ὁ παντοκράτορ...* (Ibid. – P. 701). Арк. 131зв.-132зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ ἀνομβρίας.* Поч.: *Δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ὁ / διὰ τὸν πρὸς σε ζῆ / λον...* (Ibid. – P. 776). Арк. 132зв.-133зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ θεμελίου ἐκκλη(σίας).* Поч.: *Κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν ὁ ἀ ‖ ρεσθεὶς καὶ ἐπὶ ταύτη / τῇ πέτρα...* (Ibid. – P. 606-607). Арк. 133зв.-134зв. *Εὐχ(ὴ) ἐπὶ θεμελίου οἴκου.* Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς ὁ παντοκράτορ, / ὁ ποιήσας τούς οὐ(ρα)νούς...* (Ibid. – P. 604-605). Арк. 134зв. *Εὐχ(ὴ) εἰς κοιμηθέντας.* Без кінця. Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς τῶν πν(ευμάτ)ων...* Кін.: ...χαρισάμενος[...] (Ibid. – P. 526).

9. Арк. 135зв.-136зв. Стихири Мінеї на Богоявлення. Заг.: *Εἰς τ(ὴν) ἑορτ(ὴν) τῶν ἁγί(ων) θεοφανί(ων). Στ(ιχίρα)εἰς ἦχον [...].* Поч.: *Τὸν φωτισμὸν ἡμῶν...*

10. Арк. 137зв.-138. Виписки з Апостола, Євангелія і канона на Різдво.

11. Арк. 139зв.-140зв. Ірмоси канонів на Богоявлення. Поч.: *Βυθοῦ ἀνεκάλυψε...*

Пергамен: 156 х 117. Тип розліновки: 32С1. Арк. 11-14, 25, 114, 135-140 – папір. Філіграні: голова бика – тот. див. Мошин-Тралич, 2078, 5119 – 1379, 1385 рр. Мінускул прямий круглий, різних рук: 1) арк. 1-10зв., 15-24зв., 26-79; 2) 79зв.-134зв.; 3) 11-14, 25-25зв., 114-114зв., 135зв.-139; 4) 139зв.-140зв. Чорнило коричневе, на вставних аркушах – чорне. 17 рядків. Поле тексту: 115 х 75.

Заставки старовізантійського типу трьох кольорів на арк. 1, 27, 44зв., 46, 79зв., 110зв. Малі кармінові заставки і кінцівки на арк. 36, 46, 92. Заголовки і ініціали кармінові. На арк. 49зв. великий багатокольоровий ініціал «О».

Оправа первісна: 160 х 110 х 54. Дошки з корінцем із тканини.

Записи. Копіїста Арсенія на арк. 1.: *Γραφόμενα βίβλία, / ἀμήν і* на арк. 79: *Μνήσθητι σ(ῶτ)ερ εὐτελοῦς / ἀρσενίου.* На арк. 19зв. поминальний запис Михайла: *μνήσθητ(ι) κ(ύρι)ε τήν ψυχ(ὴν) τοῦ δούλου σου / μιχαὴλ.* Арк. 2-3зв., 5зв.-9, 19, 37, 118зв.: помітки і записи різних часів, чорним чорнилом і карміном – уривки молитов, вказівки до читань.

На зв. верхньої кришки дарчий запис ієродиякона Акакія: *Церков. археол. / Обществу при / ДА въ Кіевѣ. / І. Акакій. / 1876 г. Дкб. 31 дня.* Там само двічі: *ὁ ἐν Ἰορδανι βαπτιζόμενος.*

Надійшов до ЦАТ при КДА від ієродиякона Акакія, вчителя Волинської семінарії. Придбаний 1865 р. в Македонії.

Старі шифри і штампи: ЦАМ 166; 639 (Муз. 179); Лавр. муз. *Інв. 19250, 32.* На арк. 15, 135 штамп Лаврського музею .

Бібліогр.: Известия ЦАО за январь 1877 г. // ТКДА. – 1877. – № 4. – С. 204-205; *Петров* (3). – С. 657-658; *Τσελίκας* – Σ. 17.

29. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 2

Василь Великий. Вибрані твори і послання.

XII ст. 225 арк. В оправі. Переписувач Іоанн.

Зміст. Арк. 1-1зв. Передмова до аскетичних повчань. Без кінця. Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸς) ἡμῶν Βασιλ(είου) πρόλογος τῶν ἀσκητικῶν.* Поч.: *Οἷς ἐνύπάρχει ὁ θείος νόμος...* Кін.: *...ἔτι γὰρ ἐσμὲν ἐν τοῖς σαρκί* [κοῖς] (PG, 34. – Col. 668-669; Baur, II. – P. 115).

Арк. 2-3зв. Вступ. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν βασιλείου ἀρχιεπισκόπου καισα / ρείας καππαδοκίας πρωτοδιαλαλιὰ καὶ προεισήγησϊς / τῶν ἀσκητικῶν ὑποτυπώσεων.* Поч.: *Καλὰ μὲν τοῦ βασιλέως...* (PG, 31. – Col. 62-625; Baur, I. – P. 579).

Арк. 3зв.-4зв. Передмова. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ ὑποτύπωσϊς ἀσκήσε(ως) πρόλογος. Λόγ(ος) β΄.* Поч.: *Τοῦ Κ(υρίο)υ ὑμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ προστάσσοντος...* Кін.: *...οἵ τινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἑτέρους διδάξαι* (PG, 31. – Col. 1509-1513; Baur, II. – P. 581).

Арк. 4зв.-11зв. Про суд Божий. Заг.: *Προοίμϊον περὶ κρίνατος θ(εο)ῦ. λόγ(ος) γ΄.* Поч.: *Θ(εο)ῦ τοῦ ἀγαθοῦ χρηστότητι...* (PG, 31. – Col. 653-676; Baur, I. – P. 509).

Арк. 11зв.-16. Про віру. Заг.: *Πε(ρὶ) πίστεως.* Поч.: *Θ(εο)ῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι...* (PG, 31. – Col. 676-692; Baur, I. – P. 509).

Арк. 16-63. Моральні настанови з покажчиком глав. Заг.: *Εἰσὶ δὲ οἱ ὅροι ... σ'εν κεφαλαίω εἰπεῖν, περὶ τῶν δε·* Поч.: *Πε(ρὶ) μετανοί(ας).* (PG, 31. – Col. 692-862).

Арк. 63-98зв. Правила розширені з передмовою і покажчиком глав. Без кінця. Заг.: *Τ(ῶν) ἀσκητικ(ῶν) κατ(ὰ) πλάτο(ς) ὅρ(ων), πρόλογος. ὑμῶ(ν) τ(ὶς) ὁ σκοπὸ(ς) τ(ῆς) ἀσκήσε(ως).* Нач.:*'Ο ἀσκητικὸ(ς) βίο(ς) ἕναν σκοπ(ὸν) ἔχει...* Кін.: *...τ(ῶν) ψυχ(ῶν) ἡμῶ(ν) θεραπεύτ(ας)* (PG, 31. – Col. 881-1041; Baur, II. – P. 72).

Арк. 99-148зв. Правила скорочені з покажчиком глав. Без початку. Поч.: *ξγ΄. Τί ἐὰν ποιήση τ(ὶς) κ(ατα)κρίνεται...* (PG, 31. – Col. 1057-1305).

Арк. 148зв.-176зв. Про хрещення. Книги I-II. Заг.: *Τοῦ αὐτ(ο)ῦ πε(ρὶ) βαπτίσματο(ς). Ὅτι δεῖ πρῶτον μαθητευθῆναι τῶ κ(υρί)ω / καὶ τότε, καταξιωθῆναι τ(ο)ῦ ἁγίου βαπτίσματο(ς).* Поч.: *'Ο κ(ύριο)ς ἡμῶ(ν) Ἰ(ησοῦ)ς Χ(ριστὸ)ς...* (PG, 31. – Col. 1513-1628; Baur, II. – P. 127).

Арк. 176зв.-177. Про віру. Заг.: *Τοῦ αὐτ(ο)ῦ προοίμι(ον) πε(ρὶ) πίστε(ως).* Поч.: *Θ(εο)ῦ τ(ο)ῦ ἀγαθοῦ χάρϊτϊ τῶ προσερχομ(ένῳ) ὑγϊαίνουσϊ λόγ(οις)...* Кін.: *...σὺν τῶ μονογενεῖ αὐτ(ο)ῦ υἱῶ κ(αὶ) ἁγίω πν(εύματ)ι... ἀμήν* (Museon, 32. – P. 314-316).

Арк. 177зв.-202зв. Повчання аскетичні з передмовою і покажчиком глав. Заг.: *'Ασκητικαὶ δϊα / τάξ(εις) τ(ο)ῦ αὐτ(οῦ) ἁγίου βασϊλείου πρὸ(ς) τ(οὺς) κ(α)τ(α)μόν(ας) κ(αὶ) ἐν κοινοβίω ἀσκοῦντ(ας). / Προοίμι(ον) τ(ῶν) ἀσκητικ(ῶν) τούτ(ων) διατάξεων πε(ρὶ) γαμοῦντο(ς) κ(αὶ) ἀγάμου.* Поч.: *Τ(ὴν) κ(α)τ(ὰ) χρ(ιστὸ)ν φϊλοσοφίαν ἐπανελόμ(ενος)...* (PG, 31. – Col. 1321-1428; Baur, II. – P. 478). Текст рукопису значно відрізняється від виданого в PG.

Арк. 202зв.-205. Послання до учня Хілона (XLII). Заг.: *Τοῦ αὐτ(ο)ῦ ἐπιστολὴ πρὸ(ς) χίλωνα τ(ὸν) αὐτ(ο)ῦ μαθητήν.* Поч.: *Σωτηρίου πράγματο(ς)...* (PG, 32. – Col. 348-360; Baur, II. – P. 437).

Арк. 205-206. Слово аскетичне. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ λόγο(ς) ἀσκητϊκός.* Поч.: *Ὁ ἄν(θρωπ)ος κ(α)τ'εἰκόνα θ(εο)ῦ...* Кін.: *...εἶναι πονηρ(ᾶς) ὑποψί(ας)* (PG, 31. – Col. 869-873; Baur, II. – P. 70).

Арк. 206-211. Настанови про зречення і духовну досконаліть. Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ παραίνεσϊς πε(ρὶ) ἀποταγ(ῆς) βίου κ(αὶ) τελειώ / σεως πν(ευματ)ικ(ῆς).* Поч.: *Δεῦτε πάντ(ες) οἱ κοπιῶντ(ες)...* (PG, 31. – Col. 625-648; Baur, I. – P. 149).

Арк. 211-212. Слово про подвижництво. Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ πε(ρὶ) ἀσκήσε(ως). π(ῶς) δεῖ κοσμεῖσθαι τ(ὸν) (μον)αχ(ὸν).* Поч.: *Δεῖ τ(ὸν) μοναχ(ὸν)...* (PG, 31. – Col. 648-652; Baur, I. – P. 142).

Арк. 212-221зв. Послання: арк. 212. Напучення молодим (XLIII). Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ νουθεσία πρὸ(ς) τ(οὺς) νέους.* Поч.: *Μάθε σὺ ὁ μονάζων...* (PG, 32. – Col. 360; Baur, II. – P. 1). Арк. 212-213. Ченцеві, що згрішив (XLIV). Заг.: *Τοῦ αὐτ(ο)ῦ πρὸ(ς) μοναχ(ὸν) ἐκπεσόντα.* Поч.: *Χαίρ(ειν) οὐ λεγόμ(εν)...* (PG, 32 – Col. 360-364; Baur, II. – P. 656). Арк. 213-215зв. Григорієві (II). Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ ἐπϊστολὴ πρὸ(ς) γρη(γόριον) τ(ὸν) ἑταῖρον.* Поч.: *Ἐπέγνων σου τ(ὴν) ἐπιστολὴν...* (PG, 32. – Col. 224-233; Baur, I. – P. 373). Арк. 215зв.-216зв. Ченцеві, що згрішив (XLV). Заг.: *Τοῦ αὐτ(ο)ῦ λόγο(ς) πρὸ(ς) μονάζοντ(α) ἐκπεσόντα.* Поч.: *Δϊττός μοι φόβο(ς) ἐνέσκηψε...* (PG, 32.– Col. 365-369; Baur, I. – P. 165). Арк. 216зв.-219зв. Діві, що згрішила (XLVI). Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ πρὸ(ς) παρθέν(ον) ἐκπεσοῦσ(αν).* Поч.: *Νῦν καιρὸ(ς) ἐκβοῆσαι...* (PG, 32. – Col. 369-381; Baur, II. – P. 63). Арк. 219зв.-221зв. Каноніці (XXII,CLXXIII). Заг.: *Τ(ο)ῦ αὐτ(ο)ῦ ἐπιστολὴ πρὸ(ς) κανονικ(ὴν)· ἐν ᾗ κ(αὶ) πε(ρὶ) παντ(ὸς) διδάσκει χρϊστϊανοῦ.* Поч.: *Ὀκνηρ(οὺς) ἡμ(ᾶς) ποιεῖ πρὸς τὸ γράφ(ειν), τὸ μὴ πεπεῖσθαι τ(ὰς) ἐπιστολ(ὰς) ἡμῶν...* (PG, 32. – Col. 288-293,648-649; Baur, II. – P. 125).

Арк. 221зв.-224зв. Епітимії. Заг.: *Καὶ ὅσα ἐπϊτϊμϊα.* Поч.: *Εἴ τις ὑγϊαίν(ων) τῷ σώματϊ...* (PG, 31. – Col. 1305-1316; Baur, I. – P. 266).

Арк. 224зв.-225зв. До Амфілохія про подвижництво і життя ченця(CL). Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγ(ίοις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) Βασιλ(είου) ἀμφιλο / χίω ὡς πα(ρὰ) ἡρακλείου· πε(ρὶ) ἀσκήσεως καὶ βίου μοναχοῦ.* Поч.: *Ἐγὼ καὶ τ(ῶν) ὁμϊλησθέντων ἡμῖν πρὸ(ς) ἀλλήλους...* Кін.: *...κ(αὶ) αἱ πέτραι ἀ / ναμένουσϊ(ν) ἡμᾶς αἱ δὲ* [...] (PG, 32. – Col. 601-605; Baur, I. – P. 189).

Пергамен: 275 x 185, білий. Тип розліновки: 32C1, на арк. 1, 220-225: 00C1, 11C1. 28 зошитів кватерніонів. У 13-му зошиті втрата 5 аркушів. Арк. 1, 220-225 додано пізніше. Сигнатура першого зошиту всередині нижнього поля, далі в правому нижньому куті зворота останнього аркуша і в лівому нижньому куті першого аркуша кожного зошита. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило коричневе. 30 рядків, на арк. 1-1зв., 220-225 – 35 рядків. Поле тексту: 190 x 135-140; на арк. 220-225зв.: 210 x 120-125.

Заставка кармінова плетеного орнаменту на арк. 2. Малі кармінові заставки в вигляді змійок і зигзагів на арк. 103зв., 176зв. Заголовки, ініціали, помітки і позначення глав на берегах кармінові. На арк. 220-224зв. заголовки і ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 275 х 185 х 70. Дошки в світло-коричневій шкірі, під замшу, доданій пізніше до первісної оправи.

Записи. Записи копіїста Іоанна на арк. 103зв. про те, що книга переписана з давньої копії, з місць, де служив св. Василь Великий: *Ἐγράφη ἡ βίβλο(ς) αὕτη. πρὸ(ς) τὸ παλαιότατον ἀντίγραφον τό κομϊσθ(ὲν) ἀπὸ τ(ο)ῦ / πόντου. καὶ τ(ῶν) τόπων ἐκείν(ων), ἐν οἷς ὁ μέγ(ας) βασίλ(ειος) τὸν μονήρη βί(ον) ἤσκησ(εν) / αὐτανεγνώσθη (δὲ) κ(αὶ) πρὸ(ς) τὴν ἀπο καισαρεί(ας). τ(ὴν) εὑρεθεῖσ(αν) ἐν τῷ πτωχείω / τῷ ὑπ'αὐτ(ο)ῦ οἰκοδομηθέντϊ, ἐπὶ τ(ῆς) νῦν καλουμ(ένης) βασϊλειάδο(ς). / Ἰστέον. ὅτϊ τὰ μετὰ ταῦτα εἰκοσϊεπτὰ κ(εφάλαι)α. κ(αὶ) τὰ ἐπιτίμια, ἐκ τ(ῆς) βϊβλου τ(ῆς) ἀπὸ / καισαρεί(ας) προσετέθησαν.* На арк. 177-177зв. про склад рукопису: *Δεῖ γϊνώσκ(ειν) τ(οὺς) ἀναγϊ / νώσκ(ειν) ὡς πρέπ(ον) ἐθέλοντ(ας). τὴν τ(ῶν) ἀσκητικ(ῶν) τ(ο)ῦ μεγάλου βασιλείου πανθαύ / μαστ(ον) βίβλ(ον). ὡς ἐν τ(οῖς) τρϊάκοντ(α) τούτ(οις) κ(αὶ) πέντ(ε) κεφαλαί(οις) ἀταξία τίς περὶ / τ(ήν) τάξ(ιν) ἐν τ(οῖς) ἀντιγράφ(οις) τούτ(ων) εὑρίσκεται. δια τοῦτο δ(εῖ) ὠήθ(ην). ὁ ἀμαρ / τωλο(ς) κ(αὶ) ἀμόναχο(ς) ἰω(άννης) ἐγὼ, τῶ ἀκρϊβεστέρω κ(αὶ) ἀρχαιοτέρω κ(αὶ) πλουσιοτέρω τῶν / ἀσκητικ(ῶν), ἐπακολουθῆσαι πυξίστ. κ(αὶ) κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) ἐν αὐτῶ τούτ(ων) θέσ(ιν). κ(αὶ) ἡμετέρ(αν) σμϊ / κρ(ὰν) δϊάγνωσ(ιν), (καὶ) τ(ὴν) μεταγραφ(ὴν) τούτ(ων) ποιῆσαι. οὐκ εἰς τρϊάκοντα ποσούμ(ενων) / κ(αὶ) πέντ(ε) κεφάλαια, ἀλλ'εἰς δύο δὴ κ(αὶ) τρϊάκοντα. ἅτε δηλονότϊ κεφαλαίου / τ(ο)ῦ πρώτου, μὴ ὡς πρώτου κεφαλαίου ἐν τῆ ἀναγνωσμ(έν)η μοι ἐξαιρέτω ἀρχαία / βίβλω, περιλαμβανομ(έν)ου. ἀλλ'ὡς προοιμίου τῶν ἐφεξῆς, γεγραμμ(έν)ου δίχα ψηφίου // ἔτι (δὲ) κ(αὶ) τ(ῶν) περΐπου τὰ μέσα τεσσάρ(ων) κεφαλαί(ων) κειμ(ένων). λέγω δὴ τοῦ πε(ρὶ) φρονήσε(ως) / κ(αὶ) πίστε(ως) κ(αὶ) ἐλπίδο(ς) (καὶ) ταπεινοφροσύν(ης), ὡς ἑνὸς ἐν αὐτῆ γραφέντος κ(α)τ(ὰ) συνέ / χει(αν). ἀλλὰ πε(ρὶ) μ(ὲν) τοῦ, εἴτε ὡς τρϊάκοντ(α) κ(αὶ) δύο. εἴτε ὡς πέντε δὴ κ(αὶ) / τρϊάκοντ(α). ταῦτα δέχεσθαί τε κ(αὶ) ἀριθμ(εῖν), οὐκ ἀναγκαῖ(ον) δοκεῖ ἐμοὶ ἐξετάζειν. / οὐδ(ὲν) ὁμ(εῖν) τ(οὺς) ἀναγϊνώσκοντ(ας) περισσότερ(ον) ἐκ τ(ῆς) περισσεί(ας) δυνάμ(ενον). οὔτε βλά / πτ(ειν) αὐτ(οὺς) ἐκ τ(ῆς) συστολ(ῆς) ἢ ὑφέσε(ως). ὃ δ'οὖν ἀναγκαῖ(ον), ἐκεῖνόγε τ(οὺς) ἐν / τυγχάνοντ(ας) τ(οῖς) ἀσκητικ(οῖς) σκοπ(εῖν) ἀξϊῶ. τ(ὴν) τάξ(ιν) δηλονότι τ(ῆς) ἀνα / γνώσε(ως). μεγάλ(ης) συντελοῦσ(αν) πρὸ(ς) κ(α)τ(ὰ)νόησ(ιν) κ(αὶ) κ(α)τ(ά)λῃψϊν τῶν ἀναγινωσκο / μ(ένων) ητις κ(αὶ) τῶν κεφαλαί(ων) τὴν προτέρ(αν) σύγχυσ(ιν) διακρίνηκε κ(αὶ) τὰ πρ(ὸς) / τ(ούς) κ(α)τ(α)μόν(ας) ἀσκουμ(ένους), τοῖς κ(α)τ(α)μόν(ας) ἀπένειμε. κ(αὶ) τὰ πρὸ(ς) κοινωνικ(ούς) γρα / φέντ(α), τ(οῖς) κοινωβιώτ(αις) προσήρμοσ(εν).* Схожі схолії див.: Muséon, 32. – P. 152-156.

На звороті верхньої кришки тайнопис і титарський запис ієрея Георгія Лакедемонського: *Τω παρον ὑπάρχει κάμου γεωργίου ευτελοῦς ἱερέως τοῦ [ἐπανομαζομένου λακεδαιμονίου].* На нижній кришці звернення до економа митрополії, від 15 листопада 1522 р.: *αγίε ηκονόμε της αγι(ωτάτ)ης μ(ητ)ρ(οπόλε)ω(ς) / 1522 νοεμβρίο 15 / εγίνεν πολλή χαλάζτη κι ανβάρι εν το ἕναν / μού αυλίτσαν.* І звернення до митрополита: *τω πανηερωτάτω μ(ητ)ρωπωλήτη / τ(ῆς) αγί(ας) μ(ητ)ρωπωλε(ως) [...]ου.* Там само, іншою рукою, титарський запис ієродиякона Ісаї: *Ἱεροδιακόνου Ἰσάι οὕτω* і

скорописом XVI ст.: *ἡ μέν χείρ ἡ γράψασα σήπετε τάφω / ὁ δὲ βίβλος μήνασα χρόνους ατελευτίτους* і нижче: *εἰ μεν φίλος πεφυκας εισελθε χαιρων ἡ δὲ εχθρός κ(αί) βασκαν κ(αί) [...] / γέμων δολου πόρρο πόρρο πεφευγε της πύλης ταύτης.*

Рукопис придбано 1933 р. через Михайлова разом із трьома іншими (ф. 72: 5, 6, 7).

Старі шифри: Греч. № 30; № 85/225лл.

Бібліогр.: Чернухін. Колофони. – *С. 30-43.*

30. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 25л

Євангеліє (Нікомідійське).

Кінець XII – початок XIII ст. (Петров, Лебедєв, Treu, Целікас – XIII ст., Грегорі, Аланд – XII–XIII ст., Фонкич – кінець XII – початок XIII ст.). 325 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1, 2зв. Покажчик євангельських читань і тлумачення на «Аллілуйа» (збереглися окремі слова). Поч. тлумачення: *Τί ἑρμηνεύε(ται) ἀλληλούια καὶ πῶς...*

Арк. 4-93зв. Євангеліє від Матфея.

Арк. 94. Покажчик євангельських читань.

Арк. 95-151зв. Євангеліє від Марка.

Арк. 153-250. Євангеліє від Луки.

Арк. 250зв.-251. Тлумачення на «Отче наш». Заг.: *Ἑρμηνεία ἀκριβὴς εἰς τὸ πάτερ ἡμ(ῶν) · τοῦ ἁγ(ίου) Γρηγορίου.* Поч.: *Πατέρα λέει σ'αὐτὸν τὸν θεὸν...* (PG, 59. – Col. 627-628).

Арк. 252-325зв. Євангеліє від Іоанна. Без кінця і з пропусками між арк. 295зв. ὑπῆγον (Io 12, 11) – арк. 296 οὐ]κ (Io 12, 19) і арк. 296зв. ἐκβληθῆσεται (Io 12, 31) – арк. 297 τοῦ διαβόλου (Io 13, 2). Кін.: ἐὰν (Io 21, 22).

Пергамен: 176 х 116, розірваний край арк. 12 зшито зеленими нитками, арк. 185 – жовтими. Тип розліновки: 32D1. Рукопис мав понад 45 зошитів. Первісна нумерація не збереглася. Пізніше римськими цифрами на нижніх берегах зворотів останніх аркушів зошитів позначено кінець зошитів XII, XIX, XXVIII, XXXI, XXXIV-XXXV, XXXIX, XLI (за сучасним рахунком). Остання помітка: *XXXXIIII*. При реставрації рукопису в 1979 р. склали 42 зошити: I^3, II^8-VII^8, VIII^7, IX^8-XI^8, XII^4, XIII^7, XIV^8-XVIII^8, XIX^6, XX^5, XXI^9, XXII^8, XXIII^6, XXIV^8-XXXI^8, XXXII^{11}-XXXIII^{11}, XXXIV^8-XXXV^8, XXXVI^6, XXXVII^{11}, XXXVIII^4, XXXIX^9, XL^8-XLI^8, XLII^3. Мінускул. Чорнило темно-коричневе. 23 рядки. Поле тексту: 122-130 х 75. 20 мініатюр на арк. 1зв.-2, 3зв., 92зв., 94зв., 151зв., 152зв., 155зв.-156, 246, 251зв., 254зв., 283зв., 292, 296, 298зв., 317, 320, 321зв., 323 (див. бібліографію). Заставки кольорові з зображенням Христа Еммануїла в круглій рамці на арк. 4, 95, 153, 252. Ініціали емальовані на початку кожного євангелія, далі в тексті –

кармінові з золотом. Зачала і позначення читань кармінові з золотом, пізніше додані помітки циноброю.

Оправа реставраційна 1979 р.: 185 х 140 х 73. Картон у коричневій шкірі. Реставрована в ВЦНДЛКР, там само закріплено фарби мініатюр, розчищено і випрямлено пергамен. До реставрації рукопис був в оправі XIX ст. – картон у тканині зеленого кольору.

Записи. На берегах нечисленні помітки різних часів – позначення читань.

28 жовтня 1880 р. рукопис запропонував М.І. Петрову як секретарю ЦАТ київський міщанин В.В. Добровольський, котрий купив його в одного болгарина, за словами останнього, він був придбаний у Нікомідії. М. І. Петров неодноразово публікував матеріали про рукопис, в тому числі знімки всіх мініатюр у чорнобілому зображенні. Попервах Петров датує рукопис XI–XII ст. на підставі мистецтвознавчого аналізу мініатюр, згодом приймає більш імовірне датування, запропоноване раніше архімандритом Амфілохієм, ігуменом Данилового монастиря в Москві, до котрого було надіслано чотири аркушика з євангельським текстом і однією мініатюрою для ознайомлення. Датування було підтверджено й архімандритом Нікодимом з Греції (?), який перебував у Даниловому монастирі 1 грудня (лист архімандрита Амфілохія до митрополита Філофея Успенського від 12 грудня 1880 р. – ІР НБУВ, ф. 285: 7046).

Старі шифри і штампи: ЦАМ 170; Лавр. муз. *Інв. 19254, № 36.* На арк. 3 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров. Миниатюры. – С. 78-100; *Петров.* О миниатюрах. – С. 170-179; *Петров.* Миниатюры и заставки. – С. 117-134, 170-192; *Gregory* (1). – S. 1097, 1483 (e 106); *Gregory* (2). – S. 52; *Soden.* – S. 62, 186, 2142, (e 1380); *Лебедев.* – С. 7; *Лазарев.* – С. 95; *Treu.* – S. 339-341; *Bank.* – P. 91-101; *Мокрецова и др.* – С. 61; IMAGES. – P. 336; *Мокрецова.* О некоторых особенностях. – С. 303-330; *Фонкич.* К вопросу. – С. 301; *Пуцко.* – С. 11-37; *Τσελίκας.* – Σ. 17; *Aland* – P. 121. Індекс Грегорі-Аланда: 1288 e.

31. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 24л

Євангельські читання.

XIII ст. (Дмитрієвський, Лебедєв – XI–XII ст., Gregory – XII ст., Целікас, Аланд – XIII ст.). 123 арк. (+ I-V, VI-X – паперові чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-24. Читання Великодня – понеділка тижня П'ятидесятниці. Заг.: *Τῇ ἁγία καὶ μεγάλῃ κυ(ριακῇ) / τοῦ πάσχα εὐα(γγέλιον) κατ(ὰ) Ἰω(άννην).*

Арк. 25-36зв. Читання суботи першого тижня – неділі п'ятнадцятого тижня після П'ятидесятниці. Без кінця. Заг.: *Σαββάτῳ πρῶτο μετὰ / τὴν πεντηκοστήν.* Кін.: νυμ[φίου (Мф 25, 5).

Арк. 37-48зв. Читання початку індикта нового року – суботи вісімнадцятого тижня. Заг.: *Ἡ ἀρχ(ὴ) τῆς ἰνδ(ίκτου) ἢ τοῦ νέου ἔτ(ους).*

Арк. 49-51зв. Читання неділі про Блудного сина, в суботу і неділю масниці, в суботу і неділю сирні, на всенощну Чотиридесятниці. Заг.: *Κυ(ριακὴ) τοῦ ἀσώτ(ου) ἐκ τοῦ κατ(ὰ) λουκ(ᾶν).*

Арк. 51зв.-70зв. Читання першої суботи великого посту – перших чотирьох днів Страсного тижня. Заг.: *Σα(ββάτῳ) α΄ τῶν νηστειῶν / τοῦ ἁγ(ίου) μ(εγα)λ(ο)μάρτ(υρος) θεοδώρ(ου) / ἐκ τ(οῦ) κ(α)τ(ὰ) μάρκον.*

Арк. 70зв.-84зв. Євангеліє страстей і читання великої п'ятниці і суботи. Заг.: *Εὐα(γγέλια) τῶ(ν) ἁγ(ίων) παθῶν / ἐκ τοῦ κ(α)τ(ὰ) ἰω(άννην).*

Арк. 85-122. Місяцеслів. Заг.: *Μη(νὶ) σεπτεμβρίῳ, α΄ / τῆς ἰνδ(ίκτου) κ(αὶ) τοῦ ἁγ(ίου) συμεών / τοῦ στυλίτου. ἐκ τοῦ κ(α)τ(ὰ) λουκ(ᾶν).* Пропуск тексту: арк. 108зв. οὐ(κ) (Іо 10, 8) – арк. 109 μὴ (Лк 2, 26).

Арк. 122-123зв. Одинадцять ранкових недільних євангелій. Заг.: *Εὐα(γγέλια) ἑωθι(νὰ) ἀναστά(σιμα) α΄ / ἐκ τοῦ κ(α)τ(ὰ) ματθ(αίον).*

Пергамен: 285 х 203. Тип розліновки: P2 32C2, 32A2, 32B2. Папір того ж розміру. Філіграні: голова шута – тот. див. Гераклітов, 1374 – 1678 р. 20 зошитів: I^8, II^6, III^4, IV^4, V^2, VII^6, VIII^5, IX^1, X^6-XI^6, XII^8-XV^8, XVI^4, XVII^8-XIX^8, XX^7, XXI^8. 6-й зошит (з читаннями вівторка – п'ятниці тижня П'ятидесятниці) втрачений. Сигнатури в правому нижньому куті першого аркуша кожного зошиту. Мінускул з легким нахилом. Чорнило темно-коричневе. Дві шпальти по 34-45 рядків. Поле тексту: 223-250 х 145-155.

Заставки старовізантійські кармінові на арк. 25, 51зв., 84, 121. Рамки для заставок на арк. 1, 37 не заповнено. Кармінові заставки у формі джгутів і дрібних рисочок на арк. 70зв., 95, 97зв., 103зв., 109, 112, 116, 117зв. Заголовки, позначення читань і екфонетичні знаки кармінові. Ініціали кармінові, у два кольори, контурні. Заголовки на арк. 1, 25, 37 виконані в'яззю.

Оправа другої половини XVII ст.: 300 х 205 х 45. Дошки в темно-коричневій шкірі, застібки обірвані.

Записи. Численні помітки арабською мовою XIII-XIV ст. (вказівки на початок, закінчення читань, місяців тощо). На арк. 84зв. два записи однією рукою: *Ω π(ατ)ήρ μου υος μου ϊὸσ μου ετημετο δο[ς] μου / βασϊλε ἀὐτο[η] η αν μου τον ανδ / ράν τὴς μητρος μου εαν κα / λοϊ οι τηχη μου παλοι π(ατ)ηρ μου / εστϊ οϊ δε εν κακοι οϊ τηχη / μου παλιν οιος μου εση. / ερωτισις. / βασϊλευς γερον εφηλακυσε / κ(αὶ) εψοφα τις πινας ειχε κορϊ / κ(αι) ϊ κορι οιχε [η]σακ μικρω κ(αὶ) εβι / ζανεν το – κ(αὶ) του γεροντου μιδεν / του εδιδουσα κ(αὶ) επιεναν οι κο / ρη κ(αὶ) εβιζανε το ης στι φιλα / κυν κ(αὶ) εζιεν ο γερος...* (наступні 8 рядків не читаються). Текст схожого змісту є в рук. 42 Преображенського монастиря в Метеорах (Греція). Далі на арк. 84зв. текст арабською про те, що рукопис – Євангеліє, ім'я власника – Шамас ібн Ханна аль Хурі Якуб ібн аль Мархум аль Хурі Азіз Арабі. Нижче іншою рукою і чорним чорнилом: «В місті Анатолії в рік ... втілення [Христа]».

На арк. VIзв. запис скорописом другої половини XVII ст. про продаж книги: *Продалъ я(зъ) Федоръ Максимовъ / сию книгу зачисто і подписался / своею рукою.* На звороті верхньої кришки і арк. VI нотатки М. Попова.

Надійшов до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Склад Місяцеслова опублікований Дмитрієвським (див. бібліогр.).

Старі шифри: ЦАМ *165*; Лавр. муз. *Інв. 19249, № 31.*

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. – ТКДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 385; *Дмитриевский.* Описание. – С. 27-41; *Gregory* (1). – S. 1278; *Gregory* (2). – S. 163 (l 1382); *Лебедев.* – С. 6-7; *Aland.* – P. 303; *Τσελίκας* – Σ. 16. Індекс Грегорі-Аланда: l 1382 lesk.

32. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 4

Апостол.

XIII ст. Уривки на 20 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Передмова (без початку) і зміст. Поч.: *τὸν πέτρο εις την περι / τομῆν...* (Soden. – S. 347, 468-469).

Арк. 1зв.-6зв. Послання до Євреїв. Без кінця. Кін.: πρώτῃ (9, 15).

Арк. 7-12зв. Перше послання до Коринтян (уривки): 3, 22 κόσ]μος – 11, 34 ἵνα і потім – προφη]τεύητε 14, 5 – 15, 6. ἐκοιμήθη[σαν.

Арк. 13-14зв. Послання до Галатів. Без початку. Поч.: πίστεως (3, 2) – до кінця.

Арк. 14зв.-17зв. Послання до Ефесян із заголовками до 10 глав. Без кінця. Заг.: *Κεφάλαια τῆς πρὸς εφεσιους / επιστολῶν* (Soden. – S. 465). Кін.: προσωπο[ληψία (6, 9).

Арк. 18-20зв. Друге послання до Коринтян (уривки): 1, 3 ὁ πατὴρ – 3, 9 δικαι[οσύνις і потім – 4, 12 θάνα[τος – 7, 6 ἀλλ'ὁ.

Пергамен: 245 х 165, жовтий, края обгорілі, арк. 19 наполовину обрізаний. Тип розліновки: 20 E2. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило коричневе. Дві шпальти. 43-51 рядок. Поле тексту: 170-175 х 110; шпальти: 170-175 х 40-55. Заставка на арк. 14зв. у формі джгута з плетінням виконана чорнилом і циноброю. Заголовки, ініціали, позначення читань і віршів кіноварні.

Надійшов до бібліотеки КДА з бібліотекою І. І. Малишевського.

Старий шифр: *Z 4543.*

33. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 362п

Мінея на грудень.

XIII ст. (Петров – XII ст, Фонкич – XIII-XIV ст.) Уривки на 2 арк.

Зміст. Служби Мінеї на 20 і 24 грудня. Арк. 1-2. Стихири на передсвята Різдва Христового, стихира св. Ігнатію Богоносцю 20 грудня, канон

передсвят Різдва Христового. Без початку. Поч.: *ἐν βηφλεὲμ γεννάται...* (Βιβλίον Δεκεμβρίου – Σ. 140-181).

Арк. 2зв. Стихири на передсвята і стихири св. мучениці Євгенії 24 грудня. Без кінця. Кін.: *...καὶ χάριτι καὶ καρτερία* [...]

Пергамен: 216 х 152. Тип розліновки близький до 20А1. Мінускул. Чорнило коричневе. 39 рядків. Поле тексту: 205 х 135. Заставка кіноварна на арк. 2зв. у формі дрібних завитків. Заголовки та ініціали кіноварні.

Записи. Рукою архім. Антоніна на арк. 1.: *20 ч. Декабря;* на арк. 2: *25 Дек.*

Надійшов до КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *169, № 7, XII*; Лавр. муз. *Інв. 19253, № 35.* На арк. 2 штамп Лаврського музею .

Бібліогр.: Петров (2). – С. 363; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

34. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 363п

Мінея на грудень.

XIII ст. (Петров, Фонкич – XIII ст.) Уривок на 1 арк.

Зміст. Служби Мінеї на 16-17 грудня. Без початку і кінця. Арк. 1-1зв. Пам'ять цариці Феофанії. Поч.: *τῆς ἡμέρας αἴνεσις...*

Арк. 1зв. Пам'ять пророка Данила і трьох отроків. Закінчується тропарем шостої пісні канона пророкові. Кін.: *...ἐν τρυφῶν ἑλλάμψε* [σιν].

Пергамен: 280 х 156, з оправи, лівий і нижній край аркуша зрізаний. Тип розліновки близький до 20Д2. Мінускул дрібний. Чорнило темно-коричневе. Дві шпальти по 62 рядків. Поле шпальти: 250 х 75-80.

Ініціали виконані чорнилом.

Записи. Рукою архім. Антоніна: *Минея. / Декабря 17 день.*

Надійшов до КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *171, № 8, XIII в.;* Лавр. муз. *Інв. 19255, № 37.* На арк. 1, 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 364; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

35. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 176п

Синаксар.

XIII ст. Петров, Фонкич – XII ст.). Фрагмент 1 арк.

Зміст. Арк. 1. Пам'ять преподобного Дометіана, єпископа Мелитинського, 10 січня. Поч.: *χρόνῳ βραχεῖ...*

Арк. 1зв.: 1. Пам'ять преподобного Маркіана пресвітера. Без початку. Поч.: *τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου...* 2. Пам'ять преподобного Феодосія Великого, 11 січня. Без кінця. Кін.: *...ἀμφοτέρων εὐ / σεβῶν καὶ πιστῶν* [...]

Пергамен: 155 х 207, нижня половина аркуша. Тип розліновки близький до 20D2. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 18 рядків. Поле тексту: ? х 145. Заголовки й ініціали кіноварні.

Записи. На нижньому полі арк. 1 церковно-слов'янським півуставом XIV ст.: *месихь хлебь вь недел҃ да сто зиме зель [v]несь таго / ѡ есихь ад[...]м* [...] На звороті аркуша на берегах зліва нерозбірливий запис слов'янським півуставом XV–XVI ст.

Надійшов до КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ 167, *№ 6* (витр.); Лавр. муз. *Інв. 19251, № 33*. На арк. 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 118-119; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

36. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 6

Канони богослужбові.

Палімпсест. Нижній текст – **XIII ст.** (Гранстрем – X, XII ст.). Верхній текст – XIV ст. (див. № 40). 261 арк. (арк. I-III, IV-V – паперові вставні чисті). В оправі.

Зміст. Нижній текст: арк. 1-261зв. Богослужбові канони. Прочитуються окремі рядки та ініціали. Арк. 76зв.: *Ἡμέραν χαρμονικὴν...* (Follieri, II. – P. 44). Арк. 79: *Στερέωσάν μου τὴν διανοίαν...* (Ibid., III. – P. 540). Арк. 80зв.: *Χ(ριστο)ῦ οἱ ἀπόστολοι...* (Ibid., V. – P. 108). Арк. 132зв.: *Ὅταν ἔλθη ἐν δόξητου κ(ατα)κρίναι πάσαν...* (Ibid., III. – P. 175). Арк. 145: *Σήμερον σέ θεοροῦσα ἡ ἄμεπτως παρθένος ἐν στ(αυ)ρῶ...* (Ibid., III. – P. 493). Арк. 152зв.: *Λαὸς ευσεβᾶς καὶ παράνομος ἵνατι μελετᾶ καὶ...* (Ibid., II. – P. 328). Арк. 171зв.: *Ἄνω χόρος ἀγγελικὼς...* (Ibid., I. – P. 135). Арк. 202: *Λήθον σετμηθέντα προ* [εἶδεν] (Ibid., II. – P. 337).

Пергамен: 210 х 175, аркуші складені вдвоє і використані для написання іншого рукопису. Тип розліновки 20C1 і 40C1. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 36-38 рядків. Поле тексту: 165 х 130.

Заставки на арк. 165, 205, 235 у формі плетіння, джгута і хвилястих ліній виконані суриком. Заголовки та ініціали написані суриком.

Рукопис надійшов 1933 р. через Михайлова разом з іншими (ф. 72: 2, 5, 7).

Старий шифр: Греч. 8.

37. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 5

Збірник святоотецьких творів

Друга половина XIII ст. (Целікас – XIII ст.). 290 арк. (арк. 1-2зв., 290-290зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 3-9зв. Про авву Досифея. Заг.: *Περὶ τοῦ ἀββᾶ δοσιθέου.* Поч.: *Ὁ μακάριος ὄντως καὶ μέγας ἀββᾶς / δωρόθεος τὸν μονηρ(ὴν) βίον σὺν θ(ε)ῶ ἀ / σπασάμενος...* Кін.: *...τοὺς ἐν τῶ κοινοβίω προκοιμηθέντας* (Baur, II. – P. 133).

2. Арк. 10-182зв. Авва Дорофей. Повчання. Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) ἀββᾶ Δωροθέου / διδασκαλίαι διάφοραι πρὸς τοὺς [ἑαυτοῦ] / μαθητᾶς ἀναχωρήσαντας...* Поч.: *Ἐν ἀρχὴ ὅτε ἐποίησεν ὁ θ(εὸ)ς τὸν ἄν(θρωπ)ον...* (PG, 88. – Col. 1617-1712; Baur, I. – P. 296).

3. Арк. 182зв.-199зв. Виписки з повчань св. Макарія, авви Аммоная, св. Василя Великого, св. Єфрема, авви Ісаї, св. Марка, св. Іоанна Карпатського, св. Іоанна Ліствичника, св. Ісаака, св. Максима, св. Григорія Богослова, св. Іоанна Золотоуста. Заг.: *Λόγοι ὠφέλημοι τῶν ἁγί(ων) π(ατέ)ρων.* Поч.: *Ἡ ὑπομονὴ, τελειοὶ τὴν μετάνοιαν οὐ δύλως γὰρ ἀρετὴν ἢ εντολὴν θ(εο)ῦ / δυνάμεθα χωρὶς αὐτῆς κατορθῶ / σαι ...* Такий самий початок див.: Omont. – P. 218 (cod. 1091).

4. Арк. 200-287зв. Св. Афанасій, архієпископ Александрійський. Житіє св. Антонія. Заг.: *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἁγίου / π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀντωνίου συγγρα / φεὶς καὶ ἀποσταλεὶς πρὸς τοὺς / ἐν τῆ ξένη μοναχοὺς παρὰ / τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀθα / νασίου ἀρχιεπισκόπ(ου) ἀλεξανδρεί(ας).* Поч.: *Ἀγαθὴν ἄμιλλαν ἐνεστήσασθε πρὸς / τοὺς ἐν αἰγύπτω μοναχοὺς...* (PG, 26. – Col. 837-976; Baur, I. – P.1).

5. Арк. 286-288. Стихири й канон св. Апостолам. Заг.: *Ἀκολουθ(ία) τ(ῶν) ἁγ(ίων) ιβ΄ ἀποστόλ(ων).* Поч.: *Ὡς αὐτόπται καὶ μάρτυρες τῆς τοῦ λόγου σαρ / κώσεως...* (Baur, II. – P. 690; Follieri,VI. – P. 157).

6. Арк. 288зв.-289зв. Стихири й канон св. Андрію, архієпископу Критському. Заг.: *Ἀκολουθ(ία) τοῦ ἐν ἁγ(ίοις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) ἀνδ(ρέ)ου ἀρχιεπισκόπ(ου) κρ(ή)τ(η)ς.* Поч.: *Τί σε νῦν ἀνδρέα καλέσωμ(εν), ἀσκητὴν τῶν πα / θημάτων...* (Follieri,IV. – P. 130).

Пергамен: 192 х 140. Тип розліновки: 32B1, 32C1. 36 зошитів кватерніонів. Першому зошитові передують два захисні аркуші та сім вставних, сучасних основному текстові. Сигнатури в лівому нижньому куті зворотів останніх і в правому нижньому куті перших аркушів зошитів. На арк. 3-36 стара літерна фоліація аркушів. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило коричневе. 22-23 рядки. Поле тексту: 132 х 85-90. Заставки і кінцівки у формі джгутів і плетіння на арк. 3, 29, 40, 82, 107, 129, 141, 169зв., 175, 177, 178зв., 182зв., 286 виконані чорнилом; на арк. 10, 45, 61, 70зв., 91зв., 99, 150зв., 164, 200 – чорнилом і суриком. Заголовки та ініціали виконані суриком.

Оправа реставраційна 1988 р.: 200 х 145 х 88. Дошки в коричневій шкірі. При реставрації використано шкіру з тисненням, що збереглося від старої оправи.

Записи. На арк. 1зв. почерком XIV-XV ст. перифрази з псалмів (Пс. 37, 14; 76, 5): *Ἀρχαρι(ων) ἐστὶν τὸ ἐταράχθην (καὶ) / οὐκ ἐλάλησα· μεσε(ων) (καὶ) τὸ*

ἠτημ(άσ)θ(ην) / καὶ οὐκ ἐταράχθην τουτέστιν ἐτι / μο(ς) γέγονα κ(αὶ) ἠκωνομήθ(ην) κ(αὶ) δια / τοῦτο οὐκ εταραχθην · τελοι(ων) ἐστὶ / τὸ καγῶ ... ςή κοφος οὐκ ἤκουαν (καὶ) / ... ςή ἀλλάλος οὐκ ανίγῶ τὸ στόμα / αὐτοῦ ·-ὥρα ὁ ἀκολουθον τώ θ(ε)ῶ / σινταξάμενος ἐν πία βαθμήδι / περιπατων κατα [σ]το λόγιον τὸ φάς κ(αὶ) / ἐνὼ ἐκληθ(ην) ἐν ταυτὸ κ(αὶ) μενέτο τοῦτὲ / στιν διορθούς στο [όνο ἀννοήτο]. На арк. 2-2зв. переписані початкові слова рукопису, нерозбірливі помітки, тайнопис: *ζѫβζλѫυλω / ιελξλνψυλω - [Γρηγόριος ἱερο...].*

Рукопис надійшов 1933 р. через Михайлова разом з трьома іншими (ф. 72: 2, 6, 7).

Старий шифр: греч. 12.

Бібліогр.: Treu. Fragments. – P. 153; *Τσελίκας.* – Σ. 17.

38. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 24п

Апостол.

XIV ст. (Петров – XVI ст., Фонкич, Аланд – XIV ст.) Фрагмент аркуша.

Зміст. Діяння апостолів. Арк. 1. Ліва шпальта: 13, 1 σ]υμεὼν – 2 τὸ [ἅγιον]. Права шпальта: 13, 4 ἀπέπλε]υσαν – 5 τοῦ. На звороті текст не читається.

Пергамен: 194 x 113, колишні захисні аркуші. Тип розліновки близький до 20D2. Крупний мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 10 рядків. Поле тексту: ? x 145; шпальти: ? x 60-65.

Записи. На арк. 1 між шпальтами запис XVII-XVIII ст.: *το λογιότάτῷ καὶ ευχρησιμοτά[τφ] ἄρχιερι.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *173, № 10, XVI в.;* Лавр. муз. *Інв. 19257, № 39.* На арк. 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 16; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Aland.* – P. 332. Індекс Грегорі-Аланда: l 1861 l^{ap}.

39. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 20п

Апостольські та Євангельські читання.

Палімпсест. Нижній текст – VII-VIII ст. Верхній текст – **XIV ст.** (Gregory – XIV-XV ст., Фонкич, Аланд – XIV ст.). Уривок на 2 арк.

Зміст. Верхній текст. Апостольські та Євангельські читання на літургії в великий четвер. Фрагменти.

Арк. 1. Перше послання до Коринтян 11, 26 ἐσ]θήεται – 11, 32.

Арк. 1-2зв. Євангеліє від Матфея 26, 1 – 20. Євангеліє від Іоанна 13, 3 – 17 ἐὰν. Євангеліє від Матфея 26, 22 ἤρξαντο – 35 λέγ[ει.

Пергамен: 190 х 131. Тип розліновки (нижнього тексту) близький до 00A1. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 28 рядків. Поле тексту: 179 х 116. Ініціали кармінові.

Записи. На арк. 1 крупним мінускулом: *ακολουθεια τῆς λαμπρας.* На арк. 1зв. рукою архім. Антоніна: *Палимпсестъ VII-VIII вв.*

Надійшов до ЦАМ КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *156, витр. № 9, XIV в.;* Лавр. муз. *Інв. 19230, № 21.* На арк. 2 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 16; *Gregory* (1). – S. 1277; *Gregory* (2). – S. 163 (l 1377); *Aland.* – S. 302; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375. Індекс Грегорі-Аланда: l 1377 l^{+ap}.

40. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 11п

Апостольські та Євангельські читання.

XIV ст. (Петров – XVI-XVII ст.; Лебедєв – XVII-XVIII ст.). Уривок на 2 арк.

Зміст. Арк. 1. Перше послання до Коринтян 4, 11 τῆς – 16.

Арк. 1зв. Євангеліє від Матфея 10, 1 – 8.

Арк. 2зв. Послання до Галатів 6, 11 – 13.

Папір у 4°: 212 х 133. Без філіграней, вержери широкі, див. Дианова. – С. 191. Мінускул. Чорнило коричневе. 16 рядків. Поле тексту: 149 х 90. Ініціали і рубрикаційні знаки киноварні.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна. Уривок зазначений у Лебедєва під номером 26.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *174, № 12, XVI-XVII вв.;* Лавр. муз. *Інв. 19258, № 40.* На арк. 1 штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 14; *Лебедев.* – С. 7; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375.

41. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 6

Збірник святоотецьких творів.

Палімпсест. Верхній текст – **XIV ст.** (Целікас – поч. XIV ст.), нижній текст – XIII ст. (див. № 35). 261 арк. (арк. I-III, IV-VI – паперові вставні, чисті). В оправі.

Зміст. Верхній текст. 1. Арк. 1-25зв. Св. Нил Сінайський. Повчання. Заг.: *Βιβλίον σὺν θεῷ ἅγιον καὶ πά / νυ ὀφέλημον περὶ ψυχικῆς σω(τη)ρίας / τοῦ ἐν ἁγ(ίοις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀββᾶ νείλου κεφ(άλαι)α / νς΄. Περὶ μεταν(οίας) καὶ φόβου θ(εοῦ).* Арк. 1-9. Глави богословські. Поч.: *Ὁ φόβος τοῦ θε(ο)ῦ ἐκδιώκει πάσ(ας) τὰς κακί(ας)...* (Пор. Cod. Vat. gr. 1524, 32v-33). Далі йде текст схожий з виданим в Ἰσαΐου. – Σ. 46-48. На арк. 1зв. сентенція з

«Ліствиці» св. Іоанна: *Τρεῖς εἰσὶν αὗται...* (PG, 88. – Col. 828), далі на арк. 1зв.-2 сентенції св. Нила (PG, 79. – Col. 448, 1252), на арк. 2-5зв. повчання Євагрія: *Οὕτως χρῆ εἶναι τὸν μοναχὸν...* (PG, 40. – Col. 1253-1264). Арк. 5зв.-9. Глави з тих, що видані у PG, 90. – Col. 1401-1460; 127. – Col. 1124-1176. Пор. також Cod. Vat. gr. 735, f. 240-241v. Поч.: *Πάντα μὲν ὁρᾷ ὁ θ(εὸ)ς ὁρῶσι δὲ τὸν θ(εὸ)ν...* Арк. 9-25зв. Про молитву. Заг.: *Τ(οῦ) αὐτ(οῦ) ἀββᾶ νείλ(ου) περὶ προσευχ(ῆς).* Поч.: *Εἴ τις βούλοιτο εὐώδες θυμίαμα σκευάσαι...* (Baur, I. – P. 263). Глави на арк. 9-21 видані в PG, 79. – Col. 1168-1200. Далі глави, видані в PG як листи: Кн. III: 295, 256, 280, 304, 305, 297, 63, 68, 306, 308, 309, 311; Кн. IV: 60; Кн. III: 281, 282, 313, 314, 283, 284, 314, 259, 316, 264.

2. Арк. 25зв.-29. Авва Ісая. Глави про подвижництво і мовчання. Заг.: *Τοῦ ἀββᾶ ἡσαΐου κεφάλ(αια) περὶ ἡσυχί(ας) καὶ ἀσκήσε(ως) κεφάλαια κ΄.* Поч.: *Τρεῖς ἀρεταί εἰσιν...* (PG,40. – Col. 1205-1212; Baur, II. – P. 601).

3. Арк. 29-41зв. Симеон Новий Богослов. Глави корисні. Заг.: *Συμεῶν τοῦ νέου θεολόγ(ου) κεφάλ(αια) ξγ΄.* Нач: *Ὥσπερ διηνεκῶς ἀτενίζων τῶ αἰσθητῶ ἡλί / ω ...* Видані в іншому порядку Darrouzes. Окремі глави видані в PG (120. – Col. 604-688) і в Φιλοκαλία. - Σ. 755-782.

4. Арк. 41зв.-46. Св. Марк Подвижник. 12 глав про стримування розуму. Заг.: *Τοῦ ἁγίου μάρκου / περὶ τῆς τοῦ νοῦ φυλακῆς κεφάλαια ιβ΄.* Поч.: *Νοῦς λογικὸς ἀργεῖν οὐ δύναται...* Ті самі глави в Cod. Vat. gr. 735, f. 280v-282. Глава друга видана в PG, 65. – Col. 928, № 184.

5. Арк. 46-63. Ілля пресвітер і екдик. Квітник. Заг.: *Πηγὴν νάουσαν ἠθηκῶν / δρόσων λόγων, ἐνταύθ'ἐφεύρεις, εἰ μετέλθης / γνησίως. Ἥλια ἐκδίκου, κεφαλαία σζ΄.* Поч.: *Ἔξεστι παντὶ χριστιανῶ...* (PG, 90. – Col. 1401-1460; 127. – Col. 1124-1176; Baur, I – P. 323).

6. Арк. 63зв.-76. Філофей Сінайський. Глави про тверезість і стримання серця. Заг.: *Φιλοθέου (μον)αχ(οῦ) μονῆς τῆς ὑπεραγ(ίας) θ(εοτό)κου / τῆς βάτου ἐν σινᾶ, κε(φάλαια) περὶ φυλα / κῆς καρδίας κ(αὶ) νήψε(ως) πάνυ ὡραία.* Поч.: *Ἐστὶ νοητὸς πόλεμος ἐν ἡμῖν αὐτοῖς...* Ці слова в іншому контексті видані в PG, 98. – Col. 1369.

7. Арк. 76зв.-107. Ісихій, пресвітер Єрусалимський. Слово душекорисне до Феодула про тверезість і доброчинність. Заг.: *Ἡσυχίου πρεσβυτέ(ρου) λόγ(ος) ψυχοφελὴς, πε(ρὶ) νή / ψε(ως) καὶ ἀρετῶν, κεφαλαιώδης. Ἀρχ(ὴ) φω / τϊσμοῦ ψυχῆς ἀληθῆς ὑποθ(ήκαι), τὰ λεγόμ(εν)α ἀντιρριτικᾶ καὶ εὐκτϊκᾶ. Κ(εφάλαια) σ΄.* Поч.: *Νήψις ἐστὶν μέθοδος πν(ευματ)ικῆ...* (Baur, II – P. 55; PG, 93. – Col. 1480-1544).

8. Арк. 107-112зв. Св. Афанасій Великий. Слово про заповіді Божі. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀθανασίου τοῦ μ(ε)γ(άλου) π(ατ)ρι / ἀρχ(ου) ἀλεξανδρ(είας) λόγ(ος) διὰ κεφαλαίων πρὸς τὰς ἐντο / λὰς τοῦ θεοῦ, πᾶσι τοῖς ἀποταξαμένοις κ(αὶ) θέλου / σϊ σωθῆναι.* Поч.: *Ἀγαπητοὶ φροντήσωμ(εν) τῆς / σ(ωτη)ρίας ἡμῶν...* (Baur, II. – P. 652; PG, 28. – Col. 1409-1417).

9. Арк. 112зв.-114. Св. Василь Великий. Слово про закони життя чернечого. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν βασιλείου / λόγ(ος) περὶ τῆς μοναδικῆς πολιτεί(ας) / κ(αὶ) κ(α)τ(α)στάσε(ως) κ(αὶ) οἷον ἀπαιτοῦσιν οἱ κανόνες τῶν μοναχῶν.* Поч.: *Δεῖ τὸν μοναχ(ὸν) προ πάντων, ἀκτήμονει εἶναι ...* (PG,32. – Col. 648-652; Baur, I – P. 142).

10. Арк. 114-124. Витяги з повчань святих отців. Заг.: *Ἀποφθέγματ(α) τῶν ἁγί(ων) π(ατέ)ρων.* Поч.: *Εἶπε γέρων· τὸ συνεχῶς προσεύχεσθαι, ταχὺ / φέρει εἰς κατόρθωσϊν τὸν νοῦν...*

11. Арк. 124-127зв. Св. Макарій Великий Єгипетський. Про стримання серця (гл. XIII–XIV). Заг.: *Τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) μακαρίου ὡραῖον.* Поч.: *Ὁ βουλόμενος προσελθεῖν τῶ κ(υρί)ω κ(αὶ) ζωῆς αἰωνίου...* (PG, 34. – Col. 836-841; Baur, II – P. 73).

12. Арк. 127зв.-128. Св. Феодор Студит. Про доброчинність. Заг.: Θεοδώρ(ου) στουδίτ(ου). Поч.: *Νήψε(ως) πολλὴς χρεία ἡμῖν κ(αὶ) προσοχὴ κ(αὶ) ἑτοιμασία...* (Пор. Cod. Vat. gr. 735, f. 278v).

13. Арк. 128-130. Св. Марк Подвижник. Повчання. Заг.: *Τοῦ ἁγίου μάρκου.* Поч.: *Τῶν ἀκουόντων τον λόγ(ον) τοῦ θ(εο)ῦ κ(αὶ) ποιούντων ἀγαθὸν...* (Пор. Cod. Vat. gr. 694, f. 19-31v; 737, f. 156-166).

14. Арк. 130-132зв. Св. Филимон Пустинник. Повчання. Заг.: *Τοῦ ἁγ(ίου) φι / λιμόνος.* Поч.: *Ἀδελφὸς τὶς του / νομα Ἰω(άννης), ἐκ τῆς τῶν παραλιωτῶν ὁρμώμενος...* (Пор. Cod. Vat. gr. 658, f. 194v-201v; 735, f. 288-289v).

15. Арк. 132зв.-136. Глави про молитву і піст, вибрані з творів св. Нила Сінайського, св. Василя Великого, св. Іоанна Золотоуста, св. Іоанна Ліствичника, св. Максима Сповідника і св. Филимона Пустинника. Заг.: *Κεφάλ(αια) ὡραῖα περὶ προσευχῆς καὶ νηστεί(ας) φέρ(ων) ὑποδείγμ(α)τ(α) μ(ε)γ(ά)λ(ων) ἁγ(ίων).* Поч.: *Διὰ τοῦτο ὁ μὲν ἡλίας καταλιπὼν τὴν ἰουδαῖαν...*

16. Арк. 136-155. Преп. Симеон, митрополит Евхаїтський. Повчання ченцеві й затворнику. Заг.: *Τοῦ ὁσ(ίου) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) συμεὼν μ(ητ)ρο(πολίτου) εὐχαΐτων ἐ / πϊστολὴ πρὸς ἰ(ερ)ωμοναχ(ὸν) κ(αὶ) ἐγκλειστόν αὕτη δὲ / ἁρμόζει καὶ πάντα μοναχὸν κελλϊώτην.* Арк. 136-143. Поч.: *Ἐδεξάμην σου π(άτ)ερ πν(ευματ)ικὲ τὴν θεοφϊλείαν...* (Пор. Cod. Vat. gr. 737, f. 284-290v). Арк. 143-146. *Λόγ(ος) πενθηκὸς τῷ πενθεῖν βουλομένῳ.* Поч.: *Ἐν μία τῶν ἡμερῶν ὄρθρου βαθέος...* Арк. 146-147зв. *Πε(ρὶ) τῆς τοῦ διαβόλ(ου) πολυπλόκου μηχανῆς.* Поч.: *Ἰδὼν γὲ τὸν θ(εὸ)ν ποιήσαντα τὴν εὖαν...* Арк. 147зв.-148. *Περ(ὶ) τ(ῶν) η΄ ν(οητ)ῶν θεωριῶν ἤγουν πν(ευματ)ικῶν.* Поч.: *Αἱ δὲ πν(ευματ)ικαὶ θεωρίαι ὡς οἶμαι, η΄ εἰσί...* (Филокалія. - Σ. 578-579). Арк. 148-150зв. *Πε(ρὶ) τῆς α΄γνώσ(εως), ἀναγκαία δήλω(σις) κ(αὶ) ὅπως δεῖ ἄρξασθ(αι) ταύτης, ἁρμόδϊος πάνυ καὶ θρήνους μεστὴ ἡ ἔναρξις αὕτης.* Поч.: *Ὁ οὖν κ(α)τ(α)ξιωθεὶς εἰς ταύτην τε α΄ γνώσιν...* (Ibid. - Σ. 579-580). Арк. 150зв.-151зв. *Ὅτι λί(αν) ὠφελιμότατο φεύγειν τοὺς ἀνθρώπους κ(αὶ) τὴν / βασϊλϊκὴν ὁδὸν πορεύεσθαι κ(αὶ) ἡσυχάζει μ(ε)τ(ὰ) ἑνὸς ἢ β΄.* Поч.: *Νυνὶ δὲ ἐπειδὴ οὐ θέλωμεν, οὔτε οἱ ἐν ὑποταγὴ...* Арк. 151зв.-154. *Δήλωσις ἀναγκαία κ(αὶ) ὡραιωτάτ(η) πε(ρὶ) τῶν ζ΄ σωμ(ατικῶν) πράξε(ων).* Поч.: *Πρῶτ(η) ἡσυχία ἤγουν ἀπερίσπαστος διαγωγὴ...* (Ibid. – Σ. 566-568; Baur, II – P. 385). Арк. 154-155. *Κ(αὶ) ὅτι φήσιν ὁ βουλόμ(εν)ος ἀκρι / β(ὡς) τηρήσαι τὰς ἐντολὰς κ(αὶ) ἐν αὐταῖς ἐμμένειν, μὴ ἀλλοχόθεν βαλετ(ω) τὴν ἀρχὴν, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ θείου φόβου / ἀρξάμενος κ(α)τ(ὰ) τάξιν ἐργαζέσθω ἵνα μὴ εἰς χάος / ὀλϊσθήσει.* Поч.: *Εἰ δὲ τις θέλει προλαβεῖν ἐπ᾽αὐταῖς μᾶλλον τὴν σπουδήν ἐπιδεικνυέτω...* (Филокалія. – Σ. 568-569).

17. Арк. 155-172зв. Св. Феодор, єпископ Едеський. Глави аскетичні. Заг.: *Τοῦ ὁσίου / π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν θεοδώρου ἀρχιεπισκόπ(ο)υ πόλε(ως) ἐδέσ(ης) / κεφάλαια πρακτικ(ῆς) γνώσε(ως) κ(αὶ) διακρίσε(ως)...* Поч.: *Ἐπειδὴπερ θ(εο)ῦ τοῦ ἀγαθοῦ χάριτι ἀποταξάμενοι τῶ σατανᾶ κ(αὶ) τοῖς ἔργοις αὐτοῦ...* (Baur, I – P. 352).

18. Арк. 172зв.-232зв. Св. Макарій Великий Єгипетський. Вибрані бесіди. Арк. 172зв.-178зв. Про стриманість серця (глави I-XII). Заг.: *Μακαρίου τοῦ μεγάλου περὶ φυλακῆς τῆς καρδ(ίας).* Поч.: *Πῶς δύναται λέγειν ὁ τυχῶν...* (PG, 34. – Col. 821-836; Baur, II – P. 392). Арк. 179-182зв. Про досконалість душі. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγ(ίοις) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) μακαρίου πε(ρὶ) τῆς κ(α)τ(ὰ) πν(εύμ)α / τελειότητος.* Поч.: *Χάρϊτϊ μὲν καὶ δωρεᾶ...* (PG, 34. – Col. 841-852; Baur, II – P. 664). Арк. 182зв.-188зв. Про молитву. Без назви. Поч.: *Κεφάλαιον πάσης ἀγαθῆς σπουδῆς...* (PG, 34. – Col. 853-865; Baur, I – P. 596). Арк. 188зв.-199. Про терпіння. Без початку. Поч.: *Κατ᾽οἰκονομίαν θειοτέραν φησὶν...* (PG, 34. – Col. 868-889; Baur, II – P. 539). Арк. 199-207. Про піднесення розуму. Без назви. Поч.: *Μωσῆς ὁ μακάρϊος...* (PG, 34. – Col. 889-908; Baur, II – P. 50). Арк. 207-218. Про любов. Без назви. Поч.: *Ὥσπερ ἐν τοῖς φαινομένοις...* (PG, 34. – Col. 908-936; Baur, II – P. 701). Арк. 218-232зв. Про свободу розуму. Без назви. Поч.: *Ὅταν ἀκούσης...* (PG, 34. – Col. 936-968; Baur, II – P. 180).

19. Арк. 232зв.-247зв. Св. Марк Подвижник. Про духовний закон і гл. XCIII з «Слова до тих, що хочуть виправдатися праведними ділами». Заг.: *Τοῦ ὁσ(ίου) π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) μάρκου μοναχοῦ κεφάλ(αια) περὶ νόμου πν(ευματ)ικοῦ.* Поч.: *Ἐπειδὴ πολλάκϊς ἠβουλήθητε γνῶναι...* (PG,115. – Col. 905-921, 944-965; Baur, I – P. 355).

20. Арк. 247зв.-253зв. Авва Ісая. Про спокій. Заг.: *Τοῦ ἀββᾶ ἡσαΐου λόγος περὶ ἡσυχί(ας) ὀφέλιμος.* Поч.: *Πολλοὶ τῶν μοναχῶν καταλήψαντες γονεῖς κ(αὶ) / τέκνα...* (Ἰσαΐου. - Σ. 227-234).

21. Арк. 253зв.-257зв. Св. Нил Сінайський. Послання до учня. Заг.: *Τοῦ ἁγίου νείλου ἐπιστολῆς πάνυ ὀφέλιμος.* Поч.: *Ἰδοὺ μ(ε)τ(ὰ) τὰς προλαβούσ(ας) γραφὰς...* (PG,79. – Col. 544-552; Baur, I – P. 520).

22. Арк. 257зв.-258зв. Симеон Месопотамський. Про вихід душі. Заг.: *Συμεῶν μεσοποτάμου περὶ ἐξόδου ψυχῆς.* Поч.: *Ἤ ἀγνοεῖτε ἀδελφοί μου οἷον φόβον...* (Пор. Assemani, III. – P. 356-357).

23. Арк. 258зв.-259зв. Авва Никон. Про страсті. Заг.: *Τοῦ ἀββᾶ Νίκονος κε(φάλαια) περὶ ἐκτικ(ῆς), περὶ τ(ῶν) παθῶν τῶν ἡσυχαζόντων.* Поч.: *Μὴ φοβηθῆς τὴν προσβολὴν τῶν αἰσχρῶν / λογϊσμῶν...* Поч. на арк. 259: *Ὁ μὴ καθαρὰν εἰρηκῶς...*

24. Арк. 259зв.-261зв. Св. Макарій. Послання. Без кінця. Заг.: *Τοὺ / ἁγίου μακαρίου.* Поч.: *Χρὴ πρῶτον μὲν ὁ ἄν(θρωπ)ος ἐπιδοῦναι ἑαυτὸν...* Кін.: *...μετὰ τοῦ πν(εύματ)ος γϊνωσ* [...] (PG, 34. – Col. 405, Ep. I латиною).

Пергамен: 175 x 115, коричнево-червоний, лощений, цупкий. Тип розліновки не визначається, можливо, використали старий типу 20C1 і 40C1. Папір того ж розміру на арк. I-VI (до реставрації – форзац і захисні аркуші).

Філіграні: капелюх – сх. див. Бріке, № 3486, 3488 – 1553, 1565 рр. 32 зошити кватерніонів. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило коричневе. 27-30 рядків. Поле тексту: 135-140 х 76-79.

Заголовки й ініціали кіноварні.

Оправа реставраційна 1988 р.: 180 х 115 х 80. Дошки в коричневій шкірі. При реставрації використано шкіру з тисненням від старої оправи (кінця XVI – початку XVII ст.).

Записи. На арк. II запис XVII ст. про напад невірних на острови: *ερίξανεν βᾶρως і αγαρηνοὶ εἰς τα / νῆσια τῆς πολε(ως) τοῦ γαλατὰ κ(αὶ) τῆς...* На арк. 156 скоропис XVIII ст. про належність рукопису монастиреві св. Катерини на Сінаї: *(κα)ὶ τὸ δὲ τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτυρος αἰκατερίνης τοὺ Σι / ναΐου ὄρους ὑπάρχη ὑπάρχη.*

На арк. IVзв.-V про належність рукопису монастиреві Спасителя на Принцевих островах і про напад невірних на Галатські острови 1662 р.: *το παρ(ὸν) πατερηκόν υπάρχη τοῦ σοτήρος / χρηστοῦ ἐν τη νίσο πρήνιπως / κ(αὶ) οἰγουμένεβωντος κ(αὶ) κυρίου λεοντήου ‖ κ(αὶ) γενεᾶ τ(ῶν) καλογέρ(ων) ης τελως α / πο λολεν / αχςβ΄ / ἔρηξαν ἐν βάρως ἡ ἀγαρηνῖ στα νι / σήα κ(αὶ) οἵς ὅλον το κατηλήκιον ξήλο / κ(αὶ) τον ἔρηξαν οἱ μάρμαρηνῖ απο τῆς / προηκόνισον ἐν μῆνῖ οκτοβρίω / κα΄.*

На арк. IVзв. про кончину священика Йоасафа 9 вересня 1625 р.: *1625 / σεπτεβρίου 9 ἐκοιμήθη ὁ μακάριτος / παπα Ἰωσὰφ.* На арк. VI. іншою рукою про те ж саме: *1625 / σεπτεβρίου) 9 ἡμέ(ρα) ς΄ ἐκοιμήθ(η) ὁ μακαριτ(ος) / πα(πα) ἰωάσαφ ὁ μετωνομασθεὶς ἰωακείμ / ἐθάπτη εἰς τὴν ἐκκλησ(ία) τοῦ ἁγίου δημητ(ρίου) / εἰς ἣν καὶ ἐφημέρευε αἰωνια ἡ μνημ(η).* Там само про кончину і поховання Макарія того ж місяця: *Καὶ εἰς τὰς ιζ΄ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς / ἡμέ(ρα) ζ΄ ἐκοιμήθ(η) ὁ μακάριος / ἤγουν παρασκευὴ βράδι νυκτὸς ωρα α καὶ ἐθάπτη ζ^ω.*

Рукопис надійшов 1933 р. через Михайлова разом з іншими (ф. 72: 2, 5, 7).

Старий шифр: *Греч. 8.*

Бібліогр.: *Treu.* Fragments. – P. 153; *Τσελίκας.* – Σ. 14-16.

42. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 7

Антоній Філософ. Словник св. Кирила Александрійського.

XIV– XV ст. (Целікас – XV-XVI ст.). 282 арк. (арк. 1-3зв. , 282-282зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 4-282. Заг.: *Λεξικ(ὸν) τοῦ ἁγίου κυρίλλου ἀλεξανδρεί(ας) συντεθὲν παρὰ τοῦ / κυροῦ ἀντωνίου τοῦ φιλοσόφου· ἔρανος λέξεων.* Поч.: *Ἄαπτως, ὁ ἀπροσπέλαστος...* Кін.: *...ὦ ὥσπερ δεῖ, ἀντὶ / τοῦ, ὢ πρέπει. ἀμήν* (Пор. Cod. Vat. gr. 1753, f. 167-212v; Cod. Baroc. 95, f. 1-209v; Zonarae lexicon. – Col. 1).

Пергамен: 180 х 124, білий, тонкий. Тип розліновки близький до 42DIs. 28 зошитів по 10 аркушів. Чотири захисних аркушів на початку і два в кінці з того ж пергамену. Сигнатури всередині нижнього поля першого і останнього аркуша кожного зошиту. В останньому зошиті два аркуші обірвані. Літерна фоліація на зворотах арк. 67, 94, 135, 153, 159, 173. Мінускул дрібний, круглий, з легким нахилом. Чорнило коричневе. 21 рядок. Поле тексту: 121 х 65.

Заставки та кінцівки у формі джгутів, плетіння, хвилястих ліній на арк. 4, 55, 67зв., 77, 94зв., 136, 139зв., 147зв., 153зв., 160, 174, 179зв., 187зв., 191зв., 231, 236, 256, 263, 268, 273зв., 276 виконані червоним чорнилом різних відтінків. Заголовки, ініціали, помітки на берегах також різних відтінків червоного кольору. По обрізу рукопису нанесені літери грецької абетки. На верхньому полі арк. 1 хрест із літерами ΙΣ ΧΣ | ΝΙΚΑ.

Оправа первісна: 183 х 125 х 58. Дошки в коричневій шкірі з тисненням, застібки накидні на шпеньки.

Записи. На арк. 281зв., можливо, рукою копіїста монограма: *(τέλος)*. На звороті верхньої кришки арифметичні підрахунки. На арк. 1 олівцем скоропис XIX ст.: *Glossarium;* скоропис XVIII ст.: *ἐθεωρίθη / παρ' ἐμοῦ*... На нижній кришці дрібний мінускул XV-XVI ст. – початок вірша італійською: *[P]ater noster | [V]ENitte tutti al fonte de Jesu | Voi chaffanati sete. | De quellaqua bevete | Che chi ne gusta non sitisse piu. | Voi che sete faticati e stanchi | Sotol pezo carnal | Venite avanti chel tempo ve manchi | Allo fonte eternal. | Jesu Signor corteze e liberal | Dolcemente ve chiama || Preso da vui non brama | Anci Lui cerca de richirve vu | Gente stolta che cō tanti affani | Pia* [cercate havere]... (Пор. Carboni. – P. 1081, № 20416 – Cod. Vat. lat. 7714, f. 98v; Cod. Vat. lat. 13026, f. 60r-60v).

Рукопис надійшов 1933 р. через Михайлова разом з іншими (ф. 72: 2, 5, 6).

Старий шифр: Греч. 4.

Бібліогр.: Treu. Fragments. – P. 153; *Τσελίκας.* – Σ. 20.

43. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 149п

Добротолюбіе.

Перша половина XIV ст. (Петров – XVI ст., Фонкич, Целікас – XIV ст.) 438 арк. (арк. 1-3зв., 9, 18, 25, 77-86, 103, 330-336, 433-438 – вставні; арк. 18-18зв., 25-25зв., 77-86зв., 102-103зв., 313зв., 330-336зв., 389зв., 433-438зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-61зв. Св. Марк Подвижник. Вибрані твори (Opuscula I-V, VIII, IX). Арк. 1-13зв. Про духовний закон. Заг.: *Φιλοκαλία. Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου π(ατ)ρὸς / ἡμῶν μάρκου τοῦ ἀσκητοῦ. / Περὶ νόμου πνευματικοῦ.* Поч.: *Ἐπειδὴ πολλάκις*... (PG, 65. – Col. 905-929; Baur, I. – P. 355). Арк. 13зв.-24зв. Слово про каяття. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ λόγος δεύτερο(ς) περ*[ὶ μετανοίας].

Поч.: *Ὀκ(ύριο)ς ἡμῶν...* (PG, 65. – Col. 965-984; Baur, II. – P. 126). Арк. 26-42зв. Слово до тих, що хочуть виправдатися ділами праведними. Заг.: *Ἀβὰ μάρκου. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν οἰομέν(ων) ἐξ ἔργ(ων) νόμου δικαιοῦσθαι.* Поч.: *Ἡ]τῶν ἔξωθεν κακοπιστία...* (PG, 65. – Col. 929-965; Baur, I. – P. 492). Арк. 42зв.-46зв. Слово дорадче до своєї душі. Заг.: *Ἀβὰ μάρκου. Τοῦ αὐτοῦ συμβουλῖα νοὸς πρὸς τ(ὴν) ἑαυτοῦ ψυχ(ήν). Λόγος δ΄.* Поч.: *Ἄκουε ψυχή λογικὴ...* (PG, 65. – Col. 1104-110; Baur, I. – P. 26). Арк. 47-59. Послання до інока Миколая. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ μάρκου.* Поч.: *Ἐπειδήπερ πρώην πολὺς...* (PG, 65. - Col. 1028-1053; Baur, I. – P. 354). Арк. 59-61зв. Про життя ченців. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ ἀββᾶ μάρκου περὶ διαίτης μοναχῶν.* Поч.: *[ασκ]οῦντας, τοὺς ἐναρχομέν[ους]...* (PG, 65. – Col. 1109-1117; Baur, II. – P. 375)

2. Арк. 62-102. Іоанн Кассіан Римлянин. Послання до єпископа Кастора. Заг.: *Τοῦ ἀββᾶ κασιανοῦ τ(οῦ) ρωμαί(ου) πρὸς κάστορα ἐπίσκοπον.* Арк. 62-76зв. Про судження. Заг.: *Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ κασσιανοῦ / περὶ διατυπώσεως καὶ* [...] (PG, 28. – Col. 849-872; Baur, I. – P. 348). Арк. 76зв.-102. Про боротьбу з вісьмома головними страстями. Заг.: *Τοῦ μακαρίου ἀββᾶ κασσιανοῦ περὶ / τῶν ὀκτῶ τῆς κακίας λογισμῶν.* Поч.: *Πρώην τῶν περὶ διατυπώσεως...* (PG,78. – Col. 872-905; Baur, II. – P. 385).

3. Арк. 104-134. Св. Нил Сінайський. Аскетичні повчання. Арк. 104-110зв. Трактат про вісім духів зла. Глави: II-XIII, XVIII-XIX. Поч.: [*Ἀρχὴ καρποφορίας*] ... *κάτων... μέτρον...* (PG,79. – Col. 1148-1164; Baur, I. – P. 97). Арк. 111-125. Глави корисні. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια ὠφέλῖμα.* Поч.: [...]*βουλόμενος καὶ τοὺς ἐπὶ* [...] Далі прочитуються такі початки на арк. 120зв.: *Ἀποδυσώμεθα πάντα... Ἀπολέσθαι ἢ σωθῆναι...* Арк. 121зв.: *Ἄπαξ τῇ ματαιότητι τῶν παρόντων...* Арк. 122зв.: *Τί γὰρ ἔτι κοινὸν ἔχουσιν...* Арк. 124зв.: *Μὴ τοίνυν τὸ τῆς ἀρετῆς...* Арк. 125-129. Послання. Заг.: *Διάφορα.* Початок [*Ἡ κατὰ θεοῦ*] *ἐστὶν ἀρετὴ πλούτου τιμῖωτέρα καὶ...* (PG, 79. – Col. 301, Ep. lib. II,194). Далі йдуть глави, відсутні серед виданих послань. Прочитуються початки на арк. 125зв.: *Τί δύναται τοιοῦτον [βασιλεύσατον]...* Арк. 126зв.: *Νομίζω δὲ καὶ τόν... Μέγα τῶν πρὸς ἀρετὴν...* Арк. 127зв.: *Δυνατὸν καὶ μὴ ἐσθίον...* Арк. 128зв.: *Ὅσοις ὁ τῆς βελτιώσεως... Ὁ ἑκάστου νοῦς καθάπερ... Τὸ γεναῖον καὶ τὸ πρὸς τοὺς...* Кін.: *...ἔχοντας πρὸς τὴν τῶν / ποθητῶν ἀπόλαυσιν.* Арк. 129-134. Повчання ченцям. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ παραινέσεις καὶ συμβουλῖαι πρὸ(ς) μοναχοὺς.* Поч.: *Ἀκρασίαν βρωμάτων...* (Ibid. – Col. 1236-1240; Baur, I. – P. 29).

4. Арк. 134зв.-136зв. Авва Зосима. Повчання. Заг.: *Τοῦ ἀββᾶ Ζωσῖμα.* Поч.: *Ἔχομεν ἀδελφοὶ ἀναλαβον στ(αυ)ρὸ(ν) εὐδῶς ἐπὶ τοὺς / ὤμους ἡμῶν τοῦ στ(αυ)ροῦ τὸ σύμβολον...*

5. Арк. 136зв.-228зв. Св. Нил Сінайський. Послання і повчання. Арк. 136зв.-146зв. Послання до ченців праведних. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολαὶ πρὸς διαφόρους δικαίους μον[αχούς].* Поч.: *Χρεία ὑπομονῆς τῶ προσ*[...] (PG, 79. – Col. 504, Ep. lib. III, 246), далі йдуть послання Кн. III: 320, 256, 308, 277, 272, 310; Кн. IV: 25; Кн. III: 327, 316, 311, 264, 317, 268; Кн. IV: 16; Кн. III: 238, 295, 155, 282; Кн. II: 317; Кн. IV: 43; Кн. III: 266; Кн. I: 290; Кн. III: 333, 258,

58; Кн. II: 251; Кн. III: 328, 159. Арк. 147-149зв. Слово про пороки, що суперечать доброчинності. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ περὶ [...]ῶν, περὶ γαστριμαργ(ίας).* Поч.: *Ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι [...] τὰς ἀντιζύ[γους] ...* (PG,9. – Col. 1140-1144; Baur, I. – P. 49). Арк. 149зв.-163зв. Про злі помисли. Помітка на берегах: *εὐαγρίου.* Гл. I-XXII. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ πε(ρὶ) λογισμῶν.* Поч.: *Τῶν ἀντι* [κειμένων]... (PG,78. – Col. 1200-1225; Baur, II. – P. 612). Арк. 163зв.-188. Слово до благословенногоченця. Гл. I-XXXI. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια διάφορα / πρὸς ἀσφάλειαν ψυχῆς πανὺ ὀφέλημα.* Поч.: *Οἱ τὸν οὐ(ρά)νιον χῶρον...* (PG, 78. – Col. 1093-1136; Baur, II. – P. 119). Арк. 188-190. Послання. Помітка: *Ζοσι [μᾶ].* Поч.: [Μὴ ὡς ψιλῷ ἄρ] *τῳ προσερχώμεθα...* Кін.: *...ἐκ μόνης τῆς αὐτού ἰσχύος κα /* [...]*θωθέντας.* Визначаються послання з Кн. III: 39; Кн. I: 44; Кн. III: 280. Арк. 190-193зв. Про помисли. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμ(ῶν).* Поч.: [Τέσσαρές εἰσιν δι᾽ ὧν] *ὁ νοῦς λαμβάνει τὰ νοήματα...* Кін.: *...ἀλλὰ καὶ παραστήσατε ἑαυτοῖς / ὡσεὶ ἐκ νεκρ(ῶν) ζῶντας* (Muséon, 32. – P. 52-56, № 9, 32, 36, 37, 46; γ′, δ′, θ′, ι′; ср. Cod. Vat. gr. 703, f. 258-259). Арк. 194-204зв. Глави про спокуси (послання). Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Νείλου περὶ πειρασμῶν κεφάλαια.* Поч.: [Ἐὰν μηδεὶς ἐκδιώκει ὁ] *τύρανος ἕλλην...* Кін.: *...μετὰ τὴν ἀνάστασϊν λέγοντο χαίρετε.* Визначаються послання з Кн. III: 71, 304, 66, 321, 67; Кн. IV: 13; Кн. III: 67; Кн. II: 108; Кн. I: 235; Кн. III: 197, 235, 40, 118, 50; Кн. II: 43, Кн. III: 209, 175, 161, 283; Кн. II: 106; Кн. IV: 40; Кн. I: 67; Кн. III: 312; Кн. II: 193. Арк. 205-209зв. Думки, що відволікають людину від тлінного і приліплюють до нетлінного. Заг.: *Γνῶμαι ἀπάγουσαι τῶν φθαρτ(ῶν) καὶ κολλῶσαι το(ῖς) ἀφθαρτ(οῖς) τ(ὸν) ἄν(θρωπ)ον.* Поч.: *Φόβον ἔχε θ(εο)ῦ καὶ πόθον...* (PG, 79. – Col. 1252-1261). Арк. 209зв.-213зв. Думки наставляючі. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ ἕτεραι γνῶμαι.* Поч.: *Ὁδὸς εἰς ἀρετὴν...* (Ibid. – Col. 1240-1252). Арк. 213зв.-215. Інші гноми. Поч.: *Ἄτοπόν ἐστι...* (Ibid.,40. – Col. 1268-1269). Арк. 215-227. Глави про молитву. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια περὶ προσευχῆς ρνβ′.* Поч.: *Εἴ τις βούλοιτο...* (Ibid., 79. – Col. 1168-1200; Baur, I. – P. 263). Арк. 227-228зв. Глави пізнавальні про помисли. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια γνωστϊκὰ (καὶ) περὶ λογϊσμ(ῶν).* Поч.: *Ὁ χ(ριστὸ)ς* [ἧ μὲν] *ἐστι χ(ριστὸ)ς, ἔχει τὴν γνῶσϊν τὴν οὐσιώδη...* Кін.: *...δεδιδασμένος* (Baur, II. – P. 271; Evagriana. – P. 374-375).

6. Арк. 229-313. Св. Максим Сповідник. Вибрані твори. Арк. 229-236. Слово подвижницьке в питаннях і відповідях. Заг.: *Παραίνεσις τοῦ ἁγίου μαξίμου.* Поч.: *Ὁ ἀδελφὸς ἠρώτησε τὸν ἀββᾶν μάξϊμον διὰ τί, Πάτερ, οὐκ ἔχω κατάνυξιν...* Кін.: *...καὶ τῇ συμπαθεία τὸ ἔλεος τοῦ / θ(εο)ῦ εὑρίσκεται ... ἀμήν.* (Схожий текст див.: PG, 90. – Col. 932-953). Арк. 236-287зв. Глави про любов. З передмовою. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου μαξίμου πρόλογο(ς) τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλαί(ων).* Поч.: [Ἰδοῦ πρὸς] *τῶ περὶ ἀσκητϊκοῦ βίου...* (PG, 90. – Col. 960-1073; Baur, I. – P. 521). Арк. 287зв.-312. Інші глави. Заг.: *Πηγὴν νάουσαν ἠθϊκῶν δρόσον λόγων / ἐν ταῦθ᾽εὑρήσεις εἰ μετέλθεις γνησίως.* Поч.: *Ἔξεστι παντὶ χριστϊανῶ...* (Ibid.,90. – Col. 1401-1461; Baur, II. – P. 325). Арк. 312-313. *Τοῦ αὐτοῦ ἁγίου μαξίμου τίνα τὰ τ(ὸν) ἄν(θρωπ)ον ἄγοντα μᾶλλον...* Поч.: [...] *εἰσὶ τὰ τὸν ἄν(θρωπ)ον ἄγοντα / μᾶλλον δὲ πρὸς ἀβουλήσει τὲ καὶ γνώμη...* Кін.: *...τῆς φύσεως θεωρεῖσθαι πέφυκεν ἰδϊώτης.*

7. Арк. 314-329зв. Авва Фаласій. Глави до пресвітера Павла про любов, стриманість і духовне життя. Без кінця. Заг.: *Θαλασίου μοναχοῦ καὶ ἡσυχαστοῦ πρὸς / παῦλον πρεσβύτερον κεφά(λαια) υ΄.* Поч.: *Πνευματικῶ ἀδελφῶ...* Кін.: *...ἀποπνίγει τὰ λάχανα οὕτω καὶ ὁ ν* [οῦς] ... (PG, 91. – Col. 1428-1461).

8. Арк. 337-341. Св. Єфрем Сирін. Про доброчинність і страсті. Без початку. Поч.: [δ]*έον οὖν ἐκθῆναι ἡμᾶς καὶ τὴν διάγνω / σιν τῶν ἐμπαθῶν λογισμῶν...* (Assemani, III. – P. 429-433; Baur, II. – P. 334).

9. Арк. 341-342зв. Св. Афанасій Великий. Синтагма корисна (глави про призначення страстей, про промисел господній і свободу волевиявлення). Заг.: *Τοῦ ἁγίου ἀθανασίου δϊαίρεσϊς παθῶν.* Поч.: *Τῶν παθῶν, τὰ μὲν ἐστὶ σωματικαὶ...* (PG, 28. – Col. 1400-1401).

10. Арк. 342зв.-344зв. Св. Діонісій Ареопагіт. Заг.: *Δϊονυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου πε(ρὶ) θυμοῦ καὶ ἐπιθυμίας.* Поч.: *Ἐπαρχέτω τῶν ὑφειμ(ένων) ὑπερκείμ(εν)ο(ς) / λόγος...* Кін.: *...τῶ φωτὶ τῆς χά / ριτος καταλελυπόμεθα.*

11. Арк. 345-380зв. Преп. Ісихій, пресвітер Єрусалимський. Слово душекорисне до Феодула про тверезість і доброчинність. Заг.: *Ἡσυχίου πρεσβυτέρου πρὸς θεόδοῦλον / λόγοι ψυχοφελεῖς περὶ νῆψεως καὶ ἀρετῆς / κεφαλαιώδεις. ἀρχὴ φωτισμοῦ ψυχῆς, ἀληθεῖς / ὑποθῆκαι· τὰ λεγόμενα ἀντιρρητϊκὰ καὶ / εὐτικά.* Поч.: *Νύψις ἐστι μέθοδος πν(ευματ)ικὴ...* (PG, 93. – Col. 1480-1544; Baur, II. – P. 55).

12. Арк. 380зв.-389. Питання-відповіді. Поч.: *Πῶς ἐσθίει τίς καὶ πίνει εἰς δόξαν θ(εο)ῦ; Ἐν τῆ μνήμη τοῦ εὐεργέτου...* Кін.: *...ταπεινὸν καὶ πρᾶον καὶ ησυχον* | [...] *τοὺς λόγους.*

13. Арк. 390-404зв. Никифор Самітник. Слово про тверезість і стриманість серця (з витягами з житій св. Антонія Великого, св. Феодосія Великого, авви Арсенія, св. Савви, св. Павла Латрського, авви Агафона; з послання авви Марка до Миколая, з повчань св. Іоанна Ліствичника, авви Ісаї, св. Макарія Великого, св. Ісаака Сиріна, св. Іоанна Карпатського, св. Симеона Богослова, св. Філофея Сінайського, св. Максима Сповідника, св. Василя Великого, авви Кассіана, св. Іоанна Золотоуста, блаженної Синклітикії, св. Григорія Богослова). Заг.: *Νικηφόρου μονάζοντος λόγ(οι) ὠφελείας μεστ(οι) πε(ρὶ) φυλ(ακῆς) καρδί(ας).* Поч.: *Ὅσοι τῆς μεγαλοπρεποῦς τοῦ σ(ωτῆ)ρ(ο)ς ἡμῶν...* (Baur, II. – P. 175). Кін.: *...αἰχμαλοσία νοὸς, καὶ / κοσμϊκαὶ μάλϊστα ὁμϊλϊαι.* Частина тексту збігається з виданим у PG, 147. – Col. 945-966.

14. Арк. 404зв.-426. Павло Евергетидський. Збірка святоотецьких історій і повчань (використані твори св. Григорія Двоєслова, авви Ісаака, св. Іоанна Богослова та виписки з житій і повчань авви Феодора, авви Петра, авви Єфросинія, св. Єфрема Сиріна, св. Іоанна Милостивого, блаженної Синклітикії, авви Аммоная, авви Макарія, авви Іакова, авви Пимена, авви Антонія, авви Памви та ін.). Заг.: *Ἐκ τῶν συλλόγων τοῦ ὁσιοτάτ(ου) π(ατ)ρ(ὸ)ς / ἡμῶν παῦλου βϊβλίον, β΄. ὅτι οἱ εὐ / τελίζοντες ἑαυτοὺς ἐν τϊμὴ εἰσὶ παρὰ*

θ(ε)ῶ. Поч.: *Ἐν ταβέννη, ἐστὶ μοναστήρϊ(ον) γυναικ(ῶν)...* Кін.: *...καὶ τοὺς ψάλλοντας καταργοῦσιν*. Частина історій збігається з виданими у збірнику: Παύλου Εὐεργετίδου. – Σ. 151-276.

15. Арк. 426-432. З повчань св. Нила Сінайського про богослужбові співи й молитви. Поч.: *Διηγήσαντο ἡμῖν ὁ ἀββᾶς ἰωάννης καὶ ὁ ἀββᾶς / σωφρόνϊος λέγοντες ὅτι ἀπελθόντες πρὸς / τὸν ἀββᾶν νεῖλον δϊαλαβούσης κυρϊακῆς...* Кін.: *[...]λειαν καὶ διόρθωσιν*. Початок схожий з текстом, виданим у: Christ–Paranikos. Anthologia. – P. XXX-XXXI; пор. також Cod. Vat. gr. 735, f. 311-312.

Папір у 4°: 202 х 137, аркуші по корінцю були змоченими, текст цілком або частково змито на арк.: 10зв.-17зв., 19-20, 26-37зв., 47-76зв., 97-102зв., 104-138зв., 145зв.-188зв., 191-195, 228-246, 318-329зв., 345-352, 369-377, 381зв.-432зв. Філіграні: латинський хрест – сх. див. Бріке, 5624 – 1351 р.; грецький хрест – сх. див. Бріке, 5419-5420 – 1297-1300, 1310 рр. ; цвях – сх. див. Бріке, 4174 – 1325 р.; шолом – сх. див. Бріке, 2885, 2887 – 1321, 1335 рр.; глечик – сх. див. Мошин-Тралич, 6872 – 1329 р. 56 зошитів: I^{9}, II^{8}-VII^{8}, VIII^{4}, IX^{8}, X^{6}, XI^{10}, XII^{8}-XIV^{8}, XV^{4}, XVI^{8}-XXIV^{8}, XXV^{7}, XXVI^{8}-XLIX^{8}, L^{5}, LI^{8}, LII^{9}, LIII^{7}, LIV^{8}-LV^{8}, LVI^{9}. Рахунок (рукою Антоніна?) олівцем, римськими цифрами, в нижньому лівому куті перших аркушів зошитів I–XXIX. Мінускул дрібний, круглий. Чорнило коричневе і чорне. 28 рядків. Поле тексту: 170 х 100-105. Арк. 1-3зв., 9 заповнені рукою архім. Антоніна, ним же відтворено окремі літери, слова, рядки по всьому тексту.

Заставки прості у формі змійок, плетінки на арк. 1, 42зв., 47, 59, 62, 76зв., 125, 129, 136зв., 188, 190, 200зв., 227, 229, 247, 251зв., 262зв., 276зв., 294, 314, 323, 341, 426 виконані чорнилом і цинобрю. Заголовки, ініціали й помітки на берегах виконані цинобрю та суриком.

Оправа 60-х років XIX ст.: 214 х 156 х 86. Картон у коричневій шкірі з тисненням золотом. Виконана в Єрусалимі Петром Грачовим на замовлення архім. Антоніна. Тиснення на корінці: ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ. | ΜΑΡΚΟΣ. ΚΑΣΣΙΑΝΟΣ. | ΖΩΣΙΜΑΣ. ΝΕΙΛΟΣ. | ΜΑΞΙΜΟΣ. ΗΛΙΑΣ. | ΘΑΛΑΣΙΟΣ. ΗΣΥΧΙΟΣ. | ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ. ΠΑΥΛΟΣ.

Записи. Рукою архім. Антоніна на форзаці: *Добротолюбіе*. На нижньому полі арк. 1-5 червоним чорнилом: *В библіотеку / Кіевской / Духовной / Академіи Ἱεροσόλυμα 7 Νοεμβρίου 1867*. На арк. 3зв. про заповнення аркушів рукопису текстом із друкованого видання «Філокалії» 1782 р.: *Ἀνεπληρώθη τὸ παρὸν ἐξ ἐντύπου ἐκδόσεως Φιλο / καλίας αψπβ΄ετους, ἀντωνῖνος*.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: *0. 8. 13*.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 69-73; *Фонкич*. Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας*. – Σ. 19-20.

44. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 398п

Збірник церковних канонів.

Перша половина XIV ст. (Петров – XIV-XV ст., Фонкич – XIV ст., Целікас – початок XIV ст.). 118 арк. Конволют. У оправі.

Зміст. I. Арк. 1-29зв. Церковні канони щодо єпископів, кровозмішення, жінок, епітимій, сповіді і т.ін. Без початку й кінця. Поч.: *Τῆς πανυμνήτου Θεοτόκου τ(ην) σύλληψιν, τ(ην) γέννησιν εἴσοδον... / Περὶ (δὲ) τῶν ἀπαρχῶν ἑκ τ(ῶν) αὐτ(ῶν) διατάξε(ων).* Арк. 4-7зв. *Περὶ ἐπισκοπῶν.* Поч.: *Κ΄. Οὐ δεῖ τὸν ἐπίσκοπον ἀνακρίνειν...* Арк. 7зв.-17зв. *Περὶ αἱμομιξίων.* Поч.: *Αἱμομιξίαι εἰσὶν ὀκτῶ· καὶ ἡμ(ῶν) πρῶτ(η) καὶ βαρυτέρα...* Арк. 17зв.-18. *Περὶ γυναικῶν.* Поч.: *Αἱ οὖν γυναίκαι, πλείον ὀφείλει...* Арк. 18.-20зв. *Περὶ ἐπιτιμίσεων.* Поч.: *Αἱ δαὶ ἐπιτιμήσεις καὶ αἱ διαφοραὶ εἰσὶν αὗται...* Арк. 20зв.-26зв. *Κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων.* Поч.: *Πῶς δεῖ ἐξομολογείσθαι λαμβάνειν τ(ὸν) / ἐξομολογούμενον...* Арк. 26зв.-29зв. *Νόμος καὶ κανὼν τῶν ἁγίων ἀπ(οστόλων) τῶν ιβ΄.* Поч.: *Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτ(ερος) ἢ διάκονος...* Кін.: *...ἐὰν μὴ ἐξαγορεύση τὸ μυστήριον αὐτου μήτε ἀλλ*[...]

II. Арк. 30-118. Типікон Лаври Савви Освященного. Заг.: *Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθείας...* Далі на сторінці текст згас, прочитуються окремі слова. Арк. 30-32зв. Вказівки до служб Мінеї. Арк. 32зв.-80. Скорочений устав служб Мінеї на весь рік. Заг.: *Σύνοψις τῶν ιβ΄ μηνῶν τοῦ ἐνιαὐτοῦ ὅλου.* Арк. 80-111зв. Скорочений устав служб Тріоді та Пентикостаря. Арк. 112-118зв. Вказівки до служб. Без початку і кінця. Поч.: *Δεῖ τὸν ἐκκλησιάρχ(ην)...* Кін.: *...ὅπερ ἐστὶν σημεί(ον) ἀταξί(ας), ἀλλ'ο*[...

Папір у 4°: 217 х 153. Філіграні: на арк. 1-29 літера В – тотож. див. Мошин-Тралич, 5153 – 1316-1318 гг.; арк. 20-118 грубий папір без філіграней. Зошити I-ї частини: I^5, II^8-IV^8; II-ї частини: I^4-X^4, XI^7, XII^2. Мінускул різних почерків. Чорнило коричневе. 22-25 рядків. Поле тексту: 162-168 х 102-107.

Заставки на арк. 14зв., 26зв., 30, 32зв., 39зв., 41зв., 46, 51зв., 58, 61, 67зв., 69, 70зв., 73, 76, 80 виконані чорнилом і циноброю.

Оправа реставраційна 1988 р.: 227 х 160 х 58. Дошки в чорній шкірі. При реставрації використано фрагменти шкіри з тисненням від первісної оправи.

Записи. На арк. 70: *Του στ(αυ)ροῦ τουτον τυπομεν.* На верхніх і нижніх берегах арк. 84зв.-85,. 97зв.-98 крупним мінускулом XIV-XV ст. уривки молитов; на арк. 111зв.-112 окремі слова, фрази; на арк. 112 проба пера: *καλὸ μελάνι νὰ μϊθέλη καλο κα[λα]θι καὶ νὰ γει* [...] На арк. 30 рукою архім. Антоніна: *Устав или типикон.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 8. 21.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 377-378; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας.* – Σ. 19-20.

45. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 375п/1

Пентикостар.

Середина XIV ст. (Петров – XV-XVI ст., Фонкич, Целікас – XIV ст.). 181 арк. В оправі. Переписувач арк. 146-169зв. протопоп Георгій.

Зміст. Арк. 1-169зв. Пентикостар. Арк. 170-181зв. Виписки з Пентикостаря. Поч.: *Τάδε λέγει Κ(ύριο)ς...* Кін.: *...καὶ εἰρήνευσον τ(ὸν) κόσμον σου ὡς θ(εὸ)ς...*

Папір у 4°: 205 х 142. Філіграні: арбалет – тотож. див. Бріке, 707-708 – 1353-1354 рр.; два кола – тотож. див. Бріке, 3167 – 1342 р.; ковбаса – сх. див. Мошин-Тралич, № 6953 – 1348 р.; єдиноріг – сх. див. Мошин-Тралич, 6046 – 1383 р.; сходи – сх. див. Бріке, 5920 – 1491 р. 23 зошити: I^8-XVIII^8, XIX^{12}-XX^{12}, XXI^4, XXII^6, XXIII^2. Мінускул дрібний, круглий, прямий кількох почерків. Чорнило чорне і світло-коричневе. 21-24 рядки. Поле тексту: 140 х 85-90; арк. 1-8зв.: 150 х 100.

Заставка на арк. 1 у формі плетіння з головами драконів виконана чорнилом, циноброю, зеленою фарбою. Заставки й кінцівки у формі джгутів, плетінь і простого орнаменту, одним або двома кольорами, на арк. 10, 11, 12, 13зв., 15зв., 17зв., 19, 20зв., 28зв., 29-34, 47зв., 49-49зв., 50зв., 53, 65-65зв., 66зв., 76зв., 80, 91зв.-92, 107зв.-108, 113зв., 127зв., 128зв., 147зв., 175зв. На берегах арк. 20зв., 28зв. плетінчасті прикраси. Заголовки та ініціали написані циноброю і суриком.

Оправа реставраційна 1988 р.: 215 х 145 х 63. Дошки (первісні) в коричневій шкірі. При реставрації використано фрагменти шкіри з тисненням, що збереглися від старої оправи.

Записи. На арк. 34 циноброю, письмом XV-XVI ст.: *μι τώ κλάψης κὴρ χαρκήοπα / μη το λιπήθής μανόλη επάθε τό κα / λω [...]*. На арк. 169зв. запис копіїста арк. 146-169зв. протопопа Георгія про завершення рукопису 5 червня: *Ετειλιωθη μηνὶ ιου(νίῳ) ε΄ δια χειρῶς ε / μοῦ / [Γεωργίου] τοῦ πρωτοπαπᾶ ἰνδ. ε.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 8. 25.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 367; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας.* – Σ. 19-20.

46. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 150п

Збірник повчань святих отців.

Середина XIV ст. (Петров – XVI ст.; Фонкич – XIV ст.) 209 арк. (арк. 1зв., 141зв., 157зв., 209зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-2зв. Уривок із повчань. Поч.: *κ(αὶ) γέροντες κ(αὶ) ἡ ἁγία γραφη...* Кін.: *...τὸν δούλον σου δέσποτα κ(αὶ) τὰ ἑξῆς.*

2. Арк. 3-138зв. Авва Дорофей. Повчання (слова I-XV, XIX-XX). Без початку. Поч.: *[προ]φήτας, καὶ οὐδὲ αὐτοὶ ἠδυνήθησ(αν)...* (PG,88. – Col. 1620-1793, 1808-1812).

Арк. 138-153зв. Про авву Досифея. Заг.: *Περὶ τοῦ ἀββᾶ δοσιθέου.* Поч.: *Ὁ μακάριος ὄντως ἀββᾶς δωρόθεος...* Кін.: *...ὅτι αὐτῷ πρέ / πει πᾶσα δόξα τιμὴ καὶ προσκύνη / σις εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν* (Baur, II. – P. 133). Арк. 153зв.-157. Авва Дорофей. Слово XVI. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ πρός τινας κελλιώτας ἐπε / ρωτίσαντας αὐτὸν περὶ τοῦ παρα / βάλλειν.* Поч.: *Λέγουσιν οἱ π(ατέ)ρες ὅτι τὸ καθίσαι / εἰς τὸ κελλίον...* (PG, 88. – Col. 1793-1800; Baur, I. – P. 613).

3. Арк. 158-193зв. Св. Іоанн, патріарх Антіохійський. Зібрання слів і канонів щодо постів (наведені витяги з творів св. Макарія Єгипетського, Тимофія, архієпископа Александрійського; Петра, архієпископа Александрійського; св. Єпифанія, Феофіла, архієпископа Александрійського; св. Афанасія Великого). Заг.: *Τοῦ μακαριωτάτου ἰωάννου / π(ατ)ριάρχου ἀντιοχείας ὑπόθεσις / περὶ τῆς νηστείας τῶν τριῶν τεσσα / ρακοστῶν καὶ τῶν ὅλων τοῦ ἐνιαυτοῦ / τετραδοπαρασκευῶν, συλλεγεῖσα / καὶ ἐκτεθεῖσα παρ᾽αὐτοῦ ἐκ διαφό / ρων βιβλίων.* Поч.: *Σὸς ὁ τοῦ λόγου βραχίων μετὰ δυνα / στείας...* Кін.: *...τῶν χ(ριστο)υγέννων καὶ / ἡ τῶν ἁγίων ἀποστόλων χάριτι τοῦ κυ(ρίο)υ ... ἀμήν* (Baur, II. – P. 413).

4. Арк. 193зв.-201. Св. Анастасій, патріарх Антіохійський. Про пости. Без кінця. Заг.: *Ἀναστασίου π(ατ)ριάρχ(ου) τῆς αὐτῆς θεοπό / λεως ἀντιοχείας περὶ τῶν ἁγίων τρι / ῶν τεσσαρακοστῶν· πόθεν παρελά / βομεν αὐτάς· καὶ ὅπως οἱ παρα / βαίνοντες αὐτὰς, παρανομούσιν.* Поч.: *Ἔδει μὲν ἡμᾶς ἐξακολουθοῦντας...* Кін.: *Ἐρώτησις.* Текст на арк. 193зв.-198 видано в PG, 89. – Col. 1389-1397; Baur, I – P. 199.

5. Арк. 201-202зв. Св. Миколай, патріарх Константинопольський. Повчання і питання-відповіді. Без кінця. Заг.: *Νικολάου π(ατ)ριάρχου κωνσταν / τινουπόλεως.* Поч.: *Τὴν εὐδομάδα λέγω γοῦν τὴν / πρὸ τῆς ἀποκρέου...* Кін.: *...ἐν δὲ ταῖς / τῶν ἁγίων μνήμαις, οὐ χρὴ τὴν νηστείαν καταλύειν. Ἐρώτησις.*

6. Арк. 203-209. Уривок повчання про каяття. Поч.: *[ἁ]πλῶς εἰπεῖν· πύλαι οὐ(ρα)νοῦ ἀνοίξασα θ(ε)ῷ προσάγει / πάντα ἄν(θρωπ)ον μικρὸν τὲ καὶ μέγαν πλοῦσιον καὶ πένητα...* Кінець не прочитується (аркуші обірвані).

Папір у 4°: 219 х 142, арк. 141-143, 163, 196 – наполовину обірвані, перші і останні представлені фрагментами. Філіграні: орел – сх. див. Бріке, 76 – 1345 р. 28 зошитів: I^2, II^8-XI^8, XII^7, XIII^6, XIV^8-XX^8, XXI^6, XXII^8-XXVII^8, XXVIII^7. Сигнатури олівцем у верхньому правому куті перших аркушів зошитів. Мінускул середнього розміру, з нахилом, двох почерків (арк. 1-202зв., 203-209). Чорнило коричневе. 24 рядки (на арк. 1-2зв., 203-209 – 27-33 рядки). Поле тексту на арк. 3-202зв.: 163 х 100-105.

Заставки у формі джгутів і плетіння на арк. 20, 30, 34зв., 48зв., 79, 89, 110, 130, 137, 158, 193зв. червоною і зеленою фарбою. Заголовки, ініціали і помітки на берегах кіноварні.

Оправа 70-х років XIX ст.: 225 х 145 х 48. Картон у папері мармурового забарвлення зі шкіряним корінцем. Тиснення на оправі: Б. К. Д. А.

Записи. На арк. 1: *1787.* На арк. 3 помітка рукою архім. Антоніна: *Героντικόν.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 8°. 28.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 73-75; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

47. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 10п

Євангеліє й Апостол.

XV ст. Антигонос. (Петров, Булашев – XV-XVI.ст., Gregory – XIV-XV ст.; Treu, Фонкич, Аланд – XV ст., Целікас – кінець XV ст.). 322 арк. (+ арк. I-III, IV-VI; арк. 144-145 – вставні чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-42зв. Євангеліє від Матфея.

Арк. 42зв.-67. Ὑπόθεσις і Євангеліє від Марка.

Арк. 67зв.-111зв. Ὑπόθεσις і Євангеліє від Луки.

Арк. 111зв.-143зв. Євангеліє від Іоанна. Без кінця. Кін.: πλευράν (20, 25).

Арк. 146-148зв. Покажчик євангельських читань. Без початку.

Арк. 148зв.-151. Місяцеслов.

Арк. 151-151зв. Покажчик євангельских читань святим.

Арк. 152-194зв. Діяння св. апостолів.

Арк.. 194зв.-199. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Іакова.

Арк. 199-203зв. Ὑπόθεσις і Перше послання св. апостола Петра.

Арк. 203-207. Ὑπόθεσις і Друге послання св. апостола Петра.

Арк. 207-212зв. Ὑπόθεσις і Перше послання св. апостола Іоанна Богослова.

Арк. 212зв.-213. Ὑπόθεσις і Друге послання св. апостола Іоанна Богослова.

Арк. 213зв.-214. Ὑπόθεσις і Третє послання св. апостола Іоанна Богослова.

Арк. 214-215зв. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Іуди.

Арк. 215зв.-233. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Петра до Римлян.

Арк. 233зв.-249зв. Ὑπόθεσις і Перше послання св. апостола Петра до Коринтян.

Арк. 249зв.-261. Ὑπόθεσις і Друге послання св. апостола Петра до Коринтян.

Арк. 261-267. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Галатів.

Арк. 267-273. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Ефесян.

Арк. 273-277. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Філіппійців.

Арк. 277-281. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Колосян.

Арк. 281зв.-285. Ὑπόθεσις і Перше послання св. апостола Павла до Солунян.

Арк. 285-287зв. Ὑπόθεσις і Друге послання св. апостола Павла до Солунян.

Арк. 287зв.-292. Ὑπόθεσις і Перше послання св. апостола Павла до Тимофія.

Арк. 292-295зв. Ὑπόθεσις і Друге послання св. апостола Павла до Тимофія.

Арк. 295зв.-297зв. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Тита.

Арк. 297зв.-298зв. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Филимона.

Арк. 298зв.-311зв. Ὑπόθεσις і Послання св. апостола Павла до Євреїв.

Арк. 312-314зв. Покажчик апостольських читань на весь рік.

Арк. 314зв.-315зв. Місяцеслов.

Арк. 316-316зв. Покажчик апостольських читань святим.

Арк. 317-318зв. Ὑπόθεσις до Діянь св. апостолів.

Арк. 318зв.-319. Про апостола Павла. Заг.: *Περίοδος τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου*. Поч.: *Ἀπὸ δαμασκοῦ γὰρ ἤρξατο...* (Soden. – S. 367-368).

Арк. 320зв.-321зв. Покажчик стихир і антифонів різних служб.

Папір у 4°: 207 х 144. Без філіграней, вержери: 10 х 10, понтюзо: 29.

42 зошити: I^8, II^7, III^9, IV^6, V^{10}, VI^6, VII^2, VIII^6, IX^2, X^6, XI^8, XII^{10}, XIII^6, XIV^{10}, XV^6, XVI^{10}, XVII^6, XVIII^{10}, XIX^6, XX^{10}, XXI^8-XXV^8, XXVI^{10}, XXVII^8, XXVIII^{10}, XXIX^6, XXX^{10}, XXXI^6, XXXII^{10}, XXXIII^6, XXXIV^{10}, XXXV^6, XXXVI^{10}, XXXVII^6, XXXVIII^{10}, XXXIX^6, XL^{10}, XLI^6, XLII^8. Сигнатури проставлено при останньому переплетенні в нижньому лівому куті перших аркушів зошитів. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 28-30 рядків. Поле тексту: 160 х 95.

Заставка рослинного орнаменту в рамці зі джгутів із плетінням на арк. 1 виконана чорнилом і циноброю. На арк. 152 рамка зі складнішим, але одноманітним візерунком і заголовком в'яззю. Заставки у формі джгутів, плетінки, змійок і прямих ліній на арк. 42зв.-43, 68, 111зв., 152, 198зв., 195, 199, 207, 208, 212зв., 213зв.-214зв., 215зв., 217, 253зв.-254, 260зв.-261, 267-267зв., 273-273зв., 277-277зв., 281зв.-282, 285-285зв., 287зв., 292, 292зв., 295зв., 297зв.-299, 314зв. Окремі заголовки написані в'яззю. Ініціали контурні, витi. Всередині основних розділів заголовки, ініціали, рубрикаційні знаки і маргіналії виконані циноброю і суриком. Прикраси на берегах арк. 231зв. виконані чорним чорнилом.

Оправа XIX ст.: 243 х 160 х 72. Картон у зеленій шкірі з тисненням золотом. Виготовлена в Єрусалимі на замовлення архім. Антоніна. Рожева шовкова стрічка-закладка. Тиснення на корінці: ΘΕΙΟΝ | ΚΑΙ | ΙΕΡΟΝ | ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

Записи. Копіїста на арк. 151зв. про написання рукопису на острові Антигоні поблизу Константинополя: *ἐν τῇ νήσῳ ἀντιγώνου, πλησί(ων) τῆς κωνστ(αντιν)ουπόλ(εως).* Його ж запис про те саме на арк. 311зв.: *Τῶ δε θεῶ ἡμ(ῶν) εἴη δόξα εἰς τοὺς αἰῶ(νας) τῶν αἰών(ων) ἀμήν. / Ἐγρά(φη) ἐν νήσω τοῦ ἀντιγόνου ἐν τοποθεσία τοῦ κοιμητηρίου.*

На берегах арк. 38зв., 182зв., 208зв., 209зв., 212зв., 277-277зв., 306, 308зв., 313зв., 315зв., 319зв. короткі виписки зі служб і повчань святих отців, окремі

повторюються. На арк. 319зв.: *[ἀ]δελφὸς ἠρώτησε τὸν ἀββᾶ σισώη λέγων εἰπέ / [...] ῥήμα πῶς σωθῶ; πῶς εὐαρεστήσω Θ(ε)ῷ;* там само: *Ειπεν ὁ ἀββᾶ ποιμην ὀφειλει ὁ μοναχὸς ἔσται / στύλη λιθίνη ...* (PG, 65. – Col. 336).

На арк. 321зв.-322зв. уривки молитов, окремі слова, проби пера, зображення святого з підписом: *MKHI*. На арк. 321зв. поверх тексту покажчика читань чорним чорнилом витяги з чину оголошення великого ангельського образу: *Ἤθελον δακρύσειν...* (Goar. – P. 503).

На арк. 322. титарський запис про приналежність рукопису Продрому (церкві Предтечі?) з Колеста: *τοῦτοῦ το βιβλίον ἴνε / τοῦ προδρόμου ἀπὸ / τοῦ κολέστου.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: 0. 8. 14. На арк. I, III, 48 штампи бібліотеки КДА.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 13-14; *Булашев.* – С. 5, 27, 33; *Gregory* (1). – S. 1194-1195 (eap 2131); *Gregory* (2). – S. 115; *Soden.* – S. 62, 117 (δ 552); *Treu.* – S. 335-338; *Aland.* – P. 169; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Τσελίκας.* – Σ. 21. Індекс Грегорі-Аланда: 2131 eap.

48. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 31п

Псалтир. З тлумаченнями св. Афанасія Александрійського.

Перша половина XV ст. (Петров – XVI ст., Фонкич – XV ст.). 292 арк. (арк. 1-3, 41, 48-51, 291-292 – вставні, арк. 19а, 34а – вкладні, арк. 1, 116зв., 291-292зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-3зв. Вибрані псалми. Написані тією самою рукою, що й псалми на вставних арк. 48-51.

2. Арк. 4-257. Псалтир із тлумаченнями. На арк. 41-41зв., 48-51 тільки псалми. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀθανα(σίου) ἀρχϊεπϊσκόπ(ου) ἀλεξανδρ(είας) / ἑρμηνεῖα εἰς τὸ ψαλτ(ή)ρ(ιον).* Поч.: *Δαυιτικὴ πέφυκε δέλτος ἀσμάτων...* (пор. Ludwich. – P. 298). Поч. тлумачень: *Αὕτη ἡ προφητ(εία) πληροῦ(ται) εἰς τ(ὸν) ἰωσὴφ...*

3. Арк. 257зв. -275зв. Десять біблійних пісень із тлумаченнями. Арк. 257зв.-259зв. *Ὠδὴ μωϋσέως ἐν τῇ ἐξόδω.* Поч. тлумачення: *Τεθαυ / ματούργηκε γὰρ χρησίμ(ως) ὁ τ(ῶν) ὅλ(ων) Θ(εὸ)ς...* Арк. 259зв.-265. *Ὠδὴ β΄.* Поч. тлумачення: *Συνεκάλει ἐπὶ μάθησιν...* Арк.265-266. *Προσευχὴ Ἄννης τῆς / μ(η)τ(ρ)ὸς σαμουὴλ.* Поч. тлумачення: *Δηλαδὴ τῇ πίστ(ει)...* Арк.266-268зв. *Ὠδὴ ἀββακοὺμ τοῦ προφήτ(ου).* Поч. тлумачення: *ε]ισακηκοέναι φη(σίν) τ(ὴν) ἀκο(ὴν) τοῦ κ(υρί)ου καὶ ἐφοβηθήναι...* Арк. 268зв.-270зв. *Ὠδὴ ε΄ ἡσαΐου τοῦ προφήτ(ου). Οἱ λέγ(οντες) ἠλπίσαμ(εν)...* Арк. 270зв.-271. *Ὠδὴ ς΄. Προσευχὴ Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.* Поч. тлумачення: *Εἰ καὶ ἐν κή(του) θαλαττίω ὁ Ἰω(νᾶς)...* Арк. 271-273зв. *Ὠδὴ ζ΄.* Поч. тлумачення: *Ὕμνων γὰρ εἶ ἄξιος σὺ φη(σὶν)...* Арк. 273зв.-274. *Ὠδὴ η΄. Εὐ(λόγει) πάντα τὰ ἔργα...* Поч. тлумачення: *Εἰδέναι δεῖ ὅτι ὁ ὕμνος οὗτος...* Арк. 274-274зв. *Ὠδὴ τῆς*

θ(εοτό)κου. Поч. тлумачення: *Πῶς ἡ ψυχὴ μεγαλύνει / τ(ὸν) Κύ(ριον)...* Арк. 274зв.-275зв. *Προσευχὴ Ζαχαρίου*. Поч. тлумачення: *Ἐπισκοπήσαντος γὰρ τοῦ Θ(εο)ῦ...*

4. Арк. 276-286. Св. Іоанн Дамаскин. Канони на Різдво Христове і Богоявлення. З тлумаченнями.

5. Арк. 286-290зв. Іоанн Аркла. Канон П'ятидесятниці. Без кінця. Заг.: *Καν(ὼν) εἰς τ(ὴν) ἁγί(αν) πεντηκοστ(ὴν), ποίημα Ἰω(άνν)ου (μον)αχ(οῦ) τοῦ λεγομ(έν)ου ἀρκλᾶ, / π(ατ)ριάρχου κωνσταντινουπόλεως*. Поч.: *Θειογενὲς λόγε...* Кін.: *...εὔλαλον στόμα [...]*

На вкладних аркушах 19а, 34а по кілька рядків скорописом XVIII ст. – кондак і тропар св. великомученику Харлампієві, крюкові ноти.

Папір у 8°: 213 х 140. Філіграні: три гори – тотож. див. Бріке, 11690 – 1418 р.; голови двох півнів – сх. див. Лауцявічус, 2890 – 1426 р., Лихачов, 910 – 1428 р.; голова бика – сх. див. Бріке, 14115 – 1338-1371 рр.; плоди (три вишні) – тотож. див. Бріке, 7423 – 1422-1430 рр.; на вставних арк. 1-3, 48-51 голова бика – сх. див. Бріке. 14525 – 1543-1558 рр. 33 зошити: I^{7}, II^{8}-IV^{8}, V^{6} (+ 1 вставний), VI^{6} (+ 4 вставних), VII^{8}, VIII^{9}, IX^{10}, X^{8}-XI^{8}, XII^{10}-XIII^{10}, XIV^{8}, XV^{11}, XVI^{10}-XXII^{10}, XXIII^{8}-XXXIII^{8}. Сигнатури в нижньому правому куті зворотів останніх аркушів зошитів. Дрібний мінускул. На вставних аркушах скоропис XVI ст. Чорнило коричневе, на вставних аркушах чорне. 27-29 рядків. Поле тексту: 150 х 85.

Заставка у формі плетіння на арк. 4 чорнилом. Заголовки та ініціали написані циноброю й суриком.

Оправа XV-XVI ст.: 215 х 135 х 65. Дошки в коричневій шкірі з тисненням.

Записи. Арк. 1: рахунки в аспрах; арк. 1зв.: тропар Афанасієві Александрійському; арк. 2: поминальний запис Рафаїла: *Μνήσθητι κύριε ἰησοῦ χριστὲ τοῦ ταπινοῦ δούλου σου / ῥαφαὴλ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν νῦν τε / καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν*. Арк. 3зв.: кондак св. Амфілохієві Іконійському; арк. 275зв.: ім'я і титул у монограмі; арк. 291 титарський (?): *Αννίκα Φωτεινοῦ Σερδαρέσσα*. Арк. 292зв.: окремі слова, фрази, малюнки; арк. 292зв.: титарський запис Гавриїла: *κτῆμα ὑπάρχει Γαβριὴλ*. Там само титарський запис ієромонаха Йоасафа: *το παρ(ὸν) βιβλίον ἴνε καμοῦ Ἰῶᾰσαφ ἱερομονάχου* і дві його пізніші копії з іншим правописом.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: *0. 8. 20*. На арк. 4 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 18; *Фонкич*. Антонин Капустин. – С. 375.

49. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 361п

Вибрані служби Мінеї і Тріоді на листопад – січень.

XV ст. (Булашев, Петров, Фонкич, Целікас – XV ст.). 174 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1-174зв. Служби 13 листопада – 4 січня. Починається з третьої пісні канона служби св. Іоанну Золотоусту і закінчується седальною пророкові в день пам'яті св. пророка Малахії. Поч.: *ὄμβρους ταύτας ἐπάρδων...* Кін.: *...τὴν θείαν* [*ἀνάκλησιν*] ...

Папір у 2°: 282 х 197. Філіграні: василиск (грифон) – сх. див. Бріке, 2640, 2665 – 1425, 1427 рр. 19 зошитів (перші 16 зошитів відсутні): XVII[2], XVIII[10]-XXIV[10], XXV[8], XXVI[10]-XXIX[10], XXX[8], XXXI[10]-XXXV[10], XXXVI[7]. Сигнатури на початку і в кінці кожного зошиту. Мінускул. Чорнило блідо-коричневе з зеленим відтінком. Дві шпальти по 35 рядків. Поле тексту: 225 х 140, шпальти: 225 х 60-65.

Заставки у формі джгутів, плетіння і простих ліній на арк. 3, 7зв., 14, 21зв., 28, 33, 35, 44зв., 61зв., 63зв., 68зв., 73зв., 81, 88, 99зв., 104зв., 115зв., 123зв., 145зв., 148, 152зв., 160зв., 172зв. написані циноброю та чорнилом. Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа XIX ст.: 285 х 206 х 40. Картон із холщевими кутами і корінцем із тисненням золотом: *MHNAION / Б. К. Д. А.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. арк. 29.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 363; *Булашев.* – С. 6, 36-38; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας.* – Σ. 21.

50. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 163п

Збірник.

Середина XV ст. (Петров – 1569 р.). 211 арк. (+ арк. I-II; арк. 81 – вставний, арк. 1-1зв., 81, I-II – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-87. Палея історична, або Мале Буття. Від створення світу до Озії. Заг.: *Ἀρχὴ σὺν θ(ε)ῶ χρονϊκόν. λεπτὴ γένεσϊς.* Поч.: *Προ πάντων καὶ σὺν πάντ(ων) καὶ διὰ πάντ(ων), χρὴ τὸν ἀλη / θϊνὸν χρϊστϊαν(ὸν) ἐπίστασθαι τίς θ(εό)ς...* Кін.: *...Σὺ τὸν Ὀζίαν ψυχὴ ζηλώσασα· τὴν τούτου λέπρ(αν) / ἐν σοὶ καὶ τὰ ἑξῆς* (Vassiliev. – P. 188-287; Baur, II. – P. 371).

2. Арк. 87-192. Св. Іоанн Золотоуст. Тлумачення на першу книгу Буття. Бесіди XXXI-LXVII. Заг.: *Ἑτέρα διήγησϊς μωϊσέου ἐκ τὸ γενέσιον.* Поч.: *Καὶ ἔλαβε θάρρα τὸν ἄβραμ καὶ τὸν ναχὼρ...* (PG, 53. – Col. 282; 54. – Col. 580).

3. Арк. 192-211зв. Виписки з «Глав богословських» св. Максима Сповідника. Поч.: *Ἐκ τοῦ ἁγ(ίου) εὐαγγελίου. Περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας. Στενὴ καὶ τεθλϊμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζω(ὴν)...* Кін.: *...ἐν δὲ ταῖς εὐτυχίαις, οὐδὲν ἀσυνηδόμε[...]*

Папір у 4°: 213 х 144, біла. Філіграні: три гори – сх. див. Бріке, 11656 – 1452 р.; єдиноріг – сх. див. Бріке, 9964 – 1453-1464 гг.; ножиці – сх. див. Бріке, 3668, 3688 – 1454, 1496 гг.; риба – тотож. див. Бріке, 12412 – 1397-1481 рр. 26 зошитів: I-XXV – кватерніони, в останній 10 аркушів. У зошитах

VI і X бракує по одному аркушу (між арк. 49-50 і арк. 80-82). Сигнатури в нижньому правому куті перших аркушів зошитів. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило темно-коричневе. 23 рядки. Поле тексту: 150 х 85.

Заставки у формі плетіння на арк. 2, 192, а також заголовки, ініціали, маргінальні помітки написані суриком.

Оправа XVIII ст.: 215 х 140 х 40. Картон у світлому папері, реставрований, розпадається.

Записи. На арк. 211зв. Про побудову церкви св. Онуфрія та Петра Афонського в 1563 р.: *Ἐκτίστη ἡ ἐκκλησία, τῶν ἁγί(ων) ὀνουφρίου τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) / κ(αὶ) πέτρου τοῦ ἀθωνήτ(ου) ἐν τῶ ζοα΄.* Арк. 1, 1зв.: нерозбірливі записи грецькою.На зв. верхньої кришки дарчий: *Отъ П. И. Евсевского / въ библіотеку К. Д. Академіи. / 11 мая 1872 года.*

Надійшов до бібліотеки КДА від П.І. Євсевського.

Старі шифри: Z 384; № 146; 32 (на наклейці).

Бібліогр.: Петров (1). – С. 108-109.

51. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 373п

Вибрані служби Мінеї та Тріоді на вересень – грудень.

Друга половина XV ст. (Петров – XVI ст., Фонкич – XV ст.). 349 арк. (арк. 152, 181зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-349зв. Вибрані служби за вересень – грудень. Без початку і кінця. Починається стихирами на великій вечірні Різдва Богородиці і закінчується тропарем 6-й пісні канона до Богородиці в день Різдва Христова. Поч.: *γαστρὸς ἡ μόνη πύλη τοῦ μονογενοὺς υἱ / οῦ τοῦ θ(εο)ῦ.* Кін.: *...θέλη τὴν τοῦ ἐλέους ὃν ἐγέννησες μ(ήτ)ερ νῦν / ἐκδύσώπησον ρυσθῆναι τὼν πταισμ(ά)τ(ων)*[...]

Папір у 4°: 222 х 147, арк. 151-152 – зверху обірвані. Філіграні: ножиці – тотож. див. Бріке, 3689 – 1463 р. 46 зошитів: I^5, II^8, III^6, IV^5, V^8-VI^8, VII^6, VIII^8-XIII^8, XIV^3, XV^8, XVI^6-XVII^6, XVIII^8-XX^8, XXI^{10}, XXII^7, XXIII^8-XXIV^8, XXV^6, XXVI^8, XXVII^6, XXVIII^8-XLVI^8. Сигнатури обрізані при виготовленні оправи, збереглися в правому нижньому куті звороту останнього аркуша і в лівому нижньому куті перших аркушів зошитів на арк. 119 *(ΙΗ)*, 126зв. *(ΙΗ)*, 127 *(ΙΘ)*. Мінускул дрібний, круглий, прямий. Чорнило густо-коричневе. 17 рядків. Поле тексту: 165 х 86.

Заставки у формі джгутів і плетіння на арк. 16зв., 34, 42, 55, 75, 99, 119, 133зв., 153, 182, 243зв., 280зв., 317, 321 виконані карміном і чорнилом. Заголовки та ініціали кармінові. Окремі ініціали написані в тератологічному стилі.

Оправа первісна: 220 х 137 х 75. Дошки в коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 118зв. рукою копіїста вільний виклад поеми Феодора Продрома «Πρὸς τὸν βασιλέα»: *'Ο κάπϊος γραματϊκός φϊλόσοφος λεγόμε / νος πτωχοπρόδρωμος ἐκ τὰ γραμματὰ του / τὰ πολλὰ κ(αὶ) ἐκ τὴν φιλοσοφίαν τὴν μεγάλη / ἣν ἐδϊστίχϊσεν κ(αὶ) ἔμϊνεν μόνον εἰ(ς) παληοχάρτια / λήπον ἐκ τὴν ἀνηφαγίαν κ(αὶ) ἐκ τὴν μεγάλην λήπην / ἐξέβην εἰς τ(ὴν) γϊτονήα. φωνὴ μ(ε)γ(ά)λ(η) ἔσϊρεν ὅσον καὶ ἀ / νεδϊνέθην. ἤτης θέλ(ῃ) νὰ ἠδῒ τὸ παιδὶ του ὀσαν ἐμ(ένα) / γράμματα ἀς τὸ κάλη νὰ μανθάνη. ἀν ἔχη γίτο / νας κανῆς παίδην ἀγόρη καὶ ἤπϊ πρὸς τους γίτον(ας) / τί τέχνη νὰ τὸν μάθο ἡ δὲ ὀροτίσϊμε κ(αὶ) ἤπϊ τί / λέγης νὰ τό μαθοϊ τζαγκάριν ἤχα γήτονα τάχα / ψεης τζαγκάρης. πλὴν ἤτον καλοφόνηστος ἤτ(ει) / κ(αὶ) χαροκόπος. ἀπὸταν ἤδην τὴν αὐγὴν περϊχαρι / τομένη. πέπει κ(αὶ) φέρνουσὴν κρασὶν ἐκ τὸ προτίω / κ(αὶ) θέτϊ το εἰς τ(ὸν) νηστίαν εκείμηνον κ(αὶ) βράζει. Καὶ / πίνη τὸ καὶ ὀρεύγεται. Καὶρνοῦν τον ἄλλον ἕναν / καὶ παραυθὺς ἠπόδϊμὰ ἐπέρνη κ(αὶ) πετζόνε. ὦ / ταν δὲ πάλλην δέσποτά ὅρα του γϊῶμαν φθά / σι. ρήπτη τὸ καλαπόδϊ του ρήπτη καὶ τὸ σανή / δϊ. καὶ τὸ σουβλὴν ἀπέπροσθεν. Καὶ τὰ σφη / κόματά του. καὶ λέγϊ τὴν γυναίκαν του κηρά μου / θαῖς τραπέζα. Καὶ πρότον μῖσος τὸ ἔκζεστο / δεύτερον τὸ σφουκατον. καὶ τρίτον τὸ μόνόκηθρον πλὴν / βλέπε νὰ μϊ βράζη. Καὶ ἐγῶ ἠπάγο καὶ ἔρχομε / πόδὰς μετρὸ τους στίχους. γρὰμ(ματα) κανὰ μελετο / καὶ νὰ μανθάνο λόγους. ἀνάθεμά με ὦ βασϊλεὺς ὅταν στραφῶ καὶ ἠδο τοῦ / το πὸς ἀνάκοπόνετε μετὰ τὰς μαγϊρήες. ἀν οὐ τὰ σάληά μου εὐθῆς τρέχουσην / ὡσπέρ σκήλου. εκένη βαπτηστήρα ἤτον οὐχή δέσποτὰ τζου(κκα). ἁπλονο εῖς το περ / σίκη μου γῖρεβὸ εῖς τὸ πουγκή μου δϊά στάμενον τὸ ψϊλαφὸ καὶ αυτὸ γέμι ὅλο χαρτια.* (Пор. поеми III-IV в Poèmes prodromiques. – P. 56, 74-76).

На арк. 1 титарський (?) запис XVI ст.: *θήμισι πός ὁ [Γεοργουδης] ωταν γεν[...] / να κάνη αἰνα σαραντάλιτοῦργον [...]κ(ατὰ) Ιοα / σαφ διά το χαρτή τούτο.* Там само, на берегах помітка архім. Антоніна: ἀνθολό / γιον. На арк. 33зв. стих зі псалма: *Ἐκ βαθέων ἐκέκραξα...* Арк.152: прочитуються окремі слова поминальних записів.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 8. 24.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 366; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Чернухін.* Колофони. – С. 37-43.

52. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 573п

Збірник святоотецьких творів і богослужбових текстів.

Кінець XV– початок XVI ст. (Петров – XVI-XVII ст., Фонкич – XV-XVI ст.). 324 арк. (+ арк. I-XV – вставні; арк. I-XV, 71зв., 98зв., 99-100зв., 127, 137зв., 235зв.-236зв., 238-238зв., 281 – чисті). Конволют. В оправі.

Зміст. I. 1. Св. Єфрем Сирін. Аскетичні повчання. Арк. 1-21. Слово про замилування. Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) ἐφραὶμ τοῦ σύρου (λόγος) / κατανυκτικός.* Поч.: *Δεῦτε, ἀγαποτοὶ, δεῦτε π(ατέ)ρες...* (Assemani, II. – P. 370-372; Baur, I. – P. 147). Арк. 21зв.-24зв. Слово настановче до ченців. Заг.: *Τοῦ*

ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἐφραὶμ τοῦ σύρου λόγος / νουθετικὸς εἰς μοναχοὺς λίαν. Поч.: *Μοναχέ, οὐτῶ χ(ριστ)ῶ ἐπιγγείλω...* (Assemani, II. – P. 136-138; Baur, II. – P. 46). Арк. 24зв.-35зв. Слово напучувальне і повчальне. Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἐφραὶμ τοῦ σύρου λόγος συ / μβουλευτικὸς (καὶ) διδακτικὸς.* Поч.: *Δέομαι ὑμῶν ἀγαπητοὶ, ἐκχέαται / ἐπ'ἐμὲ τὰ σπλάγχνα ὑμῶν (καὶ)...* Кін.: *...αὕτη τὸν ὑιὸν τοῦ θ(εο)ῦ ἐκ τοῦ οὐ(ρα)νοῦ πρὸς / ἡμᾶς κατήγαγεν αὐτῶ ἡ δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς / αἰώνας ... ἀμήν.*

2. Арк. 36-37. Св. Лука, єпископ Калаврити. Слово повчальне про замилування. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) λουκᾶ ἐπισκόπου / τῆς γαλαβρύτιδος Λόγος δι / δασκαλικὸς καὶ κ(ατα)νύξεως.* Починається словами з Першого послання до Коринтян (8, 29 καιρὸς–31), далі: *καὶ μακά / ριοι, οἱ ἀγνοίαν κατορθοκότες, ὅτι ὡς οὐδενὶ χαὶρει ὁ θ(εὸ)ς ὅσον ἐπιδιορθώ / σει ἄν(θρωπ)ον καὶ σ(ωτη)ρία ψυχὴν...* Кін.: *Διὰ πρόσκαιρον ἁμαρ / τίας ἀπόλαυσιν αἰώνια βασανίζομαι διὰ ἡδονὴ σαρκὸς / τῶ πυρὶ παραδίδομαι ... ἀμὴν.*

3. Арк. 37зв.-44зв. Св. Єфрем Сирін. Слово про ченців, що їх відволікають пристрасті. Заг.: *Τοῦ ὁσίου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἐφραὶμ τοῦ σύρου λόγ(ος) / περὶ τῶν ἐμπαθῶς διαγόντων μοναχῶν, κ(αὶ) τιμᾶς ἀπαιτούντων ὕπω εἰσῆλθον / εἰς τὸ μοναστήριον, (καὶ) ἤδϊ ἡγουμενείας / ἐπιλαμβάνονται.* Поч.: *Ἀγωνιῶ ἀδελφοὶ (καὶ) φρίτττω..* (Assemani, III. – P. 111-118; Baur, I. – P. 9).

4. Арк. 45-53зв. Св. Амфілохій Іконійський. Про каяття. Без кінця. Заг.: *Τοῦ μακαρίου ἀμφίλοχίου προέδρου ἰκονίου / λόγος περὶ μετανοίας.* Поч.: *Τὶ ὅτι ἐν ταῦθα παραγενόμενοι ὦ υἱοὶ τῆς ἀλη / θείας...* (Baur, II. – P. 512).

II. 1. Арк. 54-62. Єремія. Апокрифічні твори. Заг.: *Τὰ ἀπόκρυφα τῶν παραλειπομένων / τοῦ ἱερεμίου.* Поч.: *Ἐγένετο ἡνίκα αἰχμαλωτίσθησαν οἱ υἱοὶ ἰ(σρα)ὴλ...* (Baur, I. – P. 180, пор. рук. 1670 – Бенешевич, Ш. – С. 138).

2. Арк. 62зв.-65. Св. Амфілохій Іконійський. З життя св. Василя Великого. Заг.: *Ἐκ τῶν θαυμάτ(ων) τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) βασιλ(είου) περὶ ἰουλιανοῦ.* Поч.: *Κατ'ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἰουλϊανὸς ὁ ἔχθϊστος βασϊλεὺς ὁρ / μήσας κατὰ περσῶν...* (Baur, I. – P. 593). Арк. 65-66зв. *Πε(ρὶ) τοῦ υἱοῦ οὐ[λιανοῦ] / τοῦ βασϊλέως κ(α)ὶ τῆς τοῦ ἁγίου διαβλήσεως.* Поч.: *Τινὲς οὖν τῶν καταλειφθέντων ἑλλήνων οὐ μὴν ἀλλὰ / κ(αὶ) ἀρϊανῶν, διέβαλλον αὐτὸν ὁ δὲ βασίλειος ὁ μέγας...* (Baur, II. – P. 510). Арк. 66зв.-71. *Περὶ τοῦ ἀρνησαμένου τὸν Χ(ριστὸ)ν ἀγράφως.* Поч.: *Ἑλλάδιος δὲ ὁ ἐν ὁσία τῆ μνήμη αὐτόπτης κ(α)ὶ ὑπηρέ / της γενόμενος τῶν παρ'αὐτοῦ ἐπιτελεσθέντων θαυ / μάτων καὶ διάδοχος...* (Baur, I. – P. 285).

III. Арк. 72-86зв. Авва Ісая. Повчання. Без кінця. Арк. 72-82. Заг.: *Λόγοι τοῦ ἀββᾶ ἡσαΐου. Περὶ σωφροσύνης.* Поч.: *Εἶπεν ὁ ἀββᾶς ἡσαϊας· / ῥίζα αἰσχρᾶς, ἐπι / θυμίας ἀν(θρωπ)ινος ἔπαινος οὐχ'ὅταν αὐταὶ ἀκού / ωμεν...* (Ἡσαΐου. - Σ. 223-231). Арк. 82-86зв. Заг.: *Περὶ τοῦ* [...] / *λαλεῖν* [...] / *τὰ δι* [...] Поч.: *Χρὴ δέ καὶ τοῦτο εἰδέναι ὅτι ἡ καρδία διὰ / τῶν χειλέων λαλεῖ (καὶ) ὡς ἔχει ὀφθαλμοὺς / ἡ καρδία, οὕτω (καὶ) χείλη...* (Ἡσαΐου. – Σ. 231-234). Арк. 86зв. Заг.: *Ἡσαΐου.* Поч.: *Καὶ ἐπαναπαύσεται φησὶν ἐπ'αὐτὸν ἑπτὰ / πν(εύμ)ατα· π(νεύ)μα σοφίας, π(νεύ)μα συνέσεως...* Кін.: *...τῶν θείων μυστηρίων* (PG, 90. – Col. 1276). Арк. 237-237зв. Продовження арк. 86зв. та

уривок із повчання про злі помисли. Поч.: *ἀνεκπόμπευτον βουλὴν καὶ διέξοδον. / Πρώτην ἀπάθειαν λέγει...* Кін.: *...ἐκ φυ / σικῆς ἐκφάσεως εγνωμένος...* (PG, 90. – Col. 1276).

IV. Арк. 87-98. Повчання святих отців.1. Арк. 87-88. Про гріхи проти Святого Духа. Без початку. Поч.: *ἱερώνυμος καὶ ἀμβρόσιος (καὶ) / χρυσόστομος τὴν εἰς τὸ π(νεύ)μα τὸ ἅγ(ιον) / ἁμαρτίαν λέγουσιν εἶναι ὅταν τἵνες τὸ γράμμα τοῦ νό(μου) κ(α)τ(ὰ) τοῦ ἁγ(ίου) πν(εύματο)ς / βλασφημῶσιν...*

2. Арк. 88зв.-90. Про різновиди гріха. Заг.: *Περὶ τῶν εἰδῶν αὐτῆς.* Поч.: *Εἰσὶ δὲ τῶν / εἰς τὸ π(νεύ)μα τὸ ἅγιον ἁμαρτἰῶν ἐξ εἴδη τούται ἀπόγνωσις...*

3. Арк. 90-91. Про гріхи, що їх не прощають. Заг.: *Περὶ τοῦ π(νεύματο)ς ἐστὶν ἀσυγχώρητα.* Поч.: *Ἔτι δὲ καὶ ἀσυγχώ / ρητος ἡ τοιαύτη ἁμαρτία, ἡ εἰς τὸ π(νεύ)μα τὸ ἅγ(ιον) κ(α)τ(ὰ) τὸ ιβ΄ κ. τοῦ Μθ. Ἱστέ(ον) δὲ ὅτι κ(α)τ(ὰ) τὰς δια / φόρους ἐκδοχὰς τῆς εἰς τὸ πν(εύμ)α τὸ ἅγ(ιον) βλασφημί(ας)...*

4. Арк. 91-92. Про страх. Заг.: *Περὶ φόβου ὁ ποι(ῶν) (καὶ) μὴ ποι(ῶν) ἁμαρτίαν.* Поч.: *Φόβος ἔστι διαφορ(ος) ὁ μ(ὲν) ἔστιν υἱκὸς ὁ (δὲ) / δουλϊκὸς ὁ δὲ εἰσαγωγικὸς ὁ δὲ κοσμϊκὸς / κ(α)τ(ὰ) τόν διδάσκαλον τῶν ἀποφάσεων...*

5. Арк. 92-93. Про надію на прощення. Заг.: *Περὶ εὐελ / πιστείας εἰς τὸ συγχωρηθή(ναι) κ(αὶ) ἀπογνώ / σε(ως).* Поч.: *Τοῦτω ἀντίκει(ται) ἡ εὐελπιστεία / ἁμαρτία οὖσα εἰς τὸ π(νεύ)μα τὸ ἅγ(ιον) ὡσπερ ἡ ἀ / πόγνωσις καὶ εἰκότ(ος) ...*

6. Арк. 93-95. Про любов. Заг.: *Περὶ ἀγάπης.* Поч.: *Ὅτι τέσσαρα τινὰ εἰσὶ / τὰ δι'ἀγάπης ἀγαπῶμ(ενα) ὁ θ(εὸ)ς, ὁ πλησίον / τὸ ἡμέτερ(ον) σῶμα, καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ...*

7. Арк. 95-98. Про погорду й терпіння. Заг.: *Περὶ ὕ / βρεως (καὶ) περὶ ὑπομονῆς.* Поч.: *Ὥσπερ ἡ / μακροθυμία ἀναγκαία ἐστὶν // ἐν τοῖς καθ'ἡμῶν γενομ(ένοις) οὕτω καὶ ἐν τοῖς / καθ'ἡμῶν λεγομένοις...*

V. Арк. 101-137. Повчання святих отців. 1. Арк. 101-123. Глави про сповідь і розрізнення гріхів. Заг.: *Ὑποτύπωσϊς τοῦ τρόπου τῆς ἐ / ξομολογήσεως καὶ διαίρεσις τῶν / ἁμαρτημ(άτων) σύντομος (καὶ) / σαφῆς ἐν κεφαλαι(οις) ις΄.* Поч.: *Πρῶτον κεφάλαιον ἐστὶν ὅπως ὁ / τὴν ἐξομολόγησιν δεχόμενος ὀφείλει σκοπεῖ τὴν κατάστασιν...*

2. Арк. 123-124зв. Про 12 ступенів смиренності та погорди. Заг.: *Περὶ τῶν ιβ΄ τῆς ταπεινοφροσύνης ἔ / τι κ(αὶ) τῆς ὑπερηφανί(ας) βαθμῶν.* Поч.: *Ὅτϊ βαθμοὶ τῆς ταπεινοφροσύνης εἰσὶ δώ / δεκα οἷς ἀντίκεινται κ(αὶ) δώδεκα τῆς ὑπε / ρηφανίας βαθμοὶ ἐξαντικειμένοι εἰσὶν οὗτοι οἱ τῆς ταπεινοφροσύν(ης)...*

3. Арк. 124зв.-126зв. Про лжу. Заг.: *Περὶ ψεύδους. Κε(φάλαια) Η΄.* Поч.: *Ὅτϊ τὸ ψεύδος κ(α)τ(ὰ) πρώτην διαίρεσιν / διπλοῦν ἐστὶν τὸ μὲν οὐχ ἔστιν, ὑπέρ / βασις τῆς ἀληθείας ἢ ὕφεσις ὡς / ἡ ἀλαζωνία καὶ εἰρωνία...*

4. Арк. 127зв.-131зв. Про сім таїнств церкви. Заг.: *Περὶ τῶν ζ΄ μυστηρίων τῆς ἐκκλησ(ίας).* Поч.: *Δεῖ εἰδέναι, ὅτϊ μυστήρια τῆς ἐκκ / λησί(ας) ἡμ(ῶν) εἰσὶν ζ΄ κ(αὶ) α^{ον} μυστήρ(ιον) / τῆς ἁγίας ἐκκλ(ησίας) ἡμ(ῶν)...*

5. Арк. 131зв.-137. Про кількість і види тілесної милості. Заг.: *Περὶ τοῦ ἀρϊθμοῦ (καὶ) τῆς διακρίσε(ως) / τῶν ἐλεημοσυνῶν.* Поч.: *Ἱστέ(ον) ὅτϊ ἐλεημοσύναι σωματϊκαὶ / εἰσὶν ἑπτὰ α΄ τρέφειν τὸν πει / νόντα... .*

VI. 1. Арк. 138-140. Св. Іоанн Золотоуст. Виписки з різних творів. Арк. 138-139. Заг.: *Περὶ τ(ῆς) κατηγορί(ας) κηρυττόντ(ων) εἰς ἀναξίους ἱερεῖς / ἢ ἄλλον τε ἐν πάθεσιν. Τοῦ χρισοστόμου / (καὶ) περὶ ἀξί(ων) καὶ ἀναξί(ων) ἱερέ(ων). ἀπὸ τὸ λά / βετε π(νεύ)μα ἅγ(ιον).* Поч.: *Σκόπει δὲ μοι τήν τῶν ἱερέ(ων) ἀξί(αν) / ὅτι θεία ἐστὶν. Δεῖ γὰρ τὴν τοῦ ἱερέ(ως) ψυχ(ὴν) καθαρω / τέρην ὑπάρχειν...* Арк. 139-139зв. *Τοῦ αὐτοῦ.* Поч.: *Ὁ τὸν χ(ριστὸ)ν ἀγαπ(ῶν) / (καὶ) πιστεύων αὐτῷ οἷος ἂν εἶ ὁ ἱερεὺς ἀγαπή / σει αὐτὸν...*Арк. 139зв.-140. *Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τῶν αὐτοῦ μαργαρίτων.* Поч.: *Ἡ ἱερωσύνη τελείται μὲν (ἐπὶ) γῆς τάξιν δὲ / οὐ(ρα)νί(ων) ἔχει ταγμάτων...* (PG, 48. – Col. 642).

2. Арк. 140зв.-141зв. Св. Анастасій, патріарх Антіохійський. Виписки з творів. Заг.: *Ἀναστασίου π(ατρ)ιάρχ(ου) ἀντιοχείας.* Поч.: *Ὁ τὸν ἄξιον τῆς ἱερωσύνης τιμῶν, κ(α)ὶ ἅγιον ὀνο / μαζων ἄν(θρωπ)ον τιμᾷ κ(α)ὶ δοξάζει...* (Baur, II. – P. 205).

3. Арк. 141зв.-142. Із закона про тих, що спокутують. Заг.: *Ἐκ τοῦ νόμου περὶ τοὺς μετανοοῦντας, οὐ / δεὶ ἀποβάλλεσθαι ἀλλ᾽οὐδεξουθενεῖν, εἰ / καὶ βαρέ(ως) ημαρτον...* Поч.: *Ὁ ν(όμ)ος β΄ τῶν ἁγί(ων) ἀπο(στόλων) καν(όνων) οὕτω ἔφη. Εἴ τις ἐπίσκοπος / ἢ πρ(εσ)βύ(τε)ρος τόν ἀπὸ ἁμαρτίας ἐπιστρέψοντα οὐκ ἀπο / δέχεται...*

4. Арк. 142зв.-143. Феоліпт, митрополит Філадельфійський. Виписки з повчань. Заг.: *Θεολήπτου φϊλαδελφί(ας).* Поч.: *Ἀκούσατε ἀδελφοὶ κ(α)ὶ φεύγετε, τὰς ὀφϊώδης / συμβουλὰς τῶν κενοδόξ(ων) (καὶ) τῶν φθονερ(ῶν) / καὶ κακοβούλων ἀν(θρώπω)ν...*

5. Арк. 143зв.-154зв. З повчань св. Василя Великого. Заг.: *Κ(α)τ(ὰ) τὸν μέγαν βασίλ(ειον).* Поч.: *Οὗτος γὰρ ἔλεγε τοῖς φυτϊ / ταῖς λϊκανίου τοῦ σοφϊστοῦ· φεύγειν ἀντϊλογί(ας) / (καὶ) κατακρίσεως...*

6. Арк. 154-157зв. Геннадій Схоларій, патріарх Константинопольський. Арк. 154-155зв. З листа до Іоакима, ігумена Сінайського монастиря. Заг.: *Περὶ δὲ τούτ(ων) ὧν ἔπω(μεν), περὶ ταύτης τῆς / ὑποθέσεως· Ἀκούσω(μεν), τοῦ κυρ(ίου) γενναδίου π(ατ)ριάρχου κωνσταντϊνουπόλεως τοῦ σχολαρίου / ἐπιστολῆ, ἣν ἔπεμψε πρὸς τὸν ἡγούμενον / τῆς ἁγί(ας) μονῆς τοῦ σιναίου.* Поч.: *Τϊμϊώτατε ἐν ἱερο(μοναχοῖς) κύρ(ιε) ἰωακείμ ἐπιδῆ ἔ / λαθεν ἡμᾶς τοῦτο καὶ οὐκ ἐγράψαμεν ἐν / τῷ προπεμφθὲν, ὑμῖν πιτακίω...* (Пор. рук. 4640/520, Λάμπρος, Β΄. – Σ. 162-163, а також рук. 1609, Бенешевич. – С. 92). Арк. 155зв.-157зв. *Ἕτερ(ον) τοῦ αὐτοῦ, ὁμοίως.* Поч.: *Τί καὶ τοῦτο ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἐκπαιδεύουσα ὅτι κρεῖττον ἡμῖν ἐστιν ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ εἰρήνη...*

7. Арк. 157зв.-158зв. Про читання Святого Письма. Заг.: *Περὶ ἀναγνώσεως (καὶ) μὴ ῥαθύμως / ψάλλειν τοὺς ἁγίους ὕμνους πρὸς τὸν θ(εὸ)ν / ἡμ(ῶν). ἐκ τῶν ἀσκητϊκ(ῶν) τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) βασιλ(είου) (καὶ) ἑτέ(ρων) ἁγ(ίων) / ἀποδείξεις, κ(α)ὶ θειόσοφη διδαχὴ.* Поч.: *Μέγας πλοῦτος ἐστὶν ἀδελφοὶ καὶ ὄλβος (καὶ) / κληρονομία ἀδιάπτωτος, κ(α)ὶ θησαυρὸς ἀνε / πήλειπτος...*

8. Арк. 207-235. Послідування оголошення малого ангельського образу. Заг.: *Περὶ τοῦ πῶς λαμβάν(ει) τὸ ἅγι(ον) / σχῆμα ὁ ἀρχάρ(ιος) ῥασοφόρ(ος).* Поч.: *Ὁ μέλων κ(α)ὶ βουλόμ(εν)ος εἰσιέναι ἐν μο / ναστη(ρίῳ) τοῦ λαβεῖν τὸ ἅγιον σχήμα ὀφείλ(ει) προσελθ(εῖν) τῷ ἁγίω ναῶ...* (Goar. – P. 468-469; 473-481).

9. Арк. 239-274. Послідування оголошення великого ангельського образу. Заг.: *Ἑτέρα ἀκολ(ου)θ(ία) τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) κ(α)ὶ ἀγγελϊκοῦ σχήματος* (Goar. – P. 499-514).

10. Арк. 274зв. Сентенція св. Василя Великого: *Τοῦ μ(ὲ)γ(ά)λ(ου) βα(σι)λ(εί)ου. Πρῶτος ὅρος φιλοσοφίας / μελέτη θανάτου, (καὶ) φόβος / θ(εο)ῦ ὁ γὰρ μελετῶν σὺν αὐ / τῷ τὸν ἑαυτοῦ θάνατον / οὐδέποτε ἁμαρτάνει / μνήμη γὰρ ἔφη θάνατον / σὺν θ(ε)οῦ φόβω, χρησι / μέυει τὸν βίον.*

VII. 1. Арк. 159-170зв. Виписки з Патерика і творів св. Василя Великого, св. Іоанна Золотоуста, преп. Савви, св. Іоанна Ліствичника, св. Максима Сповідника. Без початку. Поч.: *(καὶ) ὁ παρ ἡμῶν ἀπετεῖται · Τὸ μεγα πάσας κα / θαρώτητος, τοὺς θεἰους ὕμνους ἀναπέμποντας...*

2. Арк. 170зв.-173зв. Про ченців, одягнених у лахміття, що зреклися сповіді. Заг.: *Περὶ μοναχῶν φορ(όντων) μόνον τὸ ρά / κος χωρίς ὁμολογίας καὶ περὶ / τῶν ὁμολογί(αν) διδόντ(ων) (καὶ) ριπτομόναχοι / γένονται.* Поч.: *Μοναχὸς ὁ φορῶν μὸνον τα ράκος ὃς ἔχων, ἢ μη ἔχ(ων) ὁμολογίαν διδόναι εἰς γάμους ἢ εἰς συμπόσια κοσμικὰ...* (пор. заголовок рукопису 1665 у Бенешевича, с. 134, а також Синтагму Матфея Властаря, гл. 15, 30).

3. Арк. 173зв.-176. Св. Іоанн Золотоуст. Про ченців. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς / ἡμ(ῶν) ἰω(άνν)ου τοῦ χρυσοστόμου περὶ / τῶν ῥϊπτομονάχων ἢ βρέφη ἐνεδύσαντο.* Поч.: *Ὁ τὸ μοναχϊκ(ὸν) σχῆμα ἀποδυσάμ(εν)ος (καὶ) γά / μω κοσμϊκῶ προσομιλήσας ὑπάρχει ὁ βίος αὐτοῦ κατάκριμα ὡς διαβολικὸς ὢν...*

4. Арк. 176-178. Повість про ігумена Іону. Заг.: *Διήγησις περι ῥιπτομονάχου τϊνος (κυρίου) ἰωννᾶ ἱερομονάχου (καὶ) πν(ευματ)ικοῦ / ἡγουμ(έν)ου, τῆς ἁγίας μο(νῆ)ς τῆς ὁδη(γη)τρίας / τῆς ἐν τῶ βαλσαμωνερῶ.* Поч.: *Ἐν τῆ σερβεία ποτὲ τῶν καιρ(ῶν) ἄρχων τίς / ἔβαλλεν μόνος του, ῥάκος μοναχϊκὸν / (καὶ) μεθ'ἡμέρας ὀλίγας ἔστρεψε πάλϊν / ἐπὶ τὸ κοσμικ(ὸν) σχῆμα...*

5. Арк. 178зв.-180зв. Повість про ангельську схиму і Костянтина царя. Заг.: *Διήγησις περ(ὶ) τοῦ ἁγίου κ(α)ὶ ἀγγελϊκοῦ σχήμα(τος) (καὶ) πε(ρὶ) / τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) ἐν βασιλεύσι κωνσταντίν(ου).* Поч.: *Εἶπε τις τῶν ἐν τῆ σκητη ἁγί(ων) π(ατέ)ρων ὅτι διηγή / σατό μοι ὁ ἀβὰς ἰωάννης ὁ κολοβὸς λέγ(ων) / ὅτι ἔδοξέ μοι ποτὲ ἀπελθεῖν κ(α)ὶ ἐπισκέψασθαι / παΐσιον τὸν ἀναχωριτὴν...*

6. Арк. 180зв.-181зв. Повість корисна й достойна з повчань святих отців. Заг.: *Διϊήγησις πάσης ὠφε / λίας κ(α)ὶ μνήμης ἀξία ἐκ τῶν ἁγί(ων) π(ατέ)ρων.* Поч.: [Ἀ]*νὴρ τὶς ἐν μοναχϊκῶ τῶ σχήματϊ ἐν ἀμελία / δὲ πᾶσι κ(α)ὶ ῥαθυμία τὸν ἑαυτοῦ βίον διήξας ἡ ἀσθένησε τὴν ἐπιθάνατον ἀρρωστίαν...* (Пор. Cod. Vat. gr. 1868, f. 180v-181).

7. Арк. 182-186зв. Св. Єфрем Сирін. З повчань про ангельську схиму. Загл: *Τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἐφραὶμ τοῦ / σύρου (καὶ) ἑτέρων ἁγί(ων) π(ατέ)ρων διδασκαλία (καὶ) ἀ / ποφθέγματα περὶ τῶν ἐν τῶ ἁγίω κ(α)ὶ ἀγγελικῶ / σχήματι περιβεβλημ(ένων) (καὶ) ὅπως τούτων οἱ / πόμενοι...* Поч.: *Ἀρχὴ πάσης σοφίας καὶ πάσης ἀρετῆς (καὶ) τῆς / ἀληθϊνῆς / ζωῆς, ἐν παντὶ ἀν(θρώπ)ω ἐστὶ, ὁ θεῖος / φόβος τοῦ θ(εο)ῦ μέσον δὲ ἡ ἐργασία (καὶ) φυ / λακῆ...*

8. Арк. 186зв.-197зв. Св. Діонісій Ареопагіт. Про життя ченців. Заг.: *Τοῦ ἁγίου δϊο / νυσίου τοῦ ἀρεοπαγίτου περὶ πολιτεί(ας) τῶν (μον)αχ(ῶν).* Поч.:

Περὶ δὲ γὲ τούτου τοῦ θείου (καὶ) ἁγίου ἀγγελϊκοῦ / σχήματος πρῶτον μ(ὲν) τὰς αὐτοῦ πολιτεί(ας) / ὁ θείος ἔγραψε διονύσιος ὃ περὶ τούτου δὲ / αὐτὸς παρέδοκ(εν) ὁ σ(ωτ)ὴρ (καὶ) τοῦτο, οἱ τοῦτου // ἐτήρησ(αν) μαθη(ταὶ)...

9. Арк. 197зв.-206зв. Св. Василь Великий. З аскетичних творів. Заг.: Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) βασιλ(είου) διδασκαλ(ία) / περὶ μοναχῶν κ(α)ὶ νουθέτησις ἐκ τ(ῶν) αὐτοῦ / ἀσκητικῶν. Поч.: Ὅρθρος ἐστὶ τοῖς ἀσκηταῖς κ(α)ὶ ὁσίοις τοῦ θ(εο)ῦ / ὦ ἀδελφοὶ...

VIII. Арк. 275-275зв. Уривок із чинопослідування. Поч.: *Καὶ στραφῆς πρὸς τὸν ἀνάδοχον λέγ(ει) ὁ ἱερέας· / δύνασαι ἀδελφὲ ἀναδέξασθαι τὸν ἀνα / βανϊσθέντα δοῦλον τοῦ χ(ριστο)ῦ . Δύναμαι χάρ(ιτι) χρ(ιστο)ῦ καὶ δι᾽εὐχῶν σου ἁγίων...*

IX. 1. Арк. 276-277. Виписки з устава про тих, хто не знає грамоти. Заг.: *Ἐπιτίμησις εἰς μοναχὸν ἀγράμμα(τον)...* Поч.: *Δεὶ γινώσκειν ὅπως ἔχει σκῆμα προσευχῆς / λέγετ(αι) κομπολόγ(ιον)...*

2. Арк. 277зв.-280. Пояснення «вруцѣлѣто». Заг.: [Ἡ]*μέραι μηνῶν εἰσὶν αὗται.*

X. 1. Арк. 282-304. Взірці сповіді й порядок сповідання. Поч.: *Δέσποτα μου ὦ τίμϊε ἅγϊε π(άτ)ερ κ(α)ὶ πν(ευματικ)ὲ ἐγὼ ὁ ταλαιπο / ρος, ὁ πλιστα ἁμαρτωλὸς κ(α)ὶ ἀνάξιος...*

2. Арк. 304-324зв. Послідування молитов над слабими. Заг.: *Ἀκολουθ(ία) εἰς ἀσθενοῦντ(α) ἄν(θρωπ)ον ποιεῖ ὁ ἱερεύς / εὐ(λόγισ)ον καὶ αὐθίς τὸν ψάλ(μον) τοῦτον οὕτως. Κ(ύρι)ε εἰσάκουσ(ον) τῆς προσευχῆς μου...* Нач. канона: *Πηγῆ ἠκυήσα τὴν ζωὴν, πη / γὴν ἐξ ἀφθόνου τῶν πλου / σίων σου δωρεῶν...* (Пор. Cod. Vat. gr. 1853. f. 12-16v).

Папір у 8°: 140 х 100. Філіграні: рукавиця – сх. див. Бріке, 11136 – 1497 р.; терези – сх. див. Бріке, 2600-2603 – 1494-1522 рр.; якір ‖ литера А – сх. див. Бріке, 498-499 – 1505, 1518 рр. літерна фоліація на арк. 1-279 (φν′-ϡν′) і арк. 72-274 (α′-ρξε′). Мінускул різних розмірів. Чорнило коричневе і чорне. Кількість рядків різна (від 14 до 24). Почерки: 1) арк. 1-3зв.; 2) арк. 4-53зв.; 3) арк. 54-71; 4) арк. 72-86зв., 237; 5) арк. 87-98; 6) арк. 101-103; 7) 103зв. -126зв., 127зв.-136зв.; 8) арк. 137-158зв., 207-235, 239-274зв., 289-324зв.; 9) арк. 159-206зв.; 10) 275-275зв., 11) арк. 276-277; 12) арк. 277зв.-280зв.; 13) арк. 282-288зв.

Заставки у вигляді джгутів з елементами плетіння і у вигляді змійок з рослинними мотивами на арк. 101, 131зв., 207, 209, 226, 239 виконані циноброю. Заголовки та ініціали написані циноброю і суриком.

Оправа другої половини XIX ст.: 148 х 101 х 63. Картон у темно-коричневій шкірі з золотим тисненням. Виготовлено на замовлення архім. Антоніна. Обріз синього кольору. Дві шовкові ярко-зелені стрічки-закладки.

Записи. На форзаці дарча архім. Антоніна: *Εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς / ἐν Κιέβῳ ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας / Α. / Ἱεροσόλυμα, 30 Σεπτ. 1874.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: ЦАМ *Рук. / Муз. 82.*

Бібліогр.: Петров (3). – С. 556-561; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 370-371, 376.

53. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 5п

Псалтир.

XVI ст. (Петров – XIV-XV ст., Фонкич – XV-XVI ст.). Фрагмент 1 арк.

Зміст. Псалом LXVII. Арк. 1. Стихи 2 προσ]ώπου – 6 χηρῶν. арк. 1зв. Стихи 10 λαοῦ σου – 14 ἀγαπητοῦ.

Папір у 8°: 135 х 125. Філіграні не визначаються. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 14 рядків. Поле тексту: ? х 90.

Ініціали написані суриком.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *172, витр. № 11, XIV-XV вв.;* Лавр. муз. *Інв. 19256, 38.* На арк. 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібл.:. Петров (1). – С. 12; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375.

54. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 375п/2

Феостирикт. Канон до Богородиці.

XVI ст. Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Третя й четверта пісні канону. Без початку й кінця. Поч.: *καὶ τῆς ἀθυμίας τὴν ζάλην...* Кін.: *...πανήμνητε δυσ* [χερίας] (Follieri, III. – P. 342).

Папір у 8°: 151 х 106. Філіграні не визначаються. Мінускул дрібний. Чорнило коричневе. 17 рядків. Поле тексту: 105 х 70.

Ініціали кіноварні.

Лист пронумеровано (арк. 182) як складову частину рукопису ф. 301, 375п/1.

55. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 8

Вибрані служби Мінеї і Тріоді на вересень – грудень.

Середина XVI ст. 119 арк. Копіїст (?) Димитрій, чернець.

Зміст. 1. Арк. 1-113зв. Служби 26 вересня – 25 грудня. Без кінця. Закінчується третім ірмосом восьмої пісні канону на утрені Різдва Христового. Кін.: *...ἐξαίφνης σὺν τῷ λόγῳ τοῦ ἀγγέλου...*

2. Арк. 114-119зв. Служби 14 – 23 вересня. Без початку і кінця. Починається стихирою на малій вечірні Воздвиження Хреста Господня і закінчується стихирою на вечірні в день Зачаття св. Іоанна Хрестителя. Поч.: *δέσποτα· ἔνθα πόδους ἔστησαν σοῦ οἱ / ἄχραντοι...* Кін.: *...τούτον βα / πτίσαι ἐν ἰορδάνῃ κατηξιώθης. φωνῆς* [...]

Папір у 4°: 224 х 160. Філіграні: арк. 1-6, 114-119: арбалет – тотож. див. Зонгі, 522-523 – 1504 р.; арк. 7-30, 45-76: сходи – тотож. див. Зонгі, 1552 – 1506 р.; арк. 31-44, 77-83: квітка – сх. див. Зонгі, 1750 – 1552 р.; арк. 84-107: голова бика – сх. див. Пікар, XIII, 135 – 1532 р.; арк. 107-112: дві стріли і зірка – тотож. див. Зонгі, 1236 – 1576 р. 16 зошитів: I^6, II^8-IV^8, V^6, VI^8-X^8, XI^7, XII^8-XIV^8, XV^7, XVI^6. Сигнатури проставлено на початку окремих зошитів арабськими цифрами (6-9) на нижніх берегах і погрецькому (ις′-κ′) в правому верхньому куті аркушів. Мінускул середнього розміру, з легким нахилом. Чорнило чорне. 20 рядків. Поле тексту: 140-155 х 80-90.

Заставки у вигляді джгутів і плетіння на арк. 1 виконані циноброю, на арк. 16зв., 38, 42зв., 49зв., 69зв., 72зв. – циноброю і чорнилом. Заголовки і контурні ініціали виконані червоним чорнилом різних відтінків.

Розмір блоку: 224 х 160 х 21.

Записи. На арк. 83зв. копіїста (?) Димитрія: *ένας βασηλεύς ὧπου να ἐλθ[ει] / σέναν τὄπων μαξοῦνετε / τῶ πανουσηώτᾶτου καὶ λογει / ώτᾶτο ἱέρομονάχω παπ(ᾶ) / κ(υρί)ου κ(υρί)ου κὺρ [...] γγελω μοναζωντω / ω διμήτρεις τὼ ἔγραψε* . На берегах арк. 88, 89, 91 повторюється нерозбірливий запис Паїсія: *μ[ετ]ανη[...] ἐμένα το πα / ύσιω.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Z 4578, греч 19.

56. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 320п

Збірник богослужбовий.

Середина XVI ст. (Петров – XVII ст., Фонкич – XVI ст.). 140 арк. (+ арк. I). Конволют. В оправі.

Зміст. I. 1. Арк. 1-5зв. Молитва відпустна. Заг.: *Εὐχ(ὴ) συγχωρητικὴ ητις λέγετ(αι).* Поч.: *Κ(ύρι)ε Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστ)ὲ, υἱὲ καὶ λόγιε τοῦ θ(εο)ῦ / τοῦ ζῶντος, ποιμὴν καὶ ἀμνὲ...* (Goar. – P. 673-674).

2. Арк. 5зв.-7зв. Молитва св. великомученика Трифона. Заг.: *Εὐχ(ὴ) τοῦ ἁγίου μ(ε)γ(α)λ(ο)μάρτυρος τρύ / φωνος λεγομ(ένη) εἰς χωράφιον / κ(αὶ) εἰς κῦπον κ(αὶ) εἰς ἀμπελῶνα.* Поч.: *Ἐν ὀνόματι τοῦ π(ατ)ρ(ὸ)ς κ(αὶ) τοῦ / υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πν(εύ)μ(ατο)ς ἐμοῦ τοῦ δούλου τοῦ θ(εο)ῦ τρύ / φωνος ἀνδριζωμένου καὶ ἀγαλλιωμένου...*

3. Арк. 8-9зв. Молитви. Заг.: *Ἕτεροι ἀφορκισμοί.* Поч.: *Ἐξορκίζω ὑμᾶς πάντα τὰ / θηρία τῆς γῆς τὰ ὀνομα / σθέντα ἐν τῶδε τῶ τόπω...*

4. Арк. 10-37зв. Апостольські й Євангельські читання на кожний день тижня. Заг.: *Εὐαγγέλια διάφορα.* Поч.: *Ἀδελφοὶ, ἐλευθερωθέν / τες ἀπὸ τῆς ἁμαρτί / ας...*

II. 1. Арк. 38-68. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-143).

2. Арк. 68зв.-83. Послідування малого водосвяття (Goar. – P. 441-448).

3. Арк. 83зв.-85зв. Апостольські й Євангельські читання в неділю Всіх

Святих. Поч.: *Ἀδελφοὶ, οἱ ἅγιοι πάντες διὰ πί / στεως κατηγωνίσαντο βασιλεί(αν)...*

4. Арк. 86-126. Літургія св. Василя Великого (Swainson. – P. 151-171).

5. Арк. 126зв.-140зв. Літургія Напередосвячених дарів св. Григорія Двоєслова. Без кінця. Кін.: *...ὁ / τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων / μου τὸ αἷμα...* (Swainson. – P. 175-184).

Папір у 8°: 157 х 104. Філіграні: якір ǁ літера в – сх. див. Бріке, 556 – 1569 р. 17 зошитів: I^9, II^{12}, III^8-XVI^8, XVII^7. Сигнатури на зошитах V-X (α′-ς′) і XI-XV (α′-ε′), у верхньому правому куті перших аркушів зошитів. Мінускул середнього розміру двох почерків (арк. 1-37об, 38-140зв.). Чорнило коричневе. 14-16 рядків. Поле тексту: 102 х 65, 94 х 65.

Заставки на арк. 10, 38, 39, 68зв., 83зв., 86зв., 126зв. у вигляді плетіння з рослинними мотивами, виконані чорнилом, циноброю і суриком. Ініціали фігурні. Заголовок на арк. 86 виконано в'яззю. На арк. I малюнок голови людини, на арк. Ізв. – портретне зображення старця.

Оправа реставраційна 1988 р.: 165 х 122 х 50. Дошки в коричневій шкірі з бордюрною рамкою. При реставрації використано фрагменти шкіри з тисненням (від старої оправи).

Записи. На арк. I скорописом XIX ст.: *Ἡ θεῖα Λειτουργία.* На арк. 88зв.-89 уривок молитви: *Εὐχὴ ἀντιφώνου γ′ Ὁ τὰς κοινὰς ταύτας...* На арк. 109зв. поздоровлення Георгієві: *Ἀδελφέ μου Κύριε Γεοργεε σὰς χεριτώ / κατα πολὰ κ(αὶ) ἔτη πολὰ ἀπὸ εἰμένα.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри: 0. 8. 23.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 344-345; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

57. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 411л

Житіє св. Луки Стиріота.

Не пізніше 1591 р. (Дмитрієвський – XVII ст., Лебедєв – 1550 р., Фонкич – кінець XVI ст.). 129 арк. (+ арк. I-XVIII; арк. I-IIзв., XIIзв.-XVIIIзв., 126зв.-129зв. – чисті).

Зміст. Арк. 1-126. Житіє св. Луки Стиріота. В перекладі диякона Нафанаїла Ембора. Заг.: *Βίος κ(α)ὶ πολιτεία κ(α)ὶ θαυμάτ(ων) μερικ(ῶν) διήγη(σις), / τοῦ ὁσίου (καὶ) θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) λουκᾶ τοῦ στει / ρειώτου μεταφρασθεὶς εἰς κοιν(ὴν) γλῶτταν παρὰ να / θαναήλου ταπεινοῦ διακόνου ἐξ'ἀθ(ηνῶν) τοῦ ἐμπόρου.* Поч.: *"Οτι περ ἡ αἰτία (καὶ) ἡ ἀγάπη ὁποῦ νὰ ἔχῃ τινὰς / εἰς τ(ὴν) ἀρετὴν (καὶ) εἰς τὰ καλὰ ἔργα...*

На аркушах зі складу верхньої та нижньої кришок оправи: 1. Арк. III-XI. Фрагменти богослужбових текстів XV ст. Напр.: *Συντήρησόν μου τὴν διάνοιαν* (Follieri, III. – P. 591) *Ὡς πόρνη τὰ δάκρια* (Follieri, V. – P. 207), *Νέον ἤμῖν βρέφος* (Follieri, II. – P. 488) і т. ін.

2. Арк. XII. Запис ієромонаха Самуїла Ставра про викуп з рабства християнської дитини Василя за 30 золотих флоринів у Константинополі в 167(1)0 р. Чорнило чорне. 15 рядків. Текст: *Διὰ τῆς παρούσης μου ὁμολωγί(ας) δηλοποιῶ, ἐγῶ ὁ ἐν ἱερομονάχοις Σαμουὴλ ὁ σταυρᾶς / ἐπειδὴ ὑπό τοῦ ἡμετέρου μου ἐργοχείρου ἐπανάθριασα παραμικρὰν παρακαταθίκην, / πολλάκις τόν φορῶν ἐδιελογιζόμεν τί ψυχοφελικὸν πράξαι, ἆρα ἐκκλησίαν οἰκοδομίσω, ἆρα, / τοῖς πτωχοῖς διανέμο; λοιπὸν κατὰ συγκυρί(ας) διὰ κάποια χριωδικὰ θελίματα, ἐπανέτιχεν μοι / καὶ ὁδευσα ἐν τῃ κωνσταντινούπολιν περιοδευσοντας ἐν τοῖς αὐτῆς ῥύμναις θεωρῶ τινᾶν / χριστιανῶν βαστάζων ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ παιδίον πάνι σμικρότατων ἐμάνθανα παρ᾽αὐτοῦ / τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ παιδὸς ἐνθυμιθέντος μου δὲ τῆς παρακαταθύκης τὴν ἐκλογὴν τί ποιῆσαι / ἔκκλεξα τοῦτο κρῖτον ποιῆσαι παρὰ λαπρορυθέντα μοι, τὸ, ἀγωρᾶσαι τὸν παῖδα, καὶ ἐλευθερῶσαι/ αὐτὸ ἐκ τῆς πικρᾶς αἰχμαλωσί(ας), οὕτω καὶ πεποίηκα ἐκ δικίας μου προαιρέσεως, ἔδωσα τὸ τίμι / μα αὐτοῦ τριάκωντα χρυσὰ φλοριὰ καὶ ἔλαβα αὐτὼ καὶ ἐλευθέρωσά το, καὶ ἔχι τὴν ἐλευθερίαν ἀφ᾽ὑμ(ᾶς) / καὶ μὶ ἔχη τίς λαλῆσαι καὶ ἀντιστῆναι εἰς τὸ ἡμέτερῶ ψυχοφελικὸν ἐγχήριμα μήτέ τις συγγενικός μου / ἄν(θρωπ)ος, μήτέ τις ἕτερος, ἀλλἔστο ἐλευθερομένον καὶ ἀνενόχλητον καὶ ὑπούδενὸς πιρεαζόμενος / ὁ παῖς βασίλειος, οὕτω ἐστὶ τὸ αὐτοῦ ὀνόματι διὸ ἔγϊνε καὶ ἡ παροῦσα ὁμολογιτικῆ γραφῆ καὶ κῆ / ται ἐν ἀσφαλεία ἔμπροσθεν τῶν εὐσεβεστάτων χριστιανῶν τῶν ὑπο κάτοθεν γεγραμμένων τὰ / ὀνόματα. ἐν ἔτι ζρ ο(ι) η΄.*

Папір у 4°: 200 х 150. Філіграні кодексу: якір у колі під трилисником || літери BG під трилисником; на арк. I літери BV. 17 зошитів: I^{9}, II^{12}, III^{8}-XVI^{8}, XVII^{7}. Сигнатури зошитів V-XV у правому верхньому куті перших аркушів зошитів (α΄-ς΄, α΄-ε΄). Скоропис двох почерків (арк. 1-8зв., 45зв.-126; 9-45). 19-20 рядків. Поле тексту: 145 х 90. На думку Б.Л. Фонкича, рукопис написано представниками афінської школи Нафанаїлом Емборомі Нафанаїлом Хікасом (див. бібліографію). Про переписувача Нафанаїла Емборадив. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 564.

Заставка на арк. 1 у вигляді плетінчастого джгута виконана чорнилом і циноброю. Заголовок, колофон і ініціали на арк. 1-37 виконані циноброю, на наступних аркушах фігурні ініціали написані суриком. Заголовок на арк. 86 виконано в'яззю.

Арк. III – XI: 290 х 200, чотири аркуші, розрізані на дві частини, і одна половинка. Філіграні: коло між двома хрестами – сх. див. Бріке, 3114 – 1387 р. Мінускул початку XV ст. Чорнило коричневе. Дві шпальти. Поле тексту: 210 х 140. Заставки у вигляді джгутів з плетивом, ініціали виконані суриком.

Арк. XII: 142 х 198, без філіграней. Чорнило чорне, скоропис.

Оправа XVIII ст.: 195 х 114 х 27. Картон (аркуші старих рукописів і чотири фрагменти шкіри з тисненням) у коричневій шкірі з тисненням (напівстертий грецький текст).

Записи. На арк. 126 записи власників кінця XVI ст. про зміст рукопису: *Τὸ παρὸν βιβλίον ὑπάρχει τοῦ ὁσίου κ(α)ὶ θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν*

λουκᾶ / τοῦ στηριότου κ(α)ὶ εἴτις τολμήσ(ει) ἀπολύσαι τοῦτο, ἤ χαρήσαι / ἤ ὅπως δήποτε ἐξιλεώσει αὐτὸ ἐκ τῆς ἄνωθεν μον(ῆς), ἐχέτω τὰς ἀρὰς τῶν τιη΄ θεοφόρ(ων) π(ατέ)ρων τ(ὴν) ἀγχόνην τοῦ / ἰούδα τοῦ Γιεζὴ τ(ὴν) λέπραν, κ(α)ὶ τ(ὴν) ὀργὴν τ(ῆς) θ(εοτό)κου. ἀμήν. (іншою рукою) про кончину св. Луки 7 лютого 953 р.: *Ἐκοιμήθη ὁ ὅσιος π(ατ)ὴρ ἡμῶν (καὶ) νέος λουκᾶς ὁ στειριότης / ἐν ἔτει ςυξα΄ ἐν μηνὶ φευρουάρίῳ, ἑβδόμη.* Арк. 127: *Χέρις στρατιώτα τοῦ χριστοῦ θαυμα / τουργε λουκᾶ.* Записи на арк. 1': *Αυτω το χαρτὶ βήως και πολητια / του αγιου και θαυματουργοῦ λουκα / οπιος να το κλέψη / να χι την καταραν του.* Арк. 2'зв.: *Τὸ παρ(ὸν) καὶ βιβλί(ον) ὑπάρχ(ει) / τοῦ ἁγίου κ(αὶ) θαματουργοῦ λουκᾶ.* На арк. 4' підрахунки й лігатури, проби пера. Арк. 6'-7': *ετουτη η παρακλητητ.* Арк.10': Εις δωξαν Χώ 1591 ςώι та копія дати іншою рукою, а також титарський запис ченця Стаматі: αιτουτα π[...] ηναι του στα / ματι του καλογιρου. Там само два стовпчики імен і цифр, лігатури: хрест із комбінаціями літер ςМ, КГ – Σταμάτη καλογέρου та інша – ΛΝ, КГ.

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 713.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г.// Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 98; *Лебедев.* – С. 157; *Фонкич.* Заметки (5-12). – С. 20 -24.

58. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 1п

Псалтир.

Псалтир. 1597 р., 5 червня. Москва. 215 арк. (+ 1а, 125а). В оправі. Копіїст Матфей Погоньяніс.

Зміст. Арк. 1-214зв. Псалтир.

Арк. 215-215зв. Нотатка про читання Псалтиря. Поч.: *Δεῖ γινώσκ(εἶν) ὅπου ὀφειλει στιχολογεῖσθαι ψαλτήρ(ιον)...*

Арк. 1а, 125а. Покажчик до читань богослужбових текстів (фрагменти двох аркушів, збереглися окремі слова).

Папір у 8°: 192 х 135. Філіграні: двоглавий орел без скипетру й держави – сх. див. Бріке, 274 – 1566-1571 рр.; якір – сх. див. Бріке, 570-571 – 1579, 1583 рр. 30 зошитів: I^{2}, II^{4}, III^{3}, IV^{6}, V^{9}, VI^{8}-XXVI^{8}, XXVII^{7}, XXVIII^{5}, XXIX^{7}, XXX^{4}. Крупний мінускул. Чорнило коричневе. 18 рядків. Поле тексту: 135 х 75.

Заставки на арк. 1 (двоглавий орел у рамці рослинного орнаменту) і арк. 100 (стилізовані гілки в рамці) виконані циноброю, чорнилом і коричневою фарбою з позолотою. Заставки прості у вигляді джгутів і рослинного орнаменту на арк. 7зв., 16, 27, 36, 40зв., 59, 69зв., 79, 88зв., 124, 133, 142зв., 152зв., 160, 171зв., 179, 189, 196, 196зв., 197, виконані чорнилом і циноброю. Заголовки та ініціали зі стилізованими завитками кіноварні.

Оправа XVIII ст.: 195 х 148 х 54. Дошки в коричневій шкірі з тисненням золотом (басми, накатки). Реставровано в 1988 р.

Записи. На арк. 215зв. копіїста Матфея Погоньяніса про написання рукопису 5 червня 1597 р. в Москві за царя Федора: *Ἐν μοσχοβ[ίᾳ] τῇ σεβασμίᾳ πόλει, / ἐπικρατοῦντος τὰ σεβάσμια σκήπτρα / τῆς βασιλεί(ας), ἄνακτος θεοδώρου, / θύτης μοναχός ἁμαρτωλός ματθαῖος, πωγωνιανῆς ἐκ παλαιᾶς ἠπείρου, / ἔγραψε ταύτην, τὴν θεόπνευστον βίβλον / ἐν ἔτει ζρε,΄ ἰνδ(ικτιώνος) ι΄ / ἰουνιω ε΄. / τετράδ(ια) εἰκοσι οκτῶ.* На арк. 36, 131зв., 185зв., 205зв., 206, 211, 212зв., 214-215 низка схожих записів, можливо, власників. На арк. 36, 211 – ієродиякона Тимофія: *θημωθεος ιεροδιακονου.* На арк. 131зв. – ієромонаха Ігнатія: *ἰγνατίου ἱερομονάχου.* На арк. 185зв. – ченця Йосифа, від 1 березня 1749 р., в Белграді (або Білгороді): *αψμθ΄ μαρτίου α΄ ἰωσήφ μοναχού μπελιγραδίον.* На арк. 205зв. – ієродиякона Агапія: *ἀγαπιου ιεροδιακονου.* На арк. 206 – ієромонаха Леонтія: *λεωντιου ιερομοναχου.* На арк. 212зв. – Олександра: *αλεξανδρως.* На арк. 214, 214зв., 215 записи Маноліса: *ο μανολης / θήμησι οπου / ύλθε μανολης ύστώ / μούων [...]* На арк. 214 – Вангеліса: *ευαγγέλης.* На арк. 215 помітка «з Ватопеда»: *βατωπαιδίου.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри: 0. 8. 19; 33.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 10; *Repertorium.* – S. 147; Βρανούσης. – Σ. 5; *Politis.* – S. 380; *Фонкич.* Греческо-русские связи. – С. 61-64; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Gratziou.* – S. 150-151; *Τσελίκας.* – Σ. 21-22; *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 547-549.

59. Ф. 306 (Києво-Печерська Лавра), 212п/725

Оригеи. Філокалія.

Кінець XVI ст. (Петров – кінець XVII ст., Целікас – XVI ст.). 159 арк. (арк. 153-159 – чисті). В оправі.

Зміст. Заг. на арк. 1: *Ἐκλογὴν ἡ παροῦσα περιέχει βίβλος γρα / φικῶν ζητημάτων καὶ ἐπιλύσεων ἐκ διαφό / ρων βίβλων τῶ ὡριγένει πονηθεισῶν ἠθροι / σμένην ὑπὸ τῶν τὰ θεῖα σοφῶν βασιλείου / καὶ γρηγορίου. Ἐν πυκτίω τὲ παρὰ θατέρου / τούτων γρηγορίου τοῦ θεολόγου, θεοδώρω τῶ τη / νικαῦτα ἐπϊσκοποῦντϊ τὰ τύανα ἐπεσταλ / μένην. καθὼς ἡ πρὸς αὐτὸν ἐπϊστολὴ δείκνισϊν / ἔχουσα οὕτως.*

Арк. 1-3. Зміст. Гл. I-XXXI і I-XII.

Арк. 3зв.-152зв. Філокалія. Поч: *Ἐπειδὴ περὶ τηλικουτων ἐξεταζοντες πραγμά / των...* Кін.: *...καὶ τῶν γηί / νων πρά / ξε / ω / ν* (Ὠριγένους φιλοκαλία. – Σ. 1-110; Baur, I. – S. 353; PG, 91. – Col. 341).

Папір у 2°: 295 х 210, білий, цупкий. Філіграні: літери ЗF у правому нижньому куті. 21 зошит: I^7, II^8-XIX^8, XX^6-XXI^6. Сигнатури на нижніх берегах перших аркушів зошитів і реклама в правому нижньому куті зворотів

останніх аркушів зошитів. Пізніший перелік зошитів латинською абеткою у правому нижньому куті перших чотирьох аркушів кожного зошиту. Скоропис. Чорнило темно-коричневе. 27 рядків. Поле тексту: 215 х 115.

Заставки на арк. 1, 3зв. у вигляді джгутів із рослинними мотивами. Заголовки та ініціали виконані малиновим чорнилом.

Оправа XVIII ст.: 296 х 200 х 35. Пергамен грубого гатунку. Як наповнення під блок використано фрагмент (290 х 90) пергаменної грамоти латиною. З чотирма зав'язками. Кришки мають виступи на кшталт клапанів папки. На корінці й на клапанах написи: *Origenis | Philocalia.*

Записи. На звороті верхньої кришки, арк. 1, 152зв. записи латиною про зміст рукопису і приналежність о. Ієрониму Ковпецькому, на арк. 1: *Hic liber ex Bibliotheca R. Patris Hyeronimi Kowpecki.* На арк. 152зв. – про переписування рукопису з оригіналу: *'Η παροῦσα βίβλος εξϋκβληθεῖσα τῶ έ / αυτῆς πρωτοτύπω κατὰ πάντ(αν) εξισωθ(η).* На внутрішній стороні верхньої кришки оправи екслібрис Миколая Жозефа Фуко – під гербом напис: EX BIBLIOTHECA | NICOLAI JOSEPH FOUCAULT | COMITIS CONSISTORIANI. Такий самий знак відомий на одній з книжок бібліотеки Костянтина Ніколопуло в Андрицені (див. Catalogue de la bibliothèque de C.-A. Nicolopoulo à Andritsaina. – Athènes, 1987. – № 3566).

Старі шифри: II, 1; № 7; 725.

Бібліогр.: Петров (II). – С. 68; *Τσελίκας.* – Σ. 23-24.

60. Ф. 307 (Київський Михайлівський Золотоверхий монастир), 440п/1751

Мануїл Малакса. Номоканон.

Початок XVII ст. (Петров, Целікас – XVII ст.). 195 арк. (+ 187а-188а – вставні). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-2 Передмова Мануїла Малакси. Заг.: *Τοῖς ἀπανταχοῦ εὑρισκομένοις χριστωνύ / μοις λαοῖς ἱερωμένοις τε κ(α)ὶ λαοικοῖς ἐν Χ(ριστ)ῶ / χαίρειν εἰς προ / οι / μι / ον / του πα / ρον / τος / νο / μί / μου.* Поч.: *Θυσαυρὸς κεκρυμμένος...* Кін.: *...α / φξβ΄ μαρτίω ε΄* (Zacharia. Nomokanones. – S. 4-5; Δυοβουνιώτου. – Σ. 20-21).

Арк. 2зв.-16зв. Зміст. Перелічено 265 глав. Арк. 17-195зв. Глави номоканона. Без кінця. Закінчується гл. 260. Заг.: *Περὶ πῶς γράφεται τὸ διαζύγιον ὅταν / ὁ ἄνδρας κατηγορεῖ τὴν γυναίκαν του ὅτι / μοιχεύεται κ(α)ὶ δὲν τῆς τὸ αποδείξη κ(α)ὶ θέ / λει νὰ χωρισθῆ ἐξ αὐτοῦ.* Кін.: *...ἀπὸ τὴν αὐτοῦ γυνὴ τὴν ῥηθεῖσαν*[...]

2. Арк. 187а-188а зв. Молитва відпустна. Поч.: *Κύριε 'Ιησοῦ Χριστὲ ὁ θεὸς ἡμῶν υἱε καὶ λόγιε τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, ποιμὴν καὶ ἀμνὲ...* (Goar. – P. 673-674).

Папір у 4°: 195 х 150. Філіграні: якір у колі ‖ АР – тотож. див. Бріке, 555 – 1567 р., якір у колі ‖ ЗЗ під трилисником – сх. див. Хівуд, 2 – 1600 р. На вставних аркушах – три місяці – сх. див. Велков-Андреєв, 213-214 – 1661 р. 25 зошитів кватерніонів: I^4, II^8-XIV^8, XV^7, XVI^8-XXV^8. Сигнатури всередині нижнього поля перших чотирьох аркушів зошитів. При переліку пропущено цифру ς΄. Пізніший рахунок грецькою абеткою (α΄ – ω΄ + χ΄) там само. Скоропис. Чорнило чорне. 20 рядків. Поле тексту: 138 х 78.

Заставки на арк. 1, 76, 81 у вигляді плетіння виконані чорнилом і циноброю. Заголовки й ініціали кіноварні.

Оправа XVIII ст.: 205 х 153 х 43. Дошки в коричневій шкірі з золотим тисненням і з позолоченим обрізом. Позолочений шнур-закладка.

Записи. На звороті форзацу титарський запис о. Афанасія, від 25 лютого 1766 р.: *Αὕτως ὁ νομῶς / υπαρχη του / πατερ 'Αθανα / σίου του επϊ / κλϊν. Λεωντα / ρϊς τῶν ἔχο 1766 / φευρουαριου 25 / το ἐχο απο την κον / σταντηνουπολην.* На арк. 88зв. ієромонаха Серафима: *σεραφήμ υερομονάχος.*

Старий шифр: 1751.

Бібліогр.: Петров (II). – С. 140; *Τσελίκας.* – Σ. 22-23.

61. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 9

Збірник канонічний.

1612 р., квітня 8. 154 арк. (арк. 1-9зв., 12зв.-13, 16-17зв., 153-154зв. – чисті).

Зміст. 1. Арк. 10-12. Молитва відпустна. Заг.: *Εὐχὴ λεγομένη ὑπὸ ἀρχιερέως ἢ πν(ευματι)κοῦ / π(ατ)ρ(ὸ)ς ἐπὶ τοὺς μέλλοντας μεταλαβεῖν τῶν ἀχράν / των τοῦ Χ(ριστο)ῦ μυστηρίων. Τοῦ κ(υρίο)υ δεηθῶμεν.* Поч.: *Κ(ύρι)ε Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστ)ὲ ἡμῶν υἱὲ καὶ λόγιε τοῦ ζῶντος θ(εο)ῦ, ποι / μὴν καὶ ἀμνέ...* (Goar. – P. 673 -674).

2. Арк. 13зв. Взірець свідоцтва духівника про сповідь.

3. Арк. 14-15зв. Виписки з канонів. Заг.: *Νικηφόρου κωνσταντινουπόλεως.* Поч.: *Ἐὰν ἀνδρόγυνον τυχὸν ποτὲ βαπτίσουν...*

4. Арк. 18-57зв. Номоканон. Арк. 18-26зв. Частина перша. Заг.: *Νομοκάνονον σὺν θ(ε)ῷ ἁγίῳ.* Поч.: *Ὁ δεχόμενος τοὺς λογισμοὺς τῶν ἀν(θρώπ)ων...* (Павлов. – С. 83-110). Арк. 27-57зв. Частина друга. Заг.: *Νομοκάνονον ἔχον κανόν(ας) κατ'ἐπιτομὴν τῶν / ἁγίων ἀποστόλ(ων) τοῦ μ(ε)γ(ά)λ(ου) βασιλείου κ(αὶ) τῶν συνόδων.* Поч.: *Ὀχειροτονῶν παρ'ἐνορίαν...* (Там само. – С. 115-437).

5. Арк. 57зв.-112зв. Глави канонічні з Номоканона, висловів отців церкви і постанов вселенських соборів. У формі питань і відповідей. Заг.: *Κεφάλαια διάφορα ἐξ ἑτέρου νομοκανόνου κατ'ἐκλογὴν / περὶ ἱερέ(ων).* Поч.: *Ἱερεὺς ἐὰν ἐξ ἀμελεί(ας) χύση τὰ ἅγια δῶρα...*

6. Арк. 113-152зв. Відповіді св. Феодора Вальсамона, патріарха Антіохійського, на питання св. Марка, патріарха Александрійського. Заг.:

Ἐρωτήσεις τοῦ ἁγιωτ(άτου) π(ατ)ριάρ(χου) ἀλεξανδρεί(ας) κὺρ μάρκου / καὶ ἀποκρίσεις ἐπ'αὐταῖς τοῦ ἁγιωτ(άτου) π(ατ)ριάρ(χου) ἀντιοχεί(ας) κὺρ θεοδώρου τοῦ βαλσαμών. Поч.: *Ὅμ(ὲν) θεοπάτερ καὶ προφήτης δαδι(δ)...* (PG, 119. – Col. 1032-1093; 138. – Col. 952-1012; Baur, II. – P. 138).

Папір у 4°: 202 х 147. Філіграні: арк. 1-2, 154-155: Pro Patria ‖ I. HONIC | & | ZOONEN – тотож. див. Клепиков (59), 1144 – 1765 р.; арк. 3-9: M. WERNER ‖ GVD – тотож. див. Ейнедер, 1358 – 1799 рр.; арк. 10-153: якір – тотож. див. Хівуд, 2 – 1600 р.; Дианова-Костюхина, 1282 – 1610 р. 20 зошитів: I-II[4], III[7], IV-XIX[8], XX[4]. Сигнатури зошитів III-XIX (α΄-ιζ΄) в верхньому лівому куті зворотів останніх аркушів зошитів і в правому верхньому куті перших аркушів зошитів (більшість зрізані), реклама в нижньому правому куті зворотів останніх аркушів, знак † на верхніх берегах на початку і в кінці кожного зошиту. Скоропис. Чорнило чорне. 19 рядків. Поле тексту: 140 х 90.

Заставки і кінцівки на арк. 14, 18, 27, 56зв., 113 у вигляді джгутів і хвилястих ліній з рослинними елементами виконані циноброю. Заголовки та ініціали написані циноброю і чорнилом.

Оправа XVIII ст.: 208 х 150 х 25. Картон у світло-коричневій шкірі з тисненням золотом.

Записи. На арк. 113зв. запис копіїста від 8 квітня 1612 р.: *ἐν ἔτει ζρκ΄ μηνὶ ἀπριλ(ίου) η΄.* На арк. 153 взірці свідоцтв духовних отців про сповідь. Перше підписане священиком Никифором, друге незакінчено. На арк. 11-17 скрепа (зрізана на арк. 14-16): *Изъ числа книгъ / игумена Филарета / отданна /.../ 1819, 14 апреля.* На арк. 1 записи О. Веселовського 1900 р. про склад збірника.

В опису предметів старовини Кам'янець-Подільського історично-археологічного музею як Номоканон (див. бібліографію) зазначено інший рукопис XVIII ст., з іншою кількістю аркушів і пергаменними захисними аркушами з обох боків при дерев'яних дошках, який залишився в Кам'янці. А цей рукопис надійшов до музею після укладення «Описания предметов старины» Є. Сіцінського. До відділу рукописів ВБУ переданий у складі рукописів Кам'янець-Подільського краєзнавчого музею в 1932 р.

Стафі шифри і штампи: XI, 148; № 77; Греч. 26; № 46. 10; № 12393/1927 р.; 195/156. На арк. 1, 2, 11, 19, 85, 155зв. штамп: *Кам[енец]-Под[ольскій] / Ист[орико]-Археол[огическій] музей.*

Бібліогр.: Сецинский. – С. 74.

62. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 117л

Мінея на грудень.

1629 р., червня 10. 399 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1-399. Служби Мінеї на грудень. Заг.: *Μὴν δεκέμβριος· ἔχων ἡμέρας λα΄ / ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας θ΄ καὶ νύξ ὥρας ιε΄ / εἰς τὴν πρώτην τοῦ ἁγίου προφήτου / ναούμ· εἰς τὸ κ(ύρι)ε ἐκέκραξα στ(ι)χ(η)ρ(ὰ) προσόμοια.*

Папір у 4°: 201 х 154. Філіграні: три місяці ‖ літери (AZ, ZP, ZPB, PB) під квіткою – сх. див. Велков-Андреєв, 22 – 1634 р.; терези – сх. див. Дианова-Костюхина, 1283 – 1649 р.; корона – сх. там само, 570-572 – 1627, 1649 рр. 50 зошитів кватерніонів. Сигнатури всередині нижніх берегів на звороті останніх і на перших аркушах зошитів. Скоропис. Чорнило чорне. 20 рядків. Поле тексту: 145-150 х 90-95. Заставки на арк. 1, 10зв., 15зв., 42зв., 71зв., 78зв., 85, 93зв., 102зв., 110, 120зв., 132зв., 136зв., 139зв., 158, 170, 183зв., 208зв., 215зв., 235, 248зв., 267зв., 299зв., 317зв., 338зв., 345зв., 366, 373зв., 383зв., 385зв., 389зв., 398зв. у вигляді джгутів, плетіння й ламаних ліній виконані циноброю. Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 221 х 155 х 70. Дошки в коричневій шкірі з золотим тисненням.

Записи. На арк. 399 рукою копіїста дата – 1629 р., індикта 12, червня 10: *ζρλζ΄ ἰνδ(ικτιώνος) ιβ΄ ἰουνίου ι΄*. На звороті верхньої кришки, арк. 317зв., 338зв., 395зв. записи о. Христодула, священика Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви. На арк. 395зв. від 4 липня 1686 р.: *Ηγοραστη παρ εμου χριστοδουλου ηερεος / κ(α)ι αφηερωθη ης την εκλισηα μου ης τον αρ / χαγγελον κ(α)ι οπηος ταποξενοση να εχη την / καταρα μου 1686 ιωουλιου 4.*

Надійшов до ЦАМ, потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 714.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г.// Тр. КДА. – 1884. – № 11 – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 69; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 391; *Лебедев.* – С. 50-51.

63. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 374л

Матфей Властар. Синтагма.

Друга половина XVII ст. (Дмитрієвський, Лебедєв, Целікас – XVII ст.). 72 арк. (+ арк. I-III). В оправі.

Зміст. Арк. 1-3. Передмова. Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογϊωτάτου, καὶ τιμιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις / κυρίου ματθαίου τοῦ βλαστάρη, ἔκθεσις συνοπτεικὴ τῶν θεί(ων) / καὶ ἱερῶν συνοδικῶν κανόνων, καὶ τῶν ἐπιτούτις πολιτικ(ῶν) / νόμων κατὰ ἀλφάβητον. Πρόλογος.* Поч.: *Τὸ τῶν ἱερῶν καὶ θείων χρῆμα κανόνων...* (Σύνταγμα. – Σ. 1-6).

Арк. 4-8. Зміст. Заг.: *Ματθαῖος οἰκτρὸς ἐν μοναστaῖς / καὶ θύτης, πίνακα τοῦτον ὠρ / γάνωσε κανόνων* (Ibid. – Σ. 31-45).

Арк. 8-63зв. Пролог і виклад канонів. Частини А – Δ. Аркуші переплутані. Без кінця. Поч.: *Τὰς τῶν ἱερῶν τοίνυν ὑποθέσεις / κανόνων...* Кін.: *...ὡς δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ φονέ(ως) λογιστέον*[...] (Στοιχ. Δ, κεφ. θ΄, Βασ. λβ΄, να΄, ibid. – Σ. 46-234).

Арк. 64-72. Статті про канони св. апостолів та ін. Поч.: *Πρῶτοι τοίνυν οἱ ἐπ'ὀνόματι...* Останній заголовок: *Ἕτερον περὶ νόμου.* Поч.: *Νόμος ἐστὶ κοινὸν παράγγελμα...* Кін.: *...οὔτε συνήθεια βεβαιοῖ* (Ibid. – Σ. 6-30. Див. також PG, 144. – Col. 997-1236).

Папір у 2°: 305 х 200. Філіграні: літери VGVG над гербом – тотож. див. Дианова-Костюхина, 269 – 1681 р. Скоропис. Чорнило коричневе. 33-34 рядків. Поле тексту: 222 х 235.

Заголовок зеленою фарбою. Ініціали кіноварні. На звороті верхньої кришки оправи наклеєна гравюра кінця XVII ст. – вершник у рамці рослинного орнаменту (тло зеленою і червоною фарбою).

Оправа первісна: 313 х 200 х 25. Картон у коричневій шкірі з тисненням золотом. Зав'язки.

Записи. На арк. 1зв. титарський запис Фоми Фемеліса від 25 квітня 1771 р.: *1771 απρηλιου 25 το παρον το αγορασεν ο κηρ / θεμελης θομας να εβρησκετε ις την εκλησιαν.*

Старий шифр: *Муз. Рук. 716.*

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 92-97. *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 395; *Лебедев.* – С. 147-148; *Τσελίκας.* – Σ. 23.

64. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 390п/2

Псалми.

Друга половина XVII ст. 14 арк.

Зміст. Вибрані вірші псалмів до семи свят. Заголовки не проставлені. Без початку і кінця. Поч.: *καὶ κατὰ κυριεύσαι ἀπὸ θαλα / σσης ἕως θαλάσσης...* (LXXI, 6). Кін.: *...τὸν ἀαρῶν τὸν ἅγιον κ(ύριο)ν...* (CV, 17).

Папір у 8°: 161 х 113. Філіграні: три місяці – тотож. див. Велков-Андреєв, 196 – 1657 р. Скоропис. Чорнило коричневе. 17-18 рядків. Поле тексту: 110-130 х 85.

Заставки на арк. 41зв., 43зв., 45зв., 47зв., 49, 51, 52-52зв. у вигляді джгутів і плетіння виконані чорнилом, циноброю та світло-коричневою фарбою. Ініціали кіноварні.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна у складі рук. ф. 301, 390п/1.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 372; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

65. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 78л

Октоїх нотний.

1671 р., липня 28. 271 арк. (арк. 1'-18'зв., 269-271зв. – чисті). В оправі. Копіїст Хрисаф, протопсалт.

Зміст. 1. Арк. 1-71зв. Κεκραγάριον восьми гласів. Без початку.

2. Арк. 71зв.-74. *Πολύέλεος ἡμέτερος συνοπτικός, ὅσ / τις ψάλλεται εἰς δόξαν τῆς ὑπερφώτου τριάδος* [ἦχος α΄]. *Δουλοι κυριον...*

3. Арк. 74-79зв. *Στίχος πάνυ ἔντεχνος, καὶ καλοφωνηκότα / τος, ποίημα κὺρ κωνσταντίνου τοῦ μαγουλά* [ἦχος α΄]. *Αστραπας...*

4. Арк. 79зв.-84зв. *Ὕμνος τοῦ ἐν τριάδι ὑμνουμένου θ(εο)ῦ, πατρὸς, υἱ / οῦ καὶ πνεύματος ἁγίου, οἱ μ(ὲν) λόγοι τοῦ προφήτου δαβίδ* [ἦχος α΄]. *Πασα πνοη...*

5. Арк. 84зв.-86зв. *Θ(εο)τόκ(ιο)ν ποίημα κὺρ μανουὴλ τοῦ χρυσάφη, καὶ / λαμπαδαρίου ὅπερ ψάλλεται εἰς τ(ὴν) ἐννάτ(ην)* [ἦχος πλ. α΄].

6. Арк. 86зв.-88. *Θ(εοτό)κ(ιο)ν πάνυ ἔντεχνον καὶ ὀκτάηχον, ποίημα / κὺρ κωνσταντίνου τοῦ ἐξαγχιάλου* [ἦχος πλ. α΄]. *Την οντως θεοτοκον...*

7. Арк. 89-99. *Ἀρκτέον καὶ τῶν ια΄ ἐωθινῶν, οἱ μὲν λόγοι / λέοντος τοῦ σοφοῦ, τὸ δὲ μέλος κὺρ ἰω(άνν)ου τοῦ γλυκέως* [ἦχος πλ. α΄]. *Δοξα πατρι και υιω...*

8. Арк. 100-109зв. *Δοξολογία ποίημα κὺρ μελχισεδέκ ῥεδαι / στοῦ, καὶ διδάσκαλος τοῦ ἐμοῦ διδασκάλου γεωργίου* [ἦχος πλ. α΄]. *Δοξα τω δειξαντι το φως...*

9. Арк. 109зв.-114. *Ἕτε(ρον) ἡμέτ(ερον) πολυχρόνιον, εἰς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ / πανιεροτάτου καὶ λογιοτάτου μ(ητ)ροπολλίτου κὺ(ρ) νεοφήτου* [ἦχος πλ. α΄]. *Πολυχρονιον ποιησας...*

10. Арк. 114зв.-117. *Ἀρκταῖον ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία, τοῦ ἐν ἁγίοις / π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἰω(άνν)ου τοῦ χρυσοστόμου* [ἦχος β΄]. *Αγιος ο θεος...*

11. Арк. 117-129. *Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν ἡμετέρων κατ᾽ἦ / χον χερουβικῶν ὕμνων* [ἦχος α΄]. *Οι τα χερουβιμ...*

12. Арк. 129зв.-138зв. *Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν κατ᾽ἤχων ἡμετέ / ρων κοινωνικῶν ὕμνων* [ἦχος α΄]. *Αινειτε τον κυριον...*

13. Арк. 139-144. *Ἀρκταῖον ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία τοῦ / ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν βασιλείου τοῦ μεγάλου* [ἦχος β΄]. *Αγιος ο κυριος Σαβαωθ...*

14. Арк. 144-156зв. *Τὸ παρὸν ψάλλε(ται) τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ πέμπτῃ / ἕνεκεν χερουβικοῦ καὶ κοινωνικοῦ* [ἦχος πλ. α΄]. *Τον δειπνον σου...*

15. Арк. 156зв.-162. *Ἀρκταῖον τινῶν θεοτοκί(ων) ἐκ τῶν παλαιῶν τὸ παρὸν / δὲ ποίημα κὺρ ἰω(άνν)ου τοῦ κλαδᾶ καὶ λαμπαδαρίου* [ἦχος α΄]. *Τη αειπαρθενω...*

16. Арк. 162-183зв. *Ἀρκταῖον καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων μαθημάτων / τριαδικῶν τε καὶ θεοτοκίων* [ἦχος α΄]. *Τον πατερα προσκυνησωμεν...*

17. Арк. 184-187. *Ἐγκώμιον ἡμέτ(ερον) γράμματά τε καὶ μέλος, εἰς / τ(ὴν) ἑορτὴν τῶν ταξιαρχῶν μιχαὴλ καὶ γαβριὴλ* [ἦχος α΄ δ΄φωνος]. *Πυρι μορφος...*

18. Арк. 187-191зв. *Ἕτ(ερον) ἡμέτ(ερον) μάθημα τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν νικολάου ἀρχι / επισκόπου μύρων τῆς λυκί(ας) τοῦ θαυματουργοῦ* [ἦχος πλ. α΄]. *Νεος αβρααμ...*

19. Арк. 191зв.-202. *Μάθημα κὺρ ἰω(άνν)ου τοῦ κουκουζέλους, εἰς τὰ γενέθλια / τοῦ κ(υρίο)υ καὶ θεοῦ καὶ σωτήρος ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ* [ἦχος βαρὺς τετράφωνος]. *Δοξα εν υψιστοις...* та на інші свята.

20. Арк. 202-204зв. *Ἀρχὴ σὺν θ(ε)ῷ ἁγίῳ καὶ ἀκολουθία τῆς ἀ / καθίστου, ἤτοι, τῆς ὑπεράγί(ας) θεοτόκου* [ἦχος πλ. δ΄]. *Θεος κυριος...*

21. Арк. 204зв.-208зв. *Θ(εοτό)κοιον πάνυ ἔντεχνον καὶ ὠφέλιμον ποίημα / κὺρ ἰω(άνν)ου λαμπαδαρίου τοῦ κλαδᾷ* [ἦχος πλ. δ΄]. *Τη υπερμαχω...*

22. Арк. 208зв.-213зв. *Τὸ παρὸν ἰδιόμελον ψάλλε(ται) τῇ ἁγία καὶ μεγά / λη κυριακῇ τοῦ πάσχα τῆς λαμπροφόρου ἀναστάσεως* [ἦχος πλ. α΄]. *Αναστασεως ημερα...*

23. Арк. 213зв.-216. *Ἕτ(ερον) ἡμέτ(ερον) μάθημα πανηγυρικόν εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, / ὅπερ ἐποιήθη δι᾽αἰτήσεως καὶ μίζονως ἐπιμελεί(ας), / τοῦ μακαριωτάτου, ἁγιωτάτου τε καὶ σοφωτάτου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ π(ατ)ριάρχου, κυρίου κὺρ νεκταρίου ιεροσολύμων* [ἦχος α΄δ΄φωνος].

24. Арк. 216-218зв. *Ἕτ(ερον) ἡμέτ(ερον) μάθημα ὀργανικόν εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν, / ὅπερ καὶ αὐτὸ γέγονε δι᾽αἰτήσεως τοῦ αὐτοῦ / μακαριωτάτου, ἁγιωτάτου τε, καὶ σοφωτάτου / π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ π(ατ)ριάρχου, κυρίου κὺρ νεκτα / ρίου ιεροσολύμων, ψάλλε(ται) δὲ, ἔνδον τοῦ / ἁγίου καὶ ζωοδόχου τάφου ὅταν ἐνδύνουσι τὸν π(ατ)ριάρχ(ην)* [ἦχος δ΄]. *Φως ζωηφορος...*

25. Арк. 218зв.-221. *Ἐγκώμιον ἡμέτ(ερον) γράμματά τε καὶ μέλος, εἰς τιμὴν / καὶ δόξαν τοῦ αὐτοῦ μακαριωτάτου ἁγιωτάτου τε / καὶ σοφωτάτου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν καὶ π(ατ)ριάρχου κυ / ρίου κὺρ νεκταρίου ιεροσολύμων* [ἦχος α΄]. *Δευτε χριστοφοροι...*

26. Арк. 221-224зв. *Ἐγκώμιον ἡμέτ(ερον) γράμματά τε καὶ μέλος, εἰς τὸν τετρα[φι] / μεγαλομάρτυρα γεώργιον τὸν τροπαιοφόρον* [ἦχος α΄δ΄φωνος]. *Δευτε φιλοθεαμονες...*

27. Арк. 224зв.-229. *Ἕτερον ἡμέτερον μάθημα εἰς τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ φίλου ἐπιστηθίου παρθένου ἰωάννου τοῦ θεολόγου* [ἦχος α΄]. *Ποταμοι θεολογιας...*

28. Арк. 229-232зв. *Κράτημα ἐθνηκόν τὸ καλούμενον, νάϊ, ὅπερ ἐποιή / θη παρὰ κὺρ θεοφάνους π(ατ)ριάρχου τοῦ καρύκη* [ἦχος α΄].

29. Арк. 232зв.-236зв. *Τὸ παρὸν μετευλήθη ἐκ τῆς σύρυγγος, ι πὰρ / ισμαϊλητῶν λέγε(ται) μουσχάλη, κὺρ ἀρσενίου τοῦ μικροῦ* [ἦχος πλ. α΄].

30. Арк. 237-244. *Ἄμωμος, ψαλλώμενος εἰς τοὺς κοιμηθέντας εὐ / σεβοῖς καὶ ὀρθωδόξοις χριστιανοῖς, καλωπισμός ἡμέτερος* [ἦχος β΄]. *Αμωμοι...*

31. Арк. 244зв.-247зв. *Μάθημα κατανυκτικὸν ποίημα κὺρ ἰω(άνν)ου τοῦ λαμ / παδαρίου καὶ κλαδᾷ, ψαλλόμενον εἰς κοιμηθέντ(ας)* [ἦχος πλ. α΄]. *Ανθρωπε θρυνησον...*

32. Арк. 249-254зв. *Τροπάρια, ψαλλόμενα εἰς τὰς ὥρας τῆς / χ(ριστο)ῦ γεννήσεως, ποίημα τοῦ ἁγίου σωφρονίου / π(ατ)ριάρχου ιεροσολύμων, ὥρα α΄* [ἦχος πλ. δ΄]. *Βηθλεεμ ετοιμαζου...*

33. Арк. 254зв. *Τὸ παρὸν ψάλλεται εἰς τὸν μέγαν / ἁγισμὸν τῶν ἁγίων θεοφανίων.*

34. Арк. 255-255зв. *Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς ὥρας τῶν ἁγίων θεοφανίων* [ἦχος πλ. δ΄].

35. Арк. 256-257. *Ἕτερον πασαπνοάριον τονισθὲν παρὰ κὺρ / μπαλασίου ἱερέως καὶ νομοφύλακος τῆς μεγάλης / ἐκκλησίας* [ἦχος α΄]. *Πασα πνοη...*

36. Арк. 257зв.-258. *Ἕτερον κλαυθμηρον ἡμετέρου διδασκάλου / κὺρ δαμιανοῦ βατοπεδηνοῦ* [ἦχος πλ. α΄]. *Πασα πνοη...*

37. Арк. 258зв.-259. *Μπαλασίου ἱερέως* [ἦχος πρωτόβαρυς].

38. Арк. 259зв.-261зв. *Τοῦ κὺρ χρυσάφου* [ἦχος πλ. δ΄]. *Μακαριοι ους εξελεξω...*

39. Арк. 261зв.-265зв. *Γερμανοῦ (τῶν) πατρῶν. Αινειτε τον κυριον...*

40. Арк. 265зв.-267. *Τοῦ εὐλαβεστάτου ἱερέως κὺρ / μπαλασίου κ(α)ὶ νομοφύλακος* [ἦχος πλ. α΄]. *Αινειτε τον κυριον...*

41. Арк. 267зв.-268зв. *Χερουβικὸν ποίημα κὺρ θεοφάνους τοῦ καρύκος.* [ἦχος πλ. α΄]. *Οι τα χερουβιμ...* Без кінця.

Папір у 4°: 185 х 137. Філіграні: на вставних аркушах – Pro Patria | АГ | вензель – тотож. див. Участкіна, 707 – 1786 р.; Клепиков (59), 20 – 1762-1763 рр.; трищогловий корабель || ДЗ – тотож. див. Участкіна, 776 – 1781 р.; арк. 19-268: корона з літерами DR | шестикутна зірка | півмісяць – сх. див. Хівуд, 1132-1133 – 1610 р., початок XVII ст.; Дианова-Костюхина, 572 – 1649 р. 34 зошити: I^{8}-XXXI^{8}, XXXII^{4}, XXXIII^{10}, XXXIV^{6}. Скоропис. Чорнило коричневе. Нотація циноброю і чорнилом. 24-25 рядків. Поле тексту: 135 х 75-80.

Заставки плетінчасті на арк. 7зв., 16зв., 25зв., 35зв., 46зв., 55зв., 63зв., 71зв., 74, 79зв., 84зв., 86зв., 89, 100, 109зв., 114-114зв., 117, 129зв., 139, 144, 156зв., 162, 184, 191зв., 202, 204зв., 208зв., 213зв., 216, 218зв., 221, 224зв., 229, 232зв., 237, 244зв., 249, 255 виконані чорнилом і циноброю. Заголовки і фігурні ініціали зі стилізованими завитками написані циноброю. На арк. 1' чорнилом виконано зображення поганського ідола, покритого знаками.

Оправа XVIII ст.: 201 х 145 х 45. Картон (аркуші друкованого тексту латинською та італійською мовами) в коричневій шкірі з тисненням золотом. Нижня кришка підклеєна фрагментом аркуша XVIII ст. російською мовою.

Записи. На арк. 248-248зв. запис копіїста протопсалта Хрисафа про завершення рукопису, виготовленого на замовлення ієродиякона Христофора за часів Діонісія, патріарха Константинопольського, від 18 липня 1681 р.: *Εἴληφε τέλος ἡ παροῦσα ἀσματομεληῤῥυτόφθογγος / βίβλος ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν τῆς κοσμοποιϊας ζροθ΄, / ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομί(ας) τοῦ κ(υρίο)υ καὶ θ(εο)ῦ καὶ / σωτήρος ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ αχοα΄ ἰουλλίῳ ιη΄, ἰν(δικτιώνος) θ΄. / Ἐτελειόθη οὖν, διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου καὶ μίζω / νος ἐπιμελεῖ(ας) τοῦ ἐν ἱεροδιακόνοις προσκυνητοῦ τε / τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου τάφου, κυρὶου κυρὶου χριστοφόρου, / καὶ ἀρχιδιακόνου τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) ἐν τῇ με / γίστῃ ἐξουσία τοῦ παναγιωτάτου λογιωτάτου τε, / καὶ οἰκουμενίκου π(ατ)ριάρχου κυρίου κυρίου διονυσίου / τοῦ κωνσταντινοπολίτου ὑπάρχοντος γέννημα / καὶ θρέμμα τῆς περιφήμου χώρας τρινόβου / τῆς οὔσης πλησίον μητροπόλεως λαρίσσης. Ἐγρά / φη δὲ καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου, / καὶ ἀμαθοῦς ἁμαρτωλοῦ τε ὑπὲρ πάντας χρυσά / φου, δῆθεν καὶ πρωτοψάλτου τῆς τοῦ χριστοῦ / μεγάλης ἐκκλησί(ας), οὐ μέντοι κατὰ το κείμενον / τῶν παλαιῶν ἐκτονισθεῖσα, ἀλλ' ἐν καινῷ τινί / καλλωπισμῷ καὶ μεληῤῥυτοφθόγγοις νεοφανέσι / θέσεσι, καθάπερ τὰ νῦν ἀσματολογεῖται τοῖς με / λωδοῦσιν ἐν κωνστα[ντι]νουπόλει. Τοῦτο*

τοίνυν, ὅσον / τὸ κατεμέ ἐφικτόν παρ 'ἐμαυτοῦ γέγονε, κατὰ τὴν / ἣν παρέλαβον εἰσήγησιν, παρὰ τοῦ ἐμοῦ διδασ / κάλου κυρίου κὺρ γεωργίου τοῦ ῥαιδεστινοῦ καὶ πρω // τοψάλτου τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) ἐκτεθηκῶς καὶ / τονῆσας, τοῖς δὲ τελειοτέροις ἐμπειροτέροιτε, καὶ πολυ / μαθεστέροις, ἐκκείσθω, τῶν μὲν ἀποδεομένῶν εἰς / ἀναπλήρωσιν, τῶν δὲ οὐκ ὀρθῶς προβάντων εἰς ἐ / πανόρθωσιν. "Οσοι δὲ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδό / ξων χριστιανῶν τοῦ γένους τῶν γκραικῶν, καὶ τῆς / ἀφ 'ἑλλάδος ῥιζουχί(ας), ἐντυγχάνοντες τῷ μικρῷ πο / νήματι τούτω, ἀσματομελοδεῖτε καὶ ψάλλοντες, / αἰνεῖτε θ(εὸ)ν τὸν ἐν ὑψίστοις, εἰς ὕμνον καὶ δοξολο / γίαν τῆς τρισηλίου καὶ τρισακτίνου αὐτοῦ θεότητος / ἀσματοφωνίαις ἐπιμελούμενοι, μέμνησθε / κἀμοῦ τοῦ εὐτελοῦς συγγραφέως καὶ ἁμαρτωλοῦ / διὰ τὸν κ(ύριο)ν ὅπως ἔξωμεν ἅμα παρὰ θ(εο)ῦ τὸν / μισθὸν, ὑπὲρ τῆς ὑπὲρ ἀλλήλων πρὸς αὐτὸν / ἐντεύξεως, καὶ ἀξιωθείοιμεν ἐν τῇ δευτέρα πα / ρουσία καὶ φρικτῇ ἡμέρα τῆς κρίσεως, τῆς δεξιᾶς / μερίδος τοῦ ἀπροσωπολήπτου καὶ ἀδικάστου / δικαίου κριτοῦ, τοῦ γλυκυτάτου ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ τοῦ θεοῦ / ἡμῶν, ἀμὴν. Ὁ δὲ βουληθῆς πλεονέκτῳ καὶ κλο / πίμῳ χειρὶ καθαρπᾶσαι καὶ ἀποστερῆσαι / ἔχοι τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἡ μερὶς / αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου ἰοῦδα καὶ τῶν σταυροσάν / των τὸν κ(ύριο)ν, καὶ ἔχοι τὸν θ(εὸ)ν καὶ τούς ἁγίους αὐτοῦ ἀ / γγέλους πολεμίους αὐτῷ ἐν ἡμέρα τῆς κρίσεως ἀμην.

На арк. 192зв. титарський запис Марка: *ἐτοῦτο τω / χαριτι υνε / τοῦ μαρκοὺ.*

На арк. 248зв.-249 титарський запис митрополита Стефана Яворського (?) про отримання книги в дар від Діонісія, патріарха Константинопольського: *Ἐδόθη μοι, παρὰ τοῦ παναγιώτατάτου (καὶ) λο / γιώτατου, καὶ οἰκουμένικοῦ π(ατ)ριάρχου / κυρίου κυρίου κὺρ διονισίου τοῦ βιζάντοῦ // τῶ ἡμέρω στέφάνω, τῶ ἐκ τῆς ρόσι(ας) / ἡ τῆς τῶ ἀναγνώσι ἀς εὔχαιται ὑπε / ρ εμοῦ, ὁμοῦ τῆς τῶ ἀναγνώση ἀς εὐ / ρὴ τᾶς ὑπερ οἰμῶν παντῶν ἀμὴν.*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 715.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 78-83; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 392-394; *Лебедев.* – С. 33-34; *Чернухін.* Колофони. – С. 30-43.

66. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 10

Збірник канонічний.

1672 р. 174 арк. (арк. 116зв., 174зв. – чисті). В оправі. Копіїст ієромонах Порфирій.

Зміст. 1. Арк. 1-1зв. Молитва. Заг.: *Εὐχὴ εἰς τὸ εὐλογήσαι τὰ βάϊα τῇ κ(υριακῇ) / τῶν βαΐων. Τοῦ κυρίου δεηθώμεν.* Поч.: *Κύριε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐπὶ / τῶν χερουβίμ...* (Goar. – P. 744).

2. Арк. 2-35зв. Номоканон. Арк. 2-17зв. Зміст номоканона. 211 глав. Заг.: *Πίναξ ἀκριβὴς τοῦ παρόν / τος νομοκάνονος.* Арк. 18-35зв. Номоканон. Заг.: *Νομοκάνονον πάνυ πλουσιώτατον, / νουθέσιον εἰς πν(ευματ)ικὸν καὶ ἀσφάλεια.* Поч.: *Ὁ πν(ευματ)ικὸς ὀφείλει εἶναι τύπος / ἀγαθὸς...* (Павлов. – С. 83-110).

3. Арк. 35зв.-166. Номоканон. 228 глав. Заг.: *Κανόνες συνοδικοὶ κ(αὶ) ἀποστολι / κοὶ κ(αὶ) τοῦ μεγάλου βασιλείου, κ(αὶ) ἑτέρ(ων) / ἁγί(ων) νεωστὶ διορθωθέντες κ(αὶ) / συντεθέντες κ(α)τ(ὰ) τάξιν διὰ τὸ ἀσύγ / χιστον.* Поч.: *Πρώτον μὲν οὖν δεῖ περὶ πν(ευματ)ικῶν / εἰπεῖν...*

4. Арк. 167-174. З повчань святих отців про причастя. Заг.: *Διήγησις τῶν ἁγίων π(ατέ)ρων πο / λλὰ ὠφέλημος περὶ τ(ῆς) θεί(ας) κοινωνί(ας).* Поч.: *Τὶς τῶν ἁγίων π(ατέ)ρων ἅγιος κ(αὶ) διο / ρατικὸς ὤν, παρακάλει τ(ὸν) θ(εὸν) λέγ(ων) / κ(ύρι)ε ἀξίωσόν με τ(ὸν) ἁμαρτω / λὸν...*

Папір у 8°: 149 х 105. Філіграні: корона | зірка | півмісяць || літери zв під квіткою – подіб. див. Дианова-Костюхина, 570-571, 572, 574 – 1627, 1649, 1686 рр. 22 зошити кватерніонів, IX-й зошит без двох аркушів. Сигнатури і знак † на верхніх берегах перших і на зворотах останніх аркушів, кустоди на нижніх берегах в кінці кожного зошиту перпендикулярно до тексту. Скоропис. Чорнило коричневе. 14 рядків. Поле тексту: 105 х 70.

Заставки у вигляді джгутів і плетінки на арк. 2, 18, 30, 35 зв. виконані коричневим і червоним чорнилом. Заголовки, позначення глав, ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 158 х 105 х 36. Дошки в чорній шкірі з тисненням.

Записи. Копіїста, ієромонаха Порфирія, на арк. 166 про завершення рукопису 1672 р.: *Ἐτελειώθη τὸ παρὸν νομοκά / νον κ(α)τ(ὰ) χ(ρόνο)ν ζρπ΄ ὑπαρχει δὲ / κτῆμα πορφυρίου ἱερο(μον)άχ(ου).*

На арк. 2 титарський запис Ігнатія: *κ(αὶ) ἡ παροῦσα δέλτος κτῆμα κὺρ Ἰγνατίου.* На арк. 174зв. затертий титарський запис: καὶ *τό δὲ [...] ὑπάρχει.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Греч. № 6; Z 4576; № 5 (на наклейці).

67. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 79л

Октоїх нотний.

1770 – 80-і роки XVII ст. (Дмитрієвський – XVIII-XIX ст., Лебедєв – 1690-і рр). 156 арк. (арк. 1-6, 146-156 – вставні; арк. 2зв.-6зв., 145зв.-146, 148-156зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-1зв. Нотатка з теорії музики. Без кінця. Поч.: *Ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ σύστημα πάτων τῶν / σημαδίων τῆς μουσικῆς τέχνης...* Кін.: *...τὸ ἀλλαφρόν καὶ ἡ χαμηλή.*

Арк. 2. Виписка з служби шостої години в Страсну П'ятницю. Поч.: *Σύμερον κρεμᾶται ἐπὶ / ξύλου...*

Арк. 7-142зв. Κεκραγάριον восьми гласів. Без початку і кінця. Арк. 143-143зв. *Τῆς λαμπρᾶς. Δοξα πατρι και υιω...*

Арк. 143зв.-145. *Τῆ ἁγία καὶ μεγάλη β΄ εν τὸ ὄρ / θρω μετὰ τ(ὸν) εξαψαλμον τό αλληλούια.*

Арк. 146зв.-147зв. Без заголовку. «Господи воззвах» і «Да исправиться молитва моя» на нотах. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

Папір у 8°: 145 х 95. Філіграні: на арк. 1-14, 95-145 герб Амстердама – сх. див. Черчілль, 13 – 1675 р., Дианова-Костюхина, 139 – 1679-1695 рр.; арк. 16-38: голова шута – сх. див. Хівуд, 2026 – 1680 р., Дианова- Костюхина, 349 – 1663 р.; арк. 34-94: герб семи провінцій – сх. див. Черчілль, 113 – 1675 р. Скоропис. Чорнило коричневе і червоне. 18 рядків. Поле тексту: 100 х 50.

Заставки у вигляді плетіння і раслинного орнаменту на арк. 23, 40 виконані чорнилом і циноброю. Заголовки та ініціали зі стилізованою гілкою киноварні.

Оправа XVIII ст.: 150 х 95 х 33. Картон у коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 27зв. витерто титарський (?) запис. На арк. 145 зв. залишки запису: *ἑτούτη ψαλτηκη ὑπάρχει / καὶ εὑρίσκεται* [...] *ου.*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 723.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 84-85; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 394; *Лебедев.* – С. 34.

68. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 390п/1

Богослужбовий збірник.

Кінець XVII ст. (Петров – XV ст., Фонкич – XVII ст.). 39 арк. (+ арк. I-XI). В оправі.

Зміст. Арк. 1-34зв. Вибрані псалми на двунадесяті, великі та інші церковні свята. Проставлені заголовки на 21 свято. Без початку. Поч.: *Σῶσον ὁ θ(εὸ)ς τὸν λαὸν σου κ(α)ὶ εὐλόγη / σον τ(ὴν) κληρονομείαν σου.* Первое Заг.: *Εἰς τὸν ἅγϊον ἰωάνην, τὸν θεολό / γον κ(α)ὶ εἰ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους δόξαν θεοῦ ἀλληλοούια.*

Арк. 34зв.-39зв. Величання господських свят. Заг.: *Μεγαλυνάρια ψαλλόμενα / κατὰ τάξιν, εἰς τὰς δεσποτικὰς / ἑορτὰς, εἰς τὴν ἑνατην ωδήν. / Μὴν νοεμβρίω κα΄ εἰς τὴν / εἴσοδον.* Поч.: *Μεγάλυνον ψυχή μου τῆς τρισυπο / στάτου...* Кін.: *...ὁ σος υἱὸς ἀνέστη, τριήμερὸς ἐκ τάφου* [...]

На аркушах (100 х 150) з оправи: арк. I-V. Фрагменти листів італійською мовою. Скоропис двох почерків XVII ст.; арк. VI-X. Фрагменти Псалтиря. Грецький мінускул кінця XVI ст. Чорнило коричневе. 16-20 рядків;

на арк. XI монограми циноброю і, можливо, записи переписувача, але нерозбірливо.

Папір у 8°: 162 х 112. Філіграні: корона і літери С і DEN в рамці і виноградна гілка – сх. див. Хівуд, 2368 – 1700 р.; Дианова-Костюхина, 111 – 1686 р. П'ять зошитів кватерніонів. У першому зошиті бракує одного аркуша. Сигнатури в правому нижньому куті зворотів останніх аркушів і в верхньому лівому куті перших аркушів зошитів. Скоропис. Чорнило чорне. 15-16 рядків. Поле тексту: 135 х 90.

Заставки плетінчасті на арк. 1, 2зв., 4, 5зв., 7, 9, 10зв., 12зв., 14, 15зв., 17, 18зв., 20, 21зв.-22, 24зв., 25зв., 27зв., 29, 31, 32зв., 34зв.-35, 36, 37, 38, 39зв. виконані чорнилом і циноброю. Заголовки і контурні ініціали написані циноброю.

Оправа первісна: 163 х 111 х 17. Картон (аркуші старих рукописів) в коричневій шкірі з тисненням. Зав'язки обірвані, верхня кришка без картону. Оправа знята, можливо, з іншого рукопису XVII ст.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 8. 31.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 372; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

69. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Історично-філологічного інституту кн. Безбородька в Ніжині), 87

Стихирар нотний.

Кінець XVII ст. (Сперанський – XIX ст.). 227 арк. (арк. 102зв.-103зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-99зв., 104-201зв., 207-226зв. Стихири Мінеї березня – серпня. Без початку й кінця. Поч.: *ἦχος πλ. α΄. Φαλαγγα θεοστειφη...*

Арк. 99зв.-102. *Μάθημ(α) εἰς τ(ὴν) αὐτ(ὴν) ἑορτ(ὴν) τ(ῶν) ἁγί(ων) ἀπ(ο)στόλ(ων) ποίημ(α) / κυρ(ίου) χρυσάφ(ου) πρωτ(ο)ψάλτ(ου) τ(ῆς) μεγάλης ἐκκλησί(ας). ἦχος πλ. α΄. Μακαριον σε το γλυκυτατον στομα...*

Арк. 202-207зв. *Μάθημα παρακλητικ(ὸν) εἰς δόξολογί(αν) / τ(ῆς) ὑπερφώτου σοφί(ας) ἤτοι τοῦ υἱοῦ κ(α)ὶ λόγ(ου) τοῦ θ(εο)ῦ ἁγίου δε κ(α)ὶ εἰς τ(ὴν) κοίμησ(ιν) τ(ῆς) θ(εοτό)κου καὶ ἀεῖ / παρθένου μαρί(ας) ποί(η)μ(α) κυρ(ίου) χρυσάφ(ου) (πρωτο)ψάλ(του). ἦχος α΄. Ητι η δημιουργια...*

Папір у 8°: 137 х 96. Філіграні: три капелюхи ‖ літери AC, GM | Z під трилисником – сх. див. Хівуд, 2596, 2598 – 1685, 1694 рр.; герб. 30 зошитів: I^7, II^8-XIV^8, XV^6, XVI^8-XXI^8, XXII^6-XXIII^6, XXIV^8, XXV^{10}, XXVI^8-XXIX^8, XXX^2. Скоропис. Чорнило коричневе і червоне. 20 рядків. Поле тексту: 100 х 60.

Заставки плетінчасті на арк. 29зв., 46зв., 61, 104, 165зв. виконані циноброю і чорнилом. Ініціали контурні кіноварні, рослинного орнаменту.

Оправа XVIII ст.: 142 х 97 х 31. Картон у світло-коричневій шкірі з тисненням золотом.

Записи. На вільному аркуші форзацу титарський запис М.І. Кумандроса: *Νικόλαος Ἰωάννου Κούμανδρος.* На зв.: *Пожертвована воспитан / никомъ 3-го класса Нѣжин / ской гимназіи Иваномъ Воробьевимъ, 1875-ого года 13-го февраля.* На арк. 227зв. олівцем: *abracadabra* та ін. проби пера, там само рукою М. Сперанського: *227 л. 1899 г.*

Старі шифри і штампи: 3325/1875; A19-1 / 3325; 33. 3. На форзаці штамп бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька й етикетка Рукописного відділу бібліотеки.

Бібліогр.: Сперанский (I). – С. 122.

70. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 21/1

Антоній Мелісса. Сентенції.

Св. Максим Сповідник. Глави богословські. Про любов.

Кінець XVII ст. (Целікас – кінець XVII ст.). 218 арк. (+ арк. 1'-24' з оправи; арк. 4'-4'зв., 5'-5'зв., 7'-7'зв., 9'-11'зв., 14'-14'зв., 16', 23'-24'зв., арк. 218зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-7зв. Зміст. Без кінця. Перелічено твори Фокиліда і Піфагора, відсутні в рукопису: *Ποίημα φωκυλίδου νουθετικόν - λόγος - α φύλλα α / Χρυσά ἔπη τοῦ πυθαγόρου - λόγ. β φύλλα ιβ / Ξύησις τοῦ φωκιλίδου - φυλ ιζ / Ξύησις τῶν χρυσῶν ἐπῶν του πυθαγόρου - φυλ κθ,* 75 глав «Сентенцій» Антонія Мелісси і 52 заголовки «Глав богословських» св. Максима Сповідника.

2. Арк. 8-163зв. Антоній Мелісса. Сентенції. Заг.: *Περὶ πίστεως καὶ εὐσεβείας εἰς θεὸν.* Арк. 8-94. Книга перша. 75 глав. Арк. 94-163зв. Книга друга. 92 глави. Текст рукопису значно відрізняється від виданого в PG.

3. Арк. 164-186. Св. Максим Сповідник. Глави богословські. 52 глави. Заг.: *Ἀββᾶ μαξίμου τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος. Περὶ βίου ἀρετῆς καὶ κακίας.* Поч.: *Ὃς καταφρονεῖ πράγματος...* Текст рукопису скорочено порівняно до виданого в PG, 91. – Col. 721-1017.

4. Арк. 186зв.-215зв. Св. Максим Сповідник. Глави про любов. Заг.: *Πρώτη ἑκατοντάς τῶν περὶ ἀγάπης κεφαλαίων / τοῦ ἁγίου μαξίμου.* Поч.: *Ἀγάπη μέν ἐστὶ...* (PG, 90. – Col. 961-1072; Baur, I. – P. 4).

5. Арк. 215зв.-217зв. Моралі басен Езопа. Заг.: Ἐπιμύθια τοῦ αἰσώπου. Поч.: *Οἱ φιλίαν παρασπονδοῦντες...*

6. Арк. 218. Сентенція св. Єфрема Сиріна: *Τοῦ ἁγίου αἱφραιμ. / Εἴ τις ἱμάτια λαμπρά φιλοκαλεῖ· στολῆς θεϊκῆς γυμνὸς / ὑπάρχει* (Assemani, I. – P. 136).

Аркуші з оправи (тексти видані, див. *Τσελίκας.* – Σ. 36-45).

Арк. 1'-1'зв., 20'-21'зв. Вірші на димотиці і гімни до Богородиці. Мінускул XVII ст. Чорнило коричневе. Дві шпальти. Ініціали виконані суриком.

А. Целікас зазначає, що вірші видав Марино Джане Буньялі (див. *Μαρίνος Τζάνε Μπουνιαλῆς*. Κατάνυξις ὠφέλιμος διὰ κάθε χριστιανόν. Βενετία, 1684). На арк. 1': *Ἔκαμαν στωλὴ κλητούρη κάλαισμα και σινακτούρι...*

Арк. 2'-2', 3'-3'зв., 6'-6'зв. Рахунки монастиря, на арк. 3' дата: 1 вересня 1711 р.

Арк. 8'-8'зв., 12'-13'зв. Письмові вправи. Переписані тексти повчань або послань, кожна фраза повторюється кілька разів. Наприклад: *Εὐγενέστατε, ἐντιμώτατε, συνετο[τατε] / χρησιμώτατε ἐν ἄρχουσι, κύριε, / κὺρ ἀγουστὴ χαῖροις ἐν κυρίῳ σὺν ὅλ[η] / σου τὴν οἰκήαν, καὶ ὑγειέναι Κ(ύριο)ς ὁ θ(εὸ)ς / ὁ ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ θεοδαδίστῳ ὄρι ὀφθεῖς...*

Арк. 15'-15'зв., 16'зв. Фрагменти листа ченця Філарета до ієромонаха Серафима. З Єгипту на Сінай, від 12 січня 1722 р.

Арк. 17'-18'зв. Фрагменти «Батрахоміомахії» з підрядковим перекладом новогрецькою.

Арк. 19'-19'зв. Фрагменти листа ченця Ієзекіїля до ієромонаха Серафима. З Єгипту на Сінай, від 15 листопада 1715 р.

Арк. 22'-22'зв. Письмові вправи, схожі з тими, що на арк. 8'-8'зв., та уривок проповіді про створення світу.

Папір у 4°: 222 х 170. Філіграні: корона | літери G серце B (або P квітка R або інші) | виноградна гілка || різні літери (SV, в картуші: P квітка RVE) – сх. див. Хівуд, 2362 – 1696 р.; 2371 – після 1683 р.; 2384 – 1736 р. 29 зошитів: I^2, II^6, III^7, IV^8-XXVIII^8, XXIX^4. Скоропис. Чорнило коричневе. 17-18 рядків.

Заставка плетінчаста на арк. 8 виконана чорнилом. Ініціали написані суриком.

Оправа XVIII ст.: 219 х 165 х 40. Картон (24 фрагменти паперу старих рукописів, див. вище) в коричневій шкірі. Застібки.

Записи. На арк. 218зв. скорописом XIX ст. про приналежність книги монастиреві св. Катерини: *Ἐκ τῶν τῆς ἁγίας μεγαλομάρτηρος αἰκατερίνης, / ὑπάρχει καὶ τὸ παρὸν.* Над записом такі склади: *μπο / μποῦ / σα / κί.*

Рукопис, ймовірно, надійшов у квітні 1927 р. з Катеринінського грецького монастиря в Києві разом із стародруками, переданими до Музею культів і побуту на території Києво-Печерської лаври в зв'язку з аварійним станом приміщення дзвіниці монастиря, в якому знаходилась бібліотека. Список «Бджоли» свого часу зацікавив Д. І. Абрамовича, який вважав, що він генетично не пов'язаний з текстом, виданим у Патрології Міня, і являє собою зовсім інший варіант відомого твору Антонія Мелісси.

Старі шифри: Инв. 10102 / греческій монастырь; 207.

Бібліогр.: Τσελίκας. – Σ. 27-28; 35-45; *Чернухін.* Книжкова спадщина. – С. 260-283.

71. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 67п

Збірник.

Кінець XVII ст., 1741-1744 рр. (Петров – 1741-1744 рр.). 198 арк. (арк. 1-2зв., 26зв.-27зв., 28зв., 123-123зв., 129зв., 177-179зв., 197-198зв. – чисті).

Конволют. І-а частина – кінця XVII ст., ІІ-а частина записана в 1741-1744 рр. В оправі.

Зміст. І. 1. Арк. 3-26. Агапіт-диякон. Глави повчальні до Юстиніана. З паралельними перекладами латиною і церковно-слов'янською. Заг.: *Ἔκθεσις / κεφαλέων παραινετι / κῶν / σχεδιασθεῖ / σα παρὰ Ἀγαπητοῦ δι / ακόνου τῆς ἁγιωτάτης / τοῦ θεοῦ μεγάλης ἐκ / κλησίας.* Поч.: *Τιμῆς ἁπάσης ὑπέρ / τερον ἔχων ἀξίωμα...* (PG, 86. – Col. 1164-1185; Baur, II. – P. 507).

2. Арк. 180-196зв. Збірка повчань античних і християнських авторів про пошану до вчителів. З паралельним перекладом церковно-слов'янською. Заг.: *Περὶ τοῦ δέ / οντος τῶν διδασκάλων.* Поч.: *Ἰησοῦς ὁ Χ(ριστὸ)ς ὁ Σωτὴρ καὶ / κεφαλῇ ἡμῶν τῷ ἁγίῳ Πέ / τρῳ εἶπεν...* Кін.: *...ἐν ταῦτα περὶ / τῆς τῶν νέων ἀγωγῆς εἰρήσ / θω.*

ІІ. Арк. 28-176зв. Симон Тодорський. Курс лекцій з граматики давньогрецької мови, прочитаний в Києво-Могилянській академії в 1741-1744 рр. Латина. Заг.: *Rudimenta | linguae graecae... Anno 1741 Septembri 24 | Die | sub Reverendissimo | Simon Todorski.*

Папір у 4°: 200 х 160. Філіграні: на арк. 1-27, 180-196: корона | w | ІНК – сх. див. Лауцявічус, 3328 – 1685 р.; арк. 28-128: мальтійський хрест у круглому щиті – сх. див. там само, 1769 – 1748 рр.; арк. 129-145: вершник (поштар) – сх. див. там само, 2759 – 1721 р., арк. 145-179: одноглавий орел із мечем і державою та літерою к на грудях. 24 зошити: I^6, II^{10}, III^{10}, IV^8-XXII^8, XXIII^{10}, XXIV^8. Перша частина написана однією рукою. Курс лекцій склали кілька осіб. Скоропис. Чорнило коричневе. На арк. 3-26, 180-196 дуже темне. Папір окислюється. 22-27 рядків.

На арк. 124 чорнилом виконана рамка під заставку.

Оправа XVIII ст.: 211 х 165 х 30. Дошки у коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 1 запис титарський XVIII ст.: *Сія книга раба божія Георгія / Симоновича куплена за 20 копеекъ.* На арк. 177 скоропис середини XVIII ст., про молитви при немощі: *мѣсяца апреля 11 числа. / Когда зуби болятъ то должно / чита(ть) святаго Антипа тропарь / і кондакъ. / Когда же у кого лихорадка / то должно усѣкновенію святому / чита(ть) тропарь і кондакъ, / (да) господь помилуетъ его.* На зв. верхньої кришки залишки запису скорописом середини XVIII ст.: [...] *божія марта* [...] *бившой подканцелярію полку прилуцкого сотенаго* [...]

Старі шифри і штампи: 1. 8d. 19; J. 1. 56. 56. На арк. 3 штамп бібліотеки КДА.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 30; *Τσελίκας.* – Σ. 26.

72. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 20

Антоній Мелісса. Сентенції.

Кінець XVII – початок XVIII ст. (Сіцінський – XVIII ст.). 45 арк. (арк. 1-1зв, 2зв., 3, 4, 45зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Заг. на арк. 2: *Ἰατρικὸν ἐγκόλπιον ὑπάρχει τὸ βιβλίον / κανόνων φιλοσοφικῶν καλούμενον ταμεῖον / γλυκύτερον ζαχάρεως, καὶ μέλιτος τυγχάνει / ὁ ταῦτα πράττον τὰ καλὰ οὔποτε ἀ / ποθάνει. βιβλίον λίαν χρήσιμον διὰ τὰς / ὁμιλίας, / εἰς γράφιϊν ἐπιστολὰς καὶ εἰς τὰς / εὐκοσμίας. / Ἐκ στήθους μάνθανε [ὅ]ταν χρυσοὺς / τοὺς δὲ κανόνας, / ἵν ἔχεις τὸ ἐγκώμιον εἰς πάν / τας τοὺς αἰῶνας, ἀμὴν.*

Арк. 3зв. Зміст. Без кінця. Перелічено 13 глав.

Арк. 4зв.-44зв. Глави «Сентенцій» (62 глави). Перший заг.: *Περί πίστεως καί εὐσεβείας εἰς θεόν / εὐαγγέλιον.* Поч.: *Πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ...* Кін.: *Χρυσοστόμου. ὁ δαίμων οὐδενὶ δαίμονι φθονεῖ, σύ δε ἄν(θρωπ)ος ὤν, ἀν(θρώπ)οις φθονεῖς καί ποιᾶς τεύξει συγνώμη* (PG, 134. – Col. 765-969).

Арк. 45-45зв. Вірш:

Δὲν εἶναι πράγμα δυνατὸν κόρακας νὰ ἀσπρήσι
οὔτε πτοχός νά πανδρευθῆ καὶ νὰ καλοκερδίσι
νέος ἄν εἶναι καὶ πτοχός κάλλιο του νὰ ὑποφέρη
τῆς τύχης ταῖς μεταβολαῖς παρὰ νά ἔχει τέρη
ἄν εἶναι φρονιμότατη καί ἔχη καί σοφροσίνη —
ἡ πτόχηα καταντίζη την νά κάμη προδοσίνη —
ἄν εἶναι μοιριοχάρητος καί εὐμορφοστολισμένος
ἡ πτόχηα καταντίζη τον νά εἶναι ντροπιασμένος
μαν τύχη ὁ κακορήζικος εἶναι καί περασμένος
τούς χρόνους τούς πεντίκοντα νά εἶναι καί ἀσπρισμένος
καί πάρη κόρην εὔμορφη μικροῦλα στα χρονάκεια,
τότε νά ἐδῆς τί χέσιμο του κάνη εἰς τά γενάκεια —
τά κέρατα στα μάγουλα ἔχει νά τοῦ φυτεύει —
καί κεῖνος θά φαντάζεται πῶς τόν εκολακεύει
νά περπατῆ νά χαίρεται νά σιέται στό παζάρι
καί νά θαῤῥῆ ὁ κακότυχος σωώς εἶναι παλικάρι
ἄν εἶναι καί πτοχοῦτζηκος τότε νά ἰδῆς τά γέλια
ποῦ δέν [δεν ἔχει] ὁ δυστιχῆς νά πάρει καί σκουτέλια
τζηκάλι καί ἄλλα πλυώτερα ποῦ πρέπουν εἰς τό καθένα
καί ἀπό αὐτά ὁ κακόμοιρος νά μήν ποτέσι ἕνα
τότε καί κουρεμένη του, θέ να τόν ἐστολίζη,
με τά μανδείλια τῆς πομπῆς θε νά τόν ασφιγκειζη
τά σφακιλα συχνά συχά στα μάτια νέου βάνη,
να στρέφη καί τόν κόλον της νά τόν κερνά να αλάνη ||
τέτιον ζητῶ νά γένουσι ὅλοι τους οἱ εχθρή μου
καί ὅσοι κατατρέχουσι ἄδηκα τήν τιμή μου
ὅσους ἐκαλοθέλησα, μέ ἀδελφικόν ελέος
ὕστερα μου ἀντίμευσαν κατιγοριαίς καί πάθη
μόνον αὐτά τούς ἔμειναν εἰς τήν κατάστασην τους
καί ἄλο καλό νά μήν ἰδούν εἰς ὅλιν τήν ζωή τους
ἄτιμος κακορήζυκος νάναι εἰς κάθε τόπον
καί νά μήν ἔχουν προκοπήν διά κανέναν τρόπον

μά ἄδηκα ἀποκτίσαση καί δήκεα νά τα χάσουν
καί ὸς τό τέλως τους ποτέ ψομί νά μήν χορτάσουν
ετζη νά δόσι ὸ θεός σέ κείνους ποῦ μ[ισ]ουσι
τήν προκοπή τῶν ἀλονῶν καί τόν καταλαλοῦσι

Папір у 4°: 213 х 160. Філіграні: виноградна гілка під короною – подіб. див. Хівуд, 2370-2371, 2385 – 1686, 1683, 1687 рр. 6 зошитів: I^3, II^{10}, III^{18}, IV^4, V^8, VI^3. Скоропис. Чорнило чорне. Від 9 до 26 рядків.

Оправа первісна: 216 х 160 х 14. Картон у коричневій шкірі з тисненням. Нижня кришка втрачена.

Записи. На звороті верхньої кришки, арк. 1-1зв., 2зв.-3, 4, 45зв. – численні записи окремих слів, фраз, проби пера. На звороті верхньої кришки помітка: *Eugenia elt.* На арк. 1: *Κωνσταντῖνος* [...], на арк. 1зв.: грошові розрахунки з датами: *1750 νοεμβριου ιγ΄, 1756 μαρτίου ιγ΄.* На арк. 45зв. зверху дата й запис: *1777 εἴδα γάμο καί χαρά εισε μιά νοικοκερά* і далі, іншою рукою: *δοκιμιον του κον / Stefanos Lag[...].* На лівому березі малюнок козака-розкольника, з записом рукою того ж Стефаноса: *κάζακος ροσκόλνικος.*

Надійшов у сховище старожитностей Подільського Єпархіального історично-статистичного комітету: (з 1903 р. Музей Подільського церковного історично-археологічного товариства) з Георгіївської (колишньої грецької) церкви м. Могилева-Подільського.

Старі шифри і штампи: 78; № 1896/1894 г. На звороті верхньої кришки штамп Церковно-історичного сховища старожитностей у Кам'янці-Подільському.

Бібліогр.: Сецинский. – С. 74.

73. Ф. 306 (Києво-Печерська Лавра), 337п/725

Лихуди, Іоанникій і Софроній. Граматика і піїтика.

Кінець XVII – початок XVIII ст. (Петров – кінець XVII ст., Целікас – XVII-XVIII ст.). 93 арк. (арк. 62-63зв., 86зв.-87зв., 92зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1. Заг.: *Χάριν παράσχου τριᾶς / τοῖς ἐμοῖς πόνοις / Περὶ γραμματικῆς μεθόδου / Συντεθὴ / [π]αρὰ τῶν λογιωτάτων κ(α)ὶ σοφωτάτων διδασκάλων, καὶ / θεολόγων τῆς ἀνατολικῆς, τοῦ χ(ριστ)οῦ ἁγίας μεγάλης ἐκκλη / σίας Κυρίου Ἰωαννικίου κ(α)ὶ Σοφρωνίου, αὐταδέλ / φων τῶν λυκουδίων, ἀπὸ τῆς περιφήμου Νήσου Κεφαληνίας.*

Арк. 1-27зв. Книга перша. Про звуки і частини мови. Заг.: *Βιβλίον Α^ον.* Поч.: *Τι ἐστὶ Γραμματικη; / Γραμματικὴ ἐστὶ μέθοδος καταγινομένη περὶ τὸν / προφορικὸν λόγον, τέλος ἔχουσα τὸ ὀρθῶς λέγειν κ(αὶ) γράφειν.*

Арк. 28-29зв. Книга друга. Про узгодження. Поч.: *Συμφωνία ἐστὶ ἁρμονία, ὀνομάτων πρὸς ὀνόματα, / ἢ ὀνομάτων πρὸς ἄρθρα...*

Арк. 30-54зв. Про дієслова й часи. Заг.: [П]*έντε, ἐνεργητικὸν, παθητικὸν, οὐδέτερον, κοινὸν, κ(αὶ) ἀποθετικὸν.* Поч.: [П]*οῖον ἐστὶ τὸ ἐνεργητικὸν ῥῆμα;*

Арк. 54зв.-59зв. Книга третя. Про наголоси та інші граматичні явища. Заг.: *Εἰς δόξαν κυρίου ἀμήν. / Ἔστω τῇ ἀρχῇ παρθένος / ἡμετέρα / περὶ γραμματικῆς μεθόδου. / Βιβλίον Γ΄ / Περὶ προσωδίας, εἴτε περὶ τόνων.* Поч.: *Τῶν λέξεων αἱ μὲν εἰσὶν ἄτονοι, χωρὶς τόνου...*

Арк. 60-60зв., 64-86. Про віршування. Заг.: *Περὶ ποιητικῆς εἴτε μετρικῆς / τέχνης / συντεθείσης τε καὶ διαιρεθείσης / εἰς δύο βίβλους / Κατ᾽ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν / Βιβλίον Α΄.* Поч.: *Τί ἐστὶ ποητικὴ; / Ποιητικὴ ἐστὶ τέχνη τοῦ ἐμμέτρως τε, καὶ εὐκόσμως τὰ ἐπισυγράφειν.*

Арк. 61-61зв. Уривок латинської граматики.

Арк. 88-92. Взірці поетичної мови. Заг.: *Περὶ τῶν τῆς ποιητικῆς ἡρωι / κῶν στίχων.* Поч.: *Τῇ ὑπερμάχῳ στρατηγῷ...*

Арк. 93-93зв. Панегирики патріархові Йоакиму та імператорові Петру Великому (російською).

Папір у 4°: 200 х 160. Філіграні: голова шута ǁ ІДМ – тотож. див. Гераклитов, 1386 – 1689 р.; герб Амстердаму ǁ літери ІМ, НС, ЕР – сх. див. Хівуд, 350 – 1676-1685 рр.; арк. 60-87: герб семи провінцій ǁ СДС – сх. див. Черчілль, 110 – 1654 р. 12 зошитів: I^7, II^8-VII^8, VIII^7, IX^8-XI^8, XII^7. Скоропис кількох почерків. Чорнило коричневе. 25-26 рядків. Поле тексту: 155-160 х 115-120.

Оправа первісна: 207 х 160 х 30. Картон у коричневій шкірі з тисненням. Зав'язки обірвані. Обріз крапленний червоною фарбою.

Записи. На звороті захисного аркуша латиною про отримання ієромонахом Інокентієм Михалевичем у Києві книги від пресвітера Маркела Хрисанфа з Москви в жовтні 1735 р.: *Ex libris Ier. Innocentii Odrowas Mihalewicz | Donatus a honoratyssimo Presbytero Marcello Chrysanthow | Mosqua ab eode(m) mihi Kijowiam missus Anno 1735 | mihi redditum Eiade(m) A(n)ni (octo)bri me(n)se.*

Старий шифр: Греч. 725; 174.

Бібліогр.: Петров (II). – С. 110; *Τσελίκας.* – Σ. 23.

74. Ф. 312 (Бібліотека Києво-Софійського собору), 717/576с

Лихуди, Іоанникій і Софроній. Посібник для вивчення грецької мови.

Кінець XVII – початок XVIII ст. (Петров – кінець XVII ст.). 327 арк. (+ арк. I, II; арк. I-Iзв., 1-3зв., 32-39зв., 59зв., 89зв.-95зв., 124, 127, 155зв., 164, 165зв., 174зв., 176зв., 200зв., 203, 205, 207зв., 209зв., 212-212зв., 319зв.-325, 326-327зв., II-IIзв. – чисті). В оправі.

*Зміст.*1. Арк. 4-211зв. Паралельні тексти на відомі античні та біблійні теми давньогрецькою, новогрецькою та старослов'янською мовами. З граматичними і моральними повчаннями. Поч.: *Μ]ὲ δόλια λόγια μέσα εἰς τὸν παράδεισον ὁ πονηρὸς / Δαίμων ἐπλάνησε τὴν δυστυχισμένην προμ(ητέ)ρα*

μας / εὕαν, κ(αὶ) αὐτὴ δὲν ἐγνώριζε ταῖς δολιότητές του, / ὁποῦ μὲ εἶδος ὄφεως τὴν ἐψάρευσε... Одна з статей (арк. 170-170зв.): *Ἐλόγιαζα ὅτι πῶς, διὰ μέσου πολλῶν / εἰδήσεων, ὁποῦ σᾶς ἐδοθήκασιν ἀπὸ / ἐμὶ, νὰ ἔφθασεν ὁ νοῦς σας εἰς τὴν / τελείαν κατάληψιν, νὰ συνθέτετε διο / ρθωμένα τὰ θέματά σας, ἀμὴ βλέπων / τάς σας καταξουσιασμένους ἀπὸ τὴν ἀ / μέλειαν, ἀποφασίζω καθ'ἑκάστην ἡμέραν / να σᾶς δίδω νέαν σύνθεσιν, διὰ νὰ ἠθέλετε / ξαναθυμιθῆ(τε) τὸν τρόπον τῆς θέσεως, κ(αὶ) πέ / μψη εἰς τὴν μνήμην σας τὴν γνῶσιν ὁλονῶν / τῶν εἰδῶν, τὰ ὁποῖα ἐνθυμούμενοι, θέλετε χαρῆ / ἐσεῖς μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἰς τήν καρδίαν, εἰς τὸν νοῦν, / κ(αὶ) εἰς ὅλας τὰς αἰσθήσεις, κ(αὶ) ἐγὼ θέλω ἀπολαύση τὴν / ἀνάπαυσιν, ὁποῦ ὁ θ(εὸ)ς θέλει μου χαρίση ἀντά / μα μὲ τὸν ἀδελφόν μου διὰ τοὺς κόπους μας.*

2. Арк. 213-319. Канони на Різдво Христове, Богоявлення, Благовіщення і до Пресвятої Богородиці. З лексико-граматичними тлумаченнями. Поч.: М]*ωσῆς χαράξας σταυρὸν...*

Папір у 8°: 158 х 98. Філіграні: герб семи провінцій – сх. див. Черчілль, 109, 111 – 1656, 1669-1775 рр.; герб Амстердама – сх. див. Хівуд, 348, 391-392, – 1684, 1689, 1691 рр.; голова шута – сх. див. Гераклитов, 1390 – 1692 р.; на арк. 320-325: ALMOD PAPIER – сх. див. Лауцявічус, 26, 28 – 1695, 1692, 1694 рр. 41 зошит кватерніонів. Скоропис. Чорнило чорне. 27-29 рядків.

Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа реставраційна 1991 р.: 171 х 105 х 60. Дошки в коричневій шкірі з тисненням золотом. При реставрації використані фрагменти шкіри з тисненням від первісної оправи. Застібки реставраційні. Реставрована 1991 р. в ЦНБ імені В.І. Вернадського.

Записи. На арк. І запис молдавською. На арк. IIзв. грецькими і слов'янськими літерами перелічені назви населених пунктів, через які пройшов шлях особи, яка зробила запис: *ἡδου γράφομε, τὰ κάστρα ὁπου / πέρπατήσαμη, τῆς περλούκας, κ(αὶ) τῆς / ρομνὰς, τὰ γράφομε διὰ ἐνθήμη / σιν, ἐκ πρότης, τῆς περλούκας πόλ / κουρο, каστρια, Іичня, Юванча / Красна, Сребна, Варува, / Жараука, / εδὸ γραφομε τῆς ρομνᾶς / κάστρον, Ромна, Глинска, Лохвица.* Продовження на арк. IIзв.: *Ришетилувка / Стари Сащарува / Нови Санъщарува / Билики / Кибилякъ / Сакулъка / Переволошна / Кишенка / Арелъ / Китай городъ / Маяска.* На арк. 3: *Велики Будесте.* На арк. 1 титарський запис (?) ієромонаха Парфенія (Небози?): *Παρθένιος ἱερομόναχος Παρθέ(νιος).* На арк. 3 уривок псалма. Арк. 314зв.: *Κονσταντίνος Ἰω(άννου) μαπολ /... ζώντων...* На арк. 325зв. взірець свідоцтва про сповідь. На арк. 326зв. тією ж рукою, що й на арк. IIзв.: *полкур сарадо [бо / скик], моναστηρη κατα / σηνη ὁ ἅγιος νηκόλαος.* На арк. 327 уривки молитов та іншою рукою: *Іеродіакон / Ѳіталіи.*

Старі шифри і штампи: № 21. На арк. 4, 5, 169зв., 325зв. штамп Києво-Софійського кафедрального собору.

Бібліогр.: Петров (III). – С. 301.

75. Ф. 301 (ЦАМКДА), 200л

Кекрагаріон нотний.

XVIII ст. (Лебедєв – XVII ст.). 148 арк. (арк. 145-148зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-122. Κεκραγάρια. *Κυριε εκεκραξα...*

Арк. 122-139зв. *Αρχη των ενδεκα εωθεινων* [ἦχος α΄]. *Ιστορος τοις μαθηταις...*

Арк. 139об-143. *Η θεια κ(αὶ) ειερα λειτουργια του / εν αγιοις π(ατ)ρὸς ημων ἡωανου / του χρισοστόμου.*

Арк. 143-144зв. *Του μεγαλου βασι / λειου* [ἦχος β΄]. *Αγιος κυριος Σαβαωθ...* Без кінця.

Папір у 8°: 160 х 110. Філіграні: три місяці | F || літери FG під короною – сх. див. Велков-Андреєв, 760 – 1770 р. 19 зошитів кватерніонів. Останній зошит без чотирьох аркушів. Сигнатури арабськими цифрами на верхніх берегах арк. 16зв.-17, 24зв.-25, 32зв.-33. Чорнило коричневе. 16 рядків.

Заголовки, рубрикація, фигурні ініціали і нотні знаки кіноварні.

Записи. На звороті верхньої кришки чорним чорнилом запис сербською.

Оправа первісна: 163 х 111 х 26. Картон сірого кольору, нижня кришка втрачена.

Надійшов від священика Симеона Сербина з с. Казанки Елисаветградського повіту Херсонської губ. Рукопис вивезли з Сербії його предки.

Старі шифри: Муз. Рук. 696.

Бібліогр.: Отчет ЦАО за 1891 р.// Тр. КДА. – 1892. – № 2. – С. 339-340; *Лебедев.* – С. 78.

76. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 310п

Проповідь (?).

XVIII ст. (Петров – XVIII ст., Фонкич – XVII-XVIII ст.). Уривок на 1 арк.

Зміст Арк. 1-1зв. Текст оповідного характеру про Ісуса Христа. Нач.: *ἄλλοι ἔδεναν αὐτόν τόν μέγαν διάβολον, / ἄλλοι ἐλῦουσαν τοὺς δεμένους, ἄλλοι ὅ / ριζαν καὶ ὑπακούασι γρηγοροτατα / ἄλλοι ἐπήγεναν ὡσὰν στρατιῶται ἔμ / προσθεν τοῦ Χ(ρηστο)ῦ ἄλλοι τὸν ἀκολουθοὺ / σαν ὡσὰν Θ(εὸ)ν καὶ βασιλὲα τὼν ἁ / πάντων ἀνὰμεσα εἰς αὐτὰ νὰ / γίνουνται τὸ λοιπὸν τὰ πράγματα / καὶ νὰ ἀκούονται αἱ φωναὶς καὶ αἱ / κτηπαριαὶς καὶ ἑταραχαὶς καὶ νὰ / σίουνται ὅλα...* Кон.: *...ἐάν καὶ τὸν ἰδοὺ / μὲν ἐλευτρωθήκαμεν.*

Папір у 4°: 217 х 171. Філіграні: виноградна гілка під короною | літери ER (?) – сх. див. Хівуд, 2372 – 1771 р. Скоропис. Чорнило чорне. 21 рядок.

Надійшов до КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *175, витр. № 13; Греч. XVIII;* Лавр. муз. *Інв. 19259, 41*. На арк. 1зв. штамп Лаврського музею.

Бібліогр.: *Петров* (2). – С. 342; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

77. Ф. 305 (Київська духовна семінарія), 215п

Захарій. Проти Іудеїв.

Перша половина XVIII ст. (Петров – кінець XVIII ст.). 49 арк. (Арк. 1, 49-49зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк.1. Заг.: *Τοῦ ἐν σπουδαίοις ἐλαχίστου Ζαχαρίου / Ἔλεγχος κατὰ ἰουδαίων κατὰ τρό / πον διδαχῆς ἁπλῆ τῇ φράσει / λίαν σύντομος καὶ πρόχειρος, / ἀφιερώθη δὲ ἕνεκεν πολλῶν / εὐεργησιῶν εἰς τὸν παναγιώτα / τον καὶ λογιώτατον αὐθέν / την αὐτοῦ καὶ δεσπότην / τὸν οἰκουμενικὸν π(ατ)ριάρχην / κύριον κύριον διονύσιον.*

Арк. 1зв.-4зв. Передмова. Поч.: *Προοίμιον. / Τὸ πρώτιστον ἐκεῖνο καὶ ἄκρως ἐφετοῦς, οἷόν τι / ἐστὶν ἡ θεῖα ἐκεῖνη καὶ ὑπέρζωης οὐσία...*

Арк. 4зв.-48зв. Проти Іудеїв. Поч.: *Ἔλα λοιπὸν ὦ ἰουδαῖε καὶ εἰπὲ ἡμῖν, ποῖα εἶναι ἡ αἰτία / ὁποῦ αἰχμάλωτος καὶ καταφρονεμένος, χιλίους / ἑξακοσίους ὀγδοήκοντα χρόνους εὑρίσκεσαι...* Кін.: *...καὶ ἀτελευτήτους αἰώνας τῶν / αἰώνων ἀμήν.*

Папір у 4°: 189 x 130, арк. 23, 36: 189 x 154. Філіграні: три капелюхи || літери GZM під трилисником – сх. див. Ейнедер, 688, 692-693 – 1716-1717, 1733 рр.; Дианова-Костюхина, 1276 – 1693 р. Зошити: I^3, II^7, III^8-VI^8, VII^7. Скоропис. Чорнило коричневе. 24 рядки.

Заставка плетінчаста на арк. 1 виконана чорнилом і циноброю. Ініціали фігурні киноварні.

Оправа первісна: 190 x 130 x 16. Картон у коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 49 титарський запис патріарха Афанасія, що мешкав у семінарії в Константинополі: *Κ(α)ὶ τόδε συν τοῖς ἄλλοις ἀθανασίου τοῦ π(ατ)ρι(άρχ)ου τοῦ μ* [ονα] / *ζοντος ἐν τῶ φροντηστήριῳ τῆς Κωνσταντινου (πόλεως).*

Старі шифри: рук. 40; 36. 5; VIII. I. 40.

Бібліогр.: *Петров* (I). – С. 271.

78. Ф. V (OTIC), 3691

Грецько-слов'янсько-молдавсько-латинський словник.

Перша половина XVIII ст. 411 арк. (арк. 53, 57-57зв., 60зв.-61зв., 69-69зв., 85-85зв., 120-120зв., 124зв., 156зв., 162-164зв., 179-179зв., 186-188зв., 201-203зв., 233зв.-235зв., 238зв., 262-264зв., 273зв., 279зв.-282зв., 289зв.-290, 297-297зв., 300зв.-301зв., 304-304зв., 311зв., 315зв., 320, 323, 329зв., 334зв., 343зв., 347зв., 360зв., 377зв., 381зв., 392, 396зв., 399, 403зв., 405зв., 410 – чисті).

Зміст. Арк. 1-303. Грецько-слов'янсько-молдавсько-латинський словник. Латинський текст не проставлено, слов'янський – зі значними пропусками. Без початку. Поч: *ἀγαλλίαμα – радости – бѣкѣріе – exultatio.*

Арк. 303зв. Переклад окремих латинських слів грецькою і молдавською.

Арк. 305-410. Покажчик молдавських слів, вміщенних у словнику. Заг.: *Скара Ачестѣ(и) Леѯикѡ(н), D(н) каре нѣмърѣ(л) че а(с)те пѣ(с) прѣ / Ла кѣви(н)те, аратъ фіецекаре кѣвънт Ла че фацъ D(н)апѡ(и) / а леѯиконѣлѣ(и) съ афлъ. / Dнчепѣтѣ(л) словінлѣ(и) А.* Поч.: *Азинѣ...*

Папір у 2°: 315 х 206. Філіграні: на арк. 1-303: три капелюхи || літери під трилисником – сх. див. Ейнедер, 694 – 1729 р., Дианова-Костюхина, 1277 – 1700 р.; три капелюхи || літери AL | LAPA в круглому щиті – сх. див. там само, 275 – 1692 р.; арк. 305-411: корона | літери IR – сх. див. Ейнедер, 1817 – 1731 р. Скоропис. Чорнило чорне. 29-31 рядок.

Оправа не раніше 1789 р. (для форзацу використали папір із літерами РФ і датою 1789 р.): 330 х 210 х 36. Дошки в коричневій шкірі мармурового забарвлення з тисненням. Застібки обірвані.

Записи. На арк. 411зв. власницька: *Георгій Александровичъ Гурцовъ 1823 года.* На арк. 403зв., 411зв., верхній та нижній кришках записи молдавською.

Старі шифри: 212 в колі; *Греч. № 16; 119/411; 49185; XII/85.*

79. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 65л

Архієратикон.

1709 р., червня 4. 75 арк. (+ арк. I-IV; арк. I-IVзв., 1, 18-22, 72зв.-75зв. – чисті). В оправі. Копіїст чернець Миколай з Мосхополіса.

Зміст. 1. Арк. 2-17зв. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-144).

2. Арк. 23-47. Літургія св. Василя Великого (Ibid. – P. 151-171).

3. Арк. 48-58. Літургія Напередосвячених дарів св. Григорія Двоєслова (Ibid. – P. 176-187).

4. Арк. 58 зв.-59. Чин хіротонії чтеця (Goar. – P. 233).

5. Арк. 59-60 зв. Чин хіротонії іподиякона (Ibid. – P. 244-245).

6. Арк. 60зв.-63. Чин хіротонії диякона (Ibid. – P. 249-252).

7. Арк. 63-66. Чин хіротонії пресвітера (Ibid. – P. 292-294.

8. Арк. 66-68зв. Чин хіротонії єпископа (Ibid. – P. 302-304).

9. Арк. 68зв.-70зв. Молитви відпусту над померлими (Ibid. – P. 684-685).

10. Арк. 70зв.-72. Друга розрішувальна молитва св. Максима. Заг.: *Εὐχὴ ἑτέρα συγχωρητι / κὴ τοῦ ἁγ(ίου) μαξίμου τοῦ λο / γίου.* Поч.: *Κ(ύρι)ε ἰ(ησο)ῦ χ(ριστ)ὲ υἱὲ καὶ λόγε τοῦ / θ(εο)ῦ ὁμοοῦσιε καὶ θ(ε)ὲ / συμπαθέστατε...*

Папір у 2°: 280 х 206. Філіграні: три місяці | Λ || корона під зіркою | літери zt під трилисником – тотож. див. Велков-Андреєв, 434 – 1702 р.; три місяці | z – сх. див. Велков-Андреєв, 448 – 1706 р.; арк. I-III: герб Амстердама – сх. див. Хівуд, 411 – 1704 р.; арк. IV-5: щит з літерами – сх. див. Дианова-Костюхина, 275 – 1692 р. 10 зошитів: I^7, II^8, III^{11}, IV^8-VI^8, VII^7, VIII^8-IX^8, X^4. Книжний скоропис. Чорнило коричневе. 21-22 рядки.

Мініатюри з зображенням святих Іоанна Золотоуста, Василя Великого і Григорія Двоєслова на арк. 1зв., 22зв., 47зв. – на весь зріст, під аркою з колонами. Заставки великі стилізовані на арк. 2, 48, 58зв., 59, 60зв., 63, 66, 68зв. виконані фарбами. Ініціали фігурні стилізовані, розміром до 20 рядків тексту, виконані фарбами. Заголовки, частини тексту і малі ініціали написані циноброю. Численні монограми виконані зеленою фарбою .

Оправа первісна: 290 х 207 х 25. Картон у коричневій шкірі з золотим тисненням (кути, середники, накатки). Напис в'яззю на верхній кришці: *Ἡ παροῦσα λοιτουργία | ὑπάρχοι τῶν ταξιαρχῶν | αρχαγγέλων καὶ ἁγίων πάντων.*

Записи. На арк. 71зв.-72 запис копіїста ченця Миколая з Мосхополіса про завершення рукопису, виготовленого на замовлення Георгія Раллі, від 4 червня 1709 р.: *Ἐγράφη καὶ ἐτελειώθη ἡ παροῦσα θεία τε | (καὶ) ἱερὰ ἀρχιερατικὴ λειτουργία διὰ χειρὸς | ἐμοῦ τοῦ παντλήμονος ἐν ἱερεύσι νικολάου, | ἐκ τ(ῆς) πολιτείας μοσχοπόλεως αψθ΄ ἰουνίου δ΄, | Καὶ διὰ δαπάνης Γεωργίου τοῦ ἐπανομαζο | μένου ραλ[ι] εἰς μνημόσυνον ἀμφοτέρων | αἰώνιον.*

Надійшов до ЦАМ КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *176;* Лавр. музей *Інв. 19260, 42; № 3.* На форзаці і арк. 1, 72 штампи Лаврського музею.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 64-69; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 390-391; *Лебедев.* – С. 26-27; *Τσελίκας.* – Σ. 24.

80. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 13

Збірник нотний.

1725 р., липня 22, Макриниця. 70 арк. (арк. 1зв., 68зв.-70зв. – чисті). В оправі. Переписувач ієромонах Ігнатій з о. Скопелос.

Зміст. Арк. 2. Заг.: *Βυβλιάριον | τῆς μουσικῆς. | Πέριέχον τὸν κανόνα τῆς λαμ | πράς καὶ τῆς θεοτώκου καὶ τὴν | ἀκολουθήαν τῆς δευτέρας (καὶ) τῆς | τρήτης τῆς διακενυσήμου· (και) | κραγάρια· ἰδιώμελα, τοῦ ἐ | σπερινοῦ κ(α)ὶ τοῦ ὄρθου. | Πρὸς ἔτι δέ ἔχον καὶ ὅλην τὴν ἀκολου | θήαν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστώλου | θωμά, καικραγάροια, καὶ προσώμια | κυρὺρ χρισάφου τοῦ νέου αἱ κανόναις | κί καθήσματα κύρ μπαλασίου ἱερέως.*

1. Арк. 1зв.-19зв. *Κανόν ἀναστάσειμως ποίή / μα κύρ μπαλασίου. (ϕδὴ) α΄. ἦχος α΄. Αναστασεως ημερα...*

2. Арк. 20-28зв. *Τὴ ἁγὴα καὶ μεγάλη κηριακὴ / τω πάσχα, ἑσπέρας. ποίημα / κύρ χρισάφου του νέου. Κυριε εκεκραξα...*

3. Арк. 29-36зв. *Τὴ δευτέρα ἑσπέρας τῆς δὲ ἀ / [διακε]νυσίμου εἰς τό μεν ς΄ στίχους / κ(αὶ) το κεκραγάριον. Κυριε εκεκραξα...*

4. Арк. 37-42зв. *Κανόν τῆς ὑπεραγίας θ(εοτό)κου, ποί / ημα κύρ μπαλασίου, ἱερέως. Θανατωσεως τον ορον...*

5. Арк. 42зв.-49зв. *Τῆ κυριὰκὴ τοῦ αντιπάσχα θτι ὐ / ψηλάφισης τοῦ ἁγίου θωμά. Κυριε εκεκραξα...*

6. Арк. 49зв.-54. *Εἰς τον στίχων, ποίήμα / κύρ χρισαφου. Ω του παραδοξου θαυματος...*

7. Арк. 54-65зв. *Ἀρχὴ καὶ ο κανον ποίη / μα κυρ μπαλασίου. Ασωμεν παντες λαοι...*

8. Арк. 65зв.-66зв. *Ἐξαποστιλάριον. Εμων μελων χειρισου...*

9. Арк. 66зв.-68. *Πανένφοιμει / μάρτυρες. Μετα την εκ ταφου...*

Папір у 8°: 147 х 100. Філіграні: три місяці | А || літери під трилисником – сх. див. Велков-Андреєв, 519-519а – 1717 р., 583 – 1722 р. 9 зошитів кватерніонів. У першому та останньому зошиті по сім аркушів. Сигнатури всередині нижніх берегів перших і зворотів останніх аркушів зошитів. Скоропис. Чорнило коричневе. 16-18 рядків. Заставки плетінчасті на арк. 2, 2зв., 29 і кінцівка на арк. 42зв. виконані чорнилом і циноброю. Ініціали фігурні кіноварні. Нотні знаки виконані циноброю і чорнилом.

Оправа первісна: 152 х 103 х 20. Дошки в коричневій шкірі з тисненням. Застібки обірвані.

Записи. На арк. 68 копіїста ієромонаха Ігнатія з о. Скопелос про закінчення рукопису в Макриниці 22 липня 1725: *Ειλυφε τέλως τω παρόν κατα τους / αψκε΄ ιουλίου κβ΄ δι / α χειρός ἐμοῦ εὐτελοῦς καὶ ἁμα / θούς ιγνατίου ἱερομωνάχου, / ἐκ της νήσου σκοπέλου· ὢντας / εἰς χόραν μακρηνήτζαν.* Про копіїста див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 457. На арк. 1 дарчий (або його підтвердження) церкві св. Киріакії: *διὰ του παρόντως ωμωλωγω / κ(α)ι εφανερωνω εγω / τω παρών μουσικο βιλιαρι / όν εφεερωσθε εις στην α / γιαν κυριακην.* На арк. 1зв. дарчий ієромонаха Ігнатія церкві св. Киріакії, від 1749 р.: *Το παρὸν μουσικο βιβλι / άριον αφιερώθει εἰς τὸν / ναὸν τῆς ἁγί(ας) κυριακῆς. / 1749, / Ἰγνάτιος ἱερομόναχος.* На арк. 1зв.: *Изъ Св. Георгиевской / Церкви г. Могилева 1891 г.* На зв. верхньої кришки: *изъ гречес. цер. Могилев 1892.*

Надійшов у «Древлехранилище» Подільського єпархіального історично-статистичного комітету (з 1903 р. Музей Подільского церковного історично-археологічного товариства) з Георгіївської (колишньої грецької) церкви м. Могилева-Подільського.

Старі шифри і штампи: № 978; 66, Греческое 7. На арк. 1 штамп «Церковно-исторического древлехранилища» в Кам'янці-Подільському.

Бібліогр.: Сецинский. – С. 73.; *Τσελίκας.* – Σ. 25.

81. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 66п

Іоанникій і Софроній Лихуди. Грецька граматика.

1726 р., березня 6. 271 арк. (арк. 8-10, 98-99, 107зв.-110, 242-246, 271-271зв., а також лицевий бік усіх аркушів, крім арк. 1-7, 100-107, 256-257 – чисті). В оправі.

2. Арк. 10-270зв. Грецька граматика. Заг. на арк. 10зв.: *...Συντεθείσης τε κ(α)ὶ διαρεθείσης εἰς / τρεῖς βίβλους κατ'ἐρώτησιν καὶ / ἀπόκρισιν. / Παρὰ τ(ῶν) λογιωτάτων καὶ σοφω / τάτων διδασκάλων κ(α)ὶ θεολόγων / τῆς ἁγίας τοῦ χ(ριστο)ῦ ἀνατολικῆς / καθολικῆς κ(α)ὶ ἀποστολικῆς ἐκ / κλησίας κυρίου Ἰωαννικίου / καὶ Σωφρονίου αὐταδελφῶν τῶν λειχουδῶν ἀπὸ τ(ῆς) περιφήμου νήσου Κεφαλληνίας.* Поч.: *Τί ἐστὶ γραμματική; ‖ Γραμματικὴ ἐστὶ μέθοδος καὶ γινομένη / περὶ τὸν προφορικὸν λόγον, τέλ(ος) ἔχου / σα τὸ ὀρθῶς λέγειν κ(α)ὶ γράφειν...* Кін.: *Τέλος περὶ τοῦ / σχιματισμοῦ / τῶν χρόνων.*

Грецький текст написано на зворотах аркушів. Білові сторінки залишили для слов'янського перекладу, проте заповнені тільки арк. 100-107 – про узгодження; на арк. 256-257 – переклад одного речення зі статті Περὶ ἀττικῶν παρακειμένων.

Папір у 8°: 126 х 77. Філіграні: герб Амстердама – сх. див. Хівуд, 400 – 1724 р. 36 зошитів: I^9, II^8-III^8, IV^2, V^6, VI^8-XIII^8, XIV^{12}, XV^8-XXX^8, XXXI^4-XXXII^4, XXXIII^8-XXXV^8, XXXVI^2. Сигнатури арабськими цифрами – всередині нижніх берегів перших аркушів зошитів. Скоропис. Чорнило темно-коричневе. 20-21 рядок.

Оправа первісна: 137 х 80 х 40. Дошки в чорній шкірі з тисненням золотом. Золотий гравированний обріз. Застібки обірвані.

Записи. На арк. 270зв. запис копіїста: *Марта въ 6 день 1726 Ет.* На зв. верхньої кришки: *Petrus Gubenski* і *Граммaтика гре / ческая руко / писная.* На арк. 1-6 скрепа латиною – дарчий архім. Авраамія Флоринського бібліотеці КДА, від 9 січня 1786 р.: *Ex libris Magnissimi | Abbatis Abrahami | Florinski bibliotheca | Academia Kioviensa applicatus anno D(omi)ni | 1786 januar. 9 die.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Авраамія Флоринського.

Старі шифри: J. VI. 108. 2. 834-30.

Бібліогр.: Петров. (1). – С. 29; *Τσελίκας.* — Σ. 25.

82. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька), 113

Збірник.

Не раніше 1735 р. (Сперанський, Целікас – XVIII ст.). 94 арк. (арк. 1зв., 48зв.-58 – чисті).

Зміст. 1. Арк. 1-48. Олександр Маврокордато. Граматика. 35 глав. Заг. на арк. 1: *Περὶ συντά / ξεως γραμ / ματικῆς / κατὰ τὰ ὀκτ / ὼ μέρη τοῦ / λόγου. / Ἐνετίησιν αψλε΄ παρὰ ζοσιμᾶ τοῦ μοναχοῦ τοῦ ἐκ / σμήρνης.* Заг. на арк. 2: *Τοῦ σοφωτάτου κ(α)ὶ λογιωτάτου διδασκάλου μεγάλου ῥή / τορος ἰατροῦ τε ἀρίστου ἤδη δὲ τοῦ ἐξ ἀπορρήτων / αὐθέντου κ(α)ὶ αὐτοδυνάμου πρέσβεως τῆς / κραταιᾶς βασιλείας ὀτμάνων κυρίου ἀ / λεξάνδρου τοῦ ἐκ κωνσταντινου / πόλεως. Περὶ συν / τάξεως γραμματικῆς / κατὰ τὰ ὀκτὼ μέρη τοῦ λόγου. / Κεφ(άλαι)ον α΄. περὶ τῶν προ / τακτικῶν ἄρ / θρων.* Поч.: *Χρώμεθα τοῖς προτακτικοῖς ἄρθροις εἰς δήλωσιν διωρισ / μένου τινὸς πράγματος...* Кін.: *...οἷον ἐν βατράχοις ἀριστοφάνους, οὐδὲν ποιεῖς γαρ, ἀλ / λὰ τὰς λαγόνας σπόδει, ἀντὶ τοῦ διὰ τὰς λαγόνας σπόδει .* (Про вид. див.: Legrand, I. – P. 331-335; Πολίτης. Ὁδηγός. – Σ. 81).

2. Арк. 59зв. Про Христонравіє. *Χρηστοήθεια τὸ παρὸν ὀνομάζεται σύγγραμμα, χρηστότητα / ἠθῶν, κ(α)ὶ κοσμιότητα τρόπου ὑποτιθέμενον· μετενήνεγκται / δὲ ὑπὸ τινος ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς ἁπλῆν φράσιν, ἣν μετο / χετεύσατο αὖθις εἰς ἑλληνικὴν ὁ ἑλλόγιμος, κ(α)ὶ ἐν σπουδαίοις / ἄριστος ἀντώνιος ὁ βυζάντιος ὁ τῆς κωνσταντινουπόλει σχολῆς τῶν / γραμματικῶν μαθημάτων καθηγητής, ἃ μὲν προσθεὶς, ἃ δὲ / ὑφελόμενος τοῦ ἁπλοῦ ἀτελοῦς, κ(α)ὶ ἀκοσμήτου τυγχάνοντος, καταγλαίσας δὲ ἐκεῖνος τῷ κάλλει τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, ναὶ / μὴν κ(α)ὶ κοσμήσας ποικίλως τῇ προσθήκῃ τῶν νοημάτων εἰς / φῶς ἤγαγε, καὶ τοῖς φιλολόγοις, κ(α)ὶ ἀναγινώσκουσιν αὐτό, ἔχου / σιν ἐντεῦθεν ῥυθμίζειν κ(α)ὶ τὰ ἤθη κοσμεῖν, πολλὰς ὑποθή / κας ἐνέθηκεν, ᾧ τινι κ(α)ὶ οἱ ἐντυγχάνοντες, τὸν / ἄνδρα θαυμαζόντων, τῷ τε ὕψει τῆς / φράσεως, κ(α)ὶ τῇ λόγου ἰδέ / ᾳ, κ(α)ὶ δι᾽εὐφήμου γλώ / ττης ὅτι μάλα / ἀγόντων.* Арк. 60-79зв. Антоній Візантійський. Христонравіє. Заг.: *Χρηστοήθεια, ἀντωνίου τοῦ πάνω, τοῦ / βυζαντίου πάνυ ὠφελιμω / τάτη, κ(α)ὶ ἀναγκαιοτά / τη.* Поч.: *Τιμιώτατον μὲν τῶν ἐν ἀνθρώπῳ μερῶν ἡ ψυχή...* Кін.: *...κατὰ τῶν φίλων διαβολάς ἀσκέπτως* (див. Legrand, II. – P. 332-334; Πολίτης. Ὁδηγός.– Σ. 82).

3. Арк. 80-94зв. Мануїл Хрисолорас. Сентенції. Заг.: *Γνώμαι μονόστιχοι κατὰ στοιχεῖον ἐκ / διαφόρ(ων) ποιητῶν, συντεθείσαι παρὰ μανουὴλ / τοῦ χρυσολωρᾶ.* Поч.: *Εἰς ἀγαθοὺς ἄνδρας. / Ἀνὴρ δὲ χρηστὸς, χρηστὸν οὐ μισεῖ ποτὲ...* Кін.: *...ψυχὴν ἔθιζε πρὸς τὰ χρηστὰ πράγματα* (Γνωμολογικόν. – Σ. 3-34).

Папір у 8°: 213 х 162. Філіграні: корона / літери PR у рамці / виноградна гілка – сх. див. Хівуд, 2383-2384 – 1736 р. 14 зошитів: I^{10}, II^{6}, III^{10}, IV^{6}, V^{10}, VI^{6}, VII^{10}, VIII^{8}, IX^{2}, X^{8}-XI^{8}, XII^{4}, XIII^{8}, XIV^{7}. Скоропис. Чорнило чорне. 21 рядок. На берегах схолії.

Заставки і кінцівки на арк. 2, 59зв.-60, 79зв.-80, 99зв. – різнобарвні, геометричного і плетінчастого орнаменту. Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 220 х 165 х 18. Картон у світло-коричневій шкірі з тисненням золотом.

Записи. На нижній кришці: *του μαρτηου του σηταρη.* Помітки М. Сперанського 1900 р.

Надійшов до Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька від А.І. Шнука.

Бібліогр.: Сперанский (II). – С. 23-24; *Τσελίκας.* – Σ. 28.

83. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 84л

Ірмологіон.

До 9 січня 1742 р. (?) (Дмитрієвський, Лебедєв, Целікас – 9 січня 1754 р.). 92 арк. В оправі. Копіїст (?) Гаврило.

Зміст. 1. Арк. 2-4зв. Зі служби на Різдво Христове. Починається ірмосом 4-ї пісні канона св. Косми Маюмського і закінчується причасним. Поч.: *Ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαί...*

2. Арк. 5-8зв. Зі служби на Богоявлення. Починається закінченням ірмоса 4-ї пісні першого канона і закінчується ірмосом дев'ятої пісні другого канона. Поч.: *παρόντος, πνεύματος δὲ ἐβόη / σε σύ εἶ χριστός...*

3. Арк. 9-9зв. Стихири чина великого Водосвячення. Заг.: *Εἰς τὸν μεγάλον ἁγιασμόν.* Поч.: *Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων...*

4. Арк. 10-13зв. Зі служби на Сріτіння. Починається ірмосами канона св. Косьми Маюмського і закінчується тропарем свята. Заг.: *Τῆς ὑπαπαντῆς.* Поч.: *Χέρσον ἀβυσσοτόκον...*

5. Арк. 14-17зв. Співи Великого посту. Починається закінченням стихири «Покаяния отверзи ми двери» і закінчується стихирою на вечірні в п'ятницю третього тижня. Поч.: *πρεσβίαις ῥύσαι με, πάσης ἀκα / θαρσίας...*

6. Арк. 18-18зв. Стихири Страсного тижня. Починається закінченням стихири на велику середу і закінчується початком херувимської на велику суботу. Поч.: *ὃν εὑρήσει ῥαθυμοῦντα...*

7. Арк. 19-28. Зі служби на Великдень. Починається каноном св. Іоанна Дамаскина і закінчується причасним. Заг.: *Κανών, μετὰ τοὺς εἱρμούς.* Поч.: *Ἀναστάσεως ἡμέρα...*

8. Арк. 28зв.-38зв. Катавасії на П'ятидесятницю, Благовіщення, Успіння Богородиці і Воздвиження Хреста Господня. Поч.: *Θείῳ καλυφθείς...*

9. Арк. 39-42. Псалми CXL, CXLI; прокімени і приспіви до стихир на вечірнях днів тижня. Заг.: *Κεκραγάριον.* Поч.: *Κύριε ἐκέκραξα πρός σε...*

10. Арк. 42-48. З недільної служби. Починається тропарями «Ангельський собор» і закінчується стихирою «Днесь спасеніє миру бисть». Заг.: *Εὐλογιτάρια.* Поч.: *Τῶν ἀγγέλων, ὁ δῆμος κατεπλάγει ὁ / ρῶν σε...*

11. арк. 48зв.-51зв. Псалми CII і CXLV і пісня «Єдинородний сине». Заг.: *Τυπικά.* Поч.: *Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν κύριον...*

12. Арк. 52-53зв. Антифони. Заг.: *Εἰς ταῖς καθημεριναῖς ἀντίφωνα.* Поч.: *Ἀγαθὸν τῷ ἐξομολογῆσθαι τῷ κυρίῳ...*

13. Арк. 54-54зв. Блаженні. Заг.: *Οἱ μακαρισμοί.* Поч.: *Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι...*

14. Арк. 55-58зв. Поліелей. Заг.: *Ὁ πολυέλεος*. Поч.: *Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου...*

15. Арк. 59-61зв. Причасні на дні тижня і на літургії св. Василя Великого. Заг.: *Τὰ κοινωνικὰ / τῆς ἑβδομάδος*. Поч.: *Τῇ δευτέρα. / Ὁ ποιῶν τούς ἀγγέλους αὐτοῦ π / νεύματα...*

16. Арк. 62-76зв. Антифони на Різдво Христове, Богоявлення, Вербну неділю, Великдень, великий четвер, Вознесіння, П'ятидесятницю. Заг.: *Ἀντίφωνα εἰς λειτουργίαν τῶν / χριστοῦ γεννῶν*. Поч.: *Ἐξομολογήσωμαι σοι κύριε...*

17. Арк. 76зв.-78. Ірмоси різні. Заг.: *Εἱρμοί*. Поч.: *Τὴν σὺν εἰρήνην δὸς ἡμῖν υἱὲ / τοῦ θεοῦ...*

18. Арк. 78зв.-83. Стихири на «Господи воззвах» та ін. Заг.: *Τῇ κυριακῇ τῆς ἁγίας / πεντηκοστῆς ἑσπέρας*. Поч.: *Παραδοξα σήμερον, εἶδον τὰ / ἔθνη...*

19. Арк. 83зв.-84зв. Зі служб на Обрізання, Введення до храму, Вознесіння та Успіння Богородиці. Заг.: *Μεγαλυνάρια*. Поч.: *Μεγάλυνον ψυχή μου...*

20. Арк. 85-85зв. Ірмоси. Заг.: *Εἱρμοί*. Поч.: *Μὴ τῆς φθορᾶς διαπείραν κυ / οφορησασα...*

21. Арк. 86зв.-88. *Πανεύφημοι μάρτυρες ἡμᾶς. / Ἐλέους ἡ ἄβυσσος ἐμέ τὸν βυθὸν / γενόμενον...*

22. Арк. 88зв.-89зв. Зміст рукопису (для с. 1-182).

Папір у 8°: 155 x 107. Філіграні: виноградна гілка || літери LANGVEDOC | 16[...] | NORMANDIE | [...] – сх. див. Хівуд, 2282, 3382 – 1728 р. 13 зошитів зі значними втратами: I^5, II^7, III^4, IV^5, V^8-VII^8, VIII^6, IX^8-XII^8, XIII^7. Скоропис. Чорнило чорне. 17 рядків.

Заставки плетінчасті на арк. 9, 10, 17зв., 19, 28зв., 30, 31, 33-33зв., 35зв.-36, 39, 42зв., 43зв.-44, 48-48зв., 51зв.-52, 53-53зв., 55, 56зв., 59, 61, 62-63зв., 64-64зв., 65зв., 66зв.-67зв., 69-70зв., 72-73, 74-75, 76-76зв., 78зв., 80, 82-83зв., 85-86зв. виконані чорнилом і циноброю. Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 165 x 105 x 20. Картон у коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 86зв. рукою Гаврила, циноброю, від 9 січня 1742 р.: *ЗСН Γεν. θ' / саунъ / нω / Γα / βρ(ιὴ)λ*. Там само над заставкою дата: *1754*. На арк. 28, 58зв. кирилицею переписані окремі рядки грецького тексту с тих самих сторінок. На зв. верхньої кришки, арк. 1-1зв., 86, 90зв., 92, 93 записи молдавською. На арк. 86, 89зв., 90-90зв., 91-91зв. фрагменти богослужебних текстів грецькою. На арк. 90 – про читання Псалтиря на Чотиридесятницю, поч.: *Πῶς πρέπει νὰ διαβασθῆ τό ψαλτήριον...* Арк. 91зв. виписки з богослужбових текстів, поч.: *Ἄξιον ἐστὶν ὡς ἀληθῶς...* На арк. 92 кілька повторених двічі давньогрецьких висловів: *ἁβρὸς δ'ἐν προχοαῖς κύκλωψ φθογγάζεται μύρμηξ / Ζευχθεὶς πτεροῖς ἔκλαγξε βομβόδην ψόφου Ἁβροχίτων δ'ὁ φύλαξ θηροζυγοκαμψιμέτωπος*. На арк. 92зв. перелічено назви місяців в Аттиці та їхні новогрецькі назви: *ἑκατομβαιών ἰούνιος / μεταγειτνιών ἰούλιος / βοηδρομιών αὔγουστος / μαιμακτηριών σεπτέμβριος / πυανεψιών ὀκτώμβριος / ἀνθηστηριών*

νοέμβριος / ποσειδιών δεκέμβριος / γαμηλιών ἰανουάριος / ἐλαφηβολιών φευρουάριος / μουνυχιών μάρτιος / θαργηλιών ἀπρίλιος / σκιῤῥοφοριών μάϊος.

На арк. 93 (наклеєному на нижню кришку) титарський запис Гаврила Буєску молдавською; монограма Іоанна Логофета; двічі повторена дата 9 січня 1742 р. і запис молдавською про смерть і поховання Анни Солтани, дружини господаря і воєводи Костянтина Михаїла Раковіце: «В суботу 5 січня в літо [...] преставилась її величність Анна Солтана, дружина найсвітлішого господаря Іоанна Костянтина Михаїла Раковіце Воєводи і була похована в Голиє в літо З[...]».

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старі шифри: Муз. Рук. 718.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 70-74; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 391; *Лебедев.* – С. 35-36; *Τσελίκας.* – Σ. 28.

84. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 11

Збірник літургічний.

Середина XVIII ст. 33 арк. В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-15зв. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-143).

2. 16-33зв. Літургія св. Василя Великого. Без кінця. Кін.: *Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ ... καὶ εἰς τούς αἰώνας* [...] (Ibid. – P. 151-167).

Папір у 2°: 278 х 190. Філіграні: лист (?) у фігурній круглій рамці | IDR || герб. Стилізований скоропис. Чорнило чорне. 20 рядків.

Заставки у вигляді плетіння на арк. 1, 16 виконані червоною, жовтою і зеленою фарбами. Ініціали візерунчасті, багатокольорові, розміром до 12 рядків тексту. На звороті верхньої кришки зображення людини.

Оправа первісна: 277 х 196 х 18. Папір у пергамені, пофарбованому в оранжевий колір.

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Греч. № 24; Z 4580; 14.

85. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 643п

Збірник богослужбовий.

Середина XVIII ст. (Петров – 1760 р., Целікас – XVIII ст.). 83 арк. (арк. 1зв., 55зв.-57зв., 61-62зв., 70-70зв., 77зв.-83зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-55. Св. Синесій Киринейський. Гімни Пресвятій Животворящій Трійці та Господу Христу. Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου συνεσίου /*

τοῦ κυρηναίου ἐπι / σκόπου πτολε / μαΐδος ὕ / μνοι εἰς τε τήν παναγίαν / κ(αὶ) ζωοποιὸν τριά / δον, κ(αὶ) εἰς τὸν δεσπότην χ(ριστό)ν. Поч.: *Ἄγε μοι λίγεια φόρμιγξ...* (PG, 66. – Col. 1588-1616; Baur, I. – P. 6).

2. Арк. 58-60зв. Молитва про грішника. Заг.: *Εὐχή ἱκέσιος πρὸς τόν δεσπό / την χριστόν διά τόν / ἁμαρτωλόν.* Поч.: *Ἰησοῦ χριστέ ὁ θεός ἡμῶν ἐλέησόν / με τόν ἁμαρτωλόν καὶ συγχώρησόν μοὶ τῷ ἀνανξίῳ δούλῳ σου ἴσα σοι ημαρτον...*

3. Арк. 63-69зв. Канон до Богородиці. Заг.: *Κανών κατανυκτικός πρός / τήν ὑπεραγίαν θεοτόκον, / οὗ ἡ ἀκροστιχίς / ἔφης ὁ ζητῶν λαμβάνει μή διστάσας, ἀμήν / ἀνοίξω τό στόμα μου.* Поч.: *Ἐμῶν ἀπειρόγαμε, δακρύων ὄμβρους...*

4. Арк. 71-77. Канон Господу Христу. Заг.: *Ἕτερος κανών ὅμοιος πρός / τόν δεσπότην χριστόν, οὗ / ἡ ἀκροστιχίς φέρει / ἔφης ὁ ζητῶν λαμβάνει μή διστάσας ἀμήν / ἀνοίξω τό στόμα.* Поч.: *Ἐπάκουσον δέσποτα, τῶν στεναγμῶν μου...*

Папір у 16°: 129 x 92. Філіграні: літери ас під трилисником – сх. див. Ейнедер, 653 — 1755 р.; літери zo; три капелюхи; ʌ | +; квітка; птах (фрагмент). 12 зошитів: I^8-V^8, VI^6, VII^8, VIII^8, IX^2, X^8, XI^{10}, XII^3. Скоропис. Чорнило чорне. 15 рядків.

Заставки плетінчасті на арк. 1, 2, а також заголовки та ініціали виконані чорнилом.

Оправа первісна: 137 x 95 x 15. Картон у коричневій шкірі з золотим тисненням і гравірованим золотом обрізом.

Записи. На арк. 80зв. запис копіїста від 14 грудня 1760 р. про те, що він буде вчити дітей стольника Скарлата один рік за 150 гросів: *Ἐν τῷ αψξ΄ δεκεμβρίου ιδ΄· / ἐσυμφώνησα μέ τόν ἄρχ(οντα) στόλνικον / σκαρλάτον νά διαβάζω τά παι / δία τῆς εὐγενείας του τον χρόνον· / πρός πληρωμήν γρ(όσι)α· 150 / ἤτοι ἑκατόν πενήντα, (καὶ) / ἔστω εἰς ἐνθύμησιν.*

Надійшов до ЦАМ КДА від учителя Таврійської семінарії О. В. Іванова.

Старі шифри і штампи: 120. Штамп бібліотеки КДА на арк. 1, 34.

Бібліогр.: Известия ЦАО за август 1875 г. //Тр. КДА. – 1875. – № 10. – С. 165-166; *Петров* (3). – С. 659-660; *Τσελίκας.* – Σ. 29.

86. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 376п/1

Збірник навчальних текстів.

Середина XVIII ст. (Петров – XVII ст., Фонкич, Целікас – XVIII ст.). 346 арк. (арк. 1-2зв., 110-110зв., 118зв., 135-136зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-123зв. Канони богослужбові з підрядковими тлумаченнями.

Арк. 3-8. Св. Косма Маюмський. Канон на Воздвиження Хреста. Поч.: *Σταυρῶ πεποιθὼς, ὕμνον ἐξερεύγομαι / Σταυρὸν χαράξας μωσῆς...* (PG, 98. – Col. 501-509; Follieri, III. – P. 525).

Арк. 8-17зв. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Різдво Христове. Поч.: *Εὐεπίης μελέεσιν ἐφύμνια ταῦτα λιγαίνει Χριστὸς...* (PG, 96. – Col. 817-825; Follieri,V. – P. 104).

Арк. 18. Косма Маюмський. Канон на Богоявлення. Перша пісня. Поч.: *Βυθοῦ ἀνεκάλυψε πυθμένα...* (PG, 98. – Col. 465-472; Follieri, I. – P. 240).

Арк. 18зв.-27зв. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Богоявлення. Поч.: *Σήμερον ἄχραντοι βαλλὼν...* (PG, 96. – Col. 825-832).

Арк. 28-36. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Сріття. Поч.: *Χριστὸν γεγηθὼς πρέσβυς ἀγκαλίζεται / Χέρσον ἀβυσσοτόκον...* (PG, 98. – Col. 509-513; Follieri, V (1). – P. 93).

Арк. 36-53. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Страсний тиждень. Поч.: *Τῇ δευτέρα / Τῷ τὴν ἄβατον...* (PG, 98. – Col. 472-485; Follieri,IV. – P. 366-367).

Арк. 53-58. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Пасху. Поч.: *Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοὶ...* (PG, 96. – Col. 840-844; Follieri, I. – P. 103).

Арк. 58зв.-64. Канон на Неділю Хоми. Поч.: *Ἄσωμεν πάντες λαοὶ, τῷ ἐκ πικρᾶς δουλείας φα / ραὼ τὸν ἰσραὴλ ἀπαλλάξαντι...* (Follieri, I. – P. 198).

Арк. 64зв.-70. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Вознесіння. Поч.: *Τῷ σωτήρι θεῷ...* (PG, 96. – Col. 844-845; Follieri, IST. – P. 366).

Арк. 70зв.-81. Св. Косма Маюмський. Канон на П'ятидесятницю. Поч.: *Πόντῳ ἐκάλυψε φαραὼ...* (PG, 98. – Col. 489-492; Follieri, III. – P. 346).

Арк. 81зв.-92. Св. Косма Маюмський. Канон на Преображення. Поч.: *Χριστὸς ἐνὶ σκοπιῇ σέλας ἄπλετον εἶδεος ἦκε....* (PG, 98 – Col. 492-497; Follieri, V (1). – P. 97).

Арк. 92зв.-93. Св. Косма Маюмський. Канон на Успіння Богородиці. Перша пісня. Поч.: *Πανηγυριζέτω σὰν οἱ θεόφρονες / πεποικιλμένη τῇ θεία δόξῃ...* (Follieri, III. – P. 312).

Арк. 93-102зв. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Успіння Богородиці. Поч.: *Ἀνοίξω τὸ στόμα μου καὶ πληρωθήσομαι πν(εύματο)ς...* (PG, 96. – Col. 1364-1368; Follieri, I. – P. 125).

Арк. 103-109зв. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Благовіщення Богородиці. Заг.: *Κανὼν τοῦ εὐαγγελισμοῦ κατὰ ἀλ / φάβητον μέχρι τῆς η΄. ἰωάννου μοναχοῦ.* Поч.: *Ἀδέτω σοι δέσποινα κινῶν τὴν λύραν τοῦ πν(εύματο)ς...* (Follieri, I. – P. 38).

Арк. 111-118. Феодор Дука Ласкаріс. Канон до Богородиці. Поч.: *Ἀρματηλάτην φαραὼ ἐβύθισε...* (PG, 140. – Col. 772-780; Follieri, I. – P. 173-174).

Арк. 119-123зв. Феостерикт. Канон до Богородиці. Поч.: *Ὑγρὰν διοδεύσα ὡσεὶ ξηρὰν...* (Follieri, III. – P. 342).

2. Арк. 124-125. Ігнатій Сильвестр скевофілакс. Алфавіт повчальний. З тлумаченнями. Заг.: *Ἰγνατίου τοῦ σιλβέστρου σκευοφύλακ(τος) τῆς μεγάλης / ἐκκλησίας παραίνεσις τοῖς νέοις κατα στοιχεῖον.* Поч.: *Ἄκουσον ὦ παῖ, τῆς ἐμῆς συμβουλίης...* Кін.: *...καὶ τύχοις σωτηρίας* (Baur, I. – P. 28).

3. Арк. 125-126. Геннадій, патріарх Константинопольский. Алфавіт повчальний до працьовитого. З тлумаченнями. Заг.: *Ἑτέρα ἀλφάβητος παρανετικὴ πρὸς φιλό/πονον γενναδίου πατριάρχου κωνσταν/τίνου πόλεως.* Поч.: *Ἄκουσον υἱὲ πατρικῶν διδαγμάτων...* Кін.: *...ὦ κλέος βυζαντίου* (Baur, I. – P. 28).

4. Арк. 126-127зв. Інший алфавіт. З тлумаченнями. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ.* Поч.: *Ἄνω πτέρωσον...* (PG, 117. – Col. 1176-1177; Baur, I. – P. 70).

5. Арк. 127зв.-134. Авва Фаласій. Виписки з глав про любов, помірність, стан розума. З тлумаченнями. Заг.: *Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν ἀββᾶ θαλασίου ἐκ τῶν κεφαλαί(ων)/περὶ ἀγάπης κ(α)ὶ ἐγκρατείας κ(α)ὶ τῆς κατὰ νοῦν πολιτείας.* Поч.: *Πόθος πρὸς θ(εὸ)ν...* Кін.: *...καὶ φθόνου/καὶ ἀνηδίας, καὶ οἱ λοιποὶ* (Baur, II. – P. 334).

6. Арк. 137-346. Св. Феодор Продром. Тлумачення богослужбових канонів св. Косьми Маюмського і св. Іоанна Дамаскина. Заг.: *Ἰ(ησο)ῦ μου προηγοῦ κ(α)ὶ φωτιζέ με./Τοῦ προδρόμου τοῦ φι(λοσό)φ(ου) κυρίου θεοδώρου ἐξήγησις, εἰς τοὺς/ἐν ταῖς ἱεραῖς δεσποτικαῖς ἑορταῖς ἐκτεθέντας κανόνας/παρὰ τῶν ἁγί(ων), μελοδῶν, κοσμᾶ κ(α)ὶ ἰωάννου.* Поч.: *Ἔοικας ἄν(θρωπ)ε τοῦ θ(εο)ῦ πρὸς τὴν τῶν ἐν ταῖς δεσποτικαῖς...* Кін.: *...τῷ/πατρί τῶν οἰκτιρμῶν κ(α)ὶ θεῷ πάσης παρακλήσεως* (PG, 133. – Col. 1229-1236; Baur, I. – P. 327).

Папір у 8°: 201 х 150. Філіграні: арк. 1-2, 135-347: CAVIAC LANGVEDOC ‖ VANANT | виноград під короною | AFAVGERE; ARK. 3-134: леопардо-лев і літери LA – сх. див. Ейнедер, 1048-1049 – 1729, 1723 рр. 45 зошитів: I^{8}-XII^{8}, XIII^{4}, XIV^{8}-XVII^{8}, XVIII^{2}, XIX^{7}, XX^{8}-XXXV^{8}, XXXVI^{10}, XXXVII^{6}, XXXVIII^{10}, XXXIX^{6}, XL^{10}, XLI^{6}, XLII^{10}, XLIII^{6}, XLIV^{9}, XLV^{2}. Скоропис. Чорнило чорне і темно-коричневе. Тлумачення написані під основним текстом дуже дрібним курсивом у кілька рядків. Заголовки та ініціали виконані чорнилом і циноброю.

Оправа первісна: 207 х 147 х 60. Дошки в чорній шкірі з тисненням. Застібки обірвані.

Записи. На арк. 1 рукою копіїста переписано вірш з алфавіта (з арк. 127 рукопису).Там само титарський запис 1770 р.: *καὶ το δὲ πρὸς τοῖς ἄλλοις/[...]κου 1770.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старий шифр: 0. 4. 31.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 367-368; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας.* – Σ. 27.

87. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 415п

Феофіл Коридалевс. Письмовник.

Збірник навчальних текстів.

Середина XVIII ст. (Целікас – XVIII ст.) 240 арк. (арк. 23зв., 43зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-3зв. Зміст рукопису.

2. Арк. 4-94. Письмовник (Про типи листів). Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου κυρίου Θε / οφίλου τοῦ Κορυδαλέως, τοῦ ὕστερον διὰ τοῦ / θείου καὶ μοναχικοῦ σχήματος Θεοδοσίου μετο / νομασθέντος. / Προϊμιον ἔκθεσις περὶ ἐπιστολικῶν τύπων.* Поч.: *Τῆς ἐπιστολῆς ἡδὺ μὲν τὸ / δημοτικὸν ἐπίχαρι δὲ τὸ κομψὸν ἐν ἁπλότητι...* (Legrand, I. – P. 194-200).

3. Арк. 44-94. Той самий твір новогрецькою. Заг.: *Ἐξήγησις εἰς τοὺς ἐπιστολικοὺς τύπους τοῦ Κορυ / δαλέως. / Προοίμιον.* Поч.: *Τῆς ἐπιστολῆς, τὸ ἕνα μέρος τὸ κοινὸν εἶναι γλυ / κὸν...*

4. Арк. 95. Морально-етичні сентенції. Поч.: *Ὅλον εἶναι καλότατον ἀμὴ χωρὶς ἐ / τοῦτον κακότατον. / Φοβοῦ ταῖς κατηγορίαις, ἀγκαλὰ κ(αὶ) ἤθε / λαν εἶναι ψεύτηκαις...*

5. Арк. 95зв.-123. Ісократ. Повчання для Демоніка. З перекладом новогрецькою. Заг.: *Τὸ κείμενον Ἰσοκράτους πρὸς Δημόνικόν / παραίνεσις. / Ὁ πρῶτος λόγος.* Поч.: *Ἐν πολλοῖς μὲν ὦ Δημόνικέ...* Нач. перекладу: *Ὦ Δημόνικε ἐμεῖς εὑρίσκομεν εἰς πολλὰ πρ / άγματα...*

6. Арк. 123зв.-128. Ісократ. До Нікоклея. Заг.: *Πρὸς νικοκλέα περὶ βασιλείας, δεύτε / ρος λόγος.* Поч.: *Οἱ μὲν εἰωθότες, ὦ Νικόκλεις...* Поч. перекладу: *Ὦ Νικοκλέα, ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι συνηθησμέ / νοι...*

7. Арк. 148зв.-151зв. Гомер. Іліада. Перша пісня (1-83). З перекладом новогрецькою. Без кінця. Заг.: *Κείμενον. / Ἰλιάδος α΄ ὁμήρου ραψῳδίας.* Поч.: *Ἄλφα λιτὰς χρύσου...* Кін.: *...σὺ δὲ φράσαι εἶμε σαώσεις...* Поч. перекладу: *Τὸ ἄλφα ἔχει ταῖς παρακάλεσαις τοῦ ἱερέως χρύσου...*

8. Арк. 152зв.-178. Канони св. Іоанна Дамаскина і св. Косьми Маюмського на Різдво Христове і Богоявлення. З перекладом. Без заголовку. Поч.: *Ἀκροστιχὶς. Χριστὸς βροτωθεὶς ἦν ὅπερ θεὸς μεῖνας...* (Follieri, V/1). – P. 104). Поч. перекладу: *Ἀκροστιχὶς. / Ὦ ἄνθρωποι ὁ Χ(ριστὸ)ς ἔστωντας κ(αὶ) νὰ ἔγεινε ἄν(θρωπ)ος ἔμεινε / θ(εὸ)ς, τῷ ὁποῖων ἦταν...*

9. Арк. 178зв.-209. Кебет Фівейський. Картина. З перекладом новогрецькою. Заг.: *Κέβητος Φηβαίου / πίναξ.* Поч.: *Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ κρόνου ἱερῷ...* Поч. перекладу: *Ἐμεῖς κατὰ τύχην ἐπεριπατούσαμεν μέσα εἰς τ(ὸν) ναὸν τοῦ κρόνου...*

10. Арк. 209-240зв. Лексико-граматичні нотатки про основи дієслів з прикладами (морально-етичні повчання). З перекладом новогрецькою. Заг.: *Θέματα τῶν ἐκ τῶν εἴδων ἐνεργητικῶν κ(αὶ) παθητικῶν.* Поч.: *Τὸ πρῶτον εἶδος τῶν ἐνεργητικῶν ἀπαιτεῖ...* Нач. перевода: *Τὸ πρῶτον εἶδος ἀπὸ τὰ ἐνεργητικὰ γυρεύει...*

11. Арк. 232зв.-240зв. Взірці листів. Арк. 232зв. -234. *Ἄλλα θέματα, ἐπιστολαῖς / Εἰς τὸν μπάρμπα γεώργι τὸν / ἐμπιστεμένον φίλον ἐγὼ ὁ / μπάρμπα γιάννης λε / γω σε νὰ εὐτυ / χᾶς.* Поч.: *Ἐδυστύχισαν τὰ χωράφια μου...* Арк. 234зв.-235зв. *Εἰς τὸν μπάρμπα νικολὸ / τὸν ἐμπιστεμένον φίλον ὁ μπάρμπα δημήτρης λέ / γω νὰ χαίρεσαι...* Арк. 235зв.-239зв. *Τῷ ἐν ἱερομονάχοις αἰδεσιμω / τάτῳ καὶ ἀνδρῶν σοφο / τάτῳ καὶ φίλων ἀρίστῳ λεοντίῳ / τῷ μακρῇ /*

ὁ ἐλάχιστος / ἐν διακόνοις δα / νιὴλ ὁ / Ξανθόπουλος. Поч.: *Καλὰ ἀντάμοσεν...* Арк. 239зв.-240. *Υψηλώτατε καὶ πολλὰ ἔκλαμπρε / ἀφέντην ἀφ(έν)την τῆς λάρισας Μουσταφᾶ ἀφ(έν)την λέγω νὰ εὐτυχᾶς.* Поч.: *Πλεῖστα πράγματα εἰσὶ τὰ τίκοντα...* Арк. 240-240зв. *Τῷ εὐγενεστάτῳ, καὶ φίλων πι / στοτάτῳ κυρίῳ, κυρίῳ τῷ / δημήτρίῳ, ὁ Ἰωάνν / ης εὐπράττειν.* Поч.: *Λέγεται νὰ ἦλθε κάποιος πραγματευτὴς...* Кін.: *...κ(αὶ) νὰ ἤθελες / εἶσαι γερὸς δι / ὰ χάριν μου / πολλὰ ἐνπιστεμέ / με ἀπὸ / τοὺς φί / λους.*

Папір у 4°: 225 х 163, відрізані частини арк. 94, 95, 126, 128, 186, 200, 240. Філіграні: корона / IR / виноград – сх. див. Хівуд, 2384 – 1736 р. 31 зошит: I^3, II^8-VI^8, VII^7, VIII^8-XII^8, XIII^4, XIV^8-XIX^8, XX^9-XXI^9, XXII^7, XXIII^8-XXIV^8, XXV^6, XXVI^8-XXX^8, XXXI^9. Пагінація укладача (1-497) на арк. 4-240зв. Чорнило темно-коричневе. 24 рядки.

Заставки рослинного та геометричного орнаменту на арк. 1, 4, 152зв., 153, 178зв., 180зв. виконані чорнилом і циноброю. Заголовки з елементами в'язі і фигурні ініціали виконані циноброю та малиновим чорнилом. По всьому тексту численні орфографічні й стилістичні правки, дописки пропущених слів.

Оправа первісна: 207 х 165 х 35. Картон (клеєні аркуші друкованого грецього тексту) з холщовим корінцем.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: 0. 4. 30. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 384-385; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 378; *Τσελίκας.* – Σ. 25-26.

88. Ф. V (OTIC), 3736

Збірник.

Середина XVIII ст. 70 арк. (арк. 1-6, 66-70 – з оправи; арк. 6зв., 7-9зв., 11-12зв., 13зв., 14зв., 47зв., 65 – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 10-10зв. Приказки про користь від навчання. Поч.: *Ὁ γραμμάτων ἄπειρος οὐ βλέπει βλέπων / ξένος ξένιζε καὶ σύ γαρ ξένος γ'ἔση ...*

2. Арк. 13-16зв. Виписки з богослужбової літератури. З перекладом кримсько-татарською греків-урумів. Починається тропарем шостої пісні канона до Богородиці. Поч.: *Δι'ενὸς μὲν ἀνθρώπου τοῦ / πρώτου ἀδάμ, πάλιν εἰς τὸν κό / σμος εἰσῆλθεν ὁ θάνατος...* (Follieri, I. – P. 313) – *Γιάνε μπίρ ἀμίν σεπεπιντέν / ήλή ἀδαμίν ἐβελί ὁλοῦμ...*

3. Арк. 17-47. Виписки з Граматики Костянтина Ласкаріса. З перекладом кримсько-татарською. Без кінця. Заг.: *Ἐπιτομὴ τῶν ὀκτῶ τοῦ λόγου μερῶν / καὶ ἄλλων τινῶν ἀναγκαίων συντεθεί / σά παρα κωνσταντίνου / λασκάρεως τοῦ βυζαντίου.* Поч.: *Γράμμα ἐστὶ μέρος ἐλάχιστον / φωνῆς ἀδιαίρετον...* Кін.: *Ἐνεστὼς καὶ παρατατικός / σιμτικιχαλ.*

4. Арк. 48-62зв. Зібрання окремих слів і виразів зі Святого Письма, Псалтиря та ін. З перекладом кримсько-татарською. Поч.: ἀχαριστεία

μουνκουρλουκ | ἔρις καβγατζιλὶκ ... | ἀγάπη μουχαππετ | Ῥίζα φεῦ τοῦ φόνου φθόνος καὶ | καρπός τοῦ φθόνου φόνος.

На фрагментах аркушів із кришок оправи скоропис початку XVIII ст. чорним чорнилом. *Зміст.* Арк. 1. «Πάτερ ἡμῶν» і на звороті фрагмент молитви: [εὐλογημέ]*νος ὁ καρπὸς*... Арк. 2-5, 63-64. Уривок поминальника кримських греків з іменами живих і померлих, що за них треба молитися. Заголовки на арк. 5: *ζῶντον, κρίμη* ... | ... *κεκοιμιμένων*... (тексти видані: *Чернухін, Галенко.* – С. 32-45). Арк. 5зв., 66-70зв. Уривки проповіді новогрецькою про Ісуса Христа. Написано тією ж рукою, що й поминальник. На арк. 69зв.: *Παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν πέτρον | τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τὰ ἑξῆς σαν* [...] Арк. 6. Записи копіїста рукопису. Аркуш брудний, прочитуються окремі слова. Арк. 65зв. Проби пера й запис: *γημὸν φίλος πέφικας | γησελθε χὲρον ὸδε πο | ρο πορο πεφεὺγο α | πὸ τὴς πὸλης ταὺτης.*

Папір у 8°: 164 х 106. Філіграні: корона | виноградна гілка || літери]MOIEN[– сх. див. Хівуд, 2380 – ND; 3382 – 1728 р. 8 зошитів: I^4, II^3, III^8-VI^8, VII^6, VIII^9. Скоропис. Чорнило коричневе. 15-16 рядків.

Ініціали кіноварні на арк. 45зв.-47.

Оправа первісна: 160 х 106 х 10. Картон (аркуші старих рукописів) в темно-червоній шкірі.

Записи. На арк. 7 титарський запис Віссаріона: *Γραμματικη βυσσαρήονος.* На арк. 10зв. дата: *1777-ὸτόμβριο-14-5 і* далі запис кримсько-татарською: *δεσπότη ἐφεντιμιζ κιτ τηκτεν сора ὸλουν στεφαν | ναζ | орлού καринήν кизитέν -ι-кουρούς саγ | палыклаваλί паναγιωτούν кизиналкиουртζι-ι роуплι | 25 копик | сабаταν | палинίν каγининταν маγрамέ.*

Старий шифр: 76 у колі; *122/63лл; Греч. № 14; 49196* (на аркушах з оправи).

Бібліогр.: Чернухін, Галенко. – С. 32-45.

89. Ф. 305 (Київська духовна семінарія), 263п

Збірник.

Середина XVIII ст. 142 арк. (арк. 1зв., 48, 100-103зв., 125-127зв., 142-142зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-47зв. Список з видання «Письмовника» 1736 р. Заг.: *Eclogae | epistolarum | Schurzfleischiana | rum ad occasiones scribendi | praecipuas | in vita communi incidentes | digestae | et juventuti scholasticae | in exemplum eloquentiae | recentioris | propositae. Wratislaviae. | apud Io. Iac. Kornium MDCCXXXVI.*

2. Арк. 48-100. Російсько-німецький розмовник. Заг.: *Смѣшенныхъ рѣчей. | Урокъ 1. | О вещахъ общихъ.*

3. Арк. 104-124. Список з видания 1745 р. Заг.: *Апофѳегмата, | то есть | краткихъ, | витіеватихъ | і | нравоучител(ь)нихъ | рѣчей | книги три | в(ъ) нихъ же положенни различніе вопроси | і отвѣти, житія і поступки | пословици і разговори раз | личныхъ(ъ) древнихъ философов(ъ) | переведени |*

с(ъ) полскаго на славенскій язикъ. / Противъ перваго изданія третимъ / тисненіемъ напечатанъ / въ Санктпетербургѣ / 1745 года.

4. Арк. 128-141. Св. Ісидор Пелусіот. Вибрані листи. За рахунком у PG: Lib. I: X, XI, XXI, XL, IV, XLVI, XCIX, XXX, CXXXIV, CLXIV, CLXXV, CCXX, CCXXVI, CCLVIII, CCLXXIV, CCCXLII, CCCLXXXI, CDLI, CDXCIII; Lib. II: XXVI, LVII, CCXX, CX; Lib.III: XL, XLII, CCLXXXVI, LX, LIV, LXVII, LXXI, CXXXVIII, CXXIV, CLXVII, CLXXIII, CLXXXVII, CXCVI, CCI, CCIV, CCVII, CCXI, CCXXVI, CCXXXVI, CCLI, CCLXXX, CCCXXII, CCCXLVII, CCCLIV, CCCLXII, CCCLIV, CCCXC, CDXIII, CCCXL. Заг.: *Ἐπιστολαὶ τοῦ / ἁγίου Ἰσιδώρου* (PG, 78. – Col. 185-1045).

5. Арк. 141-141зв. Св. Григорій Богослов. Вибрані листи, за рахунком у PG: LIII, LIV, I. Без кінця. Заг.: *Ἐπιστολαὶ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.* Поч.: *Ἀεὶ προτιμήσας...* Кін.: *Ἐψευσάμην δὲ οὐχ ἑκὼν...* (PG, 37. – Col. 21, 109).

Папір у 8°: 162 х 105. Філіграні: на арк. 1-47: БАГ | Pro Patria || AG вензель – див. Клепиков (78), 80 – 40-і роки XVIII ст., арк. 48-103, 128-141: Pro Patria АГБ || вензель AG – див. Клепиков (59), 24 – 1749 р.; арк. 104-127: герб (перев'язь із квіткою на щиті під короною). 18 зошитів: I[8]-VIII[8], IX[10], X[8], XI[6], XII[8]-XVII[8], XVIII[7]. Сигнатури арабськими цифрами в правому верхньому куті першого аркуша зошитів. Скоропис. Чорнило темно-коричневе. 19-21 рядок. Текст у рамці, виконаній чорнилом.

Заголовки та ініціали написані чорнилом.

Оправа первісна: 165 х 107 х 25. Картон у папері мармурового забарвлення з шкіряним корінцем і кутами.

Записи. На форзаці німецькою титарський запис Івана Сміловецького: *Dieses Buch gehöret zur | Zahle Johannis Sme | lowezki des D[isihol].* На звороті форзацу його ж, від 25 березня 1779 р.: *Сія книга* [...] *| къ числу книгъ Ивана / Смѣловецкаго. / 1779 Anno Mart. 25 Die.* На арк. 1. власницький: *Степанъ / Подъжукевичъ.* На арк. 1зв. латиною титарський Івана Поджукевича: *Pertinet ad libros | Johannis Podzukewicz.*

Старі шифри і штамп: рук. 120; № 30; VIII. 1. 120; 116, 4. На арк. 1 штамп Київської духовної семінарії.

Бібліогр.: Петров (I). – С. 286-287.

90. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 19

Бесіди повчальні про чуда Святої гори.

Кінець XVIII ст. 24 арк. (арк. 24зв. чистий). Переписувач ієродиякон Лука Нікаєвс.

Зміст. Арк. 1-1зв. Передмова. Заг.: *Μυστήρια θεῖα καὶ θεωρίαι. / Περίλογος.* Поч.: [Θ]*εῖα τινὰ μυστήρια καὶ ἀποκαλύψεις, / ἅπερ ἐμφανίσθησαν πρὸς τινας ἐν / τῷ ἁγιωνύμῳ ὄρει...* (Meyer. – S. 226; Lambros, 4870 /75. – P. 218).

Арк. 1 зв.-24. Бесіди про видіння і чуда Святої гори.

Арк. 1зв.-3зв. *Πρῶτον / τό ἐν τῇ λαῦρα θεῖον, καὶ φρικτ(ὸν) μυστήριον.* Поч.: *Κατὰ τὸ 1690 ἔτως τῆς ἐν σάρκου οἰκονο / μίας...* (Lambros, 2430/97. – P. 257).

Арк. 3зв.-6. *Ὁ τοῦ θεαν(θρώπ)ου Ἰησοῦ, χαρακτὴρ σωματικός.* Поч.: *Καὶ θεορεῖς ὦ θαῦμα ξένον...*

Арк. 6зв.-8зв. *Περί τινῶν, ἀναξίων ἱερέων.* Поч.: *Εἶδα κἀγὼ πολοὺς τολμηροὺς...*

Арк. 9-9зв. *Τοῦ αὐτοῦ δευτέρα θεωρία.* Поч.: *Ὁ αὐτὸς διάκονος πάλιν...*

Арк. 9зв.-12зв. *Θαυμαστὴ προσευχὴ, καὶ θεωρία τετάρτη / ἐν τῇ μονῇ ἰβήρων.* Поч.: *Μοναχός τις, κατα τύχειν καθήμενος...* (Meyer. – S. 226-227).

Арк. 12зв.-14. *Τὸ ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου.* Поч.: *Ἀδελφός τις, διά τινα λέξιν τῆς θεῖας γρα / φῆς...* (Meyer. – S. 227-228).

Арк. 14-15. *Διὰ τὸ, ἄξιος.* Поч.: *Καὶ ἄλλος τίς, τυχένοντας πολλάκις εἰς / χειροτονίαν...*

Арк. 15-16зв. *Νέον θαυμάσιον, τοῦ Προ / φήτου Ἠλιοῦ.* Поч.: *Εἰς ναόν τινα τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ...*

Арк. 17-18зв. *Τὸ ἐν τῇ ἁγία ἄννη.* Поч.: *Τέσσαρες τινὲς ἐν χριστῷ ἀδελφοί...*

Арк. 18об-20. *Περὶ τοῦ φαγόντα ἐν τῇ μεγάλῃ ς΄.* Поч.: *Ἐν ταὐτη τῇ ἁγία ἡμέρα...* (Meyer. – S. 228).

Арк. 20зв.-22зв. *Ἕτερον θαυμαστὸν καὶ ὠφέλιμον.* Поч.: *Πλούσιός τις μοναχός...*

Арк. 22зв. *Περὶ καλῆς, καὶ κακῆς θεωρίας.* Поч.: *Πῶς νοῆται ἆρα καὶ διακρίνεται...*

Арк. 23. *Περὶ τοῦ φύλακος.* Поч.: *Καὶ πάλιν λέγομεν· ὅπου θεοφάνεια...*

Арк. 23зв.-24. *Περὶ τῆς καλῆς συνειδήσεως· ἐπειδή / εἶναι καὶ κακή.* Поч.: *Ἡ μὲν θεία καὶ ἀγαθὴ φωτίζει...* Кін.: *...ἵνα μή ἔξω φραινῶν / γένηται.*

Папір у 4°: 165 х 110. Філіграні: три капелюхи ‖ FA – сх. див. Ейнедер, 708 – 1804 р. Три зошити. Скоропис. Чорнило темно-коричневе. 15 рядків.

Заставки на арк. 8зв., 9зв., 18зв., 20, 22зв. у вигляді вузьких орнаментальних стрічок і ліній виконані темно-коричневим і червоним чорнилом. Заголовки та ініціали написані червоним чорнилом.

Записи. На арк. 8зв. звернення переписувача, іеродиякона Луки Нікаєвса, до осіб, що цікавляться повчаннями Геннадія, патріарха Константинопольського: *"Οστις θέλει περισσωτέραν διδασκαλίαν, / ἂς ἀναγνῶση τὴν ἐπιστολὴν Γενναδίου / πατριάρχου Κωνσταντίνου πόλεως. ἣν / ἔστυλε πρὸς τοὺς σιναΐτες, διὰ ταύτην / τὴν ὑπόθεσιν. ὡς φαίνεται τυπωμένη, / εἰς τὸν ἀραβικὸν χρονογράφον. / Ἐν ἱεροδιακόνοις ἐλάχιστος. καὶ τοῦ / ἀγγελικοῦ σχήματος ἀνάξιος / Λουκᾶς, ὁ Νικαεύς.* Про копіїста див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 536.

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Z 4581; Греч. № 20; 27 (на синій наклейці).

91. Ф. 312 (Бібліотека Києво-Софійського собору), 582/103с

Збірник.

Середина – кінець XVIII ст. 120 арк. (арк. 34зв., 45 зв., 96-98, 126 – чисті). Конволют. В оправі.

Зміст. I. 1. Арк. 1-33. *Наставленіе священникѡмъ, какѡ / исповѣдоватъ чадъ своихъ д(у)ховнихъ / всѣхъ генерално, а наипаче болнихъ / і колодникѡвъ къ смерти приго / вореннихъ: і какъ онихъ къ вѣ / чномѵ приготовлатъ бл(а)женствѵ.*

2. Арк. 35-45. *Исповѣдь / с(вя)щенноинокамъ / і мирскимъ с(вя)щенникѡмъ.*

3. Арк. 46-50зв. *Повѣсть / ѡ / авленіи с(вя)тиа і чѵдотво / рниа икони, с(вя)тиа велико / м(ѵ)ч(е)н(и)ци Варвари.*

II. 1. Арк. 51-58зв. Послідування про тих, що повертаються до православної віри. Заг.: *Κανὼν περὶ τοῦ πῶς χρὴ δέχεσθαι τοὺς καταλιπόντας τὴν / τῶν ὀρθοδόξων καθολικὴν ἐκκλησίαν, κ(αὶ) τῇ τῶν Τούρκων / ἀσεβείᾳ προσκολληθέντας, εἶτα εἰς ἑαυτῇ ἐλθόντας, κ(αὶ) ἀρνη / σαμένους μὲν τὴν τοῦτων ἀθεΐαν καὶ ἀσέβειαν, ποθοῦν / τας δὲ τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει προσελθεῖν.* Поч.: *Τὸν προσδεχόμενον τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον δεῖ πρῶτον ἀκριβῶς ἐρευνῆσαι τε καὶ ἐτάσαι / αὐτὸν...*

2. Арк. 59-73зв. Слово Димитрія Сеченова, архімандрита Свіяжського Богородичного монастиря, проголошене в день явління Чудотворної ікони Казанської Богоматері 8 липня 1742 р. в Москві. Заг.: *Λόγος ἐν ἡμέρᾳ φανερώσεως τῆς θαυματουργοῦ εἰκῶνος, τῆς / ὑπεραγίας θεοτόκου ἐν πόλει καζάνι, οὔσης παρὸν, / τῆς αὐτῆς ὑψυλοτάτης ἱεροτάτης μεγαλειότητος, τῆς εὐ / σεβεστάτης αὐτοκρατορικωτάτης σταυροφόρου, ἰμπερατρί / τζης, μεγάλης κυρίας ἡμῶν Ἐλησάβετ Πετρώ / βνης πάσσης ῥωσίας. κηρυχθὴς ὑπὸ τῆς σβιά / τζκου ἀρχιμανδρίτου, δημιτρίου Σητζενόβου, ἐν / τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς βασιλικῆς αὐλῆς, εἰς μοσκο / βίαν, 1742 ἰουλίου 8.* Поч.: *Διαλογιζόμενος ἐξίσταμαι, διακρινόμενος ἀπορῷ...* Арк. 74-85. Інше слово, проголошене 25 листопада 1741 р. Заг.: *Τὶς θεὸς μέγας ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, σὺ εἶ ὁ θεὸς ἡμῶν / ὁποιῶν θαυμάσια μόνος.* Поч.: *Ἀνίσως ἐκεῖνη (λέγω) ἡ ἀεικίνητος, ἀδιακοπός τε (καὶ) ἀτελεύ / τητος πρόνοια τοῦ θεοῦ...* Кін.: *...εἰς δόξαν σὺν (καὶ) μεγαλοπρέπειαν ἀμήν. / 1741 Νοεμβρίου 25.*

3. Арк. 85зв.-87зв. Апокрифічний вирок Ісусові Христу, виголошений Понтієм Пілатом. Заг.: *Τὸ ἴσον τοῦ εὑρεθέντος κατὰ τὸ αφπ΄ ἔτος ἀπὸ χριστοῦ / εἰς χώραν ἄκυλαν, ἐκομίσθη δὲ τὸ παρὸν, κ(αὶ) ἐνεφανί / σθη ἐν κωνσταντίνου πόλει, τὸ α΄ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ / παναγιωτάτου, κ(αὶ) λογιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου / κυρίου ἱερεμίου, κατὰ τὸ ζπθ΄, ἐν μηνὶ ἀπριλλίῳ / κ΄ ἰνδικτιῶνος θ΄.* Поч.: *Τὸ ἴσον τῆς κατὰ τοῦ σωτῆρος...* Кін.: *Οὗτοι πάντες ἦσαν, ὁποῦ ὑπέγραψαν ἐν τῇ κατὰ τοῦ σωτ / ῆρος ἡμῶν ἰησοὺ χριστοῦ ὑπὸ ποντίου πιλάτου γενομένη ἀπο / φάσει* (Пор. Ἱεροσολυμιτικη βιβλιοθήκη, Δ΄. – Σ. 4).

III. Арк. 88-119 зв. Молитви, псалми, співи грецькою та кримськотатарською (урумською), а також паралельні місця з євангелія від Іоанна грецькою, латиною, німецькою та івритом. Перший заголовок: *Καθίσματα τῆς παναγίας τοῦ Σουμελὰ / ὁποῦ εἶναι εἰς τραπεζουντά τῆς θαυματουργού / την σωφίαν (καὶ) λογος ἐν ση γαστρί.* На арк. 88 зв. дата: *1789 οκτοβρίου 14.* На арк. 103: *1773 ἰουλίου 5.*

Папір у 4°: 193 х 160. Філіграні: арк. 1-50: РФ (лігатура в орнаментальній рамці під хрестом), ФТ (лігатура) – див. Клепиков (78), 704 – 40-і роки XVIII ст.; арк. 51-58: Pro Patria / R. WOLVEN || літери GR під короною – сх. див. Хівуд, 3713 – 1790 р.; арк. 59-87: вензель || герб (дві розетки на перев'язі на щиті під короною); арк. 89-90, 97-98: РФІЯ || герб Ростовської губ. / 1795 – див. Клепиков (59), 506 – 1787-1797 рр.; арк. 91, 94-96: ріжок на щиті / C & HONIC – сх. див. Ейнедер, 1521 – 1799 р.; арк. 92-93: Pro Patria АГ – див. Клепиков (59), 20 – 1762-1763 рр.; арк. 101-107, 109-110: літери на гербовому полі || ЗК (?) – тотож. див. Лауцявічус, 3449 – 1765 р.; арк. 108: фрагмент філіграні; арк. 115-119: АГ Pro Patria || вензель. Перша частина – сім зошитів кватерніонів 40-х років XVIII ст. Для другої та третьої частини використані зошити з різною кількістю аркушів. Скоропис. Арк. 51-87зв. заповнені однією рукою, арк. 88-119зв. кількома особами. Чорнило коричневе і чорне. Кількість рядків різна.

Оправа XIX ст.: 198 х 165 х 22. Картон у папері мармурового забарвлення з корінцем і кутами коричневої шкіри з тисненням.

Збірник належав Іринею Фальковському.

Старий шифр: № 10.

Бібліогр.: Петров (III). – С. 252.

92. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 24

Збірник.

Друга половина XVIII ст. 168 арк. (+ 58а-б; арк. 58-58зв., 166-168зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-23. Никифор Влеммід. Про душу. Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου μοναχοῦ καὶ πρε / σβυτέρου τοῦ βλεμμίδους / λόγος περὶ ψυχῆς / ἀναγκαιό / τατος.* Поч.: *Ἡ μὲν ὁρμὴ τοῦ λόγου, διαλαβεῖν (ἐστὶ) / περὶ πάσης ψυχῆς, ὡς οἷον τε, σὺντό / μος ὁμοῦ καὶ σαφῶς...* (Пор. Cod. Vat. grec. 483, f. 64).

2. Арк. 26-48зв. Никифор Влеммід. Про віру. Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου μοναχοῦ νι / κηφόρου τοῦ βλεμμίδους. / Διδασκαλία πρὸς τοὺς μο / ναχοὺς τοῦ ἀνεγερθέντος / παρ'αὐτοῦ φρον / τιστηρίου. / Περὶ πίστεως.* Поч.: *Τοῖς ὁσίοις τοῦ δεσπότου τοῦ χριστοῦ...* (PG, 142. – Col. 583-604; Baur, II. – P. 539).

3. Арк. 48зв.-57зв. Фотій, патріарх Константинопольський. Послання до Амфілоха. Заг.: *Ἑρμηνεία περὶ τῆς / Κιβωτοῦ. Поч.: Αὐτὸς ὁ δεσπότης θεὸς, τὴν αἰ / τίαν δεδήλωκε...* Кін.: *...ὑποβάθραν εἶναι τῆς θεωρίας* (PG, 101. – Col. 1089-1096; Baur, I. – P. 109).

4. Арк. 59-165зв. Вступ до філософії Давида Філософа. Заг.: *Προλεγόμενα εἰς τὴν φιλοσο / φίαν Δαβὶδ τοῦ φιλοσόφου, ἐνῷ καὶ περὶ ἀστρονομίας τοῦ Κορυδαλέως.* Поч.: *Ἐν ἑκάστῳ σχεδὸν πράγ / ματι τέσσαρα ταῦτα κεφά / λαια δεῖ ζητεῖν εἰ ἐστὶ, τί ἐστὶν, / ὁποῖον τί ἐστὶ, καὶ διὰ τί ἐστὶν...* Кін.: *...καὶ προλεγόμενα τῆς φιλοσοφίας* (пор. рук. 1858 у Національній бібліотеці Греції, див. Πολίτης. Κατάλογος. – Σ. 1, з посиланням на вид. Bussé Ad. Davidi Prolegomena et in Porphyrii Isagogen Commentaria. – Berlin, 1904. – (Commentaria in Aristotelem graeca; XVIII, 2).

Папір у 8°: 156 x 105. Філіграні: три капелюхи в різновидах – сх. див. Ейнедер, 698 – 1776 р. ‖ літери BG | T, FT, CS | S під короною; ріжок на щиті | літери FD | C – сх. див. Ейнедер, 1507 – 1799 р. 21 зошит: I^8-VI^8, VII^{12}, VIII^8-XX^8, XXI^6. Скоропис. Чорнило чорне. 19-23 рядки.

Заголовки на арк. 26, 48зв. і ініціали написані суриком.

Записи. Численні помітки і виправлення рукою копіїста по всьому тексту. На арк. 24зв. запис Миколая Агуроса, в Мармарі: *Νικόλαος Ν. Ἄγουρος / Γράφων / Πρὸς τὸν Κ. Νικόλαον Ν. Ἄγουρον εἰς πάρον εἰς χωριόν Μάρμαρα.* На арк. 58 його ж власницький: *Ἑτούτα τά χειρόγραφα ἦτον τοῦ ἐμα / νοὴλ Μακαρίου λογειωτάτου μοναχοῦ ἀγούρου, καὶ ἐσυνχορέθη, κ(αὶ) τὰ ἄφισεν τοῦ πατρὸς / μου Νικήτα Ν. Ἀγοῦρου κ(αὶ) / ἐσυνχορέθη, κ(αὶ) τὰ ἄφισε ἐμέ τοῦ υἱοῦ του Νικολαου κ(αὶ) ὁποί / ος τὰ παραξενεύση νὰ ἔχη τὴν κάταραν / τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Δεσπήνης καὶ πάντων / τῶν Ἁγίων. Ἀμήν ἐκ τρίτον.*

На арк. 168зв. титарський запис рукою Еммануїла Агуроса (?): *καὶ τοῦτο τοῖς τοῦ ἐμμανοὴλ / συνηρίθμηται ἄλλοις* і далі про те ж саме рукою Миколая Паріоса, про що свідчить і запис французькою: *καὶ τὸ δε σὺν τοῖς ἄλλοις ἐμμανουὴλ / ἀνήκει ἀγούρῳ τε μηδεὶς δὲ αὐ / τὸ ἀφελέσθαι τολμήσει, ὁς δ' ἀντι / ἐχέτω τὰς ἀρὰς τοῦ ὑπερτάτου / ὄντος, (καὶ) / πάντων τῶν ἁγίων / ἐν τῷ νῦν ζῶη καὶ ἐν τῷ μέλλον / τι πρὸς παράδειγμα σαφέστατω / τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ἵνα τοῦτοι / τοῦτο ἀφίστανται. / Ἀμὴν / Nicolas Parios | a écrit ces paroles | pour les valeurs | ainsi.* Миколай Паріос є копіїстом і рук. 173 (486) РНБ (ім. М. Є. Салтикова-Щедрина) в Санкт-Петербурзі, див. Βιβλιογράφοι. – Σ. 586.

Оправа первісна: 165 x 100 x 32. Дошки в коричневій шкірі з грубим тисненням.

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Z 4583; ΑΡΙΘ. 34; Греч. № 5.

93. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 22

Номоканон.

Друга половина XVIII ст. 125 арк. В оправі. Копіїст (?) Ілля Х. Контакіс.

Зміст. 1. Арк. 1-3. Косма Маюмський. Канон на Вербну неділю. Перші два аркуші з підрядковими тлумаченнями. Збереглися окремі фрагменти. Арк. 3зв. Нотний запис.

2. Арк. 4-124зв. Номоканон.

Арк. 4-10зв. Зміст Номоканону. Без кінця. Перелічено 254 глави. Заг.: *Πίναξ περιέχων σὺν θεῷ τὰ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ τὲ ἐκ / κλησιαστικῷ καὶ πολιτικῷ κεφάλαια.*

Арк. 11-124зв. Глави Номоканону. 271 глава. Без кінця. Заг.: *Νόμος ἐκκλησι / αστικὸς τῶν ι / είων πατέρων / καὶ μέρος ἐκ του πολιτικοῦ, καὶ ἑτέρων τινῶν ἀναγκαίων, / περὶ κριτοῦ τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθὴς, καὶ νὰ / μὴν πιστεύῃ λόγοις τινὸς χωρὶς ἐτάσεως. Μα / τθαίου τοῦ νομοθέτου οὗ τὸ ἐπίθετον Βλασταρέ(ως).* Поч.: *Πρέπει εἰς τὸν κριτὴν τετάξει τὸν ἀρχιερέα...* Кін.: *...οὗτοι κάθην / ται ἐν τῇ ἱερᾷ συνόδῳ...* (Пор. Zacharia. Nomokanones. – P. 7-23).

3. Арк. 125. Взірець заповіту. Без початку. Поч: *δεύτερον δὲ ἀφίνω ἐπιτρόπους εἰς τὴν περιουσίαν...*

Папір у 4°: 240 х 175. Філіграні: птах у колі | F || ANTONIO | FORNART – сх. див. Ейнедер, 504, 513 – 1784 р. 17 зошитів: I^4, II^7, III^8-IV^8, V^{10}-VI^{10}, VII^6, VIII^8-XII^8, XIII^7, XIV^8-XV^8, XVI^6, XVII^5. Скоропис. Чорнило коричневе і чорне. 22-24 рядки.

Заставка геометричного орнаменту на арк. 11 і контурні ініціали виконані чорнилом і циноброю.

Оправа первісна: 245 х 163 х 30. Картон у чорній шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 125 фіолетовим чорнилом рукою XIX ст., можливо, копія з відсутнього аркуша: *Αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐστὶ νόμος ἐκκλησιαστηκὸς /... του ειερέως [Σακελαρίας]. ὁ γραφές [Ιλίας] Χ. Κοντάκης, τέλος καὶ τω θεω...*

На арк. 125зв. і нижній кришці власницькі записи архім. Кирила з Суден у Калавриті: *Ὁ παρὸν νόμος ὑπάρχει καμοῦ Κυρίλλου ἀρχει / μανδρίτου ἐκ κόμις τον σουδενων κατὰ τοῦ / καλαβρίτου.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: греч. № 23; Z 4582.

94. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 16

Збірник.

Друга половина XVIII ст. 143 арк. (арк. 1зв.-3зв., 46-47зв., 68-75зв., 141-143 — чисті; арк. 76-140 – стародрук). Конволют. В оправі.

Зміст. І. 1. Арк. 4-34зв. Витяги з чинопослідування сповіді архієреїв, ченців і мирян із поясненнями і вказівками щодо епітимій. Починається стихирами з Ἀκολουθία εἰς ἱερέα ἐνυπνιασθέντα. Поч.: *ἦχος πλ. β΄/ Ἐννοῶν τὴν ἡμέραν τὴν φοβερὰν καὶ / θρηνῶ μου τὰς πράξεις τὰς πονηρὰς...* (Goar. – P. 893; Follieri, I. – P. 450).

2. Арк. 35-45зв. Коментарі до постанов Соборів. Заг.: *Σύνοδος τῆς ἐν λαοδικείᾳ. / κανών θ΄.* Поч.: *Ἂν κανείς πρίν χειροτονεισθῇ ἤθελε πέσῃ εἰς κανένα / ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἁμαρτήματα...*

3. Арк. 48-67зв. Збірник нотний. Без початку й кінця. Місцями без тексту. Поч.: [Δ]*ουλοι κυριον...* Арк. 61зв. *Τοῦ αὐτου ἔντεχνον* [ἦχος α΄]. | *Και νυν και αει...* Арк. 63. *Πολυέλεος σύντομος ποίημα κὺρ ἀ | ναστασίου ῥαψανιώτου* [ἦχος β΄]. | *Δουλοι κυριον...* Арк. 67. *Μάθημα τοῦ αὐτοῦ κὺρ ἀναστασίου | ῥαψανιώτου. | Λεγετο εκ του πατρος...*

II. Арк. 76-140. Друковане видання. Опис святих місць Сінаю і служба св. великомученици Катерині. – Венеція, 1768 р. Заг.: Περιγραφὴ Ἱερὰ | διηγουμένη συντόμως, καὶ περιληπτικῶς, | τὰ ἐπισημότερα τοῦ ἁγίου, | καὶ θεοβαδίστου | Ὄρους Σινᾶ, μεγαλεῖα, | Μετὰ τῶν Πέριξ, κ(αὶ) πάντων τῶν ἐν αὐτῷ, καὶ περὶ αὐτό. Καὶ τὰ | τῆς Βασιλικῆς, κ(αὶ) λαμπρᾶς Οἰκοδομῆς τοῦ ἐκεῖσε περικαλλεστάτου | Μοναστηρίου, τούς τε ἐν αὐτῷ μέχρι τοῦδε Ἀρχιεπισκοπήσαντας, | τὰ τῶν Ἐρημιτῶν Ἀράβων. Ἔτι τοὺς ἐπισυμβάντας αὐτῷ μεγά | λους κινδύνους, μετά τινων θαυμάτων γεγονότων κατὰ καιροὺς ἐν | αὐτῷ, καὶ τοὺς ἐν διαφόροις χρόνοις ἐπιδημήσαντας εἰς τοῦτο τὸ | Ὄρος Ἁγίους, ἢ καὶ ἐν αὐτῷ ἀσκήσαντας, καὶ ἕτερά τινα | πάνυ ἀξιόλογα, καὶ τελευταῖον | τὴν ἀκολουθίαν | τῆς μεγαλομάρτυρος, καὶ πανσόφου | Αἰκατερίνης | ἐντελέστερον. | Τυπωθεῖσα τῇ προτροπῇ, καὶ δαπάνῃ τοῦ Πανιερωτάτου, | καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου Ἁγίου Μπελιγραδίου, | Κ(υρί)ου Κ(υρί)ου Σωφρονίου Σιναΐτου, | τοῦ ἐκ τῆς περιφήμου πόλεως, κ(αὶ) νήσου Χίου. | Ἐνετίησι, αψξη΄. 1768. | Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίου τῷ ἐξ Ἰωαννίνων. | Con licenza de' superiori (див. Legrand, II. – P. 85-86).

Папір у 4: 205 х 151. Філіграні: виноградна гілка під короною – сх. див. Хівуд, 2372 – 1771 р. 19 зошитів: I^4, II^2, III^4-XII^4, XIII^3, XIV^2, XV^4-XVIII^4, XIX^8. Скоропис. Чорнило чорне. 20-21 рядок.

Заголовки, ініціали, позначки глав і окремі частини тексту написані цинобрю.

Оправа первісна: 208 х 155 х 20. Картон у світло-коричневій шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 1 титарський ієромонаха Давида з Левадії, від 12 червня 1783 р.: *Ἐτοῦτο τὸ βιβλίον ὑπάρχει ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου | ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πν(ευμ)ατικοῖς πατρᾶσι, | Δαβὶδ τοῦ Σιναΐτου, 1783, ἰουνίου 12.* Там само, іншою рукою: *Καὶ τόδε πέλει δαβὶδ ἱερομονάχου, τοῦ ἐκ | λεβαδίας τά νῦν καλουμένης τῆς ἑλλάδος, | περὶ τοῦ πλουσίου ἀκριβούς, ἤτοι φιλαργύρου | οὗτος ἀβίοτον βιώσας βίον, ἑτέροις κατέλιπε τὸν βίον. | Τὰ πάντα τρέχουν | χωρὶς νὰ στέκουν | φθείροντας χαλοῦν | φεύγουν δὲν ῥωτοῦν.*

На арк. 4-14 скріпа латиною про передачу книги з бібліотеки архієпископа Іоанникія до бібліотеки Кам'янець-Подільської семінарії, від 1 квітня 1879 р.: *E Bibliotheca | Archiepiscopi | Ioannicii | applicatus est | Liber hic | Bibliotheca | Seminarii | Camanecensis | Podoliensis | 1879-mo Anno | 1-ma die Aprilis.* На арк. 47 титарський запис Діонісія: *Διονύσιου.*

На арк. 143зв. запис про читання книги в Кам'янці-Подільському, від 1 серпня 1802 р.: *1802, αὐγούστου α΄, Καμινιτζα. | Ἐδιάβασα καὶ ἐγὼ ὁ ταπινὸς Δ[οῦλος] εἰς ἐτοῦτω τῶ ὀφελέστατον βιβλιάριον | καὶ εὐφράνθη τῶ πνεύμα μου.*

На нижній кришці дата: *1795 / ок[т]оβρίου 19 / [...]*. Там само: *εἰς τὸν δούλον μιχάλκου* і ще п'ять таких самих формул із іншими іменами (?) і цифрами навпроти кожного запису.

Старі шифри: № 43. 7; № 8. 8; Греч. № 10. На зв. верхньої кришки на наклейці: *Фундаментальная / бібліотека / Подольской / духовной / семинарии. / разряд XIII / отделение IIb / название 4 / том 4.*

95. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 436п

[Фенелон, Франсуа де Саліньяк де ля Мот].
Правдива політика благородних осіб. Пригоди Телемаха.
Друга половина XVIII ст. (Петров: кінець XVIII – початок XIX ст., Фонкич: друга половина XVIII ст.). 107 арк. (+ арк. I-III; арк. I-IIIзв., 83зв.-87зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-83. Правдива політика благородних осіб. Короткий виклад глав I-XXXV. Без кінця. Заг.: *Ἡ ἀληθὴς πολιτικὴ τῶν εὐγενῶν ἀνθρώπ(ων).* Поч.: *Ἀγκαλὰ (καὶ) οἱ τῶν εὐγενῶν παῖδες νὰ ἔχουν / ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον περισσότερον πνεύμα...* Кін.: *...ὀλίγον κοπιάζει διὰ νὰ τὸ βάλῃ εἰς πρᾶξιν...* (див. Legrand. – P. 361-362).

2. Арк. 88-107зв. Пригоди Телемаха, сина Одіссея. Без початку і кінця. Заг.: *Τύχαι τηλεμάχου υἱοῦ ὀ(δυ)σσέως. Βιβλίον ι΄ (καὶ) 22.* Поч.: *Ἄναπθε ὁ υἱὸς τοῦ ὀδυσσέως ἀπὸ μίαν ἀνυπόμονον ἐπιθυμία...* Кін.: *...δὲν χάνεται ποτὲ ἐκεῖνο τὸ καλόν, ὁποῦ εἰς* [...] (Τύχαι Τηλεμάχου. – Σ. 300-353).

Папір у 8 °: 163 x 112. Філіграні: леопардо-лев і літери PS – сх. див. Ейнедер, 983 – 1773 р. 14 зошитів кватерніонів. Сигнатури всередині нижнього поля звороту останнього аркуша зошитів. На арк. 1-83 авторська пагінація. Скоропис. Чорнило чорне. 11 рядків на арк. 1-83; 23 рядки на арк. 88-107зв.

Заставки плетінчасті на арк. 1, 88 виконані чорнилом.

Оправа первісна: 168 x 116 x 17. Дошки в коричневій шкірі мармурового забарвлення з тисненням.

Записи. На арк. 1 титарський запис рукою копіїста про належність книги Стефанові Ставру і синові його Петру: *Ἐκ τῶν τοῦ σταυ(ρου) στεφάνου καὶ υἱοῦ του πέτ(ρου).*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Стафі шифри і штампи: 0. 8. 29. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 494; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

96. Ф. I (Літературні матеріали), 1041

Збірник виписок і рецептів.
Друга половина XVIII ст. 92 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 1-92зв. Морально-етичні судження і сентенції за темами. Без початку і кінця. Про призначення книги можно судити за записом на арк. 2: *Τω παρόν βηβλοίον εἰς τόν καθαρόν τόν ζοίλον τόν συνα / λοίλων καὶ ἀδελφόν, τό ἀναμεταξοί να λοίπη τό δολερόν. / Το παρόν βηβλοίον, τό ἐν ἀρχαίς εἰς κάθε νεώτητα και ἡλη / κοία προφηλαχθηκόν τοίς πραγματοίας ὀφέλοιμον ἰα / τρικόν, οἴτοις καὶ διασκεδάζη εἰς αὐτοίν τοίν ἀπατοί να / ἔχη χόρτα καὶ ἰατρικά κατασκευασμένα δια κάθε πλη / γες και ἀρωστοίες μάλοιστα διαυτές ταίς φαντασοίες / και ἄλα τα του νούς πάθη ὅς τοις πάσχη ασκηνοίτας / ὁ νούς και ἡ θέλοιση ἰατρικά να χοίνη ὁ ἀνθροπος / εἰς τα ὀφέλοιμα ἀς κλοίνη.* Поч.: *ὁ λογισμῶς ἤν ὁπου κεινοῖτε ὁ ένας ἀδιάκοπος τρωχός...* Кін.: *...την ευτιχοῖα χοῖνη...*

Папір у 4°: 209 х 163. Філіграні: св. Миколай I IGZ – сх. див. Ейнедер, 846 – 1762 р. 12 зошитів кватерніонів. Перший і останній зошити неповні. Пагінація укладача на арк. 6-92. Скоропис. Чорнило коричневе. Дві шпальти. 25-30 рядків.

Оправа XIX ст.: 218 х 169 х 26. Картон у рожевому папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем коричневої шкіри.

Записи. На зв. верхньої кришки оправи скоропис кінця XIX ст.: *Эта греческая рукопись куплена въ / г. Нѣжинѣ у наслѣдниковъ Плацендаря, / одного изъ потомковъ нѣжинскаго грека. / По разсмотрѣніи ея профессоромъ / греческаго языка въ Кіевскомъ универси / тетѣ оказалось, что это не болѣе, какъ виписки из разныхъ ученихъ сочи / неній і всевозможныхъ рецептовъ.*

Рукопис надійшов у складі бібліотеки університету Св. Володимира або архіву одного з викладачів університету.

Старі шифри і штампи: № 5511; № 1364; № 2109 (на частині екслібриса). На звороті верхньої кришки верхня частина екслібриса, там само і на арк. 1, 40, 63зв. штампи : *Вс[енародна] Б[ібліоте]ка України.*

97. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 14

Св. Іоанн Дамаскин. Глави філософські (Діалектика).

1751 р. вересня 13. 73 арк. (+ арк. I-V; арк. I-Vзв., 73-73зв. – чисті). В оправі. Копіїст Димитракі Хаджи Мануїл із Верріі.

Зміст. 1. Арк. 1-72. Глави філософські. Арк. 1-2 зв. Зміст. 66 глав.

Арк. 3-5. Передмова. Заг.: *Τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ θεοτιμήτῳ πατρὶ Ко / σμᾷ ἐπισκόπῳ μαϊουμᾶ Ἰωάννης ἐ / λάχιστος. Προοίμιον.* Поч.: *Τὸ μὲν στενὸν τῆς διανοίας...* (Baur, II. – P. 548).

Арк. 5-72. Глави філософські. Поч.: *Οὐδὲν τῆς γνώσεως ἐστὶ τιμιώτερον...* (PG, 94. – Col. 521-669; Baur, II. – P. 217).

2. Арк. 72зв. Михайло Пселл. Вірш у шість рядків, з примітками. Заг.: *Τοῦ σοφωτάτου μιχαὴλ ψελλοῦ.* Поч.: *Θ(εὸ)ς τὸ διπτὸν οὐκ ἔχων τῶν*

πν(ευμ)άτων... Кін.: *...φέρει τὸ σεπτὸν τῆς ἁρίστης ἑπτάδιος* (Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη, I. – Σ. 49). Там само: *Φιλοσοφικὸν ἀξίωμα. / Οὐδὲν ἐν τῷ νῷ, ὁ μὴ πρότερα ἐν τῇ αἰ / σθήσει.*

Папір у 4: 179 x 118, на арк. 7, 8, 61, 72: 179 x 135. Філіграні: птах | літери ROSA | SA ‖ GC | F – подіб. див. Ейнедер, 493, 495 – 1799 рр. 9 зошитів кватерніонів. Сигнатури в правому нижньому куті на зворотах останніх аркушів зошитів. Скоропис. Чорнило чорне. 19 рядків. На берегах арк. 7зв., 8зв., 61зв., 63зв. схолії. Заголовки, ініціали і нумерація глав виконані червоним чорнилом різних відтінків.

Оправа XIX ст.: 184 x 120 x 13. Картон у папері мармурового забарвлення з корінцем із світло-коричневої шкіри з тисненням золотом: ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ. Обріз краплений жовтою фарбою.

Записи. На арк. 72 копіїст Димитракі Хаджи Мануїл з Верріі про закінчення рукопису 13 вересня 1751 р.: *Τέλος τῶν φιλοσοφ(ῶν) τοῦ ἁγιωτάτου / Ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ 1751 13 Σεπτεμβρίου / διὰ χειρὸς οἰκτροῦ Δημητράκη χατζῆ μανουὴλ / τοῦ ἐκ βερ́οίας.* На арк. 1 збереглася частина запису, зроблена тією самою рукою, але обрізана при переплетенні: *Δημητρίσιο [ητει αρμευ] (καὶ) τὸ δὲ ἐστί* [...]. Про переписувача див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 415, 420.

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Z 4584; ΑΡΙΘ. 42.

Бібліогр.: Treu. Fragments. – P. 153.

98. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 114л

Стихирар нотний.

1764 р., лютого 20. 264 арк. (арк. 1-1зв., 261-264зв. – чисті). В оправі. Копіїст Іоанн із Пелопоннесу.

Зміст. Арк. 1-261. Стихири Мінеї на весь рік. Заг.: *Ἀρχή σύν θεῷ ἁγίῳ· στιχηράριον καλόφωνον περιέχον πά / σαν τὴν ἀκολουθεῖαν τῶν τροπαρίων τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ κατὰ / τάξιν συντεθεῖσαν εἰς νέον καλωπισμόν παρά κυρίου / χρυσάφου (καὶ) πρωτοψάλτου τ(ῆς) τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας / μὴν σεπτέμβριος· εἰς τὴν α^ην^ ἀρχὴ τῆς ἰνδίκτου, ἤτοι τοῦ / νέου ἔτους, καὶ τοῦ ὁσίου π(ατ)ρὸς ἡμῶν συμεῶν τοῦ στυλίτου, καὶ ἡ σύναξις τῆς ὑπέρά / γίας θ(εοτό)κου τῶν μιασηνῶν, καὶ τοῦ ἁγίου μάρτυρος ἀειθαλά καὶ τῶν ἁγίων μ΄ γυ / ναικῶν, καὶ ἀμμοῦν διακόνου, καὶ διδασκάλου αὐτῶν, καὶ τῶν ἁγίων μαρτύρων / καλίστης εὐόδου καὶ ἑρμογένους τῶν αὐταδέλφων, καὶ μνήμη τοῦ δικαίου / ἰησοῦ υἱοῦ τοῦ ναυῆ. στιχηρὰ ἰδιόμελα ἦχος β΄.* Поч.: *Εκ ριζης αγαθης αγαθος εβλαστη...*

Папір у 4°: 244 x 172. Філіграні: лепардо-лев, літери AS – тотож. див. Ейнедер, 983 – 1773 р. 34 зошити по 6 і 10 аркушів. Чорнило чорне і коричневе. 30 рядків.

Заставка у вигляді плетіння на арк. 2 виконана червоним і коричневим чорнилом. Заголовки та ініціали виконані червоним чорнилом.

Оправа первісна: 245 х 175 х 27. Картон у темно-червоній шкірі з золотим тисненням. Залишки срібних, гравірованих застібок. Золотой обріз. Блакитна шовкова стрічка-закладка.

Записи. На арк. 261, у заставці, запис копіїста Іоанна з Пелопоннесу про завершення рукопису 20 лютого 1764 р.: *αψξδ΄ φεβρουαρίου κ΄ ἐτελειώθη / ὑπο χειρός / ἐμοῦ ἰω(άνν)ου τοῦ / πελο / πονισίου.*

На арк. 1, 263 і нижній кришці схожі за змістом записи XIX ст. про належність рукопису церкві Всіх Святих у Ніжині і вічну пам'ять пожертвователю Олександру Іоанніту: *Καὶ τόδε ξύν τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει τῆς / Γραικικῆς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων πάντων [ἐν Νίζνη] / τῶν αφιεροσάντων εἰς μνημόσυνον αἰώνιον / Ἀλέξανδρος Κονσταντίνου Ἰωαννίτης.*

На арк. 263 скорописом XIX ст. запис про те, що книга подарована протопсалтом Хрисафом: *Ἀφιερωθέν παρὰ τοῦ Κυρίου Χρυσάφου / Πρωτοψάλτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης ἐκκλησίας / Πατριαρχεῖου / Εἰς Μνημόσυνον αἰώνιον.*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: *Муз. Рук. 719.*

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 83-84; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 391-392; *Лебедев.* – С. 49-50; *Τσελίκας.* – Σ. 29.

99. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 142л

Стихирар нотний.

1765 р., лютого 8. 160 арк. (+ арк. I, II; арк. I-IIзв., 158зв. - 160зв. – чисті). В оправі. Копіїст Іоанн Пападопуло з Пелопоннесу.

Зміст. Арк. 1-158. Стихири Тріоді і Пентикостаря. Заг.: *Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ, (καὶ) τοῦ τριωδίου ὁμοίως κ(αὶ) τοῦ πεντικοσταρίου περί ἔχων πά / σαν τὴν ἀκολουθείαν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς, κ(αὶ) τῆς λαμπροφόρου ἡμῶν ἀ / ναστάσεως, ἕως τῶν ἁγίων πάντων κατὰ τάξιν συντεθεῖσαν εἰς νέ(ον) καλοπισμὸν, / παρὰ κυρίου χρυσάφη κ(αὶ) (πρωτο)ψάλτου τῆς τοῦ χ(ριστ)οῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας), ἀρχομένου ἀπὸ / τῆς κυριακῆς τοῦ τελωνίου (καὶ) τοῦ φαρισαίου τῷ σαββάτῳ ἑσπέρ(ας) στιχηρὰ ἦχος α΄. / Μη προσευξωμεθα...*

Папір у 4°: 242 х 172. Філіграні: лев на щиті під короною | TOSCOLANO || літери FV | T під короною, а також літери M | FV, MT | S, FA | G – сх. див. Ейнедер, 312, 314 – 1757, 1770 рр.; три капелюхи – сх. див. Ейнедер, 698 – 1776 р. 20 зошитів кватерніонів. Сигнатури в нижньому правому куті першого аркушу перших восьми зошитів. Чорнило чорне. 30 рядків.

Заставка на арк. 1 рослинно-геометричного орнаменту. Заголовки, нотні знаки і фигурні ініціали виконані малиновим чорнилом.

Оправа первісна: 242 х 175 х 24. Картон у темно-червоній шкірі з золотим тисненням. Золотий обріз із гравіровкою. Жовті стрічки-зав'язки.

Записи. На арк. 157зв. запис копіїста Іоанна Пападопуло з Пелопоннесу про завершення роботи над рукописом 8 лютого 1765 р.: *αψξε΄ φευρουαρίου η΄ / ἐγράφθη τό παρόν ὑπο / χειρός ἐμοῦ Ἰω(άννου) Παπαδόπουλου / τοῦ Πελοπονησίου ἐκ κόμης Κερπινή.* Про копіїста див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 474.

На арк. І скорописом XIX ст. запис про належність книги до грецької церкви Всіх Святих у Ніжині і вічну пам'ять пожертвователю Іоанну Пападопуло з Пелопоннесу: *Καὶ τόδε ξὺν τοῖς ἄλλοις / ὑπάρχει τῆς Γραικηκῆς ἐκκλησίας / τῆς Νίζνης τῶν ἁγίων Πάντων / τοῦ Ἀφιερώσαντος / Αἰωνία ἡ μνήμη. / Ἰωάννου Παπαδοπούλου ἐκ Καρ / πωνήσι τοῦ Πελοπονησίου.*

На арк. 159 виписка зі служби шостої години в велику п'ятницю. Заг.: *Ἀντίφωνον 15.* Поч.: *Σήμερον κρεμᾶται...*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старі шифри: Муз. Рук. 720.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11 – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 84; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 394; *Лебедев.* – С. 60.

100. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 15

Календар на 1766 р.
Не раніше кінця 1765 р. 28 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 2-27. Виписки з календаря на 1766 р.: описи пори року, прогнози на кожний місяць і дати основних фаз місяця. Заг.: *Καλενδάριον / τοῦ Χανεμᾶν Ἰνδο / βίνου ἰγκλέζου / τοῦ 1766 ἔτους.* Поч.: *Τὰ καθόλου προγνωστικά / ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. / Ἡ ρωμαϊκή ἐκκλησία, ἥτις ἀκολουθεῖ / τὴν διόρθωσιν...*

Папір у 4°: 197 х 140. Філіграні: квітка || літери FAC під короною. 4 зошити: I^4-II^4, III^8, IV^{12}. Скоропис. Чорнило чорне. Кількість рядків різна.

Оправа первісна: 197 х 140 х 5. Папір кольоровий – рослинний тиснений орнамент на світло-коричневому тлі.

Записи. На арк. 2 титарська Георгія Гіка: *τόδε πρός τοῖς ἄλλοις Γεωργίω Γκίκα.*

На звороті верхньої кришки, арк. 1-1зв., 2зв., 27зв.-28зв. і на нижній кришці варіанти початку й кінця листа, зверненого до господаря Молдавії Костянтина [Іпсиланті], звернення (можливо, до нього) французькою, підрахунки грошових сумм на різні потреби і т.ін.

Надійшов у «Древлехранилище» Подільського Єпархіального історично-статистичного комитету (з 1903 р. Музей Подільського церковного історично-археологічного товариства) з Георгіївської (колишньої грецької) церкви м. Могилева-Подільського.

Старі шифри і штампи: Греч. № 15; 77. На зв. верхньої кришки штамп «Церковно-исторического древлехранилища» в Кам'янці-Подільському.

Бібліогр.: Сецинский. – С. 74.

101. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 199п

Збірник матеріалів, що висвітлюють внутрішній і міжнародне становище Польщі на 1767 р.

Лютий 1767 – січень 1768 р. (Целікас – кінець XVIII ст.). 516 арк. (1028 сторінок пагінації укладача + ненумеровані арк. I-VII;. пропущена пагінація с. 329-332, 451-460; арк. IIзв.-VIIзв., с. 48, 72, 114-116, 148, 164, 166, 182, 205-208, 224, 240, 250, 255, 258, 322, 328, 338-343, 361-362, 398-404, 420, 422, 441-442, 447-450, 468, 475-476, 499-500, 520-524, 531-532, 539-540, 575-576, 638-644, 692, 753-756, 766, 805-806, 808, 835-836, 924, 976 – чисті; с. 1024а, 1024б – вставні). В оправі.

Зміст. 1. С. I-II. Зміст рукопису (перелічені назви статей на с. 1-257). Заг.: *Πίναξ τῶν ἐν ταύτῃ τῇ / βίβλῳ περιεχομένων.*

2. С. 1-47. Статті договору між представниками шляхти і королем Станіславом Августом [Понятовським] на коронаційному Сеймі в 1764 р. Заг.: *Ἄρθρα τῶν συμφωνηθέντων κεφαλαίων μετα / ξὺ τῶν ἀρχόντων τῆς ἀριστοκρατίας τῆς κορώνας τῆς / Πολωνίας, τοῦ μεγάλου Δουκάτου τῆς Λιτουανίας, / καὶ τῶν προστεθημένων ἐπαρχῶν, καὶ μεταξὺ / τῶν κομισσαρίων τῦ γαληνοτάτου βασιλέως Στα / νισλάου Αὐγούστου.*

3. С. 49-71. Про некатолицькі конфесії в Польщі. Заг.: *αψξζ΄ Μαρτίου κδ΄ / Περιληπτικὴ διδασκαλία τῆς ὑποθέσεως τῶν / Δισσιδέντων, καὶ Προτεσταντῶν τῆς Πολωνίας.*

4. С. 73-204. Огляд щоденників польського Сейму за період 6 жовтня – 29 листопада 1766 р. Заг.: *Ἐφημερίδες τῆς καθολικῆς Διέτας τῆς Πολωνίας / ἀρξάμένης κατὰ τὴν ς^ην Ὀκτωβρίου τῦ αψξς^ου ἔτους. / Τὰ ἐν αὐτῇ γενομένα προβλήματα, ἀπὸ ζ΄ ὀκτωβρίου ἕως ιδ΄ τοῦ αὐτοῦ.*

5. С. 209-223. Виступ кн. М. Репніна, Повноважного міністра Росії в Польщі. Заг.: *Ἐμφάννισις τῆς βασιλίσσης τῆς Ῥωσσίας δοθεῖσα διὰ τοῦ εἰς Πολωνίαν / ἐκστραορδιναρίου καὶ πληρεξουσίου πρέσβεώς της πρίγγιπος Νικο / λάου Ῥεπνὶν τῇ συμμάχῳ ἀριστοκρατίᾳ τῆς Πολωνίας / εἰς τὴν Διέταν τῆς βασιλείας συγκροτηθείσης κατὰ τὸ αψξς΄ ἔτος.*

6. С. 225-232. Промови Георгія Бенуа, Повноважного посла Пруссії, до польської шляхти. Заг.: *Ὁμιλία τοῦ κυρίου Γεωργίου Πενουὰ πρέσβεως πληρεξουσίου τιῦ ῥηγὸς τῆς Προυσίας / πρὸς ἀριστοκρατίαν τῆς Πολωνίας, καὶ πρὸς τὰς συγκλήτους τάξεις τὰ[ς] συνα / θροισμένας εἰς τὴν βασιλικῆν ταύτην Διέταν ἐκφωνηθεῖσα εἰς τὴν / Βαρσαβίαν αψξς΄.*

7. С. 233-239. Звернення дисидентів до польського короля [Станіслава Августа Понятовського] і шляхти, від 1766 р. Заг.: *Ἀναφορὰ δοθεῖσα ἐκ μέρους τῶν Δισσιδέντων τῷ γαληνοτάτῳ ῥηγὶ τῆς Πολωνίας / καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς ἀριστοκρατίας συνηγμένους / ἐν Βαρσαβίᾳ διὰ τὴν Διέταν τοῦ αψξ΄ ἔτους.*

8. С. 241-244. Звернення імператриці Катерини II до польської шляхти, передане кн. М. Репніним. Заг.: *Ἔμφάνισις τῆς ἰμπερατρίτζας τῆς Ῥωσσίας διὰ τιῦ / ἐξστραορδιναρίου καὶ πληρεξουσίου πρέσβεώς της εἰς τὴν / ἀριστοκρατίαν τῆς Πολωνίας οὔσης συνηγμένης εἰς / τὴν διέταν τοῦ αψξ΄.*

9. С. 245-249. Звернення короля Данії [Христіана VII] до польської шляхти, передане послом де Сан Саворином. Заг.: *Ἐμφάνισις τοῦ ῥηγὸς τῆς Δαννεμάρκας διὰ τοῦ πρέσβεώς του / Δὲ Σὰν Σαφορὶν εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Πολωνίας συνηγ / μένην εἰς τὴν Διέταν τοῦ αψξ΄ ἔτους.*

10. С. 251-254. Звернення короля Великобританії [Георга III] до польської шляхти, передане послом Бругтоном. Заг.: *Ἐμφάνισις τοῦ ῥηγὸς τῆς Μεγάλης Βρετανίας διὰ τοῦ πρέσβεώς του / Βροῦγτον εἰς τὴν ἀρισ* [τοκρατίαν] *τῆς Πολωνίας συνηγ / μένην εἰς τὴν διέταν τοῦ αψξ΄ ἔτους.*

11. С. 256. Роз'яснення з приводу звернення. Заг.: *Διδασκαλία περὶ πῶς πρέπει μὲ τίνα δηλαδή τάξιν νὰ ἀντιγραφοῦν τὰ παρόντα σχέδια.*

12. С. 257-296. Про права дисидентів і зацікавлених сторін. Складено в Петербурзі 1 грудня 1766 р. Заг.: *Ἔκθεσις τῶν / δικαιωμάτων τῶν Δισσιδέντων ὁμοῦ μὲ τὰ / δικαιώματα / τῶν βασιλειῶν ὁποῦ εἶναι ἰντερεσσάται εἰς τὸ νὰ τοὺς / ὑπερασπισθοῦν. Εἰς Πετροπούργον / κατὰ μῆνα Δεκέμβριον τοῦ αψξ΄ ἔτους. Ἐκστράκτα καὶ μεταφράσεις ἐκ γαζετῶν καὶ γραμμάτων διπλωματῶν ἐτῶν 1766 καὶ 1767.*

13. С. 297-298. Донесення Германа Карла графа Кессерлінга і князя М. Репніна, від 14 вересня 1764 р. Заг.: *Α΄. Ἀναφορά.*

14. С. 299-308. Звернення імператриці Катерини II до польскої шляхти, передане кн. М. Репніним на польському Сеймі в 1766 р. Заг.: *Β΄. Ἐμφάνισις / ἐκ μέρους τῆς Ἰμπερατρίτζας τῆς ῥωσί(ας) δοθεῖσα διὰ τοῦ ἐκ / στραοδιναρίου καὶ πληρεξουσίου πρέσβεώς της Πρίγγιπος / ῥεπνὶν εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς Πολωνίας οὖσαν ἐν / συνελεύσει εἰς τὴν Διέταν τοῦ αψξ^{ου} ἔτους.*

15. С. 309-310. Про союз Польщі й Литви в Любліні в 1569 р. Заг.: *Γ΄. Ἐπιβεβαίωσις / τῆς ἑνώσεως μεταξὺ τ(ῶν) γεν(ῶν) τῆς Πολωνί(ας), καὶ τῆς Λι / τουανί(ας), λαβούσης τέλος εἰς τήν καθόλου Διέ / ταν τοῦ λουπλίνου ἐν ἔτει αφξθ^{ω}.*

16. С. 311. Про збори 1586 р. Заг.: *Δ΄. Περὶληψις / τῆς Συνελεύσεως τοῦ αφπς^{ου} ἔτους.*

17. С. 312-313. Королевський хрисовул щодо дисидентів від 4 лютого 1715 р., Варшава. Заг.: *Ε΄. Χρυσόβουλον βασιλικὸν / διὰ τοὺς Δισσιδέντας / εὐγάλθη ἀπὸ τὴν μεγάλην καντζελαρίαν.*

18. С. 314-315. Стаття друга Оливського мирного договору. Заг.: *Ζ΄. Ἄρθρον β^{ον} / τῆς εἰρήνης τ(ῆς) ὀλίβας.*

19. С. 316-317. Звернення послів Швеції з питання свободи віросповідання, від 21 травня 1660 р. Заг.: *Η΄. Ἐμφάνισις / τῶν πρέσβεων τοῦ ῥηγὸς, καὶ τ(ῆς) βασιλείας τ(ῆς) σβεκίας περὶ / τ(ῆς) εἰρήνης καὶ ἐλευθερίας ὅλων τῶν χωρισθέντ(ων) ἀπὸ τὴν λατινικὴν / θρησκεί(αν) εἰς τὴν Πολωνί(αν), περὶ ἀμνηστεί(ας) εἴτ᾽οὖν συγχωρήσεως αὐτῶν / εὐγαλθεῖσα ἀπὸ τοὺς κοινοὺς Κώδηκας τοῦ λόνδορπ. Τομῳ θ^ω ἐδαφ. 692.*

20. С. 317. Заява короля Яна Казимира [Вази] 26 червня 1660 р., Варшава.

21. С. 318-319. Заява депутатів Сейму 26 червня 1660 р. Заг.: *Προσθήκη / ἐν τῇ Συνθήκη.*

22. С. 320-321. Мирний договір між Росією та Польщею, від 6 травня 1686 р. в Москві. Заг.: *Θ΄. Συνθήκη / τ(ῆς) Παντοτεινῆς εἰρήνης μεταξὺ τ(ῆς) Βασιλεί(ας) τ(ῆς) ῥωσί(ας) / καὶ τ(ῆς) Πολωνί(ας), γενομένη ἐν Μόσκᾳ τῷ ς^η Μαιΐου αχπς^ου ἔτους.*

23. С. 323-397. Листування де ла Роса і секретаря Нана, а також їхні листи до інших осіб (Григорія Гіка і укладача збірника) за період 28/11 січня-18/3 березня 1767 р. З Варшави, Ясс і Львова. Заг.: *Ἐκστράκτα τοῦ γράμματος τοῦ δε λὰ ῥὸς 28/17 Ἰανουαρίου.*

24. С. 403-408. Витяги з константинопольської газети «Λέϊδας» (№ 15) за 20 лютого. Заг.: *αψξζ΄ μαρτίου κδ΄ ἐκστράκτα τῶν γαζετῶν / ἐκ τὰς γαζέτας τῆς Λέϊδας № XV ἀπὸ κωνσταντινούπολιν κ΄ φευρ* [ουαρίου].

25. С. 408-605. Огляд листування де ла Роса з Наном, а також листів інших осіб за період 2 березня – 15 жовтня 1767 р. Перший заг.: *Μετάφρασις τοῦ ἀπὸ Βαρσοβίας πρὸς τὸν Νάνην γράμματος τοῦ / δὲ λα ῥὸς γεγραμμένον κατὰ τὴν / α΄ μαρτίου.*

26. С. 606-610. Послання папи Климента XIII до польських єпископів. Заг.: *Ἐπιστόλη τοῦ Πάπα πρὸς τοὺς ἐπισκόπους τῆς Πολωνίας.*

27. С. 611-614. Послання краківського єпископа [Каетана Солтика] до польського Сейму, від 15 серпня. Заг.: *Γράμμα τοῦ ἐπισκόπου τῆς Κρακοβίας πρὸς τὰς Διετίνας γεγραμμένον ἐν τῇ ιε΄ αυγούστου.*

28. С. 615-623. З листа де ла Роса з Варшави, від 9 вересня 1767 р. Заг.: *Μετάφρασις τοῦ γράμματος τοῦ δὲ λαῤὸς ἐκ Βαρσωβίας...*

29. С. 624-637. Нотатки про стан справ у Польщі, за матеріалами донесень. Заг.: *Ἰδέα τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς Πολωνίας εἰτ᾽οὖν ἀνακεφαλεί / ωσις τῶν μέχρι τοῦδε ἐκ πολλὰ γράμματα γραφέντα.*

30. С. 645-673. З листів де ла Роса за 16 – 30 вересня 1767 р.

31. С. 674-678. Промова Каетана Солтика, єпископа Краківського, на екстраординарних зборах 1 жовтня. Заг.: *Ὁμιλία ἐπισκόπου τῆς Κρακοβίας Καγετάνου Σολτὶκ ἐκφωνηθεῖσα εἰς τὰς / ἐκστραορδινάριες συνελεύσεις ὀχλαγωγικὰς τῇ α΄ ὀκτωμβρίου.*

32. С. 679-715. З листів де ла Роса з Варшави, від 7, 14, 21 жовтня 1767 р.

33. С. 716. Промова кн. М. Репніна перед конфедератами 13 жовтня 1767 р. в Варшаві. Заг.: *Ἐμφάνισις τοῦ πρέσβεως τῆς Ῥωσσίας εἰς τοὺς*

ἄρχωντας κονφεδεράτους τῆς / Πολωνίαςμ Κορώνας τε καὶ Λιτουανίας ὄντας συνηγμένους εἰς Δίεταν.

34. С. 717-718. Промова генерала Потитзея, прибічника великого герцога Литовського, члена комісії конфедератів, що її направили до імператриці Катерини II. Заг.: *Ὁμιλία τοῦ Ποτιτζέϊ στρατηγοῦ τοῦ προμάχου τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Λιτουανίας...*

35. С. 718-719. Відповідь імператриці Катерини II комісії конфедератів, передана через Другу канцелярію. Заг.: *Ἀπάντησις τῆς Βασιλίσσης τῆς Ῥωσσίας δοθεῖσα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν κονφεδερατῶν...*

36. С. 720-723. Постанова Сейму про відкладення зборів до 1 лютого 1768 р. і про повноваження кн. М. Репніна. Заг.: *Γράμμα τῆς ἀναβολῆς τῆς Διέτας καὶ τὸ γράμμα τῆς Πληρεξουσιώτητος* [τοῦ κνέζου Νικολάου Ῥεπνίν].

37. С. 725-804. 3 листів де ла Роса з Варшави за 28 жовтня – 30 грудня 1767 р. Кін.: *...τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ γράμματος τούτον καταγίνεται εἰς τὴν μεταξὺ ῥὸς καὶ νάνη χρή / σιν καὶ τρόπον τζιφρῶν, ὁθεν ὡς περιττὰ εἰς ἡμῶν τὰ παραλιμπάνω / Τέλος τοῦ ἐνιαυτοῦ αψξζ΄.*

38. С. 807-826. Звернення імператриці Катерини II до короля Станіслава Августа [Понятовського] і польської шляхти, від 3 лютого 1767 р., Санкт-Петербург. Заг.: *Ἐμφνανισις τῆς / γαληνοτάτης βασιλίσσης τῆς Ῥωσσίας / πρὸς τὸν γαληνότατον ῥῆγα τε καὶ ἀριστοκρατίαν / τῆς Πολωνίας, / εἰς Πετροπούργον αψξς΄ ἔτει / σωτηρίῳ γ^{η} Φευρουαρίου.*

39. С. 827-834. 3 листа гр. М. Паніна до кн. М. Репніна, від 3 лютого 1767 р., Санкт-Петербург. Заг.: *Ἐπιστολὴ τοῦ Πάνιν α^{ου} Μινίστρου τῆς Ῥωσσίας πρὸς τὸν εἰς Πο / λωνίαν πρέσβυν τῆς Ῥωσσίας.*

40. С. 837-840. Промова посла Пруссії в Польщі, від 6 березня 1767 р. Заг.: *Ἐμφάνισις τοῦ πρέσβεως τῆς Προυσίας δοθεῖσα εἰς / τὴν αὐλὴν τῆς Πολωνίας Μαρτίου ζ^{η} τοῦ αψξς΄ ἔτους.*

41. С. 841-845. Послання папи Климента XIII до представників польської шляхти. Заг.: *Κλήμης Πάπας δέκατος τρίτος / τοῖς ἀγαπητοῖς τέκνοις εὐθέσιν ἀνδράσιν τῆς κατὰ τὴν ἀριστοκρατίαν / τῆς Πολωνίας βουλευταῖς.*

42. С. 847-910. Роздуми укладача збірника про події у Варшаві в 1766 р. і про підсумки підписаних договорів. Заг.: *Στοχασμοὶ / διὰ τὰς γενικὰς Βαρσαβικὰς συνελεύσεις τοῦ αψξζ΄ ἔτους περὶ τῶν συνθηκῶν τῆς τε Ὁλινβεσιακῆ καὶ Γκιζιμουλτοβιανικῆς καὶ τὰ ἑξῆς.*

43. С. 911-915. Послання папи Климента XIII до нунціїв Польщі, від 14 вересня 1767 р., Рим. Заг.: *Κλήμης Πάπας δέκατος τρίτος χαίρειν / τοῖς ἠγαπητοῖς τέκνοις τοῦ Ἱππικοῦ τάγματος (εἴτ' οὖν τῶν Νουντζίων) τῆς Πολωνίας.*

44. С. 916-923. Звернення [Адольфа Фрідріха], короля Швеції, до польської шляхти. Заг.: *Ἐμφάνισις τοῦ ῥηγὸς τῆς Σφετζίας πρὸς τὴν ἀριστοκρατορίαν / τῆς Πολωνίας.*

45. С. 925-932. Витяги зі статей Оливського мирного договору. Заг.: *Ἡ συνθήκη τῆς Ὀλίβας.*

46. С. 933-940. Промова капітана Павла Конопника Гржибовського, посла конфедератів Торнського союзу, до короля [Станіслава Августа Понятовського], від 28 квітня 1767 р. Заг.: *Ὁμιλία τοῦ ἐδοξοτάτου κυρίου Παύλου τῆς Κονόπνικας Γριμπούσκι / καπετάνου Κζοβιενσίου διωρισμένου πρέσβεως ἐκ μέρους τῆς Κονφεδε / ρατζιόνης εἴτ'οὖν συσπονδίας τοῦ Τὸρν πρὸς τὸν γαληνότατον / ῥῆγα τῆς Πολωνίας ἐκφωνηθεῖσα κατὰ τὴν κη^ην Ἀπριλλίου ἐν ἔτει αψξζ΄.*

47. С. 941-962. Короткі виклади питання про дисидентів і протестантів у Польщі. Заг.: *Συνοπτική διδασκαλία τῆς ὑποθέσεως τῶν Δισ / σιδέντων καὶ Προτεσταντῶν τῆς Πολωνίας.*

48. С. 963-975. Угода дисидентів Польщі, від 20 березня 1767 р., Торн. Заг.: *αψξζ ἀπριλλίου κθ΄ / Συμφωνία εἴτ'οὖν σύνοδος ὁποῦ ἔκαμαν οἱ Δισσιδέτοι τῆς Πο / λωνίας εἰς Τὸρν κατὰ τὴν κ^ην Μαρτίου τοῦ αψξζ΄ ἔτους. αψξζ Μαΐου ζ΄.*

49. С. 977-985. Протоколи зборів шляхти і громадян православного, лютеранського і кальвіністського віросповідань, що відбулися в Слуці 20 березня 1767 р. Заг.: *Πρακτικὰ τῆς συμπνοίας τῶν εὐγενῶν, καὶ πολιτῶν τοῦ Μεγάλου Δουκάτου / τῆς Λιτουανίας τοῦ τε Γραικικοῦ καὶ Λουθηροκαλβινικοῦ ῥήτου / γενομένα εἰς Σλοὺκ κατὰ τὸ αψξζ^ον Μαρτίου κ^η.*

50. С. 985-989. Заява дисидентів Великого герцогства Литовського, від 3 грудня 1767 р., Варшава. Заг.: *Δηλοποίησις / ἐκ μέρους τῶν Δισσιδέντων τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς / Λιτουανίας ἐν ἔτει αψξζ^ῳ κατὰ τὴν γ^ην τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς / εἰς Βαρσαβίαν.*

51. С. 990-992. Звернення представників міст Торна, Елбіга і Данцига щодо участі в зборах. Заг.: *Γράμμα τῶν προεστώτων τῶν τριῶν πόλεων Τόρν, Ἐλὶννγκ καὶ Δάν / τζικας, δηλωτικὸν ὅτι δέχονται καὶ ἐμβαίνουν εἰς τήν τῆς / ἑνώσεως καὶ συνδέσμου τῶν Δισσιδέντων συνέλευσιν.*

52. С. 993-997. Зі спільного послання Сейму і великого герцога Литовського. Заг.: *αψξζ Ἰουνίου ιβ΄ / Μετάφρασις τοῦ συνοδικοῦ γράμματος τῶν ἰδιαιτέρων ἑνώσεων συνελεύσεων / τῆς κορώνας, καὶ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς Λιτουανίας.*

53. С. 998-1000. Циркулярний лист короля Станіслава Августа [Понятовського], від червня 1767 р., Варшава. Заг.: *αψξζ΄ Αὐγούστου α΄ / Μετάφρασις τοῦ ἐγκυκλίου γράμματος σταλέντος εἰς ὅλην τὴν ἐπι / κράτειαν τῆς Πολωνίας διὰ νὰ συγκροτηθῆ κατὰ τὴν ε^ην Ὀκτωβ(ρίου) / ἡ ἐκστραορδιναρία Δίετα.*

54. С. 1000-1002. Циркулярний лист Карла Станіслава Радзивілла до Сейма, від 24 червня 1767 р., Радом.

55. С. 1003-1010. Послання [Карла III], короля Іспанії, до папи [Климента XIII] про єзуїтів і відповідь папи від 16 травня 1767 р. Заг.: *αψξζ Αὐγούστου κδ΄ / Ἐπιστολὴ τοῦ ῥηγὸς τῆς Ἱσπανίας πρὸς τὸν Πάπαν τῆς Ρώμης, καὶ / ἀπόκρισις αὐτοῦ πρὸς τὸν ῥήγα περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν Ἰησουϊτῶν / Ἐκ τῆς γαζέτας τῆς Λέϊδας №60 τοῦ σουπλ.*

56. С. 1011-1012. Відповідь короля Іспанії [Карла III] папі [Клименту XIII], від 2 червня 1767 р., Арант. Заг.: *Απόκρισις τοῦ ῥηγὸς τῆς Ἱσπανίας πρὸς τὸν Πάπαν ἀπὸ / Ἀραντζουὲ β΄ Ἰουνίου αψξζ΄.*

57. С. 1013-1020. Виписки з додатку № 99 віденської газети. Виклад 28 статей про права дисидентів і конфедератів Торна і Слука. Заг.: *Ἐκ τῆς γαζέτας τῆς Βιέννας σουπλέμεντο № 99.*

58. С. 1021-1024б. Нотатки про престолонаслідування в Россії. На с. 1024б. генеалогічна таблиця дому Романових (від царя Олексія Михайловича). Заг.: *Διαδοχὴ μετὰ χρονολογίας τῆς Ῥωσσίας ἣν συνελέξαμεν / ἐκ διαφόρων βίβλων καὶ μάλιστα ἐκ τῆς Ἱστορίας τοῦ μεγάλου Πέτρου.*

59. С. 1025-1026. Про походження назви Польщі. Заг.: *Περιληπτικὴ πραγματεία περὶ ὀνόμασίας τῆς Λεχίας.*

60. С. 1027-1028. Про Угорщину. Заг.: *Περὶ Οὐγκαρίας.*

Папір у 4°: 220 x 170, обрізаний нерівно. Філіграні: лілея страсбурзька на щиті || літери FIN DE | I серце | BADON || IZERON | DAUPHINE | 1749; виноградна гілка під короною – сх. див. Хівуд, 2374, 2376 – 1771, 1773 рр.; с. 145: три капелюхи; с. 201: зірка – сх. див. Ейнедер, 40 – 1773 р.; с. 203-207: три капелюхи на щиті || FF – сх. див. Ейнедер, 723 – 1743 р.; с. 443-450: три капелюхи || літери FA | C під короною; с. 485, 491: лев на щиті під короною – сх. див. Ейнедер, 310 – 1773 р.; с. 487, 489: літери FV на щиті під зірками; с. 525-532: лев на щиті під короною || літери GF – сх. див. Ейнедер, 319 – 1769 р.; с. 534-540: лев на щиті || літери BT під вінком; с. 541-548 три місяці | M – сх. див. Велков-Андреєв, 782 – 1773 р.; с. 807-840: змія на щиті під короною || літери URPAT. 81 зошит: I^{7}, II^{8}-V^{8}, VI^{4}, VII^{8}-VIII^{8}, IX^{6}, X^{8}-XIII^{8}, XIV^{4}, XV^{6}, XVI^{4}, XVII^{8}, XVIII^{4}-XIX^{4}, XX^{8}, XXI^{10}, XXII^{8}-XXIII^{8}, XIV^{7}, XXV^{8}, XXVI^{6}, XXVII^{4}-XXX^{4}, XXXI^{12}, XXXII^{4}, XXXIII^{2}-XXXIV^{2}, XXXV^{4}-XL^{4}, XLI^{8}, XLII^{4}, XLIII^{8}, XLIV^{4}-L^{4}, LI^{8}-LVIII^{8}, LIX^{4}-LX^{4}, LXI^{8}-LXII^{8}, LXIII^{11}, LXIV^{9}, LXV^{4}, LXVI^{7}, LXVII^{8}-LXXIII^{8}, LXXIV^{4}, LXXV^{8}, LXXVI^{10}, LXXVII^{4}-LXXVIII^{4}, LXXIX^{10}, LXXX^{6}, LXXXI^{3}. Скоропис. Чорнило коричневе і чорне. Кількість рядків різна: 12-25.

Оправа первісна: 232 x 175 x 73. Картон у білій шкірі. На корінці залишки написів рукою укладача грецькою про зміст рукопису. Прочитуються дати: αψξς΄ - αψξζ΄ (1766-1767 рр.).

Записи. Численні помітки арабським письмом турецькою на с. 7, 20, 42, 62, 79, 82, 84, 93, 113, 422. Окремі помітки італійською, латиною, а також численні маргіналії і правки рукою укладача грецькою. На початку розділів дати за період із 13 березня 1767 р. (с. 325а) по 15 січня 1768 р. (с. 798).

На зв. верхньої кришки помітка XIX ст. рукою архім. Антоніна (?): *Απομ[νημο]νευ[ματα].* У книзі надходжень до музею ЦАМ і бібліотеки КДА рукопис названо Ἀπομνημονεύματα ἑνός διπλωμάτου περὶ Πολωνίας, Ῥωσίας κτλ.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна, який придбав рукопис під час перебування в Афінах і Константинополі. М. Петров висловив припущення, що укладачем був австрійський дипломат де ла Рос, бо в рукопису відсутні документи австрійського двору. Проте в рукопису, крім листування де ла Росу, є документи, адресовані укладачеві. Найімовірніше, укладачем була особа грецького походження, можливо, хтось з вищих урядовців молдоволоських князівств або великих драгоманів Порти. У зв'язку з останніми міркуваннями слід зауважити про наявність схожих польських документів під назвою «Τὰ συμβάντα τῷ ἔτει 1764 ἀνὰ τὴν Λεχίαν μέχρι ἔτους 1768» у 12-му розділі дев'ятої книги церковної історії Афанасія Комніна Іпсиланті (див. Бенешевич, І. – С. 499).

Старі шифри і штампи: 0. 4. 29; 029. На с. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 151; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376; *Τσελίκας.* – Σ. 30-32.

102. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 18

Збірник нотний (Пападики).

1771 р., липня 15. 105 арк. (арк. 8зв. – чистий). В оправі.

Зміст. 1. Арк.1-8. Роз'яснення нотних знаків. Заг.: *Ἀρχῆ σὺν θ(ε)ῶ ἁγίω τῶν σημαδή / ον τῆς μουσικῆς τέχνης τῶν / τε ἀνιόντον καὶ κατιόντον σω / μάτων τε κ(αὶ) πνευμάτον καὶ / πᾶσης ἄλλης χειρονομί(ας)* [...]*ηθέντων κατα τους καιροὺς ἀ /* [...]*των διδασκάλον.* Поч.: *Ἀρχῆ μέση τέλος...*

2. Арк. 9-105. *Ἀρχῆ σὺν θ(ε)ῶ ἁγίω τῶν κατιχ(ων) / κεκραγαρίον κ(α)ὶ ἀναστασίμων. / Ψαλλόμενα τῶ σαβάτω ἑσπέ / ρας. καλοπισμός κύρ χρισά / φους (καὶ) προτοψάλτου τῆς μεγαλης / ἐκκλησί(ας)* [ἦχος α΄]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

Папір у 8°: 162 х 109. Філіграні: корона | виноградна гілка || фрагменти різних літер (RASSET AONGE TAGE, LANGVEDOC | 1764) – сх. див. Хівуд, 2382, 2385-2390 – 1744-1771 рр. 14 зошитів: I^7, II^{10}, III^5, IV^6-V^6, VI^8-VIII^8, IX^6, X^{10}, XI^8-XIII^8, XIV^6. Скоропис. Чорнило чорне. 21-23 рядки.

Заставки плетінчасті на арк. 1, 9, 21зв., 33зв., 45зв., 61зв., 78 виконані чорним і червоним чорнилом. Заголовки, фигурні ініціали і нотні знаки виконані червоним чорнилом різних відтінків.

Оправа первісна: 167 х 108 х 21. Картон у коричневій шкірі з тисненням. Шнур-закладка.

Записи. На арк. 1 про початок роботи над рукописом (?) 15 липня 1771 р.: *1771 ἰουλίου 15 ἀρχυνισαμενος / καὶ ο ἅγιος θ(εὸς) / να με βωειθηση.* На арк. 105 тигарський запис іеродиякона Данила про те, що він купив книгу у вчителя Киріака: *Οὗτη ἡ ψαλτικὴ ὑπάρχει ἐμοῦ / δανιήλ ἱεροδιακόνου κ(αὶ)*

ὅποιος / τὴν παρη νὰ ἔχη τὴν κατάρα τῆς πα / ναγίας κ(αὶ) πάντων τῶν ἁγίων ἐπειδή / κ(αὶ) τὴν ἔχω μὲ τῆς ἐκσίντα μου παράδες / ἀγορασμένη ἐκ τοῦ διδασκαλου κ(υρί)ου κυριάκου ἐκ [μααλα] τοῦ ἁγίου / κάρπι τόν [ψομαθίων].

Надійшов у «Древлехранилище» Подільського єпархіального історично-статистичного комітету (з 1903 р. Музей Подільського церковного історично-археологічного товариства) з Георгіївської (колишньої грецької) церкви м. Могилева-Подільського.

Старі шифри: Греч. № 3; 65.

Бібліогр.: Сецинский. – С. 73.

103. Ф. 312 (Бібліотека Києво-Софійського собору), 128/601с

Євгеній Булгарис. Про музику.

1772 г. серпня 12. Санкт-Петербург. 49 арк. (арк. 1, 16зв.-17зв., 47зв.-49зв. – чисті). Конволют. В оправі. Автограф.

Зміст. I. Арк. 1зв. Присвята Семену Кириловичу Наришкіну: *Ἀνδρὶ ὑπερεξοχωτάτῳ / Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἐπιφανεστάτῳ / Τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Αὐλῇ Πετρουπόλεως Μεγιστάνων / Κυρίῳ Κυρίῳ / Συμεὼν Κυρίλλοβιτζ Ναρισκίνῳ / Μεγάλῳ Ἀρχιθήρᾳ / Τῷ ἐν τῇ Ἱππάδι τάξει Τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου Τεταινιωμένῳ κξ / Εὐγένιος Ἱεροδιάκονος ὁ Βούλγαρος / Αἰτησαμένῳ / Ὡς ἐπὶ ἐκδοθησομένῳ περὶ μουσικῆς Βιβλίῳ / Ἐν εἴδει Προαφηγήσεως / Τοῖς Ἀναγινώσκουσι / Σχεδίασμα.* Арк. 2-16. Євгеній Булгарис. Про музику. Поч.: *Ἀναγνῶστα φιλόμουσε. / Τῆς μουσικῆς ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις...* Кін.: *...τὴν ἔκβασιν τῶν πράξεων. / Ἐν Πετρουπόλει 1772 αὐγούστου 12* (Πραγματείαι περὶ μουσικῆς. – Τεργέστη, 1868).

II. Арк. 18-46зв. Переклад твору Євгенія Булгариса російською мовою.

I – папір у 2°: 350 x 215. Філіграні: AG Pro Patria ‖ вензель – див. Клепиков (78), 20 – 1768 р.

II – папір у 4°: 220 x 170. Філіграні: ямвся | 18 ‖ герб Ярославської губернії | 00 – див. Клепиков (59), 751 – 1791-1807 рр., літери в | сг | ш | 18 ‖ літери юфст | 00 – див. Клепиков (59), 254 – 1801 р. Скоропис. Чорнило коричневе й чорне. Кількість рядків різна. Грецький текст написано в одну шпальту на половину сторінки з примітками на нижніх і бічних берегах. Правки рукою Євгенія Булгариса і (в перекладі) рукою Євгенія Болховітінова. Про Євгенія Булгариса як переписувача рукописів див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 435.

Оправа первісна: 353 x 220 x 10. Картон у зеленому папері.

Записи. На арк. 1: *Преосвященного Евгенія Булгара / о Музыкѣ / собственноручная тетрадь.*

Надійшов до бібліотеки Києво-Софійського собору від митрополита Євгенія Болховітінова.

Старі шифри и штампи: №601: штампи бібліотеки Києво-Софійського собору на арк. 1, 17зв., 46зв.

Бібліогр.: *Петров* (III). – С. 32; *Batalden.* – P. 121, 136.

104. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 141л

Анфологіон нотний.

80-і роки XVIII ст. (Дмитрієвський – XVIII ст., Лебедєв – 1600 р.). 152 арк. (арк. 60зв.-64зв., 149зв.-151зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-21зв. *Κεκραγάρια ἐξηγηθέντα παρὰ / κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ / πελοπονησίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

2. Арк. 21зв.-29. *Πασαπνοαρα τοῦ αὐτοῦ κύρ πέ / τρου λαμπαδαρίου εξίγησις* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Πασα πνοη...*

3. Арк. 29зв.-44зв. *Χερουβικά κατήχον σύνθεσις / κύρ πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ πελο / πονησίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

4. Арк. 45-53. *Κοινονικά κατήχον σύνθε / σις κύρ πέτρου λαμπαδαρίου / τοῦ πελοπονισίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αινειτε τον κυριον...*

5. Арк. 53-55зв. *Ἐξίγησις τοῦ αὐτοῦ / κύρ πέτρου // εἰς τήν λειτουργίαν τοῦ μεγάλου / βασιλείου* [ἦχος β΄]. Поч.: *Αγιος κυριος Σαβαωθ...*

6. Арк. 55зв.-59. *Τοῦ αὐτοῦ τρισάγιον νεκρώσι / μον* [ἦχος πλ. β΄[1]]. Поч.: *Αγιος ο θεος...*

7. Арк. 59-60. Виписки з Псалтиря. Текст не прочитується.

8. Арк. 65-99. *Ἀρχὴ σὴν θεῶ ἁγίῳ τῶν δοξο / λογιῶν συντεθέντων παρὰ ἁ / θανασίου ἱερομονάχου δημητρι / αδήτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι το φως...*

9. Арк. 99-103зв. *Ἡ παρούσα συντεθέν παρά / κύρ ἰωάνου πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι το φως...*

10. Арк. 103зв.-127зв. *Δοξολογία ὀργανική κύρ / μπαλασίου ἱερέως* [ἦχος δ΄[1]]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι το φως...*

11. Арк. 127зв.-149 ...κὺρ πέτρου / λαμπαδαρίου... (далі і до кінця рукопису фарба в заголовках стерлася, текст не прочитується).

Папір у 8°: 153 х 95. Філіграні: три місяці – тотож. див. Велков-Андреєв, 825 – 1782 р. 19 зошитів кватерніонів. Чорнило коричневе. 20 рядків.

Заголовки, ініціали і нотні знаки виконані суриком і малиновим чорнилом.

Оправа первісна: 159 х 94 х 28. Картон у коричневій шкірі під дерево з золотим тисненням на корінці.

Записи. На вільному арк. форзацу титарський запис М. І. Кумандроса: *Νικόλαος Ἰωάννου Κούμανδρος / Αιωνία ἡ Μνήμρ.* На арк. 152зв. його ж, від 16 січня 1807 р. у Москве: *Ἡ παρούσα βίβλος ἐστίν / Νικολάου Ἰωάννου Κουμάνδρου / 1807 Ἰανουαρίου 16 / Μοσχα.*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 717.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 394; *Дмитриевский.* Описание. – С. 89-90; *Лебедев.* – С. 59-60.

105. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 173л

Евхологіон.

80-і роки XVIII ст. (Лебедєв – XVII в). 122 арк. (арк. 1-1зв., 122-122зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-19зв. Послідування малого водосвяття. Заг.: *Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ / μετὰ τὸν εὐ(λ)ό(γησον) τὸ κ(ύρι)ε εἰσάκου / σον τῆς προσευχῆς μου / τὸ θ(εὸ)ς κ(ύριο)ς εἰς ἦχον δ΄. / Καὶ τα τροπάρια ταῦτα ὁ αὐτός.* Поч.: *Τῇ Θεοτόκο ἐκτενῶς...* (Goar. – P. 441-448).

2. Арк. 19-26зв. Молитви.

Арк. 19зв.-20зв. *Εὐχή εἰς εὐλόγησιν σταφυλῶν / μετὰ τὴν εὐχὴν τῶν κολύβων. / Ἐπὶ τὸν ὀπισθάμβωνον.* Поч.: *Ὁ θ(εὸ)ς ὁ σωτὴρ ἡμῶν, ὁ εὐδο / κήσας ἄμπελον...* (Ibid. – P. 694).

Арк. 20зв.-21зв. *Εὐχὴ εἰς εὐλόγ(ησιν) οἴνου.* Поч.: *Κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν, ἀγαθὲ καὶ φιλάν(θρωπ)ε...* (Ibid. – P. 695-696).

Арк. 21зв.-23зв. *Εὐχὴ συγχωρητικὴ ἡ λεγομένη / ἐπὶ τοὺς μέλλοντας μεταλαβεῖν / τῶν ἀχράντων μυστηρίων.* Поч.: *Κ(ύρι)ε ἰ(ησο)ῦ χ(ριστ)ὲ, υἱὲ τοῦ θ(εο)ῦ τοῦ / ζῶντος, ποιμὴν καὶ ἀμνὲ...* (Ibid. – P. 536-537).

Арк. 23зв.-24. *Εὐχαὶ εἰς τὴν ὑπεραγίαν θ(εοτό)κον, / κατανυκτικαὶ, ψυχοφελέσταται.* Поч.: *Παναγία δέσποινα θ(εοτό)κε, ἡ ἐλ / πὶς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς ἀποδίωξον ἀπ᾽ ἐμοῦ τοῦ ταλαιπώρου...*

Арк. 24зв.-25зв. *Ἑτέρα εὐχὴ εἰς τ(ὴν) ὑπερ(αγίαν) θ(εοτό)κον.* Поч.: *Δέχου πανευμενεστάτη πανα / γία δέσποινα θεομῆτορ τίμια δῶρα...*

Арк. 25зв.-26зв. *Εὐχὴ εἰς ποίμνην.* Поч.: *Δέσποτα κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς ἡμῶν, ὁ ἑξου / σίαν ἔχων πάσης κτίσεως...* (Ibid. – P. 743).

3. Арк. 26зв.-38зв. Послідування загального параклісиса. Заг.: *Ἀκολουθία τῆς κοινῆς παρα / κλήσεως* (Ibid. – P. 855-860).

4. Арк. 38зв.-48зв. Канон до Богородиці. Заг.: *Ἕτερος κανὼν εἰς τὴν ὑπεραγίαν θ(εοτό)κον παρακλητικός.* Поч.: *Τῶν λυπηρῶν ἐπαγωγαὶ χειμά / ζουσι...* (Follieri, IST. – P. 347).

5. Арк. 48зв.-50зв. Величання. Заг.: *Μεγαλυνάρια τ(ῆς) ἑβδομάδος.* Поч.: *Τοῦ ἀρχαγγέλου τὸ μελῴδιμα Γα / βριὴλ μυστήριον ξένον...*

6. Арк. 51-60зв. Канон до первоверховних апостолів. Заг.: *Ἕτερος κανὼν παρακλητικὸς, / εἰς τοὺς πρωτοκορυφαίους ἀποστόλους, / οὗ ἡ ἀκροστιχὶς / Πέτρον γεραίρω, Παῦλον ὑμνῶ / προφρόνως.* Поч.: *Παράσχου μοι Κ(ύρι)ε τοῦ παναγίου σου πν(εύματος) σταγόνα χαρίσματος...* (Follieri, III. – P. 279).

7. Арк. 60зв.-69зв. Йосиф. Канон до св. апостолів Петра, Павла та Іоанна Богослова. Заг.: *Ἕτερος κανὼν τῶν ἁγίων ἀπο / στόλων Πέτρου κ(αὶ) Παύλου,*

κ(αὶ) Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. Ποίημα / τοῦ ποιητοῦ, κυροῦ Ἰωσήφ. Поч.: *Ἡ πέτρα τῆς πίστεως τοῦ χ(ριστο)ῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας, βάσις ἄσειστος καὶ στερρὰ...* (Follieri, II. – P. 61).

8. Арк. 70-79зв. Виписки з Номоканону. Заг.: *Περὶ πνευματικοῦ.* Поч.: *Ὁ πνευματικὸς θέλει νὰ ἔχῃ τό / πον σεμνὸν...*

9. Арк. 81-119зв. Виписки з Номоканону св. Іоанна Пісника. Заг.: *Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἁγίου ἰωάννου / τοῦ νηστευτοῦ. Ἤμειψε ταυτό πρὸς / σύνοψιν ματθαῖος.* Поч.: *Ἀλλὰ πρὸς τούτοις πρέπει νὰ θε / ωρήσωμεν, τήν θεραπείαν τῶν ἁμαρτημάτων...*

10. Арк. 119зв.-120зв. *Εὐχὴ τῶν κολύβων.* Поч.: *Ὁ πάντα τελεσφορήσας...* (Goar. – P. 658).

11. Арк. 121-121зв. Євангеліє від Матфея 16, 13 – 19.

Папір у 8°: 157 х 105. Філіграні: три місяці ‖ TRE LUNE – тотож. див. Велков-Андреєв, № 811-811а – 1779 р.; леопардо-лев ‖ літери cs|c під вінком – сх. див. Ейнедер, 1026 – 1799 р., 1073 – 1771 р. 15 зошитів кватерніонів. Книжний скоропис. Чорнило темно-коричневе. 15 рядків.

Заставки на арк. 1, 51, 60зв., 81, 101, 121 у вигляді плетіння й рослинного орнаменту виконані чорнилом і циноброю. Заголовки, ініціали, рубрикаційні знаки кіноварні.

Оправа первісна: 168 х 110 х 25. Картон у коричневій шкірі з тисненням. Застібки обірвані.

Записи. Рукою копіїста на арк. 1 уривок молитви: [...] *σαλαίως, καὶ τὴν φλόγα εἰς δρόσον / μετέβαλον βοῶντες, εὐλογιτὸς / εἶ Κύριε ὁ Θ(εὸ)ς εἰς τοὺς αἰῶνας.* Там само арифметичні розрахунки. На арк. 122 скоропис: *Κωνστατίν στο Κοντου*[...] / *θεόδορος Κωνστα*[...] / *πολεχρόνη / αθανασιο σεβαστολα.* На нижній кришці тією ж рукою: *Ὁ γραματικὸς εχι εκ / τον διμὶτρι ζωνάρη* [...] *βραχιολια γρ. 80 κ(αὶ) του εδοσα κ(αὶ)* [...] *αμπελι γρ. 15 κ(αὶ) μια αβλὶ / γρ. 12* [...] */ αποστολοσ διαμαντη κωνστα / μαρὶα σολτανα αθανασι ιερέος / βάσιλικὶ πρεσβιτ* [...] / *αθανασηου μαρία φανουλα / παναγιότισα / 1803-δεκ. 1808.*

Старий шифр: *Муз. 424.*

Бібліогр.: *Лебедев.* – С. 69.

106. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 61п

Вікентій Дамод. Етіологічна фізіологія.
1780 р., березня 27. 368 арк. В оправі.

Зміст. Арк. 2-367зв. Етіологічна фізіологія, або про фізичні тіла. У шести частинах. Заг.: *Φυσιολογία αἰτιολογικὴ (κατὰ) τὴν κοινὴν διάλεκτον ἐν ᾗ / περὶ τῶν φυσικῶν σωμάτων ἐστὶν ὁ λόγος.* Поч.: *Προοίμοιον. / Ἀναγκαῖον δὲν εἶναι, καθὼς συνηθοῦσιν ὅσοι γράφουν βιβλία νὰ / ἐπαινέσω εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν ἐπιστήμην...* Кін.: *...τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἡμῶν φυσιολογίας, τὸ ὁποῖον ὀνομά / σαμεν φυσιολογίαν γενικήν.*

Папір у 4°: 231 х 179. Без філіграней. 45 зошитів кватерніонів. Сигнатури всередині нижнього берега першого аркуша зошитів. Скоропис. Чорнило коричневе. 20-21 рядок.

Численні малюнки пером, ілюстрації до тексту.

Оправа первісна: 245 х 185 х 72. Дошки в червоно-коричневій шкірі з тисненням. Обріз крапленний.

Записи. На арк. 367зв. запис копіїста про завершення роботи 27 березня 1780 р.: *τέλος τῆς γενικῆς φυσιολογί(ας) αψπ΄ μαρτίῳ κζ΄*. На арк. 376зв. про завершення читання рукопису 4 травня: *εἴληφε τέρμα σὺν θεῷ ἡ τοῦ παρόντος ἀνάγνωσης / τῇ δ΄ μαΐου παρ'ἡμῶν* [підпис]. На думку А. Целікаса, запис зробив митрополит Кізика Мелетій. На арк. 1зв. скоропис XIX ст., назва і автор твору: *Φυσιολογία αἰτιολογικὴ εἰς τὴν κοινὴν διάλεκτον / ἀριστοτελικὴ, σχολαστικὴ, ἐν ᾗ περὶ τῶν / φισικῶν σωμάτῶν ἐστὶν ὁ λόγος / συντεθεῖσα παρὰ τοῦ λογιωτάτου καὶ σοφω / τάτου, ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ Ἱερᾳ θεολογίᾳ / ἀμφοτέροις τοῖς νόμοις δαφνοφόρου, / Βικεντίου Δαμφδοῦ, εὐπατρίδος Κεφα / ληνίας. / Τόμος πρῶτος / περιέχων τὸ πρῶτον μέρος τῆς / φυσιολογίας, περὶ τοῦ φυσικοῦ σώματος ἁπλῶς, / καὶ τῶν αὐτοῦ ποιοτήτων* (Пор. Ζαβιρα. – Σ. 207-208).

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: 0. 4. 34. На арк. 2 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 28; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Τσελίκας.* – Σ. 32-33.

107. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 17

Збірник навчальних текстів.

1781 р., грудня 1. 162 арк. (+ арк. I-II, 15а, 101а, 109а, 125а, 160а, 160б, III-IV; арк. I-IIзв., 15а-15а зв., 48зв., 74зв., 101зв.-101а зв., 109-110зв., 125а-125а зв., 160а-161, 162зв.-IVзв. – чисті). Копіїст Матфей Політис.

Зміст. 1. Арк. 1-148. Канони богослужебні з підрядковими лексико-граматичними тлумаченнями.

Арк. 1-109зв. Св. Косма Маюмський.

Арк. 1-15зв. Канон на Різдво Христове. Без кінця. Закінчується першим тропарем 8-й пісні (PG, 98. – Col. 460-465; Follieri, V/1). – P. 104).

Арк. 16-25зв. Канон на Воздвиження Хреста (PG, 98 – Col. 501-509; Follieri, III. – P. 525).

Арк. 26-43зв. Канон на Богоявлення (PG, 98. – Col. 465-472; Follieri, I. – P. 240).

Арк. 44-52. Канон на Сріτення (PG, 98. – Col. 509-513; Follieri, V/1. – P. 93).

Арк. 52зв.-68зв. Канон на П'ятидесятницю (PG, 98. – Col. 489-492; Follieri, III. – P. 346).

Арк. 69-78зв. Канон на Преображення (PG, 98. – Col. 492-497; Follieri, V /1. – P. 97).

Арк. 79-85. Канон на Вербну неділю (PG, 98. – Col. 497-501; Follieri, V/1. – P. 240).

Арк. 85зв.-109зв. Канони на дні Страсного тижня (PG, 98. – Col. 472-488; Follieri, V /1. – P. 366-367).

Арк. 111-118. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Великдень (PG, 96. – Col. 840-844; Follieri, I. – P. 103).

Арк. 119-125зв. Канон на Фомину неділю. Поч.: *Ἄσωμεν πάντες λαοί*... (Follieri, I. – P. 198).

Арк. 126-132. Св. Іоанн Дамаскин. Канон на Вознесіння (PG, 96. – Col. 844-845; Follieri, IV. – P. 366).

Арк. 133-148. Св. Косма Маюмський. Канон на Успіння Богородиці. Поч.: *Πεποικιλμένη τῇ θείᾳ δόξῃ ἡ ἱερὰ*... (Follieri, III. – P. 312).

2. Арк. 149-153зв. Гомер. Іліада. З тлумаченнями. Пісня перша (1-105). Без кінця. Кін.: *Κάλχαντα πρώτιστα κακοσσόμενος προσέειπε* [...]

3. Арк. 154-158зв. Уривки молитов, виписки з полемічних творів проти іудеїв і морально-етичні повчання. Без заголовків і кінця. Поч.: *Δέσποτα τῶν ἁπάντων θεὲ ὦ κύριε / εἰς τὴν δευτέραν σου παρουσίαν εἰς τὸν ἐρχομὸν*... Кін.: ...*εἰς τὸν παρόντον κόσμον* [...]

4. Арк. 159-160зв. Софроній, патріарх Константинопольський. Анакреонтіки. Поч.: *Ἄρα τὶς γῆθεν ἀείρας, ἐν συστροφῇ μὲ Ζεφύρου*... до *ἐν τῇ ψυχὴ ὅ λαμβάνεις*... (Anthologia. – P. 48-50; Baur, I. – P. 89; PG, 107. – Col. 309-314).

5. Арк. 161-162. Копія (?) листа до ієромонаха Хрисанфа. Поч.: *Πανοσιώτατε καὶ λογιώτατε ἐν ἱερομονάχοις κὺρ / Χρησάνθε*... Кін.: ...*τὰ καθήμᾶς θέλης τὰ μάθῃ ἀπὸ γραμμάτων / τοῦ ἄρχοντος καμηνάρη τζελεμπῆ νικολάου / καρατζᾶ καὶ τοῦ βασιλά*[...]

Папір у 4°: 205 х 154. Філіграні: три капелюхи в різновидах – сх. див. Ейнедер, 694, 687 – 1729, 1786 рр. || літери FT, B | GT, GF, GFA під короною; ріжок на щиті під короною || FD | C – сх. див. Ейнедер, 1507 – 1799 р. 20 зошитів: I^{2}, II^{8}-III^{8}, IV^{12}, V^{8}-VI^{8}, VII^{12}-VIII^{12}, IX^{11}, X^{8} -XII^{8}, XIII^{10}, XIV^{8}-XV^{8}, XVI^{17}, XVII^{12}, XVIII^{4}, XIX^{16}, XX^{2}. Скоропис. Чорнило темно-коричневе.

Заставки плетінчасті на арк. 1, 111 і контурні ініціали написані чорнилом.

Оправа первісна: 208 х 150 х 30. Картон (склеєні аркуші з грецьким друкованим текстом) у чорній шкірі з тисненням.

Записи. На арк. 1 дата рукою копіїста Матфея Політиса: *1781, Δεκεμβρίου α΄*. На арк. 111 його ім'я в заставці стилізованим унціалом: *Ματθαῖος Πολίτης*. На арк. 118зв. його ж рукою проба пера і чорнила: *ἐγὼ ματθαῖος πολίτης / ἔγραψα, δοκίμιον τοῦ / κονδιλίου καὶ τῆς / καλῆς μελά / νης, ματθαῖος*. На форзаці титарський запис Еммануїла Агуроса: *καὶ τοῦτι τοῖς τοῦ ἐμμανοὴλ συνηρίθμηται ἄλλοις*. Там само іншою рукою спроба перевести 1821 р. у форму літочислення від створення світу і сонячні цикли. Там само олівцем і іншим почерком про купівлю книги (?) у Костянтина Агуроса 28 листопада

1790 р.: *Τὰ ἠγόρασα παρὰ Κων / σταντίνου ἀγούρου καριου 28 [νοεμ]βρίου 1790.* На арк. 110 тигарський запис Миколая Агуроса: *Ἐτοῦτα τὰ χειρόγραφα ἦτον τοῦ ἐμανουηλ Μακαρίου λο / γιωτάτου μοναχοῦ κ(αὶ) ἐμνημονεύθη κ(αὶ) τὰ ἄφισε τοῦ πα / τρὸς μου Νικήτα, κ(αὶ) ἐμνημονεύθη κ(αὶ) τὰ ἄφισε ἐμέ τοῦ υἱου / του Νικολάου Ν. Ἀγούρου κ(αὶ) ὅποιος τὰ παραξενεύση νὰ / ἔχει τὴν Κάταραν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Δεσπήνης / Καὶ πάντων τῶν Ἁγίων Ἀμήν ἐκ τρίτου. / Νικόλαος Ἀγουρος γράφων τὰ ἄνο / θεν.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського.

Старі шифри: Z. 4577, Греч. № 18; 7.

108. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 64п

Євгеній Булгарис. Філософські твори.

1783-1786 рр. Ясси, Молдавія. 162 арк. (арк. 34зв.-36зв., 44зв., 96-98зв., 161-162зв. – чисті). В оправі. Копіїст ієромонах Анфім з о. Лесбос.

Зміст. 1. Арк. 1-34. Історія філософії. 4 глави, 123 частини. Заг.: *Ἱστορία φιλοσοφική. / Κεφ. α΄. / Περὶ φιλοσοφίας ἐν γένει.* Поч.: *Φιλοσοφία, ἧς περὶ τῶν κυριωτέρων μερῶν διαλαβεῖν προὐθέμεθα ἐστίν ἐπιστήμη τ'ἀληθοῦς / κἀγαθοῦ ἑαυτοῦ ορθοῦ λόγου...* (пор. Πολίτης. – Σ. 20, №1895).

2. Арк. 37-95зв. Основи логіки. 3 глави, 256 частин. Заг.: *Στοιχεῖα λογικῆς. Κεφ. α΄. / Περί φύσεως λογικῆς.* Поч.: *Ἐπεί ἡ φιλοσοφία ἐστίν ἐπιστήμη τ'ἀληθοῦς / ἡ δὲ λογικὴ ἐκ τοῦτο ὁδοποιεῖ...*

3. Арк. 99-160зв. Трактат із логіки. 11 глав. Заг.: *Φιλοσοφία παλαιά, καί νέα, προς εὐμαρεστέραν / τῶν πάλαι καί νῦν φιλοσοφησάντων / κατάληψιν ἐκτεθεῖσα, ἐκ / δὲ τῆς λατινίδος, τῇ / καθ'ἡμᾶς ἑλλη / νίδ(ι) δια / λέκτῳ, / μετοχετευθεῖσα, παρά τοῦ ἐπιστημονικωτάτου / καί πανσόφου ἐν ἱεροδιδασκάλοις κυ / ρίου εὐγενίου ἱεροδιακόνου, βούλγαρι, / καί παρ'αὐτοῦ ἐκδοθεῖ / σα ἐν τῇ τῶν ἰω / αννίνων νεο / στί ἱδρυθεί / σῃ ἀκα / δημία. / Τόμος πρώτος / περιέχων τὴν λογικὴν πραγματείαν. Προοίμοιον.* Поч.: *Ἡ φιλοσοφία πᾶσα τό εὐδαιμόνως ζῆν ἀφορᾷ ἐν δὲ / τοῦτο ποθοῦντες ἄν(θρωπ)οι...* (пор. Σακκελιώνος. – № 1159. – Σ. 210; а також: Du Hamel. De consensu veteris et novae philosophiae libri duo. Parisiis, 1663).

Папір у 4°: 228 x 164. Філіграні: шпага в круглому щиті | W || леопард – сх. див. Ейнедер, 374-375 – 1775, 1772 рр.; леопард || арбалет | AM – сх. див. Ейнедер, 1028 – 1805 р.; леопард у гілках під короною || літери DV під короною – сх. див. Ейнедер, 317 – 1769 р.; арк. 93-96: леопард під короною || літери GFA під короною – сх. див. Ейнедер, 311-312 – 1757 р.; арк. 98: герб на щиті під короною | GM – сх. див. Хівуд, 812 – ND. 22 зошити: I^8-IV^8, V^4, VI^8-XII^8, XIII^4, XIV^2, XV^8-XXII^8. Скоропис. Чорнило коричневе. 21-25 рядків.

Оправа первісна: 213 x 167 x 25. Картон у коричневій шкірі.

Записи. Копіїст ієромонах Анфім з Лесбосу, про завершення роботи над частинами рукопису в 1783-1786 рр., на арк. 34: *Τέλος τῆς ἱστορίας, αψπς΄. / Ἀνθίμιος ἐκ τῆς λέσβου.* На арк. 95зв.: *Τέλος τῆς λογικῆς. / Ἐγράφει ἡ παροῦσα*

λογική ὑπ'ἐμοῦ / Ἀνθίμου ἱερομονάχου λεσβίου / ἔτος αψπς΄ ἐν ἰασίῳ / τῆς μολδοβίας. На арк. 160зв. від 4 вересня 1783 р. в Яссах: *Τέλος τῆς λογικῆς / περιλήψεως. / Ἐγράφει δέ ὑπ'ἐμοῦ / Ἀνθίμου ἱερομονάχου λεσβίου / εἰς ἔτος τοῦ αψπγ΄σεπτεμβρίου δ΄ / εἰς γιάσιον τῆς μολδαβίας.* Про копіїста див. *Βιβλιογράφοι.* – Σ. 353. На арк. 11 титарський або дарчий запис Геннадієві, ієродиакону Іверського монастиря: *Γενναδίῳ Ἱεροδιακονῳ Ἰβηρίτης.*

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи: 0. 4. 32. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 29; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375; *Τσελίκας.* – Σ. 33; Βιβλιογράφοι. – Σ. 353.

109. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька), 86

Збірник нотний.

Кінець XVIII ст. (Сперанський: кінець XVII – початок XVIII ст.). 145 арк. (+ арк. I; арк. 121зв.-145зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-9зв. *Μακάριος ἀνὴρ ἀσματουργηθὲν παρὰ Πέτρου λαμ / παδαρίου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος πλ. δ΄νη]. Поч.: *Ανηρ αλληλουια...*

2. Арк. 9зв.-13. *Ἕτερον συντομώτερον παρὰ Γεωργίου τοῦ / κρητός* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

3. Арк. 13-24. *Κεκραγάρια κατ'ἦχον ἅπερ ἀσματουργήθησαν / παρα Ἰακώβου πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄πεντάφωνος]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

4. Арк. 24-35. *Πολυέλεος ἀσματονίσθη δὲ παρὰ Δανιήλ πρω / τοψάλτου* [ἦχος δ΄[6]]. Поч.: *Δουλοι κυριον...*

5. Арк. 35-47. *Πολυέλεος ἀσματονίσθη δὲ παρὰ Πέ / τρου λαμπαδαρίου τοῦ Πελοποννησίου* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Δουλοι κυριον...*

6. Арк. 47-53. *Δοξολογία τοῦ πρωτοψάλτου Ἰακώβου* [ἦχος α΄τετράφωνος]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

7. Арк. 53-55зв. *Δανιήλ πρωτοψάλτου ἑπτάφωνος* [ἦχος βαρὺς ἑπτάφωνος]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

8. Арк. 55зв.-59зв. *Στιχηρὰ ἀναστάσιμα ψαλλόμενα εἰς τόν εσπερινὸν τῆς / ἀναστάσεως, ἅπερ ἐμελουργήθησαν παρὰ Γεωργίου / τοῦ Κρητός* [ἦχος β΄[2]]. Поч.: *Των προαιωνων...*

9. Арк. 59зв.-60зв. *Τὸ φῶς ἱλαρὸν Ἀρχαῖον ᾆσμα ὁ ποιητὴς / ἄδηλος* [ἦχος δ΄[6]]. Поч.: *Φως ιλαρον...*

10. Арк. 60зв.-61зв. *Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ προκείμενα / τῶν κυριακῶν μέλος ἀρχαῖον* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Μη αποστρεφης...*

11. Арк. 61зв.-69. *Ἰδιόμελα ἅτινα ψάλλον(ται) εἰς τοὺς ἑσπερινούς τῶν κυριακῶν / τῆς μεγάλης Μ΄. τὸ παρὸν ἐμελουργήθη παρὰ Ἰακώβου πρω(τοψάλτου)* [ἦχος δ΄[5]]. Поч.: *Ελαμψεν η χαρις...*

12. Арк. 69-72зв. *Τῇ ἁγία (καὶ) μεγάλῃ τετάρ / τῃ εἰς τά τῶν στίχων τῶν αἴν(ων) / μελοποιηθεν τὸ παρὸν παρὰ Πέτρου λαμπαδαρίου κατὰ μίμησιν / Δανιὴλ πρωτοψάλτου. Ψάλλετ(αι) δόξα (καὶ) νῦν* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Κυριε εν πολλοις...*

13. Арк. 72зв.-73. *Τὸ παρὸν θεοτοκίον ἐμελουργήθη παρά Γρηγορίου λαμ / παδαρίου, ὡς ψάλλε(ται) ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησία* [ἦχος πλ. β΄[2]]. Поч.: *Παναγια θεοτοκε τον χρονον...*

14. Арк. 73. *Ἕτερον θεοτοκίον πέτρου / λαμπαδαρίου* [ἦχος β΄[2]]. Поч.: *Την πασαν ελπιδα...*

15. Арк. 73-73зв. *Κοντάκιον τοῦ μεγάλου κανόνος ὅπερ ἐμελοποιηθη παρά / πέτρου πρωτοψάλτο τοῦ βυζαντίου* [ἦχος πλ. β΄[4]]. Поч.: *Ψυχη μου...*

16. Арк. 73зв.-74. *Εἱρμὸς τῆς ἐννάτης ᾠδῆς τοῦ μεγάλου κα / νόνος πέτρου πρωτοψάλτου βυζαντίου* [ἦχος πλ. β΄[2]]. Поч.: *Ασπορου συλληψεως...*

17. Арк. 74. *Ἡ θεία λειτουργία τῶν προηγιασμένων μέλος ἀρχαῖον* [ἦχος πλ. β΄πεντάφωνος]. Поч.: *Κατευθυνθητω...*

18. Арк. 74-75. Τὸ παρὸν ἐμελοποιηθη πα / ρὰ Ἰωάννου τοῦ κλαδᾶ // συνετμήθη δέ παρὰ Ἰωάννου τοῦ πρωτ / οψάλτου [ἦχος α΄τετράφωνος]. Поч.: *Και νυν αι δυναμεις...*

19. Арк. 75-76. *Κοινωνικὸν τὸ Γευσασθαι / ἐμελουργήθη δέ παρά Ἰω // άννου τοῦ κλαδᾶ συνετμήθη δέ παρὰ Ἰωάννου τοῦ πρω / τοψάλτου* [ἦχος πλ. β΄πεντάφωνος]. Поч.: *Γευσασθαι...*

20. Арк. 76-78зв. *Ὁ ἀκάθιστος ὕμνος τῆς θεοτόκου ὅστις ἐμελουρ / γήθη παρὰ τοῖς ἀρχαίοις* [ἦχος πλ. δ΄[6]]. Поч.: *Θεος κυριος...*

21. Арк. 78зв.-81зв. *Τὸ συνηθισμένον ὑπερμάχῳ / ὅπερ ψάλλεται δίχορον* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Τη υπερμαχω...*

22. Арк. 81зв.-82. *Τὸ παρὸν ψάλλεται τῇ μεγάλῃ μ΄ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν / τοῦ ἀποδείπνου ἑκάστης παρασκευῆς Γρηγορίου* [ἦχος τρίτος[3]]. Поч.: *Την ωραιωτατης παρθενιας...*

23. Арк. 82-84. *Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομάδι εἰς τὸν νυμφῶνα μέ / λος ἀρχαῖον παρά ἀδήλου ἐμελουργήθη* [ἦχος πλ. δ΄[6]]. Поч.: *Αλληλουια...*

24. Арк. 84зв. *Ἕτερον σύντομον εἱρμολογικὸν ὅπερ συνετέθη πα / ρὰ Γρηγορίου λαμπαδαρίου* [ἦχος πλ. α΄[2]]. Поч.: *Ιδου ο νυμφιος...*

25. Арк. 84зв.-86. *Τροπάριον ψαλλόμενον τῇ ἁγίᾳ (καὶ) μεγάλῃ πέμπτῃ / μετὰ τὸν ἑξαψαλμον* [ἦχος πλ. α΄[2]]. Поч.: *Οτε οι ενδοξοι μαθηται...*

26. Арк. 86-86зв. *Ἕτερον τέλος εἰς τὴν τρίτην / φορὰν λέγεται αὐτό* [ἦχος α΄[2]]. Поч.: *Οτε οι ενδοξοι... Ἕτερον σύντομον εἱρμολογικὸν ὅπερ συνετέθη πα / ρὰ Γρηγορίου λαμπαδαρίου* [ἦχος πλ. α΄2]. Поч.: *Οτε οι ενδοξοι....*

27. Арк. 86зв.-88зв. *Εἰς τὴν λαμπροφόρον ἀνάστασιν χρυσάφου / τοῦ νέου δόξα (καὶ) νῦν* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

28. Арк. 88зв.-91зв. *Κράτημα εἰς τὸ ἀναστάσ[ε]ως / ἡμέρα* [ἦχος πλ. α΄].

29. Арк. 92-100. *Πασαπνοάρια τῶν αἴνων ἅτινα ἐμελουργήθησαν / κατ ἦχον παρὰ Ἰακώβου πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Πασα πνοη...*

30. Арк. 100-117зв. *Τὰ ἔνδεκα ἑωθινὰ ἅπερ συνετμήθησαν ἐκ τῶν πα / λαιῶν καὶ ἐκαλλωπίσθησαν παρὰ Ἰακώβου τοῦ / πρωτοψάλτου/ ἑωθινόν α΄* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

31. Арк. 117зв.-118. *(Καὶ) νῦν ψαλλόμενον εἰς πά / σαν κυριακήν* [ἦχος β′⁴]. Поч.: *Και νυν και αει.....*

32. Арк. 118-119. *Δύναμις τὸ συνηθισμένον* [ἦχος β′⁴].

33. Арк. 119-119зв. *Ἀλληλουάριον τοῦ πρώτου εὐαγγελίου ἐμελοποιήθη παρὰ / Ἰωάννου τοῦ πρωτοψάλτου* [ἦχος α′]. Поч.: *Αλληλουια...*

34. Арк. 119зв. *Δόξα σοι σύντο / μον* [ἦχος δ′⁶]. Поч.: *Δοξα σοι κυριε ..* Без кінця.

Папір у 4°: 215 х 150. Філіграні: півмісяць і літера А в трикутному щиті – сх. див. Ейнедер, 426-427 – 1837-1839 рр.; лев з мечом || J HONIC | & | ZOONEN – тотож. див. Черчілль, 160 – ND. Зошити-кватерніони з численними втратами. Чорнило темно-коричневе. 30 рядків. Поле тексту: 170 х 105.

Заставка плетінчаста на арк. 1 виконана чорнилом і циноброю. Заголовки і ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 221 х 160 х 26. Картон у світло-коричневій шкірі мармурового забарвлення з тисненням золотом на корінці і написом: ΑΝΘΟ | ΛΟΓΙΑ. Обріз краплений, кольоровий.

Записи. На арк. І скорописом кінця XIX ст. назва рукопису: *Εἱρμολόγιον / μελοποιησθὲν παρὰ Πέτρου Λαμπαδαρίου τοῦ Πελο / ποννησίου καὶ τῶν ἄλλων.* На зв. форзацу тією ж рукою (?): *Въ библіотеку Института князя / Безбородко въ Нѣжинѣ подарена / учеником*ъ *VI кл. Нѣжинской гимна / зіи К. Кошелевимъ чрезъ проф. / М. Соколова въ Мат̀ 1885 года.*

На звороті верхньої кришки книжковий знак рукописного відділу бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька.

Бібліогр.: Сперанский (І). – С. 120-122.

110. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 42

Анфологіон нотний.

Кінець XVIII ст. (Дмитрієвський – XVIII ст.). 303 арк. (арк. 1-3зв., 112зв., 243зв., 274зв.-303зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Заг. на арк. 4: *Ἀρχὴ σύν Θεῷ ἁγίῳ τῆς παρούσης ἀνθολογίας τῆς νέας παπαδικῆς· / ἥτις περιέχει ἐν αὐτῇ πάντα τὰ νέα μαθήματα· συντεθέντα / παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς ἀναδειχθέντων ποιητῶν ἡμετέρων / διδασκάλων.*

1. Арк. 4-9зв. *Τὸ παρὸν ἐστὶ ποίημα κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου / τοῦ πελοποννησίου· ὅπερ ψάλλεται ἐν ταῖς ἀγρυπνίαις* [ἦχος πλ. α′]. Поч.: *Ανηρ αλληλουια...*

2. Арк. 10-13зв. *Ἕτερον συντωμότερον· σὺντεθέν παρα κύρ μανουήλ πρωτο / ψάλτου τῆς ἁγίας τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας* [ἦχος πλ. α′]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

3. Арк. 13зв.-15зв. *Ἕτερον κύρ γεωργίου κριτηκοῦ πλέον συντωμότερον τοῦ ἄλλου* [ἦχος πλ. α′]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

4. Арк. 16-34. Κεκραγάρια.

Арк. 16-25. [К]екраγάρια παλαιὰ ἔντεχνα, ἅτινα φασὶν εἶναι τοῦ ὁσίου πατρός / ἡμῶν ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ· ἐξηγήθησαν δὲ παρὰ κὺρ πέτρου / λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησί(ας) τοῦ πελοποννησίου [ἦχος α΄]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

Арк. 26-31зв. *Ἕτερα κεκραγάρια κὺρ ἰακώβου πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης / ἐκκλησίας· συντετμημένα ἐκ τῶν παλαιῶν* [ἦχος α΄]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

Арк. 32-34. *Κεκραγάρια σύντομα κύρ πέτρου τοῦ βυζαντίου (καὶ) πρωτοψάλτου· / κατὰ τὸ ὕφος τῆς μεγάλης τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίας* [ἦχος α΄]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

5. Арк. 34зв.-67. Поліелеї.

Арк. 34зв.-56. *Πολυέλεος κὺρ δανιήλ πρωτοψάλτου τῆς ἁγίας τοῦ χρι / στοῦ μεγάλης ἐκκλησίας· πάνυ ὡραῖος* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δουλοι κυριον...*

Арк. 56-59. *Ἕτερος κὺρ ἰακώβου / πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δουλοι κυριον...*

Арк. 59-67. *Ἕτερος πολυέλεος / εἰς τάς ἑορτάς τῆς / θεοτόκου· σύν / θεσις κύρ Γεωρ / γίου τοῦ κρητός* [ἦχος]. Поч.: *Λογον αγαθον...*

6. Арк. 67зв.-88. Пасапноάρια.

Арк. 67зв.-79зв. *Πασαπνοάρια σὺν θεῷ ἁγίῳ τοῦ ἱεροῦ εὐαγγελίου· τὸ παρὸν, / κὺρ ἰωάννου πρωτοψάλτου τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας* [ἦχος α΄]. Поч.: *Πασα πνοη...*

Арк. 80-81зв. *Ἕτερον πασαπνοάριον παλαιόν ἔντεχνον τοῦ Γαζῆ· ἐξηγήθη / παρὰ κύρ πέτρου τοῦ βυζαντίου, (καὶ) πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Πασα πνοη...*

Арк. 82-83. *Ψάλλονται τὰ παρόντα μετὰ τὸ ἑωθινον εὐαγγέλιον* [ἦχος β΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

Арк. 83-85зв. *Τιμιωτέραι ἀργαῖ κατ᾽ἦχον κὺρ πέτρου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Την τιμιωτεραν ...*

Арк. 85зв.-88. *Πασαπνοάρια τῶν αἴνων κατ᾽ἦχον, συντετμημένα ἐκ τῶν πα / λαιῶν· σύνθεσις κὺρ ἰακώβου πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Πασα πνοη...*

7. Арк. 88зв.-95. *Ἀρχὴ σὺν θεῷ ἁγίῳ (καὶ) τῶν ια΄ ἑωθινῶν, συντεθέντα / παρὰ τοῦ αὐτοῦ κὺρ ἰακώβου πρωτοψάλτου ἑωθινὸν α΄* [ἦχος α΄]. Поч.: *Εις το προς τους μαθηταις...*

8. Арк. 95. *Φήμη εἰς ἀρχιερέαν, / ἐξηγήθη παρὰ κὺρ πέτρου / τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος β΄]. Поч.: *Τον δεσποτην...*

9. Арк. 95зв.-129 Доксологіаι.

Арк. 95зв.-112. *Δοξολογίαι σὺν Θεῷ ἁγίῳ σύνθεσις κύρ ἰακώβου πρωτο / ψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας· πάνυ ὡραίαις* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

Арк. 113-125зв. *Δοξολογίαι σὺν Θεῷ ἁγίῳ· αἴτιναι συνετέθησαν παρὰ / κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

Арк. 125зв.-127. *Κύρ δανιήλ· / πρωτοψάλτου* [ἦχος β΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

Арк. 127-129. *Κὺρ ἰωάννου / πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

10. Αρκ. 129-133. *Τρισάγιον τοῦ σταυροῦ ἐξηγήθη / παρὰ κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου / τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Αγιος ο θεος...* τα ίη.

11. Αρκ. 133-136зв. Φήμη παλαιὰ.

Αρκ. 133-133зв. *Φήμη παλαιὰ, ἐξηγήθη παρὰ τοῦ αὐτοῦ κὺρ πέτρου* [ἦχος β΄]. Ποч.: *Τον δεσποτην...*

Αρκ. 133зв.-136. *Κὺρ ἰωάννου / τοῦ κουκουζέλ(ος) / (καὶ) μαΐστορ(ος) / ἐξηγήθη παρὰ / κὺρ πέτρου τοῦ βυ / ζαντίου* [ἦχος β΄]. Ποч.: *Ανωθεν οι προθηται...*

Αρκ. 136-136зв. *Ἀλληλουϊάριον τοῦ εὐαγγελίου· / ἐξήγησις τοῦ κύρ πέτρου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Αλληλουια...*

12. Αρκ. 137-140. *Ἀρχή συν θεῷ ἁγίῳ (καὶ) τά ψαλλόμενα ἐν τῇ θείᾳ (καὶ) ἱερά / λειτουργίᾳ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρός ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ (Χρυσο)στόμου· / κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος β΄]. Ποч.: *Αμην αγιος ο θεος...*

13. Αρκ.140 зв.-175. Χερουβικὰ.

Αρκ. 140зв.-144. *Χερουβικὰ συντεθέντα παρὰ κὺρ δανιήλ πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Αρκ. 144зв.-154. *Ἕτερα κατ᾽ἦχον χερουβικὰ μέγιστα (καὶ) ἔντεχνα συντε / θέντα παρὰ κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου, τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Αρκ. 154зв.-162. *Ἕτερα χερουβικὰ τοῦ αὐτοῦ κύρ πέτρου λαμπαδαρίου· τοῦ πε / λοποννησίου· πλέον συντομότερα τῶν ἄλλων* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Αρκ. 162зв.-172. *Ἕτερα χερουβικὰ σύντομα (καὶ) ἔντεχνα· συντεθέντα / παρὰ κυρ πέτρου τοῦ βυζαντίου (καὶ) πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Αρκ. 172-174. Ἕτερα σύντομα τῆς ἑβδομάδος· κὺρ πέτρου τοῦ πελοποννησίου [ἦχος α΄]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Αρκ. 174зв.-175. *Τὸ παρόν ψάλλεται ἐν τῷ ἱερῷ ἀσπασμῷ τῶν ἀρχιερέων, / προτοῦ ἱεροῦ συμβόλου· σύνθεσις κὺρ ιακωβου πρωτοψάλτου* [ἦχος β΄]. Ποч.: *Ηγαπησα...*

14. Αρκ. 175зв.-176зв. *Ψάλλονται τὰ παρόντα ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ τοῦ μεγάλου βα / σιλείου· σύνθεσις κὺρ πέτρου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος β΄]. Ποч.: *Αγιος αγιος κυριος...*

15. Αρκ. 177-223зв. Κοινωνικά.

Αρκ. 177-181. *Ἀρχή σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν κοινωνικῶν ὕμνων· ταῦτα δέ εἰσί σύνθε / σις κύρ δανιήλ πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης τοῦ χριστοῦ ἐκκλησί(ας)* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Αινειτε...*

Αρκ. 181-191. *Ἕτερα κατ᾽ἦχον κὺρ πέτρου / τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Αινειτε...*

Αρκ. 191-196зв. *Ἕτερα κατ᾽ἦχον ἔντεχνα κυρ πέτρου πρωτοψάλτου· τοῦ βυζαντίου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Αινειτε...*

Αρκ. 196зв.-198зв. *Κοινωνικὰ τῆς ἑβδομάδος κύρ πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος α΄]. Ποч.: *Ο ποιων τους αγγελους...*

Арк. 199-223зв. *Κοινωνικὰ ὅλου τοῦ ἑνιαυτοῦ· κὺρ δανιὴλ πρωτοψάλτου (καὶ) πέτρου / λαμπαδαρίου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ σταυροῦ* [ἦχος α΄]. Поч.: *Εσημειωθη εφημας...* та їхні музичні композиції до інших свят.

16. Арк. 224-234. *Ἡ θεῖα καὶ ἱερὰ λειτουργία τῶν προηγιασμένων, ὡς ψάλλεται / ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ· κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος πλ. β΄]. Поч.: *Κατευθυνθητω...*

Арк. 224-225. *Τοὺ αὐτοῦ* [ἦχος πλ. β΄]. Поч.: *Και νυν και αει...*

Арк. 225-225зв. *Ἕτερον κύρ ἰακώβου / πρωτοψάλτου* [ἦχος β΄]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

Арк. 225зв.-233зв. *Ἐξηγήθη παρὰ κὺρ πέτρου τοῦ / πελοποννησίου* [ἦχος α΄δ΄φωνος]. Поч.: *Γευσασθε...*

Арк. 233зв.-234. *Τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ παρασκευῇ εἰς τὸν στ(ίχον) δόξα (καὶ) νῦν, / κὺρ ἰακώβου πρωτοψάλτου· ὅπερ ψάλλεται (καὶ) εἰς τὸν ἐπιτάφιον.*

17. Арк. 234зв.-240зв. Кратѣмата.

Арк. 234зв. *Ψάλλεται τὸ παρὸν εἰς τὴν λαμπροφόρον ἡμέραν· τοῦ κυρίου ἡμῶν / ἰησοῦ χριστοῦ ἁγίαν ἀνάστασιν, εἰς τὸν ἀσπασμὸν* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

Арк. 234зв.-236зв. *Κράτημα τοῦ αὐτοῦ ἐξηγήθη / ἐκ τοῦ παλαιοῦ· παρὰ κὺρ πέτρου / πρωτοψάλτου τοῦ βυζαντίου* [ἦχος α΄δ΄φωνος].

Арк. 236зв.-237. *Ἕτερον νέον κὺρ ἰακώβου / πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

Арк. 237-238зв. *Κράτημα / κὺρ πέτρου / λαμπα / δαρίου* [ἦχος α΄δ΄φωνος].

Арк. 238зв.-240зв. *Μάθημα κὺρ πέ / τρου πρωτοψάλτου / τοῦ βυζαντίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Επιβλεψον...*

18. Арк. 241-249. Ірмоси.

Арк. 241-242. *Εἱρμός ἔντεχνος / κὺρ δανιὴλ / πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. β΄[1]]. Поч.: *Μνησθητι δεσποινα...*

Арк. 242зв.-243. *Εἰς τὸν μέγαν κανόνα / κὺρ δανιήλ* [ἦχος πАрк. β΄]. Поч.: *Ψυχη μου...*

Арк. 244-245зв. *Εἱρμοὶ καλοφωνικοῖ (καὶ) ἔντεχνοι· Τὸ παρὸν κὺρ ἰακώβου / πρωτοψάλτου τῆς μεγάλης ἐκκλησίας* [ἦχος]. Поч.: *Ηνηρετισω δεσποτα...*

Арк. 245зв. *Ἐπιφώνημα / τοῦ αὐτοῦ* [ἦχος]. Поч.: *Επιβοωμεθα παντες...*

Арк. 245зв.-246зв. *Ἕτερος εἱρμός· σύνθεσις κὺρ Γεωργίου τοῦ κρητός / ψάλλεται εἰς τὴν εὐδομάδα τῆς διακαινησίμου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Νυν παντα πεπληρωται...*

Арк. 246зв.-248. *Ἐπιφώνημα τοῦ αὐτοῦ. Κράτημα τοῦ αὐτοῦ* [ἦχος α΄]. Поч.: *Ω πασχα...*

Арк. 248-249. Κράτημα τοῦ αὐτοῦ [ἦχος πλ. α΄].

19. Арк. 249зв.-268. Інші ірмоси.

Арк. 249зв.-250. *Ἕτεροι εἱρμοὶ ἔντεχνοι συντεθέντες παρὰ κὺρ πέτρου / τοῦ μελωδοῦ, τοῦ ἐπιλεγομένου μπερεκέτη* [ἦχος α΄]. Поч.: *Την σην ειρηνην...*

Арк. 250зв.-252. *Τοῦ αὐτοῦ / φθορικός* [ἦχος α΄]. Поч.: *Εν τη βρωση...*

Арк. 252зв.-253. *Κὺρ μπαλασίου / ἱερέως* [ἦχος β΄]. Поч.: *Η εν ουρανοις ευλογημενη...*

Арк. 253зв. *Κὺρ πέτρου μπε / ρεκέτη* [ἦχος λεγετος]. Нач.: Εκ βυθω κατεστρωσες ...

Арк. 253зв.-254зв. *Κὺρ πέτρου τοῦ / πελοποννησίου.*

Арк. 254зв.-255. *Κὺρ πέτρου τοῦ μπε / ρεκέτη* [ἦχος τρίτος[1]]. Поч.: *Λατρευειν...*

Арк. 255-256. Κὺρ πέτρου τοῦ / πελοποννησίου [ἦχος τρίτος[1]].

Арк. 256зв.-257. *Κὺρ ἰωάννου / πρωτοψάλτου* [ἦχος τρίτος[1]]. Поч.: *Παιδοτοκον παρθενον...*

Арк. 257-257зв. *Κὺρ πέτρου τοῦ μπερεκέ / τη* [ἦχος α΄]. Поч.: *Εσεισθησαν λαοι...*

Арк. 257зв.-258зв. *Τὸ δὲ κράτημα / κὺρ δανιήλ* [ἦχος α΄[1]].

Арк. 258зв.-259зв. *Τὸ κράτημα κὺρ / ἰωάννου πρωτοψάλτου* [ἦχος α΄].

Арк. 259зв.-260. *Τοῦ μπερεκέ / τη* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Χαιρε πυλη κυριου...*

Арк. 260зв. *Κὺρ πέτρου τοῦ / πελοποννησίου* [ἦχος πλ. α΄].

Арк. 261-262. *Κὺρ παναγιώτου·χαλάτζογλου / φθορικὸς* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Εφριξε...*

Арк. 262-264зв. *Κὺρ πέτρου μπερεκέτη* [ἦχος πλ. β΄[1]]. Поч.: *Εν λυπαις γαρ παρακλησον...*

Арк. 264зв.-266. *Κὺρ παναγιώτου / χαλάτζογλου* [ἦχος βαρὺς].

Арк. 266зв.-267. *Τοῦ μπερεκέτη* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Πως σου την χαριν...*

Арк. 267 -268. *Τὸ κράτιμα κὺρ ἰω(άννου) / πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. α΄].

Арк. 268. *Τοῦ κὺρ πέτρου μπερε / κέτη* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Τον αναρχον βασιλεα...*

20. Арк. 268 зв.-271зв. *Ἰωάννου τοῦ κλαδᾶ σύνταξις πάνυ ἐκτεταμένη, / ἐξηγήθη, (καὶ) συνεστάλη οἵα φαίνεται παρὰ / κὺρ νικηφόρου ἀρχιδιακόνου τῆς ἀντιοχείας* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Τη υπερμαχω..*

21. Арк. 272-274. Без заголовку. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι το φως...*

Папір у 4°: 205 x 147. Філіграні: варіанти філіграні леопардо-лев ǁ різні літери (AG, VF, GF під короною; CB під птахом) – сх. див. Ейнедер, 1022 – 1799 р., 1020 – 1804 р., 1037 – 1806 р.; леопардо-лев під короною | GF під короною – сх. див. Ейнедер, 314-315 – 1770, 1804 рр.; леопардо-лев/ріжок на щиті під зіркою ǁ літери EGA під сонцем – пор. Ніколаєв, 829, 843 – 1799-1800 рр. 45 зошитів: I[2], II[7], III[6], IV[8]-VI[8], VII[7], VIII[8]-XIV[8], XV[9]-XVI[9], XVII[8]-XVIII[8], XIX[7], XX[8]-XXVII[8], XXVIII[6], XXIX[8]-XXXI[8], XXXII[6], XXXIII[8]-XXXIV[8], XXXV[7], XXXVI[5], XXXVII[4]-XXXIX[4], XL[2], XLI[4]-XLIV[4], XLV[2]. Чорнило чорне. 26 рядків. Заставки на арк. 1, 113, 141 кольорові рослинного орнаменту, на арк. 16, 199 того ж стилю, але не зафарбовані.

Заставки на арк. 10, 13зв., 16, 26, 32, 34, 67зв., 82, 83, 85зв., 88зв., 95зв., 137, 144, 154зв., 162зв., 172, 191, 196зв., 224, 234зв., 244, 249зв. у вигляді простого плетіння. Ініціали кольорові на арк. 4, 59, 137. Заголовки та ініціали написані малиновим чорнилом.

Оправа первісна: 210 х 155 х 30. Картон у коричневій шкірі з золотим тисненням.

Записи. На арк. 3зв. кілька записів олівцем скорописом кінця XIX ст. про склад рукопису і приналежність його до Ніжинського ліцею кн. Безбородька.

Описав О. Дмитрієвський у 1884-1885 рр., причому, за його словами, рукопис на той час ще не надійшов до музею. Він поступив до Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька тільки в 1917 р.

Старі шифри і штампи: № 25400. На арк. 3зв., 4 штампи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька.

Бібліогр.: Дмитриевский. Описание. – С. 85-89; *Отчет* о состоянии. – С. 19.

111. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 140л

Анфологіон нотний.

Кінець XVIII ст. (Дмитрієвський – XVIII ст., Лебедєв – 1600 р., Целікас – XVII ст.). 61 арк. (+ арк. I-II; арк. 15-16зв., 46-46зв., 59зв.-61зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-8зв. *Χερουβικά κατ᾽ἦχον τῆς ὅ / λης ἑβδομάδος κύρ πέτρου λαμ / παδαρίου ἐμικιήνθησαν δὲ πα / ρὰ ἀθανασίου ἱερομονάχου δι / μητριαδίτου* [ἦχος α΄[1]]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

Арк. 9-14зв. *Κοινωνικὰ τῆς ὅλης ἑβδομά / δος συντεθεῖσα παρὰ ἀθανα / σίου ἱερομονάχου διμητριαδίτου* [ἦχος α΄[1]]. Поч.: *Ο ποιων τους αγγελους...*

Арк. 17-24зв. *Ἕτερα / κοινωνικὰ τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ / σύνθεσις κὺρ δανιήλ προ / τοψάλτου. Τό παρόν εἰς τας ἑορτὰς τῆς / θεοτόκου.* Поч.: *Ποτηριον...* А також причасні на інші празники.

Арк. 25-45зв. *Κοινωνικά τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιη / θέντα παρὰ τοῦ μουσικολογιω / τάτου κύρ πέτρου λαμπαδαρίου / τοῦ πελοποvισίου χριματίσαντος / τῆς τοὺ χριστοῦ μεγάλης ἐκκ / λησίας [ἦχος πλ. α΄] τῆς θεοτόκου.* Поч.: *Ποτηριον...*

Арк. 47-59. *Κοινωνικά ἀθανασίου ἱερομονά / χου δημητριαδίτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αινειτε τον κυριον...*

Папір у 8°: 153 х 93. Філіграні: три місяці | TRE LUNE | FA – сх. див. Велков-Андреєв, 803 – 1777-1778 рр., три місяці | TRE LUNE || FG – сх. див. там само, 825 – 1782 г. 8 зошитів: I[8]-VI[8], VII[6], VIII[7]. Чорнило чорне. 20 рядків.

Заголовки й ініціали написані суриком.

Оправа первісна: 158 х 104 х 18. Картон у шкірі деревоподібного кольору з золотим тисненням на корінці.

Записи. На арк. I власницькі записи М.І. Кумандроса, зроблені в Ніжині: *Νικόλαος Ἰωάννου Κούμανδρος / 21 (Σεπτεμ)βρίου-1811-Νιζνα.* Там само іншою рукою: *εἰς Κατερηνοσλαβα εἰρήνη / πάβλοβνα βαήκενκοβα / ῥωμαίος-Ναζάρ παυλοβήτζη / Ζακένβου.* Записи того ж М.І. Кумандроса на арк. II-

IIзв., зроблені в Ніжині в 1808 і 1811 рр.: *Ὑπάρχη τό παρόν Νικολάου Κουμάνδρου / 1808 (Σεπτεμ)βρίου-15-νιζνα. / Νικόλαος Ἰωάννου Κούμανδρος / 1811-15-(Οκτο)βρίου-Νίζνα.* На арк. Ізв. титарський запис про належність рукопису ніжинським грецьким церквам, підписаний півчим Олександром Флором з Янніни: *Καὶ τό δε ξύν τοῖς / ἄλλοις ὑπάρχει / τῶν Γραικικων ἐκκλησιῶν τῆς Νίζνης / Ἀλέξανδρος Κωνσταν / τινου Φλώρου ψάλτης / ἐξ Ἠπείρου ἐκ τῆς ἐπαρ / χίας τῶν Ἰωαννίνων.* На арк. 15 його ж запис схожого змісту: *Καὶ τὸδε ξύν τοῖς ἄλλοις / ὑπάρχει τῆς Γραικικῆς ἐκκλη / σίας τῶν ταξιαρχῶν καὶ ἀγί / ων πάντων τῆς Νίζνης / τῶν Ἀφιερωσάντων / Αἰώνια ἡ μνήμη. / Ὁ ψάλτης Ἀλέξανδρος Κ. / Φλώρου.* На арк. 60зв. запис олівцем, перелічено українські жіночі імена: *1. παράσκα / 2. κατερινα / 3. ματρόνα / 4. μαρία / 5. Ἐκείνα ὁποῦ εἰς* [...] / *6. εἰρήνα πάβλοβνα. / 7. του μαχα / 8. του* [...]. На арк. 61 запис італійською і тією ж рукою арифметичні розрахунки: *al Signor Sig. Nikola | Michailo fratelli geroli | Mi in trieste.*

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 721.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 90; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 394; *Лебедев.* – С. 59; *Τσελίκας.* – Σ. 22.

112. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 81л

Збірник нотний.

Кінець XVIII ст. (Дмитрієвський – XVIII ст., Лебедєв – 1800 р.). Уривок на 29 арк. (арк. 29зв. – чистий).

Зміст. 1. Арк. 1-4 зв. Без початку. Поч.: *Κατευθυνθητω η προσευχη μου...* далі йде «Κύριε ἐκέκραξα» на нотах.

2. Арк. 5-18зв. Богородичні і хвалебні вірші на нотах. Заг.: *Τοῦ αὐτοῦ* [ἦχος α΄].

3. Арк. 19-29. *Ἀρχὴ καὶ τῶν ἕνδεκα ἑωθινῶν* [ἦχος α΄]. Поч.: *Εις το ορος...* Без кінця.

Папір у 4°: 186 х 135, блакитний. Філіграні: Pro Patria ‖ літери лмwsı – див. Клепиков (78), 1166а, 1167 – 1793 р. Один зошит із окремих зшитих разом аркушів. Чорнило темно-коричневе. 18 рядків.

Заголовки та ініціали зі стилізованими завитками написані червоним чорнилом.

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 722.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 394; *Дмитриевский.* Описание. – С. 92; *Лебедев.* – С. 35.

113. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 377п

Збірник богослужбовий (Параклітик).

Кінець XVIII ст. (Петров – XIX ст., Фонкич – XVIII-XIX ст.). 25 арк. В оправі.

Зміст. Виписки зі служби святим апостолам, Чиноначальнику, св. Іоаннові Предтечі, св. Миколаєві, св. Георгієві (з канонами і євангельськими читаннями).

1. Арк. 1-7. *Κανὸν παρακλητικῶς τῶν / ἁγίων ἀποστόλων.* Поч. канона: *Χορείαν τῶν ἀποστόλων μέλπειν μοι...* (Follieri, V /1. – P. 95).

2. Арк. 7зв.-9зв. *Εἰς τὸν ταξιάρχην.* Поч. третьої пісні канона: *διάσωσον ἀπὸ κινδύνον τοῦ δούλου σου ταξιάρχα...* (Ibid., I. – P. 308).

3. Арк. 10-15зв. *Τοῦ Προδρόμου κανὸν παρ(ακλητικὸς).* Поч. канона: *Βαπτιζόμενον τῷ τῶν παθῶν μου...* (Ibid., I. – P. 219).

4. Арк. 15зв.-22. *Κανὸν τοῦ ἁγίου νικολάου.* Поч. канона: *Ἀπόρω γλώττῃ καὶ χείλεσιν...* (Ibid., I. – P. 160).

5. Арк. 22-25зв. *Κανὸν τοῦ ἁγίου γεωργίου.* Поч. канона: *Θερμοτάτῃ πίστει καὶ στοργῇ...* (Ibid., II. – P. 135).

Папір у 4°: 245 х 165. Філіграні: леопардо-лев ‖ CSM – сх. див. Ейнедер, 1022-1023 – 1799 р. Два зошити в 14 і 12 аркушів. Скоропис. Чорнило коричневе. 20-22 рядки.

Оправа XIX ст.: 245 х 167 х 5. Сірий папір.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Старі шифри і штампи. 0. 8. 26. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 368-369; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 370, 376.

114. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 422л

Агапіт диякон. Главізни дорадчі до імператора Юстиніана.

Кінець XVIII ст. (Лебедєв – XVIII ст.). 36 арк. (арк. 36-36зв. – чисті). Копіїст Констанцій (?), патріарх Константинопольський.

Зміст. Арк. 1-35зв. Главізни. Без початку й кінця (гл. 4-71). Новогрецька мова. Поч.: *ἀνθρώπους ὁποῦ φροντίζοντας διὰ μέσου τούτου θέλομεν ἐπαι / νεθεῖ ὡς καλοπροαίρετοι ἄνθρωποι...* Кін.: *...εἰς ὄλιγον διάστημα καιροῦ [...]*

Папір у 4°: 213 х 156, арк. 31-36: 200 х 143. Філіграні: три капелюхи – сх. див. Ейнедер, 697 – 1786 р. ‖ літери GF, FA під короною; три зірки на щиті / TOSCOLANO – сх. див. Ейнедер, 372 – 1775 р. 4 зошити: I^{2}, II^{20}, III^{8}, IV^{6}. Скоропис. Чорнило чорне. 24 рядки.

Згідно з повідомленням О. Лебедєва, з посиланням на А. Вріонідиса, який працював у Сінайській бібліотеці, укладачем рукопису був Костанді (Констанцій), патріарх Константинопольський, випускник КМА.

Надійшов до ЦАМ КДА від К. І. Скворцова через С. М. Сольського.
Старі шифри: Муз. № 221, 64.
Бібліогр.: Известия ЦАО за 1878 г. – С. 22; *Лебедев.* – С. 172.

115. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 62п

[Антоніо Геновезе]. Метафізика. У перекладі Євгенія Булгариса. Кінець XVIII ст. (Петров, Фонкич: кінець XVIII – початок XIX ст.). 133 арк. (арк. 41зв.-44зв., 131зв.-133зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-41. Частина перша. 115 розділів. Поч.: *Τὴν μεταφυσικὴν εἰς δύω οἱ σοφοὶ διαιροῦντες, δἰχα αὖθις ἑκά / τερον τῶν μερῶν ὑποτέμνουσι, (καὶ) τοῦ μὲν πρώτου τὸ πρῶτον ὀντοσο / φίαν, κ(αὶ) κοσμοσοφίαν τὸ δεύτερον ἐπιγράφουσι ... / Τῆς μεταφυσικῆς μέρος α΄ / Περιέχον τὰς ἀρχὰς τῆς ὀντοσοφίας, καὶ κοσμοσοφίας / Ὀντοσοφίαν ἀποκαλοῦμεν ἐπιστήμην καθόλου περὶ τε τὸ ὄν...* Такий самий початок під заголовком «Метафізика Антонія Геновезе, перекладена Євгенієм Булгарисом» має рук. 94 (28), див. Litzica. – P. 58.

Арк. 45-131. Частина друга. 7 розділівв. Поч.: *Τὸ περὶ ψυχῆς καὶ ἀγγέλων, καὶ θεοῦ τοῦ ὑπερτάτου πραγματεύομεν / τῆς μεταφυσικῆς ἐν γένει τῷ τῆς πνευματολογίας περσημένειν φιλοῦ / σιν ὀνόματι...* (Пор.: Ὀδηγός. – Σ. 77-78; а також: Logica e Metafisica di Antonio Genovesi. – Milano, 1825).

Папір у 4°: 234 x 173. Філіграні: леопардо-лев ‖ літери GA | F на щиті – сх. див. Ейнедер, 1037 – 1806 р.; леопардо-лев ‖ літери BV | C під короною – сх. див. Ейнедер, 1027 – 1768 р. Скоропис. Чорнило темно-коричневе і чорне. 25-30 рядків.

Оправа первісна: 242 x 175 x 20. Картон у папері з квітчастим візерунком, з шкіряним корінцем і кутами.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.
Старі шифри і штампи: 0. 4. 33. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.
Бібліогр.: Петров (1). – С. 28; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375.

116. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 23

Типікон монастиря Богородиці Петрицонітіси. Кінець XVIII ст. (Фонкич – перша чверть XIX ст., Целікас – XIX ст.). 47 арк. В оправі.

Зміст. Типікон у перекладі новогрецькою. Арк. 1. Заг.: *Τυπικὸν / τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Ἰβηρικῆς Μο / νῆς, τῆς τιμωμένης εἰς ὄνομα τῆς Κοι / μήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεωτόκου, τῆς ἐπονο / μαζομένης Πετριτζονιτίσσης. Τὸ ὁποῖον ἔξε / τέθη παρὰ Σεβαστοὺ καὶ μεγάλου Δομεστίκου / τῆς δύσεως Κυρίου Γρηγορίου Πακουριάνου, ἐξ ἰβηρίας ἔλκοντος τὸ γένος, καὶ ἐγράφη εἰς / ἑλληνικὴν ἰβηρικὴν, καὶ ἀρμενικὴν διά / λεκτον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κο / μνηνοῦ ἐν ἔτει Σωτηρίῳ απδ΄, ἰνδικτιων(ος) Ζ΄ / κατὰ μῆνα Δεκέμβριον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἔτ(ος) καὶ ἐκτίσθη ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου Κυρίου / Γρηγορίου*

ἡ ρηθεῖσα Μονὴ, κειμένη ἐν Θρᾴ / κῃ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Φιλιππουπόλεως. / Μετεφράσθη δὲ τὸ εἰρημένον τυπικὸν / εἰς τὴν ἁπλὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν / ἐν ἔτει Σωτηρίῳ αψνβ΄, ἰνδικτιῶν(ος) 1.

Арк. 1зв. Текст новогрецькою. Згаслий і витертий, прочитуються окремі слова (див. Целікас. – С. 34).

Арк. 2-4. Передмова.

Арк. 4зв.-6зв. Зміст. Заголовки 33 глав і заключної статті.

Арк. 7-47зв. Глави статуту і заключна стаття.

Арк. 47зв. Копії власноручних записів Григорія Пакуріана і Єфтимія, патріарха Єрусалимського.

Папір у 4°: 215 х 159. Філіграні: три місяці – сх. див. Велков-Андреєв, 701 – 1740 р., 965 – 1795 р. 12 зошитів полукватерніонів. Скоропис. Чорнило чорне. 26 рядків. Заставка плетінчаста на арк. 7 виконана червоним і чорним чорнилом. Заголовки та ініціали з геометричними мотивами написані червоним чорнилом. На арк. 1 вугільна печатка Філіппопольської митрополії.

Оправа первісна: 226 х 163 х 10. Картон у папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем червоної шкіри.

Записи. Власноручний засвідчений підпис Никифора, митрополита Філіппопольського: *ὁ Φιλιππουπόλεως Νικήφορος ὑποφαίνεται.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського. Докладний опис рукопису, бібліографію історичної пам'ятки, порівняльний аналіз київського тексту з перекладом, виданим у Лейпцігу Р. Мусеєм, див. у статті Б. Л. Фонкича.

Старі шифри: Z 4579; IX.

Бібліогр.: Фонкич. Заметки (1-4). – С. 136-138; *Τσελίκας.* – Σ. 34.

117. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 199л

Збірник нотний.

Кінець XVIII ст. (Лебедєв – 1690-1700 рр.). 655 арк. (арк. 1-1зв., 17-17зв., 116зв.-117., 625-625зв., 654-655зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-16зв. *Μακάριος ἀνήρ. πέτρου λαμ / παδαρίου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Ανηρ αλληλουια...*

2. Арк. 18-28. *Μελουργηθὲν παρὰ κὺρ χουρ / μουζήου* [ἦχος πλ.]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

3. Арк. 28-51. *Κεκραγάρια κατήχον μελουρ / γιθέντα παρὰ ἰακώβ προ / τοψάλτου* [ἦχος α΄[4]]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

4. Арк. 51-61. *Στιχηρά / ἀναστάσοιμα ψαλόμενα εἰς / τὰ ἑσπερινά τῆς ἀναστά / σεος ἅπερ ἐμελουργήθησαν / παρὰ Γεωργίου τοὺ κριτός* [ἦχος β΄[3]]. Поч.: *Τον προ αιωνου εκ πατρος...*

5. Арк. 61-63. *Τὸ φῶς ἱλαρὸν ὁ δὲ ποιητῆς / αὐτοῦ ἄδυλος ἀρχαίον ἄσμα* [ἦχος α΄δ΄φωνος]. Поч.: *Φως ιλαρον...*

Надійшов до ЦАМ КДА від К. І. Скворцова через С. М. Сольського.
Старі шифри: Муз. № 221, 64.
Бібліогр.: Известия ЦАО за 1878 г. – С. 22; *Лебедев.* – С. 172.

115. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 62п

[Антоніо Геновезе]. Метафізика. У перекладі Євгенія Булгариса.
Кінець XVIII ст. (Петров, Фонкич: кінець XVIII – початок XIX ст.). 133 арк. (арк. 41зв.-44зв., 131зв.-133зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-41. Частина перша. 115 розділів. Поч.: *Τὴν μεταφυσικὴν εἰς δύω οἱ σοφοὶ διαιροῦντες, δἰχα αὖθις ἑκά / τερον τῶν μερῶν ὑποτέμνουσι, (καὶ) τοῦ μὲν πρώτου τὸ πρῶτον ὀντοσο / φίαν, κ(αὶ) κοσμοσοφίαν τὸ δεύτερον ἐπιγράφουσι ... / Τῆς μεταφυσικῆς μέρος α΄ / Περιέχον τὰς ἀρχὰς τῆς ὀντοσοφίας, καὶ κοσμοσοφίας / Ὀντοσοφίαν ἀποκαλοῦμεν ἐπιστήμην καθόλου περὶ τε τὸ ὄν...* Такий самий початок під заголовком «Метафізика Антонія Геновезе, перекладена Євгенієм Булгарисом» має рук. 94 (28), див. Litzica. – P. 58.
Арк. 45-131. Частина друга. 7 розділівв. Поч.: *Τὸ περὶ ψυχῆς καὶ ἀγγέλων, καὶ θεοῦ τοῦ ὑπερτάτου πραγματεύομεν / τῆς μεταφυσικῆς ἐν γένει τῷ τῆς πνευματολογίας περσημένειν φιλοῦ / σιν ὀνόματι...* (Пор.: Ὀδηγός. – Σ. 77-78; а також: Logica e Metafisica di Antonio Genovesi. – Milano, 1825).

Папір у 4°: 234 x 173. Філіграні: леопардо-лев ‖ літери GA | F на щиті – сх. див. Ейнедер, 1037 – 1806 р.; леопардо-лев ‖ літери BV | C під короною – сх. див. Ейнедер, 1027 – 1768 р. Скоропис. Чорнило темно-коричневе і чорне. 25-30 рядків.
Оправа первісна: 242 x 175 x 20. Картон у папері з квітчастим візерунком, з шкіряним корінцем і кутами.
Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.
Старі шифри і штампи: 0. 4. 33. На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.
Бібліогр.: Петров (1). – С. 28; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 375.

116. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 23

Типікон монастиря Богородиці Петрицонітіси.
Кінець XVIII ст. (Фонкич – перша чверть XIX ст., Целікас – XIX ст.). 47 арк. В оправі.

Зміст. Типікон у перекладі новогрецькою. Арк. 1. Заг.: *Τυπικὸν / τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Ἰβηρικῆς Μο / νῆς, τῆς τιμωμένης εἰς ὄνομα τῆς Κοι / μήσεως τῆς ὑπεραγίας Θεωτόκου, τῆς ἐπονο / μαζομένης Πετριτζονιτίσσης. Τὸ ὁποῖον ἐξε / τέθη παρὰ Σεβαστοῦ καὶ μεγάλου Δομεστίκου / τῆς δύσεως Κυρίου Γρηγορίου Πακουριάνου, ἐξ ἰβηρίας ἔλκοντος τὸ γένος, καὶ ἐγράφη εἰς / ἑλληνικὴν ἰβηρικὴν, καὶ ἀρμενικὴν διά / λεκτον ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κο / μνηνοῦ ἐν ἔτει Σωτηρίῳ απδ΄, ἰνδικτιων(ος) Ζ΄ / κατὰ μῆνα Δεκέμβριον, κατὰ τὸ ὁποῖον ἔτ(ος) καὶ ἐκτίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου Κυρίου / Γρηγορίου*

ἡ ρηθεῖσα Μονὴ, κειμένη ἐν Θρά / κῃ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Φιλιππουπόλεως. / Μετεφράσθη δὲ τὸ εἰρημένον τυπικὸν / εἰς τὴν ἁπλὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν / ἐν ἔτει Σωτηρίῳ αψνβ΄, ἰνδικτιῶν(ος) 1.

Арк. 1зв. Текст новогрецькою. Згаслий і витертий, прочитуються окремі слова (див. Целікас. – С. 34).

Арк. 2-4. Передмова.

Арк. 4зв.-6зв. Зміст. Заголовки 33 глав і заключної статті.

Арк. 7-47зв. Глави статуту і заключна стаття.

Арк. 47зв. Копії власноручних записів Григорія Пакуріана і Єфтимія, патріарха Єрусалимського.

Папір у 4°: 215 х 159. Філіграні: три місяці – сх. див. Велков-Андреєв, 701 – 1740 р., 965 – 1795 р. 12 зошитів полукватерніонів. Скоропис. Чорнило чорне. 26 рядків. Заставка плетінчаста на арк. 7 виконана червоним і чорним чорнилом. Заголовки та ініціали з геометричними мотивами написані червоним чорнилом. На арк. 1 вугільна печатка Філіппопольської митрополії.

Оправа первісна: 226 х 163 х 10. Картон у папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем червоної шкіри.

Записи. Власноручний засвідчений підпис Никифора, митрополита Філіппопольського: *ὁ Φιλιππουπόλεως Νικήφορος ὑποφαίνεται.*

Надійшов до КДА з бібліотекою І.І. Малишевського. Докладний опис рукопису, бібліографію історичної пам'ятки, порівняльний аналіз київського тексту з перекладом, виданим у Лейпцігу Р. Мусеєм, див. у статті Б. Л. Фонкича.

Старі шифри: Z 4579; IX.

Бібліогр.: Фонкич. Заметки (1-4). – С. 136-138; *Τσελίκας.* – Σ. 34.

117. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 199л

Збірник нотний.

Кінець XVIII ст. (Лебедєв – 1690-1700 рр.). 655 арк. (арк. 1-1зв., 17-17зв., 116зв.-117., 625-625зв., 654-655зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 2-16зв. *Μακάριος ἀνήρ. πέτρου λαμ / παδαρίου τοῦ πελοποννησίου* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Ανηρ αλληλουια...*

2. Арк. 18-28. *Μελουργηθὲν παρὰ κὺρ χουρ / μουζήου* [ἦχος πλ.]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

3. Арк. 28-51. *Κεκραγάρια κατήχον μελουρ / γιθέντα παρὰ ἰακώβ προ / τοψάλτου* [ἦχος α΄[4]]. Поч.: *Κυριε εκεκραξα...*

4. Арк. 51-61. *Στιχηρά / ἀναστάσοιμα ψαλόμενα εἰς / τὰ ἑσπερινά τῆς ἀναστά / σεος ἅπερ ἐμελουργήθησαν / παρὰ Γεωργίου τοὺ κριτός* [ἦχος β΄[3]]. Поч.: *Τον προ αιωνου εκ πατρος...*

5. Арк. 61-63. *Τὸ φῶς ἡλαρὸν ὁ δὲ ποιητῆς / αὐτοῦ ἄδυλος ἀρχαίον ἄσμα* [ἦχος α΄δ΄φωνος]. Поч.: *Φως ιλαρον...*

6. Арк. 63-67зв. *Προκείμενα τῆς ὅλης / εὐδομάδος μελουργι / θέντα παρὰ Γρι / γορήου λαμπαδαρίου / ὡς ἐν τῇ μεγάλη ἐκ* [κλησία ἦχος β΄[6]]. Поч.: *Ιδου δη ευλογειτε...* та прокимени до інших свят.

7. Арк. 67зв.-74зв. *Τὸ παρὸν ψάλεται τὴ ἁγίᾳ καὶ / μεγάλη τρίτη εἰς τὰ τὸν στίχον τὸν / αἴνων κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου / κατά μίμησιν δανιήλ προτοψάλτου δόξα καὶ νῦν* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Κυριε εκ πολλαις αμαρτιες...*

8. Арк. 75-86. *Παρά κύρ ἰακόβ προτο / ψάλτου* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Κυριε, κυριε εις αναφαινοντο...*

9. Арк. 86-94. *Τὸν παρὸν / ψάλεται / εἰς τὴν ἑωρτὴν τοῦ ἐπιταφίου ἀντὶ / τοῦ ἅγιος ὁ Θεὸς, ἐμελουργίθη παρα κὺρ Γερμ[ανοῦ] / νέων / πατρον* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Τον ηλοια...*

10. Арк. 94-94зв. *Εἰς τὴν ἑωρτὴν τῆς λαμπροφώρου ἀναστά / σεως χρυσάφου τοῦ νέου δόξα καὶ νῦν* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

11. Арк. 94зв.-106зв. *Παρά κύρ ἰακώβ / προτοψάλτου* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Поч.: *Αναστασεως ημερα...*

12. Арк. 106зв.-107. Πέτρου λαμπαδαρίου [ἦχος πλ. β΄4]. Поч.: *Κυριε των δυναμεων...*

13. Арк. 107-108. *Τὸ παρὸν ἐμελοποιήθη πα / ρὰ Ἰωάννου προτοψάλτου* [ἦχος πλ. β΄[3]]. Поч.: *Ψυχη μου...*

14. Арк. 108-113зв. *Τὸ παρὸν πέτρου / προτοψάλτου τοῦ βυζαντίου* [ἦχος πλ. β΄[4]]. Поч.: *Ασπορου συλληψεως...*

15. Арк. 113зв.-115зв. *Τὸ παρὸν παρὰ μὲν Ἰω / άννου τοὺ κλαδᾶ ἐμε / λουργίθη παρὰ δὲ Ἰωάννου προτο / ψάλτου συνετμίθι* [ἦχος πλ. β΄[3]]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

16. Арк. 115зв.-118зв. *Ἕτερον Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

17. Арк. 118зв.-120зв. *Κοινονικὸν Γεύσασθε ἐμελουργίθη πα / ρὰ Ἰωάννου τοῦ κλαδὰ συνε / τμίθη παρὰ Ἰωάννου προτοψάλ / του* [ἦχος α΄ τετράφωνος]. Поч.: *Γευσασθαι...*

18. Арк. 120зв.-122зв. *Ἕτερον ἐμελουρ / γίθη παρά γεωργίου τοῦ κρι / τὸς* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Γευσασθαι...*

19. Арк. 123-130. *Τὴ ἁγία καὶ μεγάλη ἑβδομάδα, μέλος / παλεὸν εἰς τὸν θείον νυμφώνα / ὅδε τοῦτο πηοιτῆς ἄδιλος* [ἦχος πλ. δ΄[6]]. Поч.: *Αλληλουια...*

20. Арк. 130-147. *Πάσα πνοάρια τὸν αἴνον ἅτινα ἐμελουρ / γίθησαν παρὰ Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος α΄[4]]. Поч.: *Πασα πνοη...*

21. Арк. 147-151зв. *Ἀληλλουάριον του πρότου εὐαγγελίου / μελοποιηθὲν παρὰ κύρ Ἰωάννου προτο / ψάλτου* [ἦχος α΄[4]]. Поч.: *Αλληλουια...*

22. Арк. 151-185. *Ἑωθινὰ παρὰ Ἰακόβου προτοψάλτου (καὶ) ἐξιγίθισαν κα / τὰ τὸν νέον τρόπον παρὰ κὺρ χουρμουζίου τοῦ νέου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

23. Арк. 185-204. *Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δοξολογι / ὼν παρὰ κὺρ Γριγορήου λαμπαδα / ρίου τὴς τοὺ χριστοὺ μεγάλης εκκλη / σίας* [ἦχος πλ. α΄ πεντάφωνος]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

24. Арк. 204-223. *Παρά κύρ χουρμουζίου διδα / σκάλου* [ἦχος β΄[6]]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι.....*

25. Αρκ. 223-267. *Δοξολογίαι κατ'ἦχον ἀργοσύντομαι / νεοστὴ μελοποιηθήσαι παρά κύρ / Γριγορίου προτοψάλτου τὴς τοὺ χ(ρι)στου με // γάλης ἐκκλησίας* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

26. Αρκ. 267-268зв. *Τῆ ἁγία (καὶ) μεγάλη μ΄ / προκίμενα τὼν κυριακῶν / μέλως παλεὼν* [ἦχος πλ. δ΄]. Ποч.: *Μη αποστρεφης...*

27. Αρκ. 268зв.-281зв. *Παρά κύρ Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος δ΄[5]]. Ποч.: *Ελαμψεν...*

28. Αρκ. 282-321зв. *Δανιὴλ πρωτοψάλτου* [ἦχος δ΄[4]]. Ποч.: *Δουλοι κυριον...*

29. Αρκ. 322-329зв. *Ἕτερα τυποικά χουρμουζίου χαρτο / φύλακος.* Ποч.: *Ευλογει η ψυχη μου...*

30. Αρκ. 330-411зв. *Χερουβικὰ παρά κύρ Γριγο / ρίου προτοψάλτου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

31. Αρκ. 411зв.-416. *Κοινωνικὰ εἰς τὴν σύναξιν / τὼν ταξιαρχῶν τὸ παρῶν παρὰ / κὺρ δανιὴλ πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. β΄].

32. Αρκ. 416-432зв. *Ἕτερα εἰς / τὴν αὐ / τὴν Γριγορίου* [ἦχος δ΄]. Ποч.: *Ο ποιων τους αγγελους...*

33. Αρκ. 432зв.-436. *Γεωργίου τοὺ κριτὸς* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Εις μνημοσυνον...*

34. Αρκ. 436-439. *Κοινονικὰ / εἰς τὰς / θεομητορικὰς ἑωρτὰς τὸ / παρὸν παρὰ κὺρ πέτρου / λαμπαδαρίου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Ποτηριον...*

35. Αρκ. 439-447. *Γριγορίου προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Ποτηριον...*

36. Αρκ. 447-451. *Παρὰ κύρ Γεωργίου / τοὺ κριτός* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Εις πασαν την γην...*

37. Αρκ. 451-456. *Γριγορίου προτοψάλ / του* [ἦχος πλ. δ΄]. Ποч.: *Εις πασαν την γην...*

38. Αρκ. 456-460. *Κοινονικὰ τοὺ ὅλου ἐνιαυτοὺ τὸ πα / ρὸν εμελοποιήθη παρά Γεωργίου / τοὺ κριτός διὰ τὴν προτὴν τοὺ σεπτεμ[βρίου]* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Ευλογητο το στεφανον...*

39. Αρκ. 460-463. *Κοινονικὸν διὰ τὰς ἑωρτᾶς τοὺ / τιμίου σταυροὺ πέτρου λαμ* [παδαρίου ἦχος βαρὺς[3]]. Ποч.: *Εσημειωθη...*

40. Αρκ. 463-466зв. *Κοινονικὸν εἰς τὴν ἑωρτὴν τὸν χριστοὺ γένων τὸ / παρών παρα δανιὴλ προτοψάλτου ἦχος α΄.* Ποч.: *Κυριε εκεκραξα...*

41. Αρκ. 467-476зв. *Παρὰ κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος βαρὺς [3]]. Ποч.: *Επεφανηα τον...*

42. Αρκ. 476зв.-478зв. *Κοινονικὸν τὴ κυρια / κὴ τὼν βαϊων δανιὴλ / πρωτοψάλ(του)* [ἦχος δ΄[6]]. Ποч.: *Ευλογημενο ονομα...*

43. Αρκ. 478зв.-487. Τῆ ἁγία (καὶ) μεγάλη ε΄ ἀντὶ χερουβικοὺ | (καὶ) κοινονικοὺ μελοποηθὲν παρα κύρ / πέτρου λαμπαδαρίου [ἦχος πλ. β΄ [4]]. Ποч.: *δειπνον...*

44. Αρκ. 487-493. *Κύρ Γεωργίου διδασκάλου τοὺ κριτὸς* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Ποч.: *Εξηγερθη εως..*

45. Αρκ. 493-495зв. *Ἕτερον ὅμοιον κύρ Γρι / γορίου* [ἦχος βαρὺς[3]]. Ποч.: *Σωμα χριστου...*

46. Αρκ. 495зв.-502. *Κοινονικὸν εἰς τὴν ἑορ / τὴν τοὺ θωμᾶ με / λοποιηθὲν παρὰ / δανιὴλ* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Επαιτες εις ιερουσαλημ...*

6. Арк. 63-67зв. *Προκείμενα τῆς ὅλης / εὐδομάδος μελουργι / θέντα παρὰ Γρι / γορήου λαμπαδαρίου / ὡς ἐν τῇ μεγάλη ἐκ* [κλησία ἦχος β′[6]]. Поч.: *Ιδου δη ευλογειτε...* та прокимени до інших свят.

7. Арк. 67зв.-74зв. *Τὸ παρὸν ψάλεται τὴ ἁγίᾳ καὶ / μεγάλη τρίτη εἰς τὰ τὸν στίχον τὸν / αἴνων κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου / κατά μίμησιν δανιήλ προτοψάλτου δόξα καὶ νῦν* [ἦχος πλ. α′[4]]. Поч.: *Κυριε εκ πολλαις αμαρτιες...*

8. Арк. 75-86. *Παρά κύρ ἰακόβ προτο / ψάλτου* [ἦχος πλ. δ′]. Поч.: *Κυριε, κυριε εις αναφαινοντο...*

9. Арк. 86-94. *Τὸν παρὸν / ψάλεται / εἰς τὴν ἑωρτὴν τοῦ ἐπιταφίου ἀντὶ / τοῦ ἅγιος ὁ Θεὸς, ἐμελουργίθη παρα κὺρ Γερμ[ανοῦ] / νέων / πατρον* [ἦχος πλ. α′]. Поч.: *Τον ηλοια...*

10. Арк. 94-94зв. *Εἰς τὴν ἑωρτὴν τῆς λαμπροφώρου ἀναστά / σεως χρυσάφου τοῦ νέου δόξα καὶ νῦν* [ἦχος πλ. α′[4]]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

11. Арк. 94зв.-106зв. *Παρά κύρ ἰακώβ / προτοψάλτου* [ἦχος πλ. α′[4]]. Поч.: *Αναστασεως ημερα...*

12. Арк. 106зв.-107. Πέτρου λαμπαδαρίου [ἦχος πλ. β′4]. Поч.: *Κυριε των δυναμεων...*

13. Арк. 107-108. *Τὸ παρὸν ἐμελοποιήθη πα / ρὰ Ἰωάννου προτοψάλτου* [ἦχος πλ. β′[3]]. Поч.: *Ψυχη μου...*

14. Арк. 108-113зв. *Τὸ παρὸν πέτρου / προτοψάλτου τοῦ βυζαντίου* [ἦχος πλ. β′[4]]. Поч.: *Ασπορου συλληψεως...*

15. Арк. 113зв.-115зв. *Τὸ παρὸν παρὰ μὲν Ἰω / άννου τοὺ κλαδᾶ ἐμε / λουργίθη παρὰ δὲ Ἰωάννου προτο / ψάλτου συνετμίθι* [ἦχος πλ. β′[3]]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

16. Арк. 115зв.-118зв. *Ἕτερον Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

17. Арк. 118зв.-120зв. *Κοινονικὸν Γεύσασθε ἐμελουργίθη πα / ρὰ Ἰωάννου τοῦ κλαδὰ συνε / τμίθη παρὰ Ἰωάννου προτοψάλ / του* [ἦχος α′ τετράφωνος]. Поч.: *Γευσασθαι...*

18. Арк. 120зв.-122зв. *Ἕτερον ἐμελουρ / γίθη παρά γεωργίου τοῦ κρι / τὸς* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Γευσασθαι...*

19. Арк. 123-130. *Τὴ ἁγία καὶ μεγάλη ἑβδομάδα, μέλος / παλεὸν εἰς τὸν θείον νυμφώνα / ὅδε τοῦτο πηοιτῆς ἄδιλος* [ἦχος πλ. δ′[6]]. Поч.: *Αλληλουια...*

20. Арк. 130-147. *Πάσα πνοάρια τὸν αἶνον ἅτινα ἐμελουρ / γίθησαν παρὰ Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος α′[4]]. Поч.: *Πασα πνοη...*

21. Арк. 147-151зв. *Ἀληλλουάριον του πρότου εὐαγγελίου / μελοποιηθὲν παρὰ κύρ Ἰωάννου προτο / ψάλτου* [ἦχος α′[4]]. Поч.: *Αλληλουια...*

22. Арк. 151-185. *Ἑωθινὰ παρὰ Ἰακόβου προτοψάλτου (καὶ) ἐξιγίθισαν κα / τὰ τὸν νέον τρόπον παρὰ κὺρ χουρμουζίου τοῦ νέου* [ἦχος α′]. Поч.: *Δοξα πατρι...*

23. Арк. 185-204. *Ἀρχὴ σὺν Θεῷ ἁγίῳ τῶν δοξολογι / ὼν παρὰ κὺρ Γριγορήου λαμπαδα / ρίου τὴς τοὺ χριστοὺ μεγάλης εκκλη / σίας* [ἦχος πλ. α′ πεντάφωνος]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

24. Арк. 204-223. *Παρά κύρ χουρμουζίου διδα / σκάλου* [ἦχος β′[6]]. Поч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι.....*

25. Αρκ. 223-267. *Δοξολογίαι κατ'ἦχον ἀργοσύντομαι / νεοστὴ μελοποιηθήσαι παρά κύρ / Γριγορίου προτοψάλτου τὴς τοὺ χ(ρι)στου με // γάλης ἐκκλησίας* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Δοξα σοι τω δειξαντι...*

26. Αρκ. 267-268зв. *Τῆ ἁγία (καὶ) μεγάλη μ΄ / προκίμενα τὼν κυριακῶν / μέλως παλεὼν* [ἦχος πλ. δ΄]. Ποч.: *Μη αποστρεφης...*

27. Αρκ. 268зв.-281зв. *Παρά κύρ Ἰακόβου προτοψάλτου* [ἦχος δ΄[5]]. Ποч.: *Ελαμψεν...*

28. Αρκ. 282-321зв. *Δανιήλ πρωτοψάλτου* [ἦχος δ΄[4]]. Ποч.: *Δουλοι κυριον...*

29. Αρκ. 322-329зв. *Ἕτερα τυποικά χουρμουζίου χαρτο / φύλακος.* Ποч.: *Ευλογει η ψυχη μου...*

30. Αρκ. 330-411зв. *Χερουβικὰ παρά κύρ Γριγο / ρίου προτοψάλτου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Οι τα χερουβιμ...*

31. Αρκ. 411зв.-416. *Κοινωνικὰ εἰς τὴν σύναξιν / τῶν ταξιαρχῶν τὸ παρῶν παρὰ / κὺρ δανιὴλ πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. β΄].

32. Αρκ. 416-432зв. *Ἕτερα εἰς / τὴν αὐ / τὴν Γριγορίου* [ἦχος δ΄]. Ποч.: *Ο ποιων τους αγγελους...*

33. Αρκ. 432зв.-436. *Γεωργίου τοὺ κριτὸς* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Εις μνημοσυνον...*

34. Αρκ. 436-439. *Κοινονικὰ / εἰς τὰς / θεομητορικὰς ἑωρτὰς τὸ / παρὸν παρὰ κὺρ πέτρου / λαμπαδαρίου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Ποτηριον...*

35. Αρκ. 439-447. *Γριγορίου προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Ποτηριον...*

36. Αρκ. 447-451. *Παρὰ κύρ Γεωργίου / τοὺ κριτός* [ἦχος βαρὺς]. Ποч.: *Εις πασαν την γην...*

37. Αρκ. 451-456. *Γριγορίου προτοψάλ / του* [ἦχος πλ. δ΄]. Ποч.: *Εις πασαν την γην...*

38. Αρκ. 456-460. *Κοινονικὰ τοὺ ὅλου ἐνιαυτοὺ τὸ πα / ρὸν εμελοποιήθη παρά Γεωργίου / τοὺ κριτός διὰ τὴν προτὴν τοὺ σεπτεμ[βρίου]* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Ευλογητο το στεφανον...*

39. Αρκ. 460-463. *Κοινονικὸν διὰ τὰς ἑωρτᾶς τοὺ / τιμίου σταυροὺ πέτρου λαμ* [παδαρίου ἦχος βαρὺς[3]]. Ποч.: *Εσημειωθη...*

40. Αρκ. 463-466зв. *Κοινονικὸν εἰς τὴν ἑωρτὴν τὸν χριστοὺ γένων τὸ / παρών παρα δανιὴλ προτοψάλτου ἦχος α΄.* Ποч.: *Κυριε εκεκραξα...*

41. Αρκ. 467-476зв. *Παρὰ κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος βαρὺς [3]]. Ποч.: *Επεφανηα τον...*

42. Αρκ. 476зв.-478зв. *Κοινονικὸν τὴ κυρια / κὴ τὼν βαϊων δανιὴλ / πρωτοψάλ(του)* [ἦχος δ΄[6]]. Ποч.: *Ευλογημενο ονομα...*

43. Αρκ. 478зв.-487. Τῆ ἁγία (καὶ) μεγάλη ε΄ ἀντὶ χερουβικοὺ / (καὶ) κοινονικοὺ μελοποηθὲν παρα κύρ / πέτρου λαμπαδαρίου [ἦχος πλ. β΄ [4]]. Ποч.: *δειπνον...*

44. Αρκ. 487-493. *Κύρ Γεωργίου διδασκάλου τοὺ κριτὸς* [ἦχος πλ. α΄[4]]. Ποч.: *Εξηγερθη εως..*

45. Αρκ. 493-495зв. *Ἕτερον ὅμοιον κύρ Γρι / γορίου* [ἦχος βαρὺς[3]]. Ποч.: *Σωμα χριστου...*

46. Αρκ. 495зв.-502. *Κοινονικὸν εἰς τὴν ἑορ / τὴν τοὺ θωμᾶ με / λοποιηθὲν παρὰ / δανιήλ* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Ποч.: *Επαιτες εις ιερουσαλημ...*

47. Арк. 502-505. *Κοινονικὸν τὴς ἀναλὴψεως / παρὰ πέτρου λαμπα* [δαρίου ἦχος δ΄δ].

48. Арк. 505-507зв. *Κοινονικὸν εἰς / τὴν ἑωρτὴν τὴς // ἁγίας πεντηκοστῆς μελοποιηθὲν πα / ρὰ κὺρ δανιὴλ προτοψάλτου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος].

49. Арк. 507зв.-514зв. *Ἕτερον ὅμοιον παρὰ πέτρου λαμπα / δαρίου* [ἦχος βαρὺς[3]].

50. Арк. 514зв.-518зв. *Ἕτερον / ὅμοιον μελοποιηθὲν παρὰ κὺρ Γριγο / ρίου λαμπαδαρίου* [ἦχος πλ. β΄]. Поч.: *Αγαλιασθε...*

51. Арк. 518зв.-522. *Κοινονικὸν / τῆς ἁγίας / μεταμορφόσεως δανη / ήλ προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς[3]]. Поч.: *Εν τω φωτι...*

52. Арк. 522-525зв. *Ἕτερον ὅμοιον πέτρου του λαμ / πα(δα)ρίου* [ἦχος δ΄[6]]. Поч.: *Εν τω φωτι...*

53. Арк. 525зв.-527зв. *Τὸ παρὸν ψάλαιται εἰς τὸν ἐν χρι / στὸ ἀσπασμὸν κύρ Ἰακώβου συντομό / τερον* [ἦχος β΄]. Поч.: *Αγαπη...*

54. Арк. 527зв.-564. *Χερουβικὰ στάσις δ΄ / μελοποιηθήσα / παρὰ πέτρου λαμπαδαρίου τοὺ / πελοπονισίου* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

55. Арк. 564-571. *Α΄μάθημα, μελωποιηθὲν παρὰ / κύρ Ἰωάννου μαΐστωρος τοῦ κου / κουζέλους* [ἦχος βαρὺς [3]]. Поч.: *Ανοθεν οι προθηται...*

56. Арк. 571-579. *Ἐκ τοὺ ψαλμοῦ τοῦ πολυελαίου τὴς / θεοτὸκου μάθημα ὅπερ ἐμελοποι / ήθη παρὰ κυρίου Γριγορίου προ / τοψάλτου διαιτήσεως τοῦ σεβαστοῦ γέ / ροντο(ς) ἁγίου ἐφέσου κυρίου διονησίου* [ἦχος βαρὺς ἐκ τοῦ]. Поч.: *Ριζωσε την ρομφαια...*

57. Арк. 579-583зв. *Τὰ παρόντα ἐμελουργίθησαν / παρά κύρ Ἰωάννου τοῦ Γλη / κέος κατὰ τὸ παλαιὸν συνετ / μήθησαν παρὰ κύρ Ἰωάννου προτο / ψάλτου, ἅπερ ψάλλονται ἐν τή θήα (καὶ) / ἱερᾶ λητουργία τοῦ, ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν βασιλίου τοῦ μεγάλου* [ἦχος β΄[4]]. Поч.: *Αγιος κυριος σαβαωθ...*

58. Арк. 583зв.-601. *Τὸ παρὸν ἀσματικὸν συνεμτιμίθη / ἀπὸ τὸ τιμίου σταυροῦ παρὰ Γεωργίου τοὺ / κρι(τός)* [ἦχος δ΄]. Поч.: *Αγιος ο θεος...*

59. Арк. 601-605зв. *Τροπάριον ψαλώμενον εἰς / τεθνεῶτας μανουὴλ τοὺ χρυ / σάφου* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Θρηνω και...*

60. Арк. 605зв.-616. *Τριαδικὰ πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος β΄]. Поч.: *Αξιον εστιν...* та інші.

61. Арк. 616-618. *Ἄξιον ἐστὶν χουρμου / ζίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αξιον εστιν...*

62. Арк. 618-624зв. *Ἕτερος πολυέ / λεος συντομότερος / μελοποιηθὲν παρὰ Γεωργίου / τοὺ κρητός* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Μακαριος ανηρ...*

63. Арк. 626-631. Без заголовку. Поч.: *Κυριος κατα...*

64. Арк. 631-635зв. *Ὁ ἀκάθηστος ὕμνος τὴς Θεοτόκου με / λουμγιθεὶς παρὰ ἀρχαῖον* [ἦχος πλ. δ΄[6]]. Поч.: *Θεος μου...*

65. Арк. 636-648зв. *Τοῦ αὐτοῦ χουρμουζίου διδασκα / λου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Νυν αι δυναμεις...*

66. Арк. 649-654. *Τῶν χριστοῦ εἰς τοῦς αἴνους δόξα* [ἦχος πл. β΄]. Поч.: *Οτε καιρος.της επι γης..*

Папір у 8°: 163 х 116. Філіграні: леопардо-лев – сх. див. Ейнедер, 986-988 – 1791-1799 гг.; орел | GFA || леопард на щиті під короною – сх. див.

Ейнедер, 311-312 – 1757 р., 519 – 1815 р., Хівуд, 1262 – ND. 81 зошит кватерніонів. У 79-му зошиті 14 аркушів. Чорнило чорне. 22 рядки.

Заголовки й нотні знаки написані червоним чорнилом різних відтінків.

Оправа первісна: 167 х 185 х 71. Картон у коричневій шкірі з тисненням. Накидні застібки.

Записи. На арк. 1 олівцем про надходження рукопису до ЦАМ КДА: *Ανιξανταριον, XVIII в. / отъ студента IV курса Ефре / мова / 1891 г.*

Надійшов до ЦАМ КДА від випускника КДА і викладача Київської духовної семінарії ієромонаха Іоанникія (Єфремова).

Старий шифр: *Муз. Рук. 695.*

Бібліогр.: Отчет ЦАО за 1891 г. // Тр. КДА. – 1892. – № 2. – С. 342-343; *Лебедев.* – С. 77.

118. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/12

Про титарів Кіновії св. Діонісія.

Кінець XVIII ст. 2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті).

Зміст. Арк. 1-1зв. *Σημείωσις (καὶ) ἀνάμνησις τῶν Κτιτόρων / Τῶν τοῦ Ἁγίου Διονυσίου Ἱεροῦ Κοινοβίου.* Поч.: *Χρὴ εἰδέναι, κ(αὶ) περὶ τῶν Κτιτορικῶν Ὀνομάτων ὧν μνη / μονεύομεν Παῤῥησίᾳ, τίνες εἰσι...* Кін.: *...ἀπὸ δὲ Σωτηρίου ἔτους εἰς τὰ χίλια τριακόσια ὀγδοῆντα.*

Папір у 8°: 257 х 177. Філіграні: півмісяць у трикутному щиті – сх. див. Хівуд, 860 – ND. Стилізований скоропис. Чорнило чорне. 27 рядків.

Заголовок та ініціали виконані червоним і блакитним чорнилом. У верхньому лівому куті хрест зі стилізованими гілками, написаний червоним і блакитним чорнилом.

Надійшов до ЦАМ КДА в 1879 р. від Леоніда Михайловича і Володимира Сергійовича Муравйових, спадкоємців Андрія Миколайовича Муравйова, у складі паперів (портфеля) з різними матеріалами російською та грецькою мовою з історії афонських монастирів. Зберігалися в музеї під шифром Муз. 341, пізніше № 424 (Лебедєв). В цьому каталозі рукописи описані як окремі документи. Про А. М. Муравйова як колекціонера грецьких рукописів див. статтю Б. Л. Фонкича.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173; *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 235-247.

119. Ф. 312 (Бібліотека Києво-Софійського собору), 58/81с

Літургія св. Іоанна Золотоуста.

Не раніше 1800 р. (Петров – початок XIX ст.). 35 арк. (арк. 35-35зв. – чистий). В оправі.

Зміст. Арк. 1-34зв. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-144).

Папір у 2°: 330 х 216. Філіграні: ямвся | 18 || герб Ярославської губ. | 00 – див. Клепиков (59), 751 – 1791-1807 рр.; кф || нх | 1798 – див. Клепиков, 297 – 1789, 1795-1801 рр. Чорнило коричневе. 29 рядків. Розліновка під дві шпальти, друга не заповнена. Заголовки виконані червоним чорнилом.

Оправа XIX ст.: 330 х 216 х 10. Зелений папір, оклеєний паперовими аркушами мармурового забарвлення.

Записи. На арк. 10, 20 про належність до Києво-Софійської бібліотеки: *Кіевософійской Библіотеки 1854.*

Надійшов до бібліотеки Києво-Софійського собору від митрополита Євгенія Болховітінова.

Старі шифри і штампи: № 81 (у штампі); *166 / 81 / ЦКи / 21* (на корінці). Штамп бібліотеки Києво-Софійського собору на форзаці, арк. 3, 12, 30, 34зв.

Бібліогр.: Петров (III). – С. 17.

120. Відділ стародруків та рідкісних видань Ф. Гражданського друку, 2385/59

Амвросій, митрополит Новгородський та Санкт-Петербурзький. Звернення до імператора Олександра I. Переклад Євгенія Булгариса. Не раніше 1801 р. 2 арк. (арк. 2 зв. – чистий).

Зміст. Заголовок на арк. 1: *Δύο λόγοι / ἐκφωνηθέντες τῇ Αὐτοκρατορικῇ / Μεγαλειότητι πασῶν τῶν ῥωσσῶν / Ἀλεξάνδρου Παυλείδου / ὑπὸ Ἀμβροσίου μητροπολίτου / Νοβογροδίας καὶ Πετρουπόλεως / ἐν τῇ τῆς ἁγίας Πετρουπόλεως ἁγίᾳ συνόδῳ / 1801 ἔτει.*

Арк. 1зв. Слово в день св. Пасхи. Заг.: *Τῇ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα.* Поч.: *Παμφαέστατε, καὶ πανελεημονέστατε Αὐτοκράτορ. / Ἄιδουσι τοῖς ἀγγέλοις τὴν ἀνάστασιν τοῦ σωτῆρος Χριστοῦ ἐν οὐρανοῖς...*

Арк. 2. Слово в день вступу імператора до Священного Синоду 1801 р. Заг.: *Τῇ ἡμέρᾳ, καθ'ἣν εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον.* Поч.: *Παμφαέστατε, καὶ πανελεημονέστατε Αὐτοκράτορ. / Καὶ οὕτος ἐσημειώθη ἐφ'ἡμᾶς τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου...*

Папір: 225 х 160. Філіграні: ... / нх – можливо, Клепиков (78), 379 – 1804, 1806, 1807 рр. Скоропис. Чорнило чорне. 25 рядків.

Записи. На арк. 1 під заголовком рукою митрополита Євгенія Болховітінова: *Переводъ Преосвящ. Евгенія / Булгара съ моего латинскаго / перевода. Но не напечатанъ.*

Рукопис перебуває в складі конволюту, що надійшов з бібліотеки Києво-Софійського собору і містить друковані матеріали й листи початку XIX ст.

Старий шифр: *Інв. 9050 сб.* (у штампі бібліотеки Києво-Софійського собору на конволюті).

121. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 379п

Архімандрит Іоанн Єрусалимський. Служба св. великомученикові Мині Єгипетському.

Не раніше 1804 р. 25 арк. (арк. 1, 24зв.-25зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1зв.-24. Служба св. великомученику Мині Єгипетському. Список із друкованого видання. Заголовок на арк. 1зв.: *Τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος / μηνᾶ τοῦ αἰγυπτίου / ἀσματικὴ ἀκολουθία. / συντεθεῖσα μὲν παρὰ τοῦ πανοσιωτάτου καὶ / ἐλλογιμωτάτου ἱεροκήρυκος καὶ ἀρχιμανδρίτου / τῆς ἁγίας τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας / Κυρίου Ἰωάννου / Ἱεροσολύμου Κεφαληνιέως. / Προσφωνηθεῖσα δὲ / Τῷ Τιμιώτατῳ καὶ χρησιμώτατῳ / ΚΥΡ ΣΚΟΥΛΗ ΣΗΛΙΒΕΡΓΩ / ΓΟΥΝΑΡΕΙ. / Ὅστις χάριν τῆς ἧς ἔχει πρὸς τὸν ἅγιον μεγάλης / εὐλαβείας, καὶ διὰ ὠφίλειαν τῶν ὀρθοδόξων / καὶ εὐλαβῶν χριστιανῶν. Ἰδίοις ἀναλόμασι / τύποις αὐτὴν ἤδη ἐκδίδωσιν. / Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχεῖου τῆς Κωνσταντινουπόλεως / τυπογραφείῳ ἔτει 1804.* Поч.: *Τοῦ συγγραφέως στίχοι ἰαμβικοὶ πρὸς τὸν ἅγιον. / Δέχοις ταῦτα μάρτυρ εἰς ὕμνον σέθεν...* (Legrand, II. – P. 50).

Папір у 4°: 198 х 145. Філіграні: пікадор і літери FIORETTO або G. SERRA || бик – сх. див. Хівуд, 3473, 3477 – 1793, 1780 рр. Зошити: I^2-II^2, III^5, IV^4-VII^4. Скоропис. Чорнило чорне. 22-23 рядки. Заголовки та ініціали написані малиновим чорнилом.

Надійшов до бібліотеки КДА від архім. Антоніна.

Оправа 1815 р. (дата на папері): 200 х 146 х 8. Картон у коричневій шкірі з тисненням.

Старі шифри і штампи: *0. 8. 27.* На арк. 1 екслібрис архім. Антоніна.

Бібліогр.: *Петров* (2). – С. 369; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

122. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 80л

Октоїх нотний.

Перша чверть XIX ст. (Лебедєв – XVIII ст.). 75 арк. (арк. 15зв., 51зв., 55-55зв., 60зв. – чисті). Конволют.

Зміст. 1. Арк. 1-14зв. *Χερουβικὰ μελοποιθέντα παρὰ κὺρ / πέτρου τοῦ ἐφεσίου* [ἦχος α΄]

2. Арк. 15-27.

Арк. 15-22. Без заголовку і початку. Арк. 23зв.-26. *Π[α]ρὰ γρηγορίου πρωτοψ(αλ) / τοῦ / λευτίδος* [ἦχος πλ. α΄] Поч.: *Ποτηριον...*

Арк. 26зв.-27зв. *Παρὰ κὺρ πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος πλ. α΄] Поч.: *Εκ της εορτης...*

3. Арк. 28-43зв. *Κοινωνικα αινεῖτε τῶν Κυριακῶν / στάσις α΄ ὅπερ ἐμελοποιήθη / παρὰ πέτρου βυζαντου και φοιτη / τοῦ αὐτοῦ* [ἦχος α΄]

4. Арк. 44-51.

Арк. 44-45зв. Без заголовків. Арк. 46-48. *Τῷ σαββάτο* [ἦχος πλ. α΄] Поч.: *Μακαριαι...*

Арк. 48-49зв. *Κοινωνικον τοῦ αὐτοῦ κυρ πέτρου / λαμπαδαρίου τοῦ πελοποντσίου* [ἦχος πλ. α΄] Поч.: *Αινειτε...* Арк. 50-51. *Παρὰ δανιήλ* [ἦχος πλ. δ΄] Поч.: *Αινειτε...*

5. Арк. 52-54зв. *Παρὰ δανιὴλ* [ἦχος πλ. α΄] Поч.: *Αινειτε...*

6. Арк. 56-60. *Κὺρ πέτρου βυζαντίου / Δοξα τω δειξαντι...*

7. Арк. 61-75.

Арк. 61-63. Εἰς μνημώσυνον χουρμουζήου διδα | σκάλου [ἦχος βαρὺς ^{3}] Поч.: *Εις μνημοσυνον...*

Арк. 63зв.-65зв. *Τω σαββάτω* [ἦχος πλ.]. Поч.: *Μακαριοι ους εξελεξω..*

Арк. 65зв.-67зв. *Κοινωνικὸν πέτρου λαμπαδαρίου / τοῦ πελοποντσίου* [ἦχος πλ. α΄].

Арк. 67зв.-68зв. *Μέλος ἀρχαίον* [ἦχος β΄].

Арк. 68зв.-74. Без заголовку: [ἦχος α΄].

Арк. 74зв.-75зв. *Παρὰ δανιήλ προτοψάλτου* [ἦχος βαρὺς^3].

Рукопис містить сім різних частин.

1. Арк. 1-14. Папір у 8°: 169 х 116. Філіграні: одноголовий орел | GFA – сх. див. Хівуд, 1262 – ND; три капелюхи – сх. див. Ейнедер № 704 – 1815 р. Два зошити з восьми і шести аркушів. Чорнило чорне. 18 рядків. Заголовки написані червоним чорнилом.

2. Арк. 15-27. Папір у 8°: 190 х 125. Філіграні: леопардо-лев | FFA – сх. див. Ейнедер, 995, 1024 – 1814 р. Два зошити з двох і одинадцати аркушів. Чорнило чорне. 28 рядків. Заголовки написані малиновим чорнилом.

3. Арк. 28-43. Папір у 8°: 174 х 127. Філіграні: півмісяць і літери SCB – сх. див. Ейнедер, 417 – 1815 р. Два зошити кватерніонів. Чорнило інтенсивного коричневого кольору. 18-20 рядків. Заголовки киноварні.

4. Арк. 44-51. Папір у 8°: 189 х 125. Філіграні: леопардо-лев | FFA – сх. див. Ейнедер, 995, 1024 – 1814 р. Один зошит кватерніон. Чорнило чорне. 26 рядків. Заголовки написані малиновим чорнилом.

5. Арк. 52-55. Папір у 8°: 184 х 127. Філіграні: лев на щиті під короною – подіб. див. Ейнедер, 315 – 1804 р. Один зошит з чотирьох аркушів. Чорнило чорне. 20 рядків. Заголовки кіноварні.

6. Арк. 56-60. Папір у 8°: 189 х 126. Філіграні: леопардо-лев | FFA – сх. див. Ейнедер, 995, 1024 – 1814 р. Чорнило чорне. 26 рядків. Заголовки написані малиновим чорнилом.

7. Арк. 61-75. Папір у 8°: 189 х 125. Філіграні: леопардо-лев | FFA – сх. див. Ейнедер, 995, 1024 – 1814 р. Чорнило коричневе. 24 рядків. Заголовки написані малиновим чорнилом.

Записи. На арк. 51зв. дата: *Ἔτως 1832, [...] / [...]νοεμβρίου 12.* На арк. 70 власницький: *Христодуло Александръ*. На арк. 74 про того ж Христодула: *ὁ χριστόδουλος [...]*

Надійшов до ЦАМ КДА від вільного члена Академії художеств Т.В. Кибальчича.

Старі шифри: Муз. 448.

Бібліогр.: Известия ЦАО за июль 1881 р.// Тр. КДА. – 1881. – № 9. – С. 112; *Лебедев.* – С. 34.

123. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 637п

Теоретикон, або вступ до теорії та практики церковного співу.

1815 р., травня 1. 77 арк. (+ арк. I-IV; арк. I-1зв., 3-3зв., 7зв., 21зв., 48зв., 49зв., 50зв., 51зв., 52-53, 68зв.-77зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1зв.-2зв. *Παράδειγμα τῆς συνεχοῦς / παραλαγῆς.*

Арк. 4-21. Частина I. Вступ до теорії та практики церковного співу. Заг.: *Εἰσαγωγῆ εἰς τὸ θεωρητικὸν καὶ πρακτικὸν / τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.* Поч. першої глави: *Περὶ τοῦ κατὰ μουσικὴν ποσοῦ / 1. Δύω τινὰ γνωρίζομεν συστατικὰ τῆς μελῳδίας...*

Арк. 22-47. Частина II. Вступ до музичної систематики «нового методу». Заг.: *Εἰσαγωγὴ νέας μεθόδου συστιματικῆς τῆς / μουσικῆς, ὡς ἡ γνώμη τῶν δύω Διδασκά / λων τῆς κοινῆς τοῦ Γένους σχολῆς, αωιε΄ Μαΐου α΄.* Поч. першої глави: *Περὶ μουσικῆς / 1. Μουσικὴ κατὰ τὸν Ἀριστείδην εἶναι μάθησις μέ / λους...*

Арк. 47зв.-68. Таблиці гласів та інших знаків. Заг.: *Ἰδοὺ κ(αὶ) αἱ πραγματικαὶ κλίμακαι τῶν ἁρμονι / κῶν καὶ χρωματικῶν ἤχων, καθὼς κ(αὶ) τῶν ἐν / αρμονίων καὶ σημείων τῶν φθορῶν.*

Папір у 4°: 200 х 115. Філіграні: хлюстинихъ || 1818 – див. Клепиков (59), 727 – 1818 р. Скоропис. Чорнило коричневе і червоне. Кількість рядків різна.

Оправа первісна: 205 х 125 х 16. Картон у темно-коричневій шкірі з тисненням золотом.

Записи. На арк. 21 запис копіїста про завершення рукопису 1 травня 1815 р.: *Τῆς εἰσαγωγῆς μουσικῆς ἰδοῦ τέος διδασκάλοισι / τρίσι πέπρακτα, τέλος, αωιε΄, μαΐου α΄.* Та сама дата вказана на початку другої частини на арк. 22.

Надійшов до бібліотеки КДА від учителя Таврійської семінарії, випускника КДА О. В. Іванова.

Старі шифри і штампи: Муз. Рук. № 119. На арк. 4, 45 штамп бібліотеки КДА.

Бібліогр.: Известия ЦАО за август 1875 г. // Тр. КДА. – 1875. – № 10. – С. 165-166; *Петров* (3). – С. 657; *Τσελίκας.* – Σ. 35.

124. Ф. 305 (Київська духовна семінарія), 225

Літургія св. Іоанна Золотоуста.

20-і роки XIX ст. (Петров – XIX ст.). 35 арк. (арк. 35зв. – чистий). В оправі.

Зміст. Арк. 1-35. Літургія св. Іоанна Золотоуста (Swainson. – P. 108-144).

Папір у 2°: 325 х 215. Філіграні: на форзаці літери ст вф, на арк. 1-35: герб Симбирської губ. || Pro Patria – див. Клепиков (78), 784 – 1823, 1825 рр. Чорнило коричневе. 25 рядків. Текст у рамці, залишено місце для паралельного перекладу. По всьому тексту правки чорним чорнилом.

Заголовки і частини тексту написані червоним чорнилом.

Оправа первісна: 332 х 203 х 6. Папір зелений.

Старі шифри і штампи: 31, Рук. 35; VIII. I. 35. На арк. 1, 11 штамп Київської Духовної семінарії.

125. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 180л

Збірник ранкових і вечірніх молитов.

20-і роки XIX ст. (Дмитрієвський – XVIII-XIX ст., Лебедєв – 20-і роки XIX ст.). 12 арк. В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-5. Сім світильничних вечірніх молитов. Заг.: *Ἀκολουθία τοῦ λυχνικοῦ. Εὐχὴ πρώτη.* Поч.: *Κύριε οἰκτίρμων...* (Goar. – P. 35-37).

2. Арк. 5-12 зв. Дванадцять ранкових молитов. Заг.: *Εὐχαὶ τοῦ ὄρθρου* (Ibid. – P. 48-52).

Папір у 4°: 210 х 160. Філіграні: герб семи провінцій | гтхлюстинихъ | 18 ...ч – див. Участкіна, 583 – 1818 р. Крупний книжний скоропис. Чорнило темно-коричневе. 14 рядків. Заставка рослинного орнаменту на арк. 1 та ініціали зі стилізованими завитками виконані чорнилом.

Оправа первісна: 215 х 162 х 8. Картон у чорному папері.

Надійшов до ЦАМ, а потім до бібліотеки КДА з Ніжинської Михайлівсько-Архангельської грецької церкви.

Старий шифр: Муз. Рук. 724.

Бібліогр.: Известия ЦАО за сентябрь 1884 г. // Тр. КДА. – 1884. – № 11. – С. 447; *Дмитриевский.* Описание. – С. 78; *Дмитриевский.* Греческие храмы. – С. 391; *Лебедев.* – С. 180.

126. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 414п

Євгеній Булгарис. Про музику.

20-і роки XIX ст. (Целікас – XIX ст.). 34 арк. (арк. 1-2, 34-34зв. – чисті). Конволют. В оправі.

Зміст. 1. Копія рукопису 128/601с (№ 102). Арк. 2зв. Присвята Семенові Кириловичу Наришкіну: *Ἀνδρὶ ὑπερεξοχωτάτῳ / Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ ἐπιφανεστάτῳ / Τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Αὐλῇ Πετρουπόλεως Μεγιστάνων / Κυρίῳ Κυρίῳ / Συμεὼν Κυρίλλοβιτζ Ναρισκίνῳ / Μεγάλῳ Ἀρχιθήρᾳ / Τῷ ἐν τῇ Ἱππάδι τάξει Τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου κξ / Τεταινιωμένῳ Εὐγένιος Ἱεροδιάκονος ὁ Βούλγαρος / Αἰτησαμένῳ Ὡς ἐπὶ ἐκδοθησομένῳ περὶ Μουσικῆς Βιβλίῳ / Ἐν εἴδει Προαφηγήσεως / Τοῖς Ἀναγινώσκουσι / Σχεδίασμα.*

Арк. 3-13зв. Євгеній Булгарис. Про музику. Поч.: *Ἀναγνῶστα φιλόμουσε. / Τῆς μουσικῆς ἡ χάρις καὶ ἡ δύναμις...* Кін.: *...τὴν ἔκβασιν τῶν πράξεων* (Πραγματείαι περὶ μουσικῆς. – Τεργέστη, 1868).

2. Арк. 14-29зв. Переклад твору Євгенія Булгариса російською.

3. Арк. 30-33зв. Листи Іоанна Леванди (Левандовського), протоієрея Києво-Софійського собора, до Віктора Садковського, єпископа Чернігівського. Копії листів від 8, 13 березня та 3, 6 червня [...]. Латина. Заголовок польською: *Listy z Kiiowa do X. Sadkowskiego od X. Lewandy | czyli Lewandowskiego.*

Папір у 2°: 370 x 240. Філіграні: арк. 2-13 без філіграней; арк. 14-29: вензель ЕБ на трикутному щиті || леопард у трикутному щиті з датою 1827 р. – див. Клепиков (78), 269 – 1827 р.; арк. 1, 34: 18 | герб Гончарових МФ || 24 | АГ Pro Patria з хвилями – див. Клепиков (78), 521 – 1811-1821 рр.; арк. 30-33: *Гzх* | 1826 || Vryheyt у трилінійному колі – див. Клепиков (78), 187а – 1829 р. Скоропис. Чорнило коричневе. Кількість рядків різна. Грецький текст написано в один стовпчик на половину аркуша, з примітками на берегах.

Оправа первісна: 378 x 240 x 6. Картон у коричневому папері мармурового забарвлення з шкіряним корінцем.

Записи. На арк. 1 про надходження рукопису від митрополита Євгенія Болховітінова: *Отъ его высокопреосвященства Синодаль / наго и Коммисій Духовныхъ Училищъ / члена Евгенія Митрополита Кіевскаго / и Галицкаго и разныхъ орденовъ / Кавалера. Маія 26-го 1828 года / въ библіотеку Кіевской / Духовной Академіи.*

Надійшов до бібліотеки КДА від митрополита Євгенія Болховітінова.

Старі шифри: J. VII. 109. 1; № 4i, 3.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 384; *Batalden.* – P. 121, 136; *Τσελίκας.* – Σ. 35.

127. Ф. 312 (Бібліотека Києво-Софійського собору), 57/636с

Літургія св. Іоанна Золотоуста.

Не раніше 1823 р. (Петров – XIX ст.). 40 арк. (арк. 1-20б., 37зв.-40зв. – чисті; арк. 21 – вставний). В оправі.

Зміст. Арк. 3-37. Літургія св. Іоанна Золотоуста, з перекладом російською (Swainson. – P. 108-144).

Папір у 2°: 335 x 215, на арк. 21: 217 x 150. Філіграні: ТМЕП | 18 || герб |[...] 0; герб Симбирської губ. в орнаментальній круглій рамці під короною | *Т. М. Е. Пчелина* | 1823 – див. Клепиков (78), 784. Фоліація укладача на арк. 1-33. Скоропис. Чорнило коричневе. 25-28 рядків. Дві шпальти. Червоним олівцем внесені правки і підкреслені окремі місця.

Заголовки і ініціали написані червоним чорнилом.

Оправа первісна: 350 х 220 х 12. Картон у блакитному папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем із коричневої шкіри з тисненням.

Записи. На арк. 2зв. виписки з літургії. На верхньому березі арк. 3 дата олівцем: *4. XI. 1823.* На арк. 21-21зв. перелічено членів імператорської родини і іншою рукою олівцем додано ім'я Серафима Глаголевського, митрополита Новгородського і Санкт-Петербурзького: *Σεραφειμ μητροπολιτα* [...].

Старі шифри і штампи: № 636 (у штампі Києво-Софійського собору); *№ 7; IV. I.* Штамп бібліотеки Києво-Софійського собору на арк. 3, 4, 37.

Бібліогр.: Петров (III). – С. 17.

128. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька), 92

Опис и конспекти друкованих видань і матеріалів з класичної грецької філології з коментарями грецькою, німецькою та латинською мовами.

20 – 30-і роки XIX ст. 157 арк. (арк. 16-16зв., 17зв., 41-41зв., 42зв., 53зв., 62-64зв., 80зв.-81зв., 103-103зв., 150-151зв. – чисті). Конволют. В оправі.

Зміст. Про зміст рукопису свідчать заголовки, проставлені укладачами на початку записів і на окремих аркушах.

I. 1. Арк. 1-4зв. *№ 13, Jarbücher für wissenschaftliche Kritik | Juli 1813. Anecdota Graeca e codd. manuscriptis Biblio | thecarum Oxoniensium descripsit J. A. Cramer. Vol. I, Oxonii, 1835.*

2. Арк. 5-15зв. *Photii Lexicon. E duobus Apographis edidit | Godofredus Hermannus. Accedit Io. Alberti Index | suppletus et auctus. Lipsiae, 1808.*

3. Арк. 17-40зв. *The Philological Museum. II Vol. Cambridge 1833. | Anecdota Barocciana. | Περὶ βαρβαρισμοῦ καὶ σολοικισμοῦ. /Herodianus περὶ κλίσεως ὀνομάτων. / περὶ παραγωγῶν γενικῶν ἀπὸ διαλέκτου. / Trypho περὶ τρόπων.*

4. Арк. 42-52зв. *Museum criticum Vratislaviense. | Pars I, Vratisl. 1820. | Trypho περὶ τρόπων.*

5. Арк. 53-62. *Trypho πάθη λέξεων / περὶ τρόπων. Museum Criticum, or, Cambridge Classical Researches. | Vol. I. Cambridge 1814.*

6. Арк. 65-80. *Herodianus περὶ ἀκυρολογίας. | Trypho περὶ τρόπων. / Anonymus (περὶ τρόπων). / Zonaeus (περὶ) σχημάτων. / Πάθη τῶν λέξεων. Anecdota Graeca descripsit | I. Fr. Boissonade. | Vol. III. Parisiis 1831.*

II. 1. Арк. 82-89зв. *Κοκονδρίου περὶ τρόπων e Cod. 1270.*

2. Арк. 90-95. *Ἡρωδιανοῦ περὶ σολοικισμοῦ e cod. 1270, 2551, 2720, 2929.*

3. Арк. 95-98. *Πολυβίου περὶ βαρβαρισμοῦ καὶ σολοικισμοῦ | e cod. 2552.*

4. Арк. 98зв.-101. *Anecdota. Boissonade, T. II-III* (зміст книг).

III. Арк. 102-143зв. *Aelius Dionysius περὶ ἀκλίτων ῥημάτων. / Alia ex Aldi Hortis Adonidis. | Herodianus παρεκβολαὶ τοῦ μεγάλου ῥήματος. / Choeroboscus de ῥημάτων κανόσιν. / Eiusdem et aliorum alia.*

IV. Арк. 144-150. *Constantini Lascaris Bizantini de octo orationis | partibus (et alia). Venetiis per Melchiorem Sessam. Anno D(omi)ni MDXXXIII, Dieb. X* (зміст і виписки).

V. 1. Арк. 152-152зв. *Dictionarium Graecum. | Venet. Ald. 1524* (зміст).

2. Арк. 153-153зв. Назва й зміст видання, описаного на арк. 144-150 рукопису.

3. Арк. 154-154зв. *Theodori Introductivae grammatices libri quatuor. | Impressum Venetiis in aedibus Aldi Romani octavo Calendas Ianuarius 1495* (виписки з передмови та склад).

4. Арк. 155-156. *Man. Chrysolorae Erotemata. Graece et Latine. | Impressum Venetiis per Peregrinum Bononiensem, 1484* (виписки та склад).

5. Арк. 156зв.-157зв. *Ἐν τῷ δε τῷ βιβλίῳ τάδε περιέχεται. / Ἀπολλωνίου Ἀλεξανδρέως περὶ συντάξεως. / Μεγάλου Βασιλείου περὶ γραμματικῆς γυμνασίας. / Ex Florentiae in Aedibus Philippi Iuntae, MDXV.*

7. Арк. 157зв. *Ex Theodori libro tertio et quatro.*

Папір у 4°: 215 x 175, обрізана нерівно, арк. 152: 285 x 198; арк. 153: 330 x 197; арк. 154-157: 330 x 200. Філіграні: арк. 1-81: SCHMIDT || HERNSDORF; арк. 83-101, 104-151, 156-157: літери МН і лігатура NB; арк. 152: JGR; арк. 102-103: Beehive з літерою B; арк. 153-155: мальтійський хрест || LENELOON | IN | WANTRA. Чорнило чорне і коричневе. Скоропис трьох почерків: 1) арк. 1-80, 104-143зв; 2) арк. 82-101, 144-150; 3) арк. 152-157.

Оправа первісна: 203 x 170 x 25. Картон у чорному папері. На корінці напис німецькою: *Griechische | gram(m)atika | Abschriften | Exerpte.*

Надійшов з бібліотеки проф. Вільгельма Ричля.

Старі шифри й штампи: B /1669 / XII. 9. На арк. 1 штамп бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька. На звороті верхньої кришки книжковий знак рукописного відділу.

Бібліогр.: Сперанский (I). – С. 125.

129. Ф. V (OTIC), 3737

Збірник нотний.

Не раніше 1827 р. 92 арк. В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-7. *Τρισάγιον τοῦ αὐτοῦ* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Αγιος ο θεος...*

2. Арк. 7зв.-12зв. *Τῇ ἁγία καὶ μεγάλη Τεσαρακοστή / ἐν τοις απο Δειπνεις παρὰ πέτρου / λαμπαδαρίου ως ψαλλωνται / ἐν τι ἁγία (καὶ) μεγάλη εκλησια* [ἦχος πλ. β΄[5]]. Поч.: *Μεθημων ο θεος...*

3. Арк. 12зв.-13. *Πέτρου βυζαντιου* [ἦχος β΄[6]]. Поч.: *Ψυχη μου...*

4. Арк. 13-13зв. *Παρα πέτρου λαμπα / δαριου* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Κυριε των δυναμεων...*

5. Αρκ. 14. *Παρα γριγορίου προτο / ψαλτού* [ἦχος β^{6}]. Ποч.: *Παναγια θεοτοκε των χρεων της ζωης...*

6. Αρκ. 14-14зв. *Παρὰ πετρου λαμπα / δαριου* [ἦχος β′^{6}]. Ποч.: *Σαν ελπιδα μου...*

7. Αρκ. 14зв.-15. *Ετερον θεοτοκον / παρὰ πετρου / λαμπαδαριου* [ἦχος β′^{6}]. Ποч.: *Σαν ελπιδα μου...*

8. Αρκ.15-15зв. *Τὰ παρὸντα προσόμοια ψάλοντε / μετα την απολεισιν* [ἦχος β′]. Ποч.: *Προστατευεις...*

9. Αρκ. 15зв.-16. *Τί τριτη (καὶ) τὴ ἑισπερα (καὶ) τι μεγαλη εβδομαδα ψαλοντε το παρον* [ἦχος]. Ποч.: *Παρθενος βλεπουσα...*

10. Αρκ. 16-16зв. *Ἡ θεία (καὶ) ἱερα λειτουργία τῶν / προγιασμένο[ν] μέλος Ἀρχαίων* [ἦχος πλ β′^{5}]. Ποч.: *Κατευθυνθητω..*

11. Αρκ. 16зв.-17. *Ἑτερον σύν / τομον* [ἦχος πλ. α′^{5}]. Ποч.: *Κατευθυνθητω..*

12. Αρκ. 17-18. *Τὸ παρὸν Ἰω[άν]νου του / κλαδὰ σωνετμηθη παρα Ἰωάνου / προτ[οψάλτου]* [ἦχος πλ. β′^{5}]. Ποч.: *Αι δυναμεις...*

13.Αρκ. 18-19. *Ἑτερον ηακώβου πρωτουψαλτου* [ἦχος βαρὺς^{3}]. Ποч.: *Αι δυναμεις...*

14. Αρκ. 19-20. *Κοινονηκων Ἰω(άννου) τοῦ κλαδα σωνε / τμηθην παρὰ ηωανου προτουψαλτου* [ἦχος α′ τετράφωνος]. Ποч.: *Γευσασθαι...*

15. Αρκ. 20-21. *Ἑτερον παρὰ γεωργίου του / κριτος* [ἦχος βαρὺς′^{3}]. Ποч.: *Γευσασθαι...*

16. Αρκ. 21-24зв. *Δίχαρον* [ἦχος πλ. δ′^{1}]. Ποч.: *Τη υπερμαχω...*

17. Αρκ. 24зв.-26зв. *Ἑτερον οντομοτερον* [ἦχος πλ. δ′^{1}]. Ποч.: *Τη υπερμαχω...*

18. Αρκ. 26зв.-27. *Τω αγίω (καὶ) με / γαλο σαβα / το* [ἦχος βαρὺς^{1}]. Ποч.: *Ανεστη ο θεος κρινον...*

19. Αρκ. 27-30зв. *Τὰ παρόντα ἐμελιργηθησαν / παρα Ἰω(άννου) του γλικαὶος κατα τὸ / παλαιον συνετμὴθη δε παρα Ἰωανου προ / τοψάλτου ἅπερ ψάλλονται ἐν τῆ θεία καὶ ἱερὰ / λειτουργια του μεγάλου βασήλειου* [ἦχος β′^{4}]. Ποч.: *Αγιος ο θεος...*

20. Αρκ. 30-32. *Το ἀκάστος / ὕμνος μελουργήθις / παρὰ τοῖς ἀρχαίοις* [ἦχος πλ. δ′^{4}]. Ποч.: *Θεος κυριος...*

21. Αρκ. 32-34. *Σύντομον* [ἦχος πλ. δ′^{1}]. Ποч.: *Θεος κυριος..*

22. Αρκ. 34-36зв. *Τη αγιὰ (καὶ) μεγάλη ἑβδομάδα εἰς / τον νυμφώνα μέλος ἀρχαίον πα / ρα ανονυμου* [ἦχος πλ. δ′^{1}]. Ποч.: *Αλληλουια...*

23. Αρκ. 36зв.-38. *Τροπάριον ψαλομενον / τῆ ἁγία καὶ μεγαλη / πεμτη* [ἦχος πλ. δ′^{1}]. Ποч.: *Εις εν δοξη μαθητας...*

24. Αρκ. 38-39. *Ἑτερον συν / τομον παρα γρι / γοριου λαμ[παδαρίου]* [ἦχος δ′^{1}]. Ποч.: *Ιδου ο νυμφιος...*

25. Αρκ. 39-41зв. *Τῆ αγία (καὶ) μεγαλη πέμτη ἀντὴ / χερουβουκου (καὶ) κοινονικοὺ πε /τρου λαμπαδαριου* [ἦχος πλ.]. Ποч.: *Τον...*

26. Αρκ. 41зв.-43. *Ἕτερον παρὰ υακωβου / πρωτουψαλτου* [ἦχος]. Ποч.: *Τον...*

27. Арк. 43-45. *Τώ ἁγιώ (καὶ) μεγάλη σαβάτω / αντη χερουβικον πέτρου λαμ / παδαρίου* [ἦχος πλ. α΄[1]]. Поч.: *Σιγησατω πασα σαρξ βροτεια...*

28. Арк. 45-46зв. *Ἕτερον παρὰ / Ἰακωβου προτο / ψαλτου* [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Σιγησατω πασα σαρξ βροτεια...*

29. Арк. 46зв.-47зв. *Κυνονικόν τώ ἁγίω (καὶ) μεγαλη / σαββατω μελουργισθὴν παρα / πετρου λαμπαδαριου* [ἦχος α΄[1]]. Поч.: *Εξηγερθη ως ο υπνων...*

30. Арк. 47зв.-49. *Τω παρὸν παρὰ γεωργιου του κρη / τος* [ἦχος πλ. α΄[1]]. Поч.: *Εξηγερθη ως ο υπνων...*

31. Арк. 49-50. *Σύντομα* [ἦχος πλ.]. Поч.: *Χριστος ανεστη...*

32. Арк. 50-53зв. *Κράτιμα παλαιόν το ἀναστήσε / ως ημερὰ* [ἦχος πλ. α΄].

33. Арк. 53зв.-56. *Ἕτερον παρὰ πέτρου λαμπαδαριου του πελοπονισηου* [ἦχος α΄ τετράφωνος].

34. Арк. 56-58. *Τὸ παρον εμελωπηηθεν παρα / του ημετερου διδάσκαλου κυριου / μαρκο* [ἦχος]. Поч.: *Σωμα χριστου...*

35. Арк. 58-68. Без заголовку [ἦχος πλ. α΄]. Поч.: *Δευτε λαβετε...*

36. Арк. 68-71зв. *Παρα γριγοριου προτοψαλτου* [ἦχος β΄[6]]. Поч.: *Αξιον εστιν...*

37. Арк.71зв.-77зв. *Τὸ παρὸν ψαλαιται μετα το εὐαγγελι / ον του ὄρθρου σύνθισις κὺρ / χουρμουζιου* [ἦχος βαρὺς[3]]. Поч.: *Ελεημων ελεησον με ο θεος...*

38. Арк. 77зв.-81. *Ἦχος βαρυς τετράφωνος καθὑμάς τουρκι / στί δε μηστηνι ποίημα ἀναστασιου διαλεγ / μένου.* Поч.: *Ευλογη η ψυχη μου...*

39. Арк. 81-86зв. *Τό παρόν ἐτονήθη / παρὰ του ἡμετε / ρου διδασ / [κά]λου / Μαρκ[ου]* [ἦχος βαρὺς[3]]. Кримсько-татарською мовою.

40. Арк. 86зв.-91. *Το παρὸν ἐμελοποιήθε παρα γεοργ / ιου του κριτο[ς]* [ἦχος πλ. δ΄[1]]. Поч.: *Την δεησιν μου ...*

41. Арк. 91 зв.-92зв. *Δόξα καὶ νῦν αἴνους* [ἦχος πλ. α΄[1]]. Поч.: *Αναστασεως ημερα...* Без кінця.

Папір у 4°: 197 х 153, арк. 5-6 наполовину обірвані. Філіграні: *ГzХ* / 1827 р. ‖ VRYHEYT у трилінійному колі – тотож. див. Клепиков (78), 187а – 1829 р.; арк. 1-2: герб О. Гончарова. Чорнило коричневе. 28-30 рядків.

Заголовки написані суриком.

Оправа первісна: 200 х 150 х 20. Картон у синьому папері з кутами і корінцем коричневої шкіри з тисненням. Верхня кришка втрачена.

Записи. На арк. 6зв. переписувача (?) Михайла Харабадота: *Михаилъ николаевичъ писалъ / Μηχαηλη χαραπαδότου.* На арк. 58 власницький запис: *Серафима Авксентьева.*

Старі шифри: 78 у колі; *49181, Греч. № 27.*

130. Ф. V (OTIC), 3693

Збірник нотний.

Не раніше 1830 р. 121 арк. (арк. 1, 2, 121 – захисні; арк. 15зв. – чистий; після арк. 13 йде арк. 15). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 3-4. *Χερουβικά σύντομα τῆς ευδομάδος εμελουργηθέντα / παρά πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

2. Арк. 4-6зв. *Παρά γριγορίου λαμπαδαρίου* [ἦχος β΄εκ του]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

3. Арк. 6зв. *Παρά πέτρου λα[μπαδα]ρίου* [ἦχος]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

4. Арк. 7. *Το παρον ἐτοννήθη παρά τοῦ μουσικολο / γιωτάτου κυρίου ἀνθύμου Γανωχωρήτου* [ἦχος βαρὺς 3]. Поч.: *Αξιον εστιν...*

5. Арк. 7зв.-9. *Ἀσματικὸν του τιμίου σταυρου κὺρ χρυ / σάφου* [ἦχος δ΄]. Поч.: *Αγιος ο θεος...*

6. Арк. 9-9зв. *Το του εὐαγγελίου μελοποιηθεν / παρὰ ιωάνου προτοψάλτου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αλληλουια...*

7. Арк. 10. *Παρά γριγοριου λαμπαδαρίου* [ἦχος πл. α΄]. Поч.: *Αλληλουια...*

8. Арк. 10. *Τό μετὰ τὸ εὐαγγελίου πέτρου πελοπο / νησύου* [ἦχος δ΄6]. Поч.: *Δοξα σοι κυριε...*

9. Арк. 10зв. *Ἕτερον συντομότερον* [ἦχος δ΄6]. Поч.: *Δοξα σοι κυριε...*

10. Арк. 10зв. *Ὅταν μνημονέβονται τὰ ονόματα* [ἦχος β΄2]. Поч.: *Κυριε ελεησον...*

11. Арк. 10зв. *Εἰς χειροτονία του αὐτού / πέτρου* [ἦχος τρίτος3]. Поч.: *Αξιος...*

12. Арк. 10зв.-11. *Ὅταν τύχυ ἀρχηερέως το μετὰ το ευαγγέ / λιον* [ἦχος δ΄6]. Поч.: *Πολλα ετη...*

13. Арк. 11. *Εἰς εἰσοδον ἀρχιερέως* [ἦχος β΄]. Поч.: *Εις πολλα ετη...*

14. Арк. 11-12. *Τή ἁγιά καὶ μεγάλη τεσαρακοστή προκήμενα / τῶν ἑσπερινῶν μέλος ἀρχέον* [ἦχος πл. δ΄4]. Поч.: *Μη αποστρεψης...*

15. Арк. 12. *Κύρ γριγορίου λαμπαδαριου* [ἦχος βαρὺς]. Поч.: *Τις θεος μεγας...*

16. Арк. 12-15. *Τῶ ἁγιώ καὶ μεγάλω σαββάτω ἀντὶ χερου / βικού πέτρου λαμπαδαρίου* [ἦχος πл. α΄]. Поч.: *Σιγησατω πασα σαρξ...*

17. Арк. 16-17зв. Без початку. Поч.: *Παναγιον υμνον...*

18. Арк. 17зв.-19. *Τὸ παρὸν γριγορίου λαμπαδαρίου* [ἦχος πл. β΄εκ του...]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

19. Арк. 19-45зв. *Παρά πέτρου λάμπαδαριου ἦχος βαρὺς / ἄρχαι τε ἐκ του ζω.* Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

20. Арк. 46-58. *Ἀρχῆ τῶν κοινωνικῶν τοῦ ἀείδήμου πέτρου πρω / τὼ ψάλτου του βυζάντιου παρον* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αινειτε τον κυριον...*

21. Арк. 58зв.-70зв. *Κοινονοικὰ κατίχον παρὰ πέτρου λαμπαδαρίου του πελοπο / νοισίου τα λεγομένα ἀνεκδοτα εκδωθεντα παρα πέτρου βυζαντίου / οι δεκα* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αινειτε τον κυριον...*

22. Арк. 70зв.-71зв. *Εἰς ενδωμα αρχιερέως παρά κύρ πετρου λαμπα / δαρίου τοῦ πελοπονησιου* [ἦχος βαρὺς 3]. Поч.: *Τον δεσποτην...*

23. Арк. 71зв.-73. *Εις την κοίμησιν τῆς υπεραγίας θεοτόκου / πέτρου λαμπαδαρίου οκτάἦχον* [ἦχος α΄]. Поч.: *Θεαρχιω νευματι παντοθε...*

24. Арк. 73-74. *Χερουβικα κατίχον μελουργιθέντα παρά / γριγοριου λαμπαδαρίου* [ἦχος α΄]. Поч.: *Οι τα χερουβιμ...*

25. Арк. 74зв.-88зв. *Κοινονοικά κατίχον ἀσματουργιθεντα παρά του κυρίου / γριγορίου προτοψάλτου τής μεγάλης εκκλησίας* [ἦχος α΄]. Поч.: *Αινειτε τον κυριον...*

26. Арк. 88зв.-90. *Εν τη εορτή των άγίον πάντων παρά κύρ / χουρμουζίου του χάρτοφύλακος* [ἦχος πλ. δ΄[4]]. Поч.: *Αγαλλιασθε...*

27. Арк. 90зв.-92. *Ὅμηον παρὰ γεοργίου του κρητος* [ἦχος βαρὺς [3]]. Поч.: *Εις πασα την γη...*

28. Арк. 92-93зв. *Ὁμοιον δανιήλ πρωτοψάλτου* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Εις πασαν την γη...*

29. Арк. 93зв.-95зв. *Ἕτερον παρα χουρμουζίου / (καὶ) ἡμετέρου διδασκάλου* [ἦχος πλ. δ΄]. Поч.: *Εις πασαν την γη...*

30. Арк. 96-97зв. *Παρά τοῦ μουσικωτάτου διδασκάλου καὶ προτο / ψάλτου κύρ γριγορίου* [ἦχος τρὶτος[3]]. Поч.: *Εις μνημοσυνον...*

31. Арк. 97зв.-99зв. *Εἰς τήν ἑωρτὴν των ταξιάρχων / παρα κυρ γεωργίου τοῦ κρυτος* [ἦχος πλ. β΄]. Поч.: *Ο ποιων τους αγγελους...*

32. Арк. 99зв.-110. *Εἰς την εωρτην τὼν Χριστού Γενων παρα τοῦ / δανιηλ προτοψάλτου* [ἦχος α΄κε]. Поч.: *Λυτρωσιν...* та його ж композиції на інші празники.

33. Арк. 110зв.-112. Без заголовку. Поч.: *Εξελεξατο ο κυριος...*

34. Арк. 112-113. *Τω σαββάτω του δικαίου λαζάρου πέτρου λαμ(παδαρίου)* [ἦχος α΄ εκ του...]. Поч.: *Εκ στοματος νηπιων...*

35. Арк. 113зв.-115зв. *Εἰς θεωμητωρικάς εωρτας παρὰ του μουσι / κολωγιωτατου διδασκάλου κυρ χουρ[μου]ζίου.*

36. Арк. 115зв.-116зв. *Εἰς τήν υψωσιν του σταυροῦ παρά πετρου / λαμπαδαρίου* [ἦχος βαρὺς [3]]. Поч.: *Εσημειωθη..*

37. Арк. 117-118зв. *Παρά του υμετερου διδασκάλου κυρίου μάρκου μαυρομάρι / της μεσα πεντικοστῆς* [ἦχος δ΄]. Поч.: *Ο τρωγων μου τη σαρκα...*

38. Арк. 119-120зв. *Κοινωνηκὸν τῆς μεταμορφώσεως παρά του / υμεταίρου διδασκάλου κυρίου μάρκου μαυ / ρομάρη* [ἦχος πλ. β΄ εκ του...]. Поч.: *Εν τω φωτι της δοξης...*

Арк. 1, 2, 121 – захисні, склеєні з фрагментів інших аркушів, на яких записи російською і кримсько-татарською мовами.

Папір у 4°: 185 x 155. Філіграні: літери ЕБ ‖ 1830 – див. Клепиков (78), 264 – 1828-1830 рр.; А. Гончаровъ ‖ 1830 – див. Клепиков (78), 31 – 1818-1849 рр. Чорнило чорне і червоне. 28 рядків. Заголовки написані суриком.

Оправа первісна: 187 x 157 x 30. Картон у зеленому папері мармурового забарвлення з шкіряним корінцем.

Записи. На арк. 15 про народження Христофора 8 травня 1863 р.: *1863 εττως Μαγιου 8 / εγενίθηκε Χριστοφορης / ημερα τετραδι.* Там само олівцем і іншою рукою: *Συμεῶν Κοπτζικτζη / съ брата[юмъ] Іереміемъ / Николаичемъ Хафабадот[овымъ] / Симеонъ Коп[...].* На арк. 46 (на наклеєному аркуші) звернення: *Милостивий Государь / Михаил Никола / ичъ / Г-ну Харабадотову / Милостивий Государь / Хрисантъ Конс / тантиновичъ / Кулаковъ. арк.* 110: *Катеринаславцки.* На арк. 121 двічі повторюється титарський запис: *Сія книга принадлежитъ / Ерѣмею Николаевичу / Харабадотову.*

Старі шифри: 77 у колі; *49197.*

131. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 75п

Православне сповідання Христової Апостольської Церкви.
30-і роки XIX ст. (Петров – XIX ст.). 20 арк. (арк. 20зв. – чистий).

Зміст. Заголовок на арк. 1: *Копія с книжици, именуемой ὀρθόδοξος ὁμολογία, / или православное исповѣданіе Христови Апостольскія Каѳо / лическія і Восточныя Церкве. Оная же книжица прис / лана въ Святѣйшій Правительствующій Синодъ / отъ Святѣйшаго Патріарха Константинопольскаго / Іереміи, і отъ Блаженнѣйшихъ Патріарха Антіохій / скаго Аѳанасія, Патріарха Іерусалимскаго Хрисанфа, / і прочихъ при нихъ Архіереовъ, для отсилки въ Англію / къ Архіепископамъ і прочему Клиру Каѳолическимъ, / изъ Константинополя мѣсяца Сентября 1723 году. / Получена же въ Санктпетербургѣ въ мѣсяцѣ Декаб / рѣ дня того жъ 1723 г.*

Заголовок на арк. 1зв.: *Ὀρθόδοξος ὁμολογία / τῆς τοῦ χριστοῦ / Ἀποστολικῆς Καθολικῆς καὶ / ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.*

Арк. 2-3. Звернення Ієремії III, патріарха Константинопольського; Афанасія, патріарха Антіохійського; Хрисанфа, патріарха Єрусалимського, та інших архієреїв православної церкви до архієпископів і єпископів Великобританії, вересень 1723 р. Поч.: *Ὁ παναγιώτατος Κωνσταντινουπόλεως νέας ῥώμης καὶ / οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἱερεμίας...*

Арк. 3-15. Догмати православної церкви. Заг.: *Τὰ πιστευόμενα καὶ φρονούμενα παρ' ἡμῖν τοῖς ἀνατο / λιοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς.*

Арк. 15-19. Питання-відповіді.

Арк. 19-20. Згадуються особи, що склали звернення.

Папір у 2°: 353 х 220. Без філіграней, штемпель Імператорської Петергофської паперової фабрики – див. Клепиков (59), 74 – 1833-1834 рр. 4 зошити: I^6, II^2, III^4-IV^4. Скоропис. Чорнило коричневе. 25-29 рядків.

Старий шифр: 0. арк. 1.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 35.

132. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 393п

Діонісій, іеромонах із Фурни. Ермінія, або порадник з церковного живопису.
30-і роки XIX ст. (Целікас – XIX ст.). 215 арк. (арк. 13-13зв., 214-215зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-12зв. Зміст. Заг.: *Πίναξ ἀκριβὴς τῆς βίβλου ταύτης.*

Арк. 14-15. Молитва до Богородиці. Заг.: *Εὐχὴ τῇ Θεοτόκῳ καὶ ἀειπαρθένῳ Μαρίᾳ.*

Арк. 15зв.-16зв. Передмова. Заг.: *Προοίμιο πᾶσι τοῖς τῶν ζωγράφων παισὶ καὶ τοῖς λοιποῖς φιλομαθέσι τοῖς τῷ πατόντι ἐντευξομένοις.*

Арк. 17-75зв. Вправи й настанови бажаючим навчатися живопису. Заг.: *Προγυμνασία καὶ παιδαγωγία πρὸς τὸν βουλόμενον μαθεῖν τὴν τέχνην τῆς Ζωγραφικῆς.*

Арк. 76-213зв. Перелік сюжетів і персонажів християнської літератури, що є об'єктами відтворення в церковному живописі.

Текст рукопису видано (Ἑρμηνεία. – Σ. 1-230).

Папір у 2°: 244 х 166. Філіграні: одноголовий орел | NR || на щиті півмісяць | А – сх. див. Ейнедер, 524 – 1830 р. 27 зошитів кватерніонів. Пагінація укладача на с. 1-398. Скоропис. Чорнило чорне. 22 рядки. Текст у рамці: 193 х 118.

Заголовки та ініціали кіноварні.

Оправа первісна: 250 х 174 х 46. Картон у папері мармурового забарвлення.

Записи. На форзаці дарчі записи єпископа Антонія до бібліотеки КДА: *Въ библіотеку Кіевской Академіи / Антоній епископъ Смоленскій;* і невідомого митрополитові Філарету: *Его Преосвященству / Высокопреосвященнѣйшему Филарету, / Митрополиту Кіевскому і Галицкому і / Кавалеру, / Милостивѣйшему Отцу і Архипа / стирю, / въ Кіевъ / 1852 г. февраля 12 д.*

Надійшов до бібліотеки КДА від Антонія, єпископа Смоленського.

Старі шифри і штампи: 0. 4. 28. На арк. 13 наклейка-печатка Руського Пантелеймонова монастиря на Афоні.

Бібліогр.: Петров (2). – С. 373-374; *Τσελίκας.* – Σ. 33.

133. Ф. 310 (Рукописи бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька), 88

Ірмологіон.

Не раніше 1838 р. 8 арк.

Зміст. Заг. на 1 арк.: *Εἱρμολόγιον τῶν καταβασιῶν μελοποιηθεν μεν / παρὰ Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ πελοπονσίου κατὰ τὴν / ἐθιζομένην τάξιν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησία ἐπεξηγηθὲν / δὲ καὶ εἰς τὸ συληπτότερον μετενεχθὲν κατὰ τὸν νέον / τρόπον παρὰ τῶν μουσικοδιδασκάλων Γρηγορίου λαμ / παδαρίου καὶ χουρμουζίου ἐν ὧ ἐμπεριέχονται / αἱ καταβασίαι τῶν δεσποτικῶν καὶ θεομητο / ρικῶν ἑορτῶν οἱ κανόνες τῶν ὄρθρων τῆς ἁγίας / καὶ μεγάλης εὐδομάδος τὰ σύντομα εὐλογητά / ρια τὰ προσόμοια στιχιρὰ καὶ τὰ προσόμοια κα / θίσματα τῶν ὀκτωἤχων, τὰ ἀντίφωνα τοῦ πρω / τοψάλτου Ἰωάννου εἰς ἦχος πλ. α΄ καὶ τὰ προσόμ / μοια τῶν [...] / Ἐξαποστιλαρίων προσετέθησαν ἐν τῷ ἀνηκόν / τι μέρει τῆς βίβλου καὶ τινὰ ἀναγκαῖα ἐλλείποντα / ἄτινα ἐμελουργήθησαν παρὰ πέτρου τοῦ Βιζαντίου / καὶ παρὰ Γρηγορίου λαμπαδαρίου.*

Арк. 1-8. *Πέτρου λαμπαδαρίου τοῦ πελοποννησίου / Εἰς τᾶς ιε΄ αὐγούστου εἰς τὴν εὸρτήν τῆς / κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν θεο / τόκου μαρίας ὠδὴ α΄* [ἦχος α΄ πεντάφωνος]. Поч.: *Πεποικιλμενος...*

Арк. 8-8зв. *Εἰς τὴν εὁρτὴν τῶν χριστοῦ γενῶν / παρὰ πέτρου* [ἦχος α' πεντάφωνος]. Поч.: *Χριστος γενναται...* Без кінця.

Папір у 2°: 224 х 182. Філіграні: А. Гончаров || 1838 – див. Клепиков (59), 31 – 1818-1849 рр. Один зошит. Пагінація укладача на верхніх берегах с. 3-18. Чорнило коричневе. 28 рядків.

Заголовки написані малиновим чорнилом.

Надійшов до бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька в 1876 р. від учня 3 класу Ніжинської гімназії Івана Воробйова.

На арк. 1 – етикетки рукописного відділу бібліотеки Ніжинського історично-філологічного інституту кн. Безбородька.

Бібліогр.: Сперанский (I). – С. 122.

134. Ф. V (OTIC), 743

Житіє святого нового великомученика Іоанна Трапезундського.

Не пізніше 1841 – 1842 р. 32 арк. (арк. 10зв.-12зв., 13зв., 23-24зв., 31-32зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-8зв. Житіє св. Іоанна Трапезундського. Заг.: *Μαρτύριον. / Καὶ πολιτεία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ νέου, τοῦ / ἐκ Τραπεζοῦντος μαρτυρήσαντος ἐν τῇ Λευκοπόλει, τῇ κοινῶς Ἀκκιερμὰν / λεγομένῃ.* На арк. 1зв. звернення до читачів, де підкреслено, що житіє склав Никифор, патріарх Александрійський, видав Фома *Μπουϊούκης ἐκ Ῥοιζείου* Трапезундської єпархії.

Арк. 9-10. Про святі останки св. Іоанна Трапезундського. Заг.: *Τό ἐν Σοτζάβῃ σωζομένου ὑπόμνημα / Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ μολδαβικοῦ.*

Арк. 13-22зв. Переклад Житія російською та нотатки про останки святого (див. Мученичество и житие святого всехвального великомученика Иоанна нового Трапезундского, пострадавшего в Левкополе, называемом, по общему употреблению, Аккерман // ЗООИД. – Одесса, 1875. – Т. 9. – С. 149-158; Заметка одного, исцеленного в Сочаве // Там же. – С. 158-160).

Арк. 25-30зв. Житіє св. Стефана Сурожського (російською мовою).

Папір: 345 х 223. Без філіграней. Скоропис. Чернило темно-коричневе.

Оправа первісна: 345 х 225 х 14. Картон у блакитному папері мармурового забарвлення з корінцем і кутами з чорної шкіри.

Записи. На арк. 21, 22зв.: *Переводъ съ новогреческого. / Архимандритъ Порфирій.* На арк. 14-22зв. скрепа ректора Санкт-Петербурзької семінарії Феогноста від 14 вересня 1842 р.: *Рукопись / сію / читалъ / ректоръ / Санкт-Петербугской / семинарии / архимандрит / Феогност 1842. Окт. 14.*

А. В. Ристенко відзначив, що рукопис склав М. Мурзакевич.

Старі шифри та штампи. На етикетці ОТІС *I, 11, 11. 48008*; на оправі *XII / 53*. На арк. 1, 32зв. печатки бібліотеки ОТІС.

Бібліогр.: Рыстенко. – С. 12-13.

135. Ф. I (Літературні матеріали), 2409

Літургія св. Іоанна Золотоуста.

1843 р. 44 арк. (арк. 1зв., 19зв.-22, 31зв.-32зв., 37-39, 43, 44-44зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-43зв. Літургія св. Іоанна Золотоуста. Вписано тільки канонічний текст, залишено вільні місця й аркуші для єктенії, заголовків, інших записів (Swainson. – P. 108-144).

Папір у 2°: 350 х 222. Без філіграней, штемпель: літери кг під короною – див. Клепиков (59), 82 – 1838 р. Крупний книжний скоропис. Чорнило темно-коричневе. 18 рядків.

Оправа первісна: 353 х 227 х 10. Картон у зеленому тисненому папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем коричневої шкіри з тисненням.

Записи. На арк. 1 під заголовком дата: *ΑΩΜΓ΄*. На нижній кришці олівцем рукою М.В. Геппенера проставлена дата надходження до відділу рукописів і підпис: *15. XII. 32 р. / М. Гепенер.*

Надійшов із бібліотеки Києво-Софійського собору.

Старі шифри і штампи: Соф. 753. На звороті верхньої кришки, арк. 1 і на нижній кришці штамп ВБУ.

136. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/21

Служба св. новому великомученикові Феодору Візантійському та його Житіє.

1844 р., березня 6. 59 арк. (+ 2 арк. додатку; арк. 28зв., 59-59зв. – чисті). В оправі. Переписувач чернець Яків.

Зміст. Арк. 1-35. Служба св. новому великомученикові Феодору Візантійському. Заг.: *Ἀσματικὴ Ἀκολουθία Τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου, / Νεομεγαλομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Βυζαν / τιέου.*

Арк. 36-57. Житіє св. нового великомученика Феодора Візантійського. Заг.: *Φευρουαρίου ιζ΄. / Μαρτύριον φρικτόν καὶ θαυμάσιον Κατα / νυκτικὸν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Νεομάρτυρος / Θεοδώρου τοῦ βυζαντιέου.* Поч.: *Πρὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν / Ἰησοῦ...*

Арк. 57-58. Лист Макарія, колишнього митрополита Коринфа, до батька св. мученика Феодора, від 6 березня 1800 р.

Додаток на двох аркушах – дві літографії з краєвидами Святої Гори та покажчиком монастирів.

Папір у 8°: 209 х 168. Без філіграней. Пагінація укладача на с. 1-113. Скоропис. Чорнило чорне. 19 рядків. Заставки плетінчасті й рослинно-геометричного орнаменту на арк. 2, 3, 5, 29, 36 виконані червоним і чорним чорнилом із додатком зеленої та жовтої фарби. Заголовки та ініціали написані червоним чорнилом.

Оправа первісна: 215 х 174 х 14. Картон у папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем чорної шкіри з тисненням.

Записи. На арк. 1 запис копіїста про те, що рукопис виготовлено на прохання митрополита Адріанопольського Григорія Візантійського в 1844 р.: *Αἰτήσει τοῦ Πανιερωτάτου Πρώην Ἀδριανουπό / λεως Κυρίου Γρηγορίου Βυζαντιέου, τοῦ καὶ κατὰ / σάρκα γνησίου αὐταδέλφου τοῦ Ἁγίου. / αωμδ΄ Ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1844.* На арк. 58 його ж рукою дата – 24 лютого 1844 р.: *αωμδ΄ φευρουαρίου κδ΄.* На арк. 58зв. запис про те, що рукопис завершив чернець Яків 6 березня 1844 р.: *Ἐγράφη ἐν τοῖς τέσσαρσι, τῆς τεσσαρακοντάδος / ὀκτάκις ἅμα ἑκατὸν, τῆς μιᾶς χιλιάδος / μηνί Μαρτίῳ τῆς σεπτῆς, χριστοῦ θεογονίας, / τῆς κοσμοσώστου ἀληθῶς, (καὶ) ὄντως σεβασμίας. / Μέμνησθε Ἰακώβου μοναχοῦ Ἀμονάχου.*

На форзаці дарчий запис Григорія Візантійського А.М. Муравйову, зроблений у Ватопедському монастирі 19 серпня 1849 р.: *Ἐκ τῶν τοῦ πρώην Ἀδριανουπόλεως Γρηγορίου τοῦ Βυζαντιέως Βατοπαιδινοὺ / δεδώρηται τῷ ἐκλαμπρωτάτῳ Κυρίῳ κυρίῳ Ἀνδρέα Νικολαΐδη / Μουραβιέβ / αωμθ΄ Αὐγούστου ιθ΄, Βατοπαίδιον.*

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А.М. Муравйова.

Старий шифр: *Муз. Рук. 341.*

Бібліогр.: Лебедев. – С. 174. *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 240; Βιβλιογράφοι. – Σ. 536.

137. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 423л

Каталог патріарших престолів.

1849 р. 68 арк. (арк. 1зв., 9зв., 20зв., 39зв., 45зв., 66-66зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 1-65зв. Копія Каталога патріарших престолів Єрусалима, Антіохії, Константинополя, Александрії та Римського єпископату від становлення християнства до 1777 р., укладений Афанасієм Комниним Іпсиланті або на основі його книг з історії церкви і переписаний єрусалимським патріархом Аврамієм (1775-1786). Каталог продовжено пізніше до імен Кирилла Єрусалимського (1845 р.), Єрофея Александрійського (1846 р.), Мефодія Антіохійського (1823 р.), Прокопія Константинопольського (1785 р.), папи Пія IX (1846 р.). Заг.: *Κατάλογος /*

τῶν Πατριαρχῶν. Поч.: *Οἱ ἀπὸ ἔτι σωτηρίου 33 μέχρι τοῦ 1775 ἐν ἱεροσολύμοις / πατριαρχεύσαντες·. Ἰακόβος ὁ ἀδελφόθεος, χειροτονηθεὶς παρ / αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ και ἐπικυρωθεὶς παρὰ τῶν ἁγίων ἀποστό / λων τῷ ἔτει 33, καὶ μαρτυρήσας ἔτει σωτηρίω 61...* Кін.: *Πῖος ἔνατος· ἔτει σωτηρίῳ· 1846.*

Папір у 2°: 224 х 181, блакитного кольору. Без філіграней. Сім зошитів у 10 і 6 аркушів. Скоропис. Чорнило темно-коричневе, кисле. 20-21 рядок.

Оправа первісна: 230 х 185 х 14. Картон у папері мармурового забарвлення з корінцем і кутами червоної шкіри з тисненням.

Записи. На арк. 2 копія запису Аврамія Єрусалимського про те, що каталог передано бібліотеці подвір'я Святого Гробу в Константинополі від імені Афанасія Комнина Іпсиланті: *Κατάλογος τῶν πέντε πατριαχικῶν θρόνον, ὅςτις ἀφιε / ρώθη εἰς τὴν ἐν κωνσταντινουπόλει βιβλιοθήκη, τοῦ μετοχί / ου τοῦ παναγίου, καὶ ζωοδόχου τάφου παρὰ τοῦ κὺρ ἀθα / νασίου κομνηνοῦ ὑψηλάντου κωνσταντινοπολίτου, καὶ τοῦτον / ἀφαιρησόμενος εἰς ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι. / Ἱεροσολύμων Ἀβράμιος.* На арк. 20 запис про джерела, використані при складанні списка патріархів Антіохії: *Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρονολογικὴ σειρὰ τῶν ἐν τῇ θεοπόλει ἀν / τιοχεία πατριαρχευσάντων παρ'οὐδενὶ τῶν ἐν τόδε συγρα / φέων οὕτως ὁλοτελῶς σωζωμένη συνηθροίσθη γὰρ / ἐσωματώθη παρ'ἐμού πολλῷ τῷ πόνῳ κ(αὶ) δια πολυετοῦς τῆς / ἀναγνώσεως οὐκ εὐαρίθμων τῶν ἑλληνιστί τε, καὶ λατινιστὶ, / ἰταλιστί τε, κ(αὶ) ἀραβιστί διαφόρους πραγματείας συγγραψάμενος / ἐν δὲ βίω τε κ(αὶ) πράξεις τῶν ῥηθέντων πατριαρχῶν ἣν / θεὸς τὸ ζὴν μοι διδῷ, ἀν αὐτούς οἰκείος χρόνους διὰ συν / τομίας καταγράψομαι.* На арк. 65 зв. тією ж рукою – ім'я укладача першого списку і дата (?): *Ἱεροσολύμων Ἀβράμιος 1407 σεπτεμβρίου πρώτη ἐκβασιλεύουσαν.* На арк. 66 запис олівцем – імена останніх п'яти римських єпископів за каталогом, але з іншими датами. Опис праці Афанасія Комнина Іпсиланті та про її історичне значення див. в «Описании греческих рукописей монастыря святой Екатерины на Синае» архімандрита Порфирія Успенського (Бенешевич, І. – С. 450-514). Патріарх Єрусалимський Аврамій з Кесарії зазначений у списку писців XVIII ст. – Βιβλιογράφοι. – Σ. 330.

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Стафі шифри: 331; 200/63.

Бібліогр.: Известия ЦАО за июль 1879 г. // Тр. КДА. – 1879. – № 9. – С. 376; *Лебедев.* – С. 173; *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 238-240, 244, 246; *Чернухін.* Колофони. – С. 37.

138. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 207п

Служба преподобному Антонієві Печерському та його Житіє.

1849 р. 32 арк. (арк. 30-32 – чисті). В оправі. Копіїст Данило, ієродиякон Ватопедського монастиря.

Зміст. Арк. 1-21. Служба преподобному Антонієві Печерському. Заг.: *Ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφό / ρου, Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου τοῦ / Ῥώσσου, ἀσκήσει διαλάμψαν / τος ἐν ἁγίῳ ὄρει Ἄθω, κατὰ τὴν / Μονὴν τοῦ Ἐσφιγμένου, ἥτις ψάλλεται / τῇ Ι΄ Ἰουλίου, ἑσπέρας ἐν τῷ μικρῷ / ἑσπερινῷ, Προσόμοια, ἦχος α΄.* Поч.: *Τῶν οὐρανίων Ταγμάτων. / Τῶν μοναστῶν αἱ χωρεῖαι τῆς Ἐσφιγμένου Μο / νῆς, καὶ Ρωσσίας Περτζέσκου, συναθρίσθητε ἅμα, / μνήμην ἑορτάσαι τὴν ἱερὰν, Ἀντωνίου τοῦ μάκα / ρος· οὗτος γὰρ μῦρα ἐκβλύζειν ὑπερφυῶς, ἠξιώ / θη μετὰ θάνατον.* Кін.: *Ἀντώνιον τὸν θεῖον, ἐν ὕμνοις ἐπαξίως, πάντες τιμήσωμεν.*

Арк. 22-29зв. Житіє преподобного Антонія Печерського. Заг.: *Βίος καὶ ἠρωικὰ ἔνθεα κατορ / θώματα τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡ / μῶν Ἀντωνίου Ἐσφιγμενίτου.* Поч.: *Πρώτου τῶν ἐν Ῥωσσίᾳ μοναχῶν τοῦ ἐν τῷ Ὄρει Ἄθω...* Кін.: *...καὶ ἤνοιξε καὶ ἐπλάτυνε τὸ σπήλαιον.*

На арк. 2зв., 21зв. поетичні рядки, присвячені преподобному. На арк. 2зв.:

Μοναζόντων καύχημα, κλέος Ῥωσσίας
Εσφιγμένου ἥδυσμα καὶ πολυοῦχε
Ησυχίας βλάστημα, τῆς Σαμαρείας.
Ἀντώνιε ὅσιε ἅμα τῷ θείῳ
Δαμιανῷ θείῳ τε θεοδοσίῳ
Λίταζε Χριστὸν ὑπὲρ τῶν σὲ ὑμνούντων.

На арк. 21зв.:

Στίχοι πρὸς τὸν ὅσιον Ἀντώνιον.
Αντώνιος Ῥῶσσος μὲν, γλώσσαις δ᾽Ἀγγέλων,
Ὡς Ἄγγελός τις φθέγγεται πρὸς ἀζύγους.
Μονότροποι γὰρ, Ἄγγελοι γῆς εἰσίπως,
Πρὸς οὓς ἐκεῖνος, καὶ λαλεῖ καὶ διδάσκει.

Папір у 4°: 246 х 171. Без філіграней. Один зошит. Крупний книжний скоропис. Чорнило коричневе. 21 рядок.

Оправа первісна: 254 х 172 х 6. Картон у світло-жовтому папері з корінцем із тканини.

Записи. На арк. 21 рукою копіїста дата – 1849 р.: *Τῷ ξυντελεστῇ τῶν καλῶν θεῷ χάρις / αωμθ΄.* На арк. 32 зв. колофон, дата 1849 р. і запис про те, що рукопис написаний рукою Ватопедського ієродиякона Данила: *Πέρας εἴληφεν, ἡ τερπνὴ βίβλος αὕτη, / Βίον περιέχουσα τοῦ Πανοσίου, / Μονῆς Περτζέσκου, κτήτορος Ἀντωνίου, / Ἐσφιγμενίτου, ἔλκοντος δὲ τὸ γένος, / Ἐκ τῆς εὐσεβοῦς, περιφανοῦς Ῥωσσίας, / Εὐσεβέων τέρποντα νοῦν καὶ καρδίαν, / Ὄνησιν*

παρέχοντα τοῖς μονοτρόποις, / Θεῷ δὲ δόξαν, νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας. / Ἰακώβου πόνος εἰμι, μνημόσυνον προτέρας, / Βιοτῆς ἵνα καὶ μετὰ πότμον τὴν μνήμην φέρει. / Θεὸν δι' εὐχῶν ἱερῶν, τῶν ταύτην εὐπορούντων, / Ἀξιοῦντος σωτηρίας, ἀντιδοῦναι τὸ γέρας. / αωμθ΄. Ἐγράφη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς Ἱεροδι / ακόνου Δανιὴλ βατοπαιδινοῦ, ἁμαρ / τολοῦ, καὶ ἀναξίου δούλου τοῦ ἁγίου θεοῦ.

На думку М. І. Петрова, книга надійшла від митрополита Філарета. Б. Л. Фонкич припустив, що рукопис переписали для А. М. Муравйова. Це не суперечить, як на мене, тому, що він згодом потрапив до митрополита Київського, а пізніше до КДА. Інший список Житія зберігається в Москві (РДБ, без шифра, див. статтю Б. Л. Фонкича).

Старий шифр: 0. 4. 24.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 155-156; *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 245.

139. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/2

Софроній, архімандрит та ігумен монастиря Св. Павла. Опис монастирів Святої гори Афон.

1849 р. 98 арк. (арк. 14зв., 97-98зв. – чисті).

Зміст. Арк. 1-1зв. Заг.: *Φιλοπόνημα τῆς καταγραφῆς τῶν ἐν / τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω Ἱερῶν Μο / νῶν, παλαιῶν κ(αὶ) τῶν νῦν σωζομένων, / ἐκ διαφόρων ὑπομνημάτων κ(αὶ) Βασιλικῶν / χρυσοβουλίων λόγων συλλεχθέν, πρὸς / ἐντελεστάτην τῶν φιλομαθῶν πληρο / φορίαν. / Δι' ἐπιμελείας κ(αὶ) ἀναλωμάτων τοῦ Πα / νοσιωτάτου ἁγίου Ἀρχιμανδρίτου Κυρίου Σω / φρονίου, ἡγουμένου τοῦ ἱεροῦ Κοινοβίου τῆς / βασιλικῆς τε κ(αὶ) Πατριαρχικῆς Μονῆς / τοῦ Ἁγίου Παύλου.*

Ἐξαιρέτως δὲ περιέχον ἐξηκριβωμένως τὴν / ἅπασαν ἀρχαιότητα ταύτης τῆς Ἱερᾶς Μο / νῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἀπ' αὐτῆς τῆς πρώ / της καταβολῆς τοῦ πρώτου δομήτορος Ἁγίου / πατρὸς Πανοσίου Παύλου τοῦ Βασιλογόνου, / ἄχρι τῆς ἐσχάτης νέας ἐκ βάθρων ἀνεγέρ / σεως, τοῦτε νεοδομηθέντος ἐξ αὐτῶν τῶν / κρηπίδων τείχους ὠχυρωτάτου τραπέζης, / ἀρχονδαλικίων, Παρεκκλησίων, σκευοφυλα / κίου, Συνοδικοῦ, κελλίων, καὶ αὐτῆς τῆς λαμ / πρᾶς οἰκοδομῆς τοῦ περιφανοῦς Τρισυποστά / του ναοῦ, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αωμθ΄.

Арк. 2-28зв. Опис монастирів. З передмовою. Заг.: *Περιγραφὴ τῶν κατὰ τὸ Ἁγιώνυμον / Ὄρος τοῦ Ἄθω, ἀρχαίων τε καὶ νῦν σω / ζομένων εὐαγῶν Μονῶν.*

1. Арк. 5-6. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου.*
2. Арк. 6-8. *Περὶ τῆς τῶν Ἰβήρων Ἱερᾶς Μονῆς.*
3. Арк. 8-10. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου.*
4. Арк. 10-10зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ζυγοῦ.*
5. Арк. 10зв.-11. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἐσφιγμένου.*
6. Арк. 11-11зв. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ξηροποτάμου.*

7. Арк. 11зв.-12зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου.*
8. Арк. 12зв.-13. *Περὶ τῆς Μονῆς Νεακίτου Ξη / ροκάστρου.*
9. Арк. 13-13зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικηφόρου.*
10. Арк. 13зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Καλέστρου.*
11. Арк. 14. *Περὶ τῆς Μονῆς Φιλοθέου.*
12. Арк. 15. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου.*
13. Арк. 15. *Περὶ τῆς Μονῆς τῶν Ἀμαλφηνῶν.*
14. Арк. 15зв. *Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος.*
15. Арк. 15зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Παφλαγῶνος.*
16. Арк. 15зв.-16. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Κάσπακος.*
17. Арк. 16. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ κὺρ Ἀθανασίου.*
18. Арк. 16-16зв. *Περὶ τῆς Μονῆς Καλλεάγρας.*
19. Арк. 16зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Φακηνοῦ.*
20. Арк. 16зв.-17. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος.*
21. Арк. 17. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Φαλακροῦ.*
22. Арк. 17. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Πέτρου.*
23. Арк. 17-17зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τῶν Ῥώσσων.*
24. Арк. 17зв.-18зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου.*
25. Арк. 18зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Γομάτου.*
26. Арк. 18зв.-19. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ξέστου.*
27. Арк. 19-19зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ σιδηροκάστρου.*
28. Арк. 19зв.-20. *Μονὴ τοῦ Ἁγίου Τρύφωνος.*
29. Арк. 20. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ῥαβδᾶ.*
30. Арк. 20. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀλυπίου.*
31. Арк. 20-20зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Μακρύ.*
32. Арк. 20зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Βερροιώτου.*
33. Арк. 20зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ κὺρ Σισώη.*
34. Арк. 20зв.-21. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Εὐστρατίου.*
35. Арк. 21. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἀρχηστρατήγου.*
36. Арк. 21-22зв. *Περὶ τῆς Μονῆς Χελανδα / ρίου, κ(αὶ) Συμεὼν καὶ Σάββα τῶν / αὐτῆς κτιτόρων.*
37. Арк. 22зв.-24. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Διονυσίου.*
38. Арк. 24-24зв. *Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Γρηγορίου.*
39. Арк. 24зв.-25зв. *Περὶ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας.*
40. Арк. 25зв.-26. *Περὶ τῆς Καθέδρας τῶν Γερόντων.*
41. Арк. 26-27. *Περὶ τῆς Σκήτεως τῶν Καρεῶν, / Λαύρας τὸ πάλαι καλουμένης, διὰ / τὸ πλῆθος τῶν Μοναχῶν.*
42. Арк. 27-28зв. *Περὶ τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου / Ἄξιον ἐστίν.*

Арк. 29-95. З історії монастиря Св. Павла. Заг.: *Διήγησις ἀκριβεστάτη Περὶ ἀρχαιότητος / τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἐκ / παλαιῶν ὑπομνημάτων χειρογράφων / Μεμβραΐνων κ(αὶ) Ἀνακτορικῶν χρυσοβούλ / λων συλλεχθεῖσα, Πατριαρχικῶν τε Σιγ / γιλλίων, εἰς πλήρωσιν πόθου τῶν φιλομα / θῶν, κ(αὶ) γνῶσιν τῶν μεταγενεστέρων.*

У рукопису представлено виписки з різних історичних документів з коментарем автора: з хрисовулів візантійських імператорів Василя I, Романа, Костянтина, Стефана й Костянтина, Михайла Дуки Ангела Палеолога, Андроника Палеолога, Іоанна VII Палеолога, Іоанна та деспота Димитрія, Іоанна Кантакузина; укази турецьких султанів Баязета I та Мехмет-бея; записи ігумена Ксенофонта, проеста Афанасія, дарча Родослава Сампія та ін.

Арк. 95зв.-96. Молитва до Богородиці. Заг.: *Εὐχὴ πρὸς τὴν κυρίαν ἡμῶν θεοτό / κον, τὴν ἔξοχον προστάτιδα ἡμῶν κ(αὶ) / παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου συστήματος.* Поч.: *Σὺ δὲ παντάνασσα πανύμνητε παρθένε...* Кін.: *Σῶσον πάντας κ(αὶ) οἰκτειρον, διὰ τὸ / ἐλεός σου.*

Папір: 226 х 180. Без філіграней. Скоропис. Чорнило чорне. 19 рядків.

Заставки плетінчасті на арк. 2, 29, заголовки та ініціали виконані червоним чорнилом.

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Старий шифр: Муз. 341/2.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173.

140. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/1

З історії Святого Афона.

1849 р., серпень. 60 арк. (арк. 52зв., 56зв.-60зв.– чисті) з додатком.

Зміст. Заголовок на арк. 1.: *Σύντομος Γενικὴ Ἱστορία / τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω / ἐκ τοῦ χειρογράφου τοῦ ἐν τῷ ἱερῷ Ῥωσσικῷ / Κοινοβίῳ. / Ἐν ἔτει αωμθ΄ κατὰ Μῆνα Αὔγουστον.*

1. Арк. 2-52. Нотатки з історії монастирів. З передмовою. Представлені копії таких документів:

Арк. 10-20зв. *Πρῶτον τυπικὸν τοῦ Ἁγίου Ὄρους / γεγονὸς περὶ τὸ 970 σωτήριον ἔτος τὸ δεύτερον / ἢ τρίτον ἔτος τῆς Βασιλείας Ἰωάννου τζι / μισχῆ, κ(αὶ) ἐπικυρωθὲν παρ᾽αὐτοῦ.*

Арк. 22-34зв. *Τυπικὸν β΄ τοῦ Ὄρους γεγονὸς διὰ προσταγῆς τοῦ / ἀοιδήμου εὐσεβοῦς αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Μονο / μάχου τῷ ςφνδ΄ κατὰ μῆνα Σεπτέμβρ(ιον), ἰνδικτιῶνος δ΄.*

Арк. 36-38зв. *Ἡ δ᾽ ἰδίου Βασιλικοῦ χρυσοβούλου τοῦ ἀοιδίμου Βασι / λέως Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου ἐπικύρωσις τοῦ τυπικοῦ.*

Арк. 40-40зв. *Χρυσόβουλον τοῦ Βασιλέως Βασιλείου, ἐξ οὗ μέρος / ἀντεγράφη πρὸς δήλοσιν τῆς ὑποφέσεως ἡμῶν.*

Арк. 40зв.-43зв. *Δι᾽ ἣν αἰτίαν ὁ Βασιλεὺς Λέων δίδωσι τοῖς μονα / χοῖς τοῦ Ἄθω τὸ ἀκόλουθον σιγγίλιον.*

Арк. 44-44зв. *Ἕτερον χρυσόβουλον Ῥομάνου καὶ τῶν συμβασιλευόντων / ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς κ(αὶ) τοῦ υἱοῦ κ(αὶ) τοῦ Ἁγίου / Πνεύματος, Ῥωμανὸς, κ(αὶ) Κωνσταντῖνος, Στέφα / νος καὶ Κωνσταντῖνος, πιστοὶ Βασιλεῖς Ῥωμαίων.*

2. Арк. 53-55зв. *Ἡ περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὑποσημείωσις τοῦ ἀοι / δίμου Διδασκάλου Νικοδήμου ἐν τῇ 549 σελί / δει τοῦ Πηδαλίου τῆς ἐν λειψείᾳ τῆς Σαξωνίας / ἐκδώσεως.*

3. Арк. 56. Перелічено 20 монастирів Святої гори.

У додатку (арк. 61-86зв.) переклад першого та другого статутів Святої гори російською мовою.

Папір у 4°: 221 х 179. Без філіграней, на арк. 61-76 штемпель Арістархова, «5» у прямокутній вигнутій рамці – див. Клепиков (59), 5 – 1850, 1854, 1857 рр.; на арк. 77-86 штемпель: двоглавий орел ‖ літери Ф. к. н. г. на стрічці, з якої виходять гілки, в овальній рамці – див. Клепиков (59), 28 – 1845-1846 рр. Пагінація укладача на стор. 1-99. Чорнило коричневе. 19 рядків. Написано тією ж рукою, що й рукопис 424л/6.

У рукопису представлено відомі історичні документи, видані Мейєрóм (див. бібліографію).

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Старий шифр: Муз. 341/1.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173-174.

141. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/5

З історії Руської Святої Кіновії.

1849 р., вересень. Афон. 8 арк. (арк. 7-8зв. – чисті).

Зміст. Арк. 1-6зв. Заг.: *Ἱστορία σύντομος / τοῦ νέου ἡμῶν ἱεροῦ ῥωσσ(ικοῦ) Κοινοβίου.* Поч.: *Κατὰ τὸ 1803 ἔτος διαβὰς ἐκ τοῦ παρόντος Κοινοβίου...* Кін.: *...καὶ συντηρούμενον εἰς τοὺς Αἰῶνας. γένοιτο! γένοιτο! γένοιτο!*

Папір у 4°: 222 х 174. Без філіграней. Скоропис. Чорнило коричневе з золотом. 18 рядків. Написано тією ж рукою, що й 424л/4.

Записи. Копіїст на арк. 6зв. про те, що історію написано в Руській Святій Кіновії у вересні 1849 р.: *Ἐγράφη / ἐν τῷ αὐτῷ Ῥωσσικῷ Ἱερῷ Κοινοβίῳ / ἐν ἔτει 1849 κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον.*

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев.– С. 173.

142. Ф. 301 (КДА), 424л/3

Збірник.

Середина XIX ст. 30 арк. (арк. 22зв. – чистий).

Зміст. Арк. 1-19зв. Історія Ватопедського монастиря. Заг.: *Ἱστορία τοῦ Ἁγίου Μοναστηρίου τοῦ Βατοπαιδίου / καὶ θαύματα, τὰ ὁποῖα ἔδειξεν / ἡ Κυρία ἡμῶν θεοτόκος / εἰς αὐτὸ τὸ ἅγιον / Μοναστήριον.* Поч.: *Εἰς τοὺς χρόνους,*

ὁποῦ ἐβασίλευεν, ὁ ἀοίδημος ἐν / βασιλεύσιν, καὶ ἰσαπόστολος Κωνσταντῖνος ὁ μέγας... Кін.: *...ἄς / παρακαλέσωμεν νὰ / μᾶς φυλάττῃ / πάντοτε.*

Арк. 20-22. Виписки з Синаксаря з примітками укладача. Заг.: *Τὸ παρὸν ἐρανίσθημεν / ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ.* Поч.: *Ὁ Βασιλεὺς Ἀρκάδιος ὁ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου υἱὸς...* Кін.: *...ἤτοι θήκην, εἰς τὴν / ὁποίαν ἦτον καὶ πρότερον (ὅρα περὶ τοῦτου εἰς τὴν / Καλοκαιρινὴν).*

Арк. 23-30зв. Апологія Євгенія Булгариса. Лист до Кирила, патріарха Константинопольського, від 29 січня 1759 р. Заг.: *Ἀπολογία τοῦ Σοφωτάτου Κὺρ Εὐγενίου περὶ / τῆς ἐκ τῆς Σχολῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους / φυγῆς.* Нач.: *Οὐδεὶς νόμος...* (Συλλογὴ. – Σ. 54-64).

Папір у 8°: 221 х 180. Без філіграней. Скоропис. Чорнило коричневе. 25 рядків.

Заголовки та ініціали виконані малиновим чорнилом.

Записи. Рукою переписувача (швидше за все копія запису з іншого рукопису 1817 р.) на арк. 23 дата: *1817 Μαΐου 12.*

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173.

143. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/10

Повісті повчальні.

Середина XIX ст. 2 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Повість про побиття святих отців на Святій горі Афон. Заг.: *Διήγησις περὶ τῶν ἀναιρεθέντων ὁσίων Πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ / Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθωνος.* Поч.: *Μιχαὴλ τοῦ πρώτου τῶν Παλαιολόγων τὸ ῥωμαϊκὸν σκῆπτρον διέποντος...*

2. Арк. 2-2зв. Про явлення архангела Михаїла. Заг.: *Ἡ Σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἄιδειν. Ἥισας Γαβριὴλ πρὶν τὸ χαῖρε τῇ Κόρῃ, / Ἄιδεις δὲ καὶ νῦν ἄξιόν σὲ ὑμνέσιν.* Поч.: *Ἡ σύναξις αὕτη καὶ ἑωρτὴ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἠκολούθησεν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω...* Наприкінці примітка: *Σημείωσης ὅτι τὸ Συναξάριον τοῦτο ἔγραψεν ὁ πρῶτος τοῦ ἁγίου Ὄρους Σεραφείμ / ὀνομαζόμενος, πρὸ χρόνων ἤδη 256 ἐστί δὲ παλαιὸν τὸ θαῦμα, ὡς ἐκ τοῦ / ἐν τοῖς Μηναίοις ἀνωτέρω γεγραμμένου τοῦτο δεδήλου.*

Папір: 363 х 227, блакитнуватого відтінку. Без філіграней. Скоропис. Чорнило коричневе. 45 рядків.

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173.

144. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/20

Житіє св. Савви.

Середина XIX ст. 10 арк. (арк. 9-10зв. – чисті).

Зміст. Арк. 1-8зв. Заг.: *Σύνοψις καὶ ἐκ τῶν πολλῶν ὀλίγα τῶν / περὶ τοῦ Ἁγίου Πατρὸς ἡμῶν Σάββα καὶ / τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς.* Поч.: *Ἐγεννήθη ὁ ἐν ἁγίοις Πατὴρ ἡμῶν Σάββας εἰς μουταλάσης χω / ρίον...* Кін.: *...καὶ τοῖς ἡμετέροις / συγκατηρίθμηνται.*

Папір у 8°: 213 х 135. Без філіграней, штемпель: корона || ВАТН між двух гілок в прямокутній рамці зі зрізаними кутами – див. Клепиков (59), 228 – 1843 р. Скоропис. Чорнило чорне. 21-22 рядки.

Записи. На арк. 9зв. присвята А. Муравйову: *Τῷ Κυρίῳ Α. Μουραβιέβ.*

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: *Лебедев.* – С. 174; *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 240.

145. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 26

Св. Іоанн Ліствичник. Ліствиця.

Середина XIX ст. 226 арк. (арк. 1-4зв., 5зв., 7-9зв., 218зв.-226зв. – чисті). В оправі.

Зміст. Арк. 5. Зміст. Перелічено 29 глав.

Арк. 6-6зв. З повчань авви Ісаака та авви Ісаї. Без кінця. Заг.: *Ἀββᾶ ἰσαάκ.* Поч.: *Πᾶσα ἡ ἐν τῷ κρυπτῷ γινομένη ὁμιλία...* Кін.: *...καὶ τότε τὸ πάθος ἐπιφέρουσιν ἵνα ἑπτὰ [...].*

Арк. 10-207зв. Ліствиця. Заг.: *Λόγος ἀσκητικὸς τοῦ ἀββᾶ ἰωάννου / τοῦ ἡγουμένου / τῶν ἐν τῷ σινᾶ ὄρει μοναχῶν, ὃν καὶ ἐπέστει / λε τῷ ἀββᾷ ἰωάννῃ τῷ ἡγουμένου τῆς ῥαίθοῦ προ / τραπεὶς παρ' αὐτοῦ συντάξαι. ἀνάβασις πρώτη.* Поч.: *Τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ὑπεραγάθου...* (PG, 88. – Col. 632-1161; Baur, II. – P. 576).

Арк. 208-218. Слово до пастиря. Без кінця. Закінчується уривком із 8-ї схолії до 15-ї глави. Заг.: *Πρὸς τὸν ποιμένα. παρὰ ἰωάννου γράψαντας πρὸς τὸν τῆς Ῥαίθοῦ.* Поч.: *Αὐτῇ μὲν κάτω βίβλῳ...* Кін.: *...καὶ τῇ ἅλμῃ / τῶν παθῶν ἐκλήρωσας* [...] (PG, 88. – Col. 1165-1209).

Папір in folio: 361 х 222. Без філіграней. Крупне книжне письмо. Чорнило чорне і темно-коричневе, кисле. 28-34 рядки. Поле тексту: 260-290 х 130-160.

Заставки на арк. 10, 57, 99, 103, 142зв. у вигляді плетіння і геометричного орнаменту виконані темно-коричневим і вишневим чорнилом, дуже недбало або невміло. Також недбало виконані кінцівки статей. Ініціал «Т» на арк. 10 зі стилізованими завитками написаний вишневим і темно-коричневим чорнилом. Заголовки, початкові слова статей, ініціали й помітки на берегах виконані вишневим чорнилом.

Оправа первісна: 359 х 223 х 37. Картон у коричневой шкірі з золотим тисненням. Обріз краплений червоною фарбою. Тиснення на корінці: ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΛΙΜΑΞ.

Записи. На звороті форзацу рукою М.В. Геппенера: *З паперів Королькова / переданих з Подільскої / філії.*

Надійшов з архівом І.М. Королькова.

Старі шифри і штампи: № 1512 [бібліотеки преп. Феофана]. На арк. 1, 4 штамп: *Приходская библіотека имени Луки і Матвѣя Васильевичей Лосевихъ.*

Бібліогр.: Treu. Fragments. – P. 153.

146. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/19

З життія св. апостола Андрія.

1850 р., травня 11. Патри. 8 арк. (арк. 1зв., 2зв., 6зв.-8зв. – чисті). Копіїст Акарвелас, доместик церкви Св. Андрія.

Зміст. Арк. 1-6. Заг.: *Τεμάχιον / ἐκ τοῦ βίου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου / ἤτοι / Σύνοψις τῶν κυριοτέρων ἐκ τοῦ συναξαριστοῦ / μετὰ προσθήκης μερικῶν ἄλλων / Περὶ τῆς λάρνακος (καὶ) περὶ τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου / ἐκλεχθὲν καὶ συνταχθὲν / Κατ'αἴτησιν τοῦ / τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος τοῦ Αὐτοκράτορος / Πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν κ(υρί)ου κ(υρί)ου Νικολάου, Αὐλάρχου κ(υρί)ου Ἀνδρέου / Μουραυιεφ / ὑπὸ / Παρθενίου Ἱερομονάχου Ἐφημερίου τοῦ ἐν Πάτραις / Ναοῦ / τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. / Ἐν Πάτραις, / τὴν 11 Μαΐου / 1850 / Ὁ Γραφεὺς / Ακαρβελὰς.* Поч.: *Μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ κυρίου ἡμῶν / Ἰησοῦ Χριστοῦ...* Кін.: *...ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν.*

Папір у 8°: 234 х 163. Без філіграней. Скоропис. Чорнило коричневе. 32 рядки.

Записи. На арк. 6 присвята імператорові Миколі І та Андрієві Муравйову від ієромонаха Парфенія Г. Пелопида, написана рукою Акарвеласа, доместика церкви Св. Андрія: *Τῷ θεοφυλάκτῳ καὶ Χριστονύμμῳ Αὐτο / κράτορι πασῶν τῶν Ῥωσιῶν κ(υρί)ῳ κ(υρί)ῳ Νικολάῳ / καὶ / τῷ αὐλάρχει αὐτοῦ Ἀνδρέᾳ Μουραυιὲφ τὸ τεμά / χιον τοῦτο ἀνατήθησιν ὁ ἐκδότης / Παρθένιος ἱερομόν(αχος) Γ. Πελοπίδης. / Ἐγράφει χειρὶ Ακαρβελὰ αἰ Δομεστίχου τοῦ ἐνταῦθα / Ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. / Ὁ γραφεύς / Ακαρβελᾶς.*

На арк. 1 рукою переписувача (?) зверху: *Δεύτερον βιβλίον* і на нижньому березі *Μουραυιεφ.*

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев.– С. 174; *Фонкич.* Греческие рукописи. – С. 240.

147. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 62/1

Аристид Хрисовері. Падіння Севастополя.

Кінець 50-х років XIX ст. 2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Автограф.

Зміст. Арк. 1-2. Падіння Севастополя. Уривки з твору "Похід А. Хрисовері до Росії". Заг.: *Ἡ / πτῶσις τῆς Σεβαστοπόλεως / Τεμάχια, ληφθέντα ἐκ τῆς ἱστορίας / Ἡ ἀνάβασις τοῦ Α. Χρυσοβέργη εἰς / τὴν Ῥωσσίαν.* Поч.: *28 Αὐγούστου / Ταύτην τὴν ἡμέραν ἔβλεπέ τις τὴν ἠρω / ἴδα πόλιν τῆς ὀρθοδοξίας Σεβαστόπολιν...*

Папір: 355 х 220. Без філіграней, штемпель Троїцької фабрики Говарда № 5 – див. Клепиков (59), 36-38 – 1850-і роки. Скоропис. Чорнило коричневе.

Записи. На арк. 2 підпис: *Ἀριστείδης Χρυσοβέργη / ἀντισυνταγματάρχης.*

148. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 62/2

Аристид Хрисовері. Ода на день спасіння життя Його Імператорської Величності Олександра II 4 квітня 1866 р.

1866 р. Київ. 2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Автограф.

Зміст. Арк. 1-2. Заг.: *Ἡ / 4 Ἀπριλίου, ἡμέρα σωτήριος / τῆς Πολυτίμου ζωῆς τῆς Α. Α. Με / γαλειότητος τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν / Αὐτοκρατορος καὶ Κυρίου.* Поч.:

Χεὶρ κακούργου ἡτοιμάσθη
Ὑπὸ μαύρης ἐρρίνύος
Τὴν ζωὴν νὰ ἀφαιρέσῃ
Τοῦ Μονάρχου καὶ Σωτῆρος.

Папір: 290 х 227. Без філіграней. Подвійний бланк, на верхньому та лівому берегах друкарський відбиток – в орнаментальному оформленні зображення: монаршого подружжя, Університета Св. Володимира, Астрономічної обсерваторії та Михайлівського Золотоверхого собору в Києві. Скоропис. Чорнило коричневе.

Записи. На арк. 2 підпис: *Ἀριστείδης Χρυσοβέργη / ἀντισυνταγματάρχης / Аристидъ Хрисовери / подполковникъ / Кіевов 1866.*

149. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 27

Збірник навчальних текстів.

Друга половина XIX ст. (Целікас – XIX ст.). 77 арк. (арк. 41-41зв., 59-59зв., 60зв.-77зв. – чисті). В оправі.

Зміст. 1. Арк. 1-3зв. Біографія Ісократа. Заг.: *30 / Περὶ Ἰσοκράτους.* Поч.: *Ὁ ῥήτωρ Ἰσοκράτης ἐγεννήθη τὸ πρῶτον ἔτος / τῆς 83 Ὀλυμπιάδος (463 π. Χ.)...*

2. Арк. 4-40зв. Ісократ. До Филипа. Новогрецька мова. Заг.: *Ἰσοκράτης. / Πρὸς Φίλιππον.* Нач.: *Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Φίλιππε, διότι θὰ ἀρχίσω...*

3. Арк. 42-58зв. Ксенофонт. Мемуари. Книга перша. Без кінця. Новогрецька мова. Заг.: *Ξενοφῶντος / Ἀπομνημόνευτα.* Поч.: *Πολλάκις ἐθαύμασα*

διὰ τίνων ἆρά γε λόγων / ἔπεισαν... Кін.: *...διότι ὁ μὲν Λίχας ἐδείπνι / ζε τοὺς ἐπιδημοῦντας ἐν Λακεδαίμονι ξένους ἐν καιρῷ* [...]

4. Арк. 60. Ісократ. До Филипа. Без кінця. Заг.: *Ἰσοκράτους. / Πρὸς Φίλιππον.* Поч.: *Μὴ θαυμάσῃς, ὦ Φίλιππε διότι τοῦ λόγου ποιήσο / μαι...* Кін.: *...ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τῶν ἀμφισβη* [...]

Між арк. 58-59 залишки п'яти аркушів, на яких були тексти грецькою та французькою мовами, написані тією ж рукою, що й весь рукопис.

Папір у 4°: 185 x 135. Без філіграней. Скоропис. Чорнило коричневе. 14-18 рядків. Розліновка олівцем, текст у рамці, написаній чорнилом.

Оправа первісна: 188 x 140 x 10. Картон у зеленуватому папері мармурового забарвлення з коричневим шкіряним корінцем і тисненням золотом: ΕΞΗΓΗΣΕΙΣ.

Записи. На форзаці та нижній кришці кілька разів повторюються записи Марульєти Калоєра з датою: *Μαρουλιέττα Π. Καλογερᾶ τό 1876*, а також окремі французькі слова з перекладом новогрецькою, проби пера і т. ін.

На звороті форзацу були записи олівцем, обрізані при виготовленні оправи, в яких перелічені різні предмети: *...]εσέτες / ...]οκίμη / [κ]ονδυλακια / ...]τονάκι / ...]οπάνια / ...]φόρι / δύο ὑποκάμισα.*

На звороті верхньої кришки рукою М. В. Геппенера: *Житомир.*

Надійшов 1932 р. внаслідок передачі до відділу рукописів матеріалів з бібліотеки та історичного відділу Волинського державного музею в Житомирі.

Старі шифри і штампи: Греч. № 13. На арк. 1 штамп: *Волинський Нуаково-Дослідний Центральний Музей. Житомир.*

Бібліогр.: Τσελίκας. – Σ. 35.

150. Ф. 193 (Петро і Платон Троїцькі) , 138.

Св. Іоанн Дамаскин (?). Про воскресіння.

До 26 вересня 1913 р. Константинополь. 7 арк. (зворотній бік аркушів – чистий).

Зміст. Глава з рукопису, про який йдеться у листі Іліаса К. Константіну до Георгія Галетакі (див. Розділ II, 152). Заг.: *Περὶ ἀναστάσεως.* Поч.: *Πιστεύομεν δὲ καὶ εἰς ἀναστάστασιν νεκρῶν ἔσται γὰρ ὄντως ἔσται νεκρῶν ἀνάστασις...* Кін.: *...τὴν ἀπ΄αὐτοῦ εὐφροσύνην καρπούμενοι.*

Папір: 268 x 214. Філіграні: *Prospero* – тотож. див. Мацюк (92), 397 – 1918 р. Скоропис. Чорнило фіолетове.

Центральний державний історичний архів України в Києві

151. Ф. 228 (Колекція рукописів з історії науки, літератури та мистецтва), оп. 1, спр. 93а

Євангельські читання.

XIII ст. 310 арк. (арк. 1-2 – вставні паперові, арк. 3 – пергаменний). В оправі.

Зміст. Арк. 4-92. Читання на літургії в Христову неділю – суботи сімнадцятого тижня після П'ятидесятниці. Без початку. Поч.: περὶ (Io 1, 15).

Арк. 92-126. Читання першої суботи індикта нового року – неділі сиропусного тижня.

Арк. 126-128. Читання на панахидах першого тижня Чотиридесятниці.

Арк. 128-142зв. Читання першої суботи Великого поста – на літургії в Вербну неділю.

Арк. 143-173. Читання великого тижня на утренях і вечірнях.

Арк. 173зв.-201. Євангелія страстей.

Арк. 201-214зв. Євангелія годин.

Арк. 214зв.-222зв. Читання в суботу на вечірні і 11 ранкових недільних євангелій.

Арк. 222зв.-306. Місяцеслов.

Арк. 306-307. Євангеліє, що його читають на літургії в суботу, як випадає Різдво Христове на неділю.

Арк. 307-308. Читання на літіях.

Арк. 308-310. Читання в пам'ять святих.

Пергамен: 240 х 175-180, жовтуватого відтінку. Тип розліновки на арк. 3-47, 50-310: 20D1; на арк. 48-49, 168: 32D1. 40 зошитів кватерніонів: I^6, II^8-V^8, VI^7, VII^8, VIII^7, IX^8-XVI^8, XVII^7, XVIII^8-XXI^8, XXII^7, XXIII^8-XXXVI^8, XXXVII^7, XXXVIII^8, XXXIX^7, XL^4. Сигнатури всередині нижнього берега на перших і на зворотах останніх аркушів зошитів. Папір: 235 х 217. Філіграні: литери AG під короною | ФМ || АГ | Pro Patria – сх. див. Клепиков (59), 168 – 1812 р. Мінускул крупний, прямий, круглий. Чорнило коричневе. 20-23 рядки. Поле тексту: 175 х 117.

Заставка на арк. 222зв. у старовізантійському стилі виконана блакитною, червоною, зеленою та білою фарбами з золотом. Малі кармінові заставки рослинного і геометричного орнаменту на арк. 92, 126, 143, 173зв., 214зв., 216зв. На арк. 128, 263, 276, 300, 306 заставки, написані карміном і чорнилом. Заголовки, позначення читань та ініціали кармінові.

Оправа кінця XVIII – початку XIX ст.: 245 x 185 x 98. Картон у коричневій шкірі з тисненням золотом. Одна застібка всередині блоку. На корінці тиснення: *Evangiles Grecs | Manuscrits | XI-me siécle* і суперекслібрис Загінецької бібліотеки – щит із перев'яззю вліво під короною і написом: *Biblioteka Zahinecka.*

Записи. На арк. 1-1зв. запис скорописом XIX ст. польською про склад і датування рукопису (XI-XII ст.). На арк. 2-2зв. тією ж рукою переписано початок рукопису до βαπτίζων (Io 1, 28).

На арк. 3-3зв. дрібний мінускул XIV ст. Канони богослужбові. Без початку і кінця. Поч.: *Φώτησον πύλη τοῦ φωτός...* (Follieri,V/1. – P. 41). Далі йде заг.: *Τῇ Γ΄ κανώ(ν) κ(ατα)νυκτικος...* Поч.: *Πλήρωσόν μου τὴν καρδίαν...* (Follieri, III. – P. 328). Далі заг.: *Ἕτερον κανώ(ν) τοῦ προ(δρόμου).* Поч.: *Πρόδρομε, κηρυξ τῆς μετανοίας...* (Follieri, III. – P. 353). Кін.: ...ἐπλάνησε γεύσει με τῆς ἁμαρτίας ἐχθρὸς ὁ πλάνος καὶ [...]. На арк. 38 оберіг рукою XVI-XVII ст.: *ενταῦθα τω ευ(αγγε)λήον εχισ αν / επηκατάρευτως έστη ι πηος / ετζητεβη.*

На багатьох аркушах нерозбірливі поминальні записи різних осіб, зроблені в Кипарисі в XIV-XV ст.

На арк. 302: *μνήστητι κύ(ρι)ε κ(α)ὶ ἐν (Χρι)σ(τ)ω δουλου σου / σ[υγ]χω[ρη]σον τῶν χουζεβητε εν ημερα κρίσε(ως).*

Арк. 304: *μνήστ(ητι) κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς τ(οῦ) δούλου σου Κ[...] κ(αὶ) της σὺμβήου αὐτ(οῦ) κ(αὶ) τ(οῦ) τέκν(ου) / αὐτ(οῦ) καὶ σιχορισ(ον) αὐτ(ὸν) ἐν ημέρα / κρίσε(ως).*

Арк. 305зв.: *μνήσθητι κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς τ(οῦ) / δουλ(ου) τοῦ θ(εο)ῦ μανουλῆς / μαδουλὰν, καὶ / τὴν δούλ(ην) τ(οῦ) θ(εο)ῦ εἰρήνην / κ(α)ὶ τὰ τέκνοι αὐτών.* Там само: *μνήσθητη κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς τ(οῦ) / δούλ(ου) τοῦ θ(εο)ῦ Δημ(η)τ(ρί)ου τ(οῦ) [...] κόπουλου, καὶ / τὴν δούλην τοῦ θ(εο)ῦ εἰ / ρήνην καὶ τὰ τέκνοι / αὐτῶν.*

Арк. 306зв.: *εδωκαν εγώ κυριλος αρχ(ων) καὶ τὰ βουλλ [...] ορουσιος [...] αγι(ας) θεοτόκου [...] / κυπαρισιῶσαν ανα μνημονεβομε εγῶ καὶ η συμβία μου η μαρια / υιος μου ο [...] ἀνάγωσ[... συ]μβια αὐτὴ κυριακῆ [...] ιερε[...] καὶ η συμβια του δρογκαρία.*

Арк. 307: *μνησθ(ητ)ι κ(ύρι)ε θ(εὸ)ς τ(οῦ) δουλ(ου) σου νανυ των ιερέαν της κη / παρίσου καὶ δούλος της υπεραγιας θ(εοτόκ)ου.*

Арк. 307зв.: *μνήσθη(τι) κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς τ(οῦ) δούλ(ου) σοῦ δημητρίου τ(οῦ) μαρίνου. / κ(αὶ) την σημβια(ν) αυτοῦ κηριακίν καὶ τα ταὶκνυ αυτού / κ(αὶ) ευχη της υπεραγήα(ς) θ(εοτό)κου.*

Арк. 308: *μνήσθ(η)τι κ(ύρι)ε ὁ θ(εὸ)ς τοὺ δούλ(ου) σοῦ μιλιε[ρ]εανου /*

[...] παπαν τις κυπαρήσου κ(αὶ) δουλος της υπεραγιας [...] / ης κυπαρησιότισα(ς).

На арк. 309 запис 1321 р.: *μνοιστητη κ(υρι)ε ὁ θ(εο)ς ἡμῶν καὶ τ(ῶν) δουλον σου / [...] συν σιμβηου αὐτοὺ κυρηακης, καὶ ζῶα ετ(ους) ϛωκθ΄.*

Арк. 309зв.: *μνήσθη κ(ύρι)ε τοὺ δούλου σου Ιω(άννη) τὸν ἄρχων καὶ σιχωρησων αὐτὸν ἐν ημέρ(α) κρήσε(ως).* Там само: *μνησθη(τι) κ(ύρι)ε τοὺ δούλ(ο)υ σου γεωργίου τὸν χα[κρου] καὶ σιχωρι / σον αὐτ(ὸν) ἐν ιμέρ(α) κρίσεως.*

Арк. 310.: *καγῶ Καβ[...]λλος χρυσωκλαβαρ(ος) επηδίδω εἰς την ὑπεραγί(αν) θ(εοτό)κον / τ(ῆς) κυπαρησιου [...] χαριν δια μνημοσυνον μου και / τῆς συμβίου [...].*

На арк. 310зв. продовжуються поминальні записи, але аркуші обірвані, записи стерті.

Рукопис після огляду його А. О. Білецьким придбав архів за 100 крб. у Н. Р. Тимофеєвої 23 червня 1972 р. в Києві. Кодекс перебував у складі Загінецької бібліотеки під номерами 3159 абеткового каталогу і 620 нового каталогу 1905 р.

Національний історико-культурний заповідник «Києво-Печерська Лавра»

152. Києво-Печерська Лавра, 2278, 2279.

Євангельські читання.

IX-X ст. (Петров – VII-VIII ст.; Gregory – IX-X ст., Фонкич – X ст.). Уривок на 4 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Читання на літургії в суботу Лазареву. Іо 11, 24 οἶδα – 41 τε[θνηκὼς.

Арк. 2. Читання на літургії в Вербну неділю. Іо 12, 11 πολλοὶ – 18 σημεῖον.

Арк. 2зв.-3зв. Читання на літургії у великий понеділок. Мф 24, 3 – 29 φέγ[γος.

Арк. 4-4зв. Читання на літургії у великий вівторок. Мф 25, 10 εἰσῆλθον – 25, 27 βαλεῖν.

Пергамен: 310 х 200, з пошкодженнями, літери випадають. Тип розліновки: 20A2. Унціал. Висота літер: 5-6 мм. 13-16 літер у рядку. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 23 рядки. Поле тексту: 235 х 145; шпальти: 235 х 60-70.

Заголовки, ініціали та екфонетичні знаки кіноварні, проставлені значно пізніше виготовлення рукопису. На арк. ініціал «Т», виконаний блакитною і червоною фарбою з позолотою.

Записи. На нижніх берегах визначення тексту рукою архім. Антоніна: *На Литургіи въ Субботу Лазареву // На Литургіи въ Недѣлю Ваій // На Литургіи въ Вѣликій Понедѣльник // На Литургіи въ Великій Вторникъ.*

Надійшов від архім. Антоніна. Переданий до фондів із бібліотеки Києво-Печерської Лаври в 1971 р. бібліографом Т.С. Іваніною. Зберігаються у склі як дві одиниці.

Старі шифри: ЦАМ 155, *2; ДА № 16;* Лавр. муз. *Інв. 19229, 20; КПЛ, КБ 1328/КН 1504.*

Бібліогр.: Петров (1). – С. 15; *Gregory* (1). – S. 1086; *Gregory* (2). – S. 162 (1376); *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376. Індекс Грегорі - Аланда: l 1376.

153. Києво-Печерська Лавра, 2274

Євангельські читання.

XI ст. (Петров, Фонкич – XI ст.; Gregory – XIII ст.). Уривок на 2 арк.

Зміст. Арк. 1-2зв. Читання неділі – вівторка тижня про Блудного сина. Лк 15, 25 καὶ χορῶν – 15, 32; Мк 11, 1 – 2; 14, 10 – 38 προσεύ[χεσθε.

Пергамен: 289 x 222, брудний, на арк. 1 між шпальтами дірка. Тип розліновки: 11A2. Мінускул дрібний, прямий. Чорнило світло-коричневе. Два стовпчики по 26 рядків. Поле тексту: 213 x 160; шпальти: 213 x 65-70.

Заголовки, ініціали й екфонетичні знаки кармінові.

Надійшов від архім. Антоніна. Переданий до фондів із бібліотеки Києво-Печерської Лаври в 1971 р. бібліографом Т.С. Іваніною.

Реставровано в 1985 р. в ГНДРМ МК УРСР.

Старі шифри: ЦАМ *161*, витр. *№ 5, XI в.; ДА № 18.* Лавр. муз. *Інв. 19236, 27; КВ-1326 / КН-1502.*

Бібліогр.: Петров (1). – С. 15; *Gregory* (1). – S. 1277; *Gregory* (2). – S. 163 (1378). *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376. Індекс Грегорі-Аланда: l 1378.

154. Києво-Печерська Лавра, 2277

Тлумачення Євангелії від Іоанна.

X ст. (Петров X ст., Фонкич – X ст.). Уривок на 1 арк.

Зміст. Арк. 1-1зв. Тлумачення гл. 5 Євангелії від Іоанна. Без початку й кінця. Поч.: *...νομίσης, προσέθηκεν τοῦτο / τὸ δια τὸν π(ατέ)ρα οὐ τοῦτο δει / κνὺς ὅτι ἐνεργείας τινὸς χρεί / αν ἔχει πρὸς τὸ ζῆν ... ἀνωτέρω / γὰρ τοῦτο ἀναιρῶν ἔλθεν / ὥσπερ γὰρ ὁ π(ατ)ὴρ ἔχει ζωὴν ἐν / ἑαυτῶ, οὕτως ἔδωκεν καὶ τῶ υἱῶ ἔχειν ζωὴν ἐν ἑαυτῶ / εἰ δὲ δεῖται ἐνεργείας...* Кін.: *...καὶ μὴν / οὐδὲν τοιοῦτον ἔλεγεν οὐ / δὲ γὰρ περι πολιτείας διε / λέγετο ἀλλὰ περὶ δογμάτων...*

Пергамен: 370 x 285, з оправи. Тип розліновки: 21A2. Мінускул. Чорнило коричневе. Дві шпальти по 30 рядків. Поле тексту: 265 x 145; шпальти: 265 x 80-88.

Записи. В правому нижньому куті лицевої сторони аркуша сигнатура: *κθ′*. На тому ж аркуші, на лівому березі, перпендикулярно до тексту, чорною тушшю, рахунок у стовпчик: *3720 / 510 / 4230*. На нижньому березі зворотнього боку аркуша затертий грецький запис у два рядки. У верхніх правих кутах аркушів помітка: *стр. 1; стр. 2.*

Надійшов від архім. Антоніна. Переданий до фондів із бібліотеки Києво-Печерської Лаври в 1971 р. бібліографом Т.С. Іваніною.

Аркуш реставровано в 1985 р. в ГНДРМ МК УРСР.

Старі шифри і штампи: ЦАМ *160, 4, X в.;* Лавр. муз. *Інв. 19235, 14; 3693; 49197; 77* у колі; в описах Петрова (I) № 143; *КВ-1330 / КН-1506.* Штамп Лаврського музею на арк. 1.

Бібліогр.: Петров (1). – С. 66-67; *Фонкич.* Антонин Капустин. – С. 376.

РОЗДІЛ II

Документи та листи

Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

1. Ф. XVIII (Львівська греко-католицька митрополича консисторія), 33

7098 (1589) р., жовтня, індикта 3.

Єремія II, патріарх Константинопольський, до ставропігійного братства церкви Різдва Богородиці в місті Рогатині про надання йому прав, подібних до тих, що надані Віленському та Львівському ставропігійним братствам.

Вид.: Diplomata, II. – № XV. – P. 60-61.

1 арк. Пергамен: 436 х 273, вироблений під замшу з обох боків. Чорнило світло-коричневе. Висла печатка втрачена, збереглися фрагменти дерев'яного футляру і жовто-червоного шнура в позолоченій канітелі.

Записи. На грамоті власноручні підписи Гедеона Балабана, єпископа Львівського, Галицького і Кам'янець-Подільського; Кирила Терлецького, єпископа Луцького та Острозького; Мелентія Хребтовича, єпископа Володимирського, архімандрита Київського; Михайла Рогози, архієпископа й митрополита Київського та Галицького; Петра Могили, митрополита Київського та Галицького. Частина тексту знищена, вилучені фрагменти, що визначали залежність братства від Львівського єпископа, і додані слова про ставропігію та поминання патріарха та його спадкоємців.

Грамота в конверті Львівської греко-католицької консисторії.

Старі шифри: на конверті *№ 135; 76; 2666-106;* на грамоті *№ 230; С: 6.*

Бібліогр.: Акти. – № XVI. – С. 117-118; *Грецькі акти.* – 219.

2. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 418л/1

164[4] р., листопада, індикта 13.

Парфеній II, патріарх Константинопольський, до монастиря Пресвятої Богородиці на землях Олександра Єловицького в Мильцях Волинського воєводства Київської єпархії про надання ставропігії.

Вид.: Архив, 1 (X). – № CCXXXIV – С. 582-586.

1 арк. Пергамен: 580 х 530. Чорнило чорне.

Записи. Власноручні підписи архієреїв православної церкви. В правому нижньом куті дата 14 червня 1656 р.: *ἐν ἔτει ζρξδ΄, χ(ριστο)ῦ αχνς΄ μηνὶ ιουνίου ιδ΄.* Ліворуч під текстом грамоти польською мовою запис про реєстрацію грамоти в Кременецькій гродській книзі 22 березня 1646 р.: *Roku 1646 Miesiąca Marca 22 [dnia] Urodzony Je[go] M[o]vq Pan Marcian Jełowicky oblicz[nie] | stawszy dla zapisania do xiąg per oblatam podal Feodor [Hri]ckiewicz Domaszewsky sądzia Grodski Krzemieniecky, | Alexander Bielecky podst[arosta] krze[mieniecky] suscepit.* На звороті записи 1646 р. польською, латинською та російською мовами.

Грамота вклеєна в обкладинку розового паперу мармурового забарвлення.

Із зібрань рукописів Почаївської Лаври. Записана також серед книжок, що надійшли до бібліотеки КДА від І. І. Малишевського. У О. Лебедєва: «от священника Николая Лашкова».

Старі шифри: Поч. Лавра *№ 651-й; № 8; № 13;* ЦАМ *81, витр. 17.*

Бібліогр.: Лебедев. – С. 172; *Грецькі акти.* – С. 220.

3. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 418л/2

[1644 р.] грудня, індикта 13.

Парфеній II, патріарх Константинопольський, до Сильвестра Гулевича-Воютинського, єпископа Перемиського та Самборського, про занедбані справи патріархату, з проханням про допомогу.

1 арк. Папір: 670 х 422, наклеєний на тканину. Філіграні: лев у щиті під короною. Чорнило чорне. Ініціал написано чорнилом. Власноручні підписи ієрархів православної церкви.

Грамота вклеєна в обкладинку (349 х 225) рожевого паперу мармурового забарвлення.

З зібрань рукописів Почаївської Лаври. Записана також серед книжок, переданих до бібліотеки КДА удовою І. І. Малишевського. В каталозі О. Лебедєва не описана.

Старі шифри: Поч. Лавра *№ 652й;* ЦАМ *81; витр. 17.*

Бібліогр.: Грецькі акти. – С. 220.

4. Ф. XVIII (Львівська греко-католицька митрополича консисторія), 98

1670 р., квітня 8. Константинополь.

Мефодій III, патріарх Константинопольський, про поставлення Йосифа Шумлянського єпископом Львівським, Галицьким і Кам'янець-Подільським, про заборону митрополитові Антонієві Винницькому ставити єпископів і про вигнання зі Львова єпископа Єремії [Свистельницького].

1 арк. Папір: 576 х 405, наклеєний на шовк. Чорнило коричневе. Висла печатка втрачена.

Записи. На нижніх берегах латиною про зміст грамоти. На звороті: *Возрѣнъ.*

Грамота в конверті Львівської греко-католицької консисторії.

Старі шифри: на конверті *№ 138; 266-309, 20; 466/1 лл; С 20;* на грамоті *Ex Fasci 3; № 6; № 1. 42. 03; XII* червоним олівцем, закреслено; *XIII* фіолетово-червоним чорнилом, *ad 7284; Litt: g; XLII.*

Бібліогр.: Сводная летопись. – С. 330.

5. Ф. XVIII (Львівська греко-католицька митрополича консисторія), 121

1681 р., серпня, індикта 4. Константинополь.

Іаків, патріарх Константинопольський, про поставлення єпископа Λοιδορικίου Панкратія митрополитом Кам'янця-Подільського та екзархом всія Малої Росії.

1 арк. Пергамен: 595 х 570, білий, цупкий. Чорнило темно-коричневе. Ініціал написано чорнилом. Висла печатка втрачена.

Грамота вклеєна в обкладинку мармурового забарвлення.

Записи. На звороті аркуша латиною запис про зміст грамоти.

Старі шифри: на конверті *№ 139; С. 266-349; С 21;* на звороті грамоти *Ex fasci: 3tio № 9no; ad 7284, XLIII* червоним чорнилом, *XIII* червоним олівцем і закреслено; *Litera S I; K 21; F 65; 5.*

Бібліогр.: Акти. – № VIII. – С. 51-55.

6. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 12/1

1696 – 1786 рр. Ніжин.

Книга пожертв (поминальник) Ніжинського грецького братства

Зміст. 1. Арк. 3-4. Копія грамоти Варлама Ясинського, митрополита Київського, Галицького і всієї Малої Росії, про дозвіл грецьким купцям, які прибувають до Ніжина, жити в церковному братстві під захистом київського митрополита, обирати пресвітера, заснувати школу для навчання грецькій грамоті, а також шпиталь для притулку та харчування вбогих, від 3 липня 1696 р. Київ. Складена писарем Кіндратом Семеновичем, засвідчена рукою Йоасафа Кроковського, митрополита Київського та Галицького. Вид.: Акты Греческого нежинского братства. – С. 12-15.

2. Арк. 6-6зв. Копія універсала гетьмана Іоанна Мазепи, що підтверджує всі пункти грамоти Варлама Ясинського, митрополита Київського,

Галицького і всія Малої Росії, від 19 жовтня 1696 р. Батурин. Складена писарем Кіндратом Семеновичем. Вид.: Акты Греческого нежинского братства. – С. 55-57.

3. Арк. 10-23зв. Записи про пожертву грошей та майна до церков Св. Архістратигів Михаїла та Гавриїла і Всіх Святих у Ніжині. Перелічені пожертви від 203 осіб за період від липня 1696 р. по серпень 1786 р. Вид.: Чернухін. Книга пожертв – С. 143-175.

4. Арк. 24. Рахунок, складений Леондарисом Роданісом 25 березня [...]2 р. на придбання церковного посуду. Наведено імена вкладників і розмір внесків.

31 арк. (арк. 2, 5, 7-9, 25-29 – чисті). Папір: 425 х 320. Філіграні: страсбурзька лілея на щиті | wr || ihs | rc – сх. див. Черчілль, 401 – 1625 р. На арк. 3-6зв. – слов'янський півустав. На арк. 10-24 – грецький скоропис XVII-XVIII ст., у дві шпальти – власноручні записи мешканців міста Ніжина. Чорнило чорне й коричневе. Окремі ініціали й дати виконані червоним чорнилом. Чорнильна рамка.

Різнокольорові акварельні малюнки святих: арк. 1 – три особи, праворуч – св. Савва; арк. 1зв. – свв. Косма й Даміан; арк. 30 – св. Євфимій та преп. Іоанн Кущник; арк. 30зв.– свм. Євстафій; арк. 31 – свм. Христофор; арк. 31зв. – св. Параскева.

Рукопис надійшов у 1917 р. до Історично-філологічного інституту кн. Безбородька в Ніжині.

Старі шифри: Рукоп. відділ № 13; Греч. № 29; по описи № 3122.

Бібліогр.: Отчет о состоянии. – С. 19; *Грецькі акти.* – С. 222; *Λασκαρίδης.* - Εικ. 2, 4; Σ. 18-21, 30, 42-43, 64-65, 114; *Чернухін.* Книга пожертв. – С. 91-102, 143-179.

7. Ф. V (OTIC), 3623

1702 р., жовтень.

Хрисовул Іоанна Костянтина Дуки, воєводи й господаря Молдови й Валахії, про надання Константинопольському патріаршому престолу Святої Православної Церкви воску для освітлення церков і грошей на подтримку вбогих.

Вид.: Remarques sur les documents Grecs. – P. 499-500.

1 арк. Папір: 611 х 448, наклеєний на шовк. Чорнило чорне.

Над текстом двоглавий орел, виконаний золотом і сірою фарбою, в кінці тексту в'язь золотом і підпис у фігурній рамці. Ініціал і окремі слова написано золотом.

Старі шифри й штампи: XXXIII; № A. С. 190. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Remarques sur les documents Grecs. – P. 494, 499-500.

8. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 45

1715 р., вересня 10. Константинополь.

Розписка Хрисанфа, патріарха Єрусалимського, про отримання грошей від епітропів цехового братства кушнирів за проданий їм госпіціум, що його відписав колись Святому Гробові небіжчик Іоанн.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 223 х 325. Філіграні: три капелюхи і літера з. Чорнило коричневе.

У лівому верхньому куті вугільна печатка Єрусалимського патріархату.

9. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 21/2

1716 р., листопада 15. Єгипет.

Ієзекіїль, чернець, – до сінайського ієромонаха Серафима з батьківським повчанням і з братським вітанням від старця Симеона, священиків кир Паїсія та кир Парфенія.

Вид.: Τσελίκας. – Σ. 42-43.

1 арк. Папір: 195 х 155. Філіграні не визначаються. Чорнило чорне.

Перебуває як арк. 21 у складі верхньої кришки оправи рукопису ф. 72, № 21.

Бібліогр.: Τσελίκας. – Σ. 42-43.

10. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 21/3

1722 р. січня 12. Єгипет.

Філарет, чернець, до ієромонаха Серафима про стан здоров'я, про вчителя Ісаю та з проханням писати.

Вид.: Τσελίκας. – Σ. 42-43.

Фрагменти 2 арк. Папір: 175 х 135, 145 х 100, 180 х 140. Філіграні не визначаються. Чорнило чорне.

Перебуває як арк. 22-23 зв. у складі верхньої кришки оправи рукопису ф. 72, № 21.

Бібліогр.: Τσελίκας. – Σ. 42-43.

11. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 1-2

1741 р., червня 11. Шанц-Петроварадині.

Георгій Русин, Стамуліс Феодору, Маноліс Фома, Димитріс Савва – християни й торговці з Македонії та Сербії, до св. отців і проестів лаври св. Афанасія на Афоні про благочинність духівника Косми та про ті негаразди, що виникли між ним і його старцем проігуменом Сильвестром.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 330 х 210. Філіграні: три капелюхи ІІ прапор. Чорнило чорне.

12. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 36

1742 р., березня 5. Сінай.

Никифор, архієпископ Сінайський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з проханням забезбечити ченця Євгенія, необхідними документами для поїздки до Польщі за пожертвами на будівництво церкви св. Катерини в Києві.

Вид.: Грецький Схід. – С. 27-28.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 341 х 222. Філіграні: корона і літери РС у картуші, між літерами серце і виноградна гілка – тот. див. Хівуд, 2368 – 1700 р. Чорнило коричневе.

З архіву бібліотеки КДА.

13. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 155

1742 р., вересня 30. Афон.

Діонісій, скевофілакс лаври св. Афанасія на Афоні, до брата Косми з вдячністю за зібрану милостиню з умовляннями не спокушатися й повертатися якнайшвидше до монастиря. Рукою старця Сильвестра дописано подібне умовляння.

1 арк. Папір: 326 х 225. Філіграні: літери ямз – тот. див. Участкіна, 24 – 1757 р., Клепиков (59), 762 – 1751-1753 рр. Чорнило темно-коричневе.

14. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 111-111зв.

1743 р., січня 27. Афон.

Парфеній, проігумен лаври св. Афанасія, до Косми з проханням повернутися нарешті до монастиря.

1 арк. Папір: 210 х 170. Філіграні: виноградна гілка – сх. див. Хівуд, 2310 – бл. 1742 р. Чорнило темно-коричневе.

15. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 112-112зв., 175-175зв.

1743 г., січня 29. Афон.

Парфеній, проігумен, і Діонісій, скевофілакс лаври св. Афанасія на Афоні, до брата Косми про те, що хотіли б поставити його еклесіархом і відрядити з грамотами до Москви, розглянули його скаргу і вірять йому, його духівнику Афанасію та свідченню купця Георгія Русина про його службу в Шанці Варадині.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). 330 х 220. Філіграні: лев під короною в щиті у вінку ‖ корона | картуш з літерами | виноград – сх. див. Ейнедер, 1814 – 1723 р. Чорнило темно-коричневе.

На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря, на арк. 2 адреса і залишки червоної сургучевої печатки.

16. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 31

1743 р., лютого 5. Ніжин.

Веніамін, архімандрит Іверського монастиря на Афоні, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з проханням надати допомогу ченцеві Віссаріону для повернення до Іверського монастиря.

Вид.: Грецький Схід. – С. 57-58.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 285 х 202. Філіграні: літери VAS під знаком, схожим на якір. Чорнило коричневе.

З архіву бібліотеки КДА.

17. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 32

1743 р., березня 30. Ясси.

Данило, митрополит Сидський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького і всія Малої Росії, про своє обрання митрополитом і з проханням надіслати митру.

Вид.: Грецький Схід. – С. 38-40.

3 арк. Бумага: 290 х 190. Філіграні: квітка | літера А – сх. див. Хівуд, 1895 – 1730 р. Чорнило чорне.

На арк. 2зв. темно-червона сургучева печатка. До арк. 1 підшита записка (105 х 85) Гедеона, митрополита Кафського та Готського, з повідомленням про передачу митрополитові Рафаїлу Заборовському речей на згадку – хреста, ковчежка та ін.

З архіву бібліотеки КДА.

18. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 33

1743 р., червня 1. Сінай.

Никифор, архієпископ Сінайський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з подякою за увагу до ігумена Євгенія, за допомогу йому в справі розбудови церкви св. Катерини та про зубожіння Сінайського архієпископату.

Вид.: Грецький Схід. – С. 29-31.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 337 х 221. Філіграні: літери AIF. Чорнило коричневе. На арк. 1зв. печатка під кустодою.

З архіву бібліотеки КДА.

19. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 115-115зв.

1743 р., серпня 12. Янніна.

Григорій, єпископ Яннінський, до скевофілакса, проестів і ченців лаври св. Афанасія про перебування в Янніні брата Косми, який перед тим гостював у єпископа Артського, про його гідну поведінку, спростування чуток про його гріхи.

1 арк. Папір: 325 х 210. Філіграні: літери ас – сх. див. Ейнедер, 984 – 1740 р. Чорнило коричневе.

На звороті аркуша запис 1747-1748 рр. – перелічено імена та звання осіб, які мешкають у Ніжині, Москві, членів і секретаря Священного Синоду, архімандритів монастирів, що мали для греків особливе значення або виявляли до них прихильність.

20. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 41

1743 р., серпня 30.

Парфеній, кафігумен лаври св. Афанасія на Афоні, до Самійла [Рафаїла Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, про тяжкий економічний стан монастиря, про необхідність вирішення питання про відрядження до Києва проеста для збирання милостині.

Вид.: Грецький Схід. – С. 51-52.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 345 х 240. Філіграні: стилізований лев з мечем під короною | літери LA || літери AC під колом. Чорнило коричневе. На арк. 2зв. червона сургучева печатка.

З архіву бібліотеки КДА.

21. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 29

1743 р., жовтня 30.

Данило, митрополит Сидський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з вітанням з нагоди обрання його митрополитом.

Вид.: Грецький Схід. – С. 42-43.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чистий). Папір: 340 х 231. Філіграні: лев || літера К – сх. див. Ейнедер, 1053, 1058 – 1735, 1743 рр. Чорнило чорне.

З архіву бібліотеки КДА.

22. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 40

[1744 – 1745 рр.]

Віссаріон, кафігумен Іверського монастиря, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з висловленням

подяки за увагу до монастиря та про Афанасія, відрядженого до Києва для збирання милостині.

Вид.: Грецький Схід. – С. 59-60.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 326 х 218. Філіграні: виноградна гілка під короною ǁ літери в три рядки, в середньому LANGVEDOC – сх. див. Хівуд, 2382-2384 – 1744, 1736 рр. Чорнило коричневе. На арк. 1 вугільна печатка.

З архіву бібліотеки КДА.

23. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 148-148зв.

[1744 – 1747 рр.]

Йосиф, колишній митрополит Тирновський, до архімандрита Косми про те, що дари призначаються йому, а писати й передавати подарунки можна в Молдавію, про грамоти він писав до великого логофета, а печатки треба передати через калугера.

1 арк. Папір: 165 х 110. Філіграні: не визначаються (аркуш обрізано). Чорнило темно-коричневе.

24. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 153-153 зв., 157

[1744 – 1745 рр.]

[...] до Косми про те, що листи часто не доходять через його поїздки, з проханням повідомити, коли приїздить диякон Ігнатій, про те, що єдина особа, з якою можна передавати листи – Хаджі Нафанаїл, листи для господаря вже готові й будуть надіслані до Косми найближчим часом. З проханням писати докладніше до кафігуменів Парфенія, Діонісія, Макарія, Агапія.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 252 х 186. Філіграні: лілея – сх. див. Хівуд, 1544, 1548 – 1744, 1737.рр. Чорнило коричневе.

25. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 38

1744 р., лютого 14.

Данило, митрополит Сидський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з вітаннями з нагоди майбутніх великих свят і з сумом через те, що священик Стефан не передав подарунки для митрополита.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 340 х 224. Філіграні: корона І AFAVGERE І виноградна гілка ǁ CAVIAC І LANGVEDOC – сх. див. Хівуд, 2384, 2388-2389 – 1736, 1751, 1771 рр. Чорнило чорне.

З архіву бібліотеки КДА.

26. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 117-117зв.

1744 р., вересень. Афон.

Ананія, кафігумен лаври св. Афанасія, до Іоанна, воєводи Молдовлахійського, з проханням дати дозвіл на пересування по підлеглим його владі землям архімандритові Космі, що вирушив із частинками Древа Господнього для освяченя води до молдовлахійських земель для збирання милостині на потреби монастиря.

1 арк. Папір: 340 х 240. Філіграні: літери AC під колом. Чорнило чорне. На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря.

27. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 120-121зв.

1744 р., листопада 20 – грудня 15. Афон.

Сильвестр, проігумен лаври св. Афанасія і духівник Косми, до Косми про те, що вже десять місяців як нема від нього вістей, про передачу частини замовлених ним речей (каракатиць, скуфій, зірок, хрестів, вервиць, ножів, пір'я тощо) з проігуменом Діонісіата Митрофаном, а також восьми грамот, які слід повернути до монастиря, про те, що Косма мусить виїхати до Росії, але перед тим повернутися до монастиря, взяти Святий Хрест, що його приніс брат Ісая, та ікону, обрати собі супровід та йти до Константинополя за рекомендаційними листами. З вітанням до Хаджи Нафанаїла і від старця Артемія.

2 арк. Папір: 240 х 195. Філіграні: PRO PATRIA || BE – сх. див. Участкіна, 684-686 – 1747 р. Чорнило чорне. На арк. 2зв. адреса й червона сургучева печатка.

28. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 34

1744 р., грудня 3. Сінай.

Никифор, архієпископ Сінайський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, про витрати на будівництво церкви св. Катерини в Києві, з проханням посприяти в отриманні царського хрисовула про права цієї церкви.

Вид.: Грецький Схід. – С. 33-36.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 331 х 217. Філіграні: корона | AFAVGERE | виноградна гілка || CAVIAC | LANGVEDOC – сх. див. Хівуд, 2384, 2388-2389 – 1736, 1751, 1771 рр. Чорнило коричневе. На арк. 2 печатка під кустодою.

З архіву бібліотеки КДА.

29. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 39

1744 р., грудня 20. Сорочинці.

Йоаким, чернець, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з проханням дозволити йому повернутися на помешкання до грецького монастиря св. Миколая в Москві через небезпеку, що чекає на нього в разі спроби досягти Афону.

Вид.: Грецький Схід. – С. 63-64.

4 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 330 х 230. Філіграні: орел під короною – сх. див. Лауцявічус, 432 – 1715 р. Чорнило коричневе.

До листа підшито записку (2 арк., папір: 110 х 65) митрополита Данила Сидського до Рафаїла Заборовського з вибаченнями за турботи, пов'язані з замовленою раніше митрою (див. № 17 даного розділу каталога), та з переліком подарунків, відправлених до митрополита.

З архіву бібліотеки КДА.

30. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 154-154зв., 156-156зв.

[1745 – 1747 рр.], травня 15.

Розписка Артемія, старця лаври св. Афанасія, про прийняття від архімандрита Космн Святого Хреста для збирання милостині на термін одного року, кількох ікон і штампів.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 197 х 145. Філіграні: літери ВЕ (імовірно, частина філіграні Pro Patria) – див. Участкіна, 684, 686 – 1747 р. Чорнило чорне. На арк. 1 чорна сургучева печатка.

31. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 37

1745 р.

Симеон, кафігумен Іверського монастиря, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з проханням надати допомогу архімандритові Анфіму.

Вид.: Грецький Схід. – С. 61-62.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 333 х 200. Філіграні: Богородиця ‖ дуб І у картуші літери СN – тот. див. Лауцявічус, 2354 – 1750, 1753-54, 1759 рр. Чорнило чорне.

З архіву бібліотеки КДА.

32. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 35

1745 р., травня 6.

Гедеон, митрополит Готський та Кафський, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, з пасхальними вітаннями та проханням про матеріальну допомогу.

Вид.: Грецький Схід. – С. 49.

3 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 320 х 220. Філіграні: літери RAPA у фігурному щиті. Чорнило чорне.

На арк. 2зв. червона сургучева печатка. Під підписом митрополита Гедеона помилкове його розкриття письмом XIX ст.: Γρηγοριος.

До арк. 1зв. підшита записка (арк. 3, папір: 58 х 170) митрополита Данила Сидського до митрополита Рафаїла Заборовського про передачу подарунків.

З архіву бібліотеки КДА.

33. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 30

1746 р., лютого 11. Бухарест.

Косма, архімандрит лаври св. Афанасія на Афоні, до Рафаїла [Заборовського], митрополита Київського, Галицького та всія Малої Росії, про те, що він вирушив до Києва з рекомендаційними листами, але затримався через хворобу на десять місяців і не знає, чи йти далі, чи його листи вже не діють і потрібні нові.

Вид.: Грецький Схід. – С. 54-56.

2 арк. Папір: 318 х 210. Філіграні: три капелюха || квітка | літери AFZ. Чорнило коричневе.

На арк. 2зв. чорна сургучева печатка.

З архіву бібліотеки КДА.

34. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 123-124 зв.

1746 р., червня 16. Афон.

Сильвестр, проігумен лаври св. Афанасія на Афоні, до Косми про те, що 8 червня отримав його листа від 7 квітня і засмутився, тому що він просить монастирські реліквії: ікону і Святий Хрест, що були в брата Ісаї, без яких він начебто не може нічого зібрати, а не думає про те, що буде з цими скарбами у випадку його раптової смерти. З проханням не спокушати долю, задовольнятися тим, що вже зібрано, і передати гроші до монастиря.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 240 х 175. Філіграні: літери AC під колом. Чорнило чорне.

На арк. 2зв. сургучева печатка й запис Косми про одержання листа 25 березня 1747 р.

35. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 125-125 зв., 168-168 зв.

1747 р., вересня 23. Афон.

Діонісій скевофілакс лаври св. Афанасія, до Косми про те, що старець його Сильвестр виїхав до Самосу, де побудовано дві церкви св. Михаїла, з

проханням повертатися до монастиря і готуватися до подорожі до інших країн, не чекаючи на більші пожертви.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 338 х 221. Філіграні: виноград (?) під короною || PS. Чорнило чорне. На арк. 2зв. адреса й червона сургучева печатка.

Запис архім. Косми про отримання листа з оригіналами грамот 5 лютого 1748 р.: *αψμη΄ ὁμοῦ μὲ τὰ αὐθεντικὰ γράμματα μοῦ / ἐγχηρίσθη / φευρουαρίῳ 5.*

36. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 127-128 зв.

1748 р., липня 7.

Свідоцтво Хаджи Нафанаїла про те, що він за дорученням синоду лаври св. Афанасія прибув до Бухаресту, де отримав від Косми дев'ять хрисовулів, одну грамоту, вісім листів, частину Животворящого Древа Господня та гравюру з зображенням Афону, надав йому дозвіл йти, куди він захоче, маючи при собі іншу частину Животворящого Древа для збору милостині.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 215 х 160. Філіграні: PRO PATRIA || BE – сх. див. Участкіна, 684, 686 – 1747 р. Чорнило чорне.

37. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 131-131 зв., 164-164 зв.

1748 р., жовтня 25. Адріанополь.

Хаджи Нафанаїл до архімандрита Косми про те, що дякуючи священикові Іоанну дістався до Адріанополя, патріарші грамоти перебувають у монастирі в Яссах, де Косма може їх отримати. З вітаннями від проігумена Амвросія і священика Макарія.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 230 х 160. Філіграні: корона | літери MOVEN у картуші | виноградна гілка. Чорнило чорне.

На арк. 2зв. адреса й залишки червоної сургучевої печатки.

38. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 405п

Середина XVIII–XIX ст. Конволют.

Копії грамот Паїсія II, патріарха Константинопольського; Парфенія, патріарха Єрусалимського, та Досифея, патріарха Єрусалимського.

Зміст. 1. Арк. 2-3зв. Грамота Паїсія II, патріарха Константинопольського, про надання графу Олексію Петровичу Бестужеву-Рюміну права не дотримуватися постів через хворобливий стан, від травня, 7 індикта, 1744 р.

Засвідчено Олексієм Вешняковим, статським радником і резидентом-міністром при Порті Османській 30 травня 1744 р.

2. Арк. 4-10зв. Грамота Парфенія, патріарха Єрусалимського, про те саме, від травня 1744 р. Константинополь. Засвідчено статським радником Олексієм Вешняковим. З перекладом російською мовою.

3. Арк. 12-15. Досифей, патріарх Єрусалимський, до царів Іоанна та Петра Олексійовичів про підлеглість Київської митрополії Московському патріархатові, від квітня 1686 р. Адріанополь. Без початку. Вид.: Архів, 1 (V). – С. 147-157 – № XXXV.

15 арк. (арк. 1-1зв., 10зв.-11зв., 15зв. – чисті). Папір, арк. 2-11: 326 х 205; арк. 1, 12-16: 357 х 218. Філіграні: арк. 1, 16: герб | фабрикѣ | 18 || ?; арк. 2-11: герб Амстердама || ів – сх. див. Черчілль, 13 – 1675 р., Хівуд, 356, 364 – 1703, 1710 рр.; арк. 12-15: Отечеству | орел |18 || и всему свету | вензель | 13; PATRIAE ET || TOTI MUNDO | вензель.

Оправа XIX ст.: 364 х 224 х 10. Картон у коричневому папері мармурового забарвлення з кутами і корінцем коричневої шкіри з тисненням.

Записи. На арк. 1 про зміст і походження рукопису: *Копіи грамотъ / 1) Паисія Патріарха вселенскаго. / 2) Парфенія Патріарха Іерусалимскаго. / 3) О кіевской Митрополіи Іерусалимскаго / Патріарха на хиротонію въ Москвѣ, / на Греческомъ языкѣ. / Присланы въ библіотеку Кіевской Академіи / отъ Его высокопреосвященства, Митропо / лита Кіевскаго и Галицкаго / Евгенія / Марта 12-го 1827 года въ Кіевѣ.*

На арк. 15: *О Кіевской Митрополіи / Іерусалимскаго Патріарха / На хиротонію въ Москвѣ. / Начального листа нѣтъ / переводъ въ тур. книгѣ 7192 года / стр. 419.*

Надійшли до КДА від Євгенія Болховітінова, митрополита Київського та Галицького.

Старий шифр: Й. 1. 27. 27.

Бібліогр.: Петров (I). – С. 380.

39. Ф. V (ОТІС), 3736/2

Середина XVIII ст.

Поминальник Готської та Кафської митрополії в Криму.

Зміст. Арк. 2-5зв., 63-64. Імена християн, мешканців різних поселень у Криму. Збереглися помітки-заголовки: Ανω και Κάτω Γούτκα || ζῶντον, | κρίμη ... κεκοιμιμένων ...

Вид.: Чернухін, Галенко.– С. 40-42.

6 арк. (арк. 2-5зв., 63-64 рукопису ф. V, 3736 – № 88 першого розділу каталога). Папір: 168 х 107, фрагменти шести аркушів, вилучених із верхньої та нижньої кришок оправи. Філіграні: ковбаса (?). Чорнило чорне. Списки складені тією самою рукою, що й частина рукопису ф. V, 3641.

Бібліогр.: Чернухін, Галенко. – С. 32-45.

40. Ф. V (ОТІС), 3641

1750 – 1760 рр.

Поминальник Готської та Кафської митрополії в Криму.

Зміст. Арк. 1-5. Імена християн Кафи, Капсохорі, Сале, Джемпарек і деяких інших поселень.

Арк. 5зв.-6. Текст урумською (кримсько-татарською) мовою: тлумачення псалмів Давида або дотична проповідь.

Арк. 6зв. Здравиці на честь воєвод і господарей Іоанна Іоанна Костянтина, Іоанна Костянтина Миколая, Іоанна Григорія Ґіка, Іоанна Михайла Раковице, Іоанна Костянтина Михайла, їхніх дружин і дітей.

Арк. 6зв.-7. Імена християн села Мировиджи.

Арк. 7-8зв. Чернетки листів Гедеона, митрополита Готського та Кафського, до Ананії, митрополита Трапезунда, і до Христофора, ігумена монастиря Пресвятої Богородиці Сумела, про жахливий стан справ у митрополії. 1760 р. Вид.: Чернухін, Галенко.– С. 42-45.

8 арк. Папір: 225 х 170. Філіграні: корона | виноградна гілка | литери PG – сх. див. Хівуд, 2368 – 1700 р. Чорнило темно-коричневе.

Старий шифр: 70 у колі.

Бібліогр.: Чернухін, Галенко. – С. 32-45.

41. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 133-134зв.

1750 р., квітня 30. Афон.

Сильвестр, духівник, – до Косми, про одержання 3 квітня листа від 18 грудня, про те, що грамоту Космі передадуть, якщо впевняться, що він не витрачає часу марно і буде й надалі збирати милостиню, про те, що митрополит Київський і Києво-Печерська лавра могли б допомогти лаврі св. Афанасія, про листи до митрополита, про те, що передавати листи на Афон краще через резидента в Порті, а драгоман Іоанн передаватиме їх далі до монастиря.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 332 х 212. Філіграні: корона | AGALLIARDON | виноградна гілка, 17 || 4[...], литери [...] | [...]. Чорнило темно-коричневе.

На арк. 2зв. адреса й запис архім. Косми про отримання листа 1 жовтня 1750 р. в Ніжині: *ὀκτοβρίου α΄ αψω΄ εἰς νίζνα | μοῦ ἐνεχειρίσθη* та іншою рукою: *Ετοῦτο εἶναι βέβαιον ἀμη ἀμη ἀμφίβολον.*

42. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 141-141зв., 162-162зв.

1750 р., квітня 27. Афон.

Паїсій, кафігумен лаври св. Афанасія, – до [Тимофія Щербацького], митрополита Київського, Галицького і всія Малої Росії, з вдячністю за

добре ставлення до архімандрита Косми, з висловленням надії на допомогу Київської митрополії лаврі св. Афанасія.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 333 х 211. Філіграні: корона | AGALLIARDON | виноградна гілка, 17 || 45, літери [...] | LANGVEDOC. Чорнило темно-коричневе.

43. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 137-138зв.

1750 р., листопада 22. Київ.

Косма до ченців лаври св. Афанасія про те, що сінайський архімандрит Герман та антіохійський Ігнатій, диякон і священик Іоанн, а також ніжинський грек Анастасій Кромідіс звинуватили його в перелюбстві в Яннині з біглою жінкою: священик Іоанн свідчив, що нібито Косма пропонував йому золоту фелонь за мовчання, а сінайський ігумен Євгеній з дияконом казали, що в лаврі св. Афанасія на Афоні не було Животворящого Хреста. З вітанням від полковника Капніста.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 213 х 170. Філіграні: вензель АГ – сх. див. Участкіна, 693-694 – 1756; Клепиков (78), 79 – 1735, 1744, 1745, 1754 рр. Чорнило чорне.

44. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 16-16 зв., 23-23 зв.

1751 р., березень.

Савва, кафігумен лаври св. Афанасія на Афоні, до митрополита Тимофія Щербацького з подякою за увагу до архімандрита Косми і потреб монастиря.

2 арк. (арк. 1об-2 – чисті). Папір: 333 х 215. Філіграні: квітка (?) || 1746 | у картуші літери LANGVEDOC | FIN. Чорнило чорне. На арк. 2зв. адреса й залишки червоної сургучевої печатки.

45. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 152-152зв., 158-158зв.

1751 р., березня 7. Афон.

Савва, кафігумен, і Макарій, скевофілакс лаври св. Афанасія на Афоні, до Анатолія, архімандрита монастиря св. Павла, з висловленням обурення через те, що той підтримав наклепи стосовно архімандрита Косми.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 275х200. Філіграні: PRO PATRIA || ВЕ – тотож. див. Участкіна, 684, 686 – 1747 р. Чорнило чорне.

46. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 8-9зв.

1751 р., березня 10. Афон.

Савва кафігумен лаври св. Афанасія на Афоні, до архімандрита Косми про те, що всі чекають на нього з нетерпінням, про поганий стан справ у монастирі, з вітаннями митрополитові Тимофію та войтові Петру.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 345 х 215. Філіграні: корона | літери A[...]B[...] | виноградна гілка || ED (?). Чорнило чорне. На арк. 2зв. адреса й залишки червоної сургучевої печатки.

Запис архімандрита Косми на арк. 2зв. про отримання листа 21 травня 1751 р. на Подолі (у Києві) від товмача Стефана: *μαΐῳ 21 1751 μοῦ ἐνεχειρίσθη ἀπὸ τὸν τολμάτζιν / τῶν ῥωμαίων κ(ύριο)ν στέφανον, εἰς ποδόλιαν. / κοσμᾶς.*

47. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 18-18зв., 21-21зв.

1751 р., квітня 12. Афон.

Савва, кафігумен лаври св. Афанасія на Афоні, до митрополита Тимофія Щербацького, митрополита Київського, Галицького і всія Малої Росії про те, що архімандрит Косма дійсно відряджений до Києва для збирання милостині на потреби монастиря і має при собі частинки Животворящого Древа для благословення народу й освячення води, з проханням сприяти наданню допомоги на користь афонської Лаври.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 340 х 210. Філіграні: корона | виноградна гілка. Чорнило темно-коричневе.

48. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 11-11зв., 14-14зв.

1751 р., травня 5. Афон.

Савва, кафігумен лаври св. Афанасія на Афоні; Матфей, кафігумен Ватопедського монастиря; Авакум, кафігумен Іверського монастиря; Гаврило, кафігумен Хіландарського монастиря; Акакій, архімандрит Зографського монастиря; Анфім, колишній єпископ Тирновський і чернець афонської лаври; Іоанникій, колишній єпископ Лимнський і чернець Іверського монастиря, – до митрополита Тимофія Щербацького про відрядження до Києва до архімандрита Косми ченця Потапія з грамотами, хрисовулом і листами, про його повернення з Константинополя після того, як він почув про звинувачення Косми в шахрайстві, про відрядження Потапія вдруге до Києва з копією грамоти московських царів та з підтвердженням чеснот архімандрита Косми.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 350 x 230. Філіграні: сонце | два ангела, що несуть стрічку з написом UBIQUE PURUM FONS | сонце || ріжок на щиті – тот. див. Мацюк (92), 684 – 1784 р. Чорнило чорне. На арк. 2зв. адреса, дві червоні сургучеві печатки монастиря й залишки третьої.

Запис на арк. 2зв. про отримання листа на Кудрявці (резиденція митрополита на Подолі в Києві) 22 серпня 1751 р.: *Полученъ на Кудрявцѣ 1751 года Августа 22.*

49. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 19-20зв.

1751 р., травня 15. Афон.

Кирило, кафігумен Кракалла, до митрополита Тимофія Щербацького з проханням встановити, де помер відряджений до Київської єпархії брат Філофей, де перебувають святі мощі, що були в нього, рекомендаційні листи, гроші та інші речі, хто й де їх зберігає, аби передати все до Афона разом із старцем Потапієм з лаври св. Афанасія.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 340 x 215. Філіграні: корона | виноградна гілка. Чорнило темно-коричневе. На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря, на арк. 2 зв. адреса й чорна сургучева печатка.

50. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 164, арк. 144-144 зв., 159-159 зв.

1751 р., травня 18. Афон.

Акакій, архімандрит Зографського монастиря, – до Тимофія Щербацького, митрополита Київського, Галицького і всія Малої Росії про те, що надсилає цього листа й нагрудного хреста з Потапієм, ченцем лаври св. Афанасія, котрий має листа до митрополита й від лаври, та з проханням не попускати поширенню неправди та наклепу стосовно архімандрита Косми, істинного та гідного сина лаври св. Афанасія.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 340 x 213. Філіграні: корона | виноградна гілка. Чорнило темно-коричневе. На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря, на арк. 2зв. адреса та залишки червоної сургучевої печатки.

51. Ф. V (OTIC), 3653

1753 р., травня 31. Кунупія (Морея).

Миколай Діамантіс до ієромонаха Ігнатія Папазоглу з привітаннями від родичів, земляків і короткими вістями про події в поселенні Кунупія.

2 арк. Папір: 333 х 217. Філіграні: літери [...] | CHABEVI | [...] | FIN | 1742 || виноградна гілка – сх. див. Хівуд, 3264 – 1758 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 154 у колі.

52. Ф. V (OTIC), 3625

1760 р., квітня 15, індикта 8. Константинополь.

Серафим II, патріарх Константинопольський, про переведення Гаврила, митрополита Салонікійського, на митрополичий престол Молдови й Валахії.

1 арк. Папір: 530 х 384. Без філіграней. Чорнило чорне. На звороті запис XIX ст.: *Κόπια ἀπὸ τὸ πατριαρχηκὸ γράμμα διὰ τὴν μητρο / πολίαν τοῦ γαβριήλ.*

На звороті наклеєна копія (?) ярлика (папір: 216 х 100) про владнання суперечок між мешканцями поселяння в Молдавії та ногайськими татарами хана Селім-Гірея в 1722 і 1724 рр. (Старий шифр: *№ XXII А. С.*). Текст: *Ἐδυνηθή [τοῦ]το, ὅταν οἱ νοχάϊδες ἐζητοῦσαν / ἀπὸ τοὺς πογδάνους χεργκελέδες χαϊμενους / νὰ δίδουν διὰ κάθε ἄλογον δύο βόϊδια, καὶ / διὰ κάθε φοράδα μία ἀγελάδα μὲ τὸ / μοσχάρη της, καὶ ὅταν ἐζητοῦσαν σκλά / βους φευγάτους εἰς τὰ χωρία τῆς πογδανίας / ἐκλεγουνταν τρεῖς γέροντες ἀπὸ τὸ ὑπο / πτευόμενον χωρίον, καὶ ἔκαμνον ὅρ / κον κατὰ τὴν πίστην τους οἱ πογδάνοι, ὅτι / δὲν τοὺς εἶχαν καὶ δὲν τοὺς εἶδαν εἰς τὸ χω / ρίον, καὶ οὕτως ἔπαυεν ἡ διαφορὰ τους, / ὅθεν διὰ νὰ ἔχη τὸ κύρος αὐτὸ τὸ σύ / στημα τόσον διὰ τοὺς μιρζάδες καὶ / καρὰ χάλκιδες, ὅσον καὶ διὰ ἄλλους εἶχε γραφθῆ τό παρόν γιαρλικι τοῦ / τότε ὑψηλοτάτου χάνη σελίμ γκεράϊ / καὶ τό ἐπικύρωσαν καὶ ἕτεροι δύο χά / νιδες μὲ τήν ἔνδοξον σφραγίδα τους, ὁ / μέν εἰς τούς 1100, ὁ δέ εἰς τούς 1102.* Вид.: Грецькі акти. – С. 221.

Старі шифри: 48253; 140 у колі; *№ XV А. С.* Книжковий знак OTIC.

53. Ф. V (OTIC), 3624

1760 р., вересня, індикта 9. Константинополь.

Серафим II, патріарх Константинопольський, про затвердження Гаврила митрополитом Молдови й Валахії.

1 арк. Пергамен: 560 х 455, білий. Чорнило чорне. Ініціал фігурний написаний чорним чорнилом. Висла печатка втрачена, збереглися залишки блакитного шовкового шнурка.

Старі шифри: 138 у колі; *48217; № VI А. С.* Книжковий знак OTIC.

54. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 43

1761 р., квітня 20. Сінай.

Кирило, архієпископ Сінайський, до [Арсенія Могилянського], митрополита Київського та Галицького, про відкликання Никифора, ігумена Ніжинського подвір'я Сінайського монастиря, і заміщення ігуменом Мельхіседеком.

Вид.: Грецький Схід. – С. 66-69.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 322 х 245. Філіграні: лев на щиті під короною | ра – сх. див. Ейнедер, 311-312 – 1757 р. Чорнило коричневе.

Старий штамп: на арк. 1 штамп ВБУ.

55. Ф. V (OTIC), 3652

1762 р., березня 27.

Розписка ієромонаха Ігнатія [Папазіноса], Костянтина Пургасиліса та Димитріса Христофороса про вилучення частини грошей з суми, що її пожертвував Симеон Димитріу Гарбазоглу на будівництво ромейської церкви у Фортеці Св. Єлисавети.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 210 х 162. Філіграні: вензель аг – сх. див. Клепиков (78), 19 – 1761 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 145 у колі.

56. Ф. V (OTIC), 3662

1762 р., жовтня 6. Фортеця Св. Єлисавети.

Тестамент ієромонаха Ігнатія [Папазіноса] з Лакедемону.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 305 х 200. Філіграні: аг Pro Patria || вензель аг | л – сх. див. Клепиков (59), 20 – 1762-1763 рр. Чорнило коричневе. На арк. 2 вугільна печатка.

Старий шифр: 152 у колі; *№ 4.*

57. Ф. V (OTIC), 3660

1774 р., грудня 3. Афон.

Свідоцтво духівника Феокліта, ієромонаха лаври св. Афанасія на Афоні, про благочинність ченця Антонія.

1 арк. Папір: 212 х 165. Без філіграней. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 149 у колі.

58. Ф. V (OTIC), 3626

1774 р., Фортеця Св. Єлисавети.

Звернення греків-жителів Фортеці Св. Єлисавети до Григорія Сінаїта, кафігумена монастиря Св. Катерини в Києві, щодо прийняття грецької церкви та братства під патронат.

Вид.: Грецький Схід. – С. 72-78.

1 арк. Папір: 530 х 275, аркуш розірвано. Філіграні: лілея на гербовому полі ‖ C & I HONIC – сх. див. Хівуд, 1854 – 1779 р. Чорнило коричневе.

Старі шифри: 172 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Грецькі акти. – С. 226-235.

59. Ф. V (OTIC), 3657

1776 р., серпня 3. Афон.

Свідоцтво духівника Паїсія, проігумена лаври св. Афанасія на Афоні, про благочинність ченця Феодора.

1 арк. Папір: 148 х 183. Без філіграней. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 148 у колі.

60. Ф. V (OTIC), 3658

1780 р., листопада 1. Маріуполь.

Свідоцтво Георгія Полетики Сфакіаноса про відсутність подружніх зобов'язань і про наміри взяти законний шлюб у м. Маріуполі. Укладено при свідках і передане економу Трифілію [Карацоглу].

1 арк. Папір: 213 х 169. Без філіграней. Чорнило коричневе.

На звороті запис слов'янським півуставом з окремими літерами грецького скоропису. Поч: *ВО ІОРДАНѢ ...*

Старий шифр: 15 у колі.

61. Ф. V (OTIC), 3656

1781 р., червня 30. Маріуполь.

Свідоцтво ромея Георгія Пападопулоса з Таганрога про його шлюб із Лисаветою, дочкою Соломонії з Бахчисараю. Укладене Костянтином Схоларіу при свідках і передане економові Трифілію [Карацоглу].

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 210 х 154. Без філіграней. Чорнило чорне.

Старий шифр: 156 у колі.

62. Ф. V (OTIC), 3646

1782 р., жовтня 3.

Звернення до митрополитів, архієреїв, ігуменів, ієромонахів і всіх правовірних християн архієпископії, з проханням надавати допомогу ієромонахові Філофею для збирання милостині на користь монастиря св. Спиридона-чудотворця [на о. Керкіра].

1 арк. Папір: 232 х 398, верхній окраєць та середина з втратами. Філіграні: три місяці || GAF – сх. див. Велков-Андреєв, 970-970а – 1795 р. Чорнило чорне. Підпис архієпископа (?) в монограмі.

Старий шифр: 165 у колі.

63. Ф. V (OTIC), 3627

1784 р., червня, індикта 2.

Гаврило IV, патріарх Константинопольський, про призначення Ігнатія архієпископом Реона та Праста.

1 арк. Пергамен: 640 х 470, грубого ґатунку. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 137 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 382-383.

64. Ф. V (OTIC), 3628

1784 р., червня, індикта 2.

Гаврило IV, патріарх Константинопольський, до кліра та пастви з нагоди призначення Ігнатія архієпископом Реона та Праста.

1 арк. Папір: 790 х 530. Філіграні: три півмісяці в фігурному щиті | IMPERIAL – тот. див. Велков-Андреєв, 831 – 1782 р. || літери GFA під короною. Чорнило світло-коричневе.

Старі шифри: 141 у колі; *48250; 1590* олівцем. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 383.

65. Ф. V (OTIC), 3629

1784 р., червня, індикта 2.

Гаврило IV, патріарх Константинопольський, до кліра й пастви з нагоди призначення Ігнатія архієпископом Реона та Праста.

1 арк. Папір: 780 х 530. Філіграні: три півмісяці в фігурному щиті | IMPERIAL – тот. див. Велков-Андреєв, 831 – 1782 р. || літери GFA під короною. Чорнило світло-коричневе.

Старі шифри: 139 у колі; *48247*. Книжковий знак OTIC.
Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 383.

66. Ф. V (OTIC), 3631

1785 р., серпня 9. Константинополь.
Прокопій, патріарх Константинопольський, до Ігнатія, архієпископа Реона та Праста, про своє обрання патріархом.

3 арк. (арк. 3 – чистий). Папір: 346 х 237. Філіграні: літери DV під короною; лев у щиті під короною || літери GFA під короною – сх. див. Ейнедер, 311-312 – 1757 р. Чорнило темно-коричневе. На арк. 2зв. червона сургучева печатка.
Старі шифри: 164 у колі; *43* червоним олівцем. Книжковий знак OTIC.
Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 383.

67. Ф. V (OTIC), 3642/1

1786 р., вересня 27.
Никифор [Феотокі], архієпископ Словенський та Херсонський, до протопресвітера Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] та мешканців Маріуполя про майно, що його пожертвував поручик Іоанн Гозадинов.
Вид.: Латышев. – С. 56-58.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 350 х 220. Філіграні: літери EL || MA. Чорнило темно-коричневе.
Запис кримсько-татарською мовою на арк. 1зв.: *οκτομβριο γουνι / πενιμ ελιμετεκτη / κυρ ιανακιτεν.*
Старий шифр: 147 в колі.
Бібліогр.: Латышев. – С. 42-64.

68. Ф. V (OTIC), 3642/3

1786 р., серпня 26 / 1789 р., травня 10.
Копія звернення Никифора [Феотокі], архієпископа Словенського й Херсонського, до мешканців Маріуполя з нагоди заснування греко-російського училища.
Вид.: Латышев. – С. 53-56.

4 арк. (арк. 4 – чистий). Папір: 336 х 210. Філіграні: ямся І 17 || герб Ярославської губ. І 81 – тот. див. Участкіна, 30 – 1781 р. Чорнило світло-коричневе. Два стовпчики, з перекладом урумською (кримсько-татарською) мовою. Наприкінці документа дві дати.
Бібліогр.: Латышев. – С. 42-48.

69. Ф. V (OTIC), 3659

1787 р. січня 23. Маргіанополь.

Свідоцтво Дафніса Михаліса про відсутність шлюбних зобов'язань.

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 210 х 170. Філіграні: монограма CSS. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 150 у колі.

70. Ф. V (OTIC), 3642/2

1787 р., вересня 29.

Розписка ченця Агафангела Лавріотиса про отримання від економа Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] різного майна: одягу, годинників, ікон, хрестів тощо, що його залишив Яннакіс.

1 арк. Папір: 328 х 210. Філіграні: [17]85 сн – сх. див. Клепиков (78), 29 – 1784 р. Чорнило чорне.

Старий шифр: 146 у колі.

71. Ф. V (OTIC), 3667

1788 р., лютого 16.

Тестамент Ігнатія, митрополита Готфійського та Кафайського.

Копія або свідоцтво самовидця.

1 арк. Папір: 335 х 265, блакитний. Філіграні: ячмся герб Ярославської губ. | 1787 – тот. див. Клепиков (59), 776 – 1781, 1787 рр. Чорнило чорне.

Записи по лівому й правому берегах. Паралельні тексти кримськотатарською та новогрецькою, на звороті – тільки новогрецькою. Грецький текст докладніше передає події та характер заповіту.

Старий шифр: на ярлику *48136 / II. 94. 131.*

72. Ф. V (OTIC), 3645

1788 р., листопада 3. Старий Крим.

Дорофей, єпископ Феодосійський та Маріупольський, до економа Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] про влаштування архієрейського крісла та горнього місця в соборі [св. Харлампія в Маріуполі].

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 345 х 212. Філіграні: 17 | AG PRO PATRIA – тот. див. Клепиков (78), 29 – 1784 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 142 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Заметки из архива. – С. 591-595.

73. Ф. V (OTIC), 3644

1789 р., травня 28. Таганрог.

Дорофей, єпископ Феодосійський та Маріупольський, до економа Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] про зняття покрову з надгробка небіжчика Ігнатія, митрополита Готфійського та Кафайського, у соборі [св. Харлампія в Маріуполі].

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 320 х 205. Філіграні: [17] ‖ 83 | СН – див. Клепиков (78), 29 – 1784 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 143 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Заметки из архива. – С. 591-595.

74. Ф. V (OTIC), 3655

1790 р., жовтня 16.

Анфім, протосинкел, до протоієрея Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] з приводу поведінки священиків і стану справ у єпархії.

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 202 х 163. Філіграні: фрагмент Pro Patria – сх. див. Хівуд, 3714 – 1772 р.

Старий шифр: 155 у колі.

75. Ф. V (OTIC), 3638

[1791 р.]. Санкт-Петербург.

Євгеній Булгарис, архієпископ, до князя [Г. О. Потьомкіна] з приводу грошей, що мали б надійти йому за будинок, бібліотеку, переклад «Георгік».

З перекладом російською.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 230 х 194. Філіграні: литери JAN KOOL – сх. див. Хівуд, 2771 – 1758 р. Чорнило коричневе.

Старі шифри: 48136; II. 97. 131.

Бібліогр.: Batalden. – P. 135-136.

76. Ф. V (OTIC), 3637

1791 р., червня 19. Санкт-Петербург.

Євгеній Булгарис, архієпископ, до [В. С. Попова] з проханням вирішити питання, порушені в його листі до князя, а також про пенсію, що приназначена йому ще в Кременчузі в січні 1789 р., але не сплачується.

2 арк. (арк. 2-2зв.– чисті). Папір: 230 х 192. Філіграні: лілея на гербовому полі | JAN KOOL – Хівуд, 2771 – 1758 р. Чорнило коричневе.

Старі шифри: 48136; II. 97. 132; 97. 131.
Бібліогр.: Batalden. – P. 135-136; *Мурзакевич.* – С. 693-693.

77. Ф. V (OTIC), 3643

Не раніше 1792 р., серпня 26.

Копія листа Дорофея, єпископа Феодосійського та Маріупольського, до економа Трифілія [Тріандафілова Карацоглу] та мешканців Маріуполя про опис майна небіжчика Ігнатія, митрополита Готфійського та Кафайського, від 1792 р. серпня 26.

Вид.: Латышев. К начальной истории г. Мариуполя. – С. 58-59.

1 арк. Папір: 339 х 208. Філіграні: герб Ярославської губ. | 81 – тот. див. Участкіна, 30 – 1781р. Чорнило коричневе. Копія складена рукою Трифілія Тріандафілова Карацоглу (?).

Старий шифр: 144 у колі.

Бібліогр.: Латышев. К начальной истории г. Мариуполя. – С. 42-64.

78. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 12/2

Не раніше 1793 р., грудня 29. Ніжин.

Копії договорів про оренду приватними особами майна Ніжинського грецького братства, від 29 грудня 1793 р.

1. Контракт між епітропами грецької церкви та Христофором Бонісом на оренду церковної корчми з погрібами та іншими спорудами на три роки з річною платою 345 рублів.

2. Контракт між епітропами грецької церкви та Киріаком Феодосієвим на оренду церковної корчми з подвір'ям на три роки та річною платою 400 рублів.

3. Контракт між епітропами грецької церкви та Христосом Михайловим Лунгулу на оренду церковного подвір'я зі спорудами на три роки та річною оплатою 240 рублів.

2 арк. Папір: 210 х 165. Філіграні: 1788 | аг | Pro Patria – див. Клепиков (78), 17 – 1786, 1788 рр. Чорнило чорне.

Надійшли як вставні арк. 32-33 рукопису ф. 72, 12 – Книга Грецького ніжинського братства.

79. Ф. V (OTIC), 3630

1797 р., квітня 23.

Діонісій, архімандрит монастиря Галати, про порядок стягнення боргів і податків з підвладних монастиреві земель.

1 арк. Папір: 354 х 244. Філіграні: леопардо-лев – сх. див. Ейнедер, 1022-1023 – 1799 р. Чорнило коричневе. Вугільна печатка монастиря.

Старий шифр: 166 у колі. Книжковий знак OTIC.

80. Ф.V (OTIC), 3647

1797 – 1798 рр.

Григорій V, патріарх Константинопольський, до [Костянтина Іпсиланті, господаря Молдови] про надходження указу великого візира щодо Арнаутської церкви.

Вид.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 378-381.

2 арк. Папір: 340 х 120. Філіграні: лев на щиті. Чорнило коричневе.

Надійшов до OTIC від О. Ф. Негрі.

Старий шифр: 167 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 378-381.

81. Ф. V (OTIC), 3648

1797 – 1798 рр.

Григорій V, патріарх Константинопольський, до[Костянтина Іпсиланті, господаря Молдови] про супліку пелопоннесців.

Вид.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 382.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 340 х 120. Філіграні: литери GBT під короною – сх. див. Ейнедер, 1071 – 1777 р. Чорнило коричневе.

Надійшов до OTIC від О. Ф. Негрі.

Старий шифр: 168 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 378, 382.

82. Ф. V (OTIC), 3649

1797 – 1798 рр.

Григорій V, патріарх Константинопольський, до [Костянтина Іпсиланті, господаря Молдови] про опікунство над школою.

Вид.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 383-384.

2 арк. (арк. 2. – чистий). Папір: 340 х 120. Філіграні: лев на щиті. Чорнило коричневе.

Надійшов до OTIC від О. Ф. Негрі.

Старий шифр: 169 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 378, 383-384.

83. Ф. V (OTIC), 3650

1797 – 1798 рр., травень.

Григорій V, патріарх Константинопольський, до [...] про незгоду взяти під свою опіку заплановане будівництво в арнаутському селі.

Вид.: Серафимов. Собственноручные письма. – С. 385.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 340 x 120. Філіграні: літери AF|[...]. Чорнило чорне.

Надійшов до ОТІС від О. Ф. Негрі.

Старий шифр: 170 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Собственноручные письма. – 385.

84. Ф. V (OTIC), 3661

Кінець XVIII ст.

Копії або виписки з канцелярії монастиря, адресовані священикові Тріандафілосу.

1. Свідоцтво, видане протоієреєм Максимом Левитинським з дозволу князя Ієронима Сангушка на ім'я ієрея Трохима з Чигирина, на вільне пересування в районі річки Кальміус для купівлі риби, від 23 травня.

2. Паспорт № 49, виданий на 4 місяці ігуменом Іоїлем і протоієреєм Іоанном ієрееві Діонісію, ієродиаконові Макарію та ченцеві Давиду для поїздки на Кальміус за рибою для Мошногірського Вознесенського монастиря, від 29 квітня.

1 арк. Папір: 208 x 172. Без філіграней. Чорнило коричневе.

На звороті запис: *Να δοθεί το γράμμα εἰς χειρὰς τοῦ / π(απ)α τριανταφίλου τοῦ υἱοῦ γρηγορίου.*

Старий шифр: 151 у колі.

85. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 25

Кінець XVIII ст.

Акти Константинопольського патріархату. 1347 – 1400 рр. Копії документів, складені за дорученням Порфирія Важинського, єпископа Холмського, з кодексів Віденської Національної бібліотеки.

Зміст. Заг.: *Manuscriptum Graecum | de Rebus Ruthenicis | Curā Il[lustrissi]mi et R[everendissi]mi D[omi]ni Por|phyrii Wazynski|e Bibliotheca Caesarea Viennae transcriptum.*

1. Арк. 2-3зв. Каллист I, патріарх Константинопольський, до Романа, митрополита Литовського, про розгляд суперечок, що виникли між ним і київським митрополитом Алексієм, від липня індикта 14 [1361 р.]. Вид.: Acta et diplomata, I (I). – P. 434-436, CLXXXV.

2. Арк. 3зв.-5. Філофей, патріарх Константинопольський, до Дмитра, великого князя всія Руси, про одержання листів, про свою прихильність до нього та про грамоти, відправлені до інших князів, від липня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 516-518, CCLXIV.

3. Арк. 5-6. Філофей, патріарх Константинопольський, до Алексія, митрополита Київського та всія Руси, про надходження його листів і з

обіцянкою підтримки у відносинах з руськими князями, від липня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 518-520, CCLXV.

4. Арк. 6зв.-7зв. Грамота Філофея, патріарха Константинопольського, до руських князів про покору Алексієві, митрополиту Київському та всія Руси, від червня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 520-522, CCLXV.

5. Арк. 7зв.-8зв. Філофей, патріарх Константинопольський, до Алексія, єпископа Новгородського, про те, що він мусить зняти хрести з фелоні й надіслати їх до митрополита Алексія та великого князя Дмитра, від червня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 522-523, CCLXVII.

6. Арк. 8зв.-9. Грамота Філофея, патріарха Константинопольського, про відлучення руських князів від церкви за порушення договору з великим князем Дмитром і про умови їхнього прощення, від червня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 523-524, CCLXVIII.

7. Арк. 9-10. Грамота Філофея, патріарха Константинопольського, про відлучення смоленського князя Святослава, від червня індикта 8 [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 524-525, CCLXIX.

8. Арк. 10-11. Піттакій польського короля Казимира до Філофея, патріарха Константинопольського, з проханням поставити єпископа Антонія митрополитом Галицьким, б. д. [1370 р.]. Вид.: Ibid. – P. 577-578, CCCXVIII.

9. Арк. 11-12зв. Соборне рішення про поставлення єпископа Антонія митрополитом Галицьким, від травня індикта 9, 6879 (1371) р. Вид.: Ibid. – P. 578-580, CCCXIX.

10. Арк. 12зв.-13зв. Піттакій литовського князя Ольгерда до Філофея, патріарха Константинопольського, з скаргою на Київського митрополита Алексія та з проханням поставити іншого митрополита , б. д. [1371 р.]. Вид.: Ibid. – P. 580-581, CCCXX.

11. Арк. 13зв.-16. Філофей, патріарх Константинопольський, до Алексія, митрополита Київського та всія Руси, про поставлення Галицького митрополита, від серпня індикта 9 [1371 р.]. Вид.: Ibid. – P. 582-585, CCCXXI.

12. Арк. 16-17. Піттакій патріарха Константинопольського Філофея до Алексія, митрополита Київського та всія Руси, з вимогою з'явитися до суду в Константинополі, від вересня індикта 10 [1371 р.]. Вид. Ibid. – P. 585-586, CCCXXII.

13. Арк. 17-17зв. Філофей, патріарх Константинопольський, до тверського князя Михайла з вимогою відрядити до Константинополя представників на патріарший суд із Київським митрополитом Алексієм, від вересня індикта 10 [1371 р.]. Вид.: Ibid. – P. 586, CCCXXIII.

14. Арк. 17зв.-18зв. Піттакій Філофея, патріарха Константинопольського, до тверського князя Михайла з вимогою примиритися з Київським митрополитом Алексієм, б. д. [1371 р.]. Вид.: Ibid. – P. 590-592, CCCXXVIII.

15. Арк. 18зв.-20. Імператор Іоанн VI Кантакузин до Феогноста, митрополита Київського та всія Руси, про скасування ухвалених за патріарха

[Іоанна XIV] постанов щодо Галицької митрополії, від вересня індикта 1 [1347 р.]. Вид.: Ibid. – P. 261-263, CXVII.

16. Арк. 20-21зв. Імператор Іоанн VI Кантакузин до великого князя Симеона про те саме, від вересня індикта 1 [1347 р.]. Вид.: Ibid. – P. 263-265, CXVIII.

17. Арк. 21-23зв. Імператор Іоанн VI Кантакузин до володимирського князя Дмитра Любарта про те саме, від вересня індикта 1 [1347 р.] Вид.: Ibid. – P. 265-266, CXIX.

18. АРК. 23-27. Соборне рішення, що підтверджує імператорський хрисовул про приєднання Галицької митрополії до Київської, від вересня індикта 1 [1347 р.]. Вид.: Ibid. – P. 267-271, CXX.

19. Арк. 27-27зв. Ісидор I, патріарх Константинопольський, до [Феодора], митрополита Галицького, з вимогою з'явитися на патріарший суд у Константинополі, від вересня индикта 1 [1347 р.]. Вид.: Ibid. – P. 271, CXXI.

20. Арк. 27зв.-28зв. Філофей, патріарх Константинопольський, до Алексія, митрополита Київського та всія Руси, про необхідність примирення з тверським князем Михайлом без патріаршого суда, б. д. [1371 р.]. Вид.: Ibid. – P. 320-322, CXXXIX.

21. Арк. 28зв.-32. Соборне рішення про поставлення Алексія, єпископа Володимирського, митрополитом Київским та всія Руси, від 30 червня індикта 7, 6862 (1354) р. Вид.: Ibid. – P. 336-340, CLI.

22. Арк. 32-34зв. Філофей, патріарх Константинопольський, до [Мойсея], єпископа Новгородського, про поставлення Алексія, єпископа Володимирського, митрополитом Київським та всія Руси і з проханням поставитися до нового митрополита згідно з церковними канонами, від липня індикта 7 [1354 р.]. Вид.: Ibid. – P. 347-349, CLVI.

23. Арк. 34зв.-35. Філофей, патріарх Константинопольський, до [Мойсея], єпископа Новгородського, про зазіхання Феодорита та його вигнання за межі митрополії, від липня індикта 7 [1354 р.]. Без початку. Вид.: Ibid. – P. 350, CLVII.

24. Арк. 35-37. Соборне рішення про перенесення місця перебування [Алексія], митрополита Київського та всія Руси, до міста Володимира, б. д. [1354]. Вид.: Ibid.– P. 351-353, CLVIII.

25. Арк. 37-41зв. Соборне рішення про утворення комісії апокрисіарієв для розгляду суперечок, що виникли між митрополитами Галицьким [Романом] і Київським [Алексієм] про кордони митрополій, від липня індикта 14, 1361 р. Вид.: Ibid. – P. 425-430, CLXXXIII.

26. Арк. 42-47. Соборне рішення про поставлення Пимена митрополитом Великої Руси, від червня 6888 (1380) р. Без початку, з пропусками тексту. Вид.: Ibid. – T. 2. – P. 12-18, CCCXXXVII.

27. Арк. 47-48. Піттакій Нила, патріарха Константинопольського, до папи Урбана VI про об'єднання церков і стан справ у Константинополі, від вересня індикта 8 [1384 р.]. Вид.: Ibid. – P. 86-87, CCCLXXIX.

28. Арк. 48-62. Соборне рішення про усунення митрополита Пимена і про підтвердження прав митрополита Кипріана як єдиного законного

митрополита Київського та всія Руси, від лютого індикта 12, 6897 (1389) р. З пропусками тексту. Вид.: Ibid. – P. 116-129, CCCIV.

29. Арк. 62. Протокол Константинопольського патріархата про надання Євфросинові, архієпископу Суздальському, сигілліона про належність до його єпархії Нижнього Новгорода й Городця, від липня індикта 12 [1389 р.]. Вид.: Ibid. – P. 137-138, CCCCX.

30. Арк. 62зв.-63. Сигілліон Антонія IV, патріарха Константинопольського, про заснування ставропігійного монастиря св. архангела Михаїла в Мармароші та про призначення ієромонаха Пахомія кафігуменом монастиря та екзархом прилеглих до монастиря земель, від серпня індикта 14, 6899 (1391) р. Вид.: Ibid. – P. 156-157, CCCCXXVI.

31. Арк. 63-63зв. Протоколи патріархата про надання грамот ієромонахові Симеону на право бути заступником Галицького єпископа на випадок його смерті та про відпущення гріхів внаслідок хіротонії, що її виконав [Симеон], патріарх-самозванець Тагарис, від серпня [1391 р.]. Вид.: Ibid. – P. 157-158, CCCCXXVII.

32. Арк. 63зв.-67. Грамота Антонія IV, патріарха Константинопольського, до [Іоанна], єпископа Великого Новгорода, посадника, тисяцького, бояр і всього християнського народу з вимогою підкоритися Кипріанові, митрополитові Київському та всія Руси, і про відрядження до Руси апокрисіаріїв, б. д. [після вересня 1393 р.]. Вид.: Ibid. – P. 177-180, CCCCXLIV.

33. Арк. 67-68. Антоній IV, патріарх Константинопольський, до Кипріана, митрополита Київського та всія Руси, про скинення єпископа Луцького [Іоанна], від жовтня індикта 2, [1393 р.]. Вид.: Ibid. – P. 180-181, CCCCXLV.

34. Арк. 68-75зв. Грамота Антонія IV, патріарха Константинопольського, до єпископа Великого Новгорода [Іоанна], посадського, тисяцького, бояр і всіх християн з умовлянням підкоритися київському митрополитові Кипріану, від вересня індикта 2, [1393 р.]. З пропуском усередині тексту. Вид.: Ibid. – P. 181-187, CCCCXLVI.

35. Арк. 75зв.-77зв. Антоній IV, патріарх Константинопольський, до великого князя московського Василя про заходи, вжиті щодо новгородців. Без кінця. [1393 р.]. Вид.: Ibid. – P. 188-192, CCCCXLVII.

36. Арк. 78-78зв. Антоній IV, патріарх Константинопольський, до Євфросина, архієпископа Суздальського, з приводу його суперечок із митрополитом Кипріаном про Нижній Новгород і Городець. Без початку і б. д. [1393 р.]. Вид.: Ibid. – P. 192-194, CCCCXLIX.

37. Арк. 78зв.-82. Наказ Антонія IV, патріарха Константинопольського, апокрисіаріям – Михайлові, архієпископу Віфлеємському, і сановнику Алексію Аарону, які прямують до Руси, від жовтня 29, індикта 2 [1393 р.]. Вид.: Ibid. – P. 194-197, CCCCL.

38. Арк. 82-83зв. Наказ Антонія IV, патріарха Константинопольського, – Михайлові, архієпископу Віфлеємському, який прямує до Руси вдруге як екзарх Галичини та Мавровлахії, від січня індикта 5 [1397 р.]. З пропусками тексту. Вид.: Ibid. – P. 278-280, DXIV.

39. Арк. 83зв.-85зв. Піттакій Антонія IV, патріарха Константинопольського, до польського короля [Ягайла] про возз'єднання церков, союз із угорським королем, про Галицького [Луцького] єпископа Іоанна та прибуття до Галичини архієпископа Віфлеємського Михайла, від січня індикта 5, [1397 р.]. Вид.: Ibid. – P. 280-282, DXV.

40. Арк. 85зв.-88зв. Антоній IV, патріарх Константинопольський, до [Кипріана], митрополита Київського та всія Руси, про те саме, від січня індикта 5 [1397 р.]. Вид.: Ibid. – P. 282-285, DXVI.

41. Арк. 89-91зв. Матфей I, патріарх Константинопольський, до Кипріана, митрополита Київського та всія Руси, з проханням надати допомогу імперії, оточеній ворогами, б. д. [1400 р.]. Вид.: Ibid. – P. 359-361, DLX.

94 арк. (арк. 1зв., 92-94зв. – чисті). Папір: 190 х 168. Філіграні: одноголовий орел || літери PFM у рамці – сх. див. Лауцявічус, 355 – 1783 р.; одноголовий орел || KRAUS – сх. див. Лауцявічус, 365 – 1782, 1784 рр.; одноголовий орел – сх. див. Лауцявічус, 263 – 1790, 1792 р.; літери NEUE[NSDORF?]; страсбурзька лілея в щиті || літери IGG в рамці – сх. див. Лауцявічус, 2191 – 1735 р. Чорнило коричневе. Скоропис. 20 рядків.

Оправа первісна: 198 х 174 х 18. Картон у папері мармурового забарвлення. Корінець і кути зі шкіри зеленувато-коричневого кольору, обріз пофарбовано червоним крапом.

Записи. На берегах помітки олівцем з посиланнями на друковане видання Миклошича–Мюллера. На звороті верхньої кришки помітка рукою М. М. Геппенера про надходження рукопису з бібліотеки II відділу Всеукраїнської Академії Наук: *З б-ки II відд. / акт від 15.V.34 р.*

Старі шифри: 693/542; Інв. XLIV, 3; Греч. № 17.

Бібліогр.: Грецькі акти. – С. 218-219.

86. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 620, арк. 14, 18

1803 р., листопад.

Веніамін, митрополит Молдавський, про право Клавдія, ієродиякона Нямецького монастиря, відрядженого до Києва для навчання, здійснювати богослужіння відповідно до його духовного чина.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). 350 х 220. Філіграні: ріжок (вертикально) на щиті || сонце | EGA – пор. Ніколаєв, 829, 843 – 1799-1800 рр. Чорнило чорне.

На арк. 1 кругла вугільна печатка молдавського митрополита.

87. Ф. 232 (Київська духовна консисторія), 620, арк. 1-1а

1803 р. листопада 19.

Веніамін, митрополит Молдавський, до [Серапіона Олександрівського],

митрополита Київського та Галицького, про ієромонаха Антонія, відрядженого для навчання до КДА і Києво-Печерської лаври для оволодіння друкарським ремеслом.

2 арк. (1зв.-2 – чисті). Філіграні: рожок (вертикально) на щиті || сонце | EGA – пор. Николаев, 829, 843 – 1799-1800 рр. Чорнило темно-коричневе.

На арк. 2зв. адреса й залишки червоної сургучевої печатки. На арк. 2 листа, використаного як обкладинка для паперів (46 арк.), запис, зроблений в Київській духовній консисторії, про те, що документи складають «Дело об отправленных из Молдавии в Киев двух монахах».

88 Ф. V (OTIC), 3654

1810 – 1821 рр.

Заява ... з Янніни про прибуття до Росії з наміром вирушити до Санкт-Петербурга до графа Каподистрії, з проханням до Олександра I про прийняття його господаря під захист Російської імперії.

Вид.: Грецькі акти. – С. 225.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 354 х 236. Філіграні: G || леопардо-лев – сх. див. Ейнедер, 268 – 1800 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 153 у колі.

Бібліогр.: Грецькі акти. – С. 225-226.

89. Ф. V (OTIC), 3635

1815 р., квітень. Константинополь.

Полікарп, патріарх Єрусалимський, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, з проханням взяти під патронат заснований в Таганрозі монастир Святого Гроба і надати матеріальну допомогу Єрусалимському патріархату, що потерпає від єретиків.

1 арк. Папір: 352 х 237. Філіграні: леопардо-лев – сх. див. Ейнедер, 995 – 1814 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 159 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты.– С. 384-386.

90. Ф. V (OTIC), 3636

1817 р., травня 18. Константинополь.

Полікарп, патріарх Єрусалимський, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, з подякою за увагу до архімандрита Анфіма та допомогу йому в справах монастиря Святого Гроба.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 335 х 239. Філіграні: литери AFC під колом || леопардо-лев – сх. див. Ейнедер, 992 – 1806 р. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 158 у колі.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 386.

91. Ф. V (OTIC), 3634

1818 р., липня 29. Константинополь.

Полікарп, патріарх Єрусалимський, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, про майно, відписане за тестаментом монастирю Святого Гроба, але притримане душоприказниками.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 352 х 242. Філіграні: леопардо-лев || FF. Чорнило темно-коричневе.

Старий шифр: 160 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 386-387.

92. Ф. V (OTIC), 3639

1819 р., травень.

Григорій, ігумен монастиря св. Георгія Перістера, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, про злидні чернечої общини і з проханням надати допомогу в збиранні милостині.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 349 х 235. Філіграні: леопардо-лев || арбалет | AM – сх. див. Ейнедер, 1029, 1031 – 1804, 1805 рр. Чорнило коричневе. На арк. 1 печатка монастиря св. Георгія Перістера.

Старий шифр: 163 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 388-389.

93. Ф. V (OTIC), 3632

1820 р., грудня 30. Константинополь.

Полікарп, патріарх Єрусалимський, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, про призначення Матфея архімандритом монастиря Святого Гроба в Таганрозі.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 356 х 241. Філіграні: AFC || леопардо-лев на постаменті з книгою в лапах. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 161 у колі. Книжковий знак OTIC.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 387-388.

94. Ф. V (ОТІС), 3633

1821 р., січня 28. Константинополь.

Полікарп, патріарх Єрусалимський, до Йова [Потьомкіна], архієпископа Катеринославського, Херсонського і Таврійського, про незгоду з рішенням архієпископа залишити в Таганрозі архімандрита Анфіма.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 362 х 241. Філіграні: AFC || леопардо-лев на постаменті з книгою в лапах. Чорнило коричневе.

Старий шифр: 162 у колі. Книжковий знак ОТІС.

Бібліогр.: Серафимов. Старинные греческие акты. – С. 388.

95. Ф. V (ОТІС), 3640

1837 – 1848 рр. Афон.

Герасим, калігумен монастиря св. Пантелеймона на Афоні, до Гаврила [Розанова], митрополита Катеринославського, Херсонського і Таврійського, про лихо, що спіткало монастир у період визвольної боротьби в Греції, і з проханням надати допомогу при збиранні коштів на відбудову обителі.

2 арк. Папір: 356 х 222. Без філіграней. Чорнило чорне. На арк. 1 вугільна печатка монастиря.

Старий шифр: № 171 у колі. Книжковий знак ОТІС.

Бібліогр.: Терновський. – С. 439-440.

96. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/4

Середина XIX ст.

Копія сигілліона Паїсія, патріарха Константинопольського, про керування монастирями Святої гори, від 1744 р. Заг.: *Σιγίλλιον Παϊσίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως / διατάττον πῶς νὰ διοικῶνται τὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους / Μοναστήρια / ἐκδοθὲν ἐν ἔτει αψμδ΄.*

12 арк. (арк. 8-12зв. – чисті). Папір: 223 х 174. Без філіграней. Чорнило коричневе. 18-19 рядків. Написано тією ж рукою, що й рук. 424л/5.

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173; *Фонкич.* Греческие рукописи Муравьева. – С. 240.

97. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 424л/6

Середина XIX ст.

Копія Акта передачі Фессалонікійської обителі святого Пантелеймона руському монастирю Пресвятої Богородиці Ксілургу, від серпня 1167 р. Заг.:

Ἐκδοτήριον τῆς Μονῆς τοῦ θεσσαλονικέως / εἰς τὴν τοῦ Ξυλουργοῦ, ἤτοι τῶν ῥωσσῶν / ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ Πρώτου κ(αὶ) τῶν λοιπῶν ἡγου / μένων τοῦ Ὄρους ἐν ἔτει 6677 ἤτοι / ἀπὸ χριστοῦ 1172. Далі закреслено заголовок: Ἐπιστολὴ ἀποσταλεῖσα παρὰ τῶν Ἁγιορειτῶν / πάντων πρὸς τὸν Βασιλέα Μιχαὴλ τὸν / Παλαιολόγον. Ὁμολογητική.

8 арк. (арк. 1зв., 7-8зв. – чисті). Папір у 4°: 222 х 173. Без філіграней. Чорнило коричневе. 17 рядків. Написано тією ж рукою, що й рук. 424л/1.

Надійшов до ЦАМ КДА від спадкоємців А. М. Муравйова.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 173; *Фонкич.* Греческие рукописи Муравьева. – С. 240.

98. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 106

Не раніше 1856 р., серпня 12.

Копія листа Ілії, архієрея в Константинополі (*τῶν Ἀσσυρριτῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεύς*), до Іесси, ієродиякона та епітропа патріарха Ассирійського, до А. П. Бутеньєва, представника імператора в Константинополі, зі скаргою на утиски з боку католицької церкви і з проханням про допомогу, від 12 серпня 1856 р.

4 арк. (арк. 1зв., 3зв.-4зв. – чисті). Папір: 352 х 208. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

99. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро) , 135

1858 – 1868 рр.

Копія грамоти Кирила, патріарха Константинопольського, до населення Тирновської митрополії з нагоди призначення Григорія митрополитом Тирновським і екзархом Болгарії, [від січня 1858 р.].

2 арк. Папір: 352 х 225. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

99. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро) , 110

1858 – 1868 рр.

Копія грамоти Кирила, патріарха Константинопольського, до [...], митрополита Деркансього та екзарха Босфора Фракійського та Кіан, про затвердження списку підзвітних йому поселень і про податки патріархату, від квітня 1858 р.

З перекладом російською.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 357 х 220. Без філіграней. Чорнило коричневе. Дві шпальти (у другій – російський переклад).

З паперів єпископа Петра Троїцького.

101. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 128

Не раніше 5 вересня 1858 р. Дияр-Бекир.

Переклад з арабської грецькою та російською мовами листа Макарія, єпископа Аміфійського (Ἀμίθης), до [Кирила VII], патріарха Константинопольського, про поширення православ'я серед населення єпархії та необхідність заснування в ній Руської православної місії.

8 арк. (3-3зв., 7-7зв., 8зв. – чисті). Папір, арк. 1-4: 297 х 200; арк. 5-7: 275 х 212; арк. 8: 80 х 100. Без філіграней. Чорнило чорне и коричневе.

На арк. 8 розписка архімандрита Феофана, настоятеля Руської посольської церкви, від 4 квітня 1857 р. про передплату на газету Ἀιών на період з 25. 01. 1857 р. по 24. 01. 1858 р.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

102. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 129

Кінець 1858 – 1868 рр.

Чернетка донесення про ченця Лікурга, який викликав незадоволення в колах Руської православної церкви своїми висловлюваннями, з огляду на можливе обрання його на вищу посаду.

1 арк. Папір: 295 х 205. Без філіграней. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

103. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 131

Кінець 1858 – 1868 рр.

Записка про перегляд форми проведення виборів патріарха і можливість обговорення цього питання на засіданні.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 214 х 160. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

104. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 127

Кінець 1858 – 1868 рр.

Апостол Макракіс до архімандрита [Петра Троїцького] з проханням донести до відома руського народу його твір про три головні пристрасті людини.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 265 х 200. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

105. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 123

Кінець 1858 – 1868 рр.

Драчинок П[...] С[...] до [архімандрита Петра Троїцького] про стан справ під час обрання митрополита Воденського (Βοδενῶν).

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 215 х 135. Без філіграней. Чорнило коричневе.

Запис: Для свѣденія Вашего Високопреподобія имѣю честь представить и покорнѣйше просить, не показывать кому либо изъ Драгоманъ, или Секретарей.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

106. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 134

Кінець 1858 – 1860 рр.

Константин Ставру, секретар (ὁ Ἡρόφιλος γραμματεύς), до архімандрита [Петра Троїцького], настоятеля Руської посольської церкви в Константинополі, про переклад вірменською мовою меморандума Констанція I, патріарха Константинопольського, колишнього архієпископа Сінайського.

4 арк. (арк. 2-4зв. – чисті). Папір: 332 х 204. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

107. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 126

Кінець 1858 – 1860 рр.

Неофіт до [архімандрита Петра Троїцького, настоятеля Руської посольської церкви в Константинополі] про обговорення грецько-болгарського питання на майбутньому Соборі.

1 арк. Папір: 220 х 142. Без філіграней. Чорнило чорне. На звороті запис російською мовою про те, як доїхати з Санкт-Петербурга до Одеси.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

108. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 107

1858 р., грудня 1. Фанаріо, Константинополь.

Представники Боснії та Болгарії до Голови і Зібрання з приводу питань стану справ у єпархії та про порядок переведення та обрання архієреїв.

4 арк. (арк. 4-4зв. – чистий). Папір: 354 х 220. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

109. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 133

Не раніше 4 січня 1859 р.

Копії документів про майновий стан Марії, дочки Апостола з Дойрані, та її колишніх чоловіків Георгія Антоніу та Георгія [...] після розірвання шлюбу на вимогу архієрея Мелетія Полянського. Серед документів – скарги до Фессалонікійської митрополії, копії дарчих розписок Мелетія Полянського та свідчення самовидців.

14 арк. (4зв., 7зв.-14зв. – чисті). Папір: 220 х 177. Без філіграней. Чорнило коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

110. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 109

1859 р., березня 2. Стромниця (Тиберіуполь).

Іоанн Димитріу, епітроп церкви св. Димитрія та інші епітропи й особи (11 підписів) до архімандрита Петра [Троїцького] про злиденний стан храмів рівноапостольних свв. Костянтина та Олени і св. великомученика Димитрія.

2 арк. (1зв.-2 зв. – чисті). Папір: 290 х 225. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

111. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 108

1859 р., березня 2. Стромниця (Тиберіуполь).

Неофіт, [єпископ?], до архімандрита Петра [Троїцького] про потреби єпархії та з проханням про допомогу.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 285 х 225. Без філіграней. Чорнило чорне. Червона сургучева печатка на арк. 2зв.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

112. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 111

1859 р., березня 26.

Никифор, архімандрит і кафігумен Ксенофонтового монастиря, до архімандрита Петра [Троїцького], настоятеля Руської посольської церкви в Константинополі, про ієромонаха Мельхіседека, який прибуває до Константинополя з приватних справ, і з проханням надати допомогу новозбудованому храму св. Георгія.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 342 х 225. Без філіграней. На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря. Чорнило чорне. Підпис коричневим чорнилом.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

113. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 112

1859 р., грудня 12.

Ілларіон Ґюрдзис (Γκιουρτζῆς) до [архімандрита Петра Троїцького], про те, що не надавав Гаврилові Ґюрдзису права залишати Святу Гору.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 354 х 112. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

114. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 114

Не раніше 1860 р., березня 12.

Копія листа Нила, архімандрита Есфігмена, до братії Есфігмена про стан справ у Константинополі, з приводу прохання монастиря, поданого до Порти.

З додатком рахунку прибутків і витрат православних монастирів Сінаю, Палестини, Святого Гроба та Афона, а також виписки з указа про прибутки й власність монастирів, від 1860 р. березня 12.

4 арк. (арк. 3зв., 4зв. – чисті). Папір: 273 х 219. Без філіграней, на арк. 1 штемпель: літери ВАТН під короною. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

115. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 115

1860 р., травня 16. Афон.

Фома, ієромонах, до архімандрита Петра [Троїцького], настоятеля Руської посольської церкви в Константинополі, про своє прибуття на Афон.

2 арк. (1зв.-2 – чисті). Папір: 288 х 203. Без філіграней. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

116. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 49

1860 р., червня 19. Константинополь.

Іаков, патріарх Александрійський, до [Ісидора Нікольського, митрополита Київського та Галицького], про обрання його патріархом.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 358 х 245. Без філіграней. Чорнило чорне.

117. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 116

1860 р., червня 26. Афон, монастир Руссик [св. Пантелеймона].

Фома, ієромонах, до архімандрита Петра [Троїцького], настоятеля Руської посольської церкви в Константинополі, про те, що надіслав йому листа, як приїхав на Афон.

2 арк. (1зв.-2 – чисті). Папір: 288 х 203. Без філіграней. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

118. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 113

1860 р., серпня 3.

Фома, ієромонах, до архімандрита [Петра Троїцького] з подякою за грошову допомогу і з відомостями про священика Гаврила, що архієпископ

Сінайський Кирило кличе його до себе на Сінай, але нема коштів на переїзд. З додатком виписок із канонів св. Василя Великого, патріарха Константинопольського Никифора та Неокесарійського собору.

6 арк. (3зв.-6зв. – чисті). Папір: 219 х 177. Без філіграней. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

119. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 117

1860 р., жовтня 30. Афіни.

Григорій Каліга[...], архімандрит, до Властопуло Костянтина, секретаря Руського консульства, про підвищення плати за оренду будинку, котрий він надає руським православним, які мешкають у Афінах.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 288 х 202. Без філіграней. Чорнило чорне. На арк. 2зв. коричнева сургучева печатка.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

120. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 118

1861 р., липня 27. Пірей.

[...], архімандрит Київський (Κιεναῖς), до архімандрита Петра [Троїцького], настоятеля Руської посольскої церкви в Афінах, з проханням допомогти подавачу листа.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 288 х 204. Без філіграней. Чорнило коричневе. На арк. 2зв. червона сургучева печатка.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

121. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 119

1861 р., грудня 17. Афіни.

Рафтопулос Христос до архімандрита [Петра Троїцького], настоятеля Руської посольської церкви в Афінах, з проханням про матеріальну допомогу.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 287 х 202. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

122. Ф. XIII (Архів Синоду), 3020

1862 р., травня 15. Афіни.

Мисаїл, митрополит Афінський, до [духовної особи] про створення комітету щодо влаштування пам'ятника Григорієві V, патріарху Константинопольському, і з проханням освятити цю подію своїм іменем та участю.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 233 х 190. Філіграні: ріжок під короною || АРЄ. Чорнило чорне.

З архіву Синоду.

123. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 120

1862 р., грудня 4. Афіни.

Афінське Археологічне товариство до архімандрита Петра [Троїцького, настоятеля Руської посольської церкви в Афінах], про затвердження його членом товариства. Підписи Филиппа Іоанну та Стефана Акуман[...].

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 293 х 208. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

124. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 124

1863 р., березня 30. Афон.

Феодосій, архімандрит Ватопедського монастиря, до [...] про відкликання з Кишинева архімандрита Дорофея і заміщення його архімандритом Агапієм.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 340 х 230. Без філіграней. На арк. 1 кругла вугільна печатка монастиря.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

125. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 54

1863 р., квітня 20. Халки.

Григорій, ієродиякон, викладач богословія в Халкійській школі, до [Арсенія Москвина], митрополита Київського та Галицького, з проханням надіслати «Труды КДА».

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 270 х 213, блакитний. Філіграні: LJDL8CO. Чорнило чорне.

З архіву КДА.

126. Ф. XIII (Архів Синоду), 5495

1866 р., червня 30. Александрія.

Никанор, патріарх Александрійський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, про обрання патріархом, про занедбані за його попередників Каллиника та Якова справи патріархату, про передачу 1270 рублів, що їх пожертвували російські власті на спорудження православних храмів і шкіл для населення Александрії, і з проханням про додаткову матеріальну допомогу.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 390 х 262. Без філіграней. Чорнило чорне.

На арк. 2 чернетка відповіді митрополита Арсенія грецькою мовою, від 5 жовтня 1866 р., про пожертву 500 рублів на будівництво храмів. Копія патріаршого листа (з архіву КДА?) є в ф. 72, 56 [2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 320 х 204. Без філіграней. Чорнило синє].

127. Ф. XIII (Архів Синоду), 5498

1867 р., травня 13. Каїр.

Никанор, патріарх Александрійський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, з подякою за пожертву 500 рублів сріблом на будівництво храмів.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 360 х 230. Без філіграней. Чорнило коричневе.

128. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 132

1867 – 1869 рр.

Записка про архієпископів Йосифа Димитріадского, Ігнатія Самаковійського та Прокопія Ерзекійського, вигнаних зі своїх єпархій за змову проти патріарха Константинопольського Григорія VI, та про деякі інші порушення з боку священнослужителів.

2 арк. (арк. 1зв.-2зв. – чисті). Папір: 272 х 205. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

129. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 55

1868 р., липня 20. Єрусалим.

Кирило, патріарх Єрусалимський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, про отримання книг від архімандрита Антоніна [Капустіна] і про відправлення до Києва «Єрусалиміади» і катехізиса.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 279 х 222. Без філіграней, на арк. 1 штемпель: леви-щитодержателі під шоломом і напис: BAMMER MILL SUPER-FINE. Чорнило чорне.

З архіву КДА.

130. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 58

1868 р., листопада 18. Київ.

[Арсеній Москвин], митрополит Київський та Галицький, до Кирила, патріарха Єрусалимського, про надходження його листа і з подякою за надіслані книжки.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 267 х 209. Без філіграней. Чорнило чорне. Конверт з адресою грецькою та російською мовами.

З архіву КДА.

131. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 122

1869 р., березня 15. Анактора.

[...] до архімандрита Петра [Троїцького] про те, що плекає надію, що архімандрит отримав прохання королеви Греції [Ольги] прибути до Анактора для надання їй допомоги в виконанні релігійних обов'язків.

2 арк. (1зв.-2зв. – чисті). Папір: 207 х 134. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

132. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 51

1869 р., травня 10. Ботушани, Молдавія.

Кесарій, [митрополит] Синнадський [Συννάδων], до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, з висловленням жалю через неможливість відвідати Києво-Печерську лавру, про посилку срібного хреста і з проханням повідомити у разі його отримання.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 338 х 208. Без філіграней. Чорнило світло-коричневе.

З архіву КДА.

133. Ф. І (Літературні матеріали), 5176

70 – 80-і роки XIX ст.

Хрисовули і простагми Стефана Душана, короля Сербії, із зібрання рукописів Менікейського св. Іоанна Предтечі-Хрестителя монастиря.

Копія одного з списків, складених Георгієм Іоаннідисом у 1856 р. в Менікейському монастирі, переданого проф. Т. Д. Флоринському.

Зміст. Заг.: *Χρυσόβουλα Στεφάνου τοῦ Κράλλη καὶ βασι / λέως Σερβίας καὶ 'Ρωμανίας εὑρισκόμενα ἐν παλαιῷ τινι κώδηκι καταγεγραμμένα τοῦ κατὰ Σέρρας / περὶ τὸ Μενοίκεων ὄρος κειμένου 'Ιεροῦ Μοναστη / ρίου τοῦ ἐπ'ὀνόματι τιμωμένου τοῦ τιμίου ἐν / δόξου Προφήτου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ 'Ιωάν / νου. 'Ενταῦθα δι'ἀνεγράφησαν ἀπαραλλάκτως τῷ πρω / τοτύπῳ παρὰ Γεωργίου 'Ιωαννίδου. / 1856.*

1. Арк. 1-6. Хрисовул про права Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі, однойменного монастиря в Серрі та їх об'єднання, від жовтня 6854 (1345) р., індикта 14. Вид.: Acta et diplomata. – Vol. 5. – T. 2. – P. 111-114. – № XVI.

2. Арк. 6-7. Хрисовул про передачу у власність Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі за наказом Ірини Хумно земельного наділу в Толоні, б. д. Вид.: Ibid. – P. 115. – № XVII.

3. Арк. 7-8. Простагма про права Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі на володіння малим монастирем св. Діви Марії в Трилисі, б. д. Вид.: Ibid. – P. 116. – № XVIII.

4. Арк. 8-8зв. Простагма про право доместика Макріноса приділяти кошти на потреби Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі, б. д. Вид.: Ibid. – P. 116. – № XIX.

5. Арк. 8зв.-9. Простагма про права дворянина Маргарита на земельні володіння в Нижній Усці та Рахобі, від жовтня індикта 11. Вид.: Ibid.– P. 110. – № XV.

6. Арк. 9зв.-11зв. Простагма про права Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі на земельні володіння в Моноспито, від 26 квітня. Вид.: Ibid. – P. 117-119. – № XX.

7. Арк. 11зв.-13зв. Простагма про те саме, від 9 грудня. Вид.: Ibid. – P. 119-120. – № XXI.

8. Арк. 13зв.-15. Простагма про те саме, від 8 серпня. Вид.: Ibid. – P. 120-121. – № XXII.

9. Арк. 15-16. Указ про право монастирів залучати вільних людей для ведення господарства на порожніх землях, від 4 вересня. Вид.: Ibid. – P. 121-122. – № XXIII.

10. Арк. 16-20зв. Простагма про земельні володіння доместика Алексія Рауля. Без кінця, з пропусками всередині текста. Вид.: Ibid. – P. 122-123. – № XXIV;

11. Арк. 20зв.-21. Простагма про передачу ченцем Яковом із Зіхни храма св. Афанасія та прилеглих земель до Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі. Без кінця. Вид.: Ibid. – P. 126. – № XXVI.

12. Арк. 21-21зв. Простагма про передачу до Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі земельних володінь у Подолині, від жовтня 3. Вид.: Ibid. – P. 126-127. – № XXVII.

13. Арк. 21зв.-22. Простагма про передачу до Менікейського монастиря св. Іоанна Предтечі каплиці св. Варвари, від жовтня 13. Вид.: Ibid. – P. 127. – № XXVIII.

14. Арк. 22зв.-23. Простагма про земельні володіння монастиря св. великомучениці Анастасії Фармаколітрії, б. д. Вид.: Ibid. – P. 127-128. – № XXIX.

15. Арк. 23-24. Простагма про те саме, від лютого індикта 5. Вид.: Ibid. – P. 131-132. – № XXXIII.

16. Арк. 24-25. Простагма про вирішення суперечок між Менікейським монастирем св. Іоанна Предтечі і монастирем св. Косми і Даміана, чудотворців-безмездників, від вересня індикта 6. Вид.: Ibid. – P. 133-134. – № XXXV.

17. Арк. 25зв.-27. Простагма про вирішення суперечок, що виникли між Менікейським монастирем св. Іоанна Предтечі та Іверським монастирем на Афоні, від жовтня. Вид.: Ibid. – P. 128-129. – № XXX.

18. Арк. 27-28зв. Простагма про вирішення суперечок, що виникли між Менікейським монастирем св. Іоанна Предтечі та Георгієм Труліним, від серпня індикта 10. Вид.: Ibid. – P. 108-109. – № XIII.

19. Арк. 28зв.-29зв. Простагма про право Георгія Фокопуло володіти млином, від квітня індикта 14. Вид.: Ibid. – P. 129-130. – № XXXI.

20. Арк. 29зв.-31. Хрисовул про право Георгія Фокопуло передати млин у дар Менікейському монастирю св. Іоанна Предтечі, від травня індикта 5 [1352 р.]. Вид.: Ibid. – P. 132-133. – № XXXIV.

21. Арк. 31-32зв. Простагма про передачу Менікейському монастирю св. Іоанна Предтечі млина й прав на прибутки від нього. Без кінця. Вид.: Ibid. – P. 130-131. – № XXXII.

32 арк. Папір: 210 x 170. Без філіграней. Чорнило коричневе.

Надійшов у складі архіву Т. Д. Флоринського. Імовірно, це частина списку, зробленого В. Ламанським у 1883 р. в Белграді, що став основою для публікації Т. Д. Флоринського «Памятники законодательной деятельности Душана, царя Сербов и Греков. Хрисовулы. Сербский законник. Сборники Византийских законов» (Київ, 1888).

Про історію первісного списку і тексти див. також Les archives de Saint Jean-Prodrome sur le mont Ménécée / Par André Guillou. – Paris, 1955 (Bibliothèque Byzantine publiée sous la direction de Paul Lemerle).

Старі штампи: на арк. 1 штамп Бібліотеки УАН.

134. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 50

1870 р., липня 23. Єрусалим.

Кирило, патріарх Єрусалимський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, з подякою за пожертви Святому Гробу.

2 арк. Папір: 337 х 220. Без філіграней. Чорнило чорне.
З архіву КДА.

135. Ф. XIII (Архів Синоду), 5326

1870 р., серпня 2. Київ.
Кирило, колишній митрополит Бейрутський, до Арсенія Москвина, митрополита Київського та Галицького, з подякою за братський прийом, наданий йому в Києво-Печерській лаврі.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 360 х 228. Без філіграней. Чорнило чорне.

136. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 60

1870 р., вересня 15. Дамаск.
Єрофей, патріарх Антіохійський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, з подякою за увагу до ігумена Кирила.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 340 х 245. Без філіграней. Чорнило чорне.
З архіву КДА.

137. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 52

1871 р., січня 23. Сінай.
Каллістрат, архієпископ Сінайський, до [Арсенія Москвина], митрополита Київського та Галицького, з подякою за увагу до архімандрита Мелетія.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 280 х 224. Без філіграней. Чорнило коричневе. На арк. 1 вихідний номер *51*.
З архіву КДА.

138. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 125

1871 р., червня 2. Афон.
Іаков, архімандрит Ватопедського монастиря, до [Петра Троїцького, єпископа Аккерманського,] з проханням сприяти архімандритові Ананію в отриманні документів для вільного в'їзду та виїзду з Росії з приводу керування монастирською власністю.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 333 х 207. Без філіграней. Чорнило чорне. На арк. 1 кругла синє-зелена печатка монастиря.
З паперів єпископа Петра Троїцького.

139. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 121

1871 р., липня 15. Кишинев.

Бораїтиніс (Μπωραϊτίνης) М[...] до [Петра Троїцького, єпископа Аккерманського] з проханням видати свідоцтво про православне віросповідання.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 178 х 113. Філіграні: корона; на арк. 1 ромбовидний штемпель з літерами IVORY. Чорнило коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

140. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 140

1871 р., листопада 18. Афіни.

Йосиф, колишній єпископ Гифійський (Γυθήου), до [Петра Троїцького, єпископа Аккерманського,] з вітаннями з нагоди прийняття сану ієрарха і з новинами з Афін.

1 арк. Папір: 204 х 144. Без філіграней. Чорнило чорне.

На звороті переклад російською.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

141. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 139

1871 р., грудня 11. Афіни.

Феодор Г[...] Орфанідіс до [Петра Троїцького, єпископа Аккерманського,] про Афанасія Мостинського, новини політичного та суспільного життя, з найкращими побажаннями від афінських друзів.

2 арк. Папір: 210 х 135. Без філіграней. Чорнило чорне.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

142. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 130

1872 р., квітня 28. Єрусалим.

Кирило, патріарх Єрусалимський, до Петра [Троїцького], єпископа Аккерманського, про передачу з архімандритом Патрикієм хреста з частинками Животворящего Древа Хреста Господня на знак вічної братерської любові.

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 286 х 225. Без філіграней. Чорнило темно-коричневе.

З паперів єпископа Петра Троїцького.

143. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 57

1872 р., вересня 18. Київ.

Давид Інгілес із Кефалінії, чернець, до [Арсенія Москвина], митрополита Київського та Галицького, з проханням надати допомогу для повернення на батьківщину після прощі до Єрусалиму, Сінаю та Києва.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 365 х 228. Без філіграней. Чорнило чорне.

На арк. 1 штемпель «Высочайшей комиссіи» і запис: *20 сент[ября] 1872 р. Оставить безъ послѣдствій, а приложенное просителю возвратить.*

З архіву КДА.

144. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 61

1874 р., серпня 5.

Кирило, колишній патріарх Єрусалимський, до [Арсенія Москвина], митрополита Київського та Галицького, про надходження фотографії митрополита і з подякою за піклування про Костянтина, [студента КДА].

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 340 х 215. Без філіграней. Чорнило коричневе.

З архіву КДА.

145. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 59

1874 р., серпня 29. Київ.

Арсеній [Москвин], митрополит Київський та Галицький, до Кирила, колишнього патріарха Єрусалимського, з подякою за надіслану фотографію і з підтвердженням свого піклування про Костянтина.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 351 х 220. Без філіграней. Чорнило коричневе.

З архіву КДА.

146. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 53

1875 р., квітня 25. Константинополь.

Кирило, колишній патріарх Єрусалимський, до Арсенія [Москвина], митрополита Київського та Галицького, з пасхальними вітаннями.

2 арк. (арк. 1зв.-2 – чисті). Папір: 275 х 215. Без філіграней. Чорнило чорне.

З архіву КДА.

147. Ф. XIII (Архів Синоду), 6345-6361

1880 р., 21 травня – 28 червня. Афон.

Розписки настоятелів та епітропів афонських монастирів про отримання через Руську св. Кіновію 4 000 рублів, переданих від імени Руської духовної місії в Єрусалимі на помин душі Василя Артоха.

1. Розписка Агафангела, кафігумена Есфігменського монастиря, від 21 травня 1880 р. 1арк. Папір: 265 х 210. Без філіграней. Печатка монастиря.

2. Розписка Аввакума, кафігумена Ксенофонтового монастиря, від 22 травня 1880 р. 1 арк. Папір: 213 х 135. Без філіграней. Печатка монастиря.

3. Розписка епітропів Дохіарського монастиря, від 22 травня 1880 р. 1 арк. Папір: 208 х 258. Без філіграней. Печатка монастиря.

4. Розписка Симеона, кафігумена Кастамонитського монастиря, від 6 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 204 х 146. Без філіграней. Печатка монастиря.

5. Розписка архімандрита Меркурія, проігумена Павла та епітропів Ксеропотамського монастиря, від 7 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 212 х 170. Філіграні: PODGORA. Печатка монастиря.

6. Розписка епітропів лаври св. Афанасія, від 8 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 297 х 205. Без філіграней. Печатка монастиря.

7. Розписка епітропів монастиря Пантократора, від 8 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 205 х 145. Без філіграней. Печатка монастиря.

8. Розписка Киріака, архімандрита Діонісієвого монастиря, від 9 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 203 х 143. Без філіграней. Печатка монастиря.

9. Розписка Софронія, кафігумена монастиря св. Павла, від 9 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 207 х 133. Без філіграней. Печатка монастиря.

10. Розписка архімандритів Афанасія, Мелетія та епітропів Іверського монастиря, від 9 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 278 х 212. Без філіграней. Печатка монастиря.

11. Розписка епітропів Філофеєвого монастиря, від 10 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 204 х 144. Без філіграней. Печатка монастиря.

12. Розписка архімандрита Аверкія та Григорія, проігумена Ставроникитського монастиря, від 10 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 264 х 208. Без філіграней. Печатка монастиря.

13. Розписка Неофіта, кафігумена монастиря Симона Петри, від 12 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 205 х 127. Без філіграней. Печатка монастиря.

14. Розписка Симеона, кафігумена Григорієвого монастиря, від 15 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 207 х 145. Без філіграней. Печатка монастиря.

15. Розписка Стефана, кафігумена монастиря Каракалл, від 18 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 202 х 144. Без філіграней. Печатка монастиря.

16. Розписка Никифора та Дионісія, епітропів монастиря Хіландар, від 23 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 258 х 208. Без філіграней. Печатка монастиря.

17. Розписка епітропів Ватопедського монастиря, від 28 червня 1880 р. 1 арк. Папір: 268 х 207. Без філіграней. Печатка монастиря.

148. Ф. XIII (Архів Синоду), 3011

1882 р., червня 6.

Йоаким, патріарх Константинопольський, до Победоносцева [Костянтина Петровича], обер-прокурора Св. Синоду, з подякою за 5 000 рублів від Св. Синоду та 15 000 рублів від самодержавного уряду, пожертвовані на Духовне училище, і про те, що справа англійського проповідника Овербека не варта уваги.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 315 х 215. Без філіграней. Чорнило фіолетове. На арк. 1 штемпель патріархату.

149. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 46

1889 р., липня 19. Дамаск.

Герасим, патріарх Антиохійський, до Платона [Городецького], митрополита Київського та Галицького, з проханням поставити в пресвітери ієродиякона Рафаїла з нагоди призначення його ігуменом до патріаршого монастиря в Москві.

2 арк. (арк. 2зв. – чистий). Папір: 333 х 220. Без філіграней. Чорнило фіолетове.

На арк. 1 штемпель канцелярії патріархату та вихідний номер: *1446*.

З архіву КДА.

150. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 48

1889 р., серпень. Смирна.

Василь, митрополит Смирнський, до Сильвестра [Малеванського], ректора КДА, з подякою за увагу до стипендіата КДА Адаманта Діамантопуло.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 270 х 213. Філіграні: лев | LJDL8ECIE. Чорнило чорне.

На арк. 1 штемпель канцелярії митрополії. Конверт з печаткою та адресою французькою та грецькою мовами.

З архіву КДА.

151. Ф. 160 (КДА), 1356

Не раніше 1894 р., березня 6.

Копія листа Василя Смирнського до Сильвестра [Малеванського], єпископа Канівського, ректора КДА, з проханням прийняти під свою опіку Андрія Георгійовича Кардіакоса, мешканця м. Смирни, який прибуває для навчання до КДА, від 6 березня 1894 р., Смирна. З перекладом російською.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 350 х 220. Без філіграней. Чорнило чорне. Дві шпальти.

152. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 687л, 58, арк. 302-303

1897 р., березня 10. Мерсина.

Герман, митрополит Кілікійський, до Іоанникія, митрополита Київського та Галицького, з висловленням подяки за добрий прийом у Києві та з проханням передати на пам'ять панагію та шановний образ Іоанникія.

2 арк. (302зв., 303зв. – чисті). Папір: 338 х 210. Без філіграней. Чорнило фіолетове.

Підпис і приписка рукою митрополита. В лівому верхньому куті арк. 302 штамп Кілікійської митрополії та вихідний номер: *23*. На арк. 2 переклад російською.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 316.

153. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 687л, 70, арк. 334-337

1899 р., липня 21.

Костянтин, патріарх Константинопольський, до Іоанникія, митрополита Київського та Галицького, з вітаннями з нагоди призначення членом Св. Синоду.

4 арк. (арк. 335-336зв., 336-337зв. – чисті). Філіграні: JOHNSON | SUPERFINE. Чорнило чорне.

Підпис патріарха. В верхньому лівому куті арк. 334 відбиток печатки патріархату та вихідний номер: *3922*. На арк. 336 переклад російською.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 316.

154. Ф. 301 (ЦАМ КДА), 687л, 73, арк. 344-347

1899 р., серпня 4. Єрусалим.

Даміан, патріарх Єрусалимський, до Іоанникія, митрополита Київського та Галицького, з висловленням жалю через смерть Палладія, митрополита Санкт-Петербурзького, та задоволення з нагоди призначення [Іоанникія] членом Св. Синода.

4 арк. (арк. 335-336зв., 336-337зв. – чисті). Філіграні: JOHNSON | SUPERFINE. Чорнило чорне.

Підпис патріарха. В верхньому левому куті арк. 334 відбиток печатки патріархату та вихідний номер: *3922*. На арк. 336 переклад російською.

Бібліогр.: Лебедев. – С. 316.

155. Ф. 72 (Колекція грецьких рукописів), 47

1899 р., грудня 14. Дамаск.

Мелетій, патріарх Антіохійський, до Іоанникія [Руднєва], митрополита Київського та Галицького, з вітаннями з нагоди п'ятидесятилітнього служіння церкві і нагороди орденом Св. Андрія Первозванного.

2 арк. (арк. 2 – чистий). Папір: 331 х 213. Філіграні: ROCHE LJDL8ECIE. Чорнило чорне.

На арк. 1 штемпель канцелярії патріархату та вихідний номер: *1475*.

З архіву КДА.

156. Ф. 193 (Троїцькі Платон Олексійович і Петро), 137

1913 р., квітня 26. Константинополь.

Ілія К[...] Константину до Георгія Галетакі про те, що надсилає йому копію глави про воскресіння (арк. 224-229) рукопису № 477, 391 під назвою: *Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ λογικὴ μετὰ τοῦ περὶ πίστεως...*

2 арк. (арк. 2-2зв. – чисті). Папір: 217 х 134. Філіграні: щит з літерами PDR | ORIGINAL RENAGES MILL. Чорнило фіолетове. В конверті.

Центральний державний історичний архів України в м. Києві

157. Ф. 229 (Архів Коша Запорізької Січі), оп. 1, спр. 191, арк. 96

50 – 60-і роки XVIII ст.

Перелік грошових сум у рублях, призначених до виплати різним особам.

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 290 х 195. Філіграні: вензель аг. Чорнило чорне.

Старі шифри: на першому аркуші обкладинки справи: *Арх. № 183, 54.*

158. Ф. 229 (Архів Коша Запорізької Січі), оп. 1, спр. 19, арк. 29

1754 р., вересня 27. Очаків.

[...], паша Очакова, до Йоакима, Ігнатовича, кошевого Запорізької Січі, про напад козаків на двох татар, які поїхали за деревиною, з проханням провести слідство, покарати винних і повернути потерпілим вилучені речі.

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 325 х 225. Філіграні: три півмісяці. Чорнило чорне.

У верхньому лівому куті аркуша кругла вугільна печатка і підпис паши. На верхньому березі коричневим чорнилом: *Пол. октября 24 1754 года.*

Старі шифри: на першому аркуші обкладинки справи *Арх. № 23, 67; св. 3.*

159. Ф. 229 (Архів Коша Запорізької Січі), оп. 1, спр. 191, арк. 99

1758 р., липня 28.

Договір або свідоцтво Петроса Грамматикоса про передачу (продаж) [Стегісу?] різних предметів з зазначенням вартості в аспрах, рублях і гросіях.

1 арк. (арк. 1зв. – чистий). Папір: 210 х 170. Без філіграней. Чорнило чорне. Більша частина документа написана кримсько-татарською мовою.

Старі шифри: на першому аркуші обкладинки справи: *Архів № 183, 54.*

160. Ф. 229 (Архів Коша Запорізької Січі), оп. 1, спр. 157, арк. 10, 15

1764 р., травня 3. Очаків.

Георгій Драгоман до Пилипа Федоровича [Пилипенка], кошового Запорізької Січі, з пасхальними вітаннями і про те, що прибув крам, відправлений до Очакова гетьманом Кирилом Григоровичем [Розумовським].

2 арк. (арк. 1зв., 2зв. – чисті). Папір: 335 х 218. Філіграні: виноградна гілка. Чорнило чорне. На верхньому полі арк. 1: *Пол. 1764 года мая 13.*

Старі шифри: на першому аркуші обкладинки справи: *Арх. № 154, 31; св. 19.*

РОЗДІЛ ІІІ

Архів архімандрита Антоніна Капустіна

Храм Вознесіння Господнього на верхів'ї
Масличної гори в Єрусалимі. Споруджено главою
Руської духовної місії архімандритом Антоніном.
Освячений 7/19 червня 1886 р.

Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Ф. XIII (Архів Синоду)

Листи до архімандрита Антоніна Капустіна

1. Аврамій, ієромонах. 18 лютого 1890 р., Сарандарика. – Отримано 18 лютого 1890 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 1945.

2. Ангелопулу Стеллія. 15 вересня 1879 р., Смирна. – Отримано 21 вересня 1879 р. 1 од., 2 арк. № 6379.

3. [Анфім], митрополит Віфлеємський. 9 лютого – 25 серпня 1879 р., Віфлеєм. – Отримано 25 серпня 1879 р. – 28 травня 1880 р., Єрусалим. 3 од., 6 арк. № 6396-6398.

4. Апергіс Георгій, небіж Анфіма, митрополита Віфлеємського. 18/30 січня 1894 р., Одеса. – Отримано 8 лютого 1894 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 5996.

5. Аргіропулос Антоній. 3 вересня 1878 р., Родос. – Отримано 9 вересня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6373.

6. Бі[сдекіс] Х[...]. 21 січня 1878 р., Пирей. – Отримано 21 січня 1878 р., Пирей. 1 од., 1 арк. № 6364.

7. Бутуріс Димитріс А[...]. 30 серпня 1891 р., Тієна. 1 од., 2 арк. № 6391.

8. Варватіс Хараламбос Ніколау. 18 вересня 1886 р., Афіни. – Отримано 13 жовтня 1886 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 5993.

9. Вердіс. 31 грудня 1877 р. – 29 травня 1878 р., Кефаллінія. – Отримано 7 січня 1878 р. – 1 червня 1878 р., Пирей. 8 од., 19 арк. № 6399-6406.

10. Вівазидіс Н[...]. 26 серпня 1878 р., Єрусалим. – Отримано 26 серпня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6372.

11. Геннатас Панос. Телеграма. 23 лютого 1878 р., Афіни, Пірей. 1 од., 1 арк. № 6365.

12. Геновезе Филипп. 20 лютого 1890 р., Афіни. – Отримано 8 березня 1890 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 1944.

13. Госталакас Ахілл, нумізмат історичного музею в Афінах. 30 січня / 29 лютого (?) 1879 р., Афіни. – Отримано 11 лютого 1879 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6378.

14. Данило з Кириакополіса, голова опікунської ради патріаршої школи шляхетних дівчат в Єрусалимі. Запрошення на урочистості з нагоди випуску. 6 липня 1891 р. 1 од., 2 арк. № 6388.

15. Діккенс Джон, консул Великобританії. 19/31 травня 1891 р., Єрусалим. – Отримано 20 травня 1891 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6386.

16. Єпіфан, [архієпископ] Іорданський. [10] січня 1891 р., Єрусалим. – Отримано 10 січня 1891 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6383.

17. Йоаким, патріарх Константинопольський. 1 квітня 1891 р., Милопотамон. – Отримано 10 липня 1891 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6389.

18. Какавелоф Ефталія. 13 квітня 1878 р., Пірей. – Отримано 20 квітня 1878 р., Пірей. 1 од., 2 арк. № 6368.

19. Каллістрат, [архієпископ] Сінайський. 4 грудня 1878 р., Каїр. – Отримано 12 грудня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6377.

20. Кирило Афанасіадис, архімандрит. 18 грудня 1877 р. – 15 вересня 1880 р., Єрусалим, Левкосія. – Отримано 8 січня 1878 р. – 21 вересня 1880 р., Пірей, Єрусалим. 3 од., 6 арк. № 6407-6409.

21. Крокідіс К[...] Е[...]. 8 серпня 1878 р., Афіни. – Отримано 19 серпня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6371.

22. Ламбакіс Георгій. 13 липня 1890 р., 14 травня 1891 р., Афіни. – Отримано 22 липня 1890 р., 8 червня 1891 р., Єрусалим. 2 од., 8 арк. № 1949, 6387. На бланку Археологічного товариства.

23. Ламуріс С[...]с. 29 серпня 1866 р., 31 грудня 1890 р., Йоппі. – Другий отримано 4 січня 1891 р., Єрусалим. На звороті першого записи рукою архімандрита Антоніна про Михайла Азара. 2 од., 4 арк. № 6362, 6382.

24. Метеракіс Х[...]. 12/24 травня 1878 р. – 21 серпня 1890 р. Єрусалим, Йоппі, Пемоті. – Отримано 26 травня 1878 р. – 18 квітня 1891 р., Єрусалим, 3 од., 6 арк. № 1948, 6369, 6385.

25. Нестор, архімандрит [лаври Савви Освященного]. 11 листопада 1890 р. – Отримано 2/14 листопада 1890 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 1958.

26. Никифор, митрополит Петри. 11 квітня 1891 р., Єрусалим. – Отримано 9/21 квітня 1891 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6384.

27. Никифор, архієпископ Сінайський. 26 листопада 1886 р., Сінай. – Отримано 8 грудня 1886 р., Єрусалим. 2 од., 4 арк. № 6410-6411.

28. Никодим, архімандрит. 4 січня 1879 р. – 30 вересня 1880 р., Москва. – Отримано 22 січня 1879 р. – 22 жовтня 1880 р., Єрусалим. 4 од., 10 арк. № 6412-6415.

29. Ніколаїді Миколай К[...]. 1/13 березня 1878 р. – 27 вересня 1879 р., Константинополь, Москва, Пемоті, Пера, Санкт-Петербург, Фанаріон. – Отримано 4 березня 1878 р. – 6 жовтня 1879 р., Єрусалим, Пірей. 52 од., 159 арк. № 6416-6467.

30. Ніколаїді Каллірої. 9 березня 1878 р., Фанаріон. – Отримано 13 березня 1878 р., Пірей. 1 од., 2 арк. № 6366.

31. Пападопуло-Керамевс [Афанасій Іванович]. 2 вересня 1878 р., Смирна. – Отримано 22 вересня 1878 р. 1 од., 2 арк. № 6375.

32. Отець Спиридон Євсевіу, Перикл Ставру. 18/30 [жовтня] 1890 р. – Отримано 20 жовтня 1890 р. 1 од., 2 арк. № 1961.

33. Петасіс М[...]. Січень – 17 березня 1878 р., Тинос. – Отримані 8 січня – 19 березня 1878 р., Пірей. 3 од., 6 арк. № 6468-6470.

34. Петридіс І[...], голова ради старійшин міста Нігде. 16 червня, 27 серпня 1890 р., Нігде. – Другий отримано 8 вересня 1890 р., Єрусалим. 2 од., 4 арк. № 1959-1960.

35. Сароглу Зефіріс. 26 червня 1878 р., Афіни. – Отримано 9 липня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 1 арк. № 6370.

36. Севастопулу К[...] Юлія. 3 березня 1878 р. – 17 квітня 1880 р., Ορτάκισι (Константинополь), Пера, Санкт-Петербург. – Отримані 6 березня 1878 р. – 28 квітня 1880 р., Єрусалим, Пірей. 7 од., 18 арк. № 6472-6478.

37. Сердіс Симеон. 23 вересня 1891 р., Єрусалим. – Отримано 24 вересня 1891 р., Йоппі. 1 од., 2 арк. № 6392.

38. Соломон Ла (Валентина) Х[...]. 23 вересня 1878 р., Константинополь. – Отримано 18 жовтня 1878 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 6376.

39. Фотій, ὑπερόριος. 25 листопада 1886 р., Сінай. – Отримано 8 грудня 1886 р., Єрусалим. 2 од. (лист і записка), 4 арк. № 6479 – 6480.

40. Халіл Георгій Сунуну. 30 грудня 1879 р., Єрусалим. – Отримано 30 грудня 1879 р. 1 од., 2 арк. № 6380.

41. Д[...]. 30 липня 1879 р. – 9 жовтня 1892 р., Василіки Левкадія, Тирново (Фессалія), Ермуполіс. – Отримано 19 серпня 1879 р. – 24 жовтня 1892 р., Єрусалим. 5 од., 10 арк. № 5994, 6481-6484.

42. Кароліна [...]. 17 жовтня 1886 р. – Отримано 18 листопада 1886 р., Єрусалим. 1 од., 2 арк. № 5995.

43. [...], ігумен (?) [монастиря] св. Миколая на Криті. [Б. д.]. – Отримано 19 квітня 1880 р. 1 од., 2 арк. № 6381.

Листи до інших осіб

44. Н[іколаїді ?] К[...]. 6/18 липня 1889 р. – Миколаю [...]. В листі вказана адреса Каллірої Ніколаїді в Константинополі. 1 од. 4 арк. № 5371.

45. Отець Спиридон Євсевіу, Перикл Ставру. Б. д. – Халебісу Якову [Григоровичу]. Отримано 6 січня 1894 р.1 од., 1 арк. № 6395.

46. Сердіс Симеон. 5 березня – 2 квітня 1893 р., Ієрихон. – Халебісу Якову. 2 од., 2 арк. № 6393-6394.

47. Халебіс Яків [Григорович]. 9 вересня 1878 р., Єрусалим. – [...]. Записка про відсутність архімандрита Антоніна Капустіна. 1 од., 1 арк. № 6374.

48. Хрисопулос Н[...]. 13 червня 1878 р., Константинополь. – Н[іколаїді] М[иколаю] К[...]. 1 од., 2 арк. № 6471.

Інші документи

49. Рахунок на 393, 4 гросіїв за фарби, олію та платню, складений Симеоном Сердісом для фарбування куполів. 10 серпня 1891 р. 1 од., 2 арк. № 6390.

50. Розписка фармацевта Д. Сурваса про отримання від Антоніна Капустіна 83 драхм 80 лепт за ліки для небіжчика Костянтина Власопуло. 10 квітня 1878 р., Пірей. 1 од., 1 арк. № 6367.

51. Розписка архімандрита Фотія Александридіса про отримання від Антоніна Капустіна 187, 1/2 гросіїв за 15 аркушів османських кодексів. 8 вересня 1871 р. Школа теології в Єрусалимі. 1 од., 1 арк. № 6363.

Додатки

1. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 1зв.

2. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 2

3. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 3зв.

4. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 92зв.

5. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 94зв.

6. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 151зв.

7. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 152зв.

8. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 155зв.

9. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 156

10. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 246

11. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 251зв.

12. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 254зв.

13. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 283зв.

14. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 292

15. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 296

16. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 298зв.

17. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 317

18. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 320

19. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 321

20. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 323

21. Ф. 301, 25л.
Євангеліє (Нікомідійське).
Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 95

22. Ф. 72, 1.
Євангеліє (кодекс Левицького).
XII ст. Арк. 62зв.

23. Ф. 72, 1.
Євангеліє (кодекс Левицького).
XII ст. Арк. 102зв.

24. Ф. 72, 1.
Євангеліє (кодекс Левицького).
XII ст. Арк. 179зв.

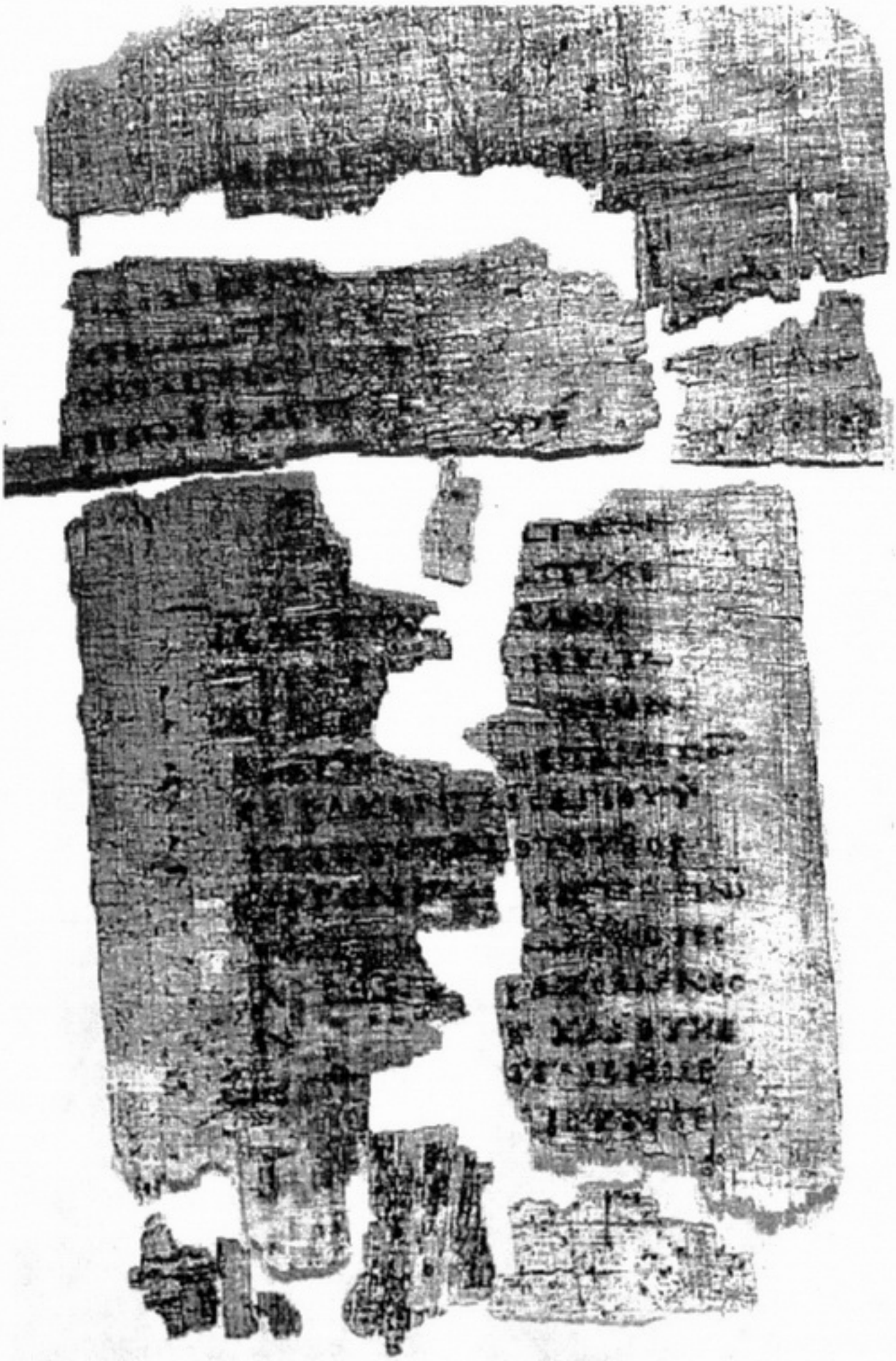

25. Ф. 301, 553п. Євангеліє. III–IV ст. Арк. 1.

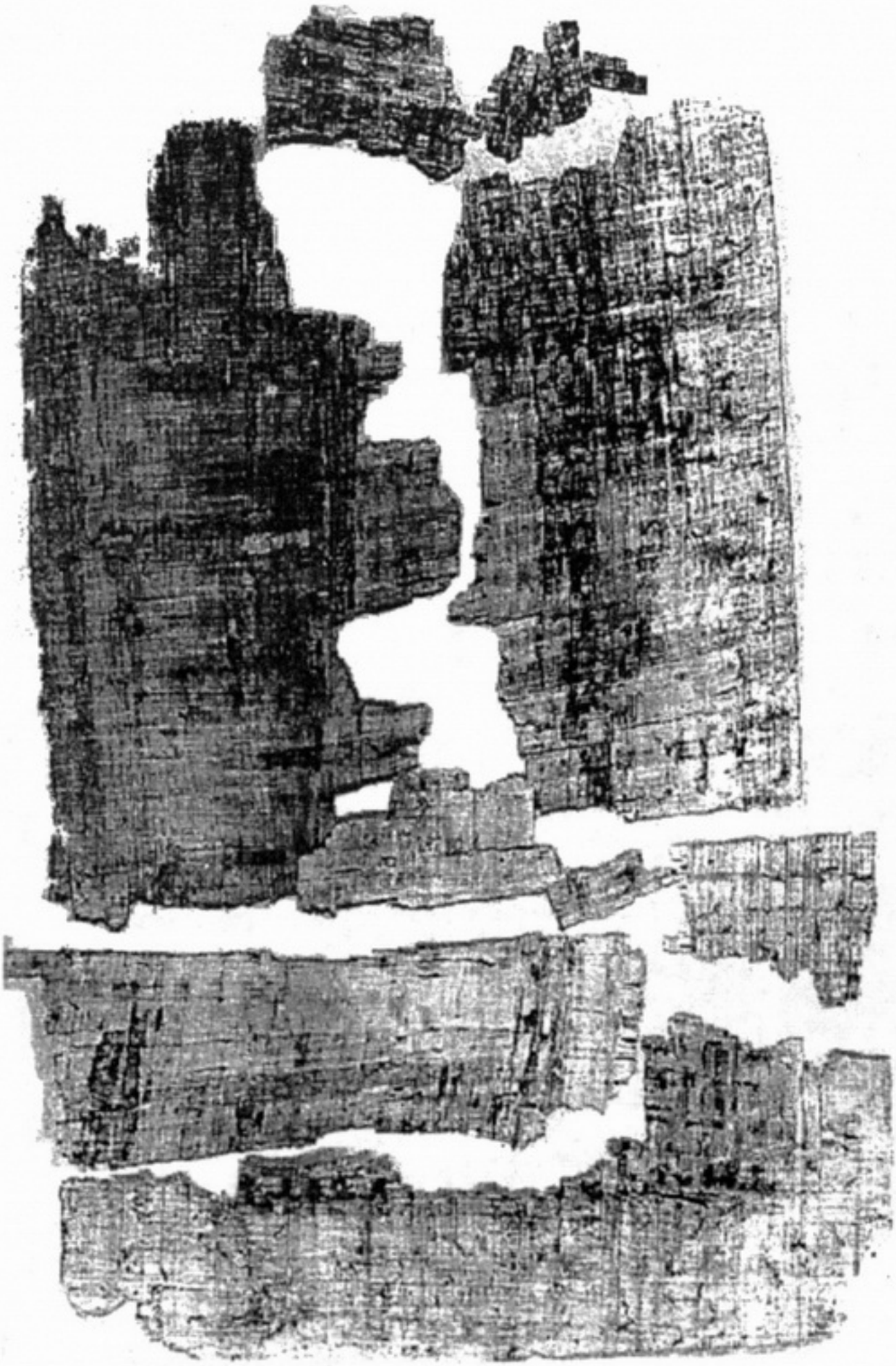

26. Ф. 301, 553п. Євангеліє. III–IV ст. Арк. 1зв.

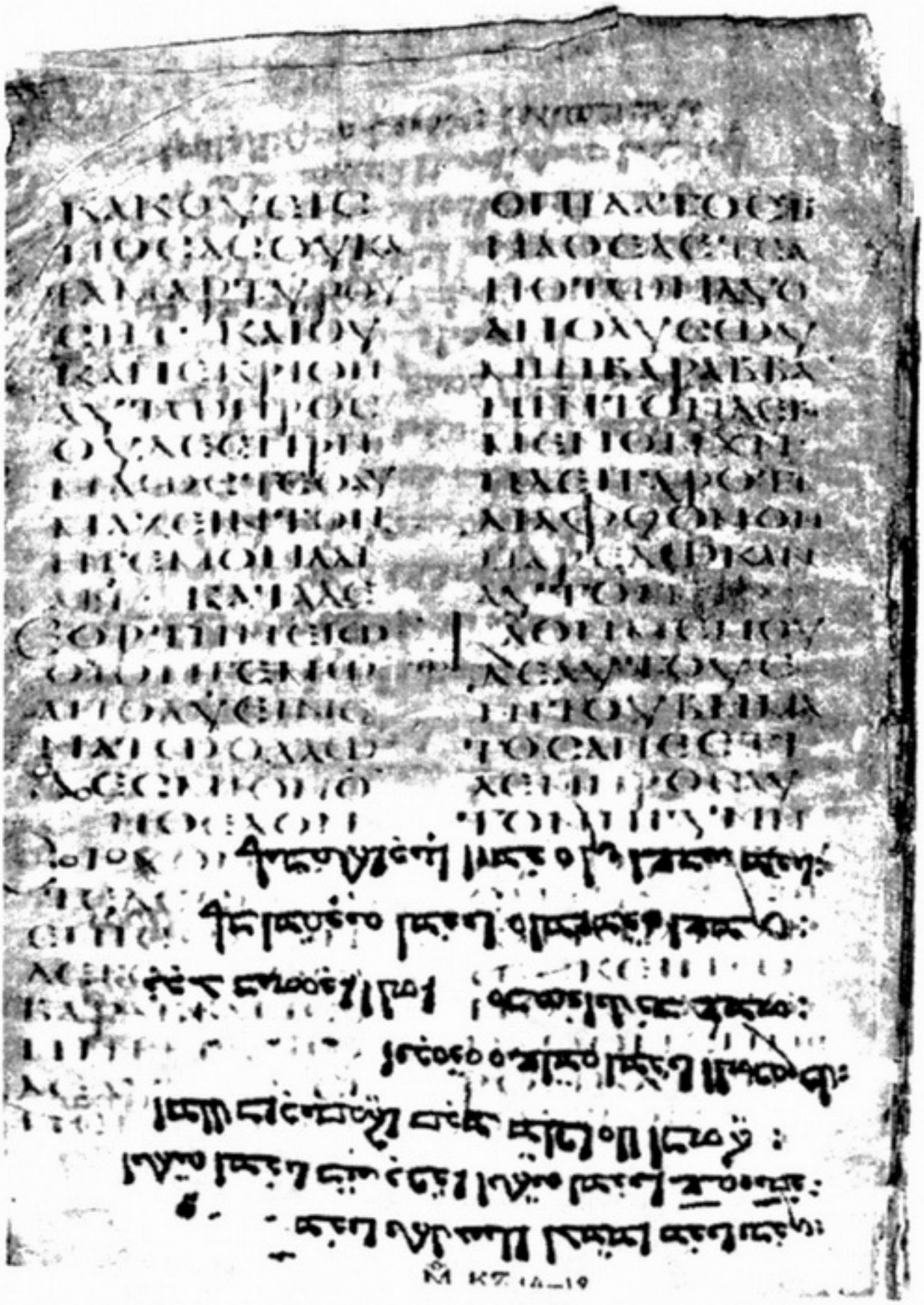

27. Ф. 301, 17п. Євангеліє від Матфея. Палімпсест.
Нижній текст – грецький V–VI ст., верхній – сирійський VIII-IX ст.

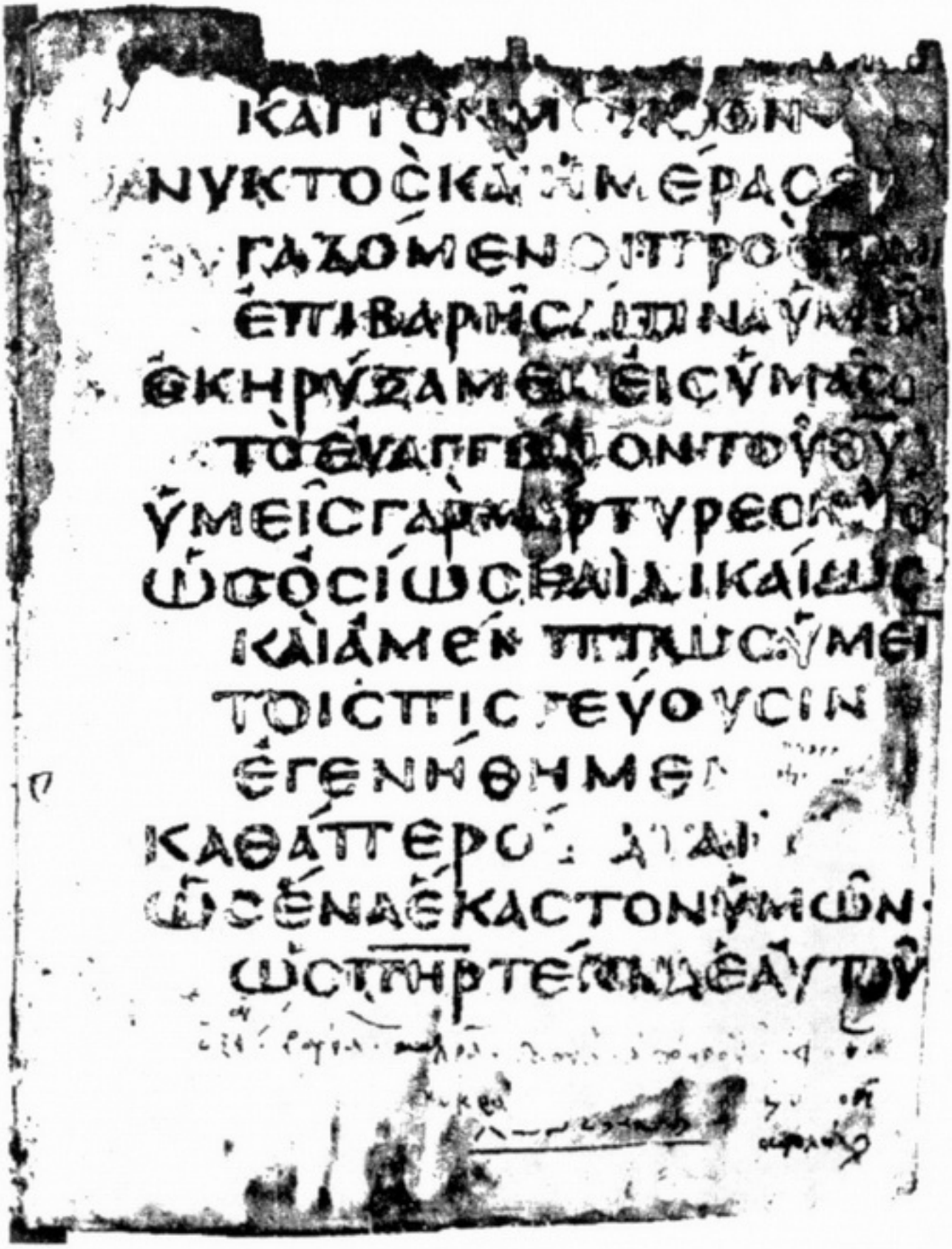

28. Ф. 301, 26п. Апостол. VI ст.

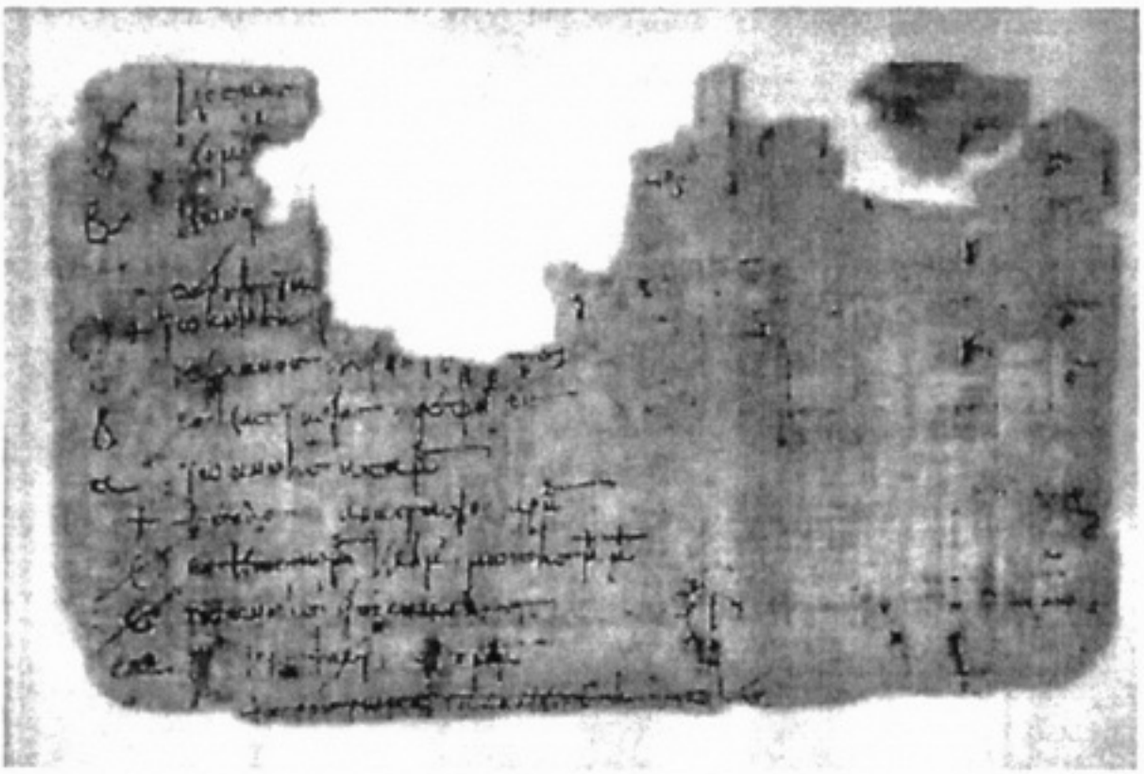

29. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 1.

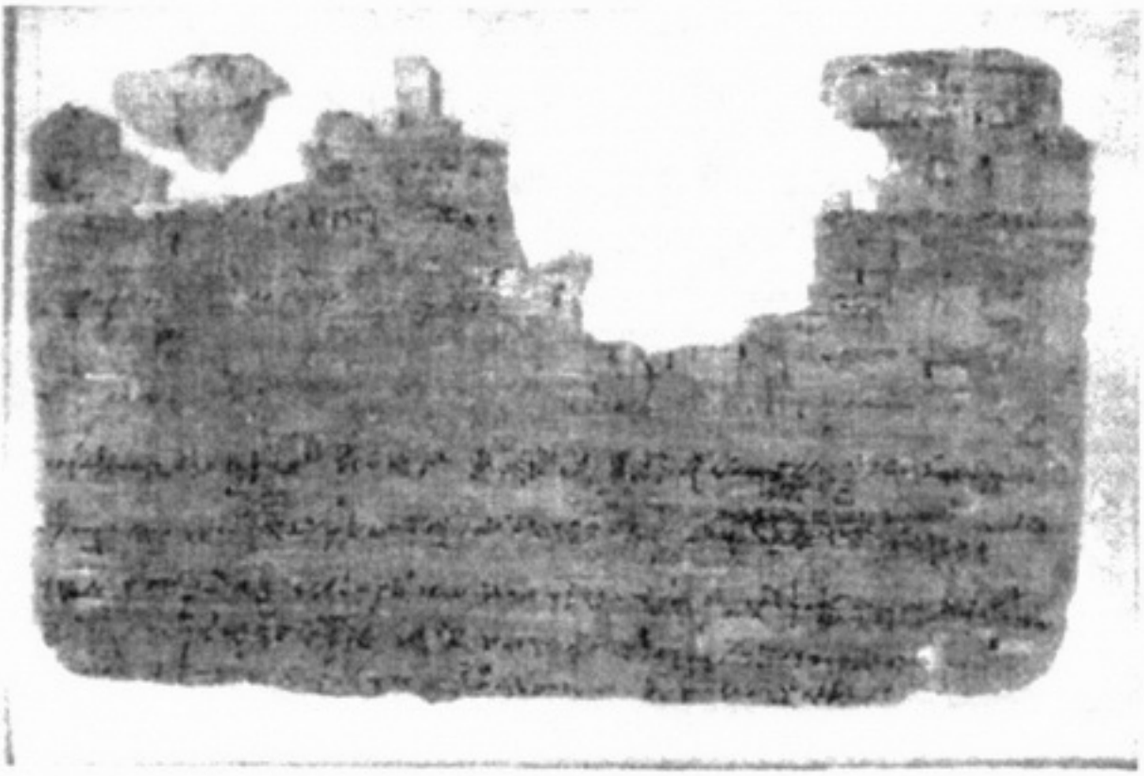

30. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 1зв.

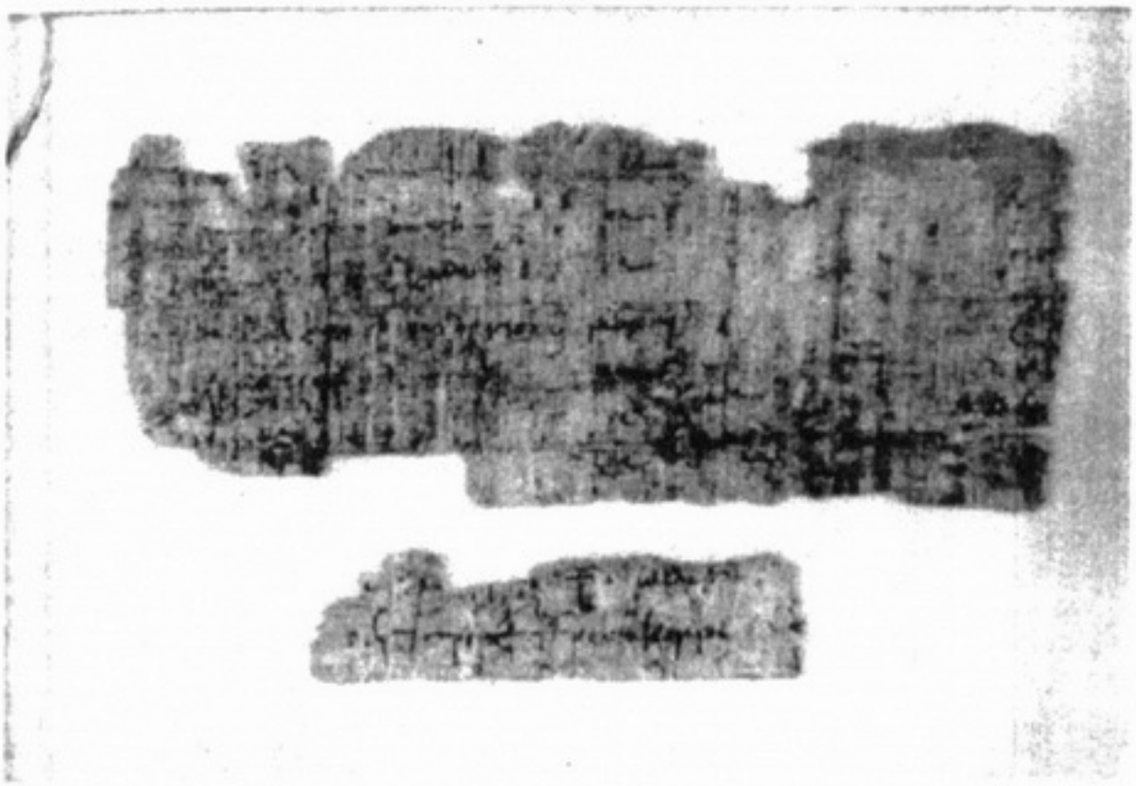

31. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 2

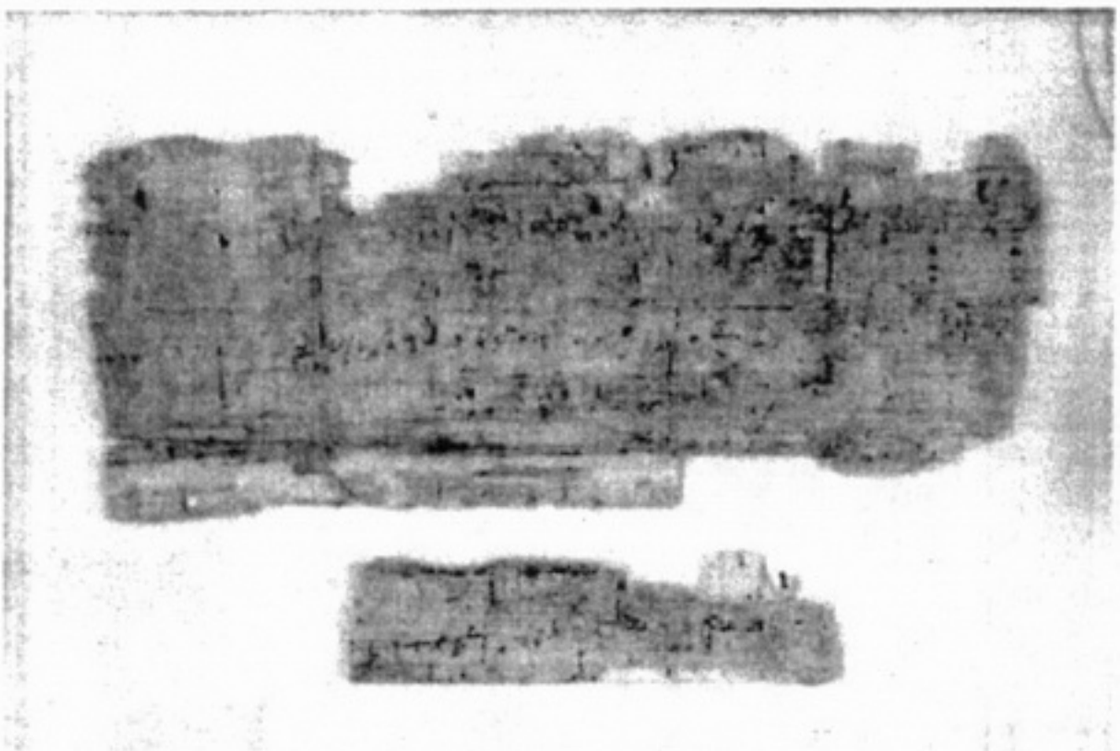

32. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 2зв.

33. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст.
Арк. 4.

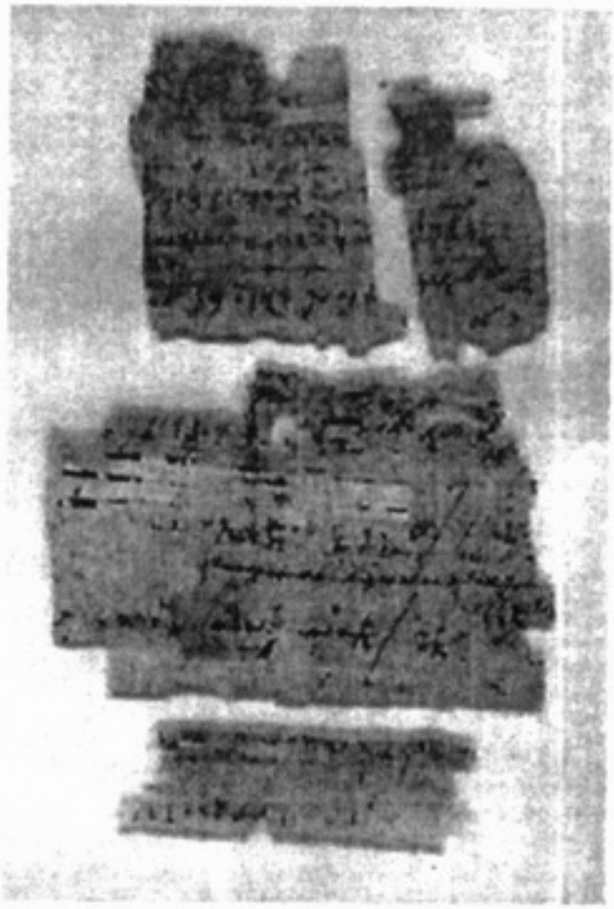

34. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст.
Арк. 4зв.

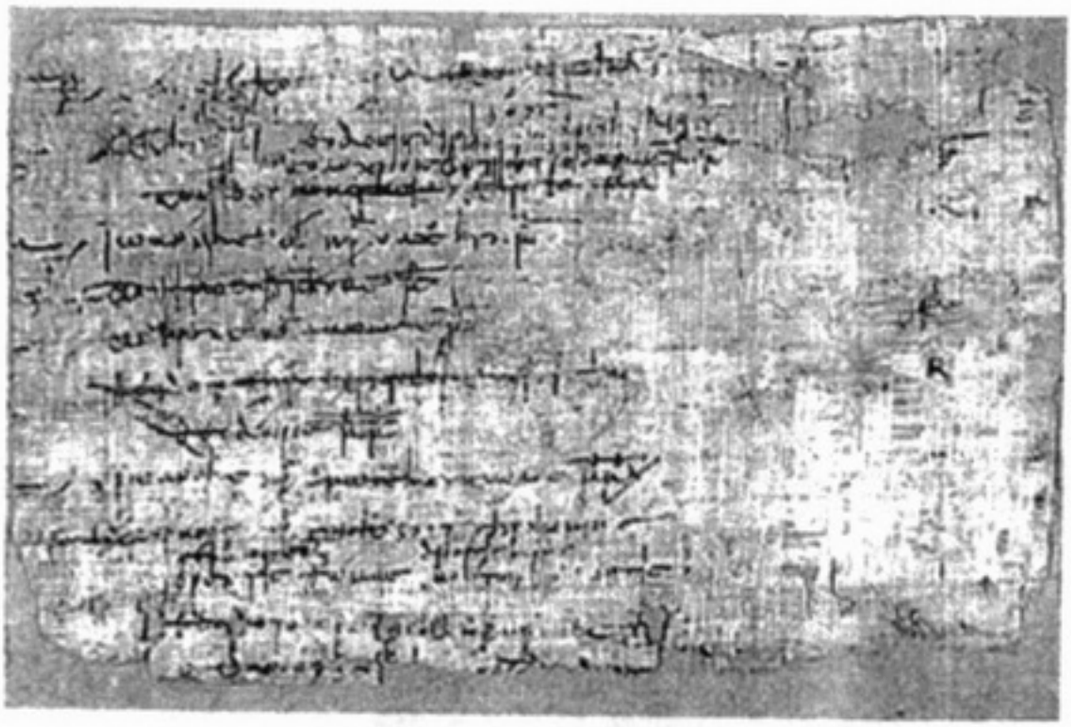

35. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 3.

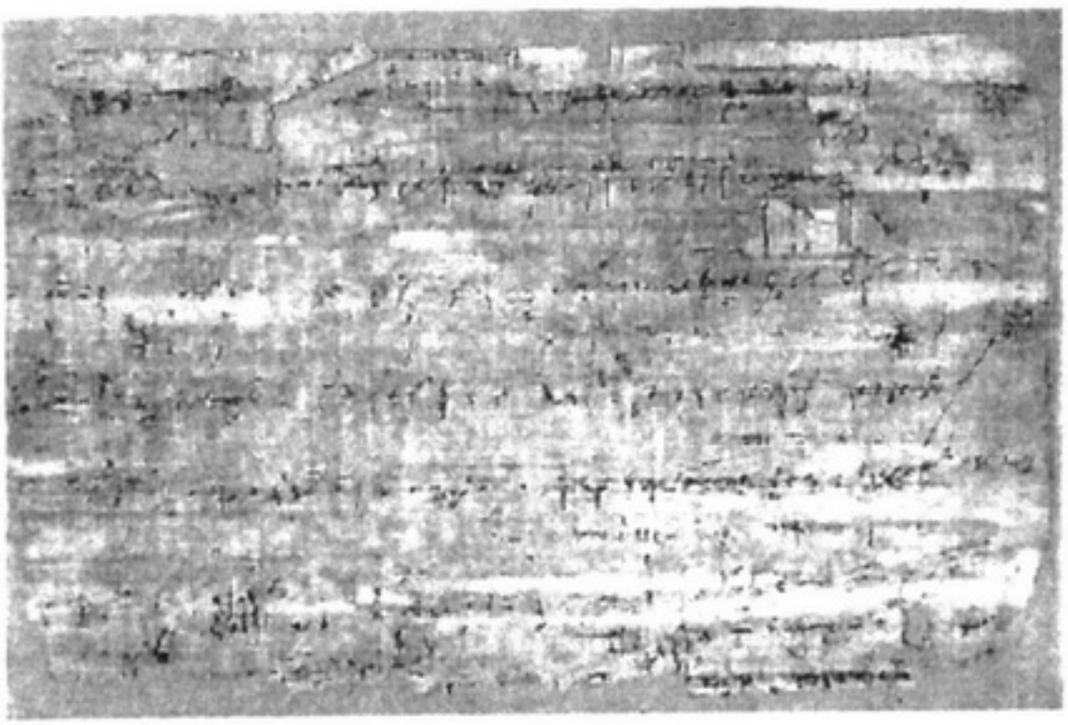

36. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 3зв.

37. Ф. 301, 133п. Василь Великий. Бесіди. IX–X ст. Арк. 4зв.

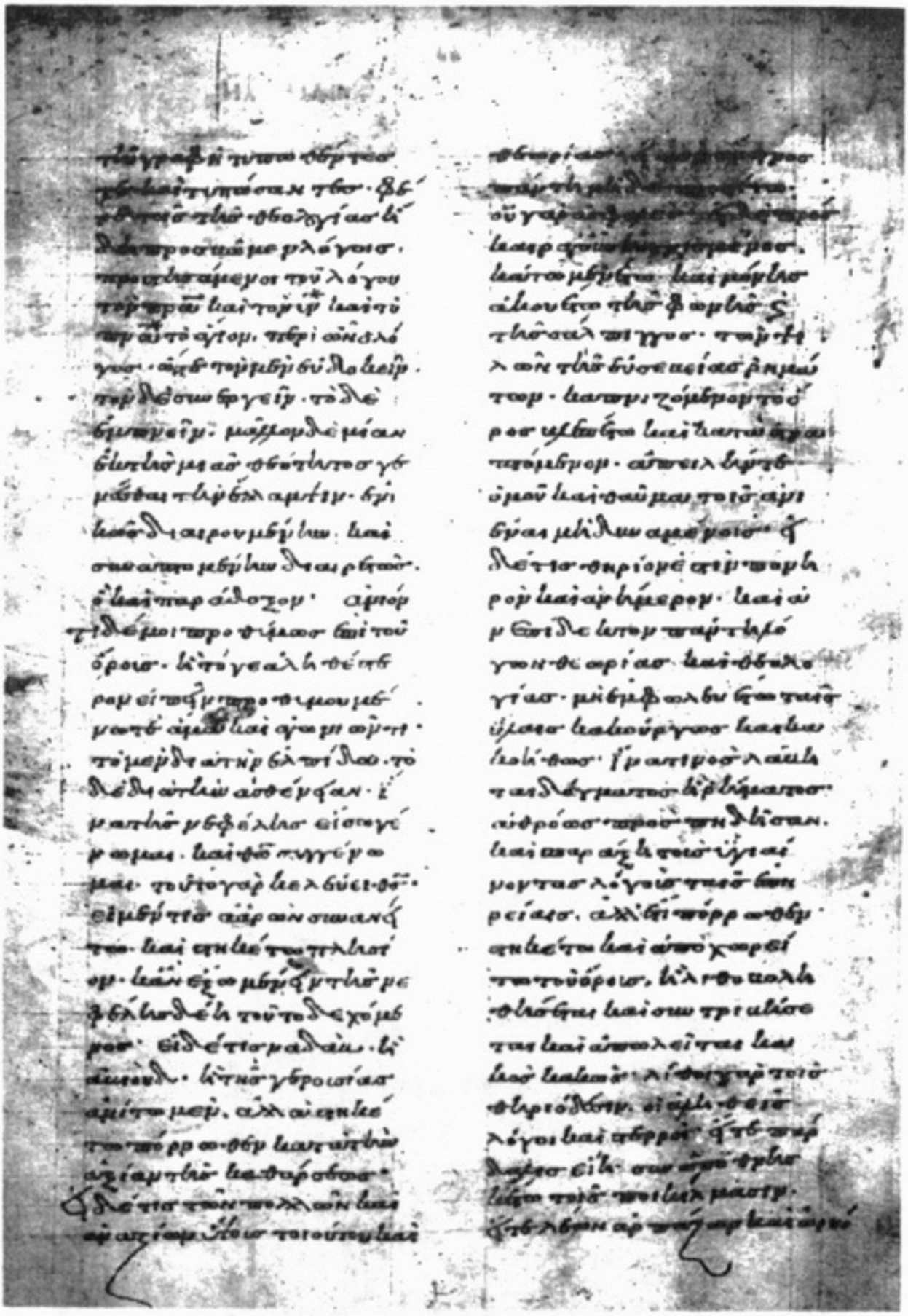

38. Ф. 301, 136п/1. Григорій Богослов. Бесіди. IX–X ст. Арк. 148зв.

39. Ф. 301, 142п. Феодор Студит. Малий катехізис. IX–X ст.
Арк. 1, 2

40. Ф. 301, 142п. Феодор Студит. Малий катехізис. IX–X ст.
Арк. 1зв., 2зв.

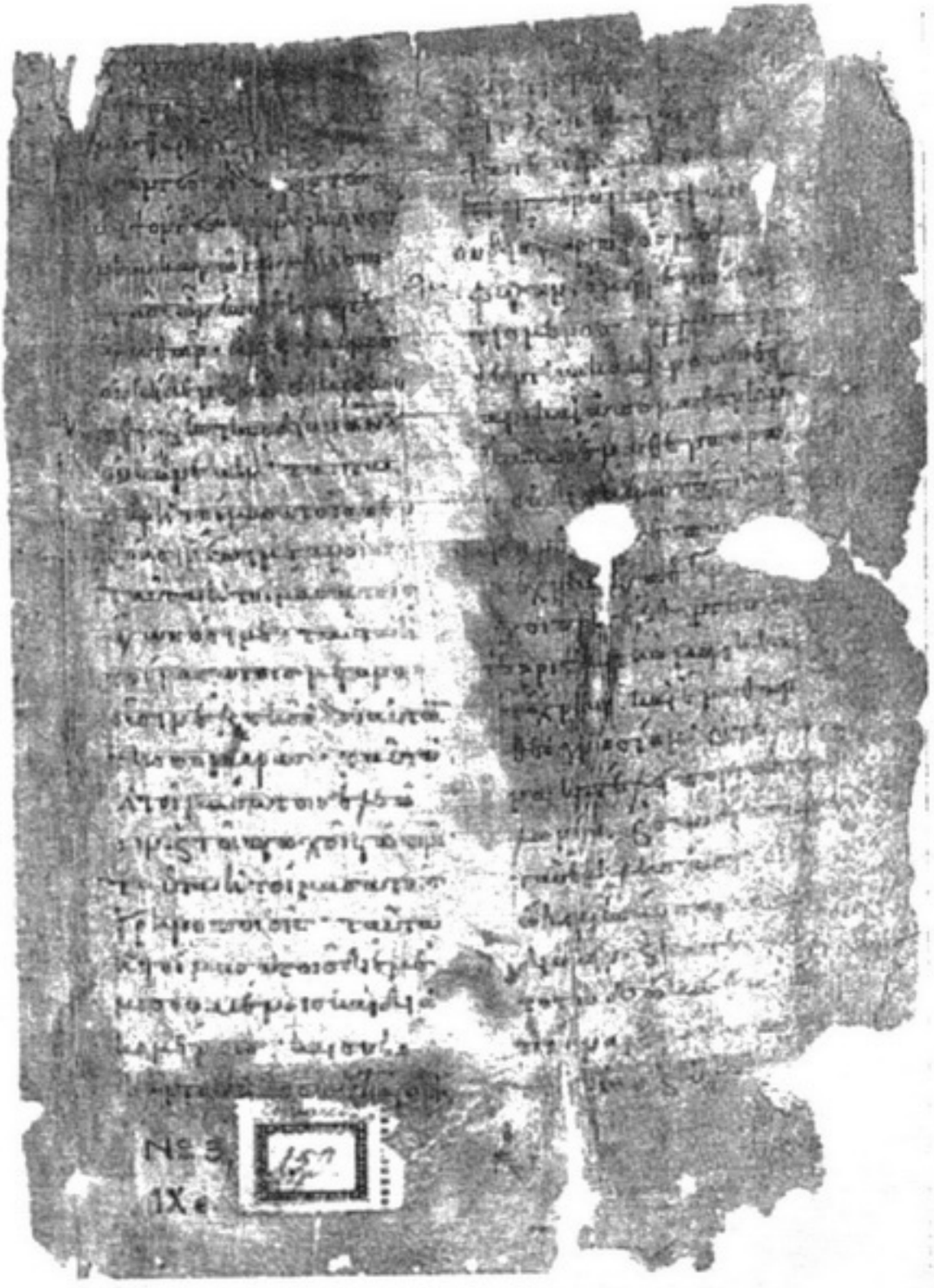

41. Ф. 301, 148п. Св. Єфрем Сирін. Повчання. X ст. Арк. 1

42. Ф. 301, 22л. Євангельські читання.
X–XI ст. Арк. 14.

43. Ф. 1, 137/1. Тлумачення на Послання апостола Павла до Римлян. X–XI ст. Арк. 162.

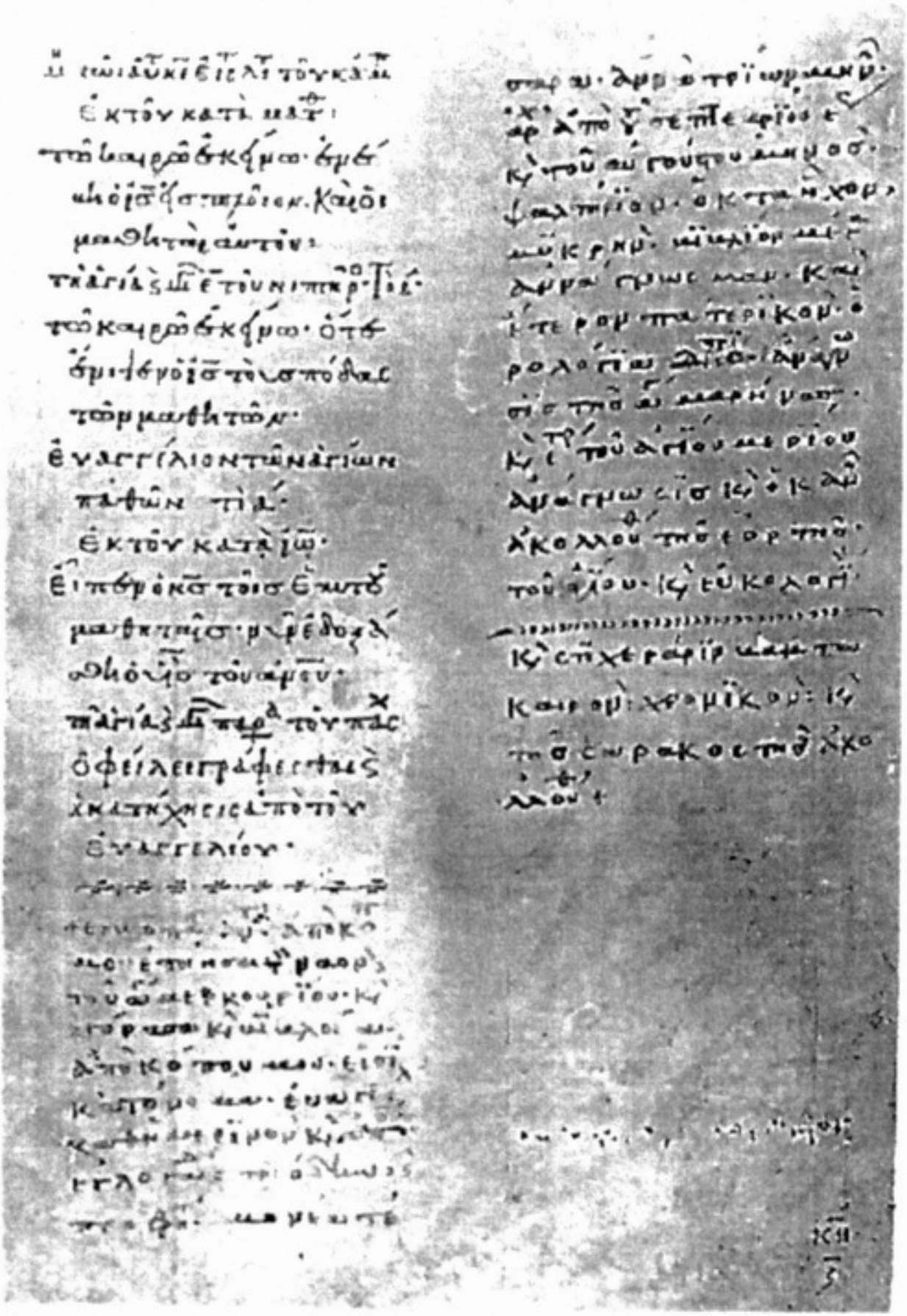

44. Ф. 301, 23л. Євангельські читання. XI ст. Арк. 224зв.
Власницький запис священика Антонія. Мінускул XII–XIII ст.

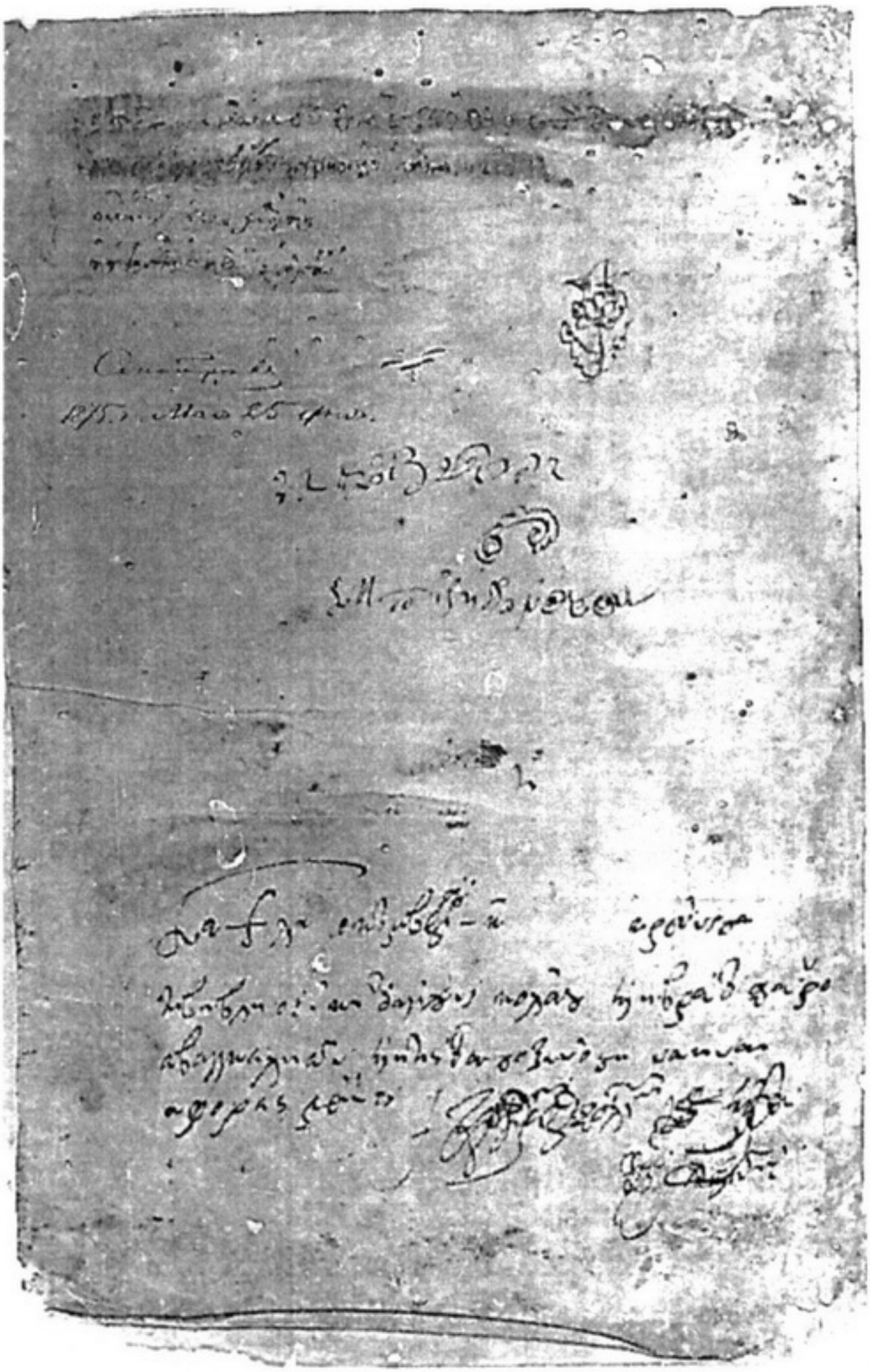

45. Ф. 301, 23л. Євангельські читання. XI ст. Арк. 285зв.
Запис митрополита Гедеона Готського. 20 жовтня 1731 р.

46. Ф. 310, 151. Євангеліє. XI ст. Арк. 10зв.

47. Ф. V, 3692. Повість про Варлама та Йоасафа. 1021 р.
Арк. 199. Копіїст Феодосій.

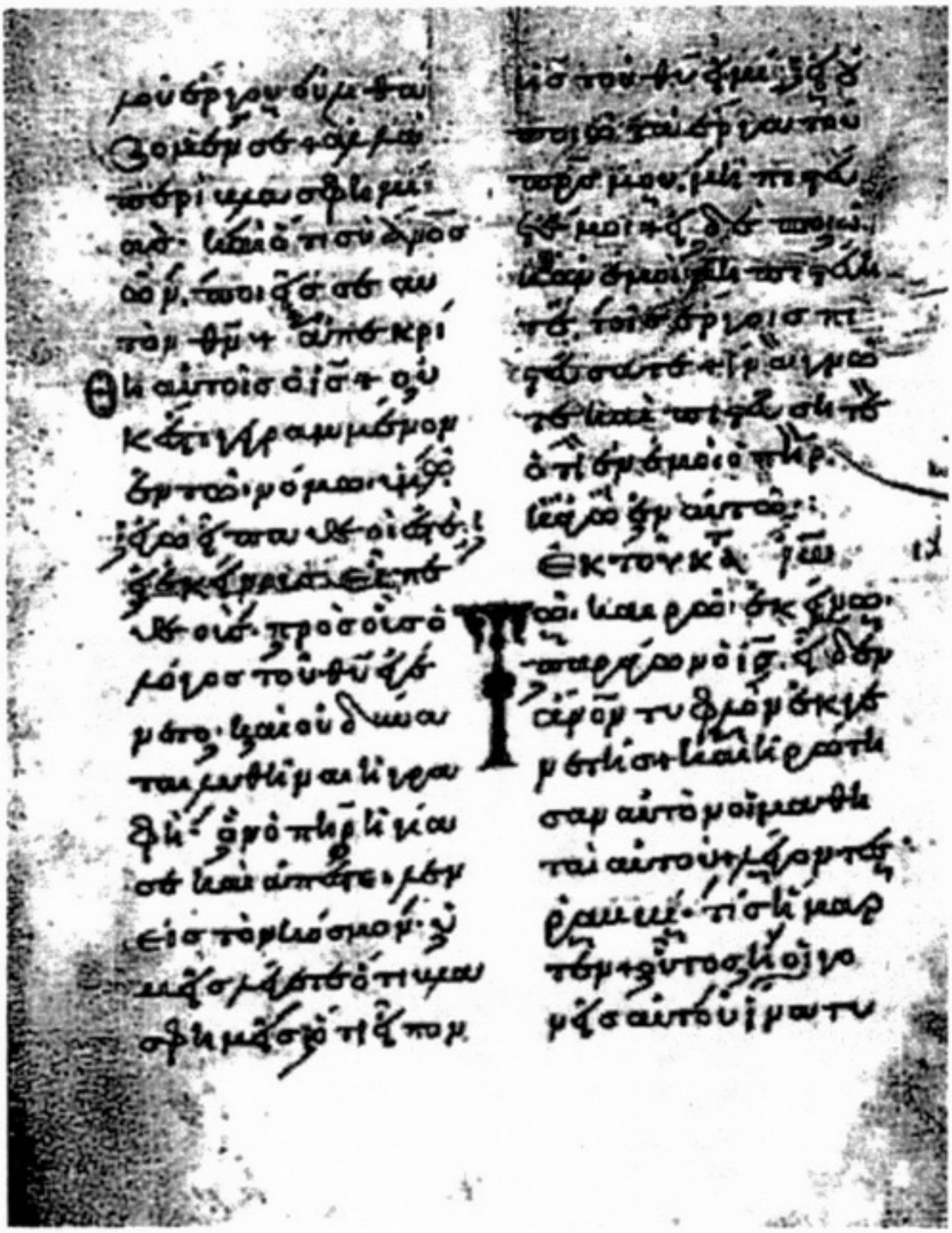

48. Ф. 310, 150. Євангельські читання. Друга половина XI ст. Арк. 4.

49. Ф. 301, 15п. Євангельські читання. XI–XII ст. Арк. 99зв.

50. Ф. 301, 15п. Євангельські читання. XI–XII ст. Арк.100.
Запис укладача вставних аркушів ченця Филиппа, сина Константина. 1516 р.

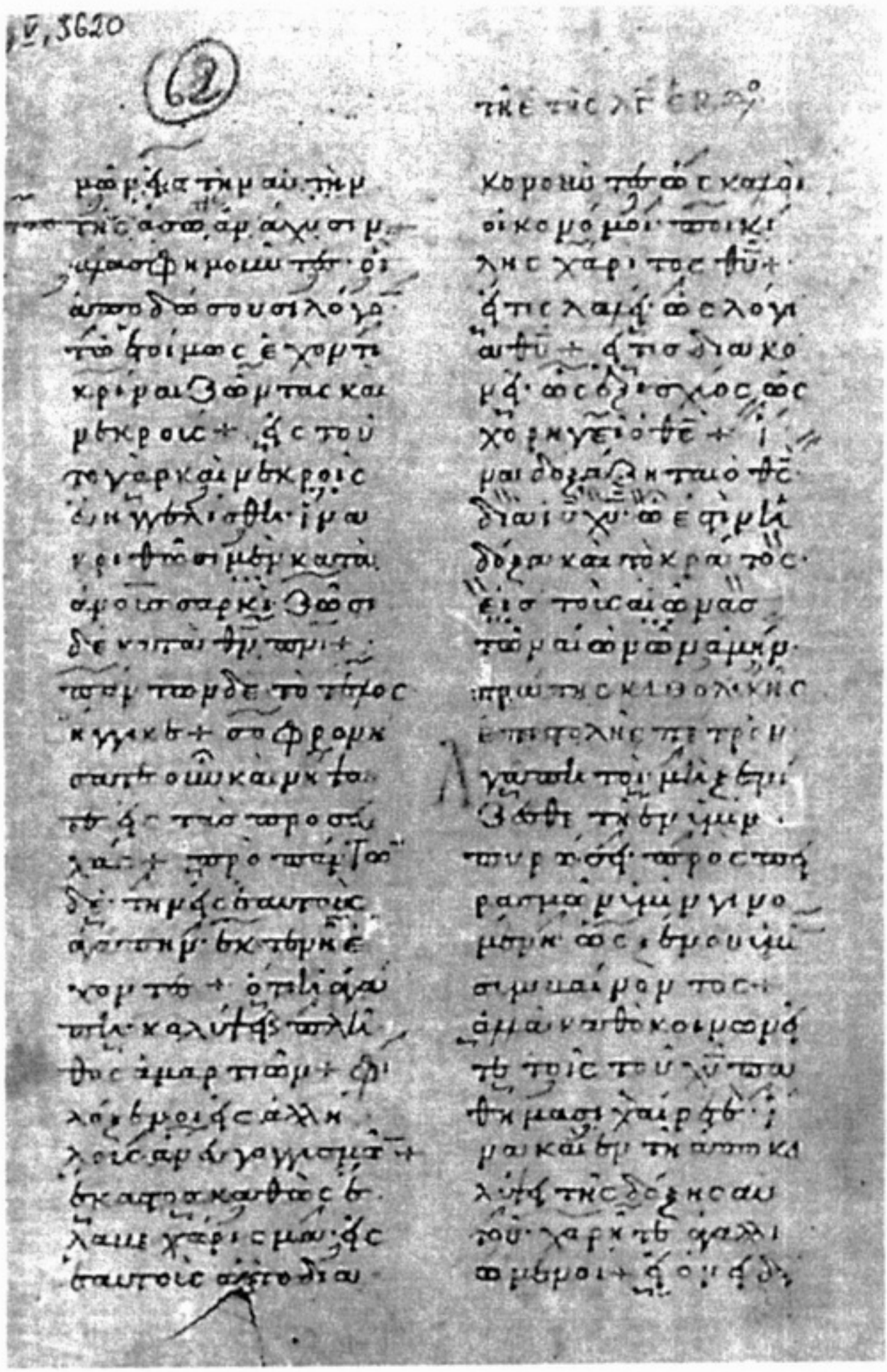

51. Ф. V, 3620. Апостол. XI–XII ст. Арк.1

52. Ф. 301, 385п. Стихирар нотний. XI–XII ст.
Арк. 1зв.

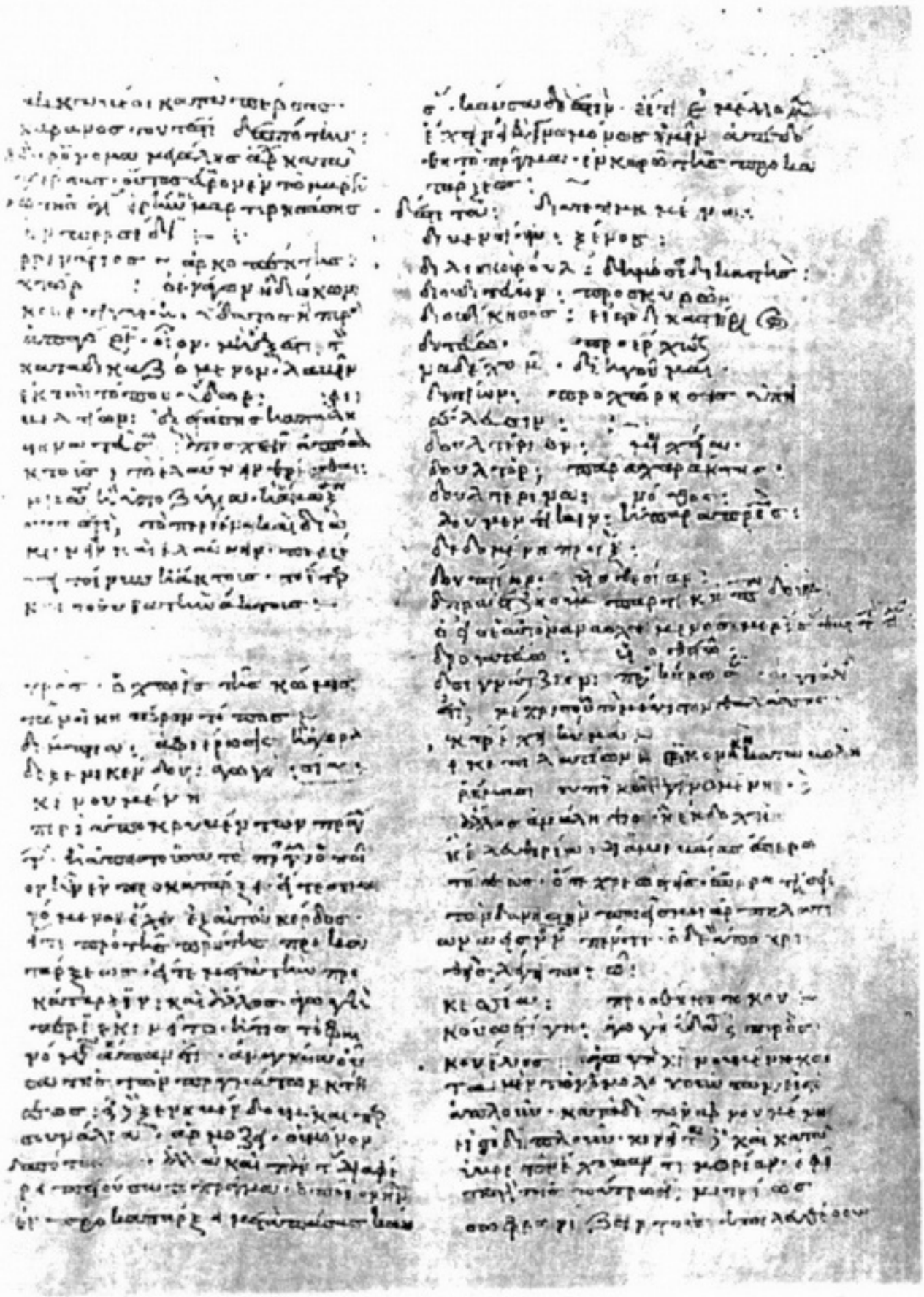

53. Ф. I, 137/2. Конволют. XII ст. Арк. 151.
Словник юридичних термінів.

54. Ф. I, 137/2. Конволют. XII ст. Арк. 151зв.
Словник юридичних термінів.

55. Ф. І, 137/2. Конволют. XII в. Арк. 1. Збірник юридичних текстів.

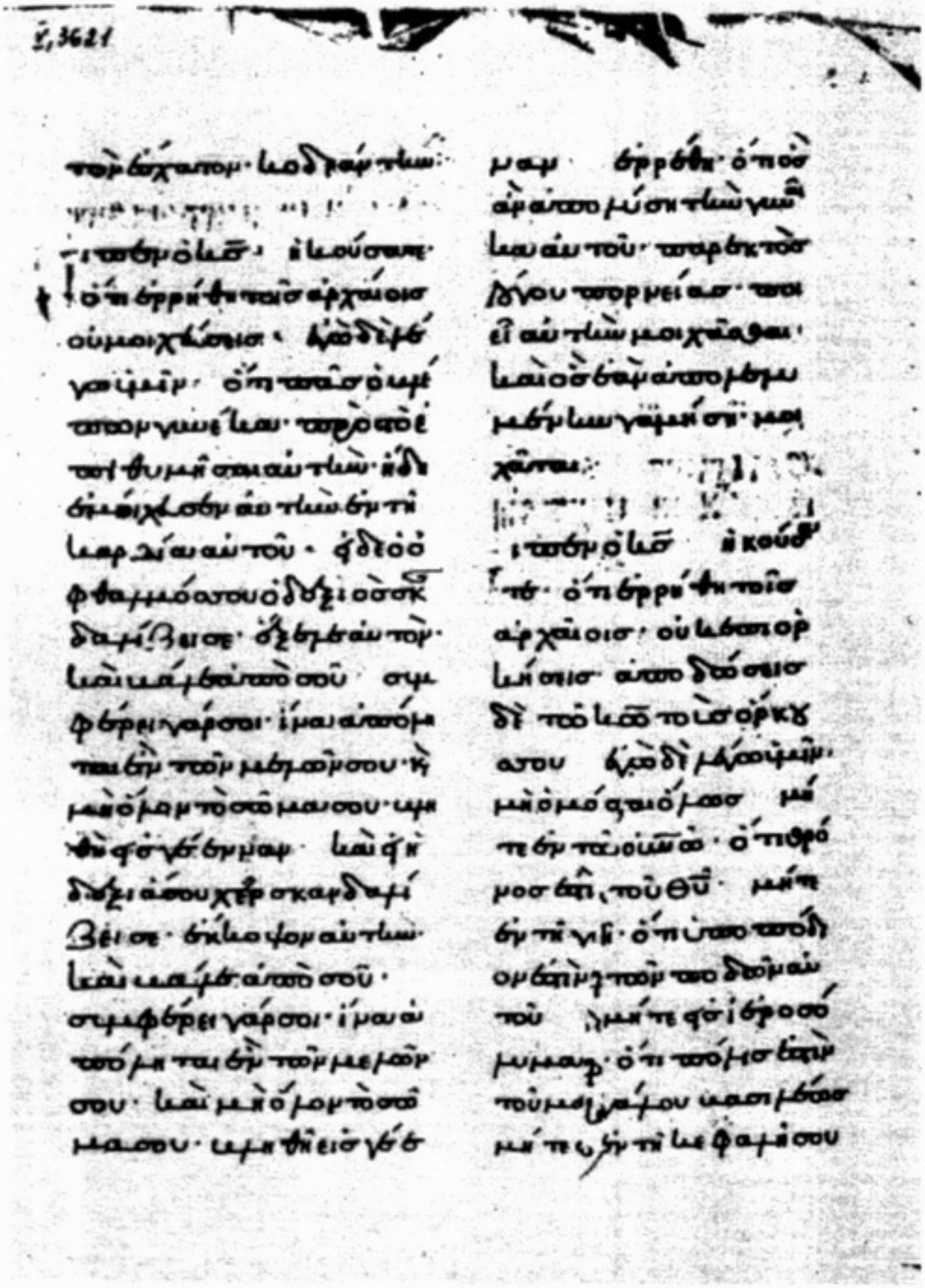

56. Ф. V, 3621. Євангельські читання. XII ст. Арк.1

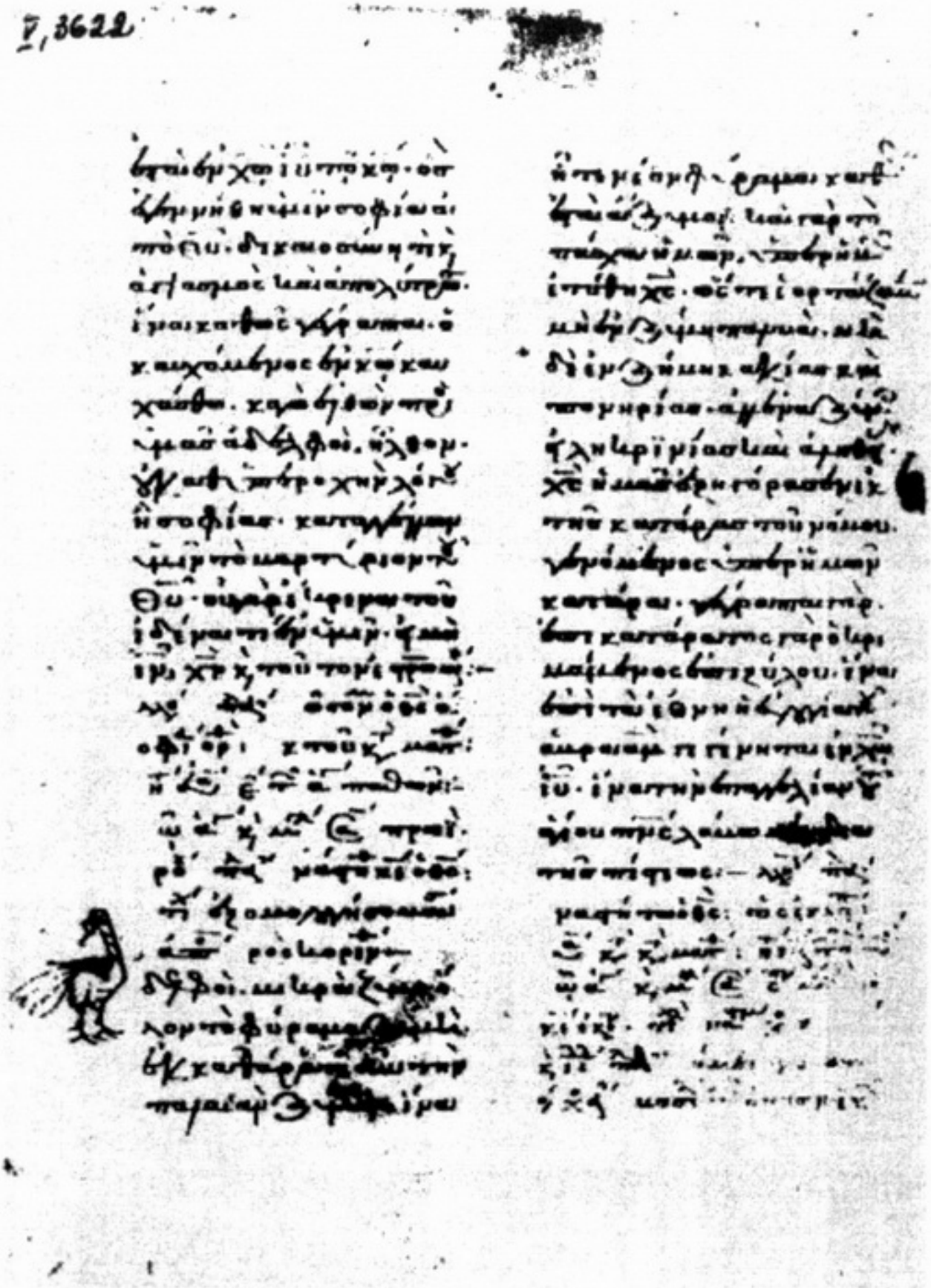

57. Ф. V, 3622. Апостольські та Євангельські читання. XII ст. Арк.1

58. Ф. 301, 639п. Евхологіон. XII ст. Арк. 79. Копіїст Арсеній.

59. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон).
XII ст. Арк. 103зв. Записи копіїста Іоанна.

60. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон).
XII ст. Арк. 177. Записи копіїста Іоанна.

61. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон). XII ст.
Арк.177зв. Записи копіїста Іоанна.

62. Ф. 301, 24л. Євангельські читання. XIII ст.
Арк. 84зв.

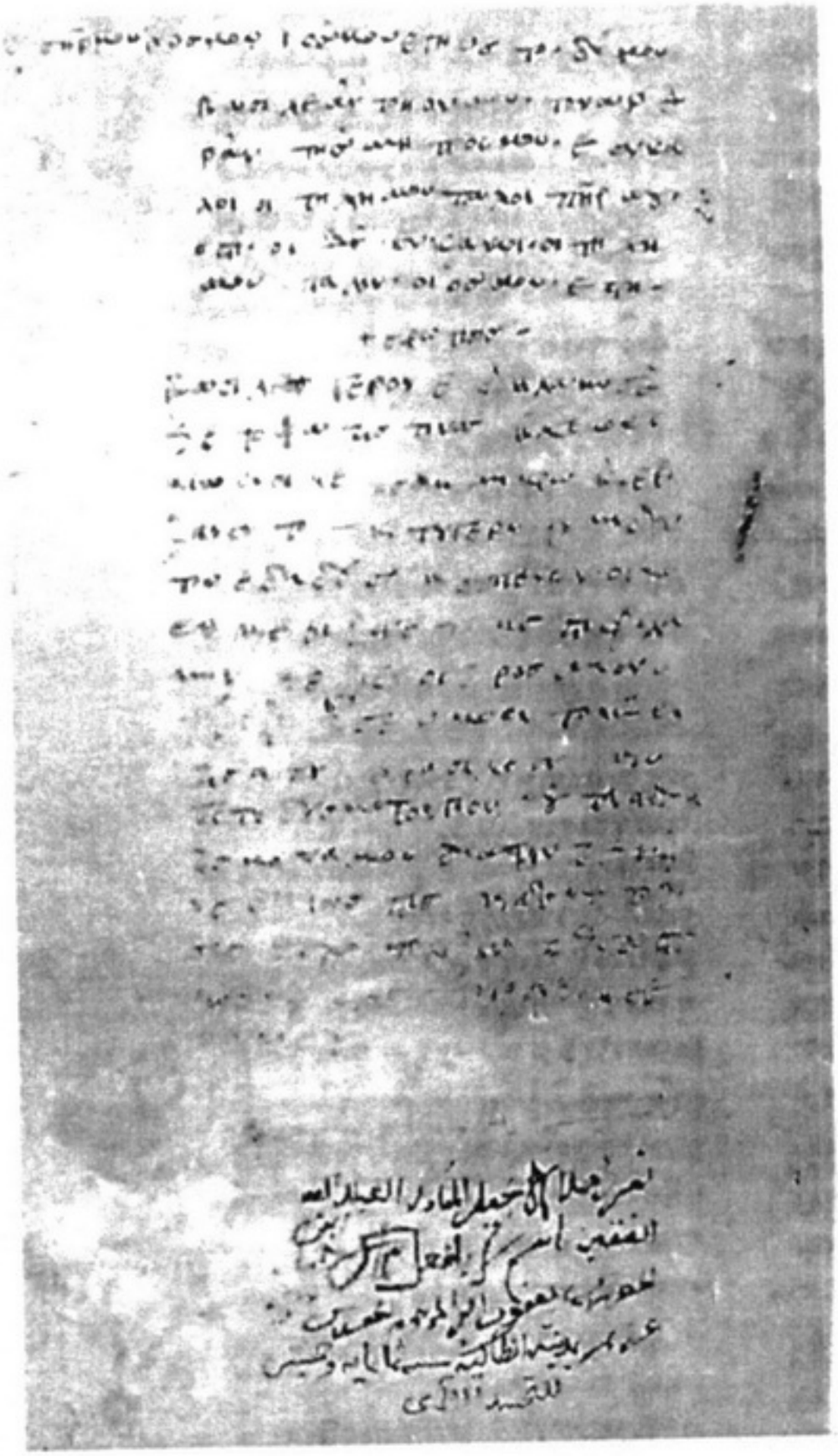

63. Ф. 301, 24л. Євангельські читання. XIII ст.
Арк. 84зв. Записи грецькою та арабською мовами.

64. Ф. 301, 10п. Євангеліє та Апостол. XV ст.
Арк. 67зв.

65. Ф. 72, Апостол. XIII ст.
Арк. 14зв.

66. Ф. 301, 76п. Синаксар. XIII ст. Арк. 1.

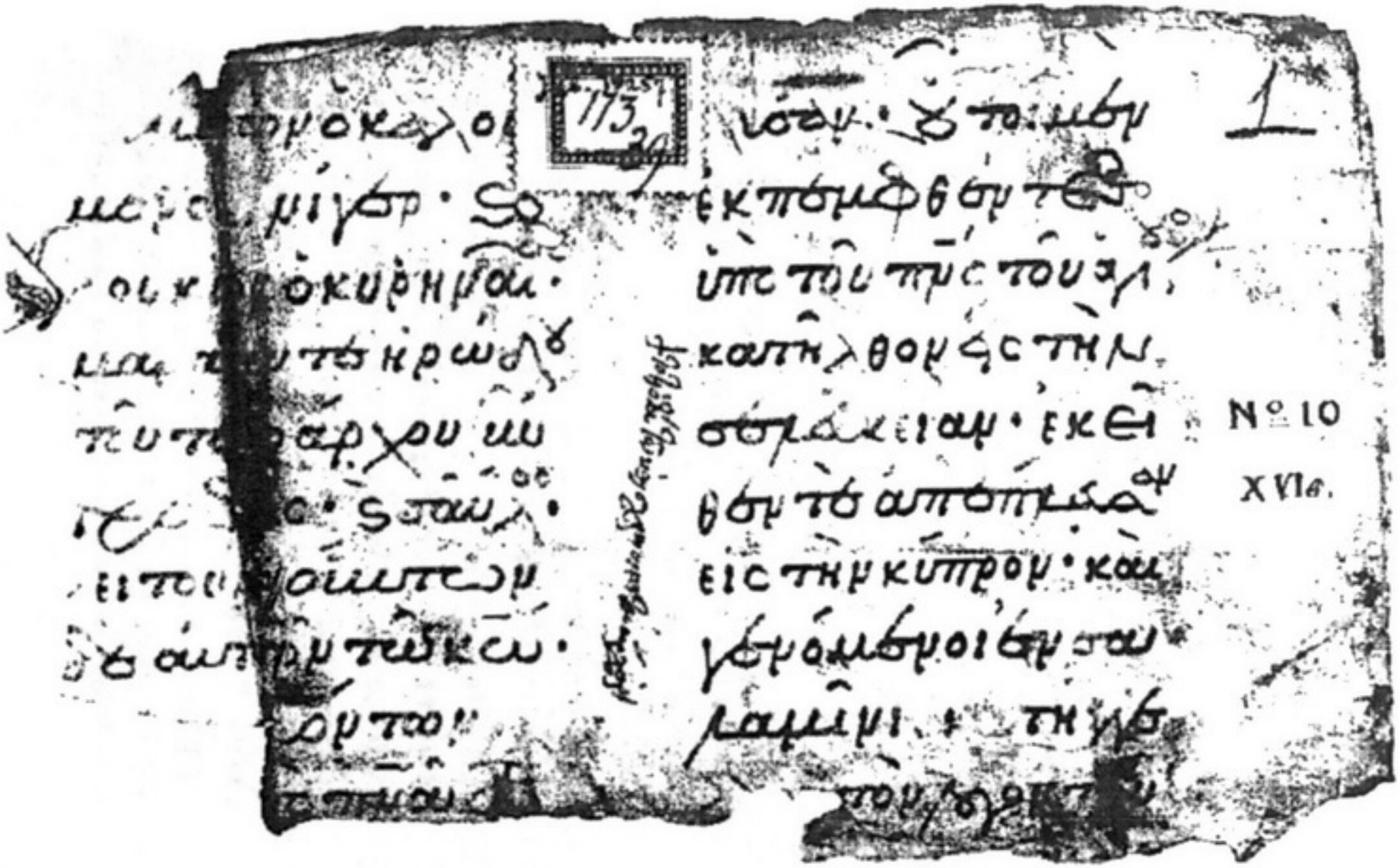

67. Ф. 301, 24п. Апостол. XIV ст. Арк. 1

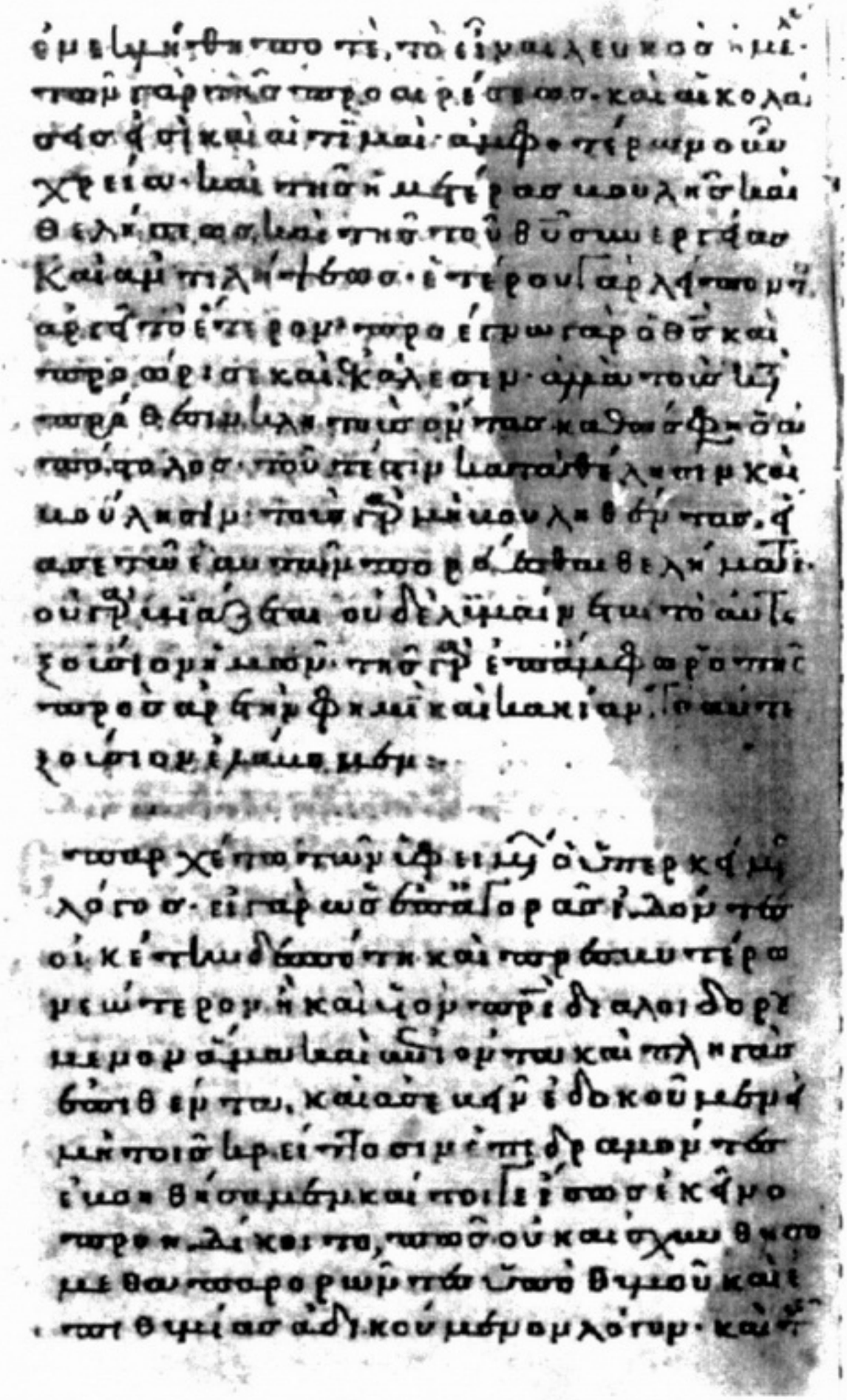

68. Ф. 301, 149п. Добротолюбіе. Перша половина XIV ст.
Арк. 342зв.

69. Ф. 301, 149п. Псалтир. Друга половина XV ст.
Арк. 275зв. Монограма.

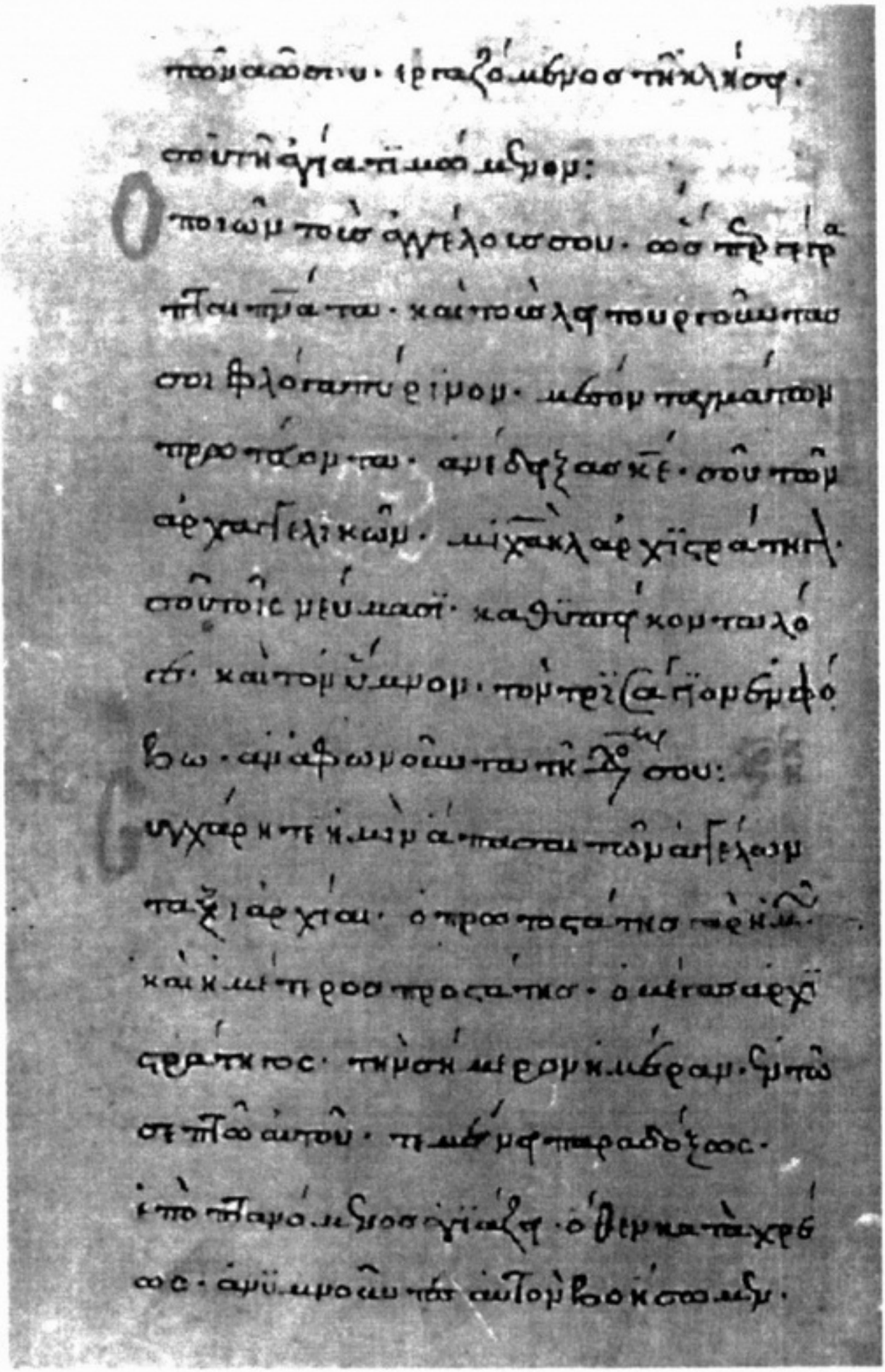

70. Ф. 301, 373п. Вибрані служби Мінеї та Тріоді.
Друга половина XV ст. Арк. 55зв.

71. Ф. 301. 411л. Житіє св. Луки Стиріота. Не пізніше 1591 р.
Арк. 1. Копіїст Нафанаїл Емборос

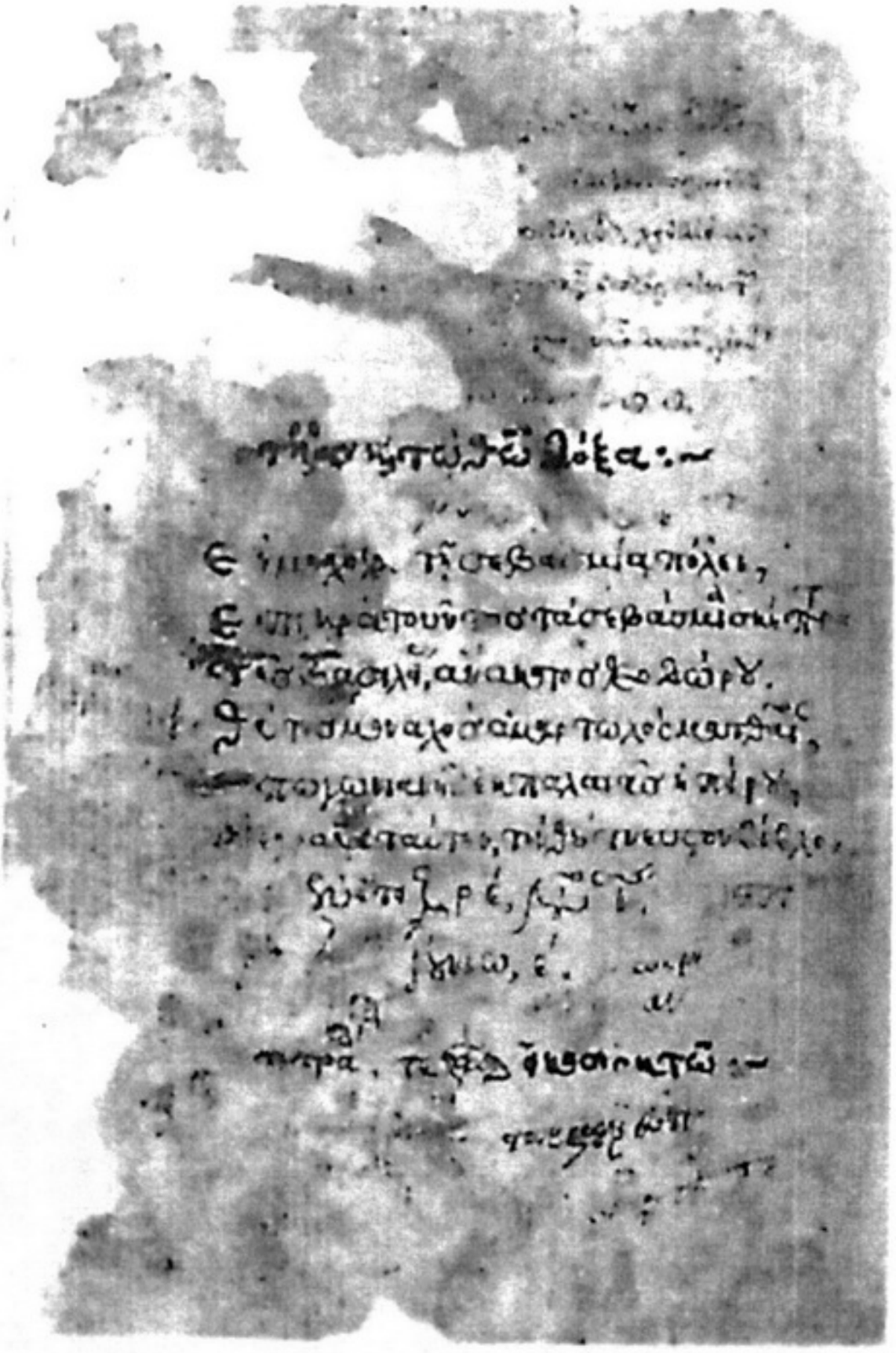

72. Ф. 301. 1п. Псалтир. 5 червня 1597 р. Москва.
Арк. 215зв. Копіїст Матфей Погоньяніс.

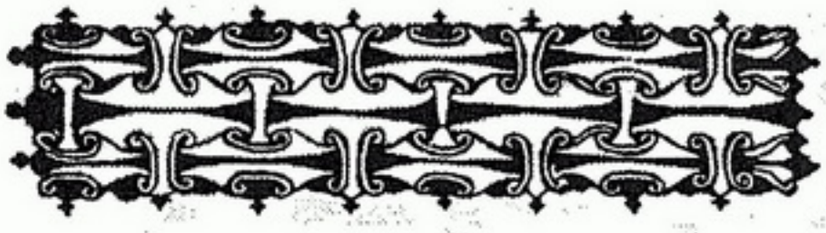

Покажчики

Список вжитих у опису скорочень 323

Покажчик матеріалів рукопису 331

Датовані рукописи (кодекси) 333

Хронологічний покажчик кодексів 335

Покажчик фондів і зібрань 339

Копіїсти рукописів 345

Іменний покажчик 351

Покажчик топонімів, монастирів і церков 369

Тематичний покажчик 373

Список вжитих у опису скорочень

Акты	Акты, относящиеся к истории Южно-Западной Руси / Сост. А. Петрушевич. – Львов, 1868.
Акты Греческого братства	Акты Греческого нежинского братства / Списанные и изданные проф. А.А. Федотовым-Чеховским. – Киев, 1884.
Архив	Архив Юго-Западной России, издаваемый Временной Комиссией для разбора древних актов при Киевском, Подольском и Волынском генерал-губернаторе. – Киев, 1859-1907. – Ч. 1. – Т. 5: Акты, относящиеся ко времени подчинения Киевской митрополии Московскому патриархату 1620-1694 гг. – Киев, 1872; Т. 10: Акты, относящиеся к истории Галицко-русской православной церкви (1423-1714). – Киев, 1904.
Бенешевич	Описание греческих рукописей монастыря святой Екатерины на Синае / Под ред. и с доп. В. Н. Бенешевича. – Т. 1: Замечательные рукописи в библиотеке Синайского монастыря и синаеджуванийского подворья (в Каире), описанные архимандритом Порфирием (Успенским). – СПб., 1911; Т. 3, вып. 1: Рукописи 1224-2156. – Петроград, 1917.
Бріке	*Briquet C. M.* Les filigranes. Dictionnaire historique des marques du papier dès leur apparition vers 1282 jusqu'en 1600. – Leipzig, 1968. – T. 1-4.
Булашев	Месяцесловы святых при рукописных богослужебных книгах Церковно-археологического музея / Сочинение... Георгия Булашева. – Киев, 1882.
Βέης	*Βέης N. A.* Τὰ χειρόγραφα τῶν Μετεώρων. Κατάλογος περιγραφικὸς τῶν χειρογράφων κωδίκων τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰς μονὰς τῶν Μετεώρων. – Ἀθῆναι, 1967. – Τ. Α΄.
Βιβλιογράφοι	*Πολίτης N., Πολίτη M.* Βιβλιογράφοι 17ου – 18ου αιώνα. Συνοπτική καταγραφή // Δελτίο τοῦ ἱστορικοῦ καὶ παλαιγραφικοῦ ἀρχείου. 1988-1992. – Ἀθήνα, 1994. – ς΄. – Σ. 313-645.
Βρανούσης	*Βρανούσης Λ.* Ἐγκωμιαστικὴ Ἀκολουθία γιὰ τοὺς τρεῖς ἱεράρχες· Μελέτιο Πηγᾶ, Γαβριὴλ Σεβῆρο καὶ Μάξιμο Μαργούνιο, ἀνέκδοτο ἔργο τοῦ Ματθαίου Μυρέων // Πεπραγμένα τοῦ Β΄ Διεθνοῦς Κρητολογικοῦ Συνεδρίου. – Ἀθῆναι, 1968. – Τ. Γ΄. – Σ. 368-411.
Велков-Андреев	*Велков А., Андреев С.* Водни знаци в османо-турските документи. – София, 1983. – Т. 1: Три луни.
Γενουηνσίου	Γενουηνσίου στοιχεῖα τῆς Μεταφυσικῆς / Ἐξελληνισθέντα μὲν ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς ὑπὸ... Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως... ἐκδοθέντα... ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι δωρεὰν τοῖς φιλεπιστήμοσιν Ἑλλήνων Νεανίσκοις. – Βιέννη, 1806.
Гераклитов	*Гераклитов А. А.* Филиграни XVII в. на бумаге рукописных и печатных документов русского происхождения. – Москва, 1963.
Глубоковский	*Глубоковский Н.* Греческий рукописный евангелистарий из собрания проф. И. Е.Троицкого (ныне б-ки Санкт-Петербургской духовной академии № Б1/7). – СПб., 1898.

Γνωμολογικὸν	Γνωμολογικὸν περιέχον τὰ κατὰ ἀλφάβητον γνωμικὰ μονόστιχα τοῦ Χρυσολωρᾶ. – Ἐνετίησιν, 1819.
Гранстрем. Каталог	*Гранстрем Е. Э.* Каталог греческих рукописей ленинградских хранилищ: I. Рукописи IV – IX веков // ВВ. – Ленинград, 1959. – Т. 16. – С. 216-243.
Гранстрем. Палимпсесты (1)	*Гранстрем Е. Э.* Палимпсесты Государственной публичной библиотеки имени М. Е. Салтыкова-Щедрина // ВВ. – Ленинград, 1960. – Т. 17. – С. 78-84.
Гранстрем. Палимпсесты (2)	*Гранстрем Е. Э.* Палимпсесты в греческих рукописях Государственной публичной библиотеки им. М. Е. Салтыкова-Щедрина в Ленинграде // Extrait des Actes du XIIe Congrès International des Études Byzantines. – Beograd, 1964. – Т. 2. – С. 545-549.
Гранстрем. Catalogue.	*Гранстрем Е. Э.* Рецензия на Bibliothèque national. Departement de manuscrits. Catalogue des manuscrits grecs 3-me partie // ВВ. – Ленинград, 1962. – Т. 21. – С. 230-234.
Грецькі акти	*Чернухін Є. К.* Грецькі акти в рукописних зібраннях ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН України // Рукописна та книжкова спадщина України. – Київ, 1993. – Вип. 1. – С. 217-237.
Грецькі актові документи	Грецькі актові документи і листи з фондів ЦНБ ім. В. І. Вернадського АН УРСР: Каталог рукописів XVI–XIX ст. / Упоряд. Є. К. Чернухін. – Київ, 1991.
Дианова	*Дианова Т. В.* Методическое пособие по датировке рукописей с помощью водяных знаков (филиграней) бумаги // Методическое пособие по описанию славяно-русских рукописных книг для сводного каталога рукописей, хранящихся в СССР. – Москва, 1973. – Вып. 1. – С. 180-204.
Дианова-Костюхина	*Дианова Т. В., Костюхина Л. М.* Водяные знаки рукописей России XVII в. По материалам отдела рукописей ГИМ. – Москва, 1980.
Δυοβουνιώτου	*Δυοβουνιώτου Κ. Ι.* Ὁ Νομοκάνων τοῦ Μανοὴλ Μαλαξοῦ. – Ἐν Ἀθήναις. 1916.
Διονυσίου	*Διονυσίου τοῦ ἐκ Φουρνᾶ.* Ἑρμηνεία τῆς ζωγραφικῆς τέχνης καὶ κυρίαι αὐτῆς ἀνέκδοτοι πηγαί, ἐκδιδομένη μετὰ προλόγου νῦν τὸ πρῶτον πληρῆς κατὰ τὸ πρωτότυπον αὐτῆς κείμενου ὑπὸ Ἀ. Παπαδοπούλου-Κεραμέως. Δαπάναις τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ῥωσικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας. – Εν Πετρουπόλει, 1909.
Дмитриевский. Греческие нежинские храмы	*Дмитриевский А. А.* Греческие нежинские храмы и их капитальный вклад в Церковно-археологический музей при Киевской духовной академии // Православное обозрение. – Москва, 1885. – № 2. – С. 370-400.
Дмитриевский. Εὐχολόγια	*Дмитриевский А. А.* Описание литургических рукописей, хранящихся в библиотеках православного Востока: Εὐχολόγια. – Киев, 1901. – Т. 2.
Дмитриевский. Описание	*Дмитриевский А. А.* Описание рукописей и книг, поступивших в ЦАМ при КДА из греческой нежинской Михайло-Архангельской церкви // Тр. КДА. – 1885 г. – Апрель – декабрь. – [Приложение]. – С. 1-160.
Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία	*Γκίνη Δ. Γ., Μέξα Β. Γ.* Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία 1800-1863. – Ἀθῆναι, 1939-1957. – Τ. Α΄-Γ΄.
Ζαβίρας	*Ζαβίρα Γ.Ι.* Ἀνέκδοτα συγγράμματα. Νέα Ἑλλᾶς ἢ ἑλληνικὸν θέατρον ἐκδοθὲν ὑπὸ Γεωργίου Π. Κρεμοῦ. – Ἀθήνησι, 1872.
Зонгі	*Zonghi Aurelio and Augusto.* – A. F. Gasparinetti. Zonghi's Watermarks. – Hilversum, 1953. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 3).
Иванов	*Иванов А.* Греческое рукописное евангелие, находящееся в библиотеке Таврической духовной семинарии // Записки императорского археологического общества. – СПб., 1886. – Т. 1. – С. 97-164.
Ἱεροσολυμιτικὴ	Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη ἤτοι κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ ἁγιωτάτου ἀποστολικοῦ τε καὶ καθολικοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ὧν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης ἀποκειμένων ἑλληνικῶν

	κωδίκων / Συνταχθεῖσα μὲν καὶ φωτοτυπικοῖς κοσμηθεῖσα πίναξιν ὑπὸ Α. Παπαδοπούλου- Κεραμέως, τύποις δ' ἐκδοθεῖσα ἀναλώμασι τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Ὀρθοδόξου Παλαιστινοῦ Συλλόγου. – Ἐν Πετρουπόλει, 1891-1915. – Т. А′-Е′.
Известия ЦАО	Известия Церковно-археологического общества при Киевской духовной академии за 1876-1886 гг. – Киев, 1877-1887.
Ἡσαΐου λόγοι κθ′	Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἀββᾶ Ἡσαΐου λόγοι κθ′. Ἐξ Ἱεροσολυμιτικοῦ χειρογράφου IZ′ αἰῶνος / Αὐγουστίνου μοναχοῦ Ἰορδανίτου. – Ἐν Ἱεροσολύμοις, 1911.
Κατάλογος	*Σακκελιώνος Ι.* Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος. –' Ἐν Ἀθήναις, 1892.
Клепиков (59)	*Клепиков С. А.* Филиграни и штемпели на бумаге русского и иностранного производства XVII-XX века. – Москва, 1959.
Клепиков (78)	*Клепиков С. А.* Филиграни на бумаге русского производства XVIII–начала XX века. – Москва, 1978.
Лазарев	*Лазарев В. В.* Византийское и древнерусское искусство: Статьи и материалы. – Москва, 1978.
Λασκαρίδης	*Λασκαρίδης Χ. Π.* Καταστατικό της Ελληνικής Εμπορικής Κοινότητας στη Νίζνα της Ουκρανίας. – Ιωάννινα, 1997.
Латышев	*Латышев В. В.* К начальной истории города Мариуполя // Записки ООИД. – Одесса, 1915. – Т. 32. – С. 42-64.
Лауцявічус	*Laucevičius E.* Popierus Lietuvose XV–XVIII a. Atlasas. – Vilnius, 1967. – V. 1-2.
Лебедев	*Лебедев А.* Рукописи Церковно-археологического музея Императорской Киевской духовной академии. – Саратов, 1916. – Т. 1.
Лебедева	Повесть о Варлааме и Иоасафе: памятник переводной древнерусской литературы XI–XII вв. / Подготовка текста, комментарий И. Н. Лебедевой. – Ленинград, 1985.
Лихачев	*Лихачев Н.* Палеографическое значение бумажных водяных знаков. – СПб., 1899. – Ч. 1-3.
Мацюк	*Мацюк О.* Філіграні архівних документів України. XVIII-XX ст. – Київ, 1992.
Μαυρογορδάτειος	*Παπαδοπούλου τοῦ Κεραμέως Α.* Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη ἤτοι γενικὸς περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐν ταῖς ἀνὰ τὴν ἀνατολὴν βιβλιοθήκαις εὑρισκομένων ἑλληνικῶν χειρογράφων. – Ἐν Κωνταντινουπόλει, 1884. – Т. 1.
Μηναῖα	Μηναῖα... / Ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ. – Ἐν Ἀθήναις, 1904.
Μικρὸν εὐχολόγιον	Μικρὸν εὐχολόγιον ἁγιασματάριον τὸ μέγα / Ὑπὸ Νικολάου Παναγιώτου Παπαδοπούλου. – Ἐν Ἀθήναις, 1928.
Мокрецова	*Мокрецова И. П.* О некоторых особенностях миниатюр Никомедийского евангелия // Древнерусское искусство: Рукописная книга. – Москва, 1983. – Сб. 3. – С. 303-330.
Мокрецова та ін.	*Mokretsova I., Bykova G., Phinogenova Y., Serov Y.* Treatment of a Greek Thirteenth Century Manuscript // ICOM Committee for Conservation. 5th Triennal Meeting. – Zagreb, 1978.
Мошин-Тралич	*Mošin V. A., Traljič S. M.* Vodeni znakovi XIII i XIV vijeka (Watermarks of the 13th and 14th Centures). – Zagreb, 1957. – Vol. 1-3.
Мурзакевич	*Мурзакевич Н. М.* Письмо архиепископа Евгения Булгариса правителю канцелярии светлейшего князя Потемкина-Таврического В. С. Попову // Херсонские епархиальные ведомости. Прибавление. – 1875. – № 23. – С. 692-693.

Ніколаєв	*Николаев В.* Водните знаци на Отоманската империя. – София, 1954. – Т.1.
Отчет о состоянии	Отчет о состоянии коллекции института кн. Безбородко к 1 января 1918 года // Известия Историко-филологического института князя Безбородко в Нежине. – Нежин, 1918. – Т. 32. – С. 2-47.
Павлов	*Павлов А.* Номоканон при Большом требнике. – Москва, 1897.
Πεντηκοστάριον	Πεντηκοστάριον χαρμόσυνον... – Ἀθῆναι, 1902.
Петров. Миниатюры и заставки	*Петров Н. И.* Миниатюры и заставки в греческом евангелии XI – XII вв. и отношение их к мозаическим и фресковым изображениям в Киево-Софийском соборе // Тр. КДА. – 1881. – Май. – С. 78-100.
Петров. Миниатюры	*Петров. Н. И.* Миниатюры и заставки в греческом евангелии XIII в. // Искусство в Южной России – живопись, графика, художественная печать. – Киев, 1911. – № 3/4. – С. 117-134, 170-192.
Петров. О миниатюрах	*Петров Н. И.* О миниатюрах греческого Никомедийского Евангелия (XIII в.) в сравнении с миниатюрами Евангелия Гелатского монастыря XI в. // Тр. V Археологического съезда в Тифлисе, 8 сентября 1881 года. – Москва, 1887. – С. 170-179.
Петров (1, 2, 3)	*Петров Н. И.* Описание рукописей Церковно-археологического музея при Киевской духовной академии. – Киев, 1875-1879. – Вып. 1-3.
Петров (I, II, III)	*Петров Н. И.* Описание рукописных собраний, находящихся в городе Киеве. – Киев, 1891-1904. – Вып. 1-3.
Петров. Указатель	*Петров Н. И.* Указатель Церковно-археологического музея при Киевской духовной академии. – 2-е изд. испр. и доп. – Киев, 1897.
Πολίτης. Κατάλογος	*Πολίτη Λ.* Κατάλογος χειρογράφων της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (αρ. 1857-2500). – Ἀθῆναι, 1991.
Πολίτης	*Πολίτη Λ.* Ὁδηγὸς καταλόγου χειρογράφων. – Ἀθῆναι, 1961.
Пуцко	*Пуцко В.* Заглавная миниатюра Никомидийского евангелия и византийские изображения Христа во Славе // Revue des études sud-est Européennes. – 1987. – Т. 25, № 1. – P. 11-38.
Рыстенко	Рукописи, принадлежащие библиотеке Императорского Одесского общества истории и древностей. – Вып. 1: Рукописи церковнославянские и русские, документы и письма / Описал А.В.Рыстенко. – Одесса, 1910.
Сводная летопись	Сводная Галицко-русская летопись с 1600 по 1700 г. / Сост. А. П.Петрушевич. – Львов, 1874.
Серафимов. Заметки	*Серафимов С.* Заметки из архива о готфийской епархии в Крыму // Записки ООИД. – Одесса, 1867. – Т. 6. – С. 591-595.
Серафимов. Собственноручные письма	*Серафимов С.* Собственноручные письма Константинопольского патриарха Григория V // Записки ООИД. – Одесса, 1858. – Т. 4. – С. 378-386.
Серафимов. Старинные греческие акты	*Серафимов С.* Старинные греческие акты, принадлежащие Музею Одесского общества истории и древностей // Записки ООИД. – Одесса, 1875. – Т. 9. – С. 382-389.
Сецинский	Музей Подольского церковного историко-археологического общества. Опись предметов старины / Составил протоиерей Е. Сецинский. – Каменец-Подольск, 1909
Συλλογὴ	Συλλογὴ ἀνεκδότων συγγραμάτων τοῦ ἀοιδίμου Εὐγενίου τοῦ Βουγάλρεως καὶ τίνων ἄλλων μετατυποθέντων. – Ἐν Ἀθήναις, 1838. – Τ. Α′-Β′.
Συναγωγή	Συναγωγὴ τῶν θεοφθόγγων ῥημάτων καὶ διδασκαλίων τῶν θεοφόρων καὶ ἁγίων πατέρων ἀπὸ πάσης γραφῆς θεοπνεύστου / Συναθροισθεῖσα

	οἰκείως καὶ προσφόρως ἐκτεθεῖσα παρὰ Παύλου τοῦ ὁσιοτάτου μοναχοῦ καὶ κτίτορος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος τοῦ Εὐεργετινοῦ ἐπικαλουμένου. – Ἐν Ἀθήναις, 1901.
Σύνταγμα	Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων τῶν τε ἁγίων καὶ πανευφήμων Ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων, καὶ τῶν κατὰ μέρος ἁγίων Πατέρων... / Ὑπό Γ. Α. Ῥάλλη, Μ. Ποτλῆ. – Ἐν Ἀθήναις, 1852-1859. – Т. 1-6.
Сперанский (I)	*Сперанский М.* Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине. – Москва, 1900.
Сперанский (II)	*Сперанский М.* Описание рукописей библиотеки Историко-филологического института князя Безбородко в г. Нежине. (Окончание).– Нежин, 1901.
Терновский	*Терновский Ф.* Послание афоногорского монастыря Руссик архиепископу Екатеринославскому, Херсонскому и Таврическому Гавриилу с изложением монастырских нужд и обстоятельств и просьбой о пособии // Записки ООИД. – Одесса, 1877. – Т. 10. – С. 438-440.
Τσελίκας	*Τσελίκας Α.* Κίεβο. Κεντρική Βιβλιοθήκη Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν В.І. Вернáтски // Δελτίο τοῦ ἱστορικοῦ καὶ παλαιογραφικοῦ ἀρχείου. 1988-1992. – Ἀθήνα, 1994. – ς΄. – Σ. 12-45.
Τύχαι Τηλεμάχου	Τύχαι Τηλεμάχου υἱοῦ τοῦ Ὀδυσσέως. Ἡ Συνέχεια τῆς Τετάρτης Βίβλου τῆς Ὀδυσσείας τοῦ Ὁμήρου εἰς Βιβλία Δέκα εἰς Γαλλικὴν Γλῶσσαν συνθεμένα παρὰ τοῦ Ἱερωτάτου Φραγκίσκου Σαλινιάκ / Τώρα πρῶτον μεταφρασθέντα εἰς τὴν ἁπλουστέραν Ἑλληνικὴν Γλῶσσαν παρὰ Α. Σ. Ἀφιερωθέντα εἰς τὸν Εὐγενέστατον, καὶ λογιώτατον κύριον Ἀθανάσιον Καραιωάννην, καὶ τυποθέντα. – Ἐνετίῃσιν, 1742. – Т. 1-2.
Тураев	*Тураев Б.* Описание египетских памятников в русских музеях и собраниях. VI. Собрания в Киеве // Записки восточного отделения Императорского русского археологического общества. – Санкт-Петербург, 1899. – Т. 12, вып. 2/3. – С. 179-217.
Участкіна	*Uchastkina Z. V.* A history of Russian hand paper-mills and their watermarks. – Hilversum, 1962. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 9).
Флоринский	*Флоринский Т. Д.* Памятники законодательной деятельности Душана, царя сербов и греков. Хрисовулы. Сербский Законник. Сборник византийских законов. – Киев, 1888.
Фонкич. Антонин Капустин	*Фонкич Б. Л.* Антонин Капустин как собиратель греческих рукописей // Древнерусское искусство. Рукописная книга. Сб. 3. – Москва, 1983. – С. 368-379.
Фонкич. Греческие рукописи	*Фонкич Б. Л.* Греческие рукописи А. Н. Муравьева // Археографический ежегодник за 1984 г. – Москва, 1985. – С. 235-247.
Фонкич. Греческо-русские культурные связи	*Фонкич Б. Л.* Греческо-русские культурные связи в XV–XVII вв. Греческие рукописи в России. – Москва, 1977.
Фонкич. Заметки (1-4)	*Фонкич Б. Л.* Заметки о греческих рукописях советских хранилищ (1-4) // ВВ. – Москва, 1974. – Т. 36. – С. 134-138.
Фонкич. Заметки (5-12)	*Фонкич Б. Л.* Заметки о греческих рукописях советских хранилищ (5-12) // Археографический ежегодник за 1981 г. Памятники культуры. Новые открытия. – Ленинград, 1983. – С. 11-27.
Фонкич. К вопросу	*Фонкич Б. Л.* К вопросу о кодикологическом изучении рукописей Чикаго-Карахиссарской группы // Древнерусское искусство. Рукописная книга. Сб. 3. – Москва, 1983. – С. 300-302.

Фонкич. Киевский список	*Фонкич Б. Л.* Киевский список греческой версии «Варлаама и Иоасафа» // «Мацне» (Вестник отделения общественных наук АН ГССР, серия языка и литературы). – 1973. – № 2. – С. 178-182.
Хівуд	*Heawood E.* Watermarks mainly of the 17th and 18th centuries. – Hilversum, 1950. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 1).
Чернухін, Галенко	*Чернухін Є.К., Галенко О.І.* Імена й прізвиська за матеріалами поминальників православних греків Криму першої половини XVIII ст. // Записки Історико-філологічного товариства Андрія Білецького. – Київ, 1997. – Вип. 1. – С. 32-45.
Чернухін. Книга пожертв	*Чернухін Є. К.* Книга пожертв Ніжинського грецького братства (1696-1786) // Записки Історико-філологічного товариства Андрія Білецького. – Київ, 1997. – Вип. 1. – С. 91-102, 143-179.
Чернухін. Книжкова спадщина	*Чернухін Є. К.* Книжкова спадщина греків України (Монастир св. Катерини в Києві) // Рукописна та книжкова спадщина України. – Київ, 1998. – Вип. 4. – С. 263-280.
Чернухін. Колофони	*Чернухін Є. К.* Колофони та маргіналії грецьких кодексів Києва // Записки Історико-філологічного товариства Андрія Білецького.– Київ, 1998. – Вип. 2. – С. 30-43.
Черчілль	*Churchill W.A.* Watermarks in Paper in Holland, England, France, etc. in the XVII and XVIII centuries and their interconnection. – Amsterdam, 1935.
Ейнедер	*Eineder G.* The Ancient Paper-Mills of the Former Austro-Hungarian Empire and their Watermarks. – Hilversum, 1960. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 8).
Acta et diplomata	Acta et diplomata Graeca medii aevi sacra et profana / Ed. I. Miklosich, Fr. Müller. – Vol. 1, t. 1-2; Vol. 5, t. 2. – Vindobonae, 1860-1890.
Aland	*Aland K.* Kurzgefasste Liste der griechischen Handschriften des Neuen Testaments I. – Berlin; New York, 1994. – Bd. 1.
Anthologia	Anthologia Graeca carminum christianorum / Adornaverunt W. Christ, M. Paranikas. – Lipsiae, 1871.
Assemani	Ephraem Syri opera omnia... /A J. Assemani. – Romae, 1743. – T. 1-3.
Auvray	Sancti Patris nostri et confessoris Theodori Studitis praepositi parva catechesis / Ed. E. Auvray. – Paris, 1891.
Bank	*Bank A.* Les monuments de la peinture byzantine du XIII-e s. dans les collectiones de l'URSS // L'árt byzantine de XIII siècle. – Beograd, 1967. – P. 91-101.
Batalden	*Batalden S. K.* Catherine II's Greek Prelate Eugenios Voulgaris in Russia, 1771-1806. – New York, 1982.
Baur	*Baur Ch.* Initia Patrum Graecorum. – Città del Vaticano, 1955. – T. 1-2. – (Studi e testi; 180-181).
Carboni	*Carboni F.* Incipitario della lirica italiana dei secoli XV-XX. Biblioteca Apostolica Vaticana. Fondo Vaticano Latino. Parte 3 (R-Z). – Città del Vaticano, 1982. – (Studi e testi; 299).
Catálogo	*Andrés, Gregorio de.* Catálogo de los Códices Griegos de la Real Biblioteca del Escorial. – Madrid, 1965. – T. 2.
Catalogue of the Greek manuscripts	Catalogue of the Greek manuscripts in the library of the Laura of mount Athos with notices from other libraries / By Spyridon of the Laura, monk and physician and Sophronios Eustratiades formerly archibishop of Leontopolis – Paris, etc., 1925. – (Harvard Theological Studies; 12).
Cod. Vat. Gr.	Codices Vaticani graeci. T. 2: Codices 330-603 / Recensuit Robert Devreesse. – Città del Vaticano, 1937; Codices Vaticani graeci. T. 3: Codices 604-866 / Recensuit Robert Devreesse. – Città del Vaticano, 1950; Codices Vaticani graeci: Codices 1485-1683 / Recensuit Cyrus Giannelli. – Città del Vaticano, 1950; Codices Vaticani graeci: Codices 1684-1744 /

	Recensuit Cyrus Giannelli. – Città del Vaticano, 1961; Codices Vaticani graeci: Codices 1745-1962 / Recensuit Paulus Canart. – Città del Vaticano, 1970. – T. 1: Codicum enarrationes; Codices Vaticani graeci: Codices 2162-2254 (codices columnensis) /Recensuit Salvator Lilla. – Città del Vaticano, 1985.
Darrouzes	*Darrouzes J.* Syméon le Nouveau Théologien. Chapitres Théologiques Gnostiques et Pratiques // Sources chrétiennes. – Paris, 1957. – T. 51.
Diplomata statutaria	Diplomata statutaria a patriarchis orientalibus confraternitati stauropigianae leopoliensi a. 1586 – 1592 data. – Leopoli, 1895. – T. 2 .
Follieri	*Follieri H.* Initia Hymnorum Ecclesiae Graecae. Vol. 1-5. – Città del Vaticano, 1960-1966.– (Studi e testi: 211-215 bis).
Fonkič	*Fonkič B. L.* Un «Barlaam et Joasaph» grec daté de 1021 // Analecta Bollandiana. – 1973. – T. 91, fasc. 1-2. – P. 13-19.
Gratziou	*Gratziou O.* Die dekorierten Handschriften des schreibers Matthaios von Myra (1596-1624): Untersuchungen zur griechischen Buchmalerei um 1600. – Athen, 1982. – (Sonderheft der Zeitschrift Mnemon; 1).
Gregory (1)	*Gregory C. R.* Textkritik des Neuen Testaments. – Leipzig, 1900-1909. – B. 1-3.
Gregory (2)	*Gregory C. R.* Die Griechischen Handschriften des Neuen Testaments. – Leipzig, 1908.
Gribomont	*Gribomont S.* Histoire du texte des Ascetiques de S. Basile // Bibliothèque du Muséon. – Louvain, 1953. – (Bibliothèque du Muséon; 32).
Goar	Εὐχολόγιον sive Rituale Graecorum Complectens Ritus et Ordines... / Operâ R. P. F. Iacobi Goar... – Lutetiae Parisiorum,1647.
Harris (1)	*Harris J. R.* Biblical Fragments from Mount Sinai. – London, 1880.
Harris (2)	Appendix in Agnes Smith Lewis, Catalogue of the Syriac Manuscripts in the Convent of S. Catherine on Mount Sinai. – London, 1894. – (Studia Sinaitica; 1).
Jus Graeco-Romanum	Jus Graeco-Romanum. Pars 3: Novellae constitutiones / Ed. C. E. Zachariae a Lingenthal. – Lipsiae, 1857.
IMAGES	*Voicu S. I., D'Alisera S.* Index in manuscriptorum Graecorum edita specimina. – Rome, 1981.
Lambros	*Lambros S. P.* Catalogue of the Greek manuscripts on mount Athos. – Amsterdam, 1966. – Vol. 1-2.
Legrand	*Legrand É.* Bibliographie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des grecs au XVIIIe siècle. – Paris, 1918-1928. – T. 1-2.
Leroy	*Leroy J.* Les types de réglure des manuscrits grecs // Bibliographies. Colloques. Travaux preparatories. / Ed. du Centre national de recherche scientifique. – Paris, 1976.
Litzica	*Litzica C.* Biblioteca Academiei Române: Catalogul manuscriptelor Grecesti. – Bucarest, 1909.
Logica e Metafisica	Logica e Metafisica di Antonio Genovesi. – Milano, 1835.
Ludwich	*Ludwich A.* Ein neuer Beitrag zur Charakteristic des Jacob Diassorinos // Byzantinische Zeitschrift. – Leipzig, 1892. – T. 1. – S. 293-302.
Meyer	*Meyer Ph.* Die Haupturkunden für die Geschichte der Athosklöster. – Leipzig, 1894.
Mošin	*Mošin V.* Anchor watermarks. – Amsterdam, 1937. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 13).
Muyldermans	*Muyldermans J.* Evagriana // Le Muséon. Revue d'Études Orientales. – Louvain, 1931. – T. 44. – P. 37-68, 369-383.
Nomokanones	Die griechischen Nomokanones von E. Zacharia von Lingenthal // Mémoires de l'Académie impériale des sciences de St.-Pétersbourg, VIIe série.– St.-Pétersbourg, 1877. – T. 23. – S. 1-18.

Omont	*Omont H.* Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque national. Première partie: Ancien fonds. Théologie. – Paris, 1866.
Origenis	Origenis contra Celsum libri octo. Ejusdem Philocalia. – Cantabriae, excudebat Joan Hayes, celeberrimae Academiae Typographus, impensis Guli. Morden Bibliopolae, 1627.
PG	Patrologiae cursus completus, series Graeca posterior / Accurante J. P. Migne. – Paris, 1857-1866. – T. 1-161.
Piccard	*Piccard G.* Die Ochsenkopf-Wasserzeichen // Die Wasserzeichenkartei Piccard im Hauptstaatsarchiv Stuttgart. – Stuttgart, 1966. – Findbuch 2, teil 3.
Poèmes prodromiques	Poèmes prodromique en grec vulgaire / Éd. D.-C. Hesseling, H. Pernot // Afdeeling letterkunde Nieuwe reeks Deel. – Amsterdam, 1910. – T.11, N° 1.
Politis	*Politis L.* Un copiste éminent du XVII-e siècle: Matthieu métropolite de Myra // Studia Codicologica. – Berlin, 1977. – P. 375-394.
Remarques sur les documents Grecs	*Năsturel P. S.* Remarques sur les documents Grecs des princes Roumains // La Paléographie Grecque et Byzantine, Paris, 21-25 octobre 1974. – Paris, 1977. – P. 489-503. – (Colloques Internationaux du Centre National de la Recherche scientifique; 559).
Richard	*Richard M.* Répertoire de Bibliothèque et des Catalogues de Manuscrits Grecs. – Paris, 1958; Supplément I (1958-1963). – Paris,1964.
Repertorium der Papyri	*Aland K.* Repertorium der Griechischen christlichen Papyri. I. Biblische Papyri Altes Testament, Neues Testament, Varia, Apokryphen. – Berlin; New York, 1976. – (Patristische Texte und Studien; 18).
Repertorium	*Gamillscheg E., Harlfinger D., Hunger H.* Repertorium der griechischen Kopisten 808-1600. – Wien, 1981. – T. 1C.
Shorter	*Shorter A.* Paper Mills and Paper Markers in England. 1495-1800. – Hilversum, 1957. – (Monumenta chartae papyraceae historiam illustrantia; 6).
Soden	*Soden H. F.* Die Schriften des Neuen Testamentes in ihrer ältesten erreichbaren Textgestalt hergestelt auf Grund ihrer Textgeschichte. Bd. 1. – Berlin, 1902-1910. – T. 1-3; Bd. 2: Text und Apparat. – Gettingen, 1913.
Swainson	*Swainson C. A.* The Greek Liturgies Chiefly from Original Authorities. – London, 1884.
Treu	*Treu K.* Die griechischen Handchsriften des Neuen Testaments in der UdSSR. Eine systematische Auswertung der Texthandschriften in Leningrad, Moskau, Kiev, Odessa, Tbilisi und Erevan. – Berlin, 1966. – (Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur; 91).
Treu. Fragments	*Treu K.* Fragments of Greek Patristic Manuscripts in Erevan, Kiev, and Odessa // Texte und Untersuchungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur. – Berlin, 1961. – Bd. 78. – S. 146-154.
Treu. Zu einer Kiewer Handschrift	*Treu K.* Zu einer Kiewer Handschrift der Opuscula des Makarios :Studien zum Neuen Testament und zur Patristic // Texte und Makarios: Untersu chungen zur Geschichte der altchristlichen Literatur. – Berlin, 1961. – Bd. 77. – S. 294-310.
Vassiliev	Anecdota Graeco-Byzantina. Pars prior / Collegit digessit recensuit A. Vassiliev (Сборник памятников Византийской литературы. А. Васильева) // Ученые записки Императорского московского университета. Отдел историко-филологический. – Москва, 1893. – Вып. 11. – С. 1-345.

Покажчик матеріалів рукопису

Рукописи на папірусі

Ф. 301, 553п
Ф. 72, 44

Рукописи на пергамені

Ф. I, 137/1
Ф. I, 137/2
Ф. V, 3619
Ф. V, 3620
Ф. V, 3621
Ф. V, 3622
Ф. V, 3624
Ф. V, 3627
Ф. V, 3692
Ф. XVIII, 33,121
Ф. 72, 1
Ф. 72, 2
Ф. 72, 4
Ф. 72, 5
Ф. 72, 6
Ф. 72, 7
Ф. 301, 15п
Ф. 301, 17п
Ф. 301, 20п
Ф. 301, 24п
Ф. 301, 25п
Ф. 301, 26п
Ф. 301, 133п
Ф. 301, 136п/1
Ф. 301, 136п/2
Ф. 301, 142п
Ф. 301, 148п
Ф. 301, 176п
Ф. 301, 362п
Ф. 301, 363п
Ф. 301, 376п/2
Ф. 301, 385п
Ф. 301, 639п
Ф. 301, 21л
Ф. 301, 22л
Ф. 301, 23л
Ф. 301, 24л
Ф. 301, 25л
Ф. 301, 418л/1
Ф. 310, 151
Ф. 310, 150
КПЛ, 2278-2279
КПЛ, 2277
КПЛ, 2274

Палімпсести

Ф. 72, 6
Ф. 301, 17п
Ф. 301, 20п
Ф. 301, 25п

Датовані рукописи (кодекси)

Ф. V, 3692	– 1021 р.	18
Ф. 301, 1п	– 1597 р., червня 5	58
Ф. 72, 9	– 1612 р., квітня 8	61
Ф. 301, 117л	– 1629 р., червня 10	62
Ф. 301, 78л	– 1671 р., липня 28	65
Ф. 72, 10	– 1672 р.	66
Ф. 301, 65л	– 1709 р., червня 4	78
Ф. 72, 13	– 1725 р., липня 22	80
Ф. 301, 66п	– 1726 р., березня 6	81
Ф. 72, 14	– 1751 р., вересня 13	96
Ф. 301, 114л	– 1764 р., лютого 20	97
Ф. 301, 142л	– 1765 р., лютого 8	98
Ф. 72, 18	– 1771 р., липня 15	101
Ф. 312, 128/601с	– 1772 р., серпня 12	102
Ф. 301, 61п	– 1780 р., березня 27	105
Ф. 72, 17	– 1781 р., грудня 1	106
Ф. 301, 64п	– 1783-1786 рр.	107
Ф. 301, 637п	– 1815 р., травня 1	123
Ф. 301, 424л/21	– 1844 р., березня 6	136
Ф. 301, 207п	– 1849 р.	138
Ф. 301, 424л/1	– 1849 р., серпень	140
Ф. 30, 424л/5	– 1849 р., вересень	141
Ф. 301, 424л/19	– 1850 р., травня 11	146
Ф. 72, 62/2	– 1866 р.	148

* Цифри в правому стовпчику вказують на порядковий номер рукопису в каталозі.

Хронологічний покажчик кодексів

III–IV ст.

Ф. 301, 553п 1

V–VI ст.

Ф. 301, 17п 2

VI ст.

Ф. 301, 26п 3

VIII–IX ст.

Ф. 72, 44 4
Ф. 301, 20п 5

IX–X ст.

Ф. V, 3619 6
Ф. 301, 133п 7
Ф. 301, 136п/1 8
Ф. 301, 142п 9
КПЛ, 2278-2279 152

X ст.

Ф. 301, 25п 10
Ф. 301, 148п 11
КПЛ, 2277 154

X–XI ст.

Ф. 301, 21л 12
Ф. 301, 22л 13
Ф. I, 137/1 14

XI ст.

Ф. 301, 23л 15
Ф. 310, 150 16
Ф. 301, 136п/2 17
Ф. V, 3692 18
Ф. 310, 151 19
КПЛ, 2274 153

XI–XII ст.

Ф. 301, 15п 20
Ф. V, 3620 21
Ф. 301, 385п 22
Ф. I, 137/2 23

XII ст.

Ф. V, 3621 24
Ф. 72, 1 25
Ф. V, 3622 26
Ф. 301, 376п/2 27
Ф. 301, 639п 28
Ф. 72, 2 29

XII–XIII ст.

Ф. 301, 25л 30

XIII ст.

Ф. 301, 24л 31
Ф. 72, 4 32
Ф. 301, 362п 33
Ф. 301, 363п 34
Ф. 301, 176п 35
Ф. 72, 6 36
Ф. 72, 5 37
ЦДІАК, ф. 228, оп. 1, спр. 93а 151

XIV ст.

Ф. 301, 24п 38
Ф. 301, 20п 39
Ф. 301, 11п 40
Ф. 72, 6 41
Ф. 72, 7 42
Ф. 301, 149п 43
Ф. 301, 398п 44
Ф. 301, 375п/1 45
Ф. 301, 150п 46

XV ст.

Ф. 301, 10п 47
Ф. 301, 31п 48
Ф. 301, 361п 49
Ф. 301, 163п 50
Ф. 301, 373п 51

XV–XVI ст.

Ф. 301, 573п 52

XVI ст.

Ф. 301, 5п 53
Ф. 301, 375п/2 54
Ф. 72, 8 55
Ф. 301, 320п 56
Ф. 301, 411л 57
Ф. 301, 1п 58

XVII ст.

Ф. 306, 212п/725 59
Ф. 307, 440п 60
Ф. 72, 9 61
Ф. 301, 117л 62
Ф. 301, 374л 63
Ф. 301, 390п/2 64
Ф. 301, 78л 65
Ф. 72, 10 66
Ф. 301, 79л 67
Ф. 301, 390п/1 68
Ф. 310, 87 69
Ф. 72, 21/1 70
Ф. 301, 67п 71
Ф. 72, 20 72
Ф. 306, 337 73
Ф. 312, 717/576с 74

XVIII ст.

Ф. 301, 200л 75
Ф. 301, 310п 76
Ф. 305, 215п 77
Ф. V, 3691 78
Ф. 301, 65л 79
Ф. 72, 13 80
Ф. 301, 66п 81
Ф. 310, 113 82
Ф. 301, 84 л 83
Ф. 72, 11 84
Ф. 301, 643п 85
Ф. 301, 376п/1 86
Ф. 301, 415п 87
Ф. V, 3736 88
Ф. 305, 263 89
Ф. 72, 19 90
Ф. 312, 582/103с 91
Ф. 72, 24 92
Ф. 72, 22 93
Ф. 72, 16 94
Ф. 301, 436п 95
Ф. I, 1041 96
Ф. 72, 14 97
Ф. 301, 114 л 98
Ф. 301, 142л 99
Ф. 72, 15 100
Ф. 301, 199п 101

Ф. 72, 18 102
Ф. 312, 128/601с 103
Ф. 301, 141л 104
Ф. 301, 173л 105
Ф. 301, 61п 106
Ф. 72, 17 107
Ф. 301, 64п 108
Ф. 310, 86 109
Ф. 72 , 42 110
Ф. 301, 140л 111
Ф. 301, 81л 112
Ф. 301, 377п 113
Ф. 301, 422л 114
Ф. 301, 62п 115

XIX ст.

Ф. 72, 23 116
Ф. 301, 199л 117
Ф. 301, 424л/12 118
Ф. 312, 58/81с 119
ОСРИ, ф. Гр. 385/59 120
Ф. 301, 379п 121
Ф. 301, 80 л 122
Ф. 301, 637п 123
Ф. 305, 225 124
Ф. 301, 180л 125
Ф. 301, 414п 126
Ф. 312, 57/636с 127
Ф. 310, 92 128
Ф. V, 3737 129
Ф. V, 3693 130
Ф. 301, 75п 131
Ф. 301, 393п 132
Ф. 310, 88 133
Ф. V, 743 134
Ф. I, 2409 135
Ф. 301, 424л/21 136
Ф. 301, 423л 137
Ф. 301, 207п 138
Ф. 301, 424л/2 139
Ф. 301, 424л/1 140
Ф. 301, 424л/5 141
Ф. 301, 424л/3 142
Ф. 301, 424л/10 143
Ф. 301, 424л/20 144
Ф. 72, 26 145
Ф. 301, 424л/19 146
Ф. 72, 62/1 147
Ф. 72, 62/2 148
Ф. 72, 27 149

XX ст.

Ф. 193, 138 150

Покажчик фондів і зібрань*

Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Фонд I – Літературні матеріали

I

137/1	14
137/2	23
1041	96
2409	135

II

5176	132

Фонд V – Одеське товариство історії та старожитностей (ОТІС)

I

743	134
3619	6
3620	21
3621	24
3622	26
3691	78
3692	18
3693	130
3736	88
3737	129

II

3623	7
3624	53
3625	52
3626	58
3627	63
3628	64
3629	65
3630	79
3631	66
3632	93
3633	94
3634	91
3635	89
3636	90
3637	76
3638	75
3639	92
3640	95
3641	40
3642/1	67
3642/2	70
3642/3	68
3643	77
3644	73
3645	72
3646	62
3647	80
3648	81

* Шифри рукописів та їхні порядкові номери в каталозі подано відповідно до опису рукописів у I–III розділах видання.

3649 82
3650 82
3652 55
3653 51
3654 88
3655 74
3656 61
3657 59
3658 60
3659 69
3660 57
3661 84
3662 56
3667 71
3736/2 39

Фонд XIII – Архів Синоду

II

3011 148
3020 122
5326 135
5495 126
5498 127
6345-6361 147

III

1944 12
1945 1
1948 24
1949 22
1958 25
1959-1960 34
1961 32
5371 44
5993 8
5994 41
5995 42
5996 4
6362 23
6363 51
6364 6
6365 11
6366 30
6367 50
6368 18
6369 2
6370 35
6371 21
6372 10
6373 5
6374 47
6375 31
6376 38
6377 19
6378 13
6379 2
6380 40
6381 43
6382 23
6383 16
6484 17
6385 24
6386 15
6387 22
6388 14
6389 17
6390 49
6391 7
6392 37
6393-6394 46
6395 45
6396-6398 3
6399-6406 9
6407-6409 20
6410-6411 27
6412-6415 28
6416-6467 29
6468-6470 33
6471 48
6472-6478 36
6479-6480 39
6481-6484 41

Фонд XVIII – Львівська греко-католицька митрополича консисторія

II

33 1
98 4
121 5

Фонд 72 – Колекція грецьких рукописів

I

1 25
2 29
4 32
5 37
6 36, 41
7 42
8 55
9 61
10 66
11 84

13	80
14	97
15	100
16	94
17	107
18	102
19	90
20	72
21/1	79
22	92
23	116
24	91
26	145
27	149
42	110
44	4
62/1	147
62/2	148

II

12/1	6
12/2	78
21/2	9
21/3	10
25	84
29	21
30	33
31	16
32	17
33	18
34	28
35	32
36	12
37	31
38	25
39	29
40	22
41	20
43	54
45	8
46	149
47	155
48	150
49	116
50	134
51	132
52	137
53	146
54	125
55	129
57	143
58	130
59	145
60	136
61	144

Фонд 160 – Київська духовна академія

II

151	1356

Фонд 193 – Троїцькі Платон Олексійович і Петро

I

138	150

II

106	98
107	108
108	111
109	110
110	100
111	112
112	113
114	114
115	115
116	117
113	118
117	119
118	120
119	121
120	123
121	139
122	131
123	105
124	124
125	138
126	107
127	104
128	101
129	102
130	142
131	103
132	128
133	109
134	106
135	99
137	156
139	141
140	140

Фонд 232 – Київська духовна консисторія

II

164, арк. 1–2	11
164, арк. 8–9	46
164, арк. 11, 14	48
164, арк. 16, 23	44
164, арк. 19–20	49
164, арк. 18, 21	47
164, арк. 112, 175	15
164, арк. 115	19
164, арк. 117	26
164, арк. 120–121	27
164, арк. 123–124	34
164, арк. 125, 168	35
164, арк. 127–128	36
164, арк. 131, 164	37
164, арк. 133–134	41
164, арк. 137–138	43
164, арк 141, 162	42
164, арк 144, 159	50
164, арк. 148	23
164, арк. 152, 158	45
164, арк. 153, 157	24
164, арк. 154, 156	30
164, арк. 155	13
164, арк. 164, 111	14
620, арк. 1–1а	87
620, арк. 14, 18	86

Фонд 301 – Церковно-археологічний музей при Київській духовній академії

I

1п	58
5п	53
10п	47
11п	40
15п	20
16п	152
17п	2
18п	153
20п	5, 39
24п	38
25п	10
26п	3
31п	48
61п	106
62п	115
64п	108
66п	81
67п	70
75п	131
133п	7
136п/1	8
136п/2	17
142п	9
143п	154
148п	11
149п	43
150п	46
163п	50
176п	35
199п	101
207п	138
310п	75
320п	56
361п	49
362п	33
363п	34
373п	51
375п/1	45
375п/2	54
376п/1	86
376п/2	27
377п	113
379п	121
385п	22
390п/1	68
390п/2	64
393п	132
398п	44
414п	126
415п	87
436п	95
553п	1
573п	52
637п	123
639п	28
643п	85
21л	12
22л	13
23л	15
24л	31
25л	30
65л	78

78л	65
79л	67
80л	122
81л	112
84л	83
114л	98
117л	62
140л	111
141л	104
142л	98
173л	105
180л	125
199л	117
200л	74
374л	63
411л	57
422л	114
423л	137
424л/1	140
424л/2	139
424л/3	142
424л/5	141
424л/10	143
424л/12	117
424л/19	146
424л/20	144
424л/21	136

II

405п	38
418л/1	2
418л/2	3
424л/4	96
424л/6	97
687л/58, 70, 73	152-154

Фонд 305 – Київська духовна семінарія

I

п215	76
п225	124
п263	89

Фонд 306 – Києво-Печерська Лавра

I

212п/725	59
337п/725	72

Фонд 307 – Київський Михайлівський Золотоверхий монастир

I

440п/1751	60

Фонд 310 – Рукописи бібліотеки Історично-філологічного інституту князя Безбородька в Ніжині

I

86	109
87	69
88	133
92	128
113	82
150	19
151	16

Фонд 312 – Бібліотека Києво-Софійського собору

I

57/636с	127
58/81с	119
582/103с	90 1
128/601с	102
717/576 с	73

Відділ стародруків та рідкісних видань – Фонд Гражданського друку

I

2385/59	120

Центральний державний історичний архів України в м. Києві

Ф. 228 – Колекція рукописів з історії науки, літератури та мистецтва (1568–1918)

I

оп. 1, спр. 93а 151

Ф. 229 – Архів Коша Запорізької Січі

II

оп. 1, спр. 19, арк. 29 158
оп. 1, спр. 157, арк. 10, 15 160
оп. 1, спр. 191, арк. 96 157
оп. 1, спр. 191, арк. 99 159

Національний історико-культурний заповідник «Києво-Печерська Лавра»

I

2274 153
2277 154
2278-2279 152

Копіїсти рукописів

Аврамій Єрусалимський. [1777] р. Ф. 301, 423л – І 137. Записи скопійовані в 1849 р.

Κατάλογος τῶν πέντε πατριαχικῶν θρόνον, ὅστις ἀφιε | ρώθη εἰς τὴν ἐν κωνσταντινουπόλει βιβλιοθήκη, τοῦ μετοχί | ου τοῦ παναγίου, καὶ ζωοδόχου τάφου παρὰ τοῦ κὺρ ἀθα | νασίου κομνηνοῦ ὑψηλάντου κωνσταντινοπολίτου, καὶ τοῦτον | ἀφαιρησόμενος εἴη ὑπόδικος τῷ αἰωνίῳ ἀναθέματι. | Ἱεροσολύμων Ἀβράμιος – арк. 2.

Ἱεροσολύμων Ἀβράμιος 1407 σεπτεμβρίου πρώτη ἐκβασιλεύουσαν – арк. 65.

Акарвелас. 11 травня 1850 р. Патри. Ф. 301, 424л/19 – І 146. Див. Βιβλιογράφοι. – Σ.474.

Ἐν Πάτραις, | τὴν 11 Μαΐου | 1850 | Ὁ Γραφεὺς | Ακαρβελὰς – арк.1.

Τῷ θεοφυλάκτῳ καὶ Χριστονύμῳ Αὐτο | κράτορι πασῶν τῶν Ῥωσιῶν κ(υρί)ῳ κ(υρί)ῳ Νικολάῳ | καὶ | τῷ αὐλάρχει αὐτοῦ Ἀνδρέᾳ Μουραυιὲφ τὸ τεμά | χιον τοῦτο ἀνατήθησιν ὁ ἐκδότης | Παρθένιος ἱερομόν(αχος) Γ. Πελοπίδης. | Ἐγράφει χειρὶ Ακαρβελὰ αἰ Δομεστίχου τοῦ ἐνταύθα | Ναοῦ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου. | Ὁγραφεύς | Ακαρβελᾶς – арк. 6.

Анфім, ієромонах з о. Лесбоса. 1783 – 1786 рр. Ясси. Ф. 301, 64п – І 108. Див. Βιβλιογράφοι. – Σ. 353.

Τέλος τῆς ἱστορίας, αψπς΄. | Ἀνθίμιος ἐκ τῆς λέσβους – арк. 34.

Τέλος τῆς λογικῆς. | Ἐγράφει ἡ παροῦσα λογική ὑπ'ἐμοῦ | Ἀνθίμου ἱερομονάχου λεσβίου | ἔτος αψπς΄ ἐν ἰασίῳ | τῆς μολδοβίας – арк. 95зв.

Τέλος τῆς λογικῆς | περιλήψεως. | Ἐγράφει δέ ὑπ'ἐμοῦ | Ἀνθίμου ἱερομονάχου λεσβίου | εἰς ἔτος τοῦ αψπγ΄σεπτεμβρίου δ΄ | εἰς γιάσιον τῆς μολδαβίας – арк. 160зв.

Арсеній. XII ст. Ф. 301, 639п – І 28.

Γραφόμενα βϊβλία, ἀμήν. Μνήσθητι σ(ῶτ)ερ εὐτελοῦς | ἀρσενίου – арк. 1.

Гаврило. 9 січня 1742 р. Ф. 301, 84л – І 83.

ЗСН Γεν. θ΄ | саунъ | нω | Γα | βρ(ιὴ)λ – арк. 86зв.

Георгій, протопоп. 5 червня. Середина XIV ст. Ф. 301. 375п/1 – І 45.

Ετελιωθη μηνὶ ιου(νίου) ε΄ δια χειρῶς ε | μοῦ | (Γεωργίου) τοῦ πρωτοπαπᾶ – арк. 169зв.

Данило, ієродиякон Ватопеда. 1849 р. Ф. 301, 207п – І 138.

αωμθ΄. Εγράφη τὸ παρὸν διὰ χειρὸς Ἱεροδι | ακόνου Δανιὴλ βατοπαιδινοῦ, ἁμαρ | τολοῦ, καὶ ἀναξίου δούλου τοῦ ἁγίου θεοῦ – арк. 21.

Димитраки Хаджи Мануїл з Веррії. 12 вересня 1751 р. Ф. 72, 14 – І 96. Див. Βιβλιογράφοι. – Σ. 415, 420.

Τέλος τῶν φιλοσοφ(ῶν) τοῦ ἁγιωτάτου | Ἰωάννου τοῦ δαμασκηνοῦ 1751 13 Σεπτεμβρίου | διὰ χειρὸς οἰκτροῦ Δημητράκη χατζῆ μανουὴλ | τοῦ ἐκ βεῤροίας – арк. 72.

Євгеній Булгарис. 1772 р. Санкт-Петербург. Ф. 312, 128/601с – **I** 102. Див. Βιβλιογράφοι. – Σ. 435.

Ἐν Πετρουπόλει 1772 αὐγούστου 12 – арк. 16.

Яків, чернець. 1844 р. Ф. 301, 424л/21 – **I** 136.

Ἐγράφη ἐν τοῖς τέσσαρσι, τῆς τεσσαρακοντάδος | ὀκτάκις ἅμα ἑκατὸν, τῆς μιᾶς χιλιάδος | μηνί Μαρτίῳ τῆς σεπτῆς, χριστοῦ θεογονίας, | τῆς κοσμοσώστου ἀληθῶς, (καὶ) ὄντως σεβασμίας. | Μέμνησθε Ἰακώβου μοναχοῦ Ἀμονάχου – арк. 58зв.

Ігнатій, іеромонах з о. Скопелос. 22 липня 1725 р. Макриниця. Ф. 72, 13 – **I** 80. Див. Βιβλιογράφοι. – Σ. 457.

Ειλυφε τέλως τω παρόν κατα τους | αψκε′ ιουλίου κβ′ δι | α χειρός ἐμοῦ εὐτελοῦς καὶ ἁμα | θούς ιγνατίου ἱερομωνάχου, | ἐκ της νήσου σκοπέλου· ὢντας | εἰς χόραν μακρηνήτζαν – арк. 68.

Ілля Х. Контакіс. Друга половина XVIII ст. Ф. 72, 22 – **I** 92. Запис скопійовано в XIX ст.

Αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐστὶ νόμος ἐκκλησιαστηκὸς | [...] του ειερέως [Σακελαρίας]. ὁ γραφές [Ιλίας] Χ. Κοντάκης, τέλος καὶ τω θεω [...] – арк. 92.

Іоанн. XII ст. Ф. 72, 2 – **I** 29.

Ἐγράφη ἡ βίβλο(ς) αὕτη. πρὸ(ς) τὸ παλαιότατον ἀντίγραφον τό κομϊσθ(ὲν) ἀπὸ τ(ο)ῦ | πόντου. καὶ τ(ῶν) τόπων ἐκείν(ων), ἐν οἷς ὁ μέγ(ας) βασίλ(ειος) τὸν μονήρη βί(ον) ἤσκησ(εν) | αὐτανεγνώσθη (δὲ) κ(αὶ) πρὸ(ς) τὴν ἀπο καισαρεί(ας). τ(ὴν) εὑρεθεῖσ(αν) ἐν τῷ πτωχείω | τῷ ὑπ᾽αὐτ(ο)ῦ οἰκοδομηθέντϊ, ἐπὶ τ(ῆς) νῦν καλουμ(ένης) βασϊλειάδο(ς). | Ἰστέον. ὅτϊ τὰ μετὰ ταῦτα εἰκοσϊεπτὰ κ(εφάλαι)α. κ(αὶ) τὰ ἐπιτίμια, ἐκ τ(ῆς) βίβλου τ(ῆς) ἀπὸ | καισαρεί(ας) προσετέθησαν – арк. 103зв.

Δεῖ γϊνώσκ(ειν) τ(οὺς) ἀναγϊ | νώσκ(ειν) ὡς πρέπ(ον) ἐθέλοντ(ας). τὴν τ(ῶν) ἀσκητικ(ῶν) τ(ο)ῦ μεγάλου βασιλείου πανθαύ | μαστ(ον) βίβλ(ον). ὡς ἐν τ(οῖς) τρϊάκοντ(α) τούτ(οις) κ(αὶ) πέντ(ε) κεφαλαί(οις) ἀταξία τίς περὶ | τ(ὴν) τάξ(ιν) ἐν τ(οῖς) ἀντιγράφ(οις) τούτ(ων) εὑρίσκεται. δια τοῦτο δ(εῖ) ὠήθ(ην). ὁ ἀμαρ | τωλο(ς) κ(αὶ) ἀμόναχο(ς) ἰω(άννης) ἐγὼ, τῷ ἀκρϊβεστέρω κ(αὶ) ἀρχαιοτέρω κ(αὶ) πλουσιοτέρω τῶν | ἀσκητικ(ῶν), ἐπακολουθῆσαι πυξίω. κ(αὶ) κ(α)τ(ὰ) τ(ὴν) ἐν αὐτῷ τούτ(ων) θέσ(ιν). κ(αὶ) ἡμετέρ(αν) σμϊ | κρ(ὰν) δϊάγνωσ(ιν), (καὶ) τ(ὴν) μεταγραφ(ὴν) τούτ(ων) ποιῆσαι. οὐκ εἰς τρϊάκοντα ποσούμ(ενων) | κ(αὶ) πέντ(ε) κεφάλαια, ἀλλ᾽εἰς δύο δὴ κ(αὶ) τρϊάκοντα. ἅτε δηλονότϊ κεφαλαίου | τ(ο)ῦ πρώτου, μὴ ὡς πρώτου κεφαλαίου ἐν τῇ ἀναγνωσμ(έν)η μοι ἐξαιρέτω ἀρχαία | βίβλω, περιλαμβανομ(έν)ου. ἀλλ᾽ὡς προοιμίου τῶν ἑφεξῆς, γεγραμμ(έν)ου δίχα ψηφίου || ἔτι (δὲ) κ(αὶ) τ(ῶν) πεῤίπου τὰ μέσα τεσσάρ(ων) κεφαλαί(ων) κειμ(ένων). λέγω δὴ τοῦ πε(ρὶ) φρονήσε(ως) | κ(αὶ) πίστε(ως) κ(αὶ) ἐλπίδο(ς) (καὶ) ταπεινοφροσύν(ης), ὡς ἑνὸς ἐν αὐτῇ γραφέντος κ(α)τ(ὰ) συνέ | χει(αν). ἀλλὰ πε(ρὶ) μ(ὲν) τοῦ, εἴτε ὡς τρϊάκοντ(α) κ(αὶ) δύο. εἴτε ὡς πέντε δὴ κ(αὶ) | τρϊάκοντ(α). ταῦτα δέχεσθαί τε κ(αὶ) ἀριθμ(εῖν), οὐκ ἀναγκαῖ(ον) δοκεῖ ἐμοὶ ἐξετάζειν. | οὐδ(ὲν) ὀμ(εῖν) τ(οὺς) ἀναγϊνώσκοντ(ας) περισσότερ(ον) ἐκ τ(ῆς) περισσεί(ας) δυνάμ(ενον). οὔτε βλά | πτ(ειν) αὐτ(οὺς) ἐκ τ(ῆς) συστολ(ῆς) ἢ ὑφέσε(ως). ὃ δ᾽οὖν ἀναγκαῖ(ον), ἐκεῖνό γε τ(οὺς) ἐν | τυγχάνοντ(ας) τ(οῖς) ἀσκητικ(οῖς) σκοπ(εῖν) ἀξϊῶ. τ(ὴν) τάξ(ιν) δηλονότι τ(ῆς) ἀνα | γνώσε(ως). μεγάλ(ης) συντελοῦσ(αν) πρὸ(ς) κ(α)τ(ὰ)νόησ(ιν) κ(αὶ) κ(α)τ(ά)ληψϊν τῶν ἀναγινωσκο | μ(ένων) ἥτις κ(αὶ) τῶν κεφαλαί(ων) τὴν προτέρ(αν) σύγχυσ(ιν) διακρίνηκε κ(αὶ) τὰ πρ(ὸς) | τ(οὺς) κ(α)τ(α)μόν(ας) ἀσκουμ(ένους), τοῖς κ(α)τ(α)μόν(ας) ἀπένειμε. κ(αὶ) τὰ πρὸ(ς) κοινωνικ(οὺς) γρα | φέντ(ας), τ(οῖς) κοινωβιώτ(αις) προσήρμοσ(εν) – арк. 177-177зв.

Іоанн Пелопоннеський. 20 лютого 1764 р. Ф. 301, 114 л – І 98.

αψξδ΄ φεβρουαρίου κ΄ ἐτελειώθη | ὑπο χειρός | ἐμοῦ ἰω(άνν)ου τοῦ | πελο | πονισίου – арк. 261.

Іоанн Пападопуло з Пелопоннесу. 8 лютого 1765 р. Ф. 301, 142л – І 99. Див. Вивліографоі. – Σ. 474.

αψξε΄ φευρουαρίου η΄ | ἐγράφθη τό παρόν ὑπο | χειρός ἐμοῦ Ἰω(άννου) Παπαδόπουλου | τοῦ Πελοπονησίου ἐκ κόμης Κερπίνη ἐκ Καρ | πενήσι τοῦ Πελοπονησίου – арк. 157зв.

Іпсиланті Афанасій Комнин. [1777 р.]. Ф. 301, 423л – І 137. Запис скопійовано в 1849 р.

Καὶ αὕτη μὲν ἡ χρονολογικὴ σειρὰ τῶν ἐν τῇ θεοπόλει ἀν | τιοχεία πατριαρχευσάντων παρ'ουδενὶ τῶν ἐν τόδε συγρα | φέων οὕτως ὁλοτελῶς σωζωμένη συνηθροίσθη γὰρ | ἐσωματώθη παρ'ἐμού πολλῷ τῷ πόνφ κ(αὶ) δια πολυετοῦς τῆς | ἀναγνώσεως οὐκ εὐαρίθμων τῶν ἑλληνιστί τε, καὶ λατινιστὶ, | ἰταλιστί τε, κ(αὶ) ἀραβιστί διαφόρους πραγματείας συγγραψάμενος | ἐν δὲ βίω τε κ(αὶ) πράξεις τῶν ῥηθέντων πατριαρχῶν ἦν | θεὸς τὸ ζῆν μοι διδῷ, ἀν αὐτούς οἰκείους χρόνους διὰ συν | τομίας καταγράψομαι – арк. 20.

Косифіс, син Михайла. XII ст. Ф. I, 137/2 – І 23.

Ὁ Κοσίφης ὁ υἱὸς Μιχαήλη τοῦ κόμιτος – арк. 103зв.

Лука Нікаєвс, іеродиякон. Друга половина XVIII ст. Ф. 72, 19 – І 90. Див. Вивліографоі. – Σ. 536.

Ὅστις θέλει περισσωτέραν διδασκαλίαν, | ἂς ἀναγνῶση τὴν ἐπιστολὴν Γενναδίου | πατριάρχου Κωνσταντίνου πόλεως. ἦν | ἔστυλε πρὸς τοὺς σιναΐτες, διὰ ταύτην | τὴν ὑπόθεσιν. ὡς φαίνεται τυπωμένη, | εἰς τὸν ἀραβικὸν χρονογράφον. | Ἐν ἱεροδιακόνοις ἐλάχιστος. καὶ τοῦ | ἀγγελικοῦ σχήματος ἀνάξιος | Λουκᾶς, ὁ Νικαεύς – арк. 8зв.

Матфей Погоніяніс. 5 червня 1597 р. Москва. Ф. 301, 1п – І 58. Див. Вивліографоі. – Σ. 547-549.

Ἐν μοσχοβ[ίᾳ] τῇ σεβασμίᾳ πόλει, | ἐπικρατοῦντος τὰ σεβάσμια σκήπτρα | τῆς βασιλεί(ας), ἄνακτος θεοδώρου, | θύτης μοναχός ἁμαρτολός ματθαῖος, πωγωνιανῆς ἐκ παλαιᾶς ἠπεῖρου, | ἔγραψε ταύτην, τὴν θεόπνευστον βίβλον | ἐν ἔτει ζρε,΄ ἰνδ(ικτιώνος) ι΄ | ἰουνιω ε΄. | τετράδ(ια) εἰκοσι οκτῶ – арк. 215зв.

Матфей Політис. 1 грудня 1781 р. Ф. 72, 17 – І 106.

1781, Δεκεμβρίου α΄ – арк. 1.

Ματθαῖος Πολίτης – арк. 111.

ἐγὼ ματθαῖος πολίτης | ἔγραψα, δοκίμιον τοῦ | κονδιλίου καὶ τῆς | καλῆς μελά | νης, ματθαῖος – арк. 118зв.

Миколай з Мосхополіса. 4 червня 1709 р. Ф. 301, 65л – І 79.

Ἐγράφη καὶ ἐτελειώθη ἡ παροῦσα θεία τε | (καὶ) ἱερὰ ἀρχιερατικὴ λειτουργία διὰ χειρὸς | ἐμοῦ τοῦ παντλήμονος ἐν ἱερεύσι νικολάου, | ἐκ τ(ῆς) πολιτείας μοσχοπόλεως αψθ΄ ἰουνίου δ΄, | Καὶ διὰ δαπάνης Γεωργίου τοῦ ἐπανομαζο | μένου ραλ[ίου] εἰς μνημόσυνον ἀμφοτέρων | αἰώνιον – арк. 71зв.

Миколай Паріос. Друга половина XVIII ст. Ф. 72, 24. – І 92. Див. Вивліографоі. – Σ. 586.

Καὶ τὸ δε σὺν τοῖς ἄλλοις ἐμμανουὴλ | ἀνήκει ἀγούρῳ τε μηδεὶς δὲ αὐ | τὸ ἀφελέσθαι τολμήσει, ὸς δ'αντι | ἐχέτω τὰς ἀρὰς τοῦ ὑπερτάτου | ὄντος, (καὶ) | πάντων τῶν ἁγίων | ἐν τῷ νῦν ζῶη καὶ ἐν τῷ μέλλον | τι πρὸς παράδειγμα σαφέστατω | τοῖς ἄλλοις πᾶσιν, ἵνα τοῦτοι | τοῦτο ἀφίστανται. | Ἀμὴν | Nicolas Parios / a écrit ces paroles / pour les valeurs / ainsi – арк. 168зв.

Нафанаїл Емборос, диякон. До 1591 г. Ф. 301, 411л – I 57. Див. Виблиографоι. – Σ. 564.

Βίος κ(α)ὶ πολιτεία κ(α)ὶ θαυμάτ(ων) μερικ(ῶν) διήγη(σις), | τοῦ ὁσίου (καὶ) θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμ(ῶν) λουκᾶ τοῦ στει | ρειώτου μεταφρασθεὶς εἰς κοιν(ὴν) γλῶτταν παρὰ να | θαναήλου ταπεινοῦ διακόνου ἐξ᾽ἀθ(ηνῶν) τοῦ ἐμπόρου – л. 1.

Порфирій, іеромонах. 1672 р. Ф. 72, 10 – I 66.

᾽Ετελειώθη τὸ παρὸν νομοκά | νον κ(α)τ(ὰ) χ(ρόνο)ν ζρπ΄ ὑπαρχει δὲ | κτῆμα πορφυρίου ἱερο(μον)άχ(ου) – арк. 166.

Феодосій. Травень 1021 р. Ф. V, 3692 – I 18.

Τῶ συντελεστῆ τῶν καλῶν θ(ε)ῶ χάρις | ᾽Ετελειώθ(η) ἡ παροῦσα βίβλος μ(ηνὶ) μαίω | ἰνδ. δ΄ ἔτους ςφκ[θ] | γραφεῖσα χερσὶ Θεοδο(σί)ου ταπ(εινοῦ) | εὔχεσθ(ε) ὑπ(ὲρ) αὐτ(οῦ) οἱ ταῦτ(ην) ἐντυγ | χάνοντες – арк. 206зв.

Филипп, син Костянтина, чернець. 1516 р. Ф. 301, 15п. – I 20. Див. Виблиографоι. – Σ. 634.

ἐτοῦτο τω βηβλην ἐσταχοθή κ(αὶ) εγραφή λαϊ | καὶ ἐκαμεν τον εξόδον ὁ καλογερος ο φοιληπος | δϊὰ μνημωσυνον να μνημωνευγετε· κ(αὶ) ω της | ἀναγνοσυ | ευχέστε δι | αὐτον θ(εό)ν | ἐ(τους) ζκδ΄ | Κοστατη | νου υιος | ὁ Φηληπο(ς) – арк. 100.

Харабадот М. М. Не раніше 1827 р. Ф. V, 3737 – I 129.

Михаилъ николаевичъ писалъ | Мηχαηλη χαραπαδότου – арк. 63зв.

Хрисаф, протопсалт. 28 липня 1671 р. Ф. 301, 78л – I 65.

Εἴληφε τέλος ἡ παροῦσα ἀσματομεληῤῥυτόφθογγος | βίβλος ἐν ἔτει ἀπὸ μὲν τῆς κοσμοποιϊας ζροθ΄, | ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομί(ας) τοῦ κ(υρίο)υ καὶ θ(εο)ῦ καὶ | σωτήρος ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ αχοα΄ ἰουλίῳ ιη΄, ἰν(δικτιώνος) θ΄. | ᾽Ετελειόθη οὖν, διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου καὶ μίζω | νος ἐπιμελεῖ(ας) τοῦ ἐν ἱεροδιακόνοις προσκυνητοῦ τε | τοῦ ἁγίου καὶ ζωοδόχου τάφου, κυρἰου κυρἰου χριστοφόρου, | καὶ ἀρχιδιακόνου τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) ἐν τῇ με | γίστῃ ἐξουσία τοῦ παναγιωτάτου λογιωτάτου τε, | καὶ οἰκουμενίκου π(ατ)ριάρχου κυρίου κυρίου διονυσίου | τοῦ κωνσταντινοπολίτου ὑπάρχοντος γέννημα | καὶ θρέμμα τῆς περιφήμου χώρας τρινόβου | τῆς οὔσης πλησίον μητροπόλεως λαρίσσης. ᾽Εγρά | φη δὲ καὶ παρ᾽ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς καὶ ἐλαχίστου, | καὶ ἀμαθοῦς ἁμαρτωλοῦ τε ὑπὲρ πάντας χρυσά | φου, δῆθεν καὶ πρωτοψάλτου τῆς τοῦ χριστοῦ | μεγάλης ἐκκλησί(ας), οὐ μέντοι κατὰ το κείμενον | τῶν παλαιῶν ἐκτονισθεῖσα, ἀλλ᾽ἐν καινῶ τινί | καλλωπισμῷ καὶ μεληῤῥυτοφθόγγοις νεοφανέσι | θέσεσι, καθάπερ τὰ νῦν ἀσματολογεῖται τοῖς με | λωδοῦσιν ἐν κωνστα[ντι]νουπόλει. Τοῦτο τοίνυν, ὅσον | τὸ κατεμέ ἐφικτόν παρ᾽ἐμαυτοῦ γέγονε, κατὰ τὴν | ἣν παρέλαβον εἰσήγησιν, παρὰ τοῦ ἐμοῦ διδασ | κάλου κυρἰου κὺρ γεωργίου τοῦ ῥαιδεστινοῦ καὶ πρω || τοψάλτου τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) ἐκτεθηκῶς καὶ | τονῆσας, τοῖς δὲ τελειοτέροις ἐμπειροτέροιτε, καὶ πολυ | μαθεστέροις, ἐκκείσθω, τῶν μὲν ἀποδεομένῶν εἰς | ἀναπλήρωσιν, τῶν δὲ οὐκ ὀρθῶς προβάντων εἰς ἐ | πανόρθωσιν. Ὅσοι δὲ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδό | ξων χριστιανῶν τοῦ γένους τῶν γκραικῶν, καὶ τῆς | ἀφ᾽ἑλλάδος ῥιζουχί(ας), ἐντυγχάνοντες τῷ μικρῷ πο | νήματι τούτω, ἀσματομελοδεῖτε καὶ ψάλλοντες, | αἰνεῖτε θ(εὸ)ν τὸν ἐν ὑψίστοις, εἰς ὕμνον καὶ δοξολο | γίαν τῆς τρισηλίου καὶ τρισακτίνου αὐτοῦ θεότητος | ἀσματοφωνίαις ἐπιμελούμενοι, μέμνησθε | κἀμοῦ τοῦ εὐτελοῦς συγγραφέως καὶ ἁμαρτωλοῦ | διὰ τὸν κ(ύριο)ν ὅπως ἔξωμεν ἅμα παρὰ θ(εο)ῦ τόν | μισθὸν, ὑπὲρ τῆς ὑπὲρ ἀλλήλων πρὸς αὐτὸν | ἐντεύξεως, καὶ ἀξιωθείομεν ἐν τῇ δευτέρα πα | ρουσία καὶ φρικτῇ ἡμέρα τῆς κρίσεως, τῆς δεξιᾶς | μερίδος τοῦ ἀπροσωπολήπτου καὶ ἀδικάστου | δικαίου κριτοῦ, τοῦ γλυκυτάτου ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ τοῦ θεοῦ | ἡμῶν, ἀμὴν. ῾Ο δὲ βουληθῆς πλεονέκτῳ καὶ κλο | πίμῳ χειρὶ καθαρπᾶσαι καὶ ἀποστερῆσαι | ἔχοι τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ἡ μερὶς | αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου ἰοῦδα καὶ τῶν σταυροσάν | των τὸν κ(ύριο)ν, καὶ ἔχοι τὸν θ(εὸ)ν

καὶ τούς ἁγίους αὐτοῦ ἀ | γγέλους πολεμίους αὐτῷ ἐν ἡμέρα τῆς κρίσεως ἀμήν – арк. 248-248зв.

Анонім. XV ст. О. Антигон. Ф. 301, 10п. – I 47.

Ἐν τῇ νήσω ἀντιγώνου, πλησί(ων) τῆς κωνστ(αντιν)ουπόλ(εως) – арк. 151зв.

Τῶ δε θεῶ ἡμ(ῶν) εἴη δόξα εἰς τοὺς αἰῶ(νας) τῶν αἰών(ων) ἀμήν. | Ἐγρά(φη) ἐν νήσω τοῦ ἀντιγόνου ἐν τοποθεσία τοῦ κοιμητηρίου – арк. 311зв.

Іменний покажчик*

Аарон Алексій, сановник II 85/37

Аввакум, кафігумен Іверського м-ря (1751) II 48

Аввакум, кафігумен Ксенофонтового м-ря (1880) II 147/2

Аверкій, архімандрит Ставроникитського м-ря (1880) II 147/12

Авксентій (бл. 284–305), пресвітер Аравракської церкви в Арменії Каппадокійській, св. I 22

Аврамій (Флоринський, † 30. 04. 1797), архімандрит Ростовський, викладач КМА (1752–1758), власник рукопису ф.301, 66п I 81

Аврамій, ієромонах (1890) III 1

Агапій, чернець Кишинівського подвір'я Ватопедського м-ря (з 1863) II 124

Агапій, чернець Лаври Св. Афанасія на Афоні (1740-і рр.) II 24

Агапій, ієродиякон, власник рукопису ф. 301, 1п I 58

Агапіт (VI ст.), диякон храма св. Софії в Константинополі I 71, 114

Агафангел, кафігумен Есфігменського м-ря (1880) II 147/1

Агафангел Лавріотис, чернець (1787) II 70

Агурос Еммануїл, власник рукописів ф. 72, 17, 24 I 92, 107

Агурос Костянтин (1790), власник рукопису ф. 72, 17 I 107

Агурос Микита, власник рукописів ф. 72, 17, 24 I 92, 107

Агурос Миколай, власник рукописів ф. 72, 17, 24 I 92, 107

Адольф Фрідріх Голдштинський (14. 05. 1710–12. 02. 1771), король Швеції (з 1751) I 101/44

Азар Михайло III 23

Акакій, архімандрит Зографа (1751) II 48

Акакій, ієродиякон, учитель Волинської семінарії, член-кореспондент ЦАТ при КДА, власник рукопису ф. 301, 639п I 28

Алексій (1300–12. 02. 1378), митрополит Київський і всія Руси (з 30. 06. 1354), св. II 85/1, 3-5, 10-14, 20-22, 24-25

Амвросій (Андрій Подобєдов, 30. 11. 1742–21. 05. 1818), архієпископ Санкт-Петербурзький (з 1790) і Новгородський (з 19. 12. 1791), митрополит Санкт-Петербурзький і Новгородський (10. 03. 1801–1816) I 120

Амвросій, проігумен (1748) II 37

Аммоній (Александрійський, III ст.), історик церкви I 16

Амфілохій (340–бл. 400), єпископ Іконійський (з 373/374), св. I 29, 48, 52

Ананія II († 1764), митрополит Трапезундський (з 1736) II 40

Ананія, кафігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1744) II 26

Ананія, архімандрит (1871) II 138

Анастасій († 599), патріарх Антіохійський (559–570; 593–599), св. I 46, 52

* Римські цифри позначають розділ каталога, арабські – порядковий номер рукопису в опису.

Анастасій Рапсаніот, пісняр I 94/3
Анастасія Фармаколітрія († бл. 304), св. мученица II 133/14
Анатолій, священик монастиря св. Павла (1751) II 45
Ангелопулу Стеллія (1879) III 2
Андрій († 30. 11. 67/70), апостол I 146
Андрій (бл. 660 – 04. 07. 740), архієпископ Критський, св. I 37/6
Андроник Палеолог, брат Еммануїла (1386) I 139
Антипа († 92), єпископ Пергамський, св. I 72
Антоній Великий (бл. 251/2–356), св. I 37, 43
Антоній (Антипа) Печерський (бл. 983–07.05.1073), засновник Києво-Печерського м-ря, св. I 138
Антоній IV, патріарх Константинопольський (січень 1389–червень 1390; серпень 1391– травень 1397) II 85/30, 32-40
Антоній, єпископ і митрополит Галицький (1371–1391) II 85/8-9
Антоній (Вінницький), митрополит Київський і всія Руси (1679–1685) II 4
Антоній (Амфітеатров, 1815–1879), ректор КДА (1851–1858), вікарій Київський, єпископ Смоленський (31. 10. 1859–09.11.1866), архієпископ Казанський та Свіяжський (з 16. 04. 1867), власник рукопису ф. 301, 393п I 132
Антоній, священик, власник рукопису ф. 301, 23л I 15
Антоній, чернець (1774) II 57
Антоній, чернець (1803) II 87
Антоній Візантійський, викладач Патріаршої школи в Константинополі (XVIII в.) I 82
Антоній Мелісса (XI / XII ст.), візантійський письменник I 72, 79
Антоній Філософ I 42
Антонін (Андрій Іванович Капустін, 12. 08. 1817–24. 03. 1894), архімандрит (з 18. 09. 1853), настоятель Російських посольських церков в Афінах (з 15. 05. 1850) і Константинополі (з 18. 09. 1860), глава Імператорської Руської духовної місії в Єрусалимі (з 16. 07. 1865), власник рукописів: I 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 20, 22, 33, 34, 35, 38, 39, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 56, 58, 64, 68, 75, 86, 87, 95, 101, 106, 108, 113, 115, 121, 152, 153 II 129 III 1 – 43, 48, 51, 52
Антонію Георгій (1859) II 110
Анфім, митрополит Віфлеємський (1879) III 3
Анфім, єпископ Тирновський і чернець Лаври св. Афанасія на Афоні (1751) II 48
Анфім, архімандрит (1744–1745) II 31
Анфім, архімандрит м-ря Святого Гроба в Таганрозі(1817) II 90, 94
Анфім, протосинкел (1790) II 74
Анфім Анахорет, піснярь (XVI ст.) I 130/4
Апергіс Георгій, небіж Анфіма, митрополита Віфлеємського (1894) III 4
Аргіропуло Антоній (1878) III 5
Арсеній Великий (354 – бл. 450), авва I 43/13
Арсеній (Олексій Могилянський, 03. 07. 1704–08. 06. 1770), митрополит Київський, Галицький і всія Малия Росії (з 22. 10. 1757) II 54
Арсеній (Федір Павлович Москвин, 1797–28. 04. 1876), митрополит Київський і Галицький (з 01. 07. 1860) II 125-127, 130, 132, 134-137, 143-146
Арсеній Молодший, ієромонах, піснярь (поч. XVIII ст.) I 65/29
Артемій, старець Лаври св. Афанасія на Афоні (1740-і рр.) II 27, 30
Артоха Василь К. († 1880) II 147
Афанасій Великий (бл. 295/297– 02. 05. 373), архієпископ Александрійський (з 08. 06. 326), св. I 37/4; 41/8; 43/9; 46/3; 48
Афанасій, патріарх Антіохійський (08. 1724–1728) I 131
Афанасій, патріарх (XVIII ст.), власник рукопису ф. 305, 15п I 77
Афанасій, проест I 139
Афанасій, архімандрит Іверського м-ря (1880) II 147/10
Афанасій Леондаріс, священик (1766), власник рукопису ф. 301, 440п I 60
Афанасій, старець (1743) II 19
Афанасій (1744) II 22
Афанасій Димитріадит, ієромонах, піснярь I 104/8; 110

Баласій (1663–1700), номофілакс і піснярь I 65/35, 37, 40; 80/1, 4, 7; 103/10; 109/19

Баязет I (Джильдерим, 1347–08. 03. 1403), турецький султан (з 1389) I 139
Безбородько Ілля Андрійович (16. 02. 1756–03. 06. 1815), засновник Гімназії вищих наук у Ніжині (з 1834 – Ліцей, пізніше Історично-филологічний інститут кн. Безбородька) I 16, 19, 69, 82, 109, 110, 128, 133
Бенуа Георгій, посол Пруссії в Польщі (1767) I 101/6
Бестужев-Рюмін Олексій Петрович (22. 05. 1693–60-і рр. XVIII ст.), граф, дипломат, великий канцлер II 38/1
Білецький Андрій Олександрович (12. 08. 1911–10. 04. 1995), еллініст, лінгвіст, професор Київського університету ім. Тараса Шевченка I 152
Бісдекіс Х. (1878) III 6
Боніс Христофор (1793) II 78/1
Бораїтиніс М. (1871) II 139
Б(?)ругтон, британський посол у Польщі (1767) I 101/10
Буеску Гаврило (1742), власник рукопису ф.301, 84л I 83
Бутеньєв Аполлінарій Петрович, російський посол у Константинополі (1856) II 98
Бутуріс Димитріс А. (1891) III 7

Ваїкенкова Ірина Павлівна (XIX ст.) I 111
Вангеліс, власник рукопису ф. 301, 1п I 48
Варватіс Хараламброс Ніколау (1886) III 8
Варлам, старець I 18
Варлам (Ясинський, † 22. 08. 1707), митрополит Київський, Галицький і всія Малия Росії (з 31. 08. 1690) II 6/1-2
Василенко Микола Прокопович (14. 02. 1866–03. 10. 1935), український історик держави й права, академік (з 1920) I 25
Василь Великий (329–01. 01. 379), архієпископ Кесарії Каппадокійської (14. 06. 370–378), св. I 28/4; 29; 37/3; 41/9, 15; 43/13; 52; 56/4; 78/2; 83/15; 84/2; II 118
Василь, митрополит Смирнський (1882–1910) II 150, 151
Василь I († 886), візантійський імператор (з 867) I 139
Василь II Багрянородний, візантійський імператор (16. 03. 963–16. 08. 963) I 140/1
Василь I (Дмитрович, 1371–1425), великий князь московський (з 1389) II 85/35
Веніамін (Костаки), митрополит Молдавський (1803–1842) II 86-87
Веніамін, архімандрит Іверського м-ря (1744) II 16
Вердіс III 9
Вешняков Олексій Андрійович, статський радник, міністр-резидент Росії в Порті (1744) II 38/1-2
Вівазидіс Н. (1878) III 10
Віктор Садковський († 11. 11. 1803), єпископ Переяславський (з 1784), архієпископ Мінський (с1793), архієпископ Чернигівський і Новгород-Сіверський (з 13. 05. 1796) I 126/3
Віссаріон, чернець Іверського м-ря (1744) II 16, 22
Віссаріон, власник рукопису ф. V, 3736 I 88
Властопуло Костянтин, секретар російського консульства в Афінах (1860) II 119
Воробйов Іван, учень ніжинської гімназії, власник рукописів ф. 310, 87-88 (1875) I 69, 133
Вріонідіс А. (1877, 1878) I 114

Гаврило IV († 29. 06. 1785), патріарх Константинопольський (з 08. 10. 1780) II 63-65
Гаврило, митрополит Фессалонікійський (до 15. 04. 1760), митрополит Молдови і Валахії (з вересня 1760) II 52-53
Гаврило (Василь Федорович Розанов, 06. 01. 1781–08. 09. 1858), архієпископ Катеринославський, Херсонський і Таврійський (22. 05. 1828–01. 03. 1848) II 95
Гаврило, ігумен Хіландарського м-ря (1751) II 48
Гаврило Гюрдзис (1859) II 113
Гаврило, священик (1860) II 118
Гаврило, власник рукопису ф. 301, 31п I 48
Галетаки Георгій (1913) I 150; II 156
Гарбазоглу Симеон Димитріу (1762) II 55
Гедеон (Григорій Балабан, 1530–1607), єпископ Львівський (1570 – 05. 10. 1596) II 1

Гедеон († 1769), митрополит Готський і Кафський (з 25. 11. 1725) I 18; II 17, 32, 39-40

Геннадій I, патріарх Константинопольський (458–20. 11. 471), св. I 14

Геннадій II (Георгій Схоларій, бл. 1405 – бл. 1472), патріарх Константинопольський (весна 1454 – травень 1456) I 52/VI(6); 86/3; 90

Геннадій, ієродиякон Іверського м-ря I 108

Геннатас П. П. (1878) II 10

Геновезе (Дженовезе) Антоніо (1712–1769), філософ I 115

Геновезе Филипп (1890) III 12

Георг III (1738–1820), король Великобританії (з 1760) I 101/10

*Георгій (*III ст.), св. I 113

Георгій, піснярI 65/8

Георгій Критський (1777–1822), піснярI 109/2, 8; 110/3, 5, 18; 117/4, 18, 33, 36, 38, 44, 58, 62; 129/15, 30, 40; 130/27,31

Георгій Лакедемонський, ієрей I 29

Георгій (1859) II 109

Георгій I 56

Георгудис (XVI ст.) I 51

Герасим, патріарх Антіохійський (1884–12. 04. 1891) та Єрусалимський (1891 – вересень 1897) II 149

Герасим, проігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1743) II 15

Герасим († 1865), калігумен м-ря св. Пантелеймона на Афоні II 95

Герман з Нових Патр, митрополит (1681–1683), піснярI (1660–1685) I 65/39; 117/9

Герман, архімандрит (1750) II 43

Герман, митрополит Килікійський II 152

Гжибовський Павло Конопник, капітан (1766) I 101/46

Гіка Георгій, власник рукопису ф. 72, 15 I 100

Гіка Григорій (1767) I 101/23

Гіка Іоанн Григорій (1750 – 1760) II 40

Гозадинов Іоанн Антонович (1786) II 67

Гомер I 107/2; 87/7

Гордій (друга половина III ст.–IV ст.), св. мученик I 7/2

Гостолакас Ахилл, нумізмат (1879) III 13

Грамматикос Петрос (1758) II 159

Грачов Петро I 43

Григорій Богослов (бл. 328–25. 01. 391), пресвітер Назіанза (бл. 361–373, 381–383), патріарх Константинопольський (травень–червень 381), св. I 89/5

Григорій I Великий (Двоєслов, бл. 540–12. 03. 604), папа римський (з 590), св. I 56/5; 78/3

Григорій V (Георгій, 1745/6–10. 04. 1821), патріарх Константинопольський (19. 04. 1797–17. 12. 1798; 22. 09. 1806–10. 09. 1808; 14. 12. 1818–10. 04. 1821) II 80 - 83, 124

Григорій VI (1798–08. 06. 1881), патріарх Константинопольський (26. 09. 1835–20. 02. 1840; 10. 02. 1867–10. 06. 1871) II 128

Григорій Візантійський († 1860), митрополит Адріанопольський (1821–1824) I 136

Григорій, митрополит Тирновський та екзарх Болгарії (з 1858) II 99

Григорій, єпископ Іоаннини (1743) II 19

Григорій (1880), проігумен Ставроникитського м-ря II 147/12

Григорій, ігумен м-ря св. Георгія Перістера (1819) II 92

Григорій Сінайський, кафігумен м-ря св. Катерини в Києві (1765–1780) II 58

Григорій, ієродиякон, викладач у богословській школі на о. Халкі (1863) II 125

Григорій Каліга[...], архімандрит (1860) II 119

Григорій, протопсалт I 117/25, 30, 32, 35, 37, 56; 129/5, 36; 130/25, 30

Григорій (нар. 1777), протопсалт Левтійський, піснярI 122/II

Григорій Лампадар, піснярI (XVIII–XIX ст.) I 109/13, 24, 26; 117/6, 23, 50; 129/ 24; 130/2, 7, 15, 18, 24; 133

Губенський Петро, власник рукопису ф. 301, 66п I 81

Гурій (Карпов, † 1882), єпископ Таврійський і Сімферопольський (з 28. 11. 1867), почесний член ЦАТ при КДА, власник рукопису ф. 301, 23л I 15

Гурцов Георгій Олександрович, власник рукопису ф. V, 3691 (1823) I 78

Давид Філософ (V ст.), вірменський письменник I 92/4
Давид, чернець із Левадії (1783), власник рукопису ф. 72, 16 I 94
Давид, чернець (XVIII ст.), II 84/2
Давид Інгілес, чернець із Кефаллінії (1862) II 143
Даміан (нар. 1848), патріарх Єрусалимський (11. 07. 1897–1931) II 154
Даміан Ватопедський (1680–1710), пісняр I 65/36
Дамод Вікентій (1679–1752), правознавець, теолог і філософ I 106
Данило (Валтасар, середина VI ст. до н. е.), пророк I 34
Данило Столпник (409–489/493), преподобний I 22/1
Данило, митрополит Сидський (з 20. 01. 1743) II 17, 21, 25, 29, 32
Данило, протопсалт (XVIII ст.) I 109/4, 7, 12; 110/5, 9, 13, 15. 18-19; 111, 117/Г, 28, 31, 40, 42, 46, 8, 51; 122/V, VII; 130/28, 32
Данило, ієродиякон (1771), власник рукопису ф. 72, 18 I 102
Данило з Кириакополіса, голова опікунської ради школи шляхетних дівчат в Єрусалимі (1891) III 14
Демонік I 87/1
Діамантіс Миколай (1753) II 51
Діамантопуло Адамант (1869–1948), стипендіат КДА (1889–1895), викладач Євангельської гімназії в Смирні, теолог і письменник II 150
Диккенс Джон, консул Великобританії в Порті (1891) III 15
Димитрій, деспот I 139/42
Димитрій (Данило Сеченов, 06. 12. 1709–14. 12. 1767), архімандрит Казанського Свіяжського м-ря (1732–1742); єпископ Нижньогородський (12.09.1742–1748);митрополит Новгородський (з 08. 10. 1762) I 91 (II/2)
Димитрій, власник або копіїст рукопису ф. 72, 8 I 55
Димитріу Іоаннис, епітроп церкви св. Димитрія (1859) II 110
Діонісій Ареопагит, († 03. 10. 96), сподвижник апостола Павла, єпископ в Афінах, св. I 43/10; 52 (VII/8)
Діонісій IV († 23. 09. 1696), патріарх Константинопольський (10. 1671–1674; 29. 10. 1676–02. 08. 1679; 30. 06. 1682–10. 03. 1684; март 1886–12. 10. 1687) I 65
Діонісій, скевофілакс Лаври св. Афанасія на Афоні (1740-і рр.) II 13, 15, 24, 35
Діонісій, архімандрит м-ря Галати (1797) II 79
Діонісій, ієрей (XVIII ст.) II 84
Діонісій (1670–1745), ієромонах із Фурни I 132
Діонісій, епітроп м-ря Хіландар (1880) II 147/16
Діонісій, власник рукопису ф. 72, 16 I 94
Дмитрієвський Олексій Афанасійович (11. 03. 1856 – 10. 08. 1929), історик церкви, літургіст, професор КДА, член-кореспондент АН СРСР I 110
Дмитро Донськой (1350–1389), великий князь московський (з 1359) і володимирський (з 1362) II 85/2, 5, 6
Дмитро (Любарт), див. Любарт
Добровольський В. В., міщанин, власник рукопису ф. 301, 25л (1880) I 30
Дометіан († 10. 01. 602), єпископ Мелітинський, св. I 35
Дорофей († 555), архімандрит Палестинський, авва I 37/2; 46/2
Дорофей (Возмуйлов, † 10. 09. 1790), єпископ Феодосійський і Маріупольський, вікарій Катеринославський (з 02. 05. 1787) II 72-73, 77
Дорофей, архімандрит Кишинівського подвір'я Ватопедського м-ря (до 1863) II 124
Досифей, авва (VI ст.) I 37/1
Досифей (Нотара, 01. 05. 1641–07. 02. 1707), патріарх Єрусалимський (з 1699) II 38/3
Драгоман Георгій (1758) II 160
Драчинок П. С. (1858 – 1868) II 105
Дюгамель Жан-Батист (1624–1706), філософ I 108

Езоп (VI ст. до н. е.), басняр I 70/5

Євагрій (345–399), преподобний I 41/1
Євгеній (IV ст.), св. мученик I 22/1
Євгеній (Елефтерій Булгарис, 11. 08. 1716–10. 06. 1806), видатний діяч грецької просвіти, архієпископ Сло-

венський і Херсонський (01. 10. 1775–1779) I 103, 108, 120, 126, 142 II 75-76

Євгеній (Єфтимій Олексійович Болховітінов, 18. 12. 1767–23. 02. 1837), митрополит Київський і Галицький (з 24. 01. 1822), власник рукописів ф. 301, 405п, 414п; ф. 312, 128/601с I 103, 119 120, 126 II 38

Євгеній († 1751), ігумен Преображенського м-ря на Сінаї, титар церкви й м-ря св. Катерини в Києві II 12, 18, 43

Євгенія, св. мучениця I 33

Євсевій (260/265–339/340), єпископ Кесарійський, історик церкви, св. I 6

Євсевський П. І., власник рукопису ф. 301, 163п I 50

Євстратій (IV ст.), св. мученик I 22

Євфросин († 25. 03. 1407), архієпископ Суздальський, Нижньогородський і Городецький (з 1390) II 85/30, 36

Єлизавета, дочка Соломонії(1781) II 61

Єловицький Олександр († 1647), польський шляхтич II 2

Епифан, архієпископ Йорданський (1891) III 16

Епифаній (315/322–403), св. I 46/3

Єремія, автор апокрифів I 52 (II/1)

Єремія II Транос (1536–1595), патріарх Константинопольський (05. 05. 1572–29. 11. 1579; друга половина 1580–серпень 1584; 1586–осінь 1595) II 1

Єремія III († 1735), патріарх Константинопольський (23. 03. 1716–19. 11. 1726; не пізніше червня 1733) I 131

Єремія (Євстафій Свистельницький, † 1676), єпископ Львівський, Галицький і Кам'янця-Подільського (з 1668) II 4

Єрофей († 16. 03. 1885), патріарх Антіохійський (з 07. 10. 1850) II 136

Єфрем Сирін (306–09. 06. 373), св. I 52 (I/1, 3; VII/7); 70/6

Єфремов, студент КДА(1891), власник рукопису ф. 301, 199л I 117

Єфтимій, патріарх Єрусалимський I 116

Закеєв Назар Павлович (XIX ст.) I 111

Захарій I 77

Зонарі Димитріс I 104

Зосима, авва I 43/4

Зот (?) Гаврило (1742), власник рукопису ф. 301, 84л I 83

Іаков (Алфеєв, † 62), апостол I 47

Іаков, авва I 43/14

Іаков, патріарх Константинопольський (10. 08. 1679–31. 09. 1683; 24. 03. 1685–07. 04. 1686; 17. 10. 1687 – 03. 03. 1688) II 5

Іаков II (1803–30. 12. 1865), патріарх Александрійський (з 25. 05. 1861) II 116, 126

Іаков, архімандрит Ватопедського м-ря (1871) II 138

Іаков (бл. 1740 – 23. 04. 1800), протопсалт і пісняр I 109/3, 6, 11, 29, 30; 110/4, 5, 6, 7, 9, 13, 16-18; 117/3, 8, 11, 16, 20, 27, 53; 129/13, 26, 28,

Іаков, чернець (XIV в.) II 133/11

Іванов О. В., учитель Таврійської семінарії, власник рукописів ф. 301, 637п, 643п I 85, 123

Ігнатій Богоносець († бл. 113), другий єпископ Антіохійський I 33

Ігнатій Сильвестр Скевофілакс (780–бл. 860), митрополит Никейський I 86/2

Ігнатій (Гозадинов, † 16. 02. 1786), митрополит Готський (з 1771), митрополит Готфійський і Кафайський (з 14. 03. 1779) II 71, 73, 77

Ігнатій, архієпископ Реона і Праста (з 02. 06. 1784) II 63-66

Ігнатій, єпископ Самаковійський (1767–1769) II 128

Ігнатій, архімандрит (XVIII ст.) II 43

Ігнатій Папазоглу (Папазинос), ієромонах із Лакедемона (1753, 1762) II 51, 55-56

Ігнатій, ієромонах, власник рукопису ф. 301, 1п I 58

Ігнатій, ієромонах (1749), власник рукопису ф. 72, 13 I 80

Ігнатій, диякон (1740-і рр.) II 24

Ігнатій, власник рукопису ф. 72, 10 I 66

Ігнатович Йоаким (Аким, Яким), отаман Коша Запорізького (неодноразово в 1743–1754 рр.) II 158

Іезекіїль, ієромонах (1715) I 70 II 9

Іеронім Ковпецький, священик, власник рукопису ф. 305, 212п/725 I 59

Ієсса, ієродиякон та епітроп (1856) II 98

Іларіон Гюрдзис (1859) II 113

Ілія, пресвітер та екдик (XI ст.) I 41/5
Ілля, архієрей, (1856) II 98
Ілля К[...] (1913) II 156
Інокентій Михалевич, ієромонах (1735) I 73
Іоанн Хреститель Предтеча († бл. 28), пророк, св. I 55/2; 112/3
Іоанн Богослов († 26. 09. бл. 105), апостол, євангеліст I 1, 25/4, 28/1, 39, 47, 91/III; 104/7; 154
Іоанн Золотоуст (344/354–14. 09. 407), патріарх Константинопольський (398–404), св. I 14, 30, 37/3; 41/15; 43/13; 49, 50/2; 52 (VI/1; VII/1, 3); 56 (II/1); 78/1; 84/1; 119, 124, 127, 135
Іоанн Кассіан (Римлянин, 350/360–435), пресвітер у Марселі, св. I 43/2
Іоанн Карпатський (VII ст.), св. I 37/3; 43/13
Іоанн Пісник († 595), патріарх Константинопольський (з 582), св. I 105/9
Іоанн Колову (IX ст.), засновник одного з скитів на Афоні I 52 (VII/5)
Іоанн (Ліствичник, † бл. 606), ігумен Сінайської обителі, св. I 41/1, 15; 43/13; 52 (VII/1); 145
Іоанн Милостивий († 616/620), патріарх Александрійський, св. I 43/14
Іоанн Дамаскин (бл. 680–бл. 750/784), пресвітер Лаври Савви Освященного (Дамаск), св. I 48/3; 83/7; 86/1,6; 87/8; 97/1; 107/1; 150
Іоанн Трапезундський, св. мученик I 134
Іоанн, патріарх Антіохійський I 46/3
Іоанн Глікеос, пісняр, патріарх Константинопольський (1315–1320) I 65/7; 117/57; 129/19
Іоанн XIV Калекас (1282– 29. 11. 1347), патріарх Константинопольський (з 1334) II 85/15
Іоанн, єпископ Луцький (1393) II 85/33, 39
Іоанн († 24. 06. 1417), архієпископ Новгородський і Псковський (07. 05. 1388–20. 01. 1415) II 85/32, 34
Іоанн, ігумен м-ря Богородиці в Бальсамонеро I 52 (VII/4)
Іоанн Єрусалимський, архімандрит (1804) I 121
Іоанн Леванда (Левандовський, Іван Васильович Сикачка, 1736–25. 06. 1814), викладач КМА, священик, протоієрей Києво-Софійського собору (з 1786) I 126/3
Іоанн Аркла, пісняр I 48/4
Іоанн Кукузель, пісняр (XIII ст.) I 65/19; 110/ 11; 117/55
Іоанн Клада, лампадар і пісняр (XIV–XV ст.) I 65/15, 21, 31; 109/18–19; 110/20; 117/15, 17; 129/12, 14
Іоанн, доместик, лампадар (1728 – 1734), протопсалт Великої Церкви (1736 – 1769) I 104/9; 109/18-19, 33; 110/6, 9, 19; 117/15, 17, 21, 57; 129/12, 14, 19; 130/6; 133
Іоанн, священик (1748) II 37
Іоанн, протоієрей (XVIII ст.) II 84
Іоанн I 139/42
Іоанн I Цимисхій (925–10. 01. 976), візантійський імператор (з 969) I 140/1
Іоанн V (Палеолог, 1332–1391), візантійський імператор (1341–1376, 1379–1391)
Іоанн VI (Кантакузин, бл. 1295–15. 06. 1383), візантійський імператор (1341–1354) I 84/15-17; 139/42
Іоанн VII Палеолог (1383–31. 10. 1448), син Андроника Палеолога, небіж візантійского імператора Емануїла II I 139/42
Іоанн V Олексійович (27. 08. 1666–29. 01. 1696), російський цар (з 1682) разом із Петром I II 38/3; 48
Іоанн (Іван Степанович Мазепа, 1644–22. 08. 1709), гетьман України (1687–1708) II 6/2
Іоанн Григорій II Гіка, господар Валахії (16. 04. 1734–27. 11. 1735; квітень 1748– 06. 09. 1752; 1768–1770) II 40
Іоанн Іоанн, воєвода Молдовлахійський (1744) II 26
Іоанн Іоанн Костянтин, воєвода II 40
Іоанн Костянтин Дука, воєвода і господар Молдови й Валахії (09. 11. 1688– квітень 1714) II 7
Іоанн Костянтин Михайло, воєвода II 40
Іоанн Костянтин Миколай, воєвода II 40
Іоанн Михайло Раковице, воєвода й господар Валахії (10. 1730–24. 10. 1731; вересень 1741–липень 1744) II 40
Іоанн, жертвуватель госпиціума (1715) II 8

Іоанн, драгоман (1750) II 41
Іоаннідис Георгій (1856) I 132
Іоанникій (Іоанн Руднєв, 20. 02. 1826–07. 04. 1900), митрополит Київський і Галицький (17. 11. 1891–25. 12. 1898) II 152-155
Іоанникій (Никифорович Полонський), архієпископ Подільський і Брацлавський (12. 04. 1795–07. 02.1819), власник рукопису ф. 72, 16 I 94
Іоанникій, єпископ Лимнський і чернець Іверського м-ря (1751) II 48
Іоаннитис Олександр Константину, власник рукопису ф. 301, 114л I 98
Іоанну Филипп, голова Афінського археологічного товариства (1862) II 123
Іоїль, ігумен (кінець XVIII ст.) II 84/2
Іона, ігумен I 52 (VII/4)
Іпсиланті Костянтин (1760–28. 06. 1816), князь, господар Молдови (1799–1802) і Валахії (вересень 1802–серпень 1806; жовтень–листопад 1806) I 100; II 80-82
Іпсиланті Комнин Афанасій (29. 08. 1696/1711–1789), історик і письменник, автор 12 книг з історії грецької церкви з 1453 р. I 137
Іриней Фальковський (28. 05. 1762–29. 04. 1823), ректор КДА (1803–25. 02. 1804), єпископ Чигиринський (25. 01. 1807–1812), єпископ Смоленський (1812–1813), коад'ютор Київської митрополії (1813–1823), настоятель Михайлівського Золотоверхого монастиря, власник рукопису ф. 312, 582/103с I 91
Ісаак, авва I 145
Ісая († 370), авва I 145
Ісая, священик (1744) II 27, 34
Ісидор Пелусіот (бл. 370 – 435/449), пресвітер і настоятель м-ря в Пелусії, св. I 89/4
Ісидор I, патріарх Константинопольський (17. 05. 1347 – 02. 12. 1349) II 85/19
Ісидор (Яків Сергійович Ніколь-ський, 01. 10. 1799 – 07. 09. 1892), митрополит Київський і Галицький (01. 03. 1858 – 01. 07. 1860) II 116
Ісихій (XII ст.), ігумен Сінайський I 41/7
Ісократ (436 – 338 до н. е.), ритор I 87/5-6; 149/1-2, 4
Іуда (Фаддей, або Леввей, I ст.), апостол I 47

Йоаким (1620–17. 03. 1690), патріарх Всеросійський(з 26. 07. 1674) I 72
Йоаким (1834–13. 11. 1912), патріарх Константинопольський (04. 10. 1878–30. 03. 1884; 25. 05. 1901–13. 11. 1912) II 148 III 16
Йоаким, ігумен Сінайського м-ря I 52 (VI/6)
Йоасаф (Кроковський, † 01. 07. 1718), митрополит Київський, Галицький і всія Малия Росії (з 19. 10. 1707) II 6/1
Йоасаф († 1625), священик I 42
Йоасаф, царевич I 18
Йоасаф, власник рукопису ф. 301, 31п I 48
Йов (Яків Петрович Потьомкін, 22. 07. 1750–28. 03. 1823), архієпископ Катеринославський, Херсонський і Таврійський (з 07. 02. 1812) II 89-94
Йосиф Пісняр (816–03. 04. 886), св. I 105/7
Йосиф (Шумлянський), († 16. 07. 1708), архієпископ Галицький, Львівський і Кам'янця-Подільського (з 01. 02. 1668) II 4
Йосиф, архієпископ Димитріадський (1867–1869) II 128
Йосиф, колишній єпископ Тирновський (1740-і рр.) II 23
Йосиф, колишній єпископ Гифійський (1871) II 140
Йосиф, монах із Білгорода(?), власник рукопису ф. 301, 1п I 58

Казимир III Великий (1310 – 1370), король польський (з 1333) II 85/8
Каетан Солстик, єпископ Краківський (1767) I 101/30
Какавелоф Єфталія (1878) III 18
Каллиник, патріарх Александрійський (1860-і рр.) II 126
Калліст I, патріарх Константинопольський (10. 06. 1350 – жовтень 1354; 1355 – середина 1363), св. II 85/1
Каллістрат, архієпископ Сінайський (1878) II 137; III 19
Калоєра Марульєта, власниця рукопису ф. 72, 27 I 149
Каподистрія Іоаннис (1776–09.10.1831), граф, на державній службі в Росії з 1809 по 1822 р., перший президент Греції II 88

Караджа Миколай (1705 – 1765) I 106
Кардіакос Андрій Георгійович, студент КДА (1894) II 151
Карл III (1716 – 1788), король Іспанії (з 1759) I 101/13, 55-56
Каролина (1886) III 42
Карпіан I 6
Кастор († бл. 02. 09. 420/422), єпископ Септський I 43/2
Катерина († 307), св. великомучениця I 2, 41, 79 II 12, 18, 28, 43, 58
Катерина II (24. 04. 1729–06. 01. 1796), російська імператриця (з 28. 06. 1762) I 101/8, 14, 35, 38
Качановський Владислав Васильович (1853–11. 04. 1901), славіст, професор Казанського університету, потім НІФІ князя Безбородька, власник рукописів ф. 310, 150-151 I 16, 19
Кебет Фівейський (V ст.до н. е.), філософ I 87/9
Кесарій, архієпископ Синнадський (1869) II 132
Кессерлінг Герман Карл, граф, російський посол у Польщі (1767) I 101/13
Кибальчич Т. В., художник, вільний член Академії художеств, почесний член ЦАТ при КДА, власник рукопису ф. 301, 80л (1881) I 122
Кипріан (Серб, † 16. 09. 1406), митрополит Київський і Литовський (з 1376), пізніше всія Руси II 85/28, 32-34, 36, 40
Кирило (375 – 444), патріарх Александрійський (з 412), св. I 42
Кирило V († 27. 07. 1775), патріарх Константинопольський (24. 09. 1748 – червень 1751; 07. 09. 1752 – 15. 01. 1757) I 142
Кирило VII († 13. 03. 1872), патріарх Константинопольський (21. 09. 1855 – 01. 07. 1860) II 99-101
Кирило II (1792 – 18. 08. 1877), патріарх Єрусалимський (15. 03. 1845 – грудень 1872) II 129-130, 134, 142, 144-146
Кирило († 1790), архієпископ Сінайський (з 1760) II 55
Кирило († 07. 01. 1882), архієпископ Сінайський (05. 01. 1859 – 24. 08. 1867) II 118
Кирило, колишній митрополит Бейрутський (1870) II 135
Кирило (Терлецький, † 1607), єпископ Луцький і Острозький (1585 – 1587) II 1
Кирило з Суден у Калавриті, архімандрит, власник рукопису ф. 72, 22 I 93
Кирило Афанасіаді, архімандрит (1877) III 20
Кирило, кафігумен Каракала (1751) II 49
Кирило, ігумен (1870) II 136
Кириак, архімандрит Діонісієвого м-ря (1880) II 147/8
Кириак, учитель, власник рукопису ф. 72, 18 I 102
Климент XIII (Carlo Rezzonico, † 1769), папа Римський (з 1758) I 101/26, 40, 42, 54-55
Константину Ілля К. (1913) I 150
Константій I († 05. 01. 1859), студент КДА (1789–1793), архієпископ Сінайський (1805–1859), патріарх Константинопольський (1830 – 18. 08. 1834) I 114
Корольков Іван Миколайович († 13. 01. 1928), професор КДА, власник рукопису ф. 72, 26 I 145
Косма (685 – 750), єпископ Маюмський (з 743), преподобний I 86/1; 93/1; 107/1
Косма, чернець, архімандрит (з 1743) Лаври св. Афанасія на Афоні (остання згадка 1752 р.) II 33, 37, 41-48, 50
Костянтин з Анхіала, пісняр (XVI ст.) I 65/6
Костянтин Магула, пісняр (XIV ст.) I 65/3
Костянтин V (1833 – 27. 02. 1914), патріарх Константинопольський (02. 04. 1897 – 27. 03. 1901) II 153
Костянтин I Великий (Гай Флавій Валерій К., 22. 02. 280 – 22. 05. 337), візантійський імператор (з 25. 07. 306), св. I 52 (VII/5)
Костянтин VII Багрянородний (905 – 15. 11. 959), візантійський імператор (з 913) I 23/1, 3, 6-7; 139-140/1
Костянтин IX Мономах, візантійський імператор (1042 – 30. 11. 1054) I 140/1
Костянтин Ласкаріс див. *Ласкаріс*
Костянтин Михайло Раковіце, воєвода й господар I 83

Костянтин, воєвода й господар (XVIII ст.) I 100
Костянтин, студент КДА (1874) II 144-145
Костянтин (XVI ст.) I 20
Кошелєв К., ученик Ніжинської гімназії (1885), власник рукопису ф. 310, 86 I 110
Крокідіс К. Е. (1878), член ОТІС III 21
Кромідіс Анастасій (1750) II 43
Ксенофонт (бл. 434 – 359 до н. е.), грецький історик і філософ I 149/3
Ксенофонт, ігумен I 139/42
Кулаков Хрисант Костянтинович I 130
Кумандрос Миколай Іванович (1807, 1811), власник рукописів ф. 301, 140-141л; ф. 310, 87л I 69, 104, 111

Ламанський Володимир Іванович (1833–1914), славіст, професор Петербурзького університету II 133
Ламбакіс Георгій (1854 – 1914), один з засновників Християнського археологічного товариства III 22
Ламуріс С[...]ос (1866, 1890) III 23
Ласкаріс Костянтин (1434 – 1501), візантійський ритор, філософ I 88/3
Лашков Миколай, священик, викладач кишинівської гімназії, власник рукопису ф. 301, 418л/1 II 2
Лев VI Мудрий (865 – 12. 05. 912), візантійський імператор (з 886) I 65/7
Левицький Орест Іванович (25. 12. 1848 – 09. 05. 1922), історик і письменник, академік, віце-президент (1919 – 1921), президент УАН, власник рукопису ф. 72, 1 I 25
Леондаріс Роданіс (кінець XIX ст.) II 6/4
Леонтій, власник рукопису ф. 301, 1п I 58
Лихуди, Іоаннікій (Іоанн, 30.03.1633 – 07. 08. 1717) і *Софроній* (Спиридон, 1652 – 15. 06. 1730), ієромонахи, проповідники і викладачі Греко-слов'яно-латинської академії в Москві (1687–1694), укладачі грецьких граматик I 73, 74, 81
Лікург, чернець (1858 – 1868) II 102
Лосєви, Лука і Матвій Васильовичі I 145
Лука († 84), євангеліст I 1, 16, 25/3; 30, 47
Лука Стиріот (896 – 07. 02. 953), св. I 57
Лука, єпископ Калаврити (X – XI ст.) I 52 (I/2)
Лунгулу Христос Михайлов (1793) II 78
Любарт (Дмитро, † 1385), князь Володимиро-Волинський II 85/17

Маврокордато Олександр (07. 11. 1641 – 1708), лікар, учений, драгоман Османської Порти (з 1673) I 82/1
Макарій Великий Єгипетський (бл. 300 – бл. 390/391), пресвітер, св. I 37/3; 41/11, 18, 24; 43/13, 14; 46/3
Макарій (Александрійський, † 394/395), пресвітер Антіохійський (з 363), св. I 43/14
Макарій (1731 – 17. 08. 1805), митрополит Коринфський (1765 – 1776), св. I 136
Макарій, єпископ Аміфійський (1858) II 101
Макарій, ієродиякон (кінець XVIII ст.) II 84
Макарій († 1625) I 41
Макарій, кафігумен (1744/45) II 24
Макарій, священик (1748) II 37
Макарій, скевофілакс Лаври св. Афанасія на Афоні (1751) II 45
Макракіс Апостол (1831 – 24. 12. 1905), грецький теолог і літератор II 104
Макринос, доместик (перша половина XIV ст.) II 133/4
Максим Сповідник (580 – 13. 08. 662), св. I 37/3; 41/16; 43/6, 13; 50/3; 52/III, VII/1; 70/3; 79/10
Максим Левітинський, протоієрей (кінець XVIII ст.) II 84
Максимов Феодор, власник рукопису ф. 301, 24 I 31
Малакса Мануїл (бл. 1510 – бл. 1581/1585), професор школи при Константинопольскому патріархаті (з 1577) I 60
Малахія (бл. 400 р. до н. е.), пророк, св. I 49
Малишевський Іван Ігнатович († 11. 01. 1897), ординарний професор КДА, власник рукописів ф. 301, 163п; ф. 72, 8, 10-11, 14, 17, 19, 22-24 I 50, 55, 66, 84, 90, 92-93, 97, 107, 116

Маноліс Ватопедський, власник рукопису ф. 301, 1п I 58
Мануїл (1348 – 1425), візантійський імператор (з 1391) II 85/41
Мануїл Хрисаф, пісняр (1440 – 1463 рр.) I 65/5; 110/2; 117/59
Маргарит, дворянин (перша половина XIV ст.) II 133/5
Мардарій (VI ст.), мешканець Араврана, св. I 22/1
Марина, св. I 15
Марія († 57), Богородиця I 15, 28/3; 44, 51, 54, 73, 83/8, 19; 85/3; 86/1, 2; 88/2; 91 (II/2); 105/4; 106/1; 116, 132, 139 II 1, 2, 40, 96, 133/3
Марія, дочка Апостола (1859) II 109
Марк (Іоанн) (I ст.), апостол I 25/2; 30, 47
Марк (бл. 40), патріарх Александрійський, св. I 37/3; 61/6
Марк († 430), авва, преподобний
Марк (бл. 1392 – 1442), митрополит Ефеський (з 1437), св. I 41/4, 13, 19; 43/1, 13
Марк, пісняр (XV ст.) I 129/34, 39
Марк Мавромарі, пісняр I 130/37-38
Марк, власник рукопису ф. 301, 78л I 65
Маркел Хрисанф, пресвітер Московський (1735), власник рукопису ф. 306, 337 I 73
Маркіан († 471/474), пресвітер собору св. Софії, св. I 35
Матфей (I ст.), апостол I 1, 2, 16, 25/1; 30, 39-40, 47, 104/11
Матфей I, патріарх Константинопольський (вересень 1397–1410) II 85/41
Матфей Властар († після 1350), ієромонах, каноніст I 63
Матфей, кафігумен Ватопеда (1751) II 48
Матфей, архімандрит Свято-Гробського м-ря в Таганрозі (1820) II 93
Мелентій (Хребтович-Богуринський), († 1593), єпископ Володимиро-Волинський (15.03. 1574 – 20. 04. 1580), архімандрит Києво-Печерського м-ря (1588 – 1593) II 1
Мелетій, патріарх Антіохійський (15. 04. 1899 – 08. 02. 1906) II 155
Мелетій, архімандрит Іверського м-ря (1880) II 147/10
Мелетій, архімандрит (1871) II 137
Мелетій Полянський, архієрей (1859) II 109
Мельхіседек, ігумен метохів Сінайських м-рів у Києві та Ніжині (1761) II 54
Мельхіседек, ієромонах Ксенофонтового м-ря (1859) II 112
Мельхіседек із Редестоса, пісняр, єпископ (1620 – 1628) I 65/8
Меркурій, св. I 15
Меркурій, архімандрит Ксенопотамського м-ря (1880) II 147/5
Метеракіс Х. (1878, 1890) III 24
Мефодій III († 1679), патріарх Константинопольський (05. 01. 1668 – березень 1671) II 4
Мехмед-бей, син Мюрата, турецький султан (1450) I 139
Миколай (бл. 280 – 06. 12. 343), архієпископ Мир Лікійських, чудотворець, св. I 22/1; 113
Миколай I († 15. 05. 925), патріарх Константинопольський (901 – 907, 912 – 925) I 46/5
Миколай, черпець I 43/1
Миколай I 43/13
Миколай I (25. 06. 1796 – 18. 02. 1855), російський імператор (з 12. 12. 1825) I 146
Миколай (1889) III 44
Мина Єгипетський († 11. 11. 296), св. великомученик I 121
Мисаїл, митрополит Афінський (1860) II 122
Митрофан, проігумен Діонісіата (1744) II 27
Михаїл, архангел I 143/2
Михайло, архієпископ Віфлеємський (1397) II 85/3-39
Михайло (Рогоза, † 01. 09. 1599), митрополит Київський і Всія Руси (з 27. 07. 1589) II 1
Михайло Дука Ангел Палеолог I 139
Михайло Олександрович (1333 – 1399), великий князь тверський (з 1368) II 84/13-14, 20
Михайло, власник рукопису ф. 301, 15п I 20
Михайло I 28
Михайлов, власник кодексів ф. 72, 2, 5, 6, 7 I 29, 36, 37, 41, 42
Михаліс Дафніс (1787) I 69
Мойсей († 25. 01. 1363), архієпископ

Новгородський (1325 – 1330, 1352 – 1359) II 85/22-23

Мостинський Афанасій (1871) II 141

Муравйов Андрій Миколайович (1806 – 1874), князь, письменник, власник рукописів ф. 301, 423л, 424л/1-21 I 118, 136-137, 139-144, 146, 148 II 96-97

Муравйов Володимир Сергійович, спадкоємець А. М. Муравйова I 118

Муравйов Леонід Михайлович († 1882), спадкоємець А. М. Муравйова, дійсний член ЦАТ при КДА I 118

Мурзакевич Микола Митрофанович (1806–1883), історик, член ОТІС, укладач рукопису ф. V, 743 I 134

Нан, секретар де ла Роса (1767) I 101/23, 25

Наришкін Семен Кирилович (1710 – 1775), князь, генерал-аншеф I 103/1; 126/1

Нафанаїл Хікас, копіїст I 57

Негрі Олександр Федорович (1784 – 27. 06. 1854), зять К. Іпсиланті, дипломат, в Росії з 1806 р., з 1815 р. на державній службі, віце-президент ОТІС, власник рукописів ф. V, 3647-3650 II 80-83

Нектарій, патріарх Єрусалимський (1660 – 1668) I 65/23-25

Неофіт, митрополит і пісняр I 65/9

Неофіт, кафігумен Симоно-Петрського м-ря (1880) II 147/13

Неофіт (1858 – 1860) II 107

Неофіт, єпископ (1859) II 111

Нестор, архімандрит Лаври Саввн Преосвященного (1890) II 147/13

Никанор, патріарх Александрійський (14. 01. 1866 – 25. 12. 1869) II 126

Никифор I (бл. 758 – 02. 06. 829), патріарх Константинопольський (з 806), св. II 118

Никифор Влеммід (бл. 1198 – 1272), філософ-богослов I 92/1, 2

Никифор (XIV ст.), самітник, аскет Афонський I 43/13

Никифор, патріарх Александрійський I 134

Никифор (Марфалі Гліки, † 27. 06. 1748), архієпископ Сінайський (1731 – 01. 04. 1745) II 12, 18, 28

Никифор, архієпископ Сінайський (1886) III 26

Никифор, митрополит Филиппопольський (26. 09. 1824 – серпень 1850) I 118

Никифор, митрополит Петрський (1891) III 25

Никифор (Феотокі, лютий 1731 – 31. 05. 1800), архієпископ Словенський і Херсонський (06. 08. 1779 – 28. 11. 1786) II 67-68

Никифор, ігумен Ніжинського подвір'я Сінайського м-ря (1761) II 54

Никифор, кафігумен Ксенофонтового м-ря (1859) II 112

Никифор, епітроп Хіландарського м-ря (1880) II 147/16

Никифор, духівник I 61

Никифор, архідиякон Антіохії, пісняр I 110/20

Никифор II Фока (16. 08. 963 – 10. 12. 969), візантійський імператор I 23/5

Никодим (Миколай, 1749 – 14. 07. 1809), історик Афона, св. I 140/1

Никодим, архімандрит (1879, 1880) III 28

Никон († 998), авва I 41/23

Нил Пісник († 430), пресвітер, самітник на Сінаї I 41/1, 15, 21; 43/3, 5, 15

Нил, патріарх Константинопольський (06. 13. 1379 – кінець 1388) II 85/27

Нил, архімандрит Есфігменського м-ря (1860) II 114

Нікоклей I 87/6

Ніколаїді К. (1889) III 44

Ніколаїді Каллірої (1878) III 30, 44

Ніколаїді Миколай Костянтинович (1878, 1879) III 29

Ніколопуло Костянтин (1786 – 1841), учений, бібліотекар Академії Франції I 59

Овербек, англійський проповідник (1882) II 148

Одиссей I 95/2

Озія I 50/1

Олександр I (12. 12. 1777–19. 11. 1825), російський імператор (з 12. 03. 1801) I 120 II 88

Олександр II (17. 04. 1818–01. 03. 1881), російський імператор (з 1855) I 148

Олександр, власник рукопису ф. 301, 1п I 58

Ольга, королева Греції (1851–1926) II 131

Ольгерд (Гедеминович), великий князь литовський (1345 – 1377) II 85/10

Онуфрій (IV – V ст.), св. I 50
Орест, св. I 22/1
Оригєн (бл. 185 – бл. 254), теолог і філософ I 59
Орфанідіс Феодор Г. (1871) II 141

Павло (Савл, † 29. 06. 65/67), св. I 14, 47, 105/Л,
Павло Латрський († 15. 12. 955), ігумен Латрського м-ря, св. I 43/13
Павло, титар і пресвітер Евергетського м-ря (XI ст.) I 43/14
Павло, пресвітер I 43/Л
Павло, проігумен Ксеропотамського м-ря (1880) II 147/5
Паїсій II († жовтень 1756), патріарх Константинопольський (20. 11. 1726 – початок 1733; 07. 08. 1740 – травень 1743; перша половина 1744 – 30. 09. 1748; травень 1751 – 07. 09. 1752) II 38/1; 96
Паїсій, кафігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1750) II 42
Паїсій, проігумен Лаври св. Афанасія (1776) II 59
Паїсій, священик (1715) II 9
Пакуріан Григорій (20-і рр. XI ст.–1086), доместик Заходу, севаст I 116
Палладій, митрополит Санкт-Петербурзький (1899) II 154
Памва (IV ст.), самітник, авва I 43/14
Панайотіс Халадзоглу († 1748), протопсалт і піснярI 110/19
Панін Микита (18. 09. 1718 – 31. 03. 1783), дипломат, державний діяч I 101/39
Панкратій, єпископ, митрополит Кам'янця-Подільського (з 1681) II 5
Пантелеймон († 27. 07. 305), цілитель, св. I 16, 132 II 95, 97
Пападопуло Георгій (1781) II 61
Пападопуло Іоанн, власник рукопису ф.301, 142л I 99
Пападопуло-Керамевс Афанасій Іванович (1856 – 18. 10. 1912), приват-доцент Санкт-Петербурзького університету, дійсний член ЦАТ при КДА III 31
Паппа Євсевіу Спиридон (1890, 1894) III 32, 45
Парфеній II († 10. 05. 1651), патріарх Константинопольський (27. 09. 1644 – 16. 11. 1646; 28. 10. 1648 – 10. 05. 1651) II 2-3
Парфеній, патріарх Єрусалимський (березень 1737 – 1766) II 38/2
Парфеній Небоза († 01. 01. 1704), митрополит Назаретський і Лаодикійський, екзарх Галилейський, повернувся до Росії в 1695 р., архімандрит Холмогорський (з 1701), власник (?) рукопису ф. 312, 717/576с I 74
Парфеній, кафігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1743) II 14-15, 20, 24
Парфеній, священик (1715) II 9
Парфеній Г. Пелопид, ієромонах (1850), власник рукопису ф. 301, 424л /19 I 146
Патрикій, архімандрит (1872) II 142
Пахомій, ієромонах (1391) II 85/30
Перетц Володимир Миколайович (19. 01. 1870 – 24. 09. 1935), російський та український літературознавець, академік I 25
Петасіс М. (1878) III 33
Петридіс І., голова ради старійшин м. Нігде (1890) III 34
Петро (Симон, † 29. 06. 63/67), апостол I 21, 47
Петро († 311), архієпископ Александрійський (з 300), св. I 46/3
Петро Афонський (IX ст.), перший мовчальник на Афоні I 50
Петро, авва I 43/14
Петро (Петро Симеонович Могила, 1596 – 31. 12. 1646), митрополит Київський і Галицький (з 08. 04. 1633) II 1
Петро Троїцький († 10. 10 1873), архімандрит, настоятель Руських посольських церков у Константинополі (1858 – 1860) і в Афінах (1860 – 1868), єпископ Аккерманський (з 29. 05. 1869) II 98-115, 117-121, 123-124, 128, 131, 138-142
Петро Ефеський, пісняр I 122/Л
Петро Лампадарій з Пелопоннесу († 1777), пісняр I 104/1, 3-5, 11; 109/1, 5, 12, 14; 110/1, 4, 6, 8-17, 19; 111/1; 117/1, 7, 12, 34, 39, 41, 43, 47, 49, 52, 54, 60; 122/II, IV, VII; 129/2, 4, 6, 25, 27, 29, 33; 130/1, 3, 8, 11, 16, 19, 21-23, 34, 36; 133
Петро Візантійський († 1808), протопсалт I 109/15-16; 110/4, 6, 11, 13, 15, 17; 117/14; 122/III, VI; 129/3; 130/20-21; 133
Петро Мелоду Берекеті, пісняр (1701 – 1725) I 110/19
Петро Олексійович (30. 05. 1672 – 28. 01. 1725), російський цар (з 1682), імператор (з 1721) II 38/3; 48
Петро, війт (1751) II 46

Пилипенко Пилип Федорович, отаман Коша Запорізького (1764 р.; дев'ять днів до придушення повстання 4 січня 1769 р.) II 160

Пимен, авва I 43/14

Пимен († 11. 02. 1389), митрополит Великої Руси (з 1380) II 85/26, 29

Піфагор (VI ст. до н. е.), філософ, математик I 70/1

Платон (Микола Іванович Городецький, 02. 05. 1803 – 01. 10. 1891), митрополит Київський і Галицький (04. 02. 1882 – 01. 10. 1891) II 149

Плацендар, власник рукопису ф. I, 1041 I 95

Побєдоносцев Костянтин Петрович (1827 – 1907), юрист и державний діяч, обер-прокурор Синоду (з 1880) II 148

Поджукевичі, Іван і Степан, власники рукопису ф. 305, 263п I 89

Полікарп, патріарх Єрусалимський (08. 11. 1808 – 03. 01. 1827) II 89-91, 93, 94

Понтій Пілат, римський прокуратор Іудеї (26 – 36) I 91 (II/3)

Попов В.С., начальник канцелярії князя Г. А. Потьомкіна II 76

Порфирій Важинський (Skarbek Abdonk, † 09. 03. 1804), єпископ Холмський (з 26. 09. 1890) II 85

Потапій, старець Лаври св. Афанасія на Афоні (1751) II 48

Потитзей, генерал (1767) I 101/33

Потьомкін Григорій Олексійович (бл. 1739 – 05. 10. 1791), князь, державний діяч II 75

Продром з Колеста, власник рукопису ф. 301, 10п I 47

Прокопій, патріарх Константинопольський (29. 06. 1785 – 30. 04. 1789) II 66

Прокопій, архієпископ Ерзекійський (1867 – 1869) II 128

Пселл Михайло (Костянтин, 1018 – 1076/77), викладач риторики, історії та філософії, візантійський письменник I 97/2

Пургасиліс Костянтин (1762) II 55

Радзивілл Карл Станіслав (1739 – 1790), польський магнат, маршал конфедерації Радомської I 101/54

Радулін (1740-і рр.) II 23

Раллі Георгій, замовник рукопису ф. 301, 65л (1709) I 79

Рауль Алексій, доместик (перша половина XIV ст.) II 133/10

Рафаїл (Михайло Заборовський, 1676 – 22. 10. 1747), архієпископ Київський (з 13. 04. 1731), митрополит Київський, Галицький і всія Малия Росії (з 16. 06. 1743) II 12, 16-18, 20-22, 25, 28-29, 31-33

Рафаїл, ієродиякон (1889) II 149

Рафтопуло Христос (1861) II 121

Репнін Микола Васильович (1734 – 1801), князь, повноважний міністр у Польщі в 1763 – 1768 рр. I 101/5, 8, 13, 14, 33, 36, 39

Ричль Фрідріх Вільгельм (1820 – 1876), професор, викладав у Галле, Бреславлі, Бонні, Лейпцигу I 128

Роданіс Леондаріс (кінець XVIII ст.) II 6/4

Розумовський Кирило Григорович (1728 – 1803), гетьман (1750 – 1764) II 160

Роман I Лакапін († 15. 06. 948), візантійський імператор (17/19. 12. 920 – 16. 12. 944) I 23/7; 139/42; 140/1

Роман II Молодший (938/939 – 15. 03. 963), візантійський імператор (01. 10. 959 – 15. 03. 963) I 23/4

Роман († 1361/2), митрополит Волино-Литовський (з 1354) I 84/1, 25

Романови, російські государі (1612 – 1918) I 101/58

Рос, де ла (1767) I 101/23, 25, 28, 30, 32, 37

Русин Георгій (1741) II 11

Савва Освященний (439 – 05. 12. 532), св. I 43/13, 44/2, 144

Савва, кафігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1751) II 44-48

Савва Димитріс (1741) II 11

Самійло II 20

Сампій Родослав (1405) I 139/42

Самуїл, ієромонах (XVIII ст.) I 57/2

Сангушко Ієронім, князь (1743 – 1828) II 84/1

Сароглу Зефіріс (1878) III 34

Святослав Іванович († 1386), смоленський князь II 85/7

Севастопуло Юлія (1878, 1880) III 36

Селим-Гірей Ельхадж, кримський хан (1671 – 1704) II 52

Серапіон Олександрівський († 14. 09. 1824), митрополит Київський і Галицький (11. 12. 1803 – 24. 01. 1822) II 87

Серафим II († 1776), патріарх Константинопольський (22. 07. 1757 – 25. 03. 1761) II 52-53

Серафим Глагольєв († 17. 01. 1843), митрополит Новгородський і Санкт-Петербурзький (з 19. 06. 1821) I 127

Серафим, ієромонах (1715 – 1722) I 70, II 9, 10

Серафим, власник рукопису ф. 301, 440п I 60

Сербин Симеон, священик с. Казанки Єлисаветградського повіту Херсонської губ., власник рукопису ф. 301, 200л I 75

Сердаресса Анніка Фотіну I 48

Сердіс Симеон (1891) III 37, 46, 50

Сильвестр Гулевич-Воютинський (Симеон, † 1651), єпископ Перемиський і Самборський (1635 – 1645) II 3

Сильвестр (Степан Васильович Малеванський, 09. 01. 1828 – 12. 11. 1908), ректор КДА (1883 – 1898) II 150-151

Сильвестр, старець, духівник і проігумен Лаври св. Афанасія на Афоні (1740-і рр.) II 11, 13, 27, 34-35, 41

Симеон Новий Богослов (949 – 12. 04. 1037) I 41/3; 43/13

Симеон, митрополит Евхаїтський I 41/16

Симеон Месопотамський I 41/22

Симеон, кафігумен Іверського м-ря (1744/1745) II 85/31

Симеон, кафігумен Григорієвого м-ря (1880) II 147/14

Симеон, кафігумен Кастамонитського м-ря (1880) II 147/4

Симеон, ієромонах (1391) II 31

Симеон, старець (1715) II 9

Симеон Іванович Гордий († 1353), великий князь московський (з 1341) II 85/16

Симон Тодорський (01. 09. 1700 – 22. 02. 1754), викладач КДА (1741 – 1745), архієпископ Псковський і Нарвський (18. 08. 1845 – 1753) I 71/II

Симонович Георгій, власник рукопису ф. 301, 67п I 71

Синесій Киринейський (372 – 413/414), єпископ Птолемаїди, ритор і філософ I 85/1

Синклітикія (бл. 270 – жовтень 350), преподобна, засновниця і настоятелька Кіновії I 43/13-14

Скарлат (Караджі ?), стольник (1760) I 85

Скворцов Костянтин Іванович (18. 05. 1821 – 12. 10. 1876), заслужений ординарний професор КДА (з 1845), власник рукопису ф. 301, 422л I 114

Сміловецький Іван (1779), власник рукопису ф. 305, 263 I 89

Соколов Михайло Іванович (1854–1906), професор Історично-філологічного інституту кн. Безбородька в Ніжині I 109

Соломон Валентина Х. (1878) III 38

Соломонія (1782) II 61

Солтана Анна, дружина воєводи Костянтина Михайла Раковіце I 83

Сольський Степан М., екстраординарний професор КДА, дійсний член ЦАТ при КДА I 114

Софроній I (580 – 637), патріарх Єрусалимський (з 634), пісняр I 65/32; 107/4

Софроній Сінаїт, митрополит Белградський (1768) I 94/4

Софроній Лихуд див. *Лихуди*

Софроній, ігумен м-ря св. Павла на Афоні (1849) I 139

Софроній, кафігумен м-ря св. Павла на Афоні (1880) II 147/9

Спиридон (270 – бл. 348), єпископ Триміфунтський, св. II 62

Ставрос, Петро і Стефан, власники рукопису ф. 301, 436п I 95

Ставру Костянтин (1858 – 1860) II 106

Ставру Перикл (1890, 1894) III 32, 45

Стаматі, чернець (1591), власник рукопису ф. 301, 411л I 57

Станіслав Август Понятовський (1732 – 1798), король Польщі (1764 – 1795) I 101/2, 7, 38, 46, 53-54

Стегіс (1758) II 159

Стефан Молодший (713 – 764/7), св. I 17

Стефан Сурожський († 742), св. I 134

Стефан Диякон, I 17

Стефан (Симеон Яворський, 1658 – 27. 11. 1722), ректор КМА (з 1697), митрополит Рязанський (з 7. 04. 1700), вікарій і блюститель Патріаршего престола (з 1702), власник рукопису ф. 301, 78л I 66

Стефан, кафігумен м-ря Каракалл (1880) II 147/15

Стефан, священик (1743) II 25
Стефан, візантійський імператор (разом із Костянтином і Романом) I 23/1; 139/42; 140/1
Стефан Душан (Урош IV, 1308/20 – 1355), король Сербії (1331 – 1355) II 133
Стефан, товмач (1751) II 46
Стефанос I 72
Сфакіанос Полетика Георгій (1780) II 60

Тагарис, патріарх-самозванець (1391) II 84/31
Телемах I 95/2
Темеліс Фома див. Фемеліс Фома
Тимофеєва Наталія Григорівна, власниця рукопису ЦДІАК, ф. 228, оп. 1, спр. 93а I 151
Тимофій († 80), один із 70 апостолів I 47
Тимофій († 385), патріарх Александрійський (з 380), св. I 46/3
Тимофій (Тихон Іванович Щербацький, 1698 – 1767), митрополит Київський, Галицький і всія Малия Росії (10. 03. 1747 – 22. 10. 1757) II 46
Тимофій, ієродиякон, власник рукопису ф. 301, 1п I 58
Тимофій, старець I 44
Тит (I ст.), один із 70 апостолів I 47
Толанні I 15
Тредіаковський Василь Кирилович (09. 02. 1703 – 06. 08. 1769), філолог, академік Петербурзької Академії наук (з 1745) I 95
Трифілій (Тріандафілов Карацоглу), священик (з 1759), економ, протопресвітер собору св. Харлампія в Маріуполі II 60-61, 67, 70, 72-74, 77
Трифон († 250), великомученик, св. I 56/2
Тріандафілос, економ (кінець XVIII ст.) II 84
Трохим, ієрей (кінець XVIII ст.) II 84/2
Трулін Георгій (перша половина XIV ст.) II 133/18

Урбан VI (Bartolomeo Prignano, 1318 – 1389), папа Римський (з 1378) II 85/27
Фемеліс Фома, єлисаветградський грек, власник рукопису ф. 301, 374л (1771) I 63
Фенелон (Франсуа де Саліньяк де ля Мот, 1651 – 01. 01. 1715), французький письменник, проповідник, єпископ Камбрезський (з 1695) I 95
Феогност († 11. 03. 1353), митрополит Київський і всія Руси (з 1328), св. II 85/15
Феогност, архімандрит, ректор Санкт-Петербурзької семінарії I 134
Феодор, авва I 43/14
Феодор Студит (759 – 11. 06. 826), ігумен Студійського м-ря (798 – 809, 811 – 814), св. I 9, 41/12
Феодор († 09. 07. 848), єпископ Едеський, св. I 41/17
Феодор Продром (1098 – 1166), візантійський письменник, богослов I 51, 86/6
Феодор Вальсамон (1140 – після 1195), патріарх Антіохійський (з 1193) I 61/6
Феодор Візантійський (1774 – 17. 02. 1795), новий великомученик, св. I 136
Феодор, митрополит Галицький (1347) II 19
Феодор, чернець (1776) II 59
Феодор II Дука Ласкаріс (1222 – 1258), візантійський імператор (з 1254), теолог I 86/1
Феодор Іоаннович (11. 05. 1557 – 07. 01. 1598), цар Московський (з 18. 03. 1584) I 58
Феодорит (1354) II 85/23
Феодору Стамуліс (1741) II 11
Феодосій I Великий (11. 01. 347 – 17. 01. 395), римський імператор (з 379), св. I 43/13
Феодосій (423/4 – 11. 01. 529), преподобний, засновник Кіновії I 35
Феодосій, архімандрит Ватопеда (1863) II 124
Феодосіу Кириак (1793) II 78/2
Феодул I 41/1; 43/11
Феокліт, ієромонах Лаври св. Афанасія на Афоні (1774) II 57
Феоліпт (1250 – 1325), митрополит Філадельфійський I 52 (VI/4)
Феостерикт (IX ст.), чернець, пісняр I 54, 86/1
Феофан, преподобний I 145
Феофан Карикський, протопсалт (1577 – 1578), патріарх Константинопольський (1597) I 65/28, 41

Феофан, архімандрит, настоятель Руської церкви в Афінах (1857) II 101
Феофанія († 893), дружина візантійського імператора Лева II Філософа, св. I 34
Феофіл (385 – 412), патріарх Александрійський, св. I 46/3
Феофіл Коридалевс (1560 – бл. 1646), митрополит Навпакта та Арти (з 1640), професор філософії та астрономії в Афінах I 87
Филимон, один із 70 апостолів I 47
Филимон, пустинник, св. I 41/14
Філарет (Амфітеатров, 1779 – 21. 12. 1857), митрополит Київський і Галицький (з 18. 04. 1837), власник рукописів ф. 301, 207п, 393п I 132
Філарет, ігумен (1819), власник рукопису ф. 72, 9 I 61
Філарет, чернець (1722) I 70
Філофей (IX ст.), ігумен Сінайський, св. I 41/6; 43/13
Філофей Коккин († 1379), патріарх Константинопольський (1354 – 1355; 12. 02. 1364 – середина 1376) II 85/2-8, 10-14, 20, 22-23
Філофей, ієромонах м-ря св. Спиридона на Керкирі (1782) II 62
Філофей, чернець Каракалла (1751) II 49
Флор Олександр з Епіру, північ Ніжинських грецьких церков, власник рукопису ф. 301, 140л I 111
Флоринський Тимофій Дмитрович (1854 – 1919), професор, декан історично-філологічного ф-ту Київського університету св. Володимира, власник рукопису ф. I, 5176 II 133
Фокилід з Мілета (VII–VI ст. до н. е.), автор моральних проповідей і басень I 70/1
Фокопуло Георгій (перша половина XIV ст.) II 133/19-20
Фома, ієромонах (1860) II 115, 117-118
Фома Маноліс (1741) II 11
Фома Μπουϊούκης ἐκ Ῥοιζείου Трапезундської єпархії I 134
Фотій I (820 – 06. 02. 891), патріарх Константинопольський (857–867, 878–886) I 92/3
Фотій Александридис, архімандрит (1871) III 52
Фотій (1886) III 39
Фрідріх II Великий (24. 01. 1712 – 17. 08. 1786), король Пруссії (з 1740) I 101/44
Фуко Миколай Жозеф, власник рукопису ф. 310, 212п/715 I 59

Хаджі Нафанаїл, чернець Лаври св. Афанасія на Афоні (1740-і рр.) II 24
Халебіс Яків Григорович, секретар архімандрита Антоніна III 45-47
Халіл Георгій Сунуну (1879) III 40
Харабадот[ов] Єремія Миколайович, власник рукопису ф. V, 3693 I 130
Харабадот[ов] Михайло Миколайович, власник рукопису ф. V, 3737 I 129-130
Харлампій († 202), св.
Хілон I 29
Хрисанф (1663 – 1731), патріарх Єрусалимський (лютий 1707 – 07. 02. 1731) I 134 II 8
Хрисанф, ієромонах I 107/5
Хрисаф, протопсалт, власник рукопису ф. 301, 114л I 98
Хрисаф, пісняр I 65/38; 80/6; 130/5
Хрисаф Новий, протопсалт (1655 – 1680) I 69, 80/2; 98-99, 102/2; 117/10
Хрисовері Аристид, підполковник, учасник Кримської війни, письменник (1854, 1866) I 147-148
Хрисолора Мануїл († 1415), візантійський ритор, філософ I 82/3
Хрисопулос Н[...] (1878) III 48
Христіан VII (1749 – 1808), король Данії (з 1766) I 101/9
Христодул (Христофор Дмитрієв) († 1696), священик церкви Архістратигів Михаїла і Гавриїла в Ніжині, власник рукопису ф. 301, 117л I 62
Христодуло Олександр, власник рукопису ф. 301, 80л I 122
Христос Ісус I 22/1, 2; 30-31, 33, 48/3; 51, 55/1; 57, 73/2; 75, 83/1, 16; 85/1, 4; 86/1; 87/8; 88, 91/3; 107/1
Христофор, ігумен м-ря Богородиці Сумела (1760) II 40
Христофор, ієродиякон I 65
Христофор, візантійський імператор (922) I 23 (I/7) (1863)
Христофор (1863) I 130
Христофорос Димитріс (1762) II 55

Хумно Ірина, дружина візантійського деспота Іоанна Палеолога, сина Андроника II (1283 – 1328), черниця (з 1307) II 133/2

Хурмузій Молодший (бл. 1780 – 1840), пісняр I 117/22, 24, 65; 122/VII; 129/37; 130/ 29, 35; 133

Хурмузій, хартофілакс, пісняр (1690–1720 рр.) I 117/ 29; 130/26

Хоутлоупέγος Георгій I 15

Шамас ібн Ханна аль Хурі Якуб ібн аль Мархум аль Хурі Азіз Арабі, власник рукопису ф. 301, 24л I 31

Шнук Андрій Ігнатович, професор НІФІ кн. Безбородька (1903-1905), власник рукопису ф. 310, 113 I 82

Шурцфляйш Конрад (1641 – 1708), історик і філолог I 89/1

Юстиніан Великий (бл. 482/3 – листопад 565), візантійський імператор (з 527) I 71/1

Ягайло (Владислав, 1348 – 1434), великий князь литовський (1377 – 1392), король польський (з 1386) II 85/39

Ян Казимир Ваза (1609–1672), король польський (17. 11. 1648 – 1668) I 101/20

Покажчик топонімів, монастирів і церков

Адріанополь II 37, 38/3
Александрія II 126
Анатолія I 31
Антигонос I 47
Арант I 101/56
Арел (Орел) I 74
Афіни II 119-123, 140-141 III 8, 11-13, 21-22, 35
Афон II 11, 13-16, 20, 26-27, 29, 33-36, 41-42, 45-50, 57, 59, 95, 114-115, 117, 124, 133/17; 138, 147

Батурин II 6/2
Бахчисарай II 61
Білики I 74
Болгарія II 99, 108
Боснія II 108

Варадинеу (Петро-Варадинеу) II 15
Варува I 74
Варшава I 101/16, 19, 22, 31-32, 36, 41, 49, 52
Василіки Левкадія III 41
Великі Будища I 74
Великобританія III 15
Венеція I 92/II
Верри I 97
Віфлеєм III 3

Галаврита (Калаврита) I 52/2
Галичина II 85/38-39
Глинська I 74
Городець II 85/29, 36
Греція II 95, 131

Дамаск II 136, 149, 155
Джемпарек II 40
Дияр-Бекир II 101

Епір I 58
Ермуполіс III 41

Єрусалим II 129, 134, 142-143, 147, 154 III 1-4, 8, 10, 12-17, 19-29, 34-42, 48, 52

Жаравка I 74
Житомир I 149

Загінці I 14, 151

Ієрихон III 46
Іспанія I 101/54-55
Ічня I 74

Йоппі III 23-24, 37

Казанка I 75
Каїр II 127 III 19
Кальміус II 84/2
Кам'янець-Подільський I 80, 94, 100
Капсохорі II 40
Кафа II 40
Керкіра (Корфу) II 62
Кефалінія I 73, 81, 106
Київ I 148 II 43, 46-48, 58, 86-87, 129-130, 135, 143, 145
Киріакополіс III 14
Китай-город I 74
Кишеньки I 74

Кобиляки I 74
Колест I 47
Константинополь I 57, 76, 131, 137,150 II 4-5, 8, 27, 38/2, 48, 52-53, 66, 85/13,19, 27; 89-91, 93, 98, 106-108, 110-117, 146, 156 III 29, 36, 38, 44, 46, 48
Красне I 74
Крит III 43
Кунупія II 51

Лакедемон II 51, 56
Левкосія III 20
Литва I 101/14
Лохвиця I 74
Львів I 101/23 II 4
Люблін I 101/15

Македонія II 11
Макриниця I 80
Мала Росія II 6, 12, 16-18, 20-22, 25, 27-29, 31-33, 42-44, 47-50
Маргіанополь (Маріуполь) II 69
Маріуполь II 60-61, 67-69, 72-73, 77
Мармара I 92
Мармарош II 85/30
Маяска I 74
Мейле (Сумела) II 40
Мерсіна II 152
Милопотамон III 17
Мильці II 2
Міровіджи II 40
Містрас II 51
Молдавія I 100, 108 II 23, 86, 131
Монастирі:
Аліпія на Афоні I 139/30
Ἀμαλθηνῶν на Афоні I 139/13
Св. великомученици Анастасії Фармаколітрії II 133/14
Архістратига на Афоні I 139/35
Лавра Св. Афанасія на Афоні I 3, 139/17 II 11, 13-15, 19-20, 26-27, 30, 33-35, 41-50, 57, 59, 147/6
Богородиці на Афоні I 139/7
Богородиці в Мейле (Сумела) II 40
Богородиці в Мильцях II 2
Богородиці в Петрицоні I 116
Богородиці в Трилісі II 133/3
Ватопедський на Афоні I 139/1 II 48, 147/17
Βερροιώτου на Афоні I 139/32
Вознесенський Мошногірський II 84/2
Св. Георгія Перистера II 92
Св. Георгія в Балаклаві I 115
Γερόντων на Афоні I 139/40
Γομάτου на Афоні I 139/25
Григоріїв на Афоні I 139/38 II 147/14
Святого Гроба в Таганрозі II 89-91, 93
Діонісіїв на Афоні I 139/37 II 147/8
Дохіарський на Афоні I 139/3 II 147/3
Есфігменський на Афоні I 139/5 II 147/1
Св. Євстратія на Афоні I 139/34
Зографський на Афоні I 139/24 II 48
Ζυγοῦ на Афоні I 139/4
Іверський на Афоні I 139/2 II 16, 22, 31, 48, 133/17; 147/10
Св. Іоанна Предтечі Хрестителя Меникейський II 133
Каллеагра на Афоні I 139/18
Καλέστρου на Афоні I 139/10
Каракал на Афоні II 147/15
Καρεῶν на Афоні I 139/41
Κάσπακος на Афоні I 139/16
Кастамонитський на Афоні II 147/4
Св. Катерини в Києві II 58
Св. Катерини на Сінаї I 2, 41, 79; II 12
Свв. Косми і Даміана II 133/16
Ксенофонтів на Афоні II 112, 147/2
Ξέστου на Афоні I 139/26
Ксеропотамський на Афоні I 139/6 II 147/5
Ксілургу II 97
Μακρύ на Афоні I 139/31
Св. Миколая на Афоні I 139/12
Св. Миколая в Москві II 29
Св. Миколая на Криті III 43
Св. Архангела Михаїла в Мармароші II 85/30

Михайлівський Золотоверхий в Києві I 60, 148
Νεακίτου Ξηροκάστρου на Афоні I 139/8
Св. Никифора на Афоні I 139/9
Св. Павла на Афоні I 139 II 147/9
Св. Пантелеймона на Афоні (Руссик) I 132, 139/23 II 95, 97
Пантократора на Афоні I 139/14 II 147/7
Св. Пафлагона на Афоні I 139/15
Св. Петра на Афоні I 139/22
Ραβδᾶ на Афоні I 139/29
Свято-Успенська Печерська Лавра в Києві I 152-154 II 41, 87, 132, 135
Σιδηροκάστρου на Афоні I 139/27
Симоно-Петрський на Афоні I 139/39 II 147/13
Сисоєв на Афоні I 139/33
Сліпчинський Іоанна Предтечі поблизу м. Прилепа I 10
Спаса на Афоні I 139/20
Св. Спиридона на Керкирі II 62
Ставроникитський на Афоні II 147/12
Св. Трифона на Афоні I 139/28
Φακηνοῦ на Афоні I 139/19
Φαλακροῦ на Афоні I 139/21
Філофеїв на Афоні I 139/11 II 147/11
Хіландар на Афоні I 139/36 48, 147/16
Моноспіто II 133/6
Морея II 51
Москва I 58, 101/21; 104
Мосхополіс I 79

Нижня Уска II 133/5
Нігде III 33
Ніжин I 98, 99, 111 II 6, 16, 19, 41, 43, 78
Нова Санжарівка I 74
Новгород Великий II 85/32
Новгород Нижній II 85/29, 36

Одеса II 107 III 4
Очаків II 158, 160

Патри I 146
Пелопоннес I 98-99
Пемоті III 24, 29
Пера III 29, 36
Переволочна I 74
Петрицон (Василикіс, нині – Бачково) I 116
Пірей III 6, 9, 11, 18, 20, 29-30, 33, 36, 51
Польща I 101 II 12
Принцеви о-ви I 41
Пруссія I 101/6, 40

Рахоба II 133/5
Решетилівка I 74
Рогатин II 1
Родос III 5
Ромни I 74
Росія II 5, 88, 138
Русь II 85/32, 37-38

Сакулка I 74
Сале II 40
Санкт-Петербург I 101/12; II 75-76, 88, 107
Сарандарика III 1
Сербія I 75 II 11, 133
Серра II 133/1
Сінай I 2, 70 II 12, 18, 28, 54, 118, 137, 143 III 27, 39
Скопелос I 80
Слук I 101/49, 57
Сорочинці II 29
Срібне I 74
Старий Крим II 72
Стромниця II 110-111
Сугдея II 15
Судени I 93

Таганрог II 61, 73, 88, 92-93
Тиберіуполь II 110-111
Тирново (Фессалія) III 41
Тієна III 6
Толон II 133/2
Торн I 101/47, 50, 58
Трапезунд II 40

Угорщина I 101/60

Фанарі II 108 III 29-30
Фессалія III 41
Фортеця св. Єлисавети II 56, 58

Фурна I 132

Халкі II 125

Церкви:
Св. Афанасія II 133/11
Богородиці в Кіпарисі I 151
Св. Георгія в Могилеві I 80
Св. Димитрія в Стромниці II 110
Св. Катерини в Києві II 12, 18, 28, 43
Свв. Костянтина і Олени в Стромниці II 110
Св. Кириакії I 80
Св. Марини I 15
Св. Меркурія I 15
Св. Миколая I 15
Михайлівсько-Архангельська грецька в Ніжині I 62, 65, 67, 78, 83, 97-98, 103, 110-111, 125
Свв. Онуфрія і Петра Афонського I 50
Всіх Святих у Ніжині I 98, 99
Св. Софії собор у Києві I 74, 91, 103, 119-120, 126-127, 135
Св. Харлампія собор у Маріуполі II 72, 73

Чигирин II 84

Швеція I 101/19, 44

Юванча I 74

Янніна II 88
Ясси I 108 II 17, 37

Тематичний покажчик

Апокрифи I 52 /I 1; 91 I/3
Богослужбові книги й тексти
Архієратикон I 79
Біблійні пісні I 53/2
Діяння й послання апостолів I 3; 21; 26; 28/2, 10; 32; 38; 39; 40; 56 I/4, II/3;
Евхологіони I 28; 104
Євангелія
Матфея I 2; 16; 25/1; 30; 39; 40; 47
Марка I 25/2; 30; 47
Луки I 1; 16; 25/3; 30; 47
Іоанна I 25/4; 30; 39; 47
Євангельські читання (Євангеліс-тарії) I 12; 13; 15; 19; 20; 24; 26; 28/2, 3, 10; 31; 47; 56 I/4, II/3; 151; 152, 153
Житія святих I 10
Агафона I 43/13
Андрія I 146
Антонія Великого I 37/4; 43/13
Антонія Печерського I 138
Арсенія I 43/13
Василя Великого I 52/II 2
Іоанна Трапезундського I 134
Луки Стиріота I 57
Павла Латрського I 43/13
Савви I 43/13; 144
Стефана Молодшого I 17
Феодора Візантійського I 136
Феодосія Великого I 43/13
Ірмологіон I 83
Ірмоси I 28/11;
Канони в збірниках I 36; 74/2; 86/1;107/1; I 151
Апостолам I 37/5
Андрію Критському I 37/6
Богородиці I 85/3
Ісусу Христу I 85/4
Дуки Ласкаріса I 86/1
Іоанна Аркла I 48/4
Іоанна Дамаскина I 48/3; 86/1; 87/8
Косми Маюмського I 86/1; 87/8; 93/1
Феостирикта I 54; 86/1
Літургії I 27; 28/1,4-5; 56 II/1, 4-5; 84/1-2; 119; 124; 127; 135
Місяцеслови I 12; 15; 19; 31; 47
Мінеї I 33; 35; 49; 51; 55; 62
Молитви I 28/8; 56 I 1-3; 60/2; 61/1; 66/1; 79/9-10; 85/2; 91/III; 125
Пам'яті I 33; 35
Параклітик I 113
Пентикостар I 45
Псалми вибрані I 37; 48/1; 64;68; 91/III
Псалтирі I 48/2; 53; 58
Синаксар I 35
Служби (чини й послідування) I 28/6-7; 52/VI 8-9, VIII, X; 56 II/ 2; 90 II/1; 121; 136; 138
Стихири I 22; 28/9; 33; 37/5-6
Тріоді I 49; 51; 55
Граматики I 71/II; 73; 74/1; 81; 82/1; 87/10; 88/3; 128/IV
Законодавчі акти
Новели I 23/1
Статті законів I 23/2
Канони церковні I 44/1; 61/3, 5; 94/I 1-2; 105/8-9

Зібрання повчань, сентенцій і Патерики
I 11; 41/10; 66/4; 71 I/2; 83/3; 88/1-2, 4; 89/1,3; 143
Історичні замітки I 101; 118; 137; 139; 140; 141; 142
Календар I 100
Літературні пам'ятки
античні I 70/6; 87/5-7, 9; 107/2; 128; 149
середніх віків I 42; 51; 82/2; 97/2; 128
нової доби I 72/2; 95/1-2; 96; 147-148
Наука і філософія
Антоній Геновезе I 115
Антонія Філософа словник I 42
Вікентій Дамод I 106
Вступ до теорії музики I 123
Давид Філософ I 92/4
Діонісія з Фурни керівництво I 132
Євгеній Булгарис I 103; 108; 126;
Іоанн Дамаскин I 97/1
Письмовник Феофіла Коридалевса I 87/2-3
Номоканони I 61/4; 66/2-3; 93/3
Мануїла Малаксоса I 60
Синтагма Матфея Властаря I 63
Нотні рукописи
Анфологіони I 104; 110; 111
Збірники I 80; 94/I 3; 109; 111; 117; 129; 130; 133
Кекрагаріони I 75; 102/2
Октоїхи I 65; 67; 122
Пападики I 102/1
Стихирари I 22; 69; 98; 99
Повісті моральні I 52/VII 6
Про авву Досифея I 37/1; 46/2
Про ангельську схиму і Костянтина царя I 52/VII 5
Про Варлама і Йоасафа I 18
Про ігумена Йону I 52/VII 4
Повчання й послання святих отців
Агапіта диякона I 71 I/1; 113
Аммонія I 37/3; 43/14
Амфілохія Іконійського I 52/I 4, II 2
Анастасія Антіохійського I 46/4; 52/VI 2
Антонія Мелісси збірник I 72/1; 70/2
Антонія I 43/14
Афанасія Великого Александрійського I 37/4; 41/8; 43/9; 46/3
Василя Великого I 7; 29; 37/3; 41/9, 15; 43/13; 52/VI 5, 10, VII 1, 9
Геннадія, патріарха Константинопольського I 86/3-4
Геннадія Схоларія I 52/VI 6
Григорія Богослова I 8; 37/3; 43/13; 89/5
Григорія Двоєслова I 43/14
Діонісія Ареопагіта I 43/10; 52/VII 7
Дорофея I 37/2; 46/2
Євагрія I 41/1
Євсевія Кесарійського I 6
Євфросинія I 43/14
Єпифанія I 46/3
Єфрема Сиріна I 11; 37/3; 43/8,14; 52/I 1, 3, VII 7; 70/6
Захарія I 77
Зосими I 43/4
Іакова I 43/14
Ігнатія скевофілакса I 86/2
Іллі пресвітера та екдика I 41/5
Іоанна Антіохійського I 46/3
Іоанна Богослова I 43/14
Іоанна Дамаскина I 150
Іоанна Золотоуста I 37/3; 41/15; 43/13; 52/VI 1, VII 1,3
Іоанна Кассіана Римлянина I 43/2, 13
Іоанна Карпатського I 37/3; 43/13
Іоанна Лістичника I 37/3; 41/1,15; 43/13; 52/VII 1; 145
Іоанна Милостивого I 43/14
Ісаака I 37/3; 43/13,14; 145
Ісаї I 37/3; 41/2, 20; 43/13; 52/III; 145
Ісидора Пелусіота I 89/4
Ісихія, пресвітера Єрусалимського I 41/7; 43/11
Луки, єпископа Калаврити I 52/12
Макарія Великого I 37/3; 41/11, 18, 24; 43/13, 14; 46/3
Максима Сповідника I 37/3; 41/15; 43/6, 13; 50/3; 52/VII/1; 70/3-4
Марка I 37/3; 41/4, 13, 19; 43/1, 13
Миколая, патріарха Константинопольського I 46/5
Никифора Влемміда I 92/1-2
Никифора Самітника I 43/13
Никона I 41/23;
Нила Сінайського I 41/1, 15, 21; 43/3, 5, 15
Оригена I 59
Памви I 43/14
Петра I 43/14

Петра Александрійського I 46/3
Пимена I 43/14
Савви I 52/VII 1
Симеона Евхаїтського I 41/16
Симеона Месопотамського I 41/22
Симеона Нового Богослова I 41/3; 43/13
Синесія Киренейського I 85/1
Синклітикії I 43/13, 14
Софронія, патріарха Константинопольського I 107/4
Тимофія Александрійського I 46/3
Фалассія I 43/7; 86/5
Феодора I 43/14
Феодора Вальсамона I 61/6
Феодора Едеського I 41/17
Феодора Студита I 9; 41/12
Феоліпта Філадельфійського I 52/VI 4
Феофіла Александрійського I 46/3
Филимона Пустинника I 41/14-15
Філофея Сінайського I 41/6
Фотія, патріарха Константинопольського I 92/3

Покажчики
Аммонія Александрійського I 16
Апостольських читань I 47
Євангельських читань I 12; 15; 20; 30; 47
Євсевія Кесарійського I 6; 16
Проповіді й слова I 76; 91 II/2; 120; 131
Словники
Кирила Александрійського I 42
юридичних термінів I 23/3
Греко-слов'янсько-молдавсько-латинський I 77
Типікони монастирів
Афона I 140
Богородиці в Петриццоні I 116
Лаври Савви Освященного I 44/II
Тлумачення на
Аллілуйа I 30
Біблійні пісні I 53/2
Євангеліє I 154
Канони I 86/6
Книгу Буття I 50/2
Отче наш I 30
Псалтир I 48/2; 53/1
Послання св. Апостолів I 14; 47
Хроніки I 50

Список ілюстрацій

1. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 1зв. 272
2. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 2 272
3. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 3зв. 272
4. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 92зв. 272
5. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 94зв 273
6. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 151зв. 273
7. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 152зв. 273
8. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 155зв. 273
9. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 156 274
10. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 246 274
11. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 251зв. 274
12. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 254зв. 274
13. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 283зв. 275
14. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 292 275
15. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 296 275
16. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 298зв. 275
17. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 317 276

18. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 320 276
19. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 321 276
20. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 323 276
21. Ф. 301, 25л. Євангеліє (Нікомідійське). Кінець XII – початок XIII ст. Арк. 4, 95, 153, 252 277
22. Ф. 72, 1. Євангеліє (кодекс Левицького). XII ст. Арк. 62зв. 277
23. Ф. 72, 1. Євангеліє (кодекс Левицького). XII ст. Арк. 102зв. 277
24. Ф. 72, 1. Євангеліє (кодекс Левицького). XII ст. Арк. 179зв. 277
25. Ф. 301, 553п. Євангеліє. III–IV ст. Арк. 1. 278
26. Ф. 301, 553п. Євангеліє. III–IV ст. Арк. 1зв. 279
27. Ф. 301, 17п. Євангеліє від Матфея. Палімпсест. Нижній текст – грецький V–VI ст., верхній – сирійський VIII-IX ст. 280
28. Ф. 301, 26п. Апостол. VI ст. 281
29. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 1. 282
30. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 1зв. 282
31. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 2 283
32. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 2зв. 283
33. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 4. 284
34. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 4зв. 284
35. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 3. 284
36. Ф. 72, 44. Папірус. VIII–IX ст. Арк. 3зв. 285
37. Ф. 301, 133п. Василь Великий. Бесіди. IX–X ст. Арк. 4зв. 285
38. Ф. 301, 136п/1. Григорій Богослов. Бесіди. IX–X ст. Арк. 148зв. 286
39. Ф. 301, 142п. Феодор Студит. Малий катехізис. IX–X ст. Арк. 1, 2 287
40. Ф. 301, 142п. Феодор Студит. Малий катехізис. IX–X ст. Арк. 1зв., 2зв. 288
41. Ф. 301, 148п. Св. Єфрем Сирін. Повчання. X ст. Арк. 1 289
42. Ф. 301, 22л. Євангельські читання. X–XI ст. Арк. 14. 290
43. Ф. 1, 137/1. Тлумачення на Послання апостола Павла до Римлян. X–XI ст. Арк. 162. 291
44. Ф. 301, 23л. Євангельські читання. XI ст. Арк. 224зв. Власницький запис священика Антонія. Мінускул XII–XIII ст. 292
45. Ф. 301, 23л. Євангельські читання. XI ст. Арк. 285зв. Запис митрополита Гедеона Готського. 20 жовтня 1731 р. 293
46. Ф. 310, 151. Євангеліє. XI ст. Арк. 10зв. 294
47. Ф. V, 3692. Повість про Варлама та Йоасафа. 1021 р. Арк. 199. Копіїст Феодосій. 295
48. Ф. 310, 150. Євангельські читання. Друга половина XI ст. Арк. 4. 296
49. Ф. 301, 15п. Євангельські читання. XI–XII ст. Арк. 99зв. 297
50. Ф. 301, 15п. Євангельські читання. XI–XII ст. Арк.100. Запис укладача ... вставних аркушів ченця Филиппа, сина Костянтина. 1516 р. 298
51. Ф. V, 3620. Апостол. XI–XII ст. Арк.1 299
52. Ф. 301, 385п. Стихирар нотний. XI–XII ст. Арк.1зв. 300
53. Ф. I, 137/2. Конволют. XII ст. Арк. 151. Словник юридичних термінів. 301
54. Ф. I, 137/2. Конволют. XII ст. Арк. 151зв. Словник юридичних термінів. .. 302
55. Ф. I, 137/2. Конволют. XII в. Арк. 1. Збірник юридичних текстів. 303
56. Ф. V, 3621. Євангельські читання. XII ст. Арк.1 304
57. Ф. V, 3622. Апостольські та Євангельські читання. XII ст. Арк.1 305

58. Ф. 301, 639п. Евхологіон. XII ст. Арк. 79. Копіїст Арсеній. 306
59. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон). XII ст.
Арк. 103зв. Записи копіїста Іоанна. 307
60. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон). XII ст.
Арк. 177. Записи копіїста Іоанна 308
61. Ф. 72, 2. Василь Великий. Вибрані твори (Аскетикон). XII ст.
Арк.177зв. Записи копіїста Іоанна. 309
62. Ф. 301, 24л. Євангельські читання. XIII ст. Арк. 84зв. 310
63. Ф. 301, 24л. Євангельські читання. XIII ст. Арк. 84зв. Записи
грецькою та арабською мовами. 311
64. Ф. 301, 10п. Євангеліє та Апостол. XV ст. Арк. 67зв. 312
65. Ф. 72, Апостол. XIII ст. Арк. 14зв. 313
66. Ф. 301, 76п. Синаксар. XIII ст. Арк. 1. 314
67. Ф. 301, 24п. Апостол. XIV ст. Арк. 1 315
68. Ф. 301, 149п. Добротолюбіє. Перша половина XIV ст. Арк. 342зв. 316
69. Ф. 301, 149п. Псалтир. Друга половина XV ст. Арк. 275зв. Монограма. 317
70. Ф. 301, 373п. Вибрані служби Мінеї та Тріоді. Друга половина XV ст.
Арк. 55зв. 318
71. Ф. 301. 411л. Житіє св. Луки Стиріота. Не пізніше 1591 р. Арк. 1. Копіїст
Нафанаїл Емборос 319
72. Ф. 301. 1п. Псалтир. 5 червня 1597 р. Москва. Арк. 215зв.
Копіїст Матфей Погоньяніс. 320

Summary

This Catalogue consists of more than 455 Greek manuscripts from the fourth to the twentieth centuries in the collections of the Institute of Manuscripts at the V. Vernadsky National Library of Ukraine, the "Kyjevo-Pecherska Lavra" (Kyiv Crypt Monastery) National Historical and Cultural Preserve and the Central State Historical Archives of Ukraine in Kyiv.

The Catalogue consists of a Preface, three Parts, a Supplement, and Indices.

The Preface contains a brief history of the collections and outlines the main principles of the catalogue's organization and codicological descriptions. The integral part of the Kyiv Greek manuscript collection was gathered at the Kyiv Theological Academy (KTA) during the 19th century by its foundation, the Museum of the Church and Archeological Society. During that time, several smaller collections were also being compiled in Nizhyn, Odesa, Kamianets-Podilsky and by some private libraries as well. The greater part of the rare and important old manuscripts found their way to the Library of the Ukrainian Academy of Sciences (established in 1918) during 1919-1934. Among these were all of the manuscripts of the former KTA and various regional collections. In 1944-1945, as a result of the inevitable relocation of libraries and archives during World War II, the manuscript collections of the Odesa Historical and Antiquities Society were sent to Kyiv, perhaps by mistake, as was also a part of the Metropolitan Andrei Sheptytskyi Archive from Lviv. Both of these collections are still kept at the Institute of Manuscripts.

Despite the historical significance of some of the materials, a full description of most of items in the Kyiv Greek manuscript collection has never been described in a publication. The actual number of materials was never known and there is a likelihood that some manuscripts may have been lost. In 1988-1994, all Greek materials in the Institute of Manuscripts were inventoried and thoroughly researched for the purpose of this publication. Manuscripts were classified as codices (books) and narrative sources or as historical documents (acta). In addition, a separate classification was assigned to the collection of Antonin Kapustin described below.

The first part – Codices and Narrative Sources, includes descriptions of 154 units and represents the history of Greek scripture and book traditions from the very

beginnings of Christianity (the oldest New Testament fragments on papyrus and parchment) and up to the 19th century, i.e., when the last musical books for Greek churches in Ukraine were written. Several true masterpieces of Byzantine art and valuable illuminated manuscripts of the New Testament from 11th-13th centuries are found here. Many codices are Greek liturgical books: Μηναία, Ευχολόγια, Κεκραγάρια, Anthologions, etc. Some manuscripts include texts of significant historical value. Among these are the earliest and rare works of Saints and Eastern Church fathers, Lives of the Greek Saints Stephen the Junior, Lukas Stiriot, John of Trapezund, Theodore Byzantine, as well as the renowned St. Anthony of the Caves. Distinguished scribes, such as Matthew Pogonianis and historical persons such as Stephen Iavorsky, Eugenios Bulgaris, Eugene Bolkhovitinov and many others compiled the manuscripts and left their own notes in the margins of the books.

In the second part – Documents and Letters, 160 units are described. They include ecclesiastic epistles and letters, collections of old laws and juridical acts, declarations and notes of different individuals, materials from Greek archives in Crimea and Mariupol, the Greek Brotherhoods of Nizhyn and Elisabethgrad and from Greek monasteries and churches.

For the first time, all of the Greek manuscripts in Kyiv have been compiled and provided with a detailed archeographic description, including a comprehensive bibliography on each manuscript.

The third part includes 135 documents from the private archive of the archimandrite Antonin Kapustin, graduate and professor of the Kyiv Theological Academy, head of the Russian Orthodox Mission in Jerusalem, and an outstanding scholar of ancient Greek manuscripts. This section includes letters which Antonin Kapustin received during his extensive stay in Palestine and identifies the names and dates of his correspondents.

The Supplement contains photocopies of illuminated and important manuscripts. The Catalogue Indices list collections, scribes, names of all persons, places and subjects mentioned in the texts, etc. The compiler of this catalogue apologizes for any and all possible errors that may be found in this work, but requests that readers consider an ancient scribe's proverb – ὅποιος γράφει παραγράφει.

Наукове видання

Грецькі рукописи у зібраннях Києва

Каталог

Greek Manuscripts in the Collections of Kyiv

Catalogue

Друкується за рішенням вчених рад
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського
та Інституту історії України НАН України

При оформленні видання використано
елементи заставок та оправ грецьких рукописів
із фондів ІР НБУВ

Технічний редактор *Майя Притикіна*
Обкладинка художника *Андрія Шубіна*
Художнє оформлення *Георгія Сергєєва*
Комп'ютерний дизайн *Тамари Масленникової*
Комп'ютерна верстка *Людмили Косун,*
Ірини Стариковської

Обкладинку виготовлено за сприяння
АТ "Август" (папір і картон)

Підписано до друку 15.03.2000. Формат 70x100 /16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 31,2.
Ум. фарбо-відб. 31,62. Обл.-вид. арк. 32,49. Зам. № 007
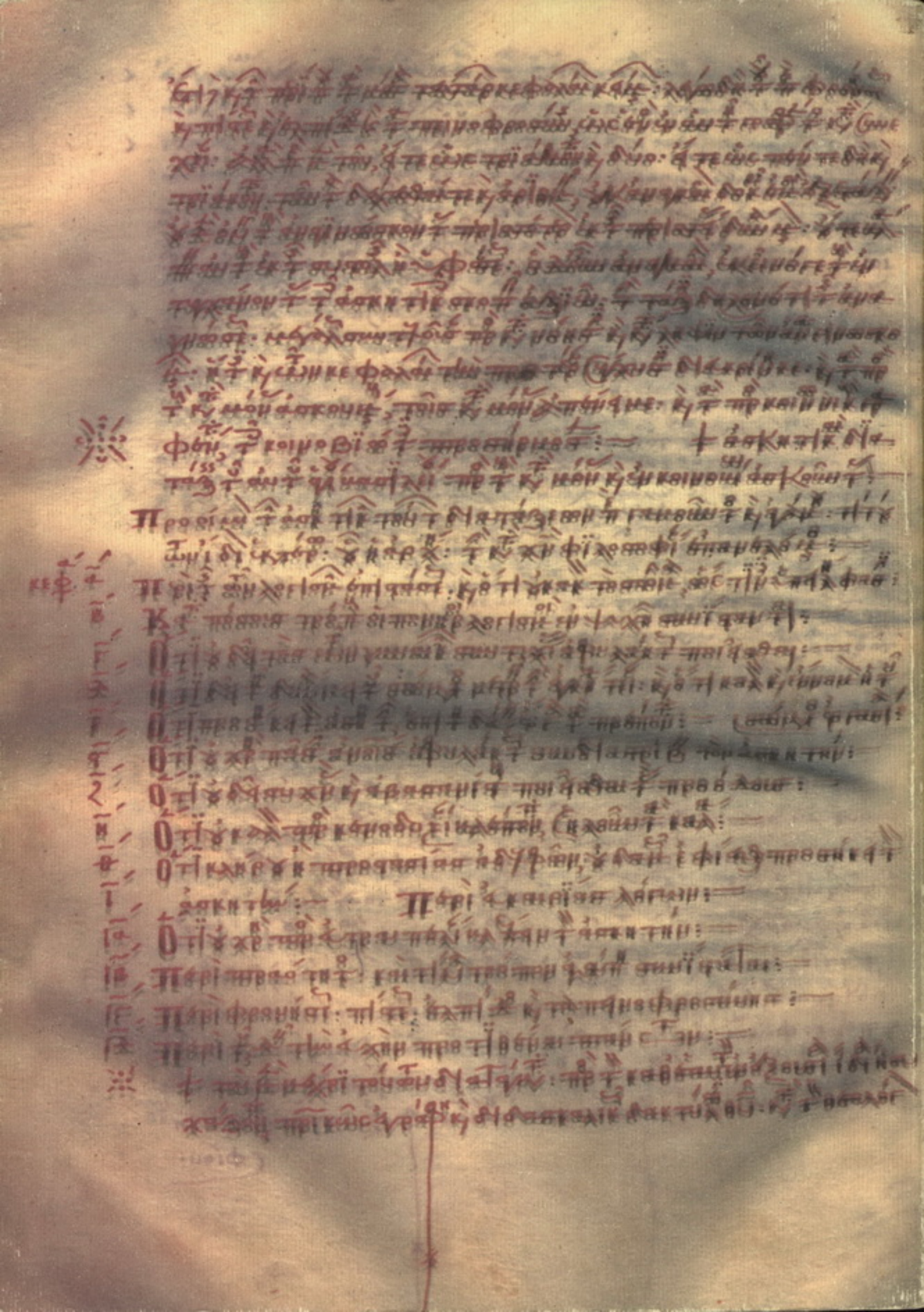
Друкарня НБУВ